HET MISSIEWERK

TIJDSCHRIFT VOOR MISSIEKENNIS EN MISSIEACTIE

GEREDIGEERD DOOR DE DIOCESANE
MISSIECOMITE'S IN SAMENWERKING
MET LEDEN VAN MISSIONEERENDE
ORDEN EN CONGREGATIES

ORGAAN VAN DEN PRIESTER-MISSIEBOND

1919-20

IMPRIMATUR.

J. POMPEN, Vic.-Gen. Busc.

BUSCODUCI, die 22 Julii 1919.

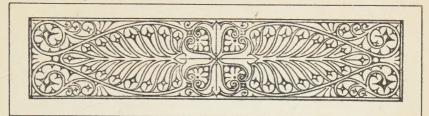
Digitized by the Internet Archive in 2024

(Foto Vermeulen, Utrecht.)

Z. D. H. Mgr. H. VAN DE WETERING

Eerste President van de Nederlandsche Afdeeling van den Priester-Missiebond, aangesteld bij besluit van de Propaganda van 11 April 1919.

ONS TIJDSCHRIFT: HET MISSIEWERK

T

WAAROM HET WERD OPGERICHT.

Waarom dit Orgaan in de rij treedt der talrijke missietijdschriften, is in korte woorden te zeggen.

Ernstig en herhaaldelijk hebben de leiders der missieactie de vraag overwogen: "Zullen wij een missietijdschrift gaan uitgeven?" Lang reeds vóór het eerste missiecomité in wording was, toen nog het plan tot een georganiseerde missieactie van de seculiere en parochiale Geestelijkheid werd overwogen, werd het wenschelijk, zelfs noodig geacht daartoe over te gaan. Zulke actie toch kon geen ander doel hebben, dan algemeen èn onder de clergé èn onder de geloovigen missiesympathie te wekken, missiekennis onder hen te verspreiden. Achtte de parochiale Geestelijkheid het zich ten plicht, de leiding der missieactie op zich te nemen, dan had zij er tevens voor te zorgen, dat deze geleid werd in den geest der Kerk, dan had zij er naar te streven, dat zooveel mogelijk alle missies den noodigen steun ontvingen.

Maar hoe zou zij een en ander bereiken, hoe kon algemeene sympathie voor het missiewerk worden opgewekt en goede leiding worden gegeven aan de missieactie zonder tijdschrift? Zeker, dat kon zij ook eenigszins bereiken door artikelen in dag- en weekbladen, door vlugschriften, enz. Maar daardoor alleen kon geen vaste, geen krachtige, geen constante leiding of opwekking worden gegeven. Die kon alleen gegeven door een periodiek, op vaste tijden verschijnend, geredigeerd door een verantwoordelijke redactie, door de hooge kerkelijke autoriteit officiëel met de leiding der algemeene missieactie belast.

Toch bleven de leiders aarzelen. Waarom?

Het zal thans nog slechts voor weinigen een geheim zijn: dat was alleen de vrees, door sommigen geuit, dat men door de uitgave van zulk een tijdschrift de vele andere reeds bestaande missietijdschriften zou benadeelen. Die vrees is nooit door de leiders gedeeld; doch zelfs den schijn, dat men het verdienstelijk werk van onze missionarissen zou willen schaden, wilde men vermijden. Al wat ook maar eenigszins tot verontrusting in deze aanleiding kon geven, wilde men voorkomen.

Dit kan en mag thans niet langer. Rome heeft nu gesproken. Toen Zijne Emin. Kardinaal van Rossum, die thans het Hoofd is van het Katholieke missiewerk, zijn verlangen openbaarde, dat de Priester-Missiebond hier in Nederland zou worden opgericht, drukte hij tevens het verlangen uit, dat wij een missietijdschrift zouden uitgeven; want in de Statuten, ook de oorspronkelijke, de Italiaansche, wordt gezegd, dat de Priester-Missiebond een Orgaan zal uitgeven, dat aan al zijn leden gratis moet worden toegezonden.

Hiermede was dus de kwestie beslist, aan alle aarzeling een einde gemaakt. Spreekt Rome, dan hebben wij niet langer te redeneeren en te aarzelen, dan hebben wij, als trouwe zonen der Kerk, eenvoudig te volgen en aan te pakken.

Met nadruk voegen wij er bij, dat wij ook thans nog niet de vrees deelen van hen, die meenen, dat ons tijdschrift andere missietijdschriften zal verdringen, nog minder, dat het 't particuliere missiewerk zal schaden. Zijn doel, strekking en inhoud zeggen het duidelijk, dat het vooral bestemd is voor geestelijken en meer ontwikkelde leeken. De abonnementsprijs is gesteld op 2,40 gld., terwijl het tijdschrift slechts om de drie maanden zal verschijnen. Het laat dus een onmetelijk veld ter bearbeiding open voor de tijdschriften der missiehuizen en heeft mede ten doel, in den geest van de Statuten van den Priester-Missiebond, het missiewerk van al onze Hollandsche missiehuizen zoo krachtig mogelijk aan te bevelen en te steunen. Geen nadeel, maar groot voordeel zal dus het Orgaan aan dat missiewerk aanbrengen.

En wij verwachten dan ook, dat allen thans het verschijnen van ons tijdschrift met vreugde zullen begroeten en het naar best vermogen mede zullen steunen.

TT

WAT "HET MISSIEWERK" ZAL GEVEN.

Van verschillende zijden werden ons reeds behartigenswaardige wenken gegeven over hetgeen "Het Missiewerk" moet zijn en zijn lezers moet geven.

Wij zijn die belangstellende missievrienden bijzonder dankbaar voor hun welwillende raadgevingen; wij houden ons ook voor andere aanbevolen en zullen er zooveel mogelijk rekening mede houden. Hooger echter dan die goede wenken stellen wij hunne krachtdadige medewerking. Wij hebben hun daarom geantwoord: Ons missietijdschrift wil alles geven wat dienen kan om de missiesympathie te verhoogen en in breede kringen grondige missiekennis te vestigen. Het wil op missieactiegebied de meest practische propagandamiddelen aan de hand doen, wetenschappelijke missieartikelen geven, enz. enz., maar van U en andere missievrienden zal het afhangen of die goede wil zich in daden zal omzetten. "Daar is in onze missieactie", zoo schreef ons iemand, "nog een enorme lacune. De wetenschappelijke ondergrond, die "vooral het aanknoopingspunt moet en kan zijn der belangstelling, "ontbreekt nog te veel." Met den besten wil zijn we bezield, zoo hebben we geantwoord, om die lacune aan te vullen, maar help ons een handje; anders komt daar niets van. De Redactie bestaat uit vurige missievrienden, maar die slechts weinig tijd aan missiestudie kunnen wijden, wijl zij andere, meer gewichtige verplichtingen te vervullen hebben. Van hen alleen kan dus het wetenschappelijke niet komen.

En dringend verzoeken wij daarom die missievrienden, om, behalve hun gegronde bemerkingen en behartigenswaardige wenken, ons nu en dan een artikel toe te zenden, dat heel en al aan hun wensch beantwoordt en bijzonder geschikt is om bedoelde lacune in onze missieactie aan te vullen.

Alleen door algemeene samenwerking kan en zal ons tijdschrift worden wat het wezen moet. Aller medewerking, van regulieren en van seculieren, van missievrienden, missie-paters en van leeken zal ons dus hoogst welkom zijn.

Intusschen geven wij hier een algemeen plan, dat wij gaarne bereid zijn verder uit te breiden. In ons missietijdschrift willen wij opnemen: Een en ander uit de geschiedenis van de verschillende in het binnen- en buitenland gevestigde Missiecongregaties en missioneerende religieuze Orden, van haar missiehuizen en missievelden, toegelicht door kaarten, statistieken, enz.; — uit het leven van onze groote missionarissen, missiemartelaren en stichters van missiegenootschappen; — over missievereenigingen en missieseminaries; — over toestanden, zeden en gewoonten in de verschillende missielanden; — het missiewerk in het huisgezin; — het werk der zendelingen in binnen- en buitenland, enz. enz.

Naar de meening van het Bestuur dient er een innige samenwerking te bestaan tusschen de missiesecties — van de vereenigingen van R. K. onderwijzers en onderwijzeressen en van de R. K. hoogeschool-studenten — en den Priester-Missiebond. Wegens hunne betrekking of positie zijn die categorieën van personen mede geroepen de missie-idée in de massa der geloovigen te doen doordringen en missiekennis onder hen te verspreiden. Zij moeten daarom in het organisch verband van de algemeene missieactie worden opgenomen. Dit is ook noodig, dringend noodig om verwarring te voorkomen, om eenheid in actie en richting te behouden. Dat contact en die samenwerking wenscht men tot stand te brengen door de aanstelling van priester-correspondenten, die voeling houden met het Centraal Bureau (het Secretariaat) van den Bond en die als medewerkers van het Orgaan van den Priester-Missiebond optreden.

Het Orgaan van den Priester-Missiebond zal dus tevens het Orgaan worden van die missiesecties. In dit Orgaan zullen de leiders van de algemeene missieactie en zal de bedoelde correspondent den onderwijzers en R. K. studenten de noodige voorlichting geven. In dat Orgaan zullen ook, naar wij hopen, de studenten en onderwijzers zelve hun missieactie bespreken, hunne plannen voorstellen en ontwikkelen, hunne collega's en medestudenten tot missieijver aanvuren, enz.

Zoo kan en zal het Orgaan de schakel worden tusschen de leiders der algemeene missieactie en de onderwijzers en studenten.

Het ligt dus in de plannen der Redactie ook deze rubrieken op te nemen: Missie en School en Missieactie der R. K. Studenten. Verder nog deze: Missienieuws of Missiekroniek, welke rubriek de voornaamste bijzonderheden van de missieactie in Nederland en andere landen en van het missiewerk in de heidensche landen zal bespreken en ten slotte nog: Boekbespreking en Informatiebureau.

Nu en dan zal er ook iets zijn mede te deelen, dat uitsluitend voor priesters bestemd is. Als de redactie zulks noodig acht, zal dit in een *Bijblad* worden opgenomen, welk blad dan ook alleen aan de Geestelijken zal worden toegezonden.

Zoo, hopen en vertrouwen wij, zal het Orgaan het groote middel worden, om zoowel in de Geestelijken als de meer ontwikkelde leeken de missiesympathie levendig te houden en degelijke missiekennis in steeds breeder kringen te verspreiden.

III

DE FINANTIEELE KWESTIE.

Een moeilijk vraagstuk! Om verschillende redenen meende het Centraal Bestuur het Orgaan voorloopig minstens viermaal in het jaar te moeten laten verschijnen: I Aug., I Nov., I Febr. en I Mei met een oplaag van 10.000 exemplaren. Dat vordert, vooral in dezen tijd bij de enorm hooge papierprijzen, groote uitgaven.

Nu bepaalt Art. 10 der statuten, dat het tijdschrift kosteloos aan alle leden en begunstigers moet worden toegezonden. De contributie echter der leden en begunstigers is ternauwernood voldoende om de propaganda-kosten van den Bond te bestrijden. Wilde men het tijdschrift in breeder kringen verspreiden, dan mocht ook de abonnementsprijs niet hooger gesteld worden dan f 2.40. Tevens was het Centraal Bestuur van meening, dat een behoorlijke vergoeding aan de medewerkers moest worden uitgekeerd en dat voorkomen moest worden, dat de kosten der uitgave door missiegiften gedekt werden.

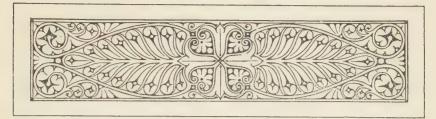
Geen gemakkelijk vraagstuk dus, de finantiëele kwestie.

Ook door die moeilijkheid liet zich echter het Bestuur niet afschrikken. Het hoopt, dat het tijdschrift zijn kosten niet alleen zal kunnen dekken, maar dat het eenmaal zelfs nog finantiëelen steun aan de Nederlandsche missiehuizen zal kunnen geven. En die hoop steunt weer op het vertrouwen in de medewerking van onze talrijke missievrienden. Evenals voor de redactie, zoo ver-

wacht het Bestuur ook krachtige medewerking, vooral van de leden van den Priester-Missiebond, voor de verspreiding van het Orgaan. Als *elk* lid ook maar een weinig aan de verspreiding medewerkt, *enkele* ontwikkelde leeken als abonné's aanwerft, dan is de finantiëele toekomst van het Orgaan verzekerd.

En dat mogen wij, naar wij meenen, van alle leden verwachten. Wij mogen verwachten, dat elk lid ook een *ijveraar* zal zijn en dus gaarne ook het zijne zal willen bijdragen, om het Orgaan, dat een der machtigste middelen moet worden om de missie-idee in het Nederlandsch Katholieke volk te doen doordringen, te verspreiden.

Voor een abonnement wende men zich tot het Secretariaat te St. Michiels-Gestel, adres Mgr. A. Hermus, Instituut voor Doofstommen.

DE PRIESTER-MISSIEBOND.

In de "Nederl. Katholieke Stemmen" van het jaar 1917 schreef de groote ijveraar voor de missiebeweging in het Aartsbisdom, professor Dr. Jan Smit: "In *Italië* werd de missieactie der priesters "in 1916 georganiseerd. Na voorbereidende werkzaamheden van "Mgr. Paolo Manna (den stichter) en van den Aartsbisschop van "Parma, Mgr. Guido Conforti, werd einde 1916 een *Unione Missio-"naria del Clero* opgericht. De Prefect der Propaganda, Z.Em. "Kard. Serafini, deelde de pauselijke goedkeuring der Statuten "in een schrijven van 31 Oct. 1916 mede. Hij zegt o.a. in dat "schrijven, dat Z. H. in eene audiëntie van 23 Oct. Zijn hoogste "ingenomenheid heeft betoond met het voorgelegde ontwerp der "Statuten, wijl deze priesterbond bevorderen wil l'opera dell' "apostolato, che a Lui è si a cuore."

Na vervolgens de bepalingen der Statuten in het kort te hebben weergegeven, vroeg de Schr.: "Zou voor de Kerkprovincie van "Nederland een *Priester-Missiebond* met diocesane afdeelingen en "een eigen *Tijdschrift voor Missiekunde* een onbereikbaar ideaal "zijn? Belangstelling is er genoeg en voor een driemaandelijksch "Missie-tijdschrift zal er in onze vele missiehuizen wel een voldoend "aantal medewerkers te vinden zijn. Daardoor zou de missieactie "in Nederland hoog kunnen opbloeien....."

In dezelfde aflevering van de Ned. Kath. Stemmen drong de Thesaurier van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs in het Bossche bisdom aan op een krachtige reorganisatie van de Genootschappen tot Voortplanting des Geloofs en der H. Kindsheid in den geest hunner Statuten; op de oprichting van een nationaal comité of missie-bureau, op een missieorgaan voor priesters en leeken en het houden van een Missie-Zondag of een jaarlijksch missiefeest in alle parochies.

Beider wensch is thans vervuld, beider ideaal, dat ook het ideaal was van duizenden missievrienden, is thans bereikt.

Reeds kort na den Katholiekendag, in 1917 te Nijmegen gehouden, werden in de verschillende bisdommen de groote internationale missievereenigingen, de Voortplanting en de Kindsheid, bijzonder door de Nederlandsche Bisschoppen in de belangstelling en den steun der Geestelijkheid en der geloovigen aanbevolen en dank den ijver en volgzaamheid der parochiale Geestelijkheid in tal van parochies tot hoogen bloei gebracht. Een schitterend bewijs daarvan levert o.a. de laatste aflevering der Annalen van de Voortpl. des Geloofs, waarin men in de officiëele opgaven der giften en contributies voor de Voortplanting kan zien, dat Nederland, terwijl het in vorige jaren slechts ongeveer 60.000 francs voor de Voortplanting bijdroeg, in 1918 meer dan 213.000 francs voor dit Genootschap bijeenbracht.

Achtereenvolgens werd in de bisdommen Den Bosch, Utrecht, Breda, Roermond, eindelijk ook in Haarlem, een missie-comité opgericht van eenige seculiere priesters, die door vergaderingen, missiefeesten, vlugschriften, het schrijven van artikelen en andere propaganda-middelen, den missiegeest in de geloovigen wisten op te wekken en te bevestigen. En toen men op het punt stond een federatie van die diocesane missie-comité's tot stand te brengen, werd ook het ideaal bereikt, waarop Dr. Jan Smit wees in de Ned. Kath. Stemmen. Op verlangen van den tegenwoordigen Prefect der Propaganda, Z.Em. Kard. van Rossum en van Z. H. Paus Benedictus XV werd ingevoerd een "Priester-Missiebond" met diocesane afdeelingen en werd opgericht een Tijdschrift voor Missiekunde.

Zoo is dus dat dubbel ideaal bereikt. Wij verwachten, dat thans ook de uitgesproken wensch in vervulling zal gaan, dat onze missieactie een tijdperk van ongekenden bloei tegemoet gaat.

Door velen is de voorspelling gewaagd, dat de 20e eeuw de groote missie-eeuw zal worden, de eeuw, waarin in massa de ongelukkigen, die nog ronddolen in de duisternis van het heidendom, den éénen waren schaapstal zullen worden binnengeleid. Dat kan zij gemakkelijk worden door den Priester-Missiebond. Dat vertrouwen, die zekerheid geeft ons zijn prachtige organisatie, zijn doel, de aanbeveling en de steun van het hoogste kerkelijk gezag en de practische middelen, die hij aangeeft om in alle geloovigen der Katholieke Kerk een warme missiesympathie op te wekken en te versterken.

De Priester-Missiebond wil alle priesters der Katholieke wereld, seculiere en reguliere, in één machtige missieorganisatie samenbrengen, om met vereende krachten en door dezelfde middelen, het eene al doelmatiger dan het andere, de Katholieke wereld voor de missiezaak te winnen. Aan het hoofd dier organisatie staat het hoofd van het geheele Katholieke missiewerk, de Prefekt der Propaganda, in wiens plannen het ligt, den hoofdzetel van den Bond over te brengen naar de Propaganda zelf. In elk land zal een der Bisschoppen als algemeen President worden aangesteld. In elk bisdom zal een diocesane afdeeling worden opgericht, waarvan het Bestuur door de Bisschoppen wordt samengesteld.

Wat mogen wij niet van zulk een machtige organisatie verwachten?

De Priester-Missiebond brengt ook een definitieve beslissing in de kwestie die nog altijd eenigszins de gemoederen verdeelde, de volle ontplooiing onzer missiekrachten belemmerde: Welke missiewerken moeten wij vooral, bijzonder of op de eerste plaats steunen? Zooals onze Bisschoppen, zooals onze missie-comité's, zooals ook Z.Em. Kard. van Rossum, zooals ook herhaaldelijk en duidelijk de Roomsche Pausen ons voorhielden, zoo zegt het actie-program van den Priester-Missiebond: alle missiewerken naar vermogen steunen en bevorderen, maar geheel bijzonder en op de eerste plaats de algemeene missie-genootschappen der H. Kerk: de Voortplanting des Geloofs en de H. Kindsheid, die zoo bijzonder geëigend zijn in de nooden van alle Katholieke missiën en missionarissen te voorzien. In § 2 van het Actie-program, dat in het bijblad dezer aflevering in zijn geheel voorkomt, wordt onder den titel: materiëele steun, sub I gezegd:

De Priester-Missiebond wil ijveren voor en bevorderen de liefdewerken die ten voordeele der missies reeds bestaan en door de Kerk zijn goedgekeurd. Onder deze liefdewerken hebben den voorrang het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs en het Genootschap van de H. Kindsheid. Vooral deze Genootschappen moet de Priester-Missiebond tot hoogen bloei trachten te brengen. Daarom zullen de leden van den Bond zorg dragen:

a) aan deze Genootschappen, waar ze reeds bestaan, een steviger grondslag te geven, grootere uitbreiding en betere organisatie;
b) deze Genootschappen in te voeren, waar ze nog niet bekend zijn;

c) voor dat doel, met alle voorzichtigheid die middelen uit te kiezen, die meer passen aan onzen tijd en meer overeenkomen met de plaatselijke behoeften, om zoo een beter functioneeren van die Genootschappen zelve te verkrijgen.

Wanneer eenmaal in een Bisdom de Priester-Missiebond is opgericht, zal deze met toestemming van den Bisschop, door middel van zijn leden een geregelde missie-prediking organiseeren in alle parochies van het bisdom. Met behulp van de Zeereerw. Heeren Pastoors zal men bij die gelegenheid trachten de organisatie van deze beide Genootschappen, zooals de Statuten

het voorschrijven, grondig te regelen.

Sub 2 e. v. wordt dan echter verder bijzonder aangedrongen op het steunen van allerlei missiewerken, waarvan er verschillende bii name genoemd worden.

De richting-kwestie, die nog immer eenigszins de kracht onzer actie verzwakte, is dus thans eens en voor altijd opgelost. Zij kan geen belemmering meer zijn voor een machtige ontwikkeling van alle in Nederland aanwezige missiekrachten.

Ook de middelen in de Statuten, het Algemeen Reglement en het Actie-program aangegeven, zijn van dien aard, dat zij bij ernstige aanwending tot het bereiken van het doel; de geheele christenheid met den apostolischen geest te bezielen, zullen leiden. Zij zijn op de eerste plaats er op gericht de Geestelijkheid, de leiders van het volk, in liefde voor het wereldapostolaat te ontvlammen. Het vuur van hun ijver zal ook de harten der aan hun zorg toevertrouwden in geestdriftige liefde voor het apostolaat ontvlammen, vooral wanneer zij de zoo practische middelen aanwenden, die de Priester-Missiebond hun bijzonder aanbeveelt: het prediken over de missiën, de aanbeveling van het missiewerk in het katechismus-onderricht, in Patronaten en andere vereenigingen, de verspreiding van missie-lectuur, het bevorderen van missie-roepingen, het vieren van missie-teesten, het houden van missie-congressen, enz. Wie ziet niet in, dat bij een algemeene toepassing van die doelmatige middelen de missie-idee en de missie-sympathie diep in den geest en het hart van het geheele Nederlandsche volk zullen doordringen?

Wij kunnen hierbij nog voegen, dat de Priester-Missiebond zich ook bijzonder verheugt in de sympathie en den steun van onzen H. Vader Paus Benedictus XV. In eene audiëntie van 21 Nov. 1918 aan Z.Em. Kard. van Rossum, gaf de H. Vader

zich, om een voorbeeld te geven aan alle priesters, als lid op van den Priester-Missiebond. In een audiëntie van 19 Dec. 1918 verklaarde Z. H. aan den Prefekt der Propaganda, dat het zijn wensch was, dat deze de eenige priester-missievereeniging der wereld zou zijn en dat aan geene andere missievereeniging voor priesters grootere voorrechten zouden verleend worden. De redenen daarvoor opgegeven zijn vooral het algemeen karakter der "Unio", die op de eerste plaats ten doel heeft de fundamenteele missiewerken der Kerk: het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs en de H. Kindsheid tot bloei te brengen, - haar uitmuntende organisatie, die zoo prachtig aansluit aan de hierarchische inrichting der Kerk; — haar practische propaganda-middelen; — en niet het minst, haar algeheele afhankelijkheid van de Bisschoppen. Niets werd ons duidelijker in de ontwikkeling onzer Missieactie, dan dat deze in haar organisatie, haar streven en haar werkzaamheid de leiding noodig heeft onzer Bisschoppen, quos posuit Spiritus Sanctus regere ecclesiam Dei.

In de Jan.-aflevering der Acta Apost. Sedis is de eerste reeks van voorrechten reeds gepubliceerd; in het schrijven van den Doorl. President van de Nederlandsche afdeeling der Unio, Z. D. H. Mgr. H. v. d. Wetering, van II April 1919, kan men zien, dat die voorrechtenreeks, zooals trouwens ook uit Rome reeds gemeld is, nog aanmerkelijk zal worden uitgebreid.

Om die redenen meenen wij de zegenrijkste vruchten van den Priester-Missiebond te mogen verwachten. Te Rome worden thans ernstige pogingen aangewend om hem ook in andere landen, o.a. in Ierland en Amerika, in te voeren. Worden die pogingen met het gewenschte succes bekroond, en ijveren alle leden in den geest zijner Statuten, dan lijdt het geen twijfel of wij gaan een heerlijk bloeitijdperk te gemoet van het missiewerk; dan wordt onze 20e eeuw de groote missie-eeuw.

Voor het antwoord op de vragen, die ons nog over sommige bepalingen der Statuten en het Algemeen Reglement gesteld zijn, verwijzen wij naar de rubriek: *Informatie-bureau*.

A. H.

FUNDAMENTUM

"Fundamentum aliud nemo potest ponere praeter id, quod positum est, quod est Christus Jesus." I Cor. 3: 11.

Welk een heerlijke beweging, de missie-beweging, welke zich den laatsten tijd overal, in alle rangen en standen openbaart! Wat al krachtige opwekkingen van Paus en aansporingen van Bisschoppen tot deelname in deze zoo noodzakelijke actie! Welke Christelijke gevoelens komen daardoor tot uiting! Welke schoone daden worden er gesteld! Welk een ijver treedt overal aan den dag! Welk een geestdrift uit zich in vergaderingen, op Missiedagen, in de geheele Missie-actie!

Waarlijk, wij mogen wel zeggen, en 't is niet vermetel aldus te oordeelen, dat Christus, Die door den H. Geest de Kerk bestuurt, Die beloofd heeft: "Ziet, Ik ben met U al de dagen, tot aan de voleinding der eeuwen", in deze voor de Kerk over geheel de wereld zoo moeilijke tijden, Zelf deze Missie-actie als eene bijzondere gave aan Zijne Kerk geschonken heeft; dat deze Missie-beweging een geschenk des Hemels is, Die (de geschiedenis getuigt het in den loop der eeuwen) telkens als de nood hoog is gestegen, nieuwe middelen schenkt tot opbouw, nieuwe krachten ter overwinning.

Maar dan volgt hier ook uit, dat wij, Priesters en Geloovigen, wij Priesters vooral de verplichting hebben, om deze hemelgave niet ongebruikt te laten, die echt Christelijke beweging niet te laten verflauwen. En zij zal niet verflauwen, als geheel het samenstel der Missie-actie opgebouwd wordt op een hechten, onwankelbaren grondslag. — En hier is de vrees wel eenigszins gegrond (moge zij ijdel blijken) voor verflauwing in deze

heerlijke beweging; hier is gevaar voor vermindering niet denkbeeldig. Zoo gemakkelijk kan deze heilige actie worden gelijkgesteld met andere goede zaken, als godsdienstige Vereenigingen, Congregatiën, Broederschappen enz., welke, hoewel schoon en heilzaam, toch niet voor alle Christenen verplichtend zijn; zoo gemakkelijk kan bij verschillenden deze ijver voor de Missieactie voortkomen uit, en steunen enkel op een gevoel van medelijden; erger nog: kan men deze echt Roomsche zaak als eene nieuwigheid, als eene (vergeef mij de uitdrukking) mode beschouwen, waarin het goed staat, mede te doen; kan men tot de verkeerde meening komen, dat als men eene Missie-vergadering heeft bijgewoond, eene aalmoes heeft gegeven, men verder van elke verplichting ontslagen is. Zulk een Missiegest zou niet de ware zijn, omdat hij den goeden grondslag mist; zulk eene Missie-beweging zou spoedig verflauwen.

Neen, opdat deze schoone en veelbelovende beweging blijvend zij, moet zij steunen op een hechten grondslag; en hier zou ik de woorden van St. Paulus aangaande de Christen-Gemeenten gesproken: "Fundamentum aliud nemo potest ponere, praeter id quod positum est, quod est Christus Jesus", met eenige wijziging mogen toepassen op de Missie-beweging: "Niemand moet een anderen grondslag leggen, dan die gelegd is, welke is de grondslag des Geloofs". Geheel de Missie-actie, wil zij blijvend en standvastig zijn, moet steunen op het Geloof.

Het Geloof leert ons, dat wij leden zijn van het Godsrijk op aarde; maar dan moeten wij ook, overeenkomstig de bede, welke wij dagelijks spreken: "Adveniat regnum tuum", dat rijk trachten uit te breiden.

Het Geloof is ons door God geschonken door eene onverdiende uitverkiezing; maar dan moeten wij ook, van dankbaarheid vervuld, ons leven volgens dat Geloof inrichten, en vervolgens die genade des Geloofs door onze gebeden en ijverige pogingen voor anderen trachten te verwerven.

Het Geloof leert ons, dat wij kinderen zijn van God, broeders van Jesus Christus, tempels van den H. Geest, rechthebbenden op den hemel; maar dan moet datzelfde Geloof ons er toe brengen, uit ware naastenliefde alle pogingen aan te wenden, opdat zooveel mogelijk aan anderen hetzelfde geluk ten deel valle.

Het Geloof doet ons het volle en rijke leven der H. Kerk medeleven, door het Onbloedig Offer der H. Mis, door de H.H. Sacramenten, welke de alvermogende genade, door Christus' Kruisdood verdiend, op ons toepassen; maar dan moeten wij die heerlijke genademiddelen niet in zelfgenoegzaamheid voor ons alleen houden, doch er naar streven, dat ook de Heidenen er aan deelachtig worden, dat ook zij "met vreugde water scheppen uit de bronnen des Zaligmakers".

Het Geloof moet ons leeren, dat wij ons niet onverschillig mogen toonen voor de uitbreiding van Christus' rijk hier op aarde, voor de medewerking aan de bekeering van Heidenen en Ongeloovigen; moet ons diep inprenten de waarheid, dat wij als Katholieken inderdaad verplicht zijn, aan de Missie-beweging deel te nemen; moet ons die vaste en hechte overtuiging schenken, dat Missieactie beoefenen waarlijk een echt Roomsch werk is; en dat het ons dus niet vrij staat, ons onzijdig te toonen en geheel die beweging onverschillig langs ons te laten heengaan.

En eerst als de Missie-beweging voortkomt uit dien geest des geloofs, en steunt op dien waren en hechten grondslag, dan behoeven wij niet te vreezen voor verflauwing; dan zal die beweging, met geestdrift begonnen, ook standhouden, zich uitbreiden en den geest der Katholieken doordringen. Dan zal zij niet alleen den Missiën ten goede komen, maar ook den Katholieken zelven, zoodat er eene gelukkige wisselwerking zal bestaan tusschen Katholiek-zijn en Missiegeest: de Missie-beweging zal de Katholieken nog ijveriger Katholiek maken, en de Katholieken zullen krachtig aan de Missie-beweging deelnemen. En dan zullen de werken des Geloofs van zelf volgen, als: belangstelling in de Missiën, liefde en ijver om de Missiekennis in zich te vergrooten, den waren Missiegeest in zich te doen bloeien, alle middelen te gebruiken. ten einde ieder op zijn wijze de Missiën te steunen: vooreerst door het gebed, als het voornaamste middel. "Op het kritieke punt, waarop thans de Missiën staan, is een buitengewone tusschenkomst van God volstrekt noodzakelijk. Die buitengewone, krachtdadige genade moet verkregen worden door het gebed en door het gebed van velen." (Kard. van Rossum over de vreemde Missiën, 6 Jan. 1919.); vervolgens door aalmoezen en geldelijken steun. door werken in en buiten de kerken, bij godsdienstoefeningen en op vergaderingen; door bevorderen der twee groote Missie-Vereenigingen (Broederschap tot Voortplanting des Geloofs of van den H. Geest tot voortplanting des Geloofs en het Genootschap der H. Kindsheid), door Rome vóór alle andere aanbevolen, en het steunen der bijzondere Missiën.

Op ons, Priesters, vooral rust de plicht, deze schoone Missieactie op den stevigen grondslag des Geloofs op te bouwen; deze krachtige beweging in de goede richting te leiden, opdat niet enkel de Missiën er wel bij varen, maar ook de Katholieken er beter door worden.

Laat het ons eene eer en eene vreugde zijn, daartoe mede te werken, daarin den geloovigen vóór te gaan, ons, die door den Paus, het Opperhoofd der Kerk op aarde, onzen Aanvoerder in dezen strijd, in de "Pia unio Cleri pro Missionibus" verzameld zijn tot een "castrorum acies ordinata". Moge die "Acies" de eer bevorderen van God, tot troost strekken aan de Kerk, den geloovigen tot stichting, den heidenen tot bekeering, den vijanden tot schrik en nederlaag.

T. EBBINKHUYSEN, R.

WAT DE MISSIËN LEDEN IN DEN OORLOGSTIJD

Het missiewerk groeide zoo mooi. Het goede zaad was uitgestrooid op meestal vruchtbaren bodem. Overal bijna schoot het welig op en beloofde rijken oogst. Als een vernielend onweer woedde de oorlog over de missievelden.

In angstige bezorgdheid vraagt de missievriend: hoe groot zal wel de schade zijn, door den oorlog aangericht?

PERSONEELE SCHADE.

Wat al vijandelijke maatregelen zijn genomen tegen de Katholieke missionarissen!

De Duitsche koloniën werden door Engelsche of Fransche troepen bezet en de Duitsche missionarissen geïnterneerd of uitgewezen. Men berekent, dat 318 Duitsche priesters, 296 broeders en 320 zusters verbannen zijn of gevangen genomen 1).

Uit Kamaroen werden alle 33 paters Palottijnen, uit Adamaua 30 priesters van het H. Hart verdreven. Uit Togo werden einde 1917 44 paters van Steil gevankelijk naar Engeland overgebracht en vandaar naar hun vaderland gedeporteerd. In Zuid-West-Afrika en Duitsch Oost-Afrika, waar vijandelijke legers elkander bestreden, lag het missiewerk geheel terneer, moesten de missionarissen vluchten of werden geïnterneerd. De Benedictijnen van St. Ottiliën werden alle gevangen gezet. Mgr. Spreiter werd in zijn residentie Daressalam gevangen gehouden. Het bestuur van de missie moest overgedragen worden aan Mgr. Biermans van den

¹⁾ Die Katholischen Missionen 1919, 109.

Boven-Nijl. "De geheele missie is door Engelsche troepen bezet; de staties zijn gesloten. Na den oorlog moet het geheele vicariaat opnieuw worden georganiseerd", schreef Mgr. Spreiter I).

In Engelsch Oost-Afrika en Egyptisch Sudan zijn 12 Duitsche priesters gevangen genomen, andere verdreven. In Portugeesch Mozambique werden 25 missionarissen van Steil gevangen gehouden. De eilanden van de Zuidzee verloren meer dan de helft van het missiepersoneel.2) Uit Voor-Indië en Ceylon werden begin 1916 alle Duitsche en Oostenrijksche missionarissen (140 in getal) verbannen en mochten, na een onwaardige gevangenschap te Londen, eindelijk naar hun vaderland terugkeeren 3).

Sommige missiedistricten waren zonder priester. Fransche aalmoezeniers bij het leger of Fransche en Engelsche missionarissen uit de naburige vicariaten hielpen zooveel mogelijk om eenigszins aan de geestelijke behoeften der Christenen te kunnen voldoen. De achtergebleven missionarissen trachtten met alle moeite hun apostolisch werk van den ondergang te redden. Maar menschenkrachten schoten te kort. En nieuw missiepersoneel kon niet komen. Want het zeeverkeer was gestremd, en de bezette koloniën waren gesloten voor missionarissen uit het moederland.

In den Levant werden de katholieke Armeniërs wegens prorussische gevoelens schandelijk door de Turken verjaagd en uitgemoord; werden wegens nationale propaganda bijna alle Fransche en Italiaansche Missionarissen en Missiezusters (men schat 2000— 2500) meedoogenloos uit het land verdreven.

Het protectoraat van Frankrijk, dat in het moederland de Kerk vervolgde en in het Oosten de Kerk met een jaarlijksche subsidie van 800.000 francs steunde, verwekte argwaan bij de Ottomaansche regeering. Het eenige doel der Fransche regeering zal ook wel niet de bescherming zijn geweest der Katholieke missiebelangen. En zullen de Fransche missionarissen in Syrië geheel vrij te pleiten zijn van nationale propaganda te hebben gemaakt voor Frankrijk? Het treurige gevolg is de verdrijving geweest

¹⁾ De Katholieke Missiën 1918, 89.

²⁾ Een overzicht wordt gegeven in Die Katholischen Missionen 1919,

³⁾ Zie nadere bijzonderheden in de Overzichten van Zeitschrift für Missionswissenschaft, vooral 9, 46—52, en bij Dr. Jos. Schmidlin, Die christliche Weltmission im Weltkrieg 2 (1918) 39-76.

van meer dan twee derde van het geheele missiepersoneel in het Oosten. 35 Duitsche en 40 Oostenrijksche priesters hebben gered, wat te redden viel. Na de nederlaag der Centralen konden eenige Fransche missionarissen wederom naar hunne missieposten terugkeeren.

In *Perzië* vielen duizenden Christenen als slachtoffer onder het moordenaarsmes der wreede Kurden. Ook de Aartsbisschop, Mgr. Sontag, met 3 zijner missionarissen-Lazaristen werd wreedaardig vermoord.1)

Wat zijn de rijen der missionarissen gedund door de mobilisatie van dienstplichtige priesters en broeders en studenten!

Op I Januari 1917 waren in *Duitschland* van missiecongregaties of andere orden met missiegebied 4154 leden opgeroepen om zieke lichamen en zielen te verplegen, of met de wapenen het vaderland te dienen. Twee jaren geleden waren reeds 359 broeders en studenten gesneuveld, 612 gewond, 134 vermist. Van het Gezelschap van het Goddelijk Woord waren in 1918 951 leden in militairen dienst, 1356, indien men de studenten meetelt.2)

In Frankrijk zijn alle missionarissen, ongeveer 2000, opgeroepen. Ook de priesters moesten met de wapenen in de vuurlinie; meer dan 300 priester-missionarissen zijn gevallen in den strijd.

In het missiegebied bleven slechts de ouden van dagen of zwakken van lichaam. Velen van hen bezweken onder het overmatige dienstwerk. En geen nieuwe krachten kwamen de opengevallen plaatsen innemen. In de meeste missiën is minstens een derde van het personeel weggeroepen, op sommige plaatsen zelfs de helft. Van de 295 Witte Paters in Afrika werkzaam werden 150 missionarissen gemobiliseerd.

Men is het verlies aan priester-missionarissen in de verschillende missielanden nagegaan, en heeft de volgende cijfers genoemd: in Japan 57 missionarissen minder, in China 280, in Achter-Indië 185, in Voor-Indië 250, in den Levant meer dan 600, op de eilanden van de Zuidzee ongeveer 100, in Afrika 775; te zamen 2250. Maar deze statistiek is reeds bijna twee jaren oud en berekent alleen

¹⁾ Zie St. Vincentius a Paulo 1919, 3. 33-6. Men rekent, dat er tusschen de 350,000—800,000 christenen vermoord zijn.
2) Zie Schmidlin, 1.c. 18-20; 29-31.

het verlies aan priesters. Het verlies aan Europeesche missiekrachten is zeker eens zoo groot. Ongeveer 1500 missiebroeders zijn voor het missiewerk verloren en meer dan 1000 missiezusters.

Goddank staan in Azië beste inlandsche hulpkrachten de achtergebleven missionarissen in het bekeeringswerk ter zijde: 745 inlandsche priesters in China, 796 in Achter-Indië, 1477 in Voor-Indië. Hieraan zal het te danken zijn, wanneer het missiewerk in Azië in dezen oorlogstijd niet zal ten ondergaan.

Maar in Afrika, waar de Kerk slechts een 60 inlandsche priesters telt, is door de verbanning der Duitsche en de mobilisatie der Fransche missionarissen de priesternood groot geworden. Gods bijzondere zegen schijnt echter op Afrika te rusten. Niettegenstaande het priestergebrek neemt het aantal katholieken steeds nog toe. Op eenige plaatsen, vooral aan de Westkust, in Oeganda en in het Congobekken, openbaart zich zelfs een sterke neiging der inlandsche bevolking tot het Christendom. Het moeizame pionierswerk, dat stevige fundamenten legde in een meerjarig catechumenaat, draagt thans zijn kostbare vruchten. De Witte Paters in Bangwelo constateeren een verblijdenden vooruitgang, niettegenstaande het aantal priesters van 32 op 22 verminderde en de inkomsten van 30.000 tot 10.000 gld. waren teruggegaan. In het Vicariaat Boven-Kassai is het aantal Christenen in de drie eerste oorlogsjaren verdrievoudigd. In West-Nigeria steeg het aantal Christenen in 1917 van 4595 tot 5574. 1) In het

¹⁾ Reeds voor den oorlog hadden de Idschos meermalen den Katholieken missionaris van de kustplaats Forcados gevraagd hen in den Katholieken godsdienst te onderrichten. Toen pater Ollier na tweejarigen lazarettendienst in zijn missiestatie terugkeerde, hernieuwden zij hun verzoek. P. Ollier willigde dit in en beschrijtt aldus zijn eerste bezoek: "U kunt u niet voorstellen, met welke geestdrift deze menschen mij hebben ontvangen. Allen wilden medailles of rozenkransen hebben om zich daardoor openlijk te toonen als catechumeen. Jammer, dat mijn kleine voorraad zoo spoedig uitgeput was. En nu moet ik weer tot hen gaan met leege handen. Meer dan 12 dorpen hebben reeds uit eigen beweging kapellen gebouwd, hutten van leem met palmbladeren bedekt, arm en kaal. Hier komen deze arme menschen 'smorgens en's avonds te zamen tot gezamenlijk gebed. Zij kennen nog maar weinig gebeden in het Engelsch, en in hun moedertaal bestaan nog geen kerkboeken. Daarom bidden ze maar den rozenkrans. In deze kapellen ontbreekt alles. Ik moest eenige groote platen hebben, kruisen, kandelaars, altaardwalen — maar ik heb niets. De vorige maal bezocht ik 12 dorpen, nu zullen het er wel 25 worden. De oogst is groot. Maar de middelen ontbreken en de kas der missie-oversten is meer leeg dan ooit te voren. En toch moet ik katechisten aanstellen. Mijn jaarlijksche bezoeken in den regentijd zijn niet genoeg. Als wij nu niet deze goed gestemde heidenen

naburige Beneden-Nigeria hebben de Paters van den Heiligen Geest een bloeiend missiegebied, dat in 1918 reeds 13.000 Katholieken telde, 38.000 Catechumenen en 22.800 schoolkinderen. In de ééne statie Emekuku moeten twee priesters zorgen voor 20.089 Catechumenen en 7186 schoolkinderen. Door het krachtig optreden der regeering tegen valsche propheten en prophetessen schijnt het aloude fetisgeloof der negers geheel en al te worden uitgeroeid. Het volk van de Ivoorkust vraagt een nieuwen godsdienst. Zoo steeg het aantal doopleerlingen van 100 op 8000, terwijl in de oorlogsjaren het aantal missionarissen verminderde van 16 op 7. 1)

Maar niet overal is de toestand zoo gunstig. Op vele plaatsen is stilstand in het bekeeringswerk waar te nemen, op andere plaatsen, helaas, achteruitgang van het christendom en herleving van den ouden heidenschen eeredienst.

Hoe kan het ook anders. Verdreven zijn minstens 800 priesters. Gemobiliseerd zijn minstens 1400 Fransche priesters. Gevangen gehouden zijn meer dan 50 Duitsche priesters. Het geheele priesterverlies mag wel geschat worden op 3000, meer dan een derde van het geheele Europeesche priesterpersoneel, dat in de missiën werkzaam was.

En zal spoedig verbetering komen? De toekomst schijnt zorgwekkend. Hoe langer de oorlog duurde, des te treuriger werden de missietoestanden. Altijd weer werden nieuwe missionarissen gemobiliseerd, en de bejaarde achtergeblevenen stierven of kwijnden weg van ondervoeding en uitputting.

Een kort, maar veelzeggend berichtje in *De Katholieke Missiën* van 15 Mei 1919 luidde: "Tengevolge van den overgrooten arbeidslast, die drukt op de schouders der achterblijvende missionarissen van Boven-Cimbebasië, zijn twee flinke paters in de volle kracht van hun mannelijken leeftijd bezweken." En aldus leest men her-

helpen, dan komen de Protestanten, die reeds de gunst van de opperhoofden trachten te winnen en wien de middelen niet ontbreken. Ook een goede boot zou ik moeten hebben. Tot nu toe haalden mijn catechumenen mij in een geleende boot af, maar dat kan niet altijd zoo blijven. "Vraagt en gij zult verkrijgen", heeft de Heer niet slechts tot Zijn twaalf apostelen gezegd. maar ook tot ons, arme missionarissen te midden van deze heidensche volkeren, wien zoo dikwijls uit gebrek aan middelen de handen gebonden zijn." Die Katholischen Missionen 1919, 136.

1) Die Katholischen Missionen 1919, 135.

haaldelijk in de vele correspondenties, gezonden van het missieterrein.

En zal nu, na den oorlog, de toestand spoedig hersteld zijn? Vele missionarissen zijn gesneuveld, nog meerdere gewond. Aan een groot aantal Duitsche en Oostenrijksche missionarissen zal niet worden toegestaan, naar hun missiegebied terug te keeren.

Hoevele studenten van missiehuizen stonden niet onder de wapenen, zijn gesneuveld of gewond? En moge het al gebeurd zijn, dat de studenten lichamelijk ongewond uit den strijd gekomen zijn, zal ook hun ziel nog ongedeerd gebleven zijn? Zullen niet velen hun missionarisroeping hebben verloren? Het mobilisatiegevaar, en niet minder het oorlogsgevaar voor de reinheid der zeden mag niet worden onderschat.

Bovendien, zal de aantrekkelijkheid van andere beroepen niet vele jongelingen verleiden het opofferende missionarisleven vaarwel te zeggen? Schertsend zegt men wel eens, dat in de oorlogvoerende landen de mannen zeer gezocht zullen zijn. Zal dat niet van invloed zijn op de roepingen tot het priesterschap, vooral tot het missionarisleven? "Mangel an Nachwuchs" luidt dan ook de droevige klacht der missieoversten.

Welk een noodtoestand door verlies van missiepersoneel!

MATERIEELE SCHADE.

Deze noodtoestand wordt niet weinig verergerd zoowel door de groote materiëele schade, die de vijandelijke troepenmachten, droogte of overstroomingen in de missielanden hebben aangericht, als door de vermindering van de inkomsten uit Europa, vooral van de beide groote centrale Genootschappen tot Voortplanting des Geloofs en van de H. Kindsheid.

Op de oorlogsterreinen van Zuid-West-Afrika en Duitsch Oost-Afrika streed het Engelsche leger tegen Duitsche koloniale troepen. Ieder Nederlander, wien het droeve voorbeeld van het naburige België voor oogen staat, begrijpt, dat groote materiëele schade in die bloeiende missiestaties zal zijn aangericht en de vruchten van jarenlangen arbeid en offers zullen zijn vernietigd. De verdreven of gevluchte missionarissen klagen dan ook bitter over de verwoesting en uitplundering van hun missieposten. In de

praefectuur Groot Narmaland wordt de oorlogsschade op meer dan een millioen berekend.

In den Levant hebben de Turken na de verdrijving der Europeesche missionarissen op alle goederen der missie beslag gelegd. Kerken en kapellen werden voor profane doeleinden gebruikt; eenige werden zelfs in moskeeën veranderd. De missiestaties zijn voor een spotprijs verkocht. Bijna alle katholieke onderwijsinrichtingen werden gesloten; haar gebouwen deden dienst als Turksche school of kazerne; meer dan 120.000 leerlingen waren zonder onderricht. Katholieke ziekenhuizen en weeshuizen werden door de Turken in bezit genomen. Het geheele vermogen der missie werd verbeurd verklaard. Een bericht uit Constantinopel schatte de schade, die de katholieke missie in het Oosten in dezen oorlog geleden heeft, op honderd en twintig millioen gulden. Voor een deel echter zal de geleden schade wel worden hersteld, nu de Turksche macht gevallen is en Fransche missionarissen naar hun vroegere missieposten konden terugkeeren.

In China, waar het missiewerk zoo vele vruchten afwerpt en reeds ongeveer 2 millioen katholieken zijn, scheen ware anarchie te heerschen. Na den spoedigen dood van den keizerlijken dictator Y u a n s c h i k a i, werd in China de republiek zoo democratisch ingericht, dat het op regeeringsloosheid leek. Revolutiën en tegenrevolutiën wisselden elkaar af. Plunderende rooverbenden stroopten het land af en verwoestten talrijke missiestatiën, vooral in Mongolië en Mantsjoerije.

Langdurige droogte en overstroomingen waren oorzaak dat op vele plaatsen in China, Voor-Indië en Achter-Indië hongersnood heeft geheerscht

Uit de bloeiende missie van Tonking-aan-Zee schrijft de Ap. Vic. Mgr. Marcou: "Voor de rest, niets dan miserie: overstroomingen, mislukte oogst, besmettelijke ziekten! Tengevolge van den hongersnood werden door christelijke ouders een groot aantal kinderen aan heidenen verkocht." I) De Jezuiet P. Vincken liet een noodkreet hooren voor de ernstig bedreigde missie van Bengalen, voornamelijk voor de 2500 christenkinderen, die geheel op kosten der statie leefden, en voor de apostolische school van

¹⁾ De Annalen van de Voortplanting des Geloofs geven in het Maarten Mei-nummer van 1918 hartverscheurende bijzonderheden.

Ranchi, waar 35 jonge inlanders zich tot het priesterschap voorbereidden.

De prijzen der levensmiddelen, door den oorlog toch reeds opgedreven, werden hoe langer hoe hooger. De uitgaven der missionarissen werden grooter en de inkomsten kleiner. Want de noodzakelijke aalmoezen uit Europa bleven uit. Dit had zijn terugslag op godsdienstonderwijs en schoolwezen. Vele katholieke scholen en weeshuizen "de roem van China" moesten worden gesloten en de kinderen teruggezonden naar de heidensche ouders.

De eilanden in *de Zuidzee* werden door Japan van het wereldverkeer afgesneden. Alle toevoer was onmogelijk gemaakt. De missionarissen leefden als in een belegerde vesting. De nood aan levensmiddelen was groot.

Ook in vele streken van Afrika heeft niet alleen de gevreesde slaapziekte, die nu gelukkig overwonnen schijnt, vele slachtoffers gemaakt, maar ook de hongersnood aan duizenden het leven ontnomen. Een missionaris uit den Congo schrijft, dat de ellende afgrijselijk was. "De wegen waren bezaaid met lijken. Huisvaders verkochten al wat zij hadden om het leven hunner kinderen te redden. Zeer vele heidensche huisgezinnen sloten zich in hun hut op en zijn zoo omgekomen. De missionarissen zagen ongelukkigen, die zich tot aan den missiepost hadden voortgesleept, dood neervallen op 't oogenblik zelve, dat men hun eenige ondersteuning gaf." En uit Oostelijk Afrika schrijft een missionaris, dat hij de uitgehongerde negers - iets wat voor ons haast ongeloofelijk klinkt - naar de kerk liet komen om te worden..... bediend. "De arme menschen marcheeren tot het einde toe. Onder de heilige bediening hoorde ik hen menigmaal zeggen: "Pater, u zult mii toch wel wat eten geven, nietwaar! Zie eens, hoe ik er uit zie! Het is de honger, anders niets!"I)

¹⁾ De Katholieke Missiën 1918, 89, 103. De geheele brief van Pater C. Smoor, gepubliceerd in De Tijd van 25 Augustus 1917, luidt aldus: "Den laatsten tijd vooral was ik voortdurend op pad om den stervenden de laatste H.H. Sakramenten toe te dienen. Als gevolg van den oorlog, was de hongers nood over 't gewest gekomen. U heeft geen denkbeeld van een dergelijke ramp! Lijken langs alle paden, en niemand om ze te begraven. Geheele dorpen uitgestorven! Wij hebben getracht onze lieden een beetje te helpen, doch hoe? Men zou duizenden kilo's levensmiddelen noodig gehad hebben, en wij hadden bijna niets. En dat weinige werd ons nog gestolen. Wij hadden drie groote barakken gebouwd om de meest ongelukkigen onder dak te brengen. Twee dier barakken zijn door henzelve

Maar blijft de noodzakelijke ondersteuning uit Europa dan uit? Mgr. Geyer, Apostolisch Vicaris van Ahartoen, deelde in een brief mede, dat hij gedurende het afgeloopen jaar geen enkele

in brand geraakt. De Witte Zusters kookten voor hen. Geen mogelijkheid om hen te verzadigen. Ze waren gek. Ze stalen en plunderden alles, wat zij konden machtig worden bij de Zusters en in den omtrek. Iederen dag begroef men er. U begrijpt, dat dit zonder veel ceremoniëel geschiedde. Men begroef hen ter plaatse, wijl niemand de lijken naar elders wilde vervoeren. Ik ben niet erg "flauw", maar ik beken, dat het hartverscheurend was. Hier een kind in de armen zijner doode moeder; daar een arme vrouw alléén gebleven met het lijk van haar man, zonder het te kunnen begraven; elders kleine weesjes, mager als skeletten, zonder dak, zonder iets. Men had kinderen in massa kunnen koopen, maar hoe ze te voeden. We moesten ze laten te gronde gaan van honger! — De negers hebben dit voor boven de Europeanen, dat ze niet schreien of weeklagen. Een jonge vrouw zal het lijk van haar man langs den zoom van 't pad laten liggen zonder een klacht te slaken. Zij zal het met een beetje gras bedekken; neemt dan de mat en de speer van den doode en alles wat ze zeggen zal, is: "de

honger heeft hem vermoord", inzaza iramwidzje.

Eene moeder zal naast't ijskoude doode lichaam van haar kind blijven zitten neergehurkt zonder een traan te plengen. Het kind zal de ouderlijke hut uitgaan met achterlating der lijken van vader en moeder en zal u enkel zeggen: de honger doodde ze: inzaza iramwidzje. En zelf zal hij gaan sterven wat verder langs den zoom van een bergpad. Wat een tragiek van verkropte smart. — Ik heb er velen "bediend"; alles wat ze vroegen vóór te sterven, was een beetje voedsel. De dood schrikt hen niet af, maar wat ijselijk is, dat is te sterven van klinkklaren honger. En dan toonen ze u datgene, waarmede ze trachten hun leven iets te rekken, nl. wat gras of kruiden verzameld in 't bosch. of de wortelvezels van bananenstruiken. Gelijk ik u reeds zeide, wij hebben er massa's de H.H. Stervenssakramenten toegediend. Helaas! U begrijpt, dat de devotie om de Sakramenten te ontvangen, luttel was. Is het te verwonderen? Probeer maar eens zelf, waarde vriend, zes of zeven dagen zonder eenig voedsel door te brengen en u zult merken, dat de devotie er onder lijdt! Wij trekken er dus zelf op uit om die verhongerde christenen op te sporen. Men kent hen aan hun skeletachtig uiterlijk, doch ook aan eene eigenaardige zwelling der oogleden en der voeten. Allen die deze specifieke teekenen vertoonden, kon men gerust "bedienen", wijl zij den dood nabij waren. Natuurlijk trachtten wij hen te bewegen naar de missie te komen, als 't iets mogelijk was, onder belofte van wat voedsel, doch de meesten veruit moeten we in hunne hutten - en wat een hutten, mijn God! --- opzoeken. Mogelijk vindt u het vreemd, iemand naar de kerk te laten komen om "bediend" te worden, doch de "honger" is geen ziekte zooals andere. Die arme verhongerden marcheeren — hoe ongeloofelijk dat lijke — tot het einde toe. Ze leggen twee, drie uren af, zakken dan ineen en ploffen neer als een zak, zijn dood. Of een regenbui, een ietwat meer dan gewoon heet weer doodt hen ineens. Ons hart kromp ineen als we hen dan, na ontvangst der Sakramenten, weer naar huis moesten sturen met een hand vol boonen of een stukje koperdraad (munt) van een palm lengte, wijl we eenvoudig niets anders konden doen. Zelfs onder de H. Bediening konden de arme stakkerds niet nalaten te zeggen: "Pater, u zult me toch wel wat te eten geven, nietwaar. Zie hoe ik er uit zie. Het is de honger, anders niets. Pater, vergeet het niet. Ik ben op...."

Zoo, waarde vriend en medebroeder, heb ik maanden geleefd in die

arme missie van Njundo."

gift of ondersteuning uit de gealliëerde landen had ontvangen. "Ik ben zoo arm als een rat."

Hoe konden ook Frankrijk en België en Elzas-Lotharingen hun roemrijk verleden voortzetten en rijke ondersteuning geven aan het missiewerk? De nood in eigen land was zoo groot.

Maar onthouden dan de Europeesche missiegenootschappen aan de zwaar beproefde missiën de noodzakelijke ondersteuning?

Het Genootschap tot *Voortplanting des Geloofs* kon niet die ondersteuning geven, welke zoo dringend noodig was. Het moest zelfs, omdat de inkomsten tijdens den oorlog sterk verminderden, de ondersteuning tot de helft beperken. De rijke Fransche zendingen waren sterk achteruitgegaan I); de Belgische aalmoezen bleven geheel uit; de Duitsche bedragen stegen niettegenstaande den oorlogstijd belangrijk, maar werden in Duitschland tot na den oorlog op een bank gedeponeerd. Daardoor was het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs slechts in staat de helft uit te keeren van het geld, dat het vroeger aan missionarissen tot ondersteuning gaf.

Het Genootschap der H. Kindsheid, dat in 1913 van de kinderen 4.3 millioen francs ontving, zag in 1914 de inkomsten tot een derde inkrimpen. Gelukkig stegen de bijdragen in 1915 weer tot 2.153.573 francs en bleven in 1916 en 1917 ongeveer op dezelfde hoogte. Het Genootschap kan nu ten minste de helft der scholen en weeshuizen onderhouden, die het had gesticht, kan ten minste gedeeltelijk zijn zegenrijken arbeid vooral in China en Voor-Indië voortzetten.

De inkomsten moesten eigenlijk verdubbeld zijn. Niet alleen omdat in Azië de omstandigheden voor het missiewerk nu nog gunstig zijn, maar ook omdat de Protestantsche zendelingen voor hun bekeeringswerk veel grooteren financiëelen steun ontvangen dan de katholieke missionarissen. Daardoor zijn zij in staat gesteld meer scholen, vooral voor de hoogere standen, te stichten en geheel modern in te richten, meer zieken- en weeshuizen op te richten, beter hun pers te verzorgen. "Die brennendste Missionsfrage der Gegenwart" is toch wel de zending in Azië, waar het Protestantisme over het algemeen minstens

¹⁾ Zijn echter in 1918 weer aanmerkelijk vooruitgegaan; Zie Annalen der Voortplanting, afl. Aug.

met 50 procent vooruitgaat, het Katholicisme slechts met 25

procent.

Deze vooruitgang van het Protestantisme is voorzeker gedeeltelijk toe te schrijven aan het grooter aantal missionarissen, die niet na een 12-jarige studie in opoffering en celibaat behoeven te leven : gedeeltelijk ook aan de oppervlakkige bekeeringsmethode; reeds na korte voorbereiding met vervlakking der christelijke zedenleer (eenheid van het huwelijk) worden heidenen tot christenen omgedoopt, ja zelfs vele ongedoopten worden gerekend als tot het christendom overgegaan. I) Maar het succes der protestantsche zending schiint toch vooral te moeten worden toegeschreven aan de rijke ondersteuning, welke de zendelingen uit Europa en Amerika ontvangen. In de laatste jaren is deze ondersteuning niet alleen verdubbeld, maar vertienvoudigd, zoodat de Katholieken in dit punt ver overvleugeld worden door de Protestanten.

Nadat John Mott's motto: "wereldevangelisatie in deze generatie" ingeslagen had en geestdrift had gewekt voor de zending, vooral in Amerika, nam de zendingsactie bij de Protestanten reusachtige afmetingen aan. Vanzelf vermeerderden ook de missiebijdragen. Ook tijdens den oorlog gingen de Protestantsche Zendingsvereenigingen in Amerika, Canada, Engeland en Zweden financiëel sterk vooruit. Volgens een berekening brachten zij op:

in 1913 68.674.444 M. in 1914 75.176.060 M. in 1916 104.000.000 M.

De beide groote Katholieke genootschappen ontvingen vóór den oorlog tezamen ongeveer 5 millioen Mark.

Geld noemt men wel eens den "nervus rerum". Dit is in zekeren zin ook van toepassing op het missiewerk, dat volgens Goddelijk

Zoo zien we ook te Ngoad (Gr. Kei) een heele kampong in de gauwigheid gedoopt worden door den hulpprediker, opdat zij, zelfs tegen het uitdrukkelijk bevel van hun controleur in, zouden kunnen blijven wonen op een plaats, waar zij niet mochten verblijven, daar zij anders misschien Katholiek zouden geworden zijn."

¹⁾ Zie het merkwaardige artikel van den Apostolischen prefect p. H. Nollen, M.S.C. in *De Tijd* van 20 Mei 1919. Hij schrijft o.a.: "Dat men het hier van protestantsche zijde niet zoo nauw neemt met de voorbereiding en met de beweegredenen tot den Doop, daar hebben we hier op de Kei al jaren de duidelijkste blijken van. Meerderen b.v. die twee vrouwen hadden en toch gedoopt werden; vooral invloedrijke hoofden konden, zonder bemoeilijkt te worden, het voorrecht hebben van er meerdere vrouwen op na te houden.

Raadsbesluit met menschelijke krachten en middelen moet worden volbracht.

Het gevaar is dus niet denkbeeldig, dat de oorlogsnoodtoestand in de katholieke missiedistricten door de Protestanten met vrucht voor hun zending zal worden gebruikt. I)

Bij de Engelsche expeditie op 't einde van 1917 hebben we in Palestina treurige voorbeelden gezien. Zoodra de Engelschen in Palestina hun opmarsch begonnen, vestigen zich Anglikaansche zendelingen, met rijke geldmiddelen ter hunner beschikking, op de eertijds katholieke missieposten. Na de verovering van Jerusalem 9 December 1917 2) en Palestina werden door Amerika en Engeland groote sommen ter beschikking gesteld voor ondersteuning der noodlijdenden. De verdeeling echter dezer gelden werd uitsluitend aan den Anglikaanschen bisschop van Jerusalem toevertrouwd. Zooals de vicaris-generaal van den Grieksch-Katholieken patriarch van Jerusalem in een bede om hulp aan Kardinaal Logue van Armagh in Ierland klaagt, komt deze ondersteuning op de eerste plaats den Mahomedanen, Joden en Protestanten ten goede, dan den Schismatieken en ten laatste, als er ten minste nog iets over is, den Katholieken.3)

¹⁾ In Die Katholischen Missonen 1919, 92 leest men: "Wie dunkel auch immer die politische und wirtschaftliche Zukunft Chinas vor uns ligt, so sind die Aussichten für das Christentum günstiger denn je zuvor. Die alten Religionen verlieren an Anziehungskraft. In der nationalen Not, unter den Schicksalsschlägen der Ueberschwemmung und Hungersnot lenken viele ihre Blicke auf das Christentum als Retter. Die amerikanischen Protestanten haben die Zeichen der Zeit erkannt; sie unternehmen erfolgreiche "Missionsfeldzüge" und entfalten eine zielbewusste Werbetätigkeit. Für die Katholische Mission bedeutet das Emporkommen der Vereinigten Staaten im Weltkrieg eine ernste Drohung. Schon vorher war die Stellung der amerikanischen Sendlinge eine übermächtige. Es ist vorauszusehen, dass sie in noch grösserer Zahl und mit reicheren Mitteln auftreten werden, da die Vereinigten Staaten an Ansehen und Reichtum gewonnen haben, während die bedeutendsten katholischen missionierenden Länder erschöpft sind."

²⁾ Een interessante beschrijving van de verovering van Jerusalem vindt men in de brieven van den Zeereerw. pater N. v a n V 1 i e t, gepubliceerd in de Annalen der Afrikaansche Missien 1919.

³⁾ Z.Em. Kardínaal Bourne heeft in een interview deze achteruitzetting der Katholieken ontkend. Toen de reporter hem vroeg: "Vondt U eenig voorbeeld van onderscheid tusschen godsdiensten gemaakt met betrekking tot het liefdadigheidswerk?" antwoordde de Kardinaal: "Neen, in het geheel niet. Dat is te zeggen, niet van de zijde der officiëel adminisstratie, die alle godsdiensten en rassen met absolute gelijkheid behandelt, Ik denk echter dat er een groote vergissing is gemaakt bij het Syrische en

Z. H. Paus Benedictus XV klaagde er zelf over in het Consistorie van 10 Maart, en heeft daarna aan alle katholieke bisschoppen van de wereld het volgende Motu Proprio gericht:

"Uit brieven van den patriarch van Jerusalem hebben wij onlangs vernomen, dat de missiën in Palestina, tengevolge van de doorstane verwoestingen, in de uiterste ellende verkeeren. De missiën worden met algeheelen ondergang bedreigd.

De niet-katholieken maken van de armoede, waarin de bevolking thans verkeert, gebruik, om hun leer te verspreiden. Tot dat doel bieden zij, rijk voorzien van geld en levensmiddelen, hulp aan de behoeftige inwoners en richten ze scholen op in die plaatsen, waar de Katholieken, aan alles gebrek hebbend, niet bij machte zijn de ruïnen van hun scholen weer op te bouwen.

Het is duidelijk, wat het heil der zielen en de toestand, waarin het H. Land verkeert, thans van ieder Katholiek vraagt. Wij wezen er reeds op in Onze toespraak in het consistorie: Wij mogen niet dulden, dat zoo talrijke zielen door het verlies van het Katholiek geloof verloren gaan, juist daar, waar Iesus Christus ten koste van Zijn bloed haar het eeuwige leven heeft verdiend. Het is derhalve noodzakelijk, dat alle goeden door alle hun ten dienste staande middelen hulp bieden, opdat deze missiën in staat worden gesteld, de anti-Katholieke actie tegen te gaan."1)

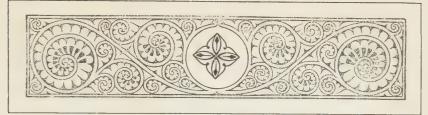
Mogen we niet spreken van een crisis, die het Katholieke missiewerk op tal van plaatsen doormaakt?

Dr. JAN SMIT.

francs voor het missiewerk in Palestina bestemde.

Palestina-Fonds, daar geen Katholieken aan hun administratieven staf zijn verbonden. Het is mogelijk, dat hierdoor de Katholieken wel eens over het hoofd gezien worden, doch ik ben ervan overuigd, dat dit niet opzettelijk is geschied." Zie De Tijd, 17 Juni 1919.

1) Acta Apostolicae Sedis 1919, 97, 108. Men zegt, dat de Paus zelf 230.000

MISSIE-STICHTINGEN,

HAAR OPRICHTERS EN HAAR MISSIEVELDEN.

LAVIGERIE.

De forti egressa est dulcedo. Jud. XIV. 14. Uit den sterke is zoetheid gekomen.

De H. Schrift verbergt de verrassing niet, welke de sterke als bron van zoetheid haar brengt. Inderdaad past zoetheid eerder aan de bijen dan aan een leeuwenaard. Doch wat in Samson's raadsel op louter toeval doelde, staat bij den mensch in innigen samenhang. De kracht wordt bron van zoetheid, de zoetheid doortrekt de sterkte en verduizendvoudigt zoo zich zelve en de kracht, zoodat, wie zacht is en machtig tevens en in zijn kracht een schat van zoetheid vindt, hij waarlijk een man is, door wien het Lam Gods, dat den leeuwenaard van Juda nooit heeft verloochend, groote dingen doet.

Om in één grooten trek het levensbeeld van Kardinaal Lavigerie te geven, is de verrassende verbintenis van leeuwen-aard en lammeren-zachtheid gewis de trek, welke der waarheid het meest nabij komt.

Prins der heilige Roomsche Kerk, aller Afrikaansche Bisschoppen primaat, drager der glorie van Carthago's illustren zetel, noemde hij zich zelven aan vriend en tegenstander.

Een onvermoeiden en onoverwonnen strijder voor Gods' Kerk, noemde hem Rome.

"Een Bisschop", zoo spraken de geestelijken van zijn diocesen, I) en ze vaagden zich het voorhoofd af en zaten een oogenblik neder.

"Monseigneur" zoo trilde het in den mond van zijn schapen, opgeschrikt door de kluiten, welke zijn herdersstaf opwierp om zijn kudde te verzamelen.

¹⁾ Kard. Lavigerie was Aartsbisschop van Carthago en Aartsbisschop van Algiers.

"De Kardinaal"... en in 't gelid stond jong en oud onder de Witte Paters.

"Son Eminence"... en de lange witte sluiers verborgen zoo moeilijk den heiligen schrik der wachtende Zusters.

"Lavigerie"... zijn naam vloog, gedurende zijn veelvuldige reizen, over de draden naar de huizen der machtigen van deze aarde.

"Siluit terra in conspectu ejus."

Niet een, die zijn overmacht niet voelde, doch ook niet een, die, naast en in dit machtig willen, niet een warmen hartslag ondervond.

Pius IX luisterde zoo gaarne in een ontspanningsuur naar de geestesmelodieën van zijn beminden zoon.

Leo XIII verwarmde zich in den gloed van onkreukbare trouw aan het Pausdom, welke deze groote Afrikaan in al zijn werken toonde.

Zijn priesters voelden zich veilig onder de bescherming van hun herder.

Die eerste missionarissen, mannen en vrouwen, bestoven door hun werken, verarmoed door hun ontberen, stonden tegenover hem de oogen vol van dankbare en fiere liefde.

Zijn gang door zijn volk was immer een zegetocht. Fel gloeiden zijn Kardinalenpurper en zijn gouden borstkruis onder de schitterende Algerijnsche zon, maar allen en onder hen vooral de kleinen, de armen, de verlatenen, de bedroefden, naderden met blijdschap hun Bisschop, wijl zij zich tijk voelden in zijn purper en gelukkig in zijn kruis.

Leeuw met ongetemde kracht voor de glorie der Kerk, nijvere bij, zoete honing der christelijke liefde biedend aan allen.

Grootsch in zijn opzet, zich zelven en niemand sparend in de uitvoering, zacht en lenigend na getroffen maatregel.

Aller krachten vragend of eischend tot in haar hoogste spanning, teeder in het helen van om een heilig doel niet gespaarde menschheid.

Nooit uitgeput van geest in het aanpassen van middelen aan een in zijn volheid immer onbereikbaar doel, nog vindingrijker van hart om groote offers te doen brengen.

Menschen-temmer door den rijkdom van zijn gaven, hartenwinner door de schoonheid van zijn ziel.

Waarlijk van dezen sterke is veel zoetheid uitgegaan. P. d. L.

APOSTELEN DER MELAATSCHEN

I. MGR. JAC. GROOFF.

Batavia! Niet de schoone, volkrijke, levenslustige stad, de parel van ons Insulinde; maar het oord van ellende en dood in onze West-Indische bezitting Suriname.

Daarheen waren sedert 1824 de melaatschen, tot dan toe op de plantage Voorzorg gehuisvest, op last der Regeering heengevoerd; onder hen de 150 Katholieken, die nog slechts sedert eenige jaren de liefdevolle hulp van een katholiek priester hadden mogen genieten. Daar, op Batavia, zou de zorg der priesters hen blijven omgeven en een dier triomphen behalen, gelijk alleen de Christelijke Charitas er behalen kan. Naar Batavia moesten voortaan alle besmet verklaarde slaven, en ook de vrije personen, die zich niet vrijwillig van alle menschelijke samenleving wilden afzonderen, heen; zoo luidde een decreet door Gouverneur Cantz'laar den 7 September 1830 uitgevaardigd. En al werd dit bevel slechts ten deele uitgevoerd, toch gingen jaarlijks vele besmettelingen daarheen, en werd Batavia als bij uitstek het tooneel van die ellende, welke de naam "melaatschheid" in zich sluit.

Den 8 Februari 1826, des avonds te half zeven, zetten twee jeugdige priesters, tot groote blijdschap der Katholieken, te Paramaribo voet aan wal. Het waren de Eerw. Heeren Martinus van der Weijden en Jacobus Grooff, beiden door de H. Congregatie de Propaganda Fide tot missionarissen benoemd, de eerste in hoedanigheid van Apostolisch prefect.

Geheel bezield van den geest hunner heilige voorgangers in het missiewerk, Wennekers en Van der Horst, wier vroegtijdig afsterven de Kolonie een tijd lang verweesd had gelaten, richtten zij hun eerste zorg op de ellendigsten onder allen, de melaatschen. Daarheen, naar Batavia, leidde de eerste apostolische tocht van den nieuwen Prefect: die tocht zou, helaas, ook zijn laatste zijn. Hij bezocht in de maand September 1826 het afzonderingsoord, waar toen ongeveer driehonderd besmetten vergaderd waren. Een der hutten zegende hij den 17 September tot bidplaats in en doopte er, van 21 tot 30 September, honderdtwintig personen. Doch zijn arbeid was zoo afmattend geweest, het gevoel van medelijden voor die ongelukkigen had hem zoo aangegrepen, de ontbering wellicht ook en de verpesting der lucht hadden zóó nadeelig op hem gewerkt, dat hij door eene ziekte werd aangetast, die hem spoedig tot slachtoffer van zijn zielenijver zou maken. Vóór zijn vertrek plantte hij, ter plaatse waar een groote boom, een afgod der heidensche negers, gestaan had, een houten kruis - heerlijk zinnebeeld der opofferende liefde van den Verlosser voor de melaatschheid der zonde — eene liefde door Van der Weijden zóó schitterend nagevolgd tot in den dood. Weldra lag de jeugdige priester op het sterfbed. Zijn laatste beschikking was, dat zijn geringe have geheel voor de armen van Batavia zou worden besteed. Ja, zoo vurig was zijne liefde voor die armsten onder de armen, dat hij kort voor zijn dood zijn ambtsbroeder Grooff aan zijn hart klemde en hem met gevouwen handen en tranen in de oogen bad en smeekte, die melaatschen te willen beschermen en te blijven ondersteunen door de troost- en hulpmiddelen der H. Kerk. Zóó stierf de eerste Apostolische Prefect der Surinaamsche Missie, op den leeftijd van 26 jaren, Zaterdag 14 October 1826. Terecht mocht Mgr. van Bommel, de beroemde Bisschop van Luik en voormalig Regent van het Seminarie Hageveld, in zijn verweerschrift tegen Siegenbeek's aanvallen op genoemd Seminarie, gewagen van "den onvergetelijken Van der Weijden, die in een korte, maar schitterende loopbaan in Suriname, wilden en beschaafden, Roomschen en hervormden, door heldendeugden meer nog dan door de taal eens Apostels, verbaasde en tot zich trok, wiens naam en nagedachtenis, nog op heden, bij allen daar in zegening is."

Zijn geest ging als 't ware verdubbeld over op zijn opvolger Jacobus Grooff, die reeds in 1827 als Apostolisch Prefect door de Propaganda te Rome werd erkend. Bijzonder zijne liefde voor de melaatschen had Grooff als bij testament van zijn stervenden voorganger ontvangen. In den beginne kon de jeugdige Prefect, wegens

veelvuldige ziekten en gebrek aan medearbeiders, slechts één- of hoogstens tweemaal's jaars erheen. Doch sedert 27 Januari 1830 werd Batavia voor goed zijn eigen werkkring. Als een staaltje van zijn arbeid, en als een schets tevens zijner omgeving, plaatsen wij hier een uittreksel van zijn brief van 4 Maart 1832: "Ik heb er." zoo schrijft Grooff, "sedert den dood van mijn onvergetelijken Van der Weijden, reeds 497 arme en van de maatschappij verlatene, doch, zoo ik hoop, Gode behagelijke zielen gedoopt. Verleden jaar had ik nog het onbeschrijfelijk genoegen op die noodlottige plaats 360 arme besmettelingen te doopen. Onder dezen waren er ruim zestig, die, de een zonder handen, de ander zonder voeten, deze of gene geheel en al opgezwollen, in een armzalige hut lagen te kermen en te zuchten. Velen schenen onder mijne handen te zullen bezwijken, zoodat ik in de ééne hand het doopwater hield, en in de andere wat azijn of wijn tot hunne verkwikking. Ten andere was ik verplicht, bijna al mijn linnen, dat ik had meegebracht, te gebruiken om hunne afzichtelijke naaktheid te bedekken. Zoo ellendig en betreurenswaardig het was, deze arme schapen aan te zien en te behandelen, zoo groot was ook onze vreugde, toen wij aan tien hunner, die reeds op den rand des grafs stonden, den laatsten heilzamen troost van onzen godsdienst mochten toebrengen."

Straalt uit deze woorden geen meer dan gewone priesterdeugd ons tegen? En toch zegt ons Grooff nog maar de helft van hetgeen hij bij de melaatschen leed, en met welk een liefde hij het leed. Hij ging zoover, Batavia "zijn lusthof" te noemen; en dan denke men daarbij aan de groote ontberingen, welke hij in de eerste tien jaren van zijn verblijf aldaar, moest doorstaan; men denke aan het zieleleed, dat een zoo gevoelig hart als het zijne bij den aanblik van zoo veel ellende ondervond; ellende naar het lichaam, afschrikwekkende gestalten, die daarbij een ondragelijke lucht verspreidden, en niet voldoende konden worden verpleegd; maar meer nog de ellende naar de ziel ; zieken in het heidendom opgevoed, en tot aan hunne bekeering verslaafd aan afgoderij, bijgeloof en ontucht; klagende lijders, ontevreden over hun lot, onhandelbaar en dikwijls ondankbaar van aard. En dan daarbij het getuigenis van Grooff te hooren, "dat hij volgaarne, buiten het gewoel der wereld, onder die ongelukkige slachtoffers zou wenschen te blijven", (- zoo schreef hij I Jan. 1840 —); en daarbij in de Goede Weeek hem de voeten van twaalf zieken te zien wasschen, ter herinnering aan Jezus' voorbeeld; en ten slotte eraan te denken, dat in dien tijd de melaatschheid nog voor zeer besmettelijk gehouden werd; — na dit alles, kan men wel niet anders dan Grooff's priesterlijke deugd in hooge mate "heldhaftig" noemen.

Doch niet alleen leed hij veel door en voor zijne melaatschen; hij deed er ook voor wat hij kon. Met aalmoezen van Nederlandsche weldoeners begon hij in 1830 te Batavia een kerk met pastorie te bouwen. Achter de kerk werd de begraafplaats aangelegd; aan de zijgevels stonden fraaie palmboomen: van voren was een nette tuin, waardoor een pad met oranjestruiken bezet naar den rivierkant leidde, waar men over de breede Coppename het gezicht heeft op de zee. Aan de rivierzijde werd door zijne zorgen in 1841 een kapelletie opgericht ter eere van O. L. Vrouw Behoudenis der kranken. Driemaal in de week toog hij er heen, het kruis voorop, gevolgd door zijne verminkte bedevaartgangers; bij hun aankomst werd de klok geluid, om dengenen, die te gebrekkig waren om aan den optocht deel te nemen, te beduiden dat het gebed bij den troon van Maria begon. Dan werden vijf Onze Vaders en vijf Weesgegroeten gebeden om door Hare voorspraak te verkrijgen, dat de zonden van afgoderij en ontucht meer en meer uit de kolonie zouden gebannen worden.

Terwijl deze heldhaftige naastenliefde in de kolonie en in Europa hemelhoog verheven werd, bleef Grooff dezelfde nederige priester. Gaarne wilde hij te Batavia blijven, zoo schreef hij aan Mgr. van Wijkerslooth, "om zoo in de nog overige dagen mijns levens voor de wonden, die mijne arme ziel gedurende twaalf jaar hier bekomen heeft, te boeten.... Men moge in de katholieke maandwerkjes en tijdschriften, tot mijn innig leedwezen, van mijn titel als Prefect en als Ridder van den Nederl. Leeuw nog zooveel ophef maken; wees verzekerd, dat de doornen onder deze rozen verborgen, menigvuldiger en scherper zijn dan men zich kan voorstellen."

Toen hij in 1843 tot de bisschoppelijke waardigheid werd verheven en als Apostolisch Vikaris naar Oost-Indië vertrok, was zijn afscheid bijzonder tot zijne geliefde melaatschen van Batavia gericht. Zoo diep werden Roomschen en on-roomschen daardoor getroffen, dat de niet-katholieke Surinaamsche Courant van 25 Sept. 1853 schreef: "Hem zij eere, die aan den ijver, waarmede hij aan het gebouw der

Christelijke deugd arbeidde, de hoogst moeilijke zorg paarde, om voor het welzijn van beklagenswaardige besmettelingen te waken en geene opoffering te groot achtte om het lot dier ongelukkigen zoo dragelijk mogelijk te maken. De tijdgenoot heeft eerbied voor zulk een groote mate van menschlievendheid, en schenkt den dader in zijn hart die onwaardeerbare hulde, welke boven alle eeretitels der wereld verheven is; en de nakomelingschap zal den naam van Grooff met diep ontzag uitspreken en zijne edele daden met erkentelijkheid roemen."

Reeds den 3 Februari 1846 moest de Eerbiedwaardige Bisschop Oost-Indië weder verlaten. Het ligt niet op onzen weg van het lijden te gewagen, dat hij in die Missie te verduren had. Genoeg zij het te zeggen, dat hij als balling wederkeerde; maar blijde werd hij te Paramaribo ontvangen, thans als Visitator Apostolicus van Suriname. Den 28 Juni 1847 was hij wederom in het midden zijner kudde, die hem thans als met de aureool der vervolging om Christus' naam omgeven zag. Vooral zijne eerste visitatie-reis naar de melaatschen van Batavia was allertreffendst; en ook thans, hoewel Bissschop, bleef Batavia zijn voornaamste arbeidsveld, tot hij op den 29 April 1852, in den ouderdom van bijna 52 jaren, te Paramaribo overleed. Zijn lijk werd op een praalbed ten toon gesteld en door duizenden van allen stand en rang, door roomsch en onroomsch, met eerbied bezocht.

Een dubbel getuigenis moge deze schets besluiten. Het eerste is anoniem, maar van een gezaghebbend onkatholiek, waarschijnlijk van den Gouverneur-Generaal J. C. Rijk zelven. In de "Bijdragen tot de kennis der Nederlandsche en vreemde Koloniën" schreef hij over Mgr. Grooff: "Hij is een man, die door bijzondere braafheid uitmunt, die veel meer dan zijn leven waagde voor het heil der negers; want jaren lang stelde hij zich bloot aan het overerven van de ijselijkste aller kwalen, van de melaatschheid. Zijne zelfopoffering is zóó oneindig verheven boven de fraaiste redevoeringen of geldelijke bijdragen, die ooit in het belang der negers gedaan werden, als het handelen boven het spreken is. Men moest voor dien man een standbeeld oprichten.... Ik heb den heer Grooff bezocht op den Boassiegrond (de leprozerij) Batavia, waar hij zich meestal ophield te midden der onuitsprekelijkste en walgelijkste ellende; ik weet dus, hoever zijne menschlievendheid gaat, terwijl ik, tot eene andere ge-

loofsbelijdenis behoorende, ook door geen religie verblind word."

Het andere getuigenis is ontleend aan de "Beknopte geschiedenis der katholieke Missie in Suriname", uitgegeven door een Pater Redemptorist in 1884, toen de Eerbiedw. Pater Donders, de erfgenaam van Mgr. Grooff's arbeid en toewijding, nog leefde, eene omstandigheid, waardoor dat getuigenis nog grooter waarde bezit. Daar wordt over Mgr. Grooff het volgende gezegd, een heerlijke volteekening van zijn beeld:

"Mgr. Grooff was een verdienstelijk, oprecht godvruchtig en deugdzaam kerkvoogd, en een kampvechter voor het geloof in Oosten West. Hij hield de Surinaamsche Missie staande in de allermoeilijkste omstandigheden en wist haar aanzien en bloei te verschaffen. Het nageslacht prijst hem, die zich een nederig zendeling noemde, als den "Apostel der Melaatschen." I)

Wittem.

J. L. JANSEN C. S.S. R.

¹⁾ blz. 244.

BREDASCHE PRIESTERCONGRES VOOR MISSIE-ACTIE.

Met groote vreugde en oprechte dankbaarheid blijven wij terugzien op dien zoo uitstekend geslaagden dag. De sympathie met het congres heeft waarlijk de hoogst gespannen verwachting overtroffen; niet minder dan 300 congresleden waren bijeengekomen; priesters uit het heele bisdom, leden van talrijke Missie-congregaties, vele Theologanten van het Groot-Seminarie Hoeven en een vertegenwoordiging der Studenten van het Klein-Seminarie Ypelaar. De dag was verdeeld in tweeën: voor den middag had een huishoudelijke bijeenkomst plaats, waaraan door zoo goed als alle 89 diocesane correspondenten werd deelgenomen en waar een Huishoudelijk Reglement voor de Bredasche Afdeeling van den Priester-Missiebond werd ontworpen.

Deze bijeenkomst werd door den Hoogeerwaarden Vicaris, Mgr. J. van Oers, geopend met de volgende woorden:

"M. H. Van harte heet ik U allen welkom op deze eerste bijeenkomst der Correspondenten van ons Missie-Comité en gaarne maak ik gebruik van deze eerste ontmoeting om U namens het Comité welgemeenden dank te brengen voor de bereidwillige medewerking van U ondervonden. Kunnen we met voldoening constateeren, dat op vele plaatsen van ons bisdom levendige Missie-sympathie opgewekt en aanmerkelijke toename van Missie-steun verkregen is, dan zijn we na God daarvoor dank verschuldigd aan onze correspondenten. We kunnen echter nog meer bereiken; nu de missiën meer dan ooit behoefte hebben aan persoonlijke en geldelijke hulp, willen we trachten door te dringen tot elk katholiek gezin om rijk en arm, groot en klein te winnen voor deelname aan ons program,

dat drieledig is: gebed voor de missie, roepingen tot het missieleven en geldelijke bijdragen. Om dat te bereiken is noodig eene goede organisatie en wel éénvormig over heel het Bisdom, want eendracht is ook onze macht.

Die eenvormige organisatie te verkrijgen, ziedaar het doel van deze vergadering, waarin we door gezamenlijk overleg een program van actie willen opstellen, waarin we elkander kunnen aanmoedigen, van elkaar leeren en waarin de ondervinding door ieder uwer opgedaan, ons gewaardeerde diensten bewijzen kan. Vergeten we echter niet het woord der H. Schrift: Rogate ergo Dominum messis Mt. IX 38, en beginnen we met een gebed voor opwekking van den missiegeest."

De vruchten dezer hoogst belangrijke samenkomst zijn te genieten in het hierachter volgende "Huishoudelijk Reglement der Diocesane Afdeeling van den Priester-Missiebond in het Bisdom Breda.

Art. I. Correspondent en Plaatselijk Comité.

a) Door het bestuur der Diocesane Afdeeling van den Priester-Missiebond in het Bisdom Breda (Diocesaan Missie-Comité) kan in de parochies van het Bisdom een Correspondentschap worden opgericht.

b) Als Correspondent van het D.M.C. treedt op de pastoor of een door hem aan te wijzen priester (in een gesticht de rector).
c) In grootere plaatsen met meerdere parochies kunnen de Correspondenten zich vereenigen tot een Plaatselijk Comité, waaraan door het D.M.C. een Voorzitter wordt toegevoegd. Zij voeren in onderling overleg de Missieactie in de plaats (stad), vooral: bij Missiedagen, algemeene vergaderingen, propaganda, tooneel, lichtbeelden, sprekers, enz. Zij steunen en leiden de Missiewerken, welke inter-parochiaal zijn, zooals Missie-naaikringen, brokken-verzameling, enz. Zij vergaderen zoo dikwijls de Voorzitter dit noodig acht.

Art. II. Taak van den Correspondent.

De Correspondent heeft de leiding van alle Missiewerken in de parochie, als vertegenwoordiger van het D.M.C., dat door den Bisschop met de algemeene leiding belast is (Zie Prosynodalia pag. 1247, XIII).

a) Hij zal er voor waken, dat de Missie-actie in de Parochie gevoerd wordt

volgens art. 1 der Statuten van den Priester-Missiebond, sub 3o.: "Krachtigen Missiesteun verwerven voor de Katholieke Missiën"; en volgens art. 2 sub 40 "door het aanwerven van leden voor de Voortplanting des Geloofs en de H. Kindsheid en door aanbeveling en steun van particuliere missiewerken"

b) Hij heeft toegang tot alle vergaderingen voor de Missie in de parochie en heeft daar minstens een adviseerende stem. Besluiten, welke hij noodig oordeelt te moeten schorsen, treden niet in werking en worden ter beoordeeling voorgesteld aan het D.M.C., dat beslist, behoudens beroep op den

c) Hij houde den Secretaris van het D.M.C. steeds op de hoogte van bijzondere te voeren en gevoerde actie, om daarvoor belangstelling te toonen of melding te maken in de Annalen en het Orgaan van den Priester-Missiebond. Ook zendt hij elk jaar vóór Paschen een verslag van de gevoerde actie aan den Voorzitter van het D.M.C. d) Hij zal onder de meer gegoeden der parochie enkele begunstigers aanwerven voor den Priester-Missiebond, en onder de meer ontwikkelden abonné's op "Het Missiewerk".

Art. III. Hij stelle zich in verbinding met alle zelatricen en bestuursleden van Missiewerken in de parochie, en zorge voor een voldoend aantal goede en ijverige zelatricen voor de Voortplanting des Geloofs en de H. Kindsheid, overeenkomstig het Reglement dezer Genootschappen.

Nota. Het is aan te raden, dat de Missiehuizen, Missiewerken en Vereenigingen bij het aanstellen hunner zelatricen of bestuursleden bij hem advies inwinnen, of ten minst; tijdig van de aanstelling of benoeming kennis geven.

Art. IV. De Parochiale Missie-Vereeniging.

Al de zelatricen der verschillende Genootschappen, Liefdewerken en Missiehuizen en de besturen der Missie-Vereenigingen vormen samen de Parochiale Missie-Vereeniging, onder Voorzitterschap van den Correspondent van het D.M.C.

A. De leden der Parochiale Missie-Vereeniging zullen de Missies steunen

door gebeden en goede werken:

10. Elken dag een gebed storten voor de Missiën.

20. a) Een Apostolische H. Communie opdragen op het feest of onder het octaaf van Driekoningen, Paschen, Pinksteren, St. Petrus en Paulus, O. L. V. Hemelvaart en op het feest van of op den Zondag na 3 December (St. Franciscus Xaverius). b) De Apostolische H. Communie bevorderen, ook onder de kinderen.

30. Bij iedere H. Mis of H. Communie een bijzonder gebed doen voor

de Missiën.

40. Dikwijls opofferingen, vermoeienissen, zelfoverwinningen en ver-

nederingen aan het H. Hart van Jezus voor de Missiën opdragen.

B. De leden zullen volgens hun staat en stand bij allen belangstelling voor de bekeering der heidenen opwekken, en zoo dikwijls de gelegenheid zich aanbiedt, met goedkeuring en onder leiding van den Voorzitter Missiefeesten, lezingen, cursussen enz. helpen organiseeren, naaikringen voor de Missie oprichten, tentoonstellingen houden, brokken verzamelen voor het Liefdewerk St. Franciscus Xaverius in het Seminarie Hoeven, degelijke Missie-lectuur, prentjes, loten en zegels verkoopen enz.

Nota. Hier zij opgemerkt het woord van Kardinaal Van Rossum; "Het werken (van de Zelatricen voor de Missie) moet niet alleen bestaan "in het materiëcle geld ophalen en het doorgeven der Annalen, maar er "moet een levendige Missie-actie worden gekweekt in de parochies. Veel "kan hiertoe bijdragen het gebed, vooral het gezamenlijk gebed, alsook ver-

"gaderingen en conferenties."

Art. V. Vergaderingen en bijeenkomsten.

a) Zoo dikwijls het D.M.C. dit noodig acht, of te gelijk met de Diocesane Vergadering van den Priester-Missiebond (ten minste om de twee jaar), wordt afzonderlijk eene Vergadering met de Correspondenten en Plaatselijke Comité's gehouden. Daar wordt de diocesane en parochiale Missieactie besproken en geregeld, om steeds zooveel mogelijk eenheid van actie te bewaren en het D.M.C. bij zijn propaganda te steunen.

b) De Correspondent roept alle leden der Parochiale Missie-Vereeniging gezamenlijk ofwel groepsgewijze bijeen, zoo dikwijls als hij dit noodig of

nuttig acht.

Deze vergaderingen worden geopend en gesloten met gebed.

Art. VI. Ten minste eenmaal per jaar wordt een algemeene vergadering gehouden, waartoe ook andere parochianen en belangstellenden kunnen worden uitgenoodigd.

Alsdan kunnen de zelatricen en besturen een algemeen verslag uitbrengen

over hunne werkzaamheden.

Ook deze vergadering worde geopend en gesloten met gebed, en het verdient aanbeveling alsdan een conferentie te houden over Missie-steun en Missie-actie, het (dagelijksch) gebed voor de Missiën, Apostolische H. Communie enz.

Art. VII. Eenmaal per jaar wordt er een Missie-feest gehouden met algemeene H. Communie voor de Missiën; dit zal voortaan beschouwd worden als het jaarlijksche feest der Voortplanting des Geloofs.

Nota. Alle plechtigheden in de kerk geschieden in overleg met den pastoor der parochie, die volgens de statuten rechtens directeur van de beide Ge-nootschappen is, doch hiervoor den Correspondent als plaatsvervanger kan laten optreden. Zie Regl. van Gen. t. V. d. G. art. 4 1, en l. c. "Bijzondere faculteiten" sub II. Bemerking I.

Art. VIII. Gelden.

a) Ofschoon het verspreiden van Missie-kennis en het opwekken tot Missie-ijver het hoofddoel is van de diocesane en parochiale Missie-actie, zullen de leden van het Diocesaan- en de Plaatselijke Comité's en hunne Correspondenten, steeds gaarne bereid zijn gelden voor alle Missiën en Missiehuizen in ontvangst te nemen.

b) Wanneer blijkt, dat de contributie der leden en begunstigers ontoereikend is om de algemeene propaganda en de uitgave van het orgaan te bekostigen, zullen de Correspondenten en Plaatselijke Comité's eene bijdrage uit hunne ontvangsten ter beschikking stellen van het D.M.C. Dit bedrag wordt op de vergadering van het D.M.C. met de Correspondenten

nader bepaald.

c) De contributie van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs wordt door den pastoor aan den Deken afgedragen, doch bijzondere giften en de namen der overleden leden worden terstond — om in de annalen vermeld te worden — opgezonden aan den Directeur, den Hoogeerw. Heer Vicaris-Generaal. De contributie van de H. Kindsheid wordt met Januari, of telkens als een bedrag van 50 gld. bijeen is, gezonden aan de algemeene tresorierster: Mevrouw Van Mierlo—Van Golstein te Breda (Tolbrugstraat); bijzondere giften en de namen van overleden zelatricen worden terstond aan de tresorierster gezonden om vermeld te kunnen worden in de annalen. (*)

Art. IX. ;a) De onkosten der parochiale en plaatselijke Missie-actie worden bestreden uit giften en bijdragen der parochianen, alsook uit den verkoop van prentjes, platen, zegels en uit de opbrengst van offerbussen, lichtbeelden-, tooneelvoorstellingen, enz.

b) Van de ontvangsten en uitgaven der parochiale en plaatselijke Missie-actie wordt jaarlijks vóór Paschen rekening en verantwoording gedaan aan het D.M.C. door den Correspondent of den Voorzitter van

het Plaatselijk Comité.

Art. X. De Correspondenten en de Plaatselijke Comité's zullen steeds. in getrouwe naleving van dit reglement, de rechten en vrijheden der particuliere Missievereenigingen en Missiehuizen eerbiedigen en beschermen.

Bij alle gevallen en moeilijkheden in dit reglement niet voorzien, wende men zich tot den Voorzitter van het D.M.C.

^(*) Het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs, ook genaamd Franciscus Xaverius en het Genootschap der H. Kindsheid kunnen erfstellingen en legaten aanvaarden, omdat elk dezer eene door de wet erkende stichting is voor de vijf Bisdommen, de eerste gevestigd te 's-Bosch, de tweede te Roermond.

Aldus vastgesteld te Breda den 5n Mei 1919.

Het Diocesaan Missie-Comité van Breda.

J. VAN OERS, Voorzitter.

VAN DEN MUYSENBERGH,

A. FRUYTIER, Secretaris.
A. VAN DORST,
P. KONINGS,
Leden.

P. SWEERE,

Leden.

Gezien en goedgekeurd door ons, Bisschop van Breda, 8 Mei 1919. P. HOPMANS.

In den namiddag werd een schitterende algemeene vergadering gehouden. In de bladen is daarover uitvoerig verslag gegeven, en daarom zullen we hier niet meer terugkomen op de zoo belangrijke lezingen, die er gehouden zijn, noch op de waarlijk apostolische geestdrift, die heel de vergadering bezielde, en die dezen dag voor nict weinigen onder de talrijke deelnemers heeft gemaakt tot een kleine openbaring der activiteit op Missiegebied. In aller harten is daar ongetwijfeld een heilig vuur opgevlamd, dat gloed en warmte zal geven bij rustelooze werkzaamheid voor het zoete, vruchtbare en noodzakelijke werk der Missieactie.

De vergadering werd geopend door Mgr. v. Oers met de volgende toespraak: "Mgr., M. H. Openen wij deze vergadering met den Christelijken groet: Geloofd zij Jezus-Christus.

In dezen Naam beginnen we het Diocesaan Priestercongres voor Missie-Actie, dat belegd werd om naar onze zwakke krachten mee te werken aan het groote missiedoel : dat Jezus' Naam gekend en geloofd worde door alle, ook door de nog heidensche volkeren: ut clarificetur nomen Domini nostri Jesu Christi. (II Thess. I 12).

In dien Naam heet ik u allen welkom op deze feestvergadering. Op de eerste plaats onze eerbiedige hulde aan U. D. H., die als Opperherder van Breda, het missie-comité heeft opgericht, gesteund en aangemoedigd, die ons allen in uwe Acta den weg heeft afgebakend naar het heerlijk doel: de missieroepingen, het missiegebed, de missiebijdragen uitbreiden.

Welkom aan de HoogEerw., Z.Eerw. en WelEerw. heeren van ons bisdom, uwe talrijke opkomst is eene voldoening voor ons Comité, dat er priis op stelt hier openlijk te erkennen: mogen we het verslag van onzen Secretaris en Penningmeester gunstig noemen, dan danken we dit aan de sympathie bij de clergé ondervonden.

Welkom aan de vertegenwoordigers der Missie-comité's in andere

Bisdommen, bijzonder aan Mgr. Hermus, dien ik wel noemen mag den grondlegger der Missie-actie in Nederland.

Welkom aan de vertegenwoordigers der Missiehuizen, vooral aan de sprekers; welkom eindelijk aan onze seminaristen, de spes patriae, die in jeugdigen ijver met hunne vereenigingen de voorloopers waren van ons Comité, en de primeur hebben van de missieactie in ons Bisdom.

Met vreugde mag ons Comité constateeren, dat in ons Bisdom belangstelling en ijver voor het Missiewerk, in dezen zoo kritieken tijd voor de missiën, gestadig toenemen; maar toch zoovele Katholieken zijn nog onverschillig voor den opofferenden arbeid onzer missionarissen, duizenden zijn nog niet doordrongen van hun plicht om naar vermogen door gebed en aalmoezen mee te werken aan de uitbreiding der H. Kerk onder de heidenen.

Hen voor dat werk te winnen is eene heerlijke taak van ons, priesters, die het den Apostel moeten nazeggen: Graecis et barbaris, sapientibus et insipientibus debitor sum (Rom. I 14).

En om hen te winnen is noodig propaganda van missiekennis en missie-ijver; het doel nu dezer vergadering is u de voornaamste propagandamiddelen van naderbij te leeren kennen. Moge God deze poging zegenen, welke we ondernemen in de Mariamaand, op den feestdag van den H. Paus Pius, die door den rozenkrans het Kruis deed zegevieren in de golf van Lepanto.

Gedachtig aan het woord van Sint Paulus: ego plantavi, Apollo rigavit, Deus autem incrementum dedit (I Cor. III. 6), beginnen we deze Vergadering met gebed voor opwekking van den missiegeest."

Daarna werd verlag uitgebracht door den Secretaris, kapelaan Fruytier. Omdat dit verslag op uitstekende wijze een overzicht geeft van al het goede, door de Missie-actie in ons Bisdom bereikt, laten we het hier in zijn geheel volgen.

Verslag van de Missie-actie in het Bisdom Breda door den Secretaris van het Diocesaan Missie-Comité op het Priestercongres te Breda den 5den Mei 1919.

Monseigneur. Hoogeerw. Voorzitter. Mijne Heeren,

Het is mij een aangename taak, namens het D. M. C. voor deze talrijke belangstellenden een *verslag* te mogen uitbrengen over de Missie-actie in het Bisdom Breda.

Aangenaam, M. H., omdat het juist Uw belangstelling en medewerking was, die ons in staat gesteld heeft iets tot stand te brengen.

Ik begin dan met U dank te zeggen voor die levendige belangstelling en offervaardige medewerking, welke ons zooveel beloven voor de toekomst.

Want U begrijpt, M. H., 't is nog maar een begin, wij staan voor een grootsche taak, veeleischend en veelomvattend, zooals u uit dit Verslag nader zal blijken.

Nadat Z. D. H. Mgr. P. Hopmans op 23 Juli 1918 het Missie-Comité had benoemd en gesteld onder de leiding van den Hoogeerw. Heer Vicaris-Generaal, werd terstond een aanvang gemaakt met het organiseeren der Missie-actie *onder* en *door* de parochiale geestelijkheid.

Organisatie was noodig om te komen tot een geregelde en gestadige Missie-actie in het Bisdom. Want bij gebrek aan ééne centrale leiding was de Missie-actie, overgeleverd aan steeds wisselende stuwkrachten, ongestadig en beperkt.

In sommige plaatsen werd veel, zeer veel voor de Missiën opgehaald, in andere weinig of niets.

Eenige kringen van Katholieke families werden voortdurend — laat ik maar zeggen lastig gevallen — andere nooit aangesproken.

Wij moesten dus den Missie-steun algemeen maken en bevestigen.

En dat kan alleen door de medewerking van de parochiale geestelijkheid.

Allereerst moest dus getracht worden bij de geestelijken zelve liefde en geestdrift voor ons schoon werk op te wekken. Hier hadden wij een gemakkelijke taak, want die sympathie was reeds allerwegen aanwezig, wat vooral hieruit bleek, dat bij onzen eersten oproep zich reeds spoedig 200 priesters als begunstigers opgaven, welk getal na een paar maanden tot 245 gestegen is.

Na eenige propaganda-artikelen in de verschillende dag- en weekbladen van het Bisdom, konden wij al spoedig het opflikkerende vuur van den missieijver zien uitslaan, vooral toen ons Comité in September een beroep deed om steun voor een noodlijdend Missiehuis.

De welwillende aanbeveling in de Prosynodalia van November j.l. door Monseigneur, alsook de vlugschriften der gezamenlijke Missie-Comité's, hebben onze organisatie krachtig in de hand gewerkt. Om de eenheid van leiding te behouden bleek het absoluut noodig een band te leggen tusschen de diocesane leiding en de parochiale missie-actie. Daarom trachtte het D. M. C. in verschillende plaatsen van het Bisdom een correspondent aan te stellen, die als zijn vertegenwoordiger zou optreden voor de plaatselijke Missie-actie. En wederom verloochende zich de tegemoetkomende houding onzer collega's niet: spoedig konden wij 89 correspondenten tellen in even zoovele parochiën en rectoraten van het Bisdom. In de grootere plaatsen Breda, Roosendaal en Bergen-op-Zoom sloten zich de correspondenten aaneen tot een plaatselijk Comité, zoo was een eenvoudige maar daardoor juist krachtige organisatie gereed om aan het werk te tijgen. Een nieuwe oproep van ons Comité om op Driekoningen de algemeene actie te openen met een Algemeene Apostolische H. Communie door de geloovigen, vond gretig gehoor en droeg blijkbaar de rijkste vruchten.

Ik zeg: blijkbaar, want dat is ons gebleken uit de verslagen, die dezer dagen bij onzen Voorzitter zijn ingekomen en niet minder uit de belangrijke en vruchtbare besprekingen, die wij dezen morgen gehouden hebben.

Daar onze organisatie nog slechts enkele maanden aan het werk is, kunnen de verslagen natuurlijk niet op volledigheid bogen, maar toch geven zij ons den indruk, dat er goed werk verricht is.

Op de eerste plaats wat de officiëel kerkelijk goedgekeurde Genootschappen der Voortplanting en der Kindsheid betreft, kregen wij prachtige cijfers.

Aan den voorzitter werden 89 verslagen toegezonden. Het Genootschap der Voortplanting is in wording in 20 parochiën, zoodat daarover geen verdere gegevens konden verschaft worden.

Doch het is reeds opgericht in 68 parochiën met voorloopig II.800 leden en 436 zelatricen. Men moet er rekening mede houden, dat we nog slechts 5 maanden aan het werk zijn, zoodat we mogen hopen het ledental dit jaar tot 25000 op te voeren. Het Gen. der H. Kindsheid bloeide reeds in ons Bisdom en bestaat reeds in 43 afdeelingen met bijna 2I.000 leden en 652 zelatricen. Op 't oogenblik zijn er 2I afdeelingen in voorbereidng, zoodat wij dit jaar tot minstens 65 afdeelingen zullen komen.

Vooral in parochiën waar bijzondere scholen zijn, bloeit de H. Kindsheid, elk jaar opnieuw aangewakkerd door feestelijke optochten en plechtige H. Missen voor de kinderen. Het Gen. der Voortplanting bestond reeds vroeger in ons bisdom onder den naam van St. Franciscus Xaverius' Liefdewerk. Zoo werd het in de parochie Alphen reeds opgericht in 1837, en door Mgr. van Hoovdonk in 1842 op bijzondere wijze aanbevolen. Maar bijna overal ging het te niet, slechts in een 10 tal parochies zijn nog sporen overgebleven.

Het zal dus onze zorg zijn in de toekomst te voorkomen, dat het Genootschap weer gaat kwijnen. Een jaarlijksch Missiefeest in de parochie, staande in het teeken der Voortplanting, zal misschien een nieuwe inzinking kunnen voorkomen.

Verder vernemen we nog uit de Verslagen, dat er in het Bisdom 129 Missiepreeken en 12 voorstellingen met lichtbeelden zijn gehouden, welke laatste wij vooral als beste propagandamiddel aanbevelen.

Was uiteraard de Algemeene Missie-actie tot nu toe ons streven, dat sluit niet in, dat wij de particuliere Missie-actie een minder goed hart zouden toedragen. Immers, wie zijn het, die ten slotte ook niet weinig van onze propaganda en de opleving van den Missiegeest profiteeren? Natuurlijk de Missiehuizen. De Eerw. Paters der Missiehuizen zullen het mij niet ten kwade duiden als ik zeg, dat zij nu vooral te toonen hebben, het spreekwoord te begrijpen: een vliegende kraai vangt meer dan een zittende. Aan hun ijver komt onze actie ten goede. En terecht. Immers de Missiehuizen moeten evenals de Missiën voor een groot deel steunen op giften en gaven.

De giften aan de Voortplanting en Kindsheid gaan rechtstreeks naar de Missiën. En daarom alleen zijn dus onze Missiehuizen nog niet geholpen. Zij staan tegenwoordig, met de duurte van alles, voor groote, zware lasten. Ik meen dus in den geest van ons Comité te handelen door ook de Missiehuizen in den steun der parochiale geestelijkheid aan te bevelen. Dat zijn de bronnen, van waar telkens versche stroomen van genade uitgaan naar de Missievelden. Er bestaan in ons Bisdom 8 Missiehuizen:

- 10. Het St. Joseph-Missiehuis van Roosendaal, van de Fathers van Mill-Hill.
- 20. Dat der Priesters van het H. Hart te Bergen-op-Zoom met een studiehuis in Liesbosch.
 - 30. Het Missiehuis der Paters Lazaristen te Wernhout.
 - 40. Dat der Paters v. h. Goddelijk Woord te Teteringen.

- 50. Dat der Paters van den H. Geest te Baarle-Nassau.
- 60. Te Oosterhout de Paters v. h. H. Hart van Tilburg.
- 7º. De Paters Maristen te Hulst, en
- 8º. De Paters van de H.H. Harten (Picpus) op den Nieuwen Ypelaar te Ginneken.

Verder meenen wij de Witte Paters van St. Charles te Boxtel en de Paters van Scheut te Sparrendaal, die beide vele studenten en missionarissen uit ons Bisdom hebben, op bijzondere wijze in uw steun te mogen aanbevelen.

Eindelijk hebben de missioneerende Orden en Congregaties in onze Koloniën recht op onzen bijzonderen steun. Het zijn de EE. Paters Jezuïeten met hun veelbelovende Java-Missie, de Paters Capucijnen met hun uitgestrekte Missievelden in Borneo en Sumatra, de Paters van het H. Hart in N. Guinea en de Kei-eilanden, en de Paters van het Goddelijk Woord op de Kleine Soenda-eilanden, allen dus in de Oost.

En in de West vooral de Paters Redemptoristen in Suriname en de Paters Dominicanen op Curação.

Zoo zien wij, M. H., welk een veelomvattende taak op ons rust. God wil het! was de kreet der Kruistochten. Maar is het niet Gods wil, is het niet providentiëel, dat juist nu, waar ten gevolge van den oorlog de nood in de Missiën zoo hoog gestegen is, en waar tevens onder sommige heidenvolken een krachtige drang naar het Christendom merkbaar is, dat juist nu bij ons volk, in onze gelederen, zulk een geestdriftige ijver plotseling tot uiting komt? En wanneer dan de Priester-Missiebond over al de bisdommen van Nederland zal georganiseerd zijn, en de Pia unio cleri pro Missionibus over geheel Europa met alle kracht zal werken voor een krachtig, breedopgezet wereldapostolaat, dan zal niet meer kunnen gezegd worden, dat de Protestanten meer doen voor de Zending dan wij, Katholieken, voor onze Missiën.

Laten wij daarom alvast onze organisatie van het Missiewerk met onverflauwde geestdrift voortzetten, want in de eerstvolgende jaren zal van onzen Missiesteun een krachtproef geëischt worden.

Dan zal op het Bisdom Breda van toepassing zijn het bekende Bijbelwoord "Et tu Bethlehem ; nequaquam minima es"

Monseigneur! Mijne Heeren! Welk een troost en vreugde zal het geven daarginds onder onze missionarissen, als het daar tot hen doordringt, dat in hun vaderland, dat ook in het Bisdom Breda, een buitengewone belangstelling, een vurige geestdrift ontstaan is om hun moeizamen arbeid te steunen.

Als in den oogsttijd de middagzon haar hoogste punt gaat bereiken, staan de maaiers nu en dan stil en staren vol verwachting in de verte. En een glimlach van voldoening glijdt over hunne verhitte gezichten, en een kreet van vreugde stijgt op uit hunne rijen, als zij aan den horizont hunne verwanten zien opdagen, dragende verfrisschenden drank en versterkende spijzen.

Zoo zullen onze missionarissen, die zoo heldhaftig de hitte van den dag verdragen, te midden van hun zwoegenden arbeid met een glimlach van voldoening, met een zegenbede op de lippen, de giften en gaven in ontvangst nemen, waarmee wij, hunne broeders in Christus, komen aandragen. Dat zal hun ijver verdubbelen en moed en durf geven om den sikkel te slaan in nieuwe rijpe oogstvelden.

Tenslotte M. H., laten wij ons niet weerhouden door al te groote bezorgdheid voor eigen kudde. Alles wat wij in offervaardige liefde van onze rijkbegenadigde naar de minst bedeelde kinderen in het huis des Vaders wegdragen, het zal ons met overvloeiende maat worden teruggemeten tot bevestiging van het bloeiende geloofsleven in ons Bisdom, ja tot bekeering van geheel ons Vaderland!

Uit het verslag van den Penningmeester, Pastoor van den Muysenbergh, vermelden wij het volgende:

"Van de 280 priesters in ons bisdom zijn er 245 begunstigers van het Missie-Comité. Voor het Seminarie Wernhout werd bijeen gebracht ruim f 4000. Bij het Comité werd in de eerste zes maanden aan giften voor de Missiën ontvangen f 7800. We tellen nu bijna 12.000 leden van de Voortplanting en 20 nieuwe afdeelingen zijn nog in wording. Van de H. Kindsheid worden 21 nieuwe afdeelingen opgericht. Na eene opwekking door het Comité bracht de collecte voor de Missiën van Afrika op Driekoningen van dit jaar ruim f 9000 op."

Na de vier lezingen richtte Z. D. H. Mgr. P. Hopmans zich tot zijne Priesters en de andere aanwezigen. Mgr. dankte het Comité voor zijn onvermoeiden ijver tot bevordering der Missie-actie en vooral den Hoogeerwaarden Vicaris, die de ziel van het Comité was. De Zegen Gods zal over den arbeid van het Comité neerdalen en de opbloei van het Katholieke leven, de terugkeer der dwalenden in Nederland, zullen mede de vruchten van zulk een arbeid zijn. Eveneens bracht Z. D. H. dank en hulde aan de ijverige plaatselijke comité's en de verschillende correspondenten. Monseigneur wekte allen op het goede spoor in het oog te houden en er vooral voor te zorgen dat de mild toestroomende geldelijke steun toch het voornaamste middel van het gebed niet naar den achtergrond zou verschuiven, immers Gods hulp blijft het voornaamste. Daarom moeten de priesters dagelijks zelf bijzondere gebeden storten tot steun van het missiewerk en de geloovigen leeren in den huiselijken kring daarvoor iederen dag een gebed op te dragen. In alle bijeenkomsten met de geloovigen, niet alleen op de godsdienstige, maar ook op de sociale, moge een klein gebed worden verricht tot opwekking van den missiegeest. Vooral aan de kinderen moet een diep godsdienstig gevoel, een behoefte aan gebed voor de missie worden ingegeven. Alle geloovigen en de kinderen weer vooral moeten gewezen worden op de onschatbare vruchten eener maandelijksche of wekelijksche Apostolische Heilige Communie.

Zoo leeren wij niet op eigen kracht te bouwen maar op God; zoo worden wij zelf mannen van gebed en maken van onze geloovigen eveneens menschen van gebed. En dan zijn wij zeker van de bekeering der heidenen.

Het congres werd gesloten door Mgr. van Oers met de volgende woorden:

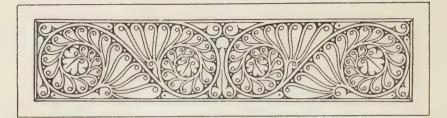
"Mgr., M. H. Voordat we uiteen gaan brengt ons Comité zijn welgemeenden dank aan allen die hebben meegewerkt aan het welslagen dezer vergadering; aan de sprekers: wanneer de missionarissen onze hulp inroepen bij hun moeilijken arbeid, dan hopen wij hunne taak te kunnen verlichten door ons gebed, onze aalmoezen en het uitzenden van talrijke medewerkers.

Onze oprechte dank aan het bestuur der Militairen-Vereeniging voor zijn genadige hulp, aan het plaatselijk Missie-Comité van Breda voor zijne offervaardige medewerking, vooral aan het Bredasche priesterquartet, dat door lichtbeelden, door de compositie van een missielied, door keurige uitvoering reeds bij voorbaat het succes van elke parochiale missievergadering heeft verzekerd.

Maar bijzondere dank zijn we verschuldigd aan U. D. H. Moge uwe tegenwoordigheid, uw bezielend woord in ons Diocees heilige geestdrift voor het missiewerk doen ontvlammen, tot glorie Gods en tot heil van uw Bisdom. Voor het Comité zal het een lust en genoegen zijn in den geest en onder de leiding van U. D. H. ons te wijden aan het heerlijk missiewerk. En als onderpand van Gods hulp vragen we, Monseigneur, uw Bisschoppelijken zegen.

Om Gods zegen over deze besluiten te verkrijgen, bidden we nog even voor de bekeering der heidenen We sluiten deze vergadering met den Christelijken groet: Geloofd zij Jezus-Christus!"

Zooals wij bij den aanvang dezer regels schreven, blijven we met groote vreugde en innige dankbaarheid terugzien op dien zoo uitstekend geslaagden dag. Moge Gods zegen op onzen arbeid rusten en mogen de heidenmissiën de vruchten plukken van een levendige Missie-actie in ons Bisdom; dan vinden we daarin tevens een geschikt middel om den godsdienstijver en het godsdienstig leven in onze eigen parochies te verlevendigen en te versterken.

MISSIE EN SPORT

Waarde lezer, 'k hoor uw verzuchting al: Ook in een Missietijdschrift de sport en nog wel in 't eerste nummer! Laat 't bij deze verzuchting, en sla deze rubriek niet over! Schrik niet: ze wil u slechts verhalen, niet van praestaties op sportgebied, maar van Missiepropaganda door de sport. Ze hoopt u een weerklank — zij 't ook een zwakke — te laten hooren van den jubel, die opstijgt uit die geestdriftige schare van jong en oud, arm en rijk, bijeengekomen uit liefde voor het spel ja, maar ook uit liefde voor de Missie. Ze hoopt u de resultaten mede te deelen, die een Missiewedstrijd oplevert aan financiëelen, vooral echter aan moreelen steun.

Ziedaar het fundamenteele van het bestaansrecht der missievoetbalwedstrijden: de moreele steun.

Wat hiermee bedoeld wordt? Dat door een Missiewedstrijd de Missie-idee als 't ware geslingerd wordt in een menschenmassa, die ofwel door andere missie-propaganda niet bereikt wordt, ofwel daardoor niet tot daden-brengende warmte te krijgen is. Al zou een missiewedstrijd geen cent als batig saldo kunnen noteeren, dan nog is zijn winst overvloedig.

Hebt gij ze ooit bezig gezien onze jongelui bij de voorbereidende werkzaamheden tot den missiewedstrijd, werkzaamheden, die dikwijls weken aan weken duren? Hebt gij ze hooren pleiten voor hun missiewedstrijden en hun sport hooren verdedigen als een schoon, een edel, een heilig spel? Hebt ge hun bezorgdheid niet gadegeslagen om hun wedstrijd schitterend te doen slagen?

Zeker, daar zijn dan sportmotieven in 't spel, die echter dienstbaar gemaakt worden aan de heilige zaak der Missie. Die sportmotieven worden gereinigd en geheiligd door een tweede meer verheven, echt christelijk doel: belangstelling en liefde te wekken voor het werk van de verbreiding van ons H. Geloof. Zoo althans behoort het te zijn.

En om nu onze sport in die richting te leiden, zullen, hoop ik, ook anderen, rijker in ervaring dan ik, in deze rubriek de noodige aanwijzingen en voorlichting geven. GR.

VOETBAL VOOR DE MISSIE.

In de schoone Annalen van het Missiehuis te Roosendaal en het Studiehuis te Tilburg komt onder dezen titel het volgend bericht voor:

De Missiekoorts heeft thans voor goed de sportwereld aangetast. Na de groote voetbalwedstrijden verleden jaar te Vught en dit jaar te Maastricht gehouden tusschen de diocesane voetbalbonden, beginnen nu verschillende plaatselijke voetbalclubs op eigen houtje voor de missie te trappen en met prachtige resultaten. Zoo lazen we reeds van missie-wedstrijden te Beek bij Nijmegen en te Tilburg en mochten we met eigen oogen getuigen zijn van den wedstrijd in ons goede Roosendaal, op touw gezet door de voetbalclub, Alliance,'' met medewerking van de club, Willem II'' van Tilburg, welke het tegen-elftal leverde. De opzet slaagde schitterend ; de wedstrijd belangloos opgeluisterd door de harmonie "Vlijt en Volharding" werd door eene belangstellende menigte met spanning en geestdrift gevolgd. Dat ook op finantiëel gebied van succes gesproken mocht worden, bleek uit de netto opbrengst welke niet minder dan f 460.— bedroeg, en waarvan de helft aan het Roosendaalsche Missie-Comité en de helft aan ons Missiehuis werd toegewezen. Wij twijfelen niet of Alliance, ofschoon zij het met 3—2 tegen de Tilbur-

gers moest afleggen, zal altijd met voldoening op dezen dag terugzien. Mogen deze schoone voorbeelden overal navolging vinden!

De Redactie van "Het Missiewerk" kan het niet genoeg prijzen dat men het voetbalspel en andere edele sportspelen en wedstrijden een hoogere wijding geeft, door ze dienstbaar te maken aan de missiepropaganda en hun opbrengst voor de Katholieke Missies te bestemmen. Maar wat zij niet prijzen kan, wat zij laken moet, is, dat men die wedstrijden immer houdt op Zondagen en kerkelijke feestdagen waarop het bijwonen der H. Mis verplicht is.

Hooger en veel hooger acht zij het trouw bijwonen der godsdienstoefeningen. En nu heeft de ervaring reeds geleerd, dat op vele plaatsen die wedstrijden hoogst nadeelig werken op het bijwonen der godsdienstoefeningen.

Wij krijgen nu den vrijen Zaterdag-middag en den achturigenwerkdag. Zou er nu buiten den Zondag geen tijd genoeg te vinden zijn voor het houden van Missie-wedstrijden?

MISSIEKRONIEK.

Vertrek van Missionarissen. Weldra vertrekken uit Antwerpen een 16-tal missionarissen naar de missies der Witte Paters in Midden-Afrika.

De namen der vertrekkende Nederlandsche Missionarissen met het hun aangewezen missieveld volgen hier:

De Z. E. P. Dr. H. Raëskin uit Amsterdam, naar de missie van Unyanyembe.

De Z. E. P. J. van Sambeek uit Veldhoven, naar de missie van Banguéolo.

De Z. E. P. M. Lans uit Warmond, naar de missie van Boven-Congo.

De Z. E. P. C. van Uden uit Den Haag, naar de missie van Kivu.

De Z. E. P. J. van Meerwijk uit Den Bosch, naar de missie van Nyanza.

De Z. E. P. J. Termeer uit Oirschot, naar de missie van Tanganika.

De Z. E. P. C. Bakker uit Utrecht, naar de missie van Nyassa.

De Z. E. P. G. Bollinger uit Amsterdam, naar de missie van Nyassa.

De E. Br. Luciën (Vuuren) uit Maastricht, naar de missie van Nyassa.

De Z. E. P. Kersten zal, naar ons dezer dagen gemeld werd, Overste blijven van St. Charles (Esch bij Boxtel). Als Overste der Procure te Boxtel is benoemd, in de plaats van den Z. E. P. Raëskin, de Z. E. P. P. van Wees. Eveneens komt op de Procure de Z. E. P. J. Teulings.

Den 5en Juli vertrok ten tweeden male als missionaris naar Ned. O.-Indië, de Z. E. P. L. van Rijckevorsel, S. J., die zich voor de

MISSIEKRONIEK 55

opleving der missieactie in Nederland zoo verdienstelijk gemaakt en daaraan den eersten krachtigen stoot gegeven heeft.

De Duitsche Katholieke Missionarissen. Vrijdag 23 Mei 1919 had te Utrecht een gecombineerde vergadering plaats van het Centraal Bestuur van den Priester-Missiebond met de Besturen der diocesane afdeelingen (de diocesane missie-comité's), waarin het Algemeen Reglement op de Statuten werd vastgesteld. De vergadering besloot aan de Vredesconferentie te Parijs een telegram te zenden, opdat geen uitvoering zou worden gegeven aan art. 438 van het Vredesverdrag, waarbij aan de Missionarissen van Duitsche nationaliteit de toegang zou worden ontzegd in die missielanden, die aan de invloedsfeer der Entente zouden zijn onderworpen. Hierdoor zouden meer dan 2000 missionarissen, (alleen van de Congregatie van Steyl 252 Paters, 89 Broeders en 206 Zusters) uit de missielanden worden verdreven.

Dit telegram luidde:

A Monsieur le Président de la Conférence de la Paix, Versailles.

La Ligue neérlandaise de Prêtres catholiques en faveur des missions, assemblée à Utrecht le 23 mai, prend la liberté de présenter à la Conférence le vœu respectueux, que la nationalité d'aucun missionnaire ne soit considérée comme un empêchement d'être admis dans les pays de Mission.

Ook door het Doorluchtig Episcopaat, de R. K. Werkliedenvereeniging van Breda en andere vereenigingen werden later dergelijke telegrammen verzonden. Die actie is den H. Stoel zeer aangenaam. "Zij verleent veel steun aan de actie van den H. Stoel in deze zoo gewichtige aangelegenheid", schreef onlangs de Secretaris van Zijne Emin. Kard. van Rossum aan den Secretaris van het diocesaan Bossche missie-comité.

De bemoeiingen van den H. Stoel bleven niet geheel zonder resultaat. De geallieerden stemden o.a. toe in een wijziging van art. 438. Waarin nu juist die wijziging bestaat, is nog niet met zekerheid te zeggen.

Academische Missiesecties. Evenals te Amsterdam, Utrecht, Groningen, Rotterdam en Leiden werd te Delft een academische missiesectie opgericht. Als correspondent van die van Leiden werd door het Centraal Bestuur van den Priester-Missiebond, met goedkeuring van den Bisschop van Roermond, benoemd de Eerw. Heer Op de Coul, priester-student van het Roermondsche bisdom.

Bestuur der Missiesectie van den Eersten Nederlandschen Katholiekendag. Tot de secties van den eersten Ned. Kath. dag, die van 23—25 Sept. te Utrecht zal gehouden worden, behoort ook eene Missie-sectie.

De leden van haar Bestuur zijn: Mgr. A. Hermus, Voorzitter; verder de Hoogeerw. Heer Th. F. Ebbinkhuysen, Regent Seminarie, "Hageveld" te Voorhout, Dr. Jan Smit, prof. Seminarie, "Rijsenburg" te Driebergen, Dr. J. Lemmens, prof. Seminarie Roermond, Kapelaan A. Fruytier, Baronielaan, Breda, Rector C. J. Zwijsen, "Coudewater" Rosmalen en de spreker Sub-Regent F. Fransen, Klein Seminarie, St. M.-Gestel.

De vergadering dier sectie zal den 24n Sept. in den voormiddag worden gehouden. Wij hopen, dat zij door vele belangstellenden zal worden bijgewoond.

Genootschap tot Voortplanting des Geloofs. Door den Thesaurier van het Genootschap tot Voortpl. des Geloofs van het Aartsbisdom kon, na de Congregatio Parochorum, dit jaar aan den Centralen Raad worden verzonden 100.000 frcs; door dien van het bisdom Den Bosch ruim 109.000 frcs.; door prof. Dr. Bauduin, Directeur en Thesaurier in het bisdom Roermond f 21.956.70, door Haarlem f 11,450, door Breda f 9213.30.—.

Aantal leden van den Priester-Missiebond. Begin Juli telde de Priester-Missiebond in het bisdom Den Bosch reeds 641 leden en 163 begunstigers; in het bisdom Haarlem 587 leden en 1 begunstiger; in het Aartsbisdom 557 leden en 14 begunstigers; in het bisdom Roermond 485 leden en 65 begunstigers; in het bisdom Breda 316 leden en omtrent 100 begunstigers, samen dus 2586 leden. Mogen wij in de tweede aflevering kunnen vermelden, dat alle priesters van Nederland tot den Bond zijn toegetreden.

In een schrijven van 12 Juni deelde Mgr. Manna, de Stichter van den Priester-Missiebond mede, dat in Italië op 't oogenblik ongeveer 2500 priesters leden zijn. "Hier in Italië gaat het veel langzamer",

MISSIÉKRONIÉK 57

aldus de Schr., "want ons ontbreekt de organisatie en de geestdrift van het edele Katholieke Holland".

China. Volgens de gegevens van een Katholiek Missionaris zouden er thans in China zijn 2 millioen Katholieken en bedraagt er het aantal priesters 2297.

In vele missies neemt het aantal Katholieken sterk toe. In de 10 Lazaristen-vicariaten o. a. steeg het met 5.50 pct. In 1901, na den Bokseropstand, bedroeg het nog slechts III.848, terwijl de statistiek over 1918 aangeeft 617.361. Het aantal priesters steeg er in dien tijd van 165 tot 434.

Hulpverschaffing aan de Katholieke missiën van het Heilig Land. Op II Maart van dit jaar vaardigde Z. H. Paus Benedictus XV een Motu proprio uit ten behoeve van de Katholieke missiën van het Heilig Land. Veel is er vernield, en van dien deerniswaardigen toestand maken andersdenkenden (I) misbruik, om er hun leerstellingen ingang te doen vinden. Het was de patriarch van Jeruzalem zelf, die den H. Vader met dien ongelukkigen toestand op de hoogte bracht. Zijne Heiligheid schonk reeds aanstonds eene gift van 50.000 francs en zonderde van de schamele inkomsten van den St. Pieterspenning later nog een som af van 180.000 francs, om in den nood der Kath. Missiën van het Heilig Land te voorzien. Nog heeft Z. H. te kennen gegeven, alle Bisschoppen te zullen verzoeken aalmoezen daarvoor in te zamelen. (2)

Apostolisch Visitator in Mesopotamië. Als dusdanig is door Z. H. benoemd Kanunnik A. Smets, van Valkenswaard, voorheen kanselier van het Latijnsch patriarchaat van Jeruzalem.

Curação. Uit het Koloniaal Verslag over 1918 blijkt, dat van de totaalbevolking van 57.619 er thans 50.480 Katholiek zijn.

Vooral de Zionisten en Anglicanen.
 Act. Ap. Sedis 1919, p. 97, 108, Miss. Cath. 1919 p. 184, Die kath. Missionen, 1919, S. 161—163.

MISSIE EN SCHOOL. *)

Missiesecties in Vereenigingen van R. K. Onderwijzers en Onderwijzeressen.

Ook in onderwijzerskringen ontwaakt gelukkig het bewustzijn van den missieplicht, van den plicht, krachtig te gaan medewerken aan de verspreiding der missie-idee, in 't bijzonder onder de jeugd. Op Oudejaarsdag van 1918 vergaderde in het Instituut voor Doofstommen te St. Michiels-Gestel het Bestuur van de Vereeniging van R. K. Onderwijzeressen in het bisdom Den Bosch, om Statuten voor een missiesectie in die Vereeniging vast te stellen.

Die Statuten werden met een Huishoudelijk Reglement door Z. D. H. Mgr. W. v. d. Ven op 29 Jan. 1919 goedgekeurd en luiden als volgt:

Statuten van de Missiesectie der Vereeniging van R. K. Onderwijzeressen in het bisdom Den Bosch.

Art. 1. Doel.

Het doel dezer Missiesectie is:

a) Den missiegeest op te wekken en te onderhouden en missiekennis te verspreiden onder de leden.

b) Den missiegeest op te wekken en missiekennis te verspreiden onder de schooljeugd.

c) Bevordering van missiesteun.

Art. 2. Middelen.

1. Ter opwekking en onderhouding van den missiegeest en verspreiding van missiekennis *onder de leden* wordt vooral aanbevolen:

^(*) In deze rubriek *Missie en School* willen wij alle kwesties behandelen en behandeld zien, die op de bevordering van missiekennis en missiebelangstelling onder de schooljeugd en tevens in het onderwijzend personeel betrekking hebben. Voor de toezending van zulke artikelen, door onderwijzers, paedagogen of anderen houden wij ons dan ook dringend aanbevolen.

a) Het houden van leden-vergaderingen, waarin de propaganda enz. wordt besproken.

b) Lezingen, met of zonder lichtbeelden, over het missiewerk, door

een van de leden, door een Missie-Pater of anderen.

c) Circuleering onder de leden van geschikte missielectuur.

2. Ter bereiking van het tweede doel: Opwekking van den missiegeest en verspreiding van missiekennis *onder de schooljeugd*, wordt bijzonder aanbevolen:

a) De kinderen dagelijks laten bidden het gebedje van het Genoot-

schap der H. Kindsheid.

b) Hen aansporen tot de Apostolische Communie.

c) Hun nu en dan wat vertellen uit de Annalen der Kindsheid of uit andere missie-tijdschriften en hun voorhouden hoezeer zij uit dankbaarheid jegens den goeden God verplicht zijn door hun gebed en hun aalmoes de heidensche kindertjes ter hulp te komen.

d) Hen nu en dan een versterving leeren beoefenen tot redding der

heidensche kinderen.

e) Bij het godsdienstonderwijs, het onderwijs in de bijbelsche geschiedenis en de aardrijkskunde, waar eene gunstige gelegenheid zich aanbiedt, het missiewerk bespreken en aanbevelen.

3. Ter bevordering van missiesteun (en tevens ter bestrijding van de

propaganda-kosten) kunnen dienen:

a) De contributies der leden.

b) Een giftenlijst in "de Katholieke School".

c) Verspreiding van sluitzegels en missieprentjes.
d) Missiebusjes in de school voor de verzameling van spaarcenten der leerlingen. — Brokkenverzameling: oude pennen, zilverpapier, capsules,

postzegels, enz.

e) Verder moeten de leden zooveel mogelijk de plaatselijke missieorganisaties en de Geestelijkheid in haar missieactie steunen, door zich aan te bieden en werkzaam te zijn als zelatricen van de Voortplanting en de Kindsheid. Ook het werk der verschillende missiehuizen wordt bijzonder in hunne belangstelling en steun aanbevolen.

Art. 3. Leden.

Leden der Missiesectie kunnen worden alle leden der Vereeniging van R. K. Onderwijzeressen in het bisdom Den Bosch, die jaarlijks een contributie betalen van ten minste 50 centen.

Art. 4. Bestuur.

Het Hoofd-Bestuur der Missiesectie bestaande uit eene Presidente, eene Secretaresse en eene Penningmeesteresse, wordt gekozen uit het Bestuur der Vereeniging.

Bijaldien geen drie leden van het Bestuur der Vereeniging leden zouden zijn van de Missiesectie, worden de ontbrekende uit en door de leden der

Missiesectie gekozen.

Elke afdeeling der Vereeniging heeft ook een afdeeling der Missiesectie met een afdeelingsbestuur.

De verkiezing der leden van het Hoofdbestuur en van het Bestuur der afdeelingen en hunne werkzaamheden worden geregeld bij H. R.

De Hoofd-Adviseur der Vereeniging is tevens Hoofd-Adviseur der Missiesectie, de Adviseur van de afdeeling der Vereeniging is tevens Adviseur der afdeeling van de Missiesectie.

Art. 5. Bestemming der ingekomen gelden.

Alle ingekomen gelden, ook die der afdeelingen, worden afgedragen aan de Penningmeesteresse van het Hoofd-Bestuur, en worden door het Hoofdbestuur, na aftrek der propagandakosten, in overleg met en na goedkeuring van den Hoofd-Adviseur, onder de in het bisdom van Den Bosch bestaande missievereenigingen en missiehuizen verdeeld.

Art. 6.

Het Vereenigingsjaar loopt van 1 Januari tot 31 December.

Art. 7.

Alle verdere regelingen worden vastgesteld bij H. R. en behoeven de goedkeuring van den Hoofd-Adviseur.

Bij gelegenheid der algemeene vergadering van de Vereeniging op 18 Mei te 's-Bosch werd door de Secretaresse van het voorloopig Bestuur een verslag uitgebracht van de voorbereidende werkzaamheden, en werd overgegaan tot de keuze van een definitief Bestuur (Hoofdbestuur).

De voornaamste bijzonderheden uit dat verslag vindt men vermeld in de Rubriek "Nederland" der Augustus-aflevering van de Annalen van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs.

Daarna werd door den Secretaris van het Bossche Missie-Comité, Mgr. Hermus, eene lezing gehouden, waarin de volgende punten werden behandeld:

- 1°. Waarom de R. K. Onderwijzeressen bijzonder geroepen zijn tot missieactie;
- 2°. Waarom zij haar actie moeten voeren in een afzonderlijke organisatie;
- 3°. Hoe of door welke middelen vooral zij den missiegeest onder de schooljeugd moeten trachten te bevorderen.

Die punten zijn en blijven van actueel belang. Wij zullen ze daarom ook in de volgende aflevering breedvoeriger bespreken.

Hier meenen wij nog alleen op het volgende bijzonder de aandacht te moeten vestigen.

Om gewichtige redenen werd het door het Bestuur en anderen nuttig geacht de vergaderingen der missiesecties tot de hoogst noodige te beperken. Het druk vergaderen kan gemakkelijk tot misbruiken leiden, gelijk de ervaring leert, en het veroorzaakt dikwijls nuttelooze kosten. Bovendien hebben de missiesecties met finantiëele moeilijkheden te kampen. Er zullen bijzondere maatregelen moeten genomen worden om haar in staat te stellen haar propagandakosten te dekken. De contributie der leden moet zoo laag mogelijk gesteld worden. In de missiesectie van bedoelde Ver-

eeniging bedraagt zij slechts 50 cts. Ook de andere middelen in de Statuten onder I, 3 ter verkrijging van de noodige propagandagelden aangewezen, zullen niet het noodige opleveren om de kosten te dekken voor het aanschaffen van boekwerken, het houden van lezingen, voorstellingen enz. De ervaring leerde reeds, dat van een giftenlijst in "De Katholieke School" en "het Katholiek Schoolblad" heel weinig te wachten is. Ten einde verwarring te voorkomen, zijn de Besturen der plaatselijke missievereenigingen er ook niet voor, dat de leden dier missiesecties geld inzamelen in de parochies. Van de missiebusjes in de school kan men het ook al niet halen. Die zijn op verschillende plaatsen vervangen door missiebusjes in de huisgezinnen. Op andere plaatsen is de opbrengst bestemd voor een particulier missiedoel, bijv. voor de missies van de religieuzen die in de school werkzaam zijn. Ook bestaan er bezwaren tegen het verkoopen van sluitzegels en missieprentjes door kinderen.

Terecht bemerkte dan ook de spreker, dat het beter ware geweest in de Statuten niet te spreken van *missiesteun*. Het doel dier missiesecties kan en mag niet zijn, gelden in te zamelen voor de missies ; zij moeten er zich mede tevreden stellen het noodige bijeen te brengen ter dekking harer propagandakosten.

Maar ook dit laatste kan bezwaarlijk bijeenkomen door aanwending der in de Statuten aangeduide middelen. Dit geldt als bijkomend motief om zoo weinig mogelijk te vergaderen.

Anderzijds mag dit geen reden zijn, om de uitgaven tot het uiterste te beperken. Dat zou de kracht harer actie verlammen. Zij moeten zonder schroom boekwerken, vlugschriften, missietijdschriften, die werkelijk voor de onderwijzers van beteekenis zijn, voor hare bibliotheken en portefeuilles kunnen aanschaffen; zij moeten in staat gesteld worden, schoolboekjes, waarin het missiewerk op practische en aantrekkelijke wijze besproken wordt, uit te geven; schoone missieprentjes en gebedjes ter belooning aan de schoolkinderen kunnen uitdeelen; sprekers kunnen uitnoodigen om haar over de missieactie voor te lichten en in de missiekennis in te wijden, een missie-retraite kunnen gaan bijwonen enz. Dat is m. i. een levenskwestie voor die missiesecties.

En daarom hopen wij, dat of de plaatselijke missievereenigingen, ofwel de diocesane missiecomité's, haar gaarne een tegemoetkoming voor de bestrijding harer uitgaven zullen toestaan.

Hare actie komt de algemeene actie zeer ten goede; niets billijker dan ook, dan dat zij door deze gesteund wordt.

A. H.

Welke organisatie en welke missieactie is bijzonder aan te bevelen voor de Lagere School, in R. K. Kweekscholen, Colleges, Pensionaten, enz.

Die vraag werd ons onlangs gesteld door de Eerw. Overste van een bloeiende meisjes-inrichting, waarin een school voor lager onderwijs, een kweekschool tot opleiding van onderwijzeressen, een pensionaat en eindelijk nog een industrieschool gevestigd zijn.

In de scholen voor *lager onderwijs*, hebben wij gemeend te moeten antwoorden, moet vooral bevorderd worden *het Werk der H. Kindsheid*. Geen werk is meer geschikt om den kinderen een vurige sympathie voor de missies in te prenten dan het Genootschap der H. Kindsheid. Van dat Genootschap moeten ook alle Katholieke kinderen lid zijn.

Wij willen hiermede niet zeggen, dat in die scholen door de Zusters (of de onderwijzeressen) het Genootschap moet worden opgericht of georganiseerd. Dit is het werk van den Pastoor of den parochiegeestelijke, die daarmede door den Pastoor belast is. Het aanstellen van zelatricen, de vorming van twaalftallen, het ophalen der contributies, enz., dat alles moet dus aan de parochie-geestelijken worden overgelaten. Nu zijn er echter wel plaatsen, waar de Pastoor de Zusters geheel of gedeeltelijk met dit werk belast, waar op zijn verlangen of met zijn goedvinden de contributie der Kindsheid in de busjes der Zusterschool gestort wordt, waar de Zusters de kinderoptochten der Kindsheid voorbereiden, de Annalen laten rondbrengen, enz. Daar, maar ook daar alleen hebben de Zusters zich met dat werk te bemoeien. — Maar overal moeten zij trachten de kinderen in de school een vurige liefde voor de Kindsheid in te prenten. Zij moeten hen dikwijls spreken over het deerniswaardig lot der arme heidensche kindertjes, zij moeten hen leeren, hoe zij door hunne maandelijksche bijdrage van 21 cent en het dagelijksch gebedje: H. Maagd Maria, bid voor ons en voor de arme heidensche kindertjes, die ongelukkige kinderen kunnen redden, hen trachten te overtuigen van de verhevenheid van dit liefdewerk. Zij moeten de Kindsheid benutten om haren leerlingen den geest van versterving, van gebed, van edelmoedige offervaardigheid in te prenten.

Voor de leerlingen der kweekschool, van het pensionaat en de industrieschool, die allen meisjes zijn van omstreeks 12 tot 22 jaar, meenden wij bijzonder te moeten aanbevelen een model-organisatie van het Genootschap tot Voortplanting der Geloofs, een indeeling dus der leerlingen in tientallen met een zelatrice voor elk tiental en een Hoofdzelatrice, b.v. de Overste, die in overleg met den Rector, die rechtens Directeur is der Voortplanting in zulke inrichtingen, zorg draagt voor de inning der contributies, de uitdeeling der Annalen, enz.

Zulke organisatie biedt in dergelijke inrichtingen buitengewone voordeelen. Zij is vooreerst bijzonder geëigend om den missieijver levendig te houden, want zij staat in verband met een diocesaan Bestuur, dat in zijn Annalen en door andere middelen de plaatselijke afdeelingen voorlicht en tot missieijver aanwakkert. Het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs heeft zijn bijzondere feesten, waarop o.a. een H. Mis voor de levende en overleden leden wordt opgedragen. Zij biedt ook bijzondere geestelijke voordeelen. Aan geen ander missiewerk zijn door den H. Stoel voor de geloovigen grooter geestelijke gunsten verleend dan aan het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs.

Aan die organisatie moet echter de hand worden gehouden. Op welke wijze ?

De eerste taak van den Directeur en der zelatricen is, er voor te zorgen, dat het gebed der Voortplanting: een Onze Vader en Wees gegroet met het schietgebed H. Franciscus Xaverius, bid voor ons, dagelijks godvruchtig door de leden wordt gebeden. De ervaring leert helaas, dat door duizenden leden van het Genootschap die hoofdverplichting verwaarloosd wordt. Dat komt vooral, omdat men het de jeugd niet inprent dit gebed op een bepaalden tijd te bidden. Daarom kan er niet genoeg op worden aangedrongen, dit gebed te voegen en te leeren bidden bij het morgengebed. In talrijke gebedenboeken komt een morgengebed voor; in geen enkel trof ik tot heden aan het gebed van het Genootschap tot Voortplanting der Geloofs. Mocht daarmede in alle nieuwe uitgaven rekening worden gehouden.

Dan moeten, op de tweede plaats, de feesten van het Genootschap, vooral het feest van St. Franciscus Xaverius, met eenigen luister gevierd worden. Op dat feest, of op een der daarop volgende Zondagen, moet jaarlijks over de missies gepreekt worden en moeten de leden in 't bijzonder worden aangespoord, de verplichtingen van de Voortplanting zorgvuldig te onderhouden. Aanbeveling verdient het verder, de leerlingen zich door de genaden-noveen van St. Franciscus tot dat feest te laten voorbereiden en die door een algemeene Apostolische Communie, eene Communie voor de missies, te doen besluiten.

Als dan verder de Directeur of de Zelatricen de leerlingen in den loop van het jaar attent maken op de dagen, waarop een volle aflaat voor de leden is te winnen (deze zijn te vinden in het Reglement en op de inschrijvingsbriefjes) en op geregelde tijden, bijv. om de twee maanden, bij de verdeeling der Annalen, de contributies laten innen, dan zal men spoedig ervaren, dat voor bedoelde Inrichtingen geen enkele andere organisatie meer geschikt is, om een levendige en bestendige missiesympathie onder de leerlingen te vestigen.

In sommige colleges zijn organisaties werkzaam, die zich bijzonder ten doel stellen steun te verleenen aan een of ander particulier missiewerk of aan onze Nederlandsche Missionarissen in het algemeen. Zoo o.a. de "Missieactie" van het college te Weert, die door haar ijveren reeds duizenden voor de Ned. Missionarissen bijeen bracht. Een prachtig werk, dat wij ook niet genoeg kunnen aanbevelen, dat ook bijzonder geschikt is, den missieijver in het opkomend geslacht te ontvlammen, dat ook strookt met den geest van den Priester-Missiebond, in welks actie-program geschreven staat:

"Eveneens moeten begunstigd worden andere meer onderge-"schikte liefdewerken, die ook door de Kerk goedgekeurd, bestemd "zijn om de geloofspropaganda in bijzondere missielanden te be-"vorderen of om particuliere missies bij te staan.

"Al bevordert de Priester-Missiebond ook het missiewerk in het "algemeen, toch is het niet tegen den geest van den Bond, dat zijn "leden ook op bijzondere wijze de belangen van particuliere missies "of missionarissen behartigen....

"Met het in bloei houden van de parochiale afdeelingen van het "Genootschap tot Voortplanting des Geloofs en van de H. Kinds"heid, is niet geheel de actie uitgeput, die zich in een bepaald cen-

"trum kan ontwikkelen. De missie-idée moet men trachten te bren"gen in alle Katholieke vereenigingen vooral jongelingen-vereeni"gingen, door het oprichten van missieclubs, zooals er zijn van
"velerlei aard. Missieclubs met een klein werkprogram zou men
"kunnen oprichten in colleges en scholen. Zulke clubs zouden, be"halve haar algemeen doel: "de missieopvoeding der leden", zich
"een particulier practisch doel kunnen stellen."

Niets is er dus op tegen, dat men in colleges ijvert voor eene missie of missionarissen in het bijzonder en daarvoor gelden bijeenbrengt.

Wij meenen echter ook den leiders van bedoelde colleges in overweging te moeten geven om naast dat heerlijk missiewerk, al zou het dan ook slechts zijn voor een beperkt aantal leden, het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs met zijn feesten en godvruchtige praktijken in te voeren. De missieactie moet bovenal een godsdienstige actie zijn. Ook en vooral door het gebed, door het vieren van godsdienstige feesten, door de H. Communie, moet zij Gods zegen over het missiewerk trachten af te trekken. Daardoor zal men een tweevoudig doel bereiken: het steunen der missionarissen en de heiliging der leerlingen.

In de Roomsche scholen moet echter meer gedaan worden. Daarin moet ook *missiekennis* worden aangebracht. Missiekennis wekt zeker missiesympathie. Wij mogen er zelfs bijvoegen: Zonder missiekennis zal de missiesympathie dikwijls afnemen en verdwijnen.

Die missiekennis kan in de Roomsche school op tweeërlei wijze worden aangebracht: occasioneel, d. i. bij de behandeling der verschillende leervakken, als aardrijkskunde, geschiedenis, enz.; ofwel opzettelijk. In welke scholen de missiebespreking nog slechts occasioneel kan plaats hebben, in welke andere de missiologie als afzonderlijk leervak mag behandeld worden, bespreken wij in een volgende aflevering.

A. H.

MISSIE-ACTIE DER R. K. HOOGESCHOOL-STUDENTEN.

T

Ter Inleiding.

Met groote dankbaarheid en ingenomenheid zullen alle studentenmissievrienden de opening dezer rubriek in het nieuwe missietijdschrift begroeten.

Met dankbaarheid, omdat hieruit blijkt de officiëele erkenning, die de studentenmissieactie zich door eigen rusteloos voortwerken heeft weten te verwerven.

Met ingenomenheid, omdat het "Centraal Bestuur" hierdoor te kennen geeft rekening te willen houden met de bijzondere omstandigheden in de studentenwereld en tevens, omdat aldus de zoo noodige eenheid kan bevorderd, de actie zelf intenser kan gevoerd worden.

De geschiedenis der studenten-missieactie — althans in den tegenwoordigen vorm — is nog van jongen datum. Een kleine twee jaar geleden vereenigden zich — bijna tegelijkertijd zoowel te Amsterdam als te Utrecht — eenige missievrienden tot een club met het doel de missie-idee ijverig te propageeren. Werd de club te A'dam onder leiding van P. Gielen S.J. en P. van Hasselt gevormd als een onderafdeeling van de Studentencongregatie, te Utrecht vereenigde de W.E. Heer Deumens zijne medewerkers in een afzonderlijke vereeniging.

Spoedig baande zich dit streven een weg ook naar de overige universiteiten, en, na den eersten Studentenmissiedag (Mei 1918) te A'dam gehouden, was de groote stoot aan de oprichting der academiale missiecomité's gegeven. Spoedig volgden nu Leiden,

Groningen, Delft en Rotterdam elkaar op. Ieder toog op zijn manier aan het werk en veel was reeds hierdoor gewonnen, dat aan iedere hoogeschool een keur van jonge mannen aangetroffen werd, die niet meer onverschillig stonden tegenover het groote missievraagstuk.

Is het echter te verwonderen, dat het verlangen om tot eenheid in de actie te geraken steeds grooter werd en dat op 23 Febr. jl. de afgevaardigden van alle universiteiten te Warmond bijeenkwamen (Breda had bericht van verhindering gezonden), om de plannen te bespreken van de oprichting van een interacademiaal missiecomité? Weliswaar was de tijd voor een uitgebreid missieprogram toen nog niet gekomen en was men algemeen van gevoelen, dat de verschillende afdeelingen eerst nog flinker dienden versterkt te worden; maar niettemin werd dien dag reeds een band gelegd tusschen de plaatselijke comité's door de oprichting van een algemeen comité, bestaande uit 7 leden (één afgevaardigde van iedere universitaire missieclub).

Een ander resultaat was, dat als eenzelfde hoofddoel der verschillende comité's vastgesteld werd: "Het verwerven van kennis omtrent de missie bij zich zelf en bij anderen en daardoor het wekken van sympathie voor de missie".

Dit hoofddoel steeds voor oogen houdend, is iedere afdeeling vrij in hare verdere werkzaamheden. Zoo beijvert zich A'dam daarnaast vooral voor het inzamelen van gelden voor het Indisch Studiefonds; Groningen sluit zich hierbij wel het meeste aan; Utrecht zoekt door den verkoop van sigaretten die missies te bevoordeelen, welke momenteel een crisisperiode doormaken. (Dit jaar is het batig saldo voor het Seminarie Wernhoutsburg). Delft propageert ijverig de apostolische Communie en houdt er een "brokkenverzameling "op na, Leiden hoopt een flinke afdeeling van de Voortplanting des Geloofs het volgend jaar te kunnen stichten, terwijl thans overal de loten ten bate van het Ind. Studiefonds verkocht worden. Men steunt elkaar onderling waar zulks mogelijk is, maar niettemin zou ook hier wellicht een grootere eenheid nog heerlijker resultaten kunnen opleveren!

Een prachtige gelegenheid wordt ons thans hiertoe door het Centraal Bestuur van den Priester-Missiebond geboden.

Aangezien ondergeteekende op bovenvermelde vergadering te

Warmond tot Secretaris van het interacademiaal comité benoemd werd, heeft het Centraal Bestuur zich tot hem gewend om inlichtingen omtrent de Studentenmissieactie. Bij de opstelling van het Algemeen Reglement van den Priester-Missiebond werd in art. 8, handelende over de taak van het Centraal Bestuur, o.m. vastgesteld, dat voornoemd Bestuur benoemt: "een correspondent "voor de missiesecties van vereenigingen, die interdiocesaan "georganiseerd zijn, nl. die van de R. K. Hoogeschoolstudenten, "welke correspondent aan het Secretariaat verslag uitbrengt van "de in die sceties gevoerde actie en nuttige samenwerking met "den Priester-Missiebond tracht te bevorderen."

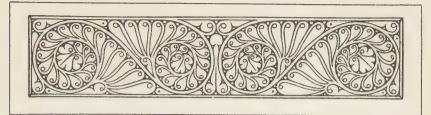
Op dit laatste wilde ik even met nadruk wijzen: samenwerking met den Priester-Missiebond. Dus niet alleen eenheid in de actie der studenten zelf, maar ook overeenstemming van deze actie met de ééne groote missieactie door priesters en leeken gevoerd of m. a. w. binnen afzienbaren tijd een groote actie, geleid door de geestelijke en intellectueele leiders van het Nederlandsche volk!

Maar dan ook onmiddellijk de handen aan het werk geslagen. Zoo spoedig mogelijk moet de interacademiale band versterkt worden, opdat de noodige eenheid tot het vormen van één krachtige onderafdeeling van de Ned. Missieactie onder leiding van het Centraal Bestuur verkregen wordt. Daarom zal tijdens den Ned. Katholiekendag te Utrecht een studentenmissievergadering gehouden worden na afloop der algemeene missievergadering.

't Zal tevens niet ondienstig zijn de aandacht te vestigen op de vergadering van de missiesectie in die dagen te Utrecht te houden, alwaar ieder kennis kan maken met het werkprogram, inrichting enz. van den Priester-Missiebond.

Ten slotte rest me nog mede te deelen, dat ondergeteekende door het Centraal Bestuur als correspondent is aangesteld en dat hij in die hoedanigheid een dringend beroep doet op de studentenmissievrienden tot medewerking voor deze — onze rubriek in het missietijdschrift.

FRANS OP DE COUL, R. K. Pr.

INDIË EN DE INDISCHE MISSIES.

DE MISSIE VAN CURAÇAO.

De geschiedenis der Missie van Curaçao vangt aan met de komst der Spanjaarden, die onder Alonso de Ojeda, den 26 Juli, Sint-Annadag, 1499, den eersten voet op het eiland zetten. Een sluier hangt er over de eerste prediking der missionarissen onder de Indianen of inlanders; alleen weten wij met zekerheid, dat toen Juan de Ampuez in 1526 in naam van Spanje's koning gouverneur was, Spaansche paters Hieronimitanen onder de Indianen het Christendom predikten. Zij arbeidden met veel vrucht en stichtten twee posten, één te Santa Barbara en één aan het Schottegat.

Van de verdere vestiging en uitbreiding van het geloof op Curaçao en nabijliggende eilanden gedurende de 16e eeuw zijn geene bijzonderheden tot ons gekomen. Evenals Curaçao, Aruba en Bonaire onder wereldlijk opzicht onder het gezag stonden van den gouverneur van Coro in Venezuela, zoo behoorden deze eilanden ook onder geestelijk opzicht tot de jurisdictie der bisschoppen van Coro. Een dezer bisschoppen, Dom. fr. Juan Mansanillo, van de orde van den H. Dominicus, diende in 1580 het H. Vormsel toe, o. a. op Aruba. Kerkelijk bleven deze Antillen ressorteeren onder het bisdom van Coro, later van Curaçao, tot omstreeks het jaar 1755.

Den 29sten Juli 1633 veroverden de Hollanders onder Boudewijn Hendricks gemelde eilanden, nagenoeg zonder slag of stoot. Van de oorspronkelijke bevolking, de Indianen, troffen zij er niet meer dan 1415. Op Curaçao waren er slechts 75, zoodat men na den vrede van Munster gedwongen was negerslaven in te voeren. Thans is het Indianen-ras geheel uitgestorven; enkele sporen ontwaart men nog onder de kleurlingen op Aruba, die door rasvermenging zijn ontstaan.

Van den dag, dat de West-Indische Compagnie hare vlag op de eilanden plantte, was het met de vrije uitoefening van den Katholieken godsdienst gedaan. De Spanjaarden met hunne priesters werden verbannen, terwijl de plakkaten, die in de Vereenigde Nederlanden tegen de Katholieken werden uitgevaardigd, ook voor Curaçao van kracht werden verklaard.

Niet geheel bleef de Katholieke bevolking in die droeve tijden van geestelijke hulp verstoken. Nu en dan schijnt een of andere Spaansche priester van de kust pogingen te hebben aangewend om de verweesde Christenen ter hulp te komen. Waartoe anders de herhaalde afkondiging in 1661 en 1705 van het plakkaat tegen de vestiging van Roomsche priesters op Curaçao? De ten uitvoerlegging dezer plakkaten hing echter grootendeels af van de willekeur van Gouverneur en Raden. Gelijk in het moederland de uitoefening van den katholieken godsdienst officiëel bij de wet was verboden, maar toch door de overheid ter sluiks werd toegelaten, zoo zag men ook op Curaçao door de vingers. Vandaar vindt men, ondanks de strenge plakkaten, tegen het einde der 17e eeuw een Spaanschen priester op Curaçao met medeweten van het Bestuur.

In het begin van 1705 vestigde zich te Willemstad, binnen de muren der toenmalige vesting, een Jezuïet, pater M. A. Schubel. Dit geschiedde ongetwijfeld met toestemming van het Curaçaosch Bestuur en met medeweten der West-Indische Compagnie. Hij doopte, preekte, diende de H.H. Sacramenten toe aan kooplieden, zeevarenden en ook aan slaven.

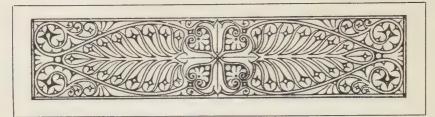
Tot het jaar 1742 volgden Hollandsche Jezuïeten elkaar geregeld in de Missie op. Toen echter zagen zij zich genoodzaakt door gebrek aan middelen en door voortdurende sterfgevallen de Missie op te geven. De Katholieken waren aan hun lot overgelaten en mochten zich gelukkig rekenen, wanneer van tijd tot tijd een priester landde en in hunne zielzorg voorzag. Eerst in 1755 kwam weer een Hollandsche priester, Theodorus ten Oever, zich over de verlaten schare ontfermen. Hij verbleef onder de arme bevolking, totdat hij op hoogen leeftijd omstreeks 1790 overleed.

De Nuntius te Brussel had zich evenwel het lot der noodlijdende

kudde aangetrokken. De godsdienstvrijheid begon in Nederland te gloren en wierp van daar hare zwakke stralen naar de koloniën. Van deze mildere stemming maakte hij in 1773 gebruik om een seculieren priester van Antwerpen, Arnoldus de Bruijn, met de noodige volmachten naar West-Indië te zenden. Deze priester was de eerste, die zich *praefectus missionis* noemde. In dit ambt werd hij opgevolgd door W. Jacobs, een Dominicaan uit het klooster van Antwerpen.

In 1776 werd de Missie aan de Franciscanen van de Belgisch-Hollandsche provincie opgedragen. Hun eerste praefectus missionis was P. Theodorus Brouwers, hun laatste P. J. J. Pirovano, die in 1821 op het eiland Aruba overleed. Daar de kloosters in België door de Fransche revolutie waren opgeheven en de nog overgebleven kloosters in Brabant door het verbod van koning Willem I om novicen aan te nemen, tot uitsterven waren veroordeeld, was het den Pranciscanen niet meer mogelijk om arbeiders naar de West te zenden. Van 1821 tot 1824 kwamen slechts nu en dan priesters van Venezuela den verlaten en verwilderden wijngaard bezoeken en, zoo goed als het ging, eenige hulp verleenen.

Gedurende de geheele 18e eeuw, van 1700 tot 1824, kwijnde het Katholicisme in den West-Indischen Archipel, ondanks den apostolischen ijver en de onvermoeide werkkracht van menigen priester. Door het Hollandsche Gouvernement werd telkens slechts één enkele priester voor de geheele bevolking "geprivilegieerd"; zelden stond men nog een tweeden of derden hulppriester toe. Wat nu kon één arbeider verrichten voor zoo'n uitgestrekt arbeidsveld? Het was een hopeloos werk; het goede zaad, dat met veel zorg werd uitgestrooid, verstikte dra door het onkruid, dat welig en ongehinderd tierde. Daarbij verleende het Gouvernement den missionaris hoegenaamd geen steun, ja, het verlamde of verijdelde vaak de moeizame pogingen door hen aangewend om het volk godsdienstig en zedelijk op te heffen, en daardoor tot eenige beschaving te brengen. Voortdurende twist en oneenigheid onder de geloofsgenooten deden het Katholicisme in de achting van andersdenkenden dalen, zoodat Curação op stoffelijk en geestelijk gebied met recht kon genoemd worden: terra deserta et invia et inaquosa, een land eenzaam en ongebouwd en waterloos. Ps. 62. 3.

INFORMATIE-BUREAU.

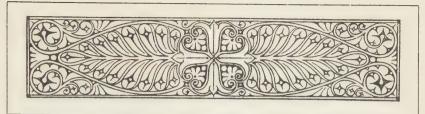
Volgens de statuten der diocesane missie-comité's konden religieuze communiteiten zich als begunstigers dier comité's opgeven. — Is dat ook zoo met betrekking tot den Priester-Missiebond? — Kan zich de communiteit of moet zich elk lid der communiteit, dat zich bij den P. M. wil aansluiten, als lid aanmelden?

Evenals vroeger van de dioc. Missie-Comité's, kunnen ook thans communiteiten begunstigers worden van den P. M.

Wie lid wenscht te worden van den Priester-Missiebond en geldig van de verleende faculteiten gebruik wil maken, moet zich *indi*vidueel als lid aanmelden.

In de concept-statuten, die naar Rome werden opgezonden, is voorgesteld om het lidmaatschap en het wettig gebruik van de faculteiten toe te staan aan alle leden der communiteit, mits de communiteit eene contributie stortte van f 2,50. De Propaganda heeft echter dit voorstel geschrapt. Daarvoor werden twee redenen aangegeven. Maakt men het toetreden al te gemakkelijk, dan bestaat er gevaar, dat velen toetreden, die practisch niets voor de missies doen, die alleen toetreden om in 't bezit te komen van de verleende faculteiten. Dat nu zou den P. M. meer schaden dan bevoordeelen. Het zou zijn actie verlammen. Het is niet noodig, dat alle priesters toetreden. Wel is noodig, dat zij die toetreden actieve leden zijn, mannen van de daad.

Dan is de Priester-Missiebond op de eerste plaats bestemd voor de seculiere geestelijken en voor die regulieren, die op de wijze van deze in contact komen met de geloovigen, dus met de zielzorg in de parochies belast zijn. Ziedaar de redenen, waarom Rome niet inging op het voorstel om de religieuze communiteiten tegen een geringere contributie als leden te laten toetreden.

BOEKBESPREKING.

Beispielsammlung aus der Heidenmission. Für den christlichen Unterricht.

Herausgegeben von Hermann Fischer. 1.2. 3 Band. Missionsdruckerei in Steyl.

"In eenige bisdommen van het buitenland maakt het missieonderwerp reeds een deel uit van den Catechismus. In afwachting,
dat door de belangstelling van de leden van den Priester-Missiebond
iets dergelijks ook ingevoerd wordt in ons eigen vaderland, kan
men goed gebruik maken van de heerlijke voorbeelden, die de
Missieannalen ons bieden om de catechismuslessen meer interessant
te maken en de gelegenheid te benutten, bewondering en ijver voor
het groote missiewerk op te wekken. De geloofsartikelen over de
Verlossing, over de Katholiciteit van de Kerk, de beden van het
Onze Vader, bieden een schoone gelegenheid om het volk te spreken
over de missiën."

Aldus het Actie-program van den Priester-Missiebond.

Wie er kennis van wil nemen "hoe het missieonderwerp een deel uitmaakt van den catechismus" bij onze oostelijke naburen, neme de drie deelen der "Beispielsammlung aus der Heidenmission" ter hand en hij zal verbaasd staan zoowel over de rijke verscheidenheid en goede keuze der bijeenverzamelde voorbeelden, als over de juistheid der methode, waarmede die voorbeelden geordend zijn en aan de toelichting der geloofswaarheden en de toepassing der zedenlessen dienstbaar werden gemaakt.

Geschikte voorbeelden kan men bij het catechismusonderricht

niet ontberen. Het voorbeeld verduidelijkt de waarheid, vergemakkelijkt het begrip, houdt de oplettendheid gaande, wekt de geestdrift en trekt tot navolging.

"Wir haben keinen Ueberflusz an guten Beispielsammlungen." Ook hiermede zijn wij het met den schrijver eens. Niet, dat wij hiermede de goede diensten van een ouden Mehler zouden willen loochenen, maar zeker waar is, dat wij iets nieuws wel gebruiken kunnen en dat voorbeelden aan de missiën ontleend, ook de charme de la nouvauté bezitten. De geschiedenis der heidenmissie is een gebied, dat door den catecheet en predikant nog slechts zelden betreden werd. En toch binnen de grenzen van dat gebied strekt zich uit "de lentetuin van onzen godsdienst, waar het Christendom in zijn jeugdige frischheid, kracht en schoonheid opbloeit".

Een schat van voorbeelden uit Missieannalen, tijdschriften en jaarboeken vinden wij in het boek van Fischer bijeenvergaard. Vergaard, maar tegelijk methodisch geordend naar de hoofdlijnen van onze godsdienstleer. De moeilijkheid van zoeken en schiften om in elk voorkomend geval een snelle, juiste keuze te doen, is hierdoor voorkomen.

En méér nog wordt ons daarbij door den praktischen verzamelaar geboden.

Vóór elke "les" heeft hij geplaatst zijne: "Missionsgedanken", en verstrekt daarbij een leidraad, langs welken men bij de verklaring van elke geloofswaarheid en elke zedeles ook binnen 't gebied der heidenmissiën verduidelijkingen en toepassingen vindenkan. "De geloofsartikelen over de Verlossing, over de Katholiciteit der Kerk, de beden van het Onze Vader bieden een schoone gelegenheid om het volk te spreken over de Missiën", zegt ons Actie-program. Maar ook hoe bij elke andere geloofswaarheid, bij elke catechismusles, de missie kan worden herdacht, dit leert ons het mooie handboek van H. Fischer. En die samenkoppeling is nooit gewrongen, zelden gezocht, over 't algemeen zeer natuurlijk.

En zoo is dit practisch handboek met zijn voorbeelden uit de missiën een welkome bijdrage tot verjeugdiging en verfrissching van ons godsdienstonderricht, en zal het ook wederkeerig missiekennis en missiesympathie wekken bij godsdienstleeraar en leerlingen. Gaarne bevelen wij het werk onzen collega's aan.

FERD. FRANSSEN.

Die heil. Kommunion das kostbarste Missionsalmosen, door P. H. Heimanns, Xaveriusverlag, Aken.

Het gebed is en blijft het voornaamste middel om de missies te helpen. Daarom vermaant ook de Goddelijke Heiland: Bidt dan den Heer des wijngaards dat Hij werklieden zende in Zijnen wijngaard, en Sint Paulus: Niet hij die plant is iets, niet hij die besproeit, maar die den wasdom geeft, God. God moet het werk onzer missionarissen zegenen, anders arbeiden zij tevergeefs. Maar dien zegen moeten wij vooral door het gebed over hen aftrekken. — Vooral in de H. Mis, bij de vernieuwing van het oneindig verheven Offer der nieuwe Wet en ook bij de H. Communie, is Hij geneigd ons gebed te verhooren en ons Zijn rijkste zegeningen mede te deelen. De H. Communie mag terecht genoemd worden de rijkste missiegave der geloovigen. — Niet genoeg kan dan ook worden aangedrongen op de z. gen. Apostolische Communie, op de Communie waarbij en waardoor men bijzonder Gods zegen over de missies wil afsmeeken en doen nederdalen.

Ten dienste nu der geloovigen, die voor de missies de H. Mis willen bijwonen en de H. Communie opdragen, gaf Pater Heimanns zijn gebedenboekje: Die heilige Kommunion das kostbarste Missionsalmosen uit. Het is een boekje, rijk aan schoone tot zielenijver wekkende gedachten. - Toch blijven wij aan de liturgische misgebeden der Kerk de voorkeur geven. Zij overtreffen in rijkdom van beteekenis alle andere. Zij zijn ook voor een groot gedeelte ware, schoone missiegebeden, gebeden waardoor wij Gods erbarmen afsmeeken over ons en de geheele wereld. In innige gemeenschap met Christus en den priester nemen de geloovigen daardoor deel aan de voltrekking van het hoogheilig Offer. Daarom durven wij dan ook op eene Hollandsche bewerking of vertaling van dit gebedenboekje niet aandringen. De H. Kerk is op een afdoende wijze tegemoet gekomen aan het devote verlangen van hen, die een schoone Missie-Mis willen lezen, door de goedkeuring en aanbeveling van de votiefmis Pro Fidei Propagatione, die aan het einde der Romeinsche missaals is te vinden. In het Actie-program van den Priester-Missiebond wordt in § 2 den leden bijzonder aanbevolen minstens eens in het jaar de votiefmis Pro Fidei Propagatione te lezen.

Dit wenschen wij dan ook bijzonder aan te bevelen: Dat de Priesters nu en dan, op de dagen waarop de gewone votiefmissen zijn toegestaan, die H. Mis lezen, dat zij de geloovigen bij gelegenheid den zin dier gebeden eenigszins verklaren en dat dezen dan met hen in de H. Mis, door dezelfde gebeden, de verbreiding van ons H. Geloof onder alle volkeren van den Hemel afsmeeken.

Die Mis is o.a. te vinden in het Missiegebedenboekje, door het diocesane Bossche Missie-Comité uitgegeven.

A. H.

Juist vóór het afdrukken van de eerste aflevering van "Het Missiewerk" werd mij nog ter recensie toegezonden:

De Missie bij het Onderwijs.

Handboek voor Priesters en Onderwijzers, door P. Tarcisius,

een eenig schoon missiewerk, een heerlijke vrucht van de huidige missiebeweging, een werk, dat zijn titel: *Handboek voor Priesters en onderwijzers* met recht en reden draagt en daarom dan ook in handen moet komen van elken priester en onderwijzer; wij voegen er zelfs bij van elken ontwikkelden missievriend.

In dit werk vindt men niet alleen in algemeene lijnen, zooals dat geschiedde in de brochure der diocesane missie-comité's: De Missie en de Jeugd, aangegeven hoe de missiebespreking zich kan aansluiten bij het onderwijs in den Katechismus, de Bijbelsche Geschiedenis en de Aardrijkskunde, het sluit zelf in practische en prachtige lessen en voorbeelden de missiebespreking daarbij aan. De priester en de onderwijzer, die bijv. in verband met de lessen over het Geloof, de Geboden of de Genademiddelen, de onderwijzer, die in verband met de lessen in geschiedenis en aardrijkskunde de missie wil bespreken, hij heeft dit werk van P. Tarcisius slechts te raadplegen en zal stof in overvloed vinden, om zijn leerlingen missiekennis bij te brengen en missie-symphatie in te prenten.

En wat het verder geeft aan elken ontwikkelden missievriend zal eenigszins blijken uit de verkorte inhoudsopgave:

I. Hoofdvragen. — Wat is de Missie? — Waarom Missie? — Hoe werkt de Missie? — De werkzaamheid van den Missionaris. — Een dag in het Zusterhuis te Singkawang.

- II. De Missie bij het Kathechismus-onderwijs.
- III. De Missie in de Bijbelsche Geschiedenis.
- IV. De Missie bij het Geschiedenisonderricht.
 - A. De Missie in het na-apostolische tijdvak.
 - B. De Missie in de Middeleeuwen.

De H. Willibrordus. — De H. Bonifacius. — Hoe werd ons vaderland bekeerd?

C. De Missie na de Middeleeuwen.

De H. Franciscus Xaverius, Apostel van Indië en Japan. — Johan Adam Schall, Missionaris aan het hof te Peking.

- D. Opleving van het Missiewerk in den nieuwsten tijd.
 Pauline M. de Jaricot. Zendingsactie der Protestanten.
- V. De Missie bij het onderwijs in de Aardrijkskunde.
- A. Azië: Japan en Corea. China. (Mgr. Hamer. De Zalige Gabriel Perboyre). De Philippijnen. Oost-Indië. (Pastoor Verbraak). Achter-Indië. Voor-Indië. Het naaste Oosten.
 - B. Afrika. Kardinaal Lavigerie. Kardinaal Massaja.
- C. Australië. De Zalige Petrus Aloysius M. Chanel. Pater Damiaan Deveuster en de melaatschen van Molokai.
- D. Amerika. De H. Franciscus Solanus. Bartholomeus de las Casas. De H. Petrus Claver. De Eerbiedw. P. Donders. Aanhangsel I. Missie-orden en congregaties in Holland. Aanhangsel II. Missieliteratuur.

In keurigen druk en uitvoering werd dit werk van 226 bladzijden uitgegeven bij L. C. G. Malmberg, Nijmegen.

Prijs f 3,25, geb. f 4,25. Voor de Dioc. Missiecomité's f 2,75 geb. f 3,75.

A. HERMUS.

OFFICIËELE BESCHEIDEN.

Acta Apostolicae Sedis XI (1919) 249,50.

Staatssecretarie.

Brief aan den Zeer Eerw. Heer Rogerius De Teil, moderator van het Genootschap der H. Kindsheid.

De H. Vader schenkt 50.000 fr. en spoort het Genootschap ten zeerste aan om bij den stijgenden nood der Missiën in de toekomst overvloediger te geven voor de opleiding van een inlandsche geestelijkheid.

Zeer Eerw. Heer,

Onder de vele oorzaken van diepe droefheid, waaronder de H. Vader in deze tijden gedrukt gaat, neemt de zorg voor de Missiën zeker niet de laatste plaats in. Zij toch lijden, sinds eenige jaren reeds, aan zulk een gebrek aan priesters, dat zij, wel verre van de zoo gewenschte uitbreiding te ontvangen, dagelijks droevig achteruitgaan.

De H. Stoel verlangt zulk een ramp te herstellen en de vruchten zoo moeitevol verworven, te bewaren. Daarom vermaande de H. Stoel meerdere malen de Missiebisschoppen, toch zorg te dragen, dat zij de inlanders, die in hun oog teekenen van goddelijke roeping gaven, op behoorlijke wijze zouden opleiden voor het heiligdom, totdat er voor iedere landstreek een geschikte clerus zou gevormd zijn. Deze inlandsche clerus zal gemakkelijk het tekort aan missionarissen kunnen aanvullen en meer toegang

hebben tot de achterdochtige gemoederen der inlanders, waarmede ze door vaderland, stamverwantschap, taal en zeden verbonden zijn.

Dit werk, dat voor de toekomst zorgt, is door velen, gelukkig, begonnen, maar neemt niet in zulk een mate toe, als de nood het eischt; niet omdat er geen jongelingen gevonden worden, die met het priesterschap zouden kunnen worden bekleed, maar omdat de bisschoppen meestal niet over voldoende geldmiddelen kunnen beschikken om voor de opleiding van hun geestelijken zorg te dragen.

Aan dezen betreurenswaardigen toestand der missiën heeft de onmenschelijke oorlog, zoo juist geëindigd, als het ware den genadeslag toegebracht, zoodat nu niet zoozeer de bloei der missies als wel het leven zelve in gevaar schijnt gebracht.

De H. Vader, brandend van ijver voor het heil der zielen en voor den vooruitgang van den Godsdienst, bezweert daarom alle geloovigen afzonderlijk, alsook alle vereenigingen, om niet te dulden, dat de rijke oogst door een tekort aan werklieden ten gronde ga, en om met vereende krachten te beproeven zulk een onheil van den wijngaard des Heeren af te weren.

Geheel bijzonder richt Hij zijn oogen op het Genootschap, dat den naam draagt van de H. Kindsheid van Jesus, en met aandrang vraagt Hij, dat het met verdubbelden ijver moge voortgaan de klein-seminaries te steunen, waar, zoo niet de eenige, dan toch de voornaamste hoop der geteisterde missies tot het priesterschap wordt opgeleid.

Voorzeker is het den H. Vader niet onbekend, dat thans reeds een bepaald deel van de jaarlijks opgebrachte gelden besteed wordt om eenige van de vrijgekochte jongens op te leiden, waarvan men goede verwachtingen heeft, dat zij eenmaal het priesterlijk ambt zullen uitoefenen. Hierover verheugt Hij zich zeer, en volgaarne geeft Hij aan 't Genootschap den lof, die betaamt. Hij meent evenwel, dat dit bloeiend Genootschap nog beter en nog meer zich verdienstelijk zal maken voor het Geloof, als het in de toekomst nog met ruimere hand dit gedeelte van het missiewerk steunt en de weldaden van zijn vrijgevigheid ook uitstrekt tot de niet vrijgekochte kinderen, die naar het oordeel der Bisschoppen geroepen schijnen te zijn tot het erfdeel voor den Heer.

U derhalve, waardige voorzitter van het Genootschap, spoort de H. Vader met allen aandrang aan, om u op dit allerheiligst werk, dat ten nauwste verwant is aan de bedoelingen van den vromen stichter, als op het tweede doel van het Genootschap toe te leggen, en daartoe de liefdadigheid der leden van het Genootschap in te roepen, van wie de H. Vader vertrouwt, dat zij even gaarne hun bijdrage zullen schenken zoowel aan het eerste doel, het vrijkoopen van kinderen, als aan de vorming van inlandsche priesters, opdat door het werk van die inlandsche geestelijkheid zoo spoedig mogelijk het licht der goddelijke waarheid moge gebracht worden aan zoo vele volkeren, die daarvan nog verstoken zijn.

Opdat gij des te blijmoediger dit voornemen moogt aanvaarden, maakt Zijne Heiligheid door deze 50.000 francs het begin van een vrome collecte. Tevens wenscht de H. Vader van harte, dat op 't voorbeeld van hun Vader, zij, die niets liever verlangen dan dat het Rijk van Christus met die middelen, welke de tijdsomstandigheden als de geschiktste aanwijzen, over de geheele aarde worde verbreid, nog ruimere aalmoezen bijdragen.

De Paus smeekt God met geheel zijn ziel, dat Hij genadiglijk Zijn bijstand verleene aan 't begonnen werk, en dat Hij uw arbeid vruchtbaar make door den dauw Zijner hemelsche genade, en verleent, zoowel als gelukkig voorteeken van welslagen als tot bewijs van Zijn bijzondere welwillendheid, aan u en aan het geheele Genootschap volgaarne Zijn Pauselijken Zegen.

Rome, Staatssecretariaat, 28 Mei 1919.

Uw zeer toegenegene,

P. Card. GASPARRI, Staatssecretaris.

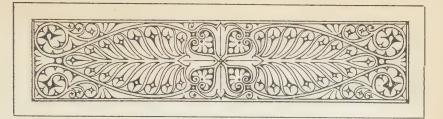

Z. D. H. MGR. THEODORUS VAN ROOSMALEN.

Z. D. H. MGR. THEODORUS VAN ROOSMALEN

In de maand Augustus keerde in het vaderland terug de Hoog. Eerw. Vicaris-Apostolicus Mgr. Theodorus van Roosmalen, geboortig van 's-Bosch, vergezeld van den Zeereerw. Pater A. Verheggen, om alhier de belangen zijner missie te behartigen en intusschen zijn bezoek ad limina te brengen. Z. D. H. zal dan ook de processtukken van het in Suriname gevoerde Apostolisch proces inzake de canonisatie van den Eerbiedw. Dienaar Gods Pater Petrus Donders naar Rome medenemen.

Zooals men weet was Z. D. H. reeds verschillende jaren in de Missielanden, aan de Paters Redemptoristen toevertrouwd, eerst in Brazilië en daarna in Suriname werkzaam.

Bijzondere belangstelling betoonde Z. D. H. tijdens zijn verblijf hier te lande in onze opbloeiende missieactie. Hij vereerde zoowel de zoo uitmuntend geslaagde vergadering der Missiesectie op den eersten Nederlandschen Katholiekendag te Utrecht op 24 Sept., als de eerste diocesane vergadering der leden van den Priester-Missiebond te's-Bosch op 9 Sept. gehouden, met zijn tegenwoordigheid. In deze laatstgenoemde vergadering richtte Z. D. H. ook een hartelijk woord van waardeering en opwekking tot de talrijke missieijveraars aldaar saamgekomen en gaf tevens een kort verslag van den toestand der Surinaamsche Missie, dat wij gaarne hier aan het hoofd van de tweede aflevering van ons missietijdschrift eene plaats inruimen.

SURINAME

Verslag uitgebracht door Z. D. H. Mgr. v. Roosmalen op de eerste dioc. vergadering van den Priester-Missiebond, gehouden te 's-Bosch 9 September 1919.

Er zullen maar weinig landen ter wereld zijn met zulk een gemengde bevolking als Suriname. De oorspronkelijke bevolking zijn de Indianen naar schatting nog een 1500. Deze leven zeer verspreid in kleine nederzettingen bijeen.

Tij lens den slaventijd werden voor de bebouwing des lands — op de plantages - negers uit Afrika ingevoerd. Deze worden in groepen onderverdeeld: de stads- en plantagenegers met hun rijke nuanceering van tegen blank aan, geel, bruin, donkerbruin tot zwart; - en de boschnegers, afstammelingen van weggeloopen slaven, die in de bosschen ver van de bewoonde plaatsen hun tenten hebben opgeslagen en daar in de wildernis leven, ongeveer 9000 in getal, Britsch Indiers ong. 25.000 en de Javanen ongeveer 10.000, die na de afschaffing der slavernij als contractarbeiders voor den veldarbeid werden ingevoerd. Verder een 1000 tal zonen van het Hemelsche rijk: Chineezen, geboren kooplieden, die zoowat heel het kleinwinkelbedrijf voor eet- en drinkwaren in handen hebben. Hierbij komen dan nog een 6 à 7 honderd Nederlanders, verder Duitschers, Franschen, Engelschen, Amerikanen, Portugeezen, Syriërs en bewoners der omliggende eilanden, zooals U ziet, een waar mengelmoes.

Het zal U dan ook niet verwonderen dat in Suriname alle soorten van godsdiensten worden gevonden. Het protestantisme in velerlei schakeering als Hervormd, Lutheraan, Herrnhutter, Anglikaan, Metho list, Brometsiaan, het Jodendom, het Mohamedanisme, het Hindoisme, Confusianisme, het Sintoisme. Ook het moderne ongeloof ontbreekt in de Koloniën niet. — God zij dank, ons H. Geloof neemt onder die vele valsche godsdiensten een eervolle plaats in. Onze Moeder de H. Kerk bezit in Suriname reeds een christenheid van een ruim 22000 zielen. Dit eijfer zou naar het aantal Doopsels dat wij jaarlijks toedienen, veel hooger zijn, ware het sterfteeijfer niet zoo hoog en de trek om het land te verlaten niet zoo sterk. Telken jare dienen wij aan een 1200 personen, waaronder gemiddeld aan een 250 volwassenen het H. Doopsel toe. Verleden jaar bedroeg het aantal H. Communiën 330.000.

Wij arbeiden in Suriname met 32 priesters en 15 leckenbroeders, allen Redemptoristen. Verder zijn er 18 Fraters van Tilburg voor de jongensscholen en het jongensweeshuis, 72 Zusters Franciscanessen van Roosendaal voor de meisjesscholen, het meisjesweeshuis en de patronaten; dan nog 45 Liefdezusters van Tilburg voor de verpleging van de arme melaatschen en het ziekenhuis.

Naast de religieuze onderwijzers en onderwijzeressen is nog een 80 tal leeken in dienst van de missiescholen. 4400 kinderen bezoeken onze bewaarscholen en scholen voor het Lager Onderwijs. Het totaal aantal scholen bedraagt 18 voor lager onderwijs en 10 bewaarscholen. Verder is er nog een school bij de Boschnegers en 2 bij de Indianen. Totaal zijn er 8 vaste Staties waar dus de priester vast verblijf houdt, 4 in de stad Paramaribo 4 in de Districten.

Kerken en kerkjes, alle van hout, zijn er 48, terwijl op 96 plaatsen de missionarissen geregeld kerk houden.

Verder is er een jongens- en een meisjeswecshuis. Een gesticht voor Britsch-Indische jongens waaraan verbonden een landbouwkolonie en 2 gestichten voor Boschnegerkinderen, een industrieschool waar op het oogenblik meisjes onderricht krijgen in het vlechten van den panamahoed, een ziekenhuis, een gesticht terverpleging van melaatschen waar thans 115 ongelukkigen verpleegd worden.

Naast deze missiewerken staat de moderne sociale arbeid, een arbeid in ons missieland even noodzakelijk als de missiearbeid, willen we niet verliezen wat onder veel moeite en zorgen is bijeengegaard. De sociale arbeid dringt te meer, daar in Suriname's hoofdstad het socialisme, zij het dan nog op bescheiden schaal, zijn intrede heeft gedaan. Twee socialisten, aangesloten bij de socialistische partij, hebben zitting in het wetgevend lichaam der Kolonie: de Koloniale Staten. Vandaar de noodzakelijkheid der sociale vereenigingen, jongens- en meisjespatronaten, spaarbank, sociale cursus, vakvereeniging, een eigen verbruikerswinkel, een volksbibliotheek en leeszaal.

Zietdaar, geachte vergadering, een beknopt verslag der werkzaamheden in de Surinaamsche Missie.

Maar dan begrijpt ge van zelf mijn zorgen; want dit alles moet in stand gehouden, ja uitgebreid worden, want stilstand is ook in 't missiewerk achteruitgang.

Van andere geachte zijde ontvingen wij nog het volgende bericht over een nieuw educandinaat voor Britsch-Indische meisjes te Paramaribo.

"Waar te Paramaribo reeds eenige jaren een educandinaat be-"stond voor Britsch-Indische jongens, door de zorgen van het "Vicariaat tot stand gekomen, is in de maand Juli de grondslag "gelegd voor een dergelijk educandinaat voor Britsch-Ind. meisjes. "Een achttal kinderen, tusschen 6 en 10 jaren, zijn door hun ouders "afgestaan en ondergebracht in een gewoon woonhuis. De leiding "is voorloopig, totdat de Eerw. Zusters van Tilburg er zich mee "zullen belasten, toevertrouwd aan eene eerzame Surinaamsche "dame, die al heel spoedig de genegenheid der Hindoestaansche "kinderen bleek gewonnen te hebben. Binnen eenige weken was het "aantal reeds met 3 of 4 vermeerderd, zoodat er gegronde hoop "bestaat, dat de nieuwe stichting onder den zegen der H. Drieko-"ningen, waaraan zij is toegewijd, aan het beoogde doel zal beant-"woorden."

EEN AANSLAG OP DE VRIJHEID DER H. KERK.

"Geheel de zorg voor het missiegebied komt uitsluitend toe aan den Apostolischen Stoel" luidt artikel 1350 § 2 van het wetboek der katholieke Kerk.

In dit recht der Kerk, voortvloeiend uit haar universalisme, haar algemeenheid, haar katholicisme, heeft de Vredesconferentie ingegrepen, door missionarissen van Duitsche nationaliteit te willen uitsluiten uit de gebieden aan de invloedsfeer der Ententelanden onderworpen (art. 122).

Art. 438 van het Vredesverdrag, dat aan Duitschland ter onderteekening werd voorgelegd, luidde: De geallieerde en geassocieerde regeeringen kunnen elke voorziening, die zij noodig achten, treffen voor de repatriëering van Duitsche onderdanen, zoowel als wat betreft de voorwaarden, waarop Duitsche onderdanen van Europeesche afkomst daar zullen kunnen wonen, eigendommen bezitten of zaken drijven.

Door dit artikel, wel op de eerste plaats gericht tegen de Duitsche handelslui, worden ook de Duitsche missionarissen, die in de laatste dertig jaren zoo ontzettend veel gepresteerd hebben in de missielanden, getroffen. Ze kunnen uitgewezen worden uit hun bloeiende missies.

Katholiek Duitschland protesteerde. Het Duitsche Episcopaat riep 25 Maart de hulp in van Z. H. den Paus. En het katholieke volk protesteerde mede. 't Eerst de academische missievereeniging te Munster 27 Maart. En vele anderen volgden, o.a. de St. Franciscus-Xaveriusvereeniging uit naam van 750.000 leden.

De Paus hoorde het hulpgeroep der Duitsche kinderen en antwoordde aan Z. Em. Kard. von Hartmann:

"De H. Vader heeft met de meeste belangstelling kennis genomen van het schrijven, dat Uwe Eminentie 25 Maart j.l. aan den H. Vader gericht heeft en neemt ten zeerste aandeel in de smart van Uwe Eminentie en van alle katholieken van Duitschland over de ernstige schade, die hare missiën bedreigt.

"Het is werkelijk smartelijk te zien, hoe deze arme kloosterlingen gedwongen worden, de plaatsen te verlaten, waaraan zij hun edelste krachten hebben gegeven en onder allerhande ontberingen hun beste jaren verbruikt hebben.

"Zij, die bezield van de verhevenste christelijke idealen hun geboorteland vaarwel gezegd hebben en van de heiligste gevoelens van aanhankelijkheid aan hun families afstand gedaan hebben, om ruwe en wilde volksstammen den weg naar beschaving te banen, zouden toch met recht hebben kunnen verwachten, dat zij hun oogen konden sluiten in de landen, die zij tot hun tweede vaderland hebben verkoren en te midden van de christengemeenten, die zij ten koste van zulke groote offers hebben gesticht. De H. Vader begrijpt heel goed de diepe droefheid dezer missionarissen evenals van de katholieken van Duitschland, die zich voor de toekomst buitengesloten zien van het brengen van het apostolaat onder de volkeren, die nog in de duisternis van het heidendom en der afgoderij verzonken zijn. Van het oogenblik, waarop dit gevaar dreigde, heeft de H. Vader pogingen gedaan, dit te voorkomen.

"Zooals Uwe Em. reeds van Mgr. Pacelli, den apostolischen nuntius te München, vernomen zal hebben, heeft de H. Stoel dringende voorstellen gericht aan H.Em. de aartsbisschoppen van Parijs en Westminster, aan den Engelschen zaakgelastigde der Chineesche republiek te Rome, aan den Japanschen marine-attaché Yamamoto en aan admiraal Benson, bevelvoerder der Amerikaansche vloot.

"Naar aanleiding van het schrijven van Uwe Em. heeft de H. Vader last gegeven, dat een hernieuwde dringende oproep tot Z. E. Kardinaal Amette en Kardinaal Bourne en aan den Engelschen zaakgelastigde bij den H. Stoel zou gericht worden, met een heldere uiteenzetting van de grondslagen van menschelijkheid en recht, die Uwe Em. in Uw schrijven uiteengezet heeft.

"De H. Stoel verwacht nu een antwoord op zijn bemoeiingen en,

ingeval deze ongelukkigerwijze zonder gevolg mochten blijven, heeft Hij zich voorgenomen, te onderzoeken, op welke wijze men het beste het verlies aan van hun arbeidsveld beroofde missionarissen zal kunnen herstellen.

w.g. Kardinaal GASPARRI."

De voorzitter van de missieactie der hoogeschool-studenten in Duitschland, prof. Dr. Berg te Aken, wees den H. Vader met bijzonderen nadruk er op, dat de stelselmatige verdrijving van Duitsche missionarissen en missiezusters uit hun standplaatsen, de krachtig ontwikkelde missieactie in het vaderland ten zeerste moest benadeelen. Zeer vele studeerende Duitsche jongelieden zouden de roeping van God niet meer kunnen volgen om te gaan over heel de wereld, en alle volkeren te onderrichten.

In antwoord heeft de H. Vader het volgend welwillend en troostvol schrijven gezonden (17 Juni 1919):

"De diepe smart, waarvan de 50.000 katholieke leerlingen en de leden der missievereeniging "St. Franciscus Xaverius", in Duitschland aan den H. Vader blijk gaven, omdat zij de Duitsche missionarissen aan het veld van hun zegenrijken arbeid onttrokken zien, heeft een levendigen weerklank gevonden in het hart van Zijne Heiligheid, die de opgewektheid en den ijver dezer jonge en stoere verspreiders van het missiewerk hoog acht, en hun droefheid en moedeloosheid in den tegenwoordigen tijd volkomen begrijpt.

"Zooals ik onlangs de gelegenheid had Z.Em. den aartsbisschop van Keulen, door den apostolischen nuntius in München mede te deelen, heeft de H. Stoel reeds langen tijd met alle kracht ten gunste der arme missionarissen geijverd, terwijl Hij de voornaamste redenen, niet alleen der menschelijkheid, maar ook der billijkheid en gerechtigheid in het juiste licht stelde, die eischen, dat de geloofsverkondigers niet verdreven worden uit de missielanden, die door hen ten koste der zwaarste materiëele en persoonlijke offers gevestigd en bestuurd zijn.

"Ik kan u verzekeren, mijnheer de Voorzitter, dat de H. Stoel met den grootsten ijver op dezen weg voortgaat, en vertrouwt, dat de katholieke leerlingen, en de leden der vereeniging zijne pogingen met vurige gebeden ondersteunen. De Heer, die de harten der menschen kent, zal naar Wij vast hopen, de belangen van zijn missionarissen beschermen: Hij zal den volkeren de geloofsverkondigers teruggeven, opdat zij die volken aan het heidendom onttrekken en hun de christelijke beschaving brengen.

"Terwijl ik u mededeel, dat de H. Vader van ganscher harte u en aan alle geliefde katholieke leerlingen en leden der vereeniging Zijn apostolischen zegen schenkt, geef ik U, mijnheer de voorzitter, opnieuw de verzekering mijner toegenegenheid.

(get.) Kard. GASPARRI."

Ook tot den Prefect der Propaganda wendde zich het Duitsche Episcopaat. Kardinaal van Rossum schreef terug aan Kardinaal von Hartmann:

"Bij de andere smarten, die den H. Vader bij het besturen der Kerk treffen, is waarlijk niet als de geringste nog gekomen het feit, dat de missies, waarin de Duitsche missionarissen met liefdevollen ijver werkten, door den verwoestenden oorlog als het ware ten gronde zijn gericht. En wij, die onze gedachten en werken geheel naar de woorden van Christus richtten: "Gaat en onderricht alle volkeren," gevoelen dezelfde smart, wanneer wij zien, hoe de haat de werken der liefde achtervolgt en vernietigt, en wanneer wij moeten hooren, dat veel van den arbeid, die met zulke groote en vele moeilijkheden tot stand gebracht was, thans tot ondergang gedoemd is.

"De droefheid, welke uit uw schrijven spreekt, heeft ons diep getroffen en onze droefheid hernieuwd. Alles, wat wij vermogen, zullen wij doen om den huidigen, dringenden nood te lenigen; en daarbij verliezen wij het toekomstige herstel van de missies, die u verlangt, niet uit het oog. Want de roep om rechtvaardigheid, die, zooals Uwe Eminentie deed uitkomen, niet overstemd mag worden, en het door u aangeduide gevaar, dat het uitzicht op behoud en uitbreiding der missies zou verdwijnen, wanneer eenmaal de missies niet meer door bijdragen uit Duitschland en door Duitsche missionarissen gesteund worden, zullen wij steeds blijven gedenken."

de Oversten van Duitsche missioneerende Orden en Congregatiën hebben zich begin Mei 1919 tot alle katholieken gewend van de geallieerde en neutrale landen, tot Bisschoppen, priesters en leeken, om hun hulp en steun te vragen, nu een aanslag gepleegd zou worden

op de vrijheid der Kathollieke Kerk, en het katholieke missiewerk op geweldadige wijze zou worden geschaad 1).

De Duitsche vredesgedelegeerde Graaf Brockdorff Rantzau overhandigde 17 Mei aan den voorzitter der vredesconferentie een protestnota:

"Sinds meer dan 200 jaren hebben Duitsche missionarissen van de beide christelijke confessies in alle deelen der aarde hun krachten gewijd aan de godsdienstige, christelijke en economische opheffing der volkeren. Deze veelbelovende actie wil men thans opheffen.

"Inderdaad, indien art. 438 van het verdrag uitgevoerd wordt, zullen de Duitsche missies uit hare arbeidsvelden, uitgenomen het Nederlandsche koloniale rijk, met geweld verdrongen worden: zij zullen van haar rechten beroofd, uit haar arbeidssferen verbannen worden. Meer dan 1.5 millioen leerlingen van alle rassen zullen hun geestelijke leidsmannen verliezen en in gevaar gebracht worden.

^{1) &}quot;Schon vor dem Kriege und selbst während desselben war der Missionseifer der deutschen Katholiken in so erstaunlicher Weise erstarkt, dass jeder katholisch Fühlende darüber innigste Freude empfand. Wie grosse Summen alljährlich auch den nichtdeutschen Missionen von den Missionsvereinen der deutschen Katholiken, insbesondere durch den Verein der hl. Kindheit Jesu und durch andere Sammlungen gespendet wurden, wissen nur die wenigsten. Siebzehn männliche deutsche Orden und Kongregationen mit vierzig Missionshäusern und mindestens zwölf Frauenkongregationen waren am Missionswerke beteiligt. Kann ein Christenherz es billigen, dass diese so vielversprechenden Missionsblüten ein Opfer rücksichtsloser Politik werden? Kann es im Interesse der Alliierten liegen, wenn ihrem Friedenswerke durch die Unterdrückung der wehrlosen deutschen Missionen für alle Zeiten der Stempel eines brutalen Gewaltfriedens aufgedrükt würde? Wir geben die Hoffnung nicht auf, das innerhalb der Entente diejenigen Stimmen die Entscheidung haben werden, die den kommenden Weltfrieden auf Gerechtigkeit und Menschlichkeit aufbauen wollen und eine dauernde Schädigung der religiösen und kulturellen Interessen zu verhindern wissen.

Im Namen des hl. Bonifatius bitten wir die einflussreichen Katholiken der alliierten und neutralen Länder, einmütig dafür einzustehen, dass die deutschen Missionen vor dem Untergange bewahrt bleiben und dass die Freiheit der Missionen, ähnlich wie früher in der Kongoakte, so jetzt im Vertrage des Völkerbundes festgelegt und von allen Mächten verbürgt werde."

"Vergelijkt men art. 438 van het vredesontwerp met de bepalingen van de Congo-akte, die bescherming en vrijheid aan de missies waarborgen, dan constateert men met ontzetting, hoezeer de christelijke missies benadeeld, hoezeer het vertrouwen in haar actie verminderd wordt, wanneer men, om politieke beweegredenen, haar bovennatuurlijk karakter aantast."

Amerika protesteerde door middel van Kardinaal Gibbons en bepleitte de zaak der Duitsche missionarissen in Zuid-Sjantoeng op grond, dat die missie bijna uitsluitend door de bijdragen der Amerikanen gesteund werd, dus als een Amerikaansche missie beschouwd kan worden, terwijl de missie zeker te gronde zou gaan door het vertrek der Duitsche missionarissen, die door geen andere kunnen worden vervangen. De ondersecretaris van den President der Vereenigde Staten heeft toen aan den Amerikaanschen gezant te Peking geseind, dit feit onder de aandacht der Chineesche regeering te willen brengen.

Zwitserland protesteerde op het internationale sociale Congres van christelijke arbeiders te Luzern.

Bij de opening der discussie verhief zich een der congresleden en met de hand naar het kruisbeeld wijzend, in welks schaduw het congres vergaderde, riep hij de menigte toe: "In naam van den Gekruiste bid en bezweer ik u, vandaag niet uiteen te gaan, alvorens aan de schending der Congoacte door de entente herinnerd, en van de uitdrijving der duitsche missionarissen uit China en het protest van het congres aan de vredesconterentie te Parijs mededeeling gedaan te hebben Het is een aanranding van de souvereine rechten van Jezus Christus."

Nederland protesteerde door middel van den *Priestermissiebond* 23 Mei 1919, en aan dit protest der priesters sloten zich de leeken aan: het R. K. Vakbureau, de R. K. Werkgeversvereeniging, de R. K. Boerenbond, de Federatie der R. K. Middenstandsbonden, de R. K. Vrouwenbond. En *de Bisschoppen* versterkten nog eens dit protest van hun geloovigen, door den 17en Juni het volgende telegram te verzenden aan Clemenceau, den president der Vredesconferentie te Versailles:

"De Aartsbisschop en de Bisschoppen van Nederland, in hunne

jaarlijksche vergadering te Haarlem vereenigd, betreuren ten zeerste, dat in het Vredesverdrag bepalingen voorkomen, waardoor een groot aantal Duitsche Missionarissen het missiewerk onmogelijk wordt gemaakt, en komen op voor het recht der Katholieke Kerk, om overal onbelemmerd het Geloof te verkondigen."

Katholiek Italië protesteerde. De Osservatore Romano had een beginsel-vast artikel, waarin o.a.:

"Artikel 122 en 438 van het Vredesverdrag doen afbreuk aan de rechten van den H. Stoel. Want alle katholieke missiën hangen, zoowel wat personeel als bezittingen aangaat, uitsluitend af van den H. Stoel (C. I. C. 1350 § 2). Geen geestelijke, wereldpriester of regulier, kan naar de missiën gaan, zonder een bijzonderen pas van de H. Congregatie de Propaganda Fide, die over de missionarissen volle rechtsmacht uitoefent. Men kan er zelfs bijvoegen, dat de goddelijke inrichting van de Kerk aan den Paus het recht toekent voor de bekeering der ongeloovigen apostelen van alle nationaliteiten uit te zenden, waarbij de Duitschers niet uitgesloten mogen zijn. Indien men een of andere natie van het apostolaat zou uitsluiten, worden in zekeren zin aan het goddelijk recht der Kerk grenzen getrokken. En wat het eigendom der missiën aangaat, de Congregatie der Propaganda is op verschillende wijzen als rechtmatige en wettige bezitster van de goederen der katholieke missies erkend."

De Paus werkte ondertusschen, zooals Kard. van Rossum schreef, met onvergelijkelijke energie en op iedere mogelijke wijze, om de rechten der Kerk te handhaven, de Duitsche missionarissen te verdedigen en de bedreigde missies te hulp te komen. In een schrijven aan de geallieerden wees Z. H. op het verheven werk der zelfverloochening der Duitsche geloofsverkondigers en zette breedvoerig de gevaren uiteen, die de ongeloovige volken bedreigen, als deze van hun missionarissen werden beroofd.

Hij deed meer. Hij zond den bekwamen diplomaat Mgr. Ceretti, Secretaris van Buitengewone Kerkelijke Aangelegenheden bij de Pauselijke Staatssecretarie, naar Parijs, om bij den Raad van Vier de dringende vertoogen van den H. Stoel voor te leggen, de zaak der Duitsche missiën te bepleiten en het standpunt der katholieke

kerk uiteen te zetten: dat de H. Stoel de opperste macht bezat over de Katholieke Missiën, en dat, indien een verandering van bestuur noodig werd geoordeeld, dit in overleg met de Kerkelijke Overheid moest geschieden en op een wijze, die geen afbreuk kon doen aan de godsdienstige organisatie.

De welsprekende en scherpzinnige afgezant van den Paus, die met grooten tact alle politieke vraagstukken wist te vermijden en de geheele discussie hield op zuiver-godsdienstig terrein, heeft kunnen bewerken, dat aanmerkelijke wijzigingen werden gebracht in het vredesverdrag voor zooverre dit de Duitsche katholieke missiën raakte.

De Paus zinspeelde er op in de toespraak, die Z. H. 3 Juli hield ter gelegenheid van het Consistorie:

"Het lot der Katholieke missies, om niet te spreken van talrijke andere aangelegenheden, welke niet enkel de Kerk, maar de geheele Christenheid betreffen, heeft Ons den laatsten tijd groote ongerustheid gebaard.

"Vernomen hebbende, dat ter vredesconferentie te Parijs beslissingen genomen werden, welke een aanslag schenen te zijn op de toekomst der rechten van de Evangelische geloofsverkondiging, hebben Wij Ons met vertrouwen gewend tot de leden dier conferentie, hen verzoekend hun aandacht aan dit punt te willen schenken. En Wij zonden, ter verdediging van genoemde rechten, een voortreffelijken prelaat der Romeinsche Curie naar Parijs.

"Het verheugt Ons, te kunnen mededeelen, dat de vredesafgevaardigden met rechtvaardigheid Onze verzoeken hebben behandeld en ze grootendeels inwilligden.

"Wij durven de hoop koesteren, dat die personen denzelfden rechtvaardigheidszin zullen toonen bij de ten-uitvoer-legging van hetgeen werd vastgesteld. Het geldt hier niet enkel een belang van den Katholieken godsdienst, maar van de geheele beschaving."

De tekst van het nieuwe artikel 438 werd aldus vastgesteld:

"De geallieerde en geassocieerde mogendheden komen overeen, dat, waar christelijke Missiën werden onderhouden door Duitsche Genootschappen of personen in gebied, aan die mogendheden toebehoorend of aan haar toevertrouwd volgens dit Verdrag, de eigendommen dezer Missiën, met inbegrip van de bezittingen der handelszaken, welker winsten strekten tot onderhoud der Missiën, ook

in 't vervolg een Missie-vergunning zullen ontvangen. Om het nakomen van deze verplichting te verzekeren, zullen de geallieerde en geassocieerde mogendheden bedoelde eigendommen overdragen aan Raden van Administratie, benoemd of goedgekeurd door de Regeeringen en samengesteld uit personen, die hetzelfde godsdienstig geloof hebben als de Missie, welker bezittingen in behandeling zijn.

"De geallieerde en geassocieerde mogendheden blijven volledige contrôle uitoefenen aangaande de personen, door wie de Missiën worden bestuurd, en beschermen de belangen dier Missiën."

Met deze wijziging was echter de H. Stoel niet geheel voldaan. Toch wilde men wel den H. Stoel voldoening geven.

De Conferentie besloot tot een verklaring, door minister Balfour ter kennis van Mgr. Ceretti gebracht, welke aldus luidt:

- "I. De geallieerde en geassocieerde mogendheden hebben met zorg de opmerkingen onderzocht, welke hun gedaan werden aangaande den toestand der Missiën, afhangend van den H. Stoel in de streken, die hun behooren of waarvan het bestuur hun door het vredestractaat toevertrouwd werd. Zij verwachten, dat de volgende verklaring voldoende zal zijn om alle misverstand over de door hen te volgen politiek weg te nemen."
- "II. De bepalingen van het Vredestraktaat met Duitschland beperken zich in het algemeen tot de verbintenissen van Duitschland tegenover de geallieerden en geassocieerden, en omgekeerd. De verplichtingen, welke de geallieerde en geassocieerde mogendheden voornemens zijn aan te gaan, de eene tegenover de andere of tegenover al de leden van den volkerenbond, werden alle tot nog toe voorbehouden om eerst later in bijzondere overeenkomsten vastgesteld te worden. In het bijzonder zullen de bepalingen van art. 22 der wetgeving van den volkerenbond van kracht worden door plechtige overeenkomsten, waardoor de verplichtingen der mandatarissen van den Volkerenbond zullen bepaald worden."
- "III. Wat de missiën betreft, deze overeenkomsten en mandaten zullen de meest ruime uitlegging krijgen, luidens art. 22, dat de vrijheid van geweten en godsdienst waarborgt. Dientengevolge zullen deze overeenkomsten vaststellen, dat de zendelingen van welke belijdenis ook, gemachtigd worden om vrij hun ministerie uit te oefenen, om hun scholen en andere instellingen te bewaren, en om

bezittingen van welken aard ook te mogen aanwerven en bezitten. In het geval, dat, luidens het Vredestraktaat met Duitschland, het noodig ware bezittingen van Duitsche zendelingen over te dragen aan een commissie van gevolmachtigden, zullen de bezittingen der missiën, afhangend van den Heiligen Stoel, ter beschikking gesteld worden van wettig daartoe gemachtigde personen, behoorend tot den roomsch-katholieken godsdienst. Anderzijds in het geval dat, luidens hetzelfde tractaat, het noodig ware eenig toezicht uit te oefenen over de personen die deze Missiën besturen, dan zal dit slechts geschieden na raadpleging der autoriteiten van den betreffenden godsdienst." (6 Juni 1919).

Deze verklaring is ook het onderwerp geweest van een diplomatieke nota van alle mogendheden der Entente, die betrekkingen met den H. Stoel onderhouden. Andere mogendheden deden er mededeeling van aan Mgr. Ceretti zelf. Frankrijk bracht ze ter kennis van Kardinaal Amette van Parijs, opdat deze ze aan de Romeinsche Curie zou overhandigen.

Belangrijke wijzigingen zijn dus aangebracht. Maar mogen we tevreden zijn? De jongste berichten zijn niet zeer gunstig.

Door de Belgische regeering is beschikt, dat de Duitsche missionarissen, die zich in den *Congo* bevinden, er mogen blijven, maar niet mogen terugkeeren, indien zij het missiegebied verlaten. Nieuwe Duitsche missionarissen worden niet toegelaten.

Lang heeft men gehoopt, dat in *Kamerun*, *Adamaua* en andere missiedistricten de verdreven Duitsche missionarissen zouden mogen terugkeeren, en hun werkzaamheid mogen hervatten, indien slechts het hoofd der missie van een andere dan Duitsche nationaliteit was. Deze hoop is ijdel gebleken. Frankrijk schijnt met alle macht zich er tegen te verzetten. Men hoopt de verweesde missiestatiën van Fransche en Hollandsche missionarissen te kunnen voorzien.

De Japansche regeering zond volgens een krantenbericht een specialen gevolmachtigde naar Rome om met den H. Stoel over de kwestie der katholieke missies van de Karolynen-, Marshall- en Marianische eilanden te onderhandelen. Maar deze onderhandeling a schijnen niet veel succes te hebben. Een telegraphisch bericht meldde o.a. dat alle missionarissen van het H. Hart, werkzaam op de Marshall-eilanden, door de Japansche regeering naar Yoko-

hama zijn overgebracht met tot nu toe onbekende bestemming. Eveneens de paters Capucijnen van de Carolinen-eilanden.

In Engelsch-Indië worden de Duitsche missionarissen door Belgen vervangen; de Duitsche Jezuïeten van Bombay en Poona door Belgische Jezuïeten, en de Oostenrijksche Capucijnen van Bettiah en de Salvatorianen van Assam door de Belgen van Calcutta, van welk aartsbisdom reeds sedert 1907 Mgr. Meuleman aartsbisschop is.

Slechts onvoldoende worden de missieposten bezet. Waar zou men ook voldoende missiepersoneel kunnen vinden, niet alleen in aantal toereikend, maar ook technisch gevormd, onderricht in de talen en dialecten, kennend de plaatsen en personen van de 15 Vicariaten en de 15 Prefecturen, waar Duitsche missionarissen werkzaam waren!

Waarom toch deze onrechtvaardige wereldboycot van Duitsche missiekrachten? "Nood breckt wet" heet het thans in de Ententepers, herhalend het woord, dat in Duitschland opgeld deed, toen de neutraliteit van België "moest" geschonden worden.

Zijn de Duitsche missionarissen dan zoo gevaarlijk? Alph. Väth S. J. verdedigt in zijn brochure over "De toekomst der Duitsche Missiën" de onschuld der Duitsche geloofsverkondigers. Juist de Duitsche missionaris was bekend om zijn loyale houding tegenover een vreemde regeering. Geen enkel geval van neutraliteitsschennis is dan ook bewezen kunnen worden.

Het verleden borgt de toekomst. Geen politieke propaganda is het doel van den Duitschen missionaris, maar godsdienstige en zedelijke opvoeding van het heidensche volk.

Wat zouden bovendien een paar Duitschers, verloren tusschen de menschenmenigten van Afrika, Indië, China en Japan, of verlaten op de eilanden van den Stillen Oceaan, misdadigs kunnen doen tegenover de koloniseerende Europeesche machten? Ja, wat zouden ze in de vroegere Duitsche koloniën politiek-kwaads kunnen uitrichten, altijd omringd en besurveilleerd door de vertegenwoordigers der Ententelanden?

De blijvende uitzetting van de Duitsche missionarissen uit de missiegebieden is dan ook niet alleen een eerroof, het Duitsche volk aangedaan, alsof dit "barbarenvolk" niet tot het beschaafde deel der menschen behoort en mede kan werken tot materiëele, zedelijke en geestelijke verheffing van het menschdom buiten Europa; niet alleen een duurzame bestraffing van onschuldigen, aan wie zonder

den minsten rechtvaardigheidsgrond de uitoefening van hun levensroeping onmogelijk wordt gemaakt; niet alleen een gruwzame wreedheid, omdat voor altijd met geweld de missionarissen verwijderd worden gehouden van de christenen, die hun evangeliepredikers als een vader eeren en beminnen; niet alleen een grove ondankbaarheid voor alles, wat door Duitsche missionarissen bijv. in Indië is gedaan voor de kerstening en beschaving van Engelsche onderdanen; niet alleen een aanslag op het zevende gebod, wijl Duitsche missionarissen (en hun Duitsche weldoeners) millioenen voor hun missiedistricten hebben geofferd, en met zweet en bloed het terrein in zelfverloochenend pionierswerk vruchtbaar hebben gemaakt; maar ook een ontzettende ramp voor het opbloeiende Christendom in heidensche landen, omdat de Duitsche missiekrachten, wier aantal bij het begin van den oorlog een 1100 priesters, 900 broeders en 2000 zusters bedroeg, onmogelijk door Engelsche, Fransche, Belgische, Nederlandsche, Italiaansche missionarissen eenigszins naar behooren kunnen worden vervangen; maar ook een willekeurig ingrijpen in de vrijheid der katholieke Kerk, waartegen de Katholieken van alle landen in heilige solidariteit zich moeten verzetten.

"Aan de Kerk alleen," zegt p. Väth I), "heeft Christus de opdracht en de volmacht gegeven geloofsverkondigers uit te zenden naar de heidensche wereld. De Paus, als stedehouder van Christus, is de opperste veldheer van het missieleger en kiest de strijdkrachten uit. Wie hem hierin belet, zonder rechtsgeldende reden, bezondigt zich aan Zijn opperste macht en onafhankelijkheid. Het uitsluiten van een groot deel der katholieke geloofsverkondigers uit het missiegebied is, evenals het verdrijven van de religieuzen uit een of ander land, een vervolging der Kerk."

¹⁾ Um die Zukunft der deutschen Missionen, Flugschriften der "Stimmen der Zeit" 8 Heft (Freiburg im Br. 1919) 25 pag. In deze brochure geeft p. Väth een overzicht van de verliezen aan personeel in de verschillende missiegebieden, verdedigt de onschuld der Duitsche missionarissen en hun recht op missioneeren, en roept de katholieken der Ententelanden en van de neutrale landen op met kracht te protesteeren tegen deze vervolging der Kerk in de missielanden.

In aansluiting van bovenstaande beschouwingen laten wij hier volgen de resoluties aangenomen op de Conferentie van de Oversten der Duitsche Missie-congregaties, gehouden te Düsseldorf op 23 Juli 1919.

T.

1. Alle volkeren, die zich verheugen in 't bezit van den waren christelijken godsdienst, zijn verplicht en hebben daarom ook het recht, mede te werken aan de uitbreiding van het ware Geloof.

2. Het getal der niet-christenen is nog ontzettend groot;

de godsdienstige nood der niet-christelijke landen en de behoefte hunner bevolking naar verheffing, zoowel op maatschappelijk als op cultureel gebied, door middel van de missies, is zeer dringend;

de moeilijkheden die de missie moet overwinnen, zijn groot en talrijk; het einddoel: de kerstening van de geheele wereld, is nog zeer ver in 't verschiet, en kan slechts door inspanning aller krachten en wel van alle christenen verwezenlijkt worden.

Wie het missiewerk belemmert, bemoeilijkt het heil van het menschdom.

TT.

1. Het doel der Missie is, aan alle volkeren de blijde boodschap van Gods genade en Christus' leer te brengen, alle menschen tot volgelingen van Jezus te maken en hen door godsdienstig zedelijke opwekking tot een hooger leven te vormen tot kinderen Gods. Daaruit volgt, dat dit doel, zijnde van zuiver godsdienstigen en zedelijken aard en vrij van alle zelfzucht, geheel onafhankelijk is van de nationaliteit der missionarissen en der volkeren. Het heeft niets te doen met baatzuchtige strevingen ten gunste van de missionarissen of hun land. Alle egoïstische bedoelingen zouden den goeden naam van het missiewerk bevlekken, het apostolaat en zijn resultaten in gevaar brengen. Uit het doel der missie volgt van zelf de zedelijke verplichting:

a. het missiewerk in de strengste loyaliteit jegens de bestaande regeering; overeenkomstig de staatsinrichting en de wetten van het land uit te oefenen,

b. onder het personeel der missie dezen geest van loyaliteit, volgens de

leer van het Evangelie en van de Kerk, op te wekken en te onderhouden; c. in het openbare leven, waar de plichten van Kerk en Staat samengaan (school, bevordering van de volkswelvaart), in den ruimsten zin met oprechte waardeering van de bedoelingen en prestaties van den Staat met de wettige overheid vriendschappelijk samen te werken, tot welzijn van het volk.

3. Herhaaldelijk werd voor den oorlog door vertegenwoordigers der geallieerde en geassocieerde regeeringen erkend, dat de duitsche Missies ook

in vreemde landen aan deze eischen beantwoordden.

1. Daar nu het werken aan de redding en verheffing der niet-christelijke wereld zoo gewichtig en dringend is, een plicht voor God en het menschdom, die door de christelijke wereld onder alle omstandigheden en met inspanning van alle krachten verricht moet worden. mag het niet afhankelijk worden

gemaakt van de wisselvallige politieke toestanden.

a. Zooals de geschiedenis ons leert, ondergaat het beheer der koloniën dikwijls groote veranderingen binnen betrekkelijk korten tijd. Wanneer men nu tengevolge dezer veranderingen vandaag de duitsche missionarissen wilde verdrijven, zal hetzelfde bij een andere politieke verdeeling morgen kunnen geschieden met de amerikaansche engelsche, nederlandsche, italiaansche en spaansche missionarissen.

b. Daarenboven zijn de tegenwoordige koloniën zoo uitgebreid, dat hun kerstening slechts dan ernstig begonnen en tot een goed einde kan worden gevoerd als alle christelijke volkeren daartoe medewerken.

Het missiewerk is te gewichtig, dan dat het afhankelijk mag zijn van de steeds wisselende politieke toestanden. Hier hebben we te doen met het algemeen belang van alle missies en missie-congregaties en

van de geheele Kerk.

2. Juist het zuiver godsdienstige, niet politieke en niet nationale karakter van het missiewerk, maakt het den regeeringen mogelijk, de missionarissen, zonder verschil van nationaliteit, in hare koloniën toe te laten. Het ware zonder twijfel tegenstrijdig, wanneer juist die mogendheden, die van de heidensche en mohammedaansche regeeringen de vrijheid voor de christenmissies geëischt en met China en Turkije missieverdragen gesloten hebben, nu in hun eigen koloniën zelf inbreuk op deze vrijheid zouden maken. Het treurig gevolg van deze staatkunde zou zijn, dat de echte belangeloosheid van het apostolaat in gevaar zou komen, en de missionarissen niet meer uitsluitend zouden beschouwd worden, als verkondigers van het Evangelie.

3. Het geluk van den inboorling en de algemeene plichten aan het geciviliseerde menschdom opgelegd, waarvoor de koloniale mogendheden ver-

antwoordelijk zijn, eischen dat:

a. het missiepersoneel niet verminderd, maar indien mogelijk

worde uitgebreid;

b. wegens de groote moeilijkheden, voortkomende uit het verschil van taal, volksopvatting en zeden, een verandering van missionarissen, die zich geheel in hun werk hebben ingeleefd en het vertrouwen van de inboorlingen hebben gewonnen, worde vermeden.

Het uitsluiten van de katholieke duitsche missionarissen alleen reeds zou de missielanden thans berooven van meer dan duizend missionarissen en missiezusters, allen rijk aan ervaring, een verlies, dat nooit of nimmer door de andere landen hersteld zou kunnen worden-

IV.

In nauwe aansluiting aan den H. Stoel, zullen de oversten der duitsche missieorden al hun invloed aanwenden, dat, evenals vroeger, zoo ook in de toekomst geen rechtvaardige klachten, over de houding van hun missionarissen kunnen worden ingebracht. Zij doen een beroep op de gevoelens van menschelijkheid van de geallieerde en geassocieerde regeeringen en verwachten, dat men de duitsche missies thans weer zooals vóór den oorlog zal behandelen en voor de duitsche missionarissen niet slechts het gebied van den volkerenbond zal openen, maar ook alle vroegere arbeidsvelden in Afrika, Azië en Oceanië.

Dr. JAN SMIT.

HET WERK DER ANTI-SLAVERNIJ

EN DE

CONGREGATIEDER WITTEPATERS

Bij breve van 20 Nov. 1890 werd door Paus Leo XIII de aandacht der Katholieke wereld bijzonder gevestigd op de bestrijding en afschaffing van den slavenhandel in Afrika en werd door Z. H. verordend, dat telken jare op den feestdag van Driekoningen in alle kerken eene collecte zou gehouden worden ter ondersteuning van dit verheven christelijk en liefdadig werk.

Hoewel thans officieel de slavernij in Afrika is afgeschaft, kan toch genoemde steun nog volstrekt niet gemist worden. Want in vele en uitgestrekte streken in Afrika duurt de slavernij nog voort en hebben de missionarissen belangrijke financiëele middelen noodig om haar zooveel mogelijk slachtoffers te ontrukken.

Daarom dan ook werd nog onlangs het werk der anti-slavernij dringend door Rome in de belangstelling en den steun van alle missievrienden, in het bijzonder ook van den Priester-Missiebond aanbevolen.

Het doel van deze bijdrage is echter vooral, de vrij algemeene dwaling te bestrijden, dat de door Paus Leo voorgeschreven collecte uitsluitend ten goede komt aan het werk der Witte Paters van Kardinaal Lavigerie. Die collecte dient ter ondersteuning van het werk van alle missie-congregaties, die in Afrika werkzaam zijn.

In de Missions Catholiques van dit jaar kan men op bl. 340 zien, hoe de bijeengekomen gelden dit jaar verdeeld werden.

Wij lezen daar: "Van de in 1919 verzamelde gelden voor het Werk der Anti-slavernij heeft de Propaganda te Rome de volgende sommen toegewezen aan de Afrikaansche missies van:

a. De Paters van den H. Geest,

Sierra Leone Lire	6.000	Transport	Lire 68.000
Fransch Guinea ,,	10.000	Gabon	,, 13.000
Loango ",	10.000	Beneden Niger	,, 18.000
Ben. Congo (Portug.) ,,	10.000	Bov. Cimbebasië	,, 8.000
Cunena	8.000	Zanzibar	,, 6.000
Oubanghi ,,	12.000	Bajanojo	,, 6.000
Oubanghi-Chari ,,	12.000	Kilimandjaro	,, 6.000
Lire	68.000	Totaal	Lire 125.000

b. De Afrikaansche Missionarissen van Lyon.

Ivoorkust Congo Oost-Nigeria West-Nigeria Goudkust	Lire 15.000 ,, 6.000 ,, 10.000 ,, 20.000	Transport Lire 71.000 Benin ,, 20.000 Dahomey ,, 20.000 Liberia ,, 8.500
	Lire 71.000	Totaal Lire 109.500

c. De Witte Paters.

Oeganda Kivoe Unyanyembe Nyanza Opper Congo	Lire 15.000 ,, 10.000 ,, 10.000 ,, 10.000 ,, 18.000	Transport Bangoelo Nyassa Fransch Soedan Gardaia	Lire 77.000 ,, 10.000 ,, 10.000 ,, 15.000 ,, 4.000
Tanganika	,, 14.000 Lire 77.000		Lire 116.000

d. Verschillende andere Congregaties.

Belgisch Congo	Lire	16.000	Transport	Lire	115.000
Kassai	23	12.000	Westelijk Uellé	ູນ	8.000
Gallas	,,,	10.000	Shiré	,,	15.000
Djibouti	2.7	6.000	Benadir	,,	7.000
Belgisch Ubangi	33	8.000	Boven-Nijl	. 22	15.000
Stanley Falls	,,	12.000	Bar-el-Ghazal	,,	22.500
Adamaoua	,,	8.000	Kenija	3.2	11.000
Togo	23	10.000	Kaffa	,,	5.000
Kameroen	,,	15.000	Kartoem	,,	500
Koango	,,	10.000	Dar-es-Salaam	,,	12.000
Oostelijk Uellé	33	8.000			
	Lire	115.000	Totaal	Lire	211.000

Gezamenlijk Totaal..... Lire 561.500

A. H.

APOSTELEN DER MELAATSCHEN.

DE EERBIEDWAARDIGE DIENAAR GODS PETRUS DONDERS, C.S.S.R.

Het was de eerste Augustus 1842. In de haven van Nieuwediep heesch een schip de zeilen, om koers te zetten naar onze hollandsche Kolonie in Zuid-Amerika. Onder de namen der passagiers stond in het scheepsboek te lezen: Petrus Donders, Roomsch-Katholiek Priester, met bestemming voor Paramaribo.

Wie die jonge priester was? Slechts eenige jaren te voren was hij knecht op het Klein-Seminarie te St. Michiels-Gestel, maar wijl hij zoo vurig naar het Priesterschap verlangde en zekere teekenen van roeping toonde, mocht hij de lessen volgen en studeeren in zijn vrijen tijd. De lezing der Annalen van het Genootschap des Geloofs deed intusschen een vurige neiging ontstaan voor het Missie-werk; doch zijn pogingen in die richting waren vooralsnog vruchteloos; noch de Jezuïeten te Gent, noch de Redemptoristen, of de Franciscanen te St. Truiden wenschten op zijn aanvrage om aangenomen te worden, in te gaan; hij moest onverrichter zake van zijne reis door België terugkeeren, en op het Groot-Seminarie zijne theologische studiën beginnen. Professor van Someren, die den behoeftigen weverszoon reeds in diens geboortestad Tilburg, later ook op het Klein-Seminarie had gekend en zijne meer dan gewone deugd waardeerde, zou ook op het Groot-Seminarie zijn vaderlijke vriend zijn. Hij kende de verlangens van zijn beschermeling; en toen in 1838 de Hoogeerw. Heer Jacobus Grooff, wiens beeld wij in het vorige artikel schetsten, om de belangen zijner Missie een reis naar het moederland ondernam, en ook het Bossche Groot-Seminarie zou bezoeken, vroeg Prof. van Someren den Seminarist

of hij geen neiging had voor de Missie van Suriname. Donders kende haar uit de brieven in "de Godsdienstvriend", waarin Grooff, als Apostolisch Prefect, den toestand der Missie beschreven had en vooral over zijne geliefde melaatschen had uitgeweid; en gaarne nam Donders het voorstel aan, om bij de komst van den Prefect een bijzonder onderhoud met hem te vragen.

Grooff kwam, en sprak tot de gezamenlijke Seminaristen in eene taal, gelijk Heiligen die weten te spreken, en die vooral door Heiligen wordt verstaan. "Zegt niet", - zoo sprak hij, "zegt niet: ik ben te zwak; God zal U sterkte verleenen. Zegt niet: ik ben een kind en weet niet te spreken; God zal U zijne woorden op de tong leggen. Zegt niet: de gevaren zijn te groot: God zal U beschermen. Zegt niet: de vruchten zijn te gering; God zal U aan gene zijde van het graf niet vragen, hoeveel zielen gij gewonnen hebt, maar wel hoeveel pogingen gij hebt aangewend. Zegt niet: de zielsgenoegens in Suriname zijn te gering; de onaangenaamheden zijn zoo menigvuldig. Gods H. Woord verzekert U. dat het lijden dezer wereld niet te vergelijken is met het loon der eeuwige gelukzaligheid, hetwelk reeds menig priester in mijne missie ontvangen heeft. Bedenkt het: ééne ziel, door het Bloed van een Godmensch vrijgekocht, die wellicht door uw aarzelen zou verloren gaan, is meer waard dan alle schatten en genoegens der wereld. Welaan, laten U dan geene moeilijkheden afschrikken, om ons in het werk van God te helpen".

Voor Petrus Donders was die taal Gods roepstem; bij het onderhoud met den Prefect was de beslissing weldra genomen, en nu hij, sedert 15 Juni 1841, was priester gewijd, kon niets hem meer terughouden. Den 16 September 1842 betrad hij voor het eerst den grond, waar hij bij de melaatschen gedurende 26 jaren de heldhaftige deugd en toewijding van Mgr. Grooff zou voortzetten, in eene mate, die hem, den armen jongeling van voorheen, den titel van "Eerbiedwaardig" verwerven zou en zijn naam zou doen plaatsen in de rij dergenen, wie de eer der altaren wacht.

In 1856 werd hem Batavia tot vaste standplaats aangewezen. Waartoe hij in staat zou zijn, had hij reeds overvloedig in 1851 getoond, toen de verschrikkelijke gele koorts Paramaribo, de hoofdstad der Kolonie, teisterde. Met den dood voor oogen drong hij tot de lij lers door, overal waar men hen in allerijl had ondergebracht. Meermalen per dag bezocht hij hen om de zieken te troosten, de

stervenden in hun laatsten strijd bij te staan. Nog heldhaftiger zou zijn optreden op dat schouwtooneel aller ellenden, Batavia, zijn: heldhaftiger, en wegens grooter lichamelijk en zedelijk bederf, dat hij van dag tot dag zou moeten aanschouwen niet alleen, maar als 't ware tasten met de hand en allerdiepst gevoelen in zijn edel priesterhart; heldhaftiger ook wegens den langen duur zijner marteling, en door het werkelijk prijsgeven van zijn leven. Dit laatste is niet te veel gezegd. Want is hij niet, gelijk de beroemde Pater Damiaan, door de melaatschheid aangetast, het heeft waarlijk niet aan hem gelegen. Immers, voorzorgsmaatregelen tegen de besmetting heeft hij niet genomen. Hij woonde met een melaatsche. n.l. met een der Paters Redemptoristen, tot wier Congregatie hij sedert 1867 behoorde, in hetzelfde huis (1). Op de plantagereizen, welke hij uit Batavia ondernam, waren melaatschen zijne roeiers. Hij wiesch de vuile en met bedorven bloed bevlekte windselen der arme lijders; hij zuiverde en verbond hun weerzinwekkende wonden, zelfs schrok hij niet ervoor terug om insekten uit hunne verminkte voeten te verwijderen; ja, zoo verzekert een ooggetuige: "Ik heb hem een melaatsche, van handen en voeten beroofd, zien dragen gelijk eene moeder haar kind pleegt te dragen". Voeg daarbij de walgelijke lucht, die hij als bij voortduring moest inademen, niet alleen in de vervuilde hutten, niet alleen in het geheele kamp; maar ook in de kerk en in zijn biechtstoel; een kwelling, waarvan ook Pater Damiaan als van iets vreeselijks gewaagt; en men zal moeten erkennen, dat Pater Donders het martelaarschap der melaatschheid door toewijding en liefde heeft gedeeld, en dat woord des Verlossers hem verheerlijkt: "Niemand heeft grooter liefde, dan die zijn leven geett voor zijne vrienden".

"Zijne vrienden"! Dat waren de melaatschen voor hem in den vollen zin des woords. Hij zag in hen de afbeelding van Dengene, die om wille van de zonden der menschen als "een melaatsche", zóó doorwond en gepijnigd, door een Profeet werd aangekondigd. Om will van Hem, wi ns geestelijke ledematen zij waren, schonk

¹⁾ Drie priesters der Redemptoristenmissie in Suriname stierven aan de melaatschheid: de Eerw. Paters J. Broos, J. Bakker en Fr. Lemmens. In 1913 werd de eerste der liefderusters van de Congregatie O.L.V. Moeder van Barmhartigheid van Tilburg, bij haren arbeid voor de melaatschen door de ziekte aangetast, de thans nog levende Zr. Theresia, in de wereld Mej. Maria Boomaars uit Bavel (N.Br.)

hij hun geheel zijn liefde, zonder eenige vertroosting of belooning, dan den wil van Jezus te hebben vervuld en hun te hebben wel gedaan. Hoe teeder zijn hart voor hen voelde, schetst hij ons aldus in een zijner brieven: "Het is inderdaad hartroerend, die arme en gebrekkige menschen te zien; den een zonder teenen, den andere zonder vingers, alle afgerot; een derde zonder neus; een vierde blind; bij sommigen begint ook de tong te rotten. Het was mij niet mogelijk mijne tranen in te houden, toen ik die ongelukkigen zag."

Maar gaan wij hem aan den arbeid zien, en zijn wij getuigen van dat leven, van die volle christelijke toewijding door de daad, in al hare vormen, van de nederigste tot de verhevenste, maar alle bezield door het eenig verlangen "alles voor hen, ten koste van mij, uit liefde voor den Gekruiste, die hen en mij bemint". En herinneren wij ons, dat die daad werd voortgezet zes-en-twintig jaren lang, bijna geheel afgescheiden van de beschaafde wereld, terwijl het gezelschap bijna enkel bestond in de vier- tot vijfhonderd melaatschen, bijna allen negerslaven, zonder eenige ontwikkeling of beschaving, dikwijls met allerlei ondeugden behept.

Toen de Eerbiedwaardige te Batavia kwam, zag het er met de hutten der zieken ellendig uit. Een zijner eerste zorgen was, dien toestand te verbeteren. Hij wist te bewerken, dat de Regeering de leemen vloer der hutten door houten verving en betere rustbedden schonk. Ook slaagde hij erin te verkrijgen, dat de kleederen der zieken door gezonden gewasschen werden; en wetend, dat die arme lieden groote waarde hechten aan eene waardige begrafenis, zorgde hij, dat hun bij hun dood een passende lijkkist gegeven werd.

Het voedsel op Batavia was schaarsch. Hij zelf vulde zooveel mogelijk het ontbrekende aan en dikwijls bracht hij aan de zieken brood, kaas of eenige versnapering. Zij, bij wie de ziekte het ergste was, of die nog pas waren aangekomen, werden het best bedacht; dikwijls ging zijn eigen middagmaal naar zijne "vrienden"; ja, zijn huisraad was als gemeenschappelijk eigendom van allen geworden. Sommigen zeiden tot elkaar: "In Pater Donders is geen zonde te vinden; maar is er eene, dan is het zijne te groote vrijgevigheid". Welke lichamelijke diensten hij aan de zieken bewees, zagen wij boven; daarbij voegde hij nog alles, wat een slaaf voor zijn meester kan doen. Nu ging hij hout voor hen hakken, en droeg het met

eigen handen aan. Dan haalde hij drinkwater, dan veegde hij hunne hutten en droeg de onreinheden uit. Nam de kwaal der lijders toe, dan verdubbelde hij zijne toewijding; dan wist hij zijn liefde voor het gebed te bedwingen om bijna voortdurend de zieken bij te staan, en vergenoegde hij zich, in den geest bij het Tabernakel te verblijven, en bepaalde zich bij nu en dan een groet te brengen aan Jezus in zijn H. Sacrament, om aanstonds weer naar de lijdenssponde heen te snellen.

Maar wie schildert ons het zieleleed van die zes-en-twintig jaren in den dienst der melaatschen doorgebracht! Zieleleed, - niet enkel bestaand in al hetgeen onder natuurlijk opzicht zijn hart kan grieven en kwellen, maar vooral het priesterlijk leed bij uitnemendheid, dat ook den Zaligmaker het bloedig zweet afperste in den hof van Olijven; nl. het gezicht der zonden van zijn volk, het gezicht van het nuttelooze van zijn arbeid voor velen! Onder die honderden van Batavia waren er immers zoovelen, die hun ongebonden leven van vroeger wilden voortzetten! De vreeselijke ziekte zelve prikkelde hunne hartstochten nog meer. Ja, dat was zijne grootste smart: te zien, hoe God beleedigd werd, en hoe zelfs Zijne kastijding velen niet tot inkeer bracht. Vaak teekende zich zijne smart op zijn gelaat af; en eenmaal riep hij uit in eene predikatie: "Ik zal mij in het midden der kerk op de knieën werpen, en iedere zondaar mag mij een slag in het aangezicht geven. Gaarne zal ik dit verdragen tot uitboeting der zonde".

Maar hij verdroeg nog veel meer. Om de zonden van zijn volk, die melaatschheid duizendmaal erger dan de lichamelijke, uit te boeten, ze te genezen, om allen tot de genade Gods terug te brengen, voegde hij bij de martelie van zijn verblijf op Batavia nog de martelie zijner verstervingen. Op reis deelde hij de levensmiddelen aan zijne roeiers uit; hem zelf was de spijs der inlanders genoeg. Buiten den maaltijd dronk hij nooit, tenzij om anderen ter wille te zijn. Te huis sliep hij op een harde legerstede of op den blooten vloer. Zijn korte nachtrust werd voorafgegaan en gevolgd van eene geeseling, die hem bloedig wondde, want het geeselkoord was van kleine spijkers voorzien. En de plaag der muskieten weerde hij niet af; ongehinderd hadden deze insekten toegang tot gelaat en handen.

En als ware Priester bad hij voortdurend voor de bekeering en de volharding zijner melaatschen. Niet alleen des daags. Ook 's nachts was hij langen tijd op de altaartreden neergeknield; of hij werd te middernacht op het kerkhof aangetroffen, met opgeheven armen biddend voor het kruis. "Niets is beter dan te bidden voor het heil der zielen," zeide hij. Als de melaatschen hem wilden spreken, gingen zij eerst zien, of hij niet in de kerk was; gewoonlijk troffen zij hem daar, — en weer aanstonds was hij bereid met hen meê te gaan.

En bij zijn liefde en lijden en gebed voegde hij de weldaad van zijn apostolisch woord, vol bezieling en kracht, de zonde vervolgend, ja verbrijzelend, den zondaar met barmhartig geweld als aangrijpend om hem van den ondergang der ziel te redden. Velen, ja bijna allen redde hij werkelijk. "O hoe goed is God", zoo schreef hij, "hoe bezorgd is zijne vaderlijke Voorzienigheid! voor hoevelen is deze ziekte het eenig middel voor hun eeuwig geluk. Hoevelen leeren hier den goeden God kennen, dien zij anders wellicht nooit zouden gekend en aanbeden hebben. Hoevelen hebben hier de schoonste gelegenheid om door het geduldig verdragen hunner pijnen en ellenden hunne zonden uit te boeten en hunne zaligheid te verdienen!"

Is het wonder, dat Pater Donders reeds in zijn leven door velen een heilige werd genoemd? Zelfs een Hernhutterleeraar (om van andere onkatholieken niet te gewagen) besloot zijne gesprekken over den Dienaar Gods altijd met de woorden: "Waarlijk, dat is een heilig man!" God zelf had overigens dat oordeel als bij voorbaat bekrachtigd door opmerkelijke feiten, aan wonderen niet ongelijk, reeds tijdens het leven van pater Donders geschied, waardoor de kracht van zijn gebed, en de bijzondere voorlichting des H. Geestes, hem geschonken, op schitterende wijze bleek. Hij stierf den 14den Januari 1887, in zijn 78ste jaar. Acht dagen te voren had zijn metgezel op Batavia, de Eerw. Pater Bakker, zelf door de melaatschheid aangetast, het afscheidswoord van Pater Donders aan de melaatschen, zijne "beminde kinderen", zooals hij zeide, overgebracht. Dit afscheid luidde: "Ik vraag vergiffenis aan degenen, die ik mocht hebben bedroefd, en smeek allen, mijne vermaningen trouw op te volgen, en vooral te leeren begrijpen, welk groot kwaad de doodzonde is".

Gelijk Mgr. Grooff, zoo is ook terecht, in het gedenkboek van het Gouden Jubilé der Surinaamsche Missie, Pater Donders de Apostel der melaatschen genoemd. 1)

¹⁾ Een halve eeuw in Suriname, blz. 63. (Teulings, 's-Hertogenbosch, 1916.)

Het hooge kerkelijke gezag heeft haar zegel op zijne nagedachtenis gedrukt door op 29 April 1913 het proces zijner Zalig- en Heiligverklaring te Rome in te leiden. Hij is de eerste na de Reformatie, wiens proces op geregelde wijze in ons vaderland werd gevoerd.

"Aan zijn weergaloos voorbeeld, en nog meer aan zijn gebed schrijven wij het toe", — aldus genoemd Gedenkbock — "dat die liefde voor de melaatschen in zijne medebroeders is bewaard gebleven", en dat uit die liefde die heerlijke vrucht is voortgekomen: eene betere verpleging voor de armsten, de thans bestaande Gerardus-Majella-stichting.

J. L. JANSEN C.S.S.R.

Aan alle Missiepropagandisten vragen wij medewerking ter verspreiding van den prachtigen en goedkoopen

MISSIE SCHEURKALENDER 1920

onder redactie der E.E. P.P. Jezuïeten, met medewerking van meer dan 50 Priesters en Religieuzen van verschillende Orden, Congregaties of Missie²Comité's.

Deze mooie Scheurkalender is niet alleen een sieraad in de huiskamer, maar ook een machtige opwekking voor allen om mede te leven het offerleven van onze Missionarissen, Priesters, Broeders en Zusters.

Het keurige schild, voorstellend een Missionaris, die aan de heidenen den gekruisten Christus predikt, is ontworpen door den bekenden kunstenaar *Jan Louwerse*, en artistiek en smaakvol uitgevoerd in 9 kleuren steendruk.

De tekst is rijk aan afwisseling, bevat bijzonderheden en statistieke gegevens over de Missiën der geheele wereld, uitspraken van groote mannen, boeiende missie-verhaaltjes en schoone trekken uit het missionarisleven.

De prijs is 50 cent per stuk; bij minstens 12 exemplaren 38 cent; bij 50 exemplaren 37 cent.

Bestellingen bij den St. Claverbond, Da Costastraat 44, Den Haag.

De Priester Missiebond.

MISSIE EN SCHOOL.

Eenige gedachten uit de lezing, gehouden door Mgr. Hermus, in de vergadering der Vereeniging van R. K. Onderwijzeressen in het bisdom Den Bosch op 18 Mei 1919.

Ι.

Waarom de R. K. Onderwijzeressen bijzonder gerocpen zijn tot missieactie.

a. Missieijver is een plicht van elken Christen. Dien ijver is hij aan de Kerk, aan de ziel van den evenmensch, aan Jezus Christus verschuldigd. Zwaarder echter dan op veel anderen drukt die plicht op hen, die meer bijzonder door God geroepen zijn om de schare voor te lichten, haar van haar plichten, ook van haar missieplicht te overtuigen; wier ambt of positie hen bijzonder in staat stelt den apostelgeest in de geloovigen te doen doordringen. En daartoe behooren ook zeker de opvoeders der jeugd, de Katholieke onderwijzers en onderwijzeressen. Zij hebben voor een groot gedeelte de jeugd in handen en daardoor evenzeer de toekomst. Zij vooral zijn in de gelegenheid de jeugd met een vurige liefde, met geestdrift voor het heilig missiewerk te bezielen. En is de jeugd met den apostelgeest bezield, dan zal het niet lang duren, of ook de massa der geloovigen zal met dien geest vervuld zijn. Uit een apostolisch gezinde jeugd groeit zonder twijfel een apostolisch gezind geslacht. Is dat heerlijk ideaal eenmaal bereikt, brandt in de massa der geloovigen het liefdevuur voor de missiën, dan zal het niet langer ontbreken aan roepingen voor het missieleven; in talrijke scharen zullen zij uittrekken onze edelste jongelingen en jongedochters, om de onmetelijke missievelden te gaan bearbeiden. Dan zal er gebeden. algemeen en vurig gebeden worden, om den dauw der hemelsche

zegeningen daarop te doen nederdalen; dan zal het die arbeiders op het missieveld ook niet langer aan de noodige stoffelijke middelen ontbreken om hun arbeid te doen gedijen.

Geachte Onderwijzeressen, begrijpt dus wel de verheven roeping die gij ten opzichte van het Katholiek missiewerk te vervullen hebt. Priester-leeken zijt gij door een der Stedehouders van Christus genoemd. En dat zijt gij ook inderdaad, niet het minst ten opzichte van het Missiewerk!

b. Niet het verrijken van den geest met nuttige kennissen, maar de vorming van het hart, de opvoeding, is de voornaamste taak der school. Welnu, in de opwekking tot missieijver ligt een voortreffelijk pedagogisch middel om in de kinderziel de edelste gevoelens, de schoonste christelijke deugden aan te kwecken.

Zeer schoon vinden wij die gedachte uitgewerkt door Pater Desiderius Cox in een artikel in Ons eigen Blad: "De Missie en het Onderwijs" (blz. 215 e.v.), ook in de brochures, uitgegeven door de diocesane missiecomité's Missieactie en Jeugd en in de inleiding van Mgr. Hermus van het prachtwerk van Pater Tarcisius: De Missie bij het Onderwijs.

II.

Waarom een afzonderlijke organisatie, eene missiesectie, in de Vereeniging van de R. K. Onderwijzeressen.

Ook zonder missiesectie, is dikwijls gezegd, kunnen de onderwijzers en onderwijzeressen toch ook veel werk maken van missiestudie, zich zelven en de kinderen hun toevertrouwd, met missieijver bezielen. Zeker kan dat, maar practisch gebeurt dat niet zonder organisatie, althans niet algemeen, niet standvastig, niet doelmatig genoeg. Zonder organisatie zal zeker in de meesten het opgelaaide missievuur spoedig uitdooven. In organisatie ligt onze kracht. Dit is ook hier ten volle van toepassing. De organisatie is het middel bij uitstek om elkander de noodige voorlichting te geven, om hulpmiddelen te verschaffen om den missiegeest in de jeugd te doen doordringen, de belangstelling op peil te houden, de lauwen aan te wakkeren, de warmte der geestdrift in de vurigen niet te doen afkoelen. Daartoe is organisatie onontbeerlijk. Ik zal U daarvoor een overtuigend bewijs leveren.

Als iemand het in deze zonder organisatie zou kunnen stellen, dan zou dat zeker zijn de Katholieke priester. Zijne roeping alleen zegt hem zoo duidelijk, dat hij alles voor allen moet zijn om allen zalig te maken; dat vooral voor hem missieactie missieplicht is. En door Pausen en Bisschoppen werd hij herhaaldelijk aan dien plicht herinnerd. En toch, de ondervinding heeft het geleerd, zelfs hij staat bloot aan het gevaar dien plicht geheel te vergeten of te verwaarloozen, zich op te sluiten in den engen kring zijner parochieele zorgen, zijn priesterlijke zorgen te begrenzen door de grens zijner eigen parochie, wanneer hij niet door een priester-missieorganisatie herhaaldelijk aan dien plicht herinnerd wordt en tot ijver voor het buitenlandsch missiewerk wordt aangezet.

Op den Katholiekendag te Breslau in 1909, uitte Vorst Von Löwenstein de klacht, dat toch zoo zelden in de Katholieke kerken over de verbreiding van het heilig geloof in de heidensche landen gepreekt werd en dat er, in vergelijking met de Protestanten, zulk een geringe impulsie tot algemeene deelname aan het buitenlandsch missiewerk van de Roomsche Geestelijkheid uitging. En 't was daarom vooral, dat hij krachtig aandrong op organisatie, zelfs van den clerus en dat thans in de meeste bisdommen van Duitschland priester-missievereenigingen of afdeelingen daarvan werden opgericht.

Maar, als voor priesters een organisatie noodig is, om in hen het missievuur te ontsteken en te onderhouden en de geloovigen, aan hunne zorg toevertrouwd, met geestdrift en edelmoedigheid voor het missiewerk te bezielen, is het ook duidelijk, dat die ook en zelfs nog meer noodig is voor hen, die niet tot de priesterschap behooren en toch geroepen zijn mede onder de groote schare missiekennis en missieijver te verspreiden, voor de Kath. onderwijzers en onderwijzerssen.

Maar, zoo is door sommigen gevraagd, kunnen die 't niet stellen met de algemeene organisatie, bijv. de Voortpl. des Geloofs? "Ik ben al lid van het Genootschap tot Voortpl. des Geloofs, ik ben er zelfs zelatrice van," zeggen sommigen. "Ik werk dus al voor de missies. Waarom nu ook nog lid van de opgerichte missiesectie"?

Het antwoord op die vraag volgt reeds eenigszins uit hetgeen ik U over de priester-missievereenigingen gezegd heb. De geestelijken behooren ook omtrent allen tot die vereeniging. Zij zijn er zelfs de leiders van. Toch is voor hen nog nuttig, ja zelfs noodig, een aparte vereeniging, een priester-missievereeniging, wier doel is de priesters tot missieijver aan te sporen en hen te leeren, hoe zij hun missieplicht moeten vervullen. Die algemeene vereenigingen geven aan de priesters niet wat zij vooral in de uitoefening van hun missieplicht noodig hebben. En zoo is het ook met de onderwijzeressen.

De onderwijzeressen hebben, om met veel vrucht haar missietaak in de school te kunnen vervullen, vooral noodig meer uitgebreide missiekennis, bijzondere voorlichting over de wijze waarop zij 't best missiekennis onder de jeugd kunnen verspreiden, missiesympathie, offervaardigheid voor de missies in het kind kunnen opwekken, over de wijze waarop zij de missiebespreking dienstbaar kunnen maken aan, tot een integreerend bestanddeel van de godsdienstige opvoeding en karaktervorming. En ter verkrijging van die kennis en die voorlichting en ter voorkoming van verslapping in den missieijver zijn geeigende middelen noodig: missielectuur, missieboeken en missietijdschriften, vergaderingen, lezingen, cursussen, enz.

En die voorlichting en die hulpmiddelen geven Uniet de algemeene of andere bijzondere missievereenigingen. Die hebben een heel ander doel en wenden dus heel andere middelen aan. Dat alles kan U alleen geven een aparte organisatie, wier eenig doel is : de onderwijzeressen bijzonder in de vervulling van haar missieplicht in de school behulpzaam te zijn.

Zoo heeft men het sinds enkele jaren ook begrepen in het buitenland, o.a. in Duitschland, waar in 't laatste decennium de missieactie zoo heerlijk is opgebloeid. Ook daar hebben zich in de Lehrerinnenvereine missiesecties ontwikkeld o.a. te München, Augsburg, Straelen, enz. En wat die presteeren ter voorlichting van de onderwijzeressen blijkt o.a. uit de missiecursussen die er nu en dan voor de leden georganiseerd worden, die door honderden onderwijzeressen met de grootste belangstelling worden bijgewoond en waarop de belangrijkste missieonderwerpen worden behandeld.

Aan den missiecursus die in 1917 te München werd gehouden namen 1070 onderwijzeressen, allen leden der missiesecties, deel en daar werden ingeleid o.a. de volgende onderwerpen: Missietaak der onderwijzeres in en buiten de school, door Oberlehrerin M. Schmitz; de pedagogische waarde der missiologie bij het elementair godsdienstonderwijs, door den Oberlehrer Gastreich. En wat die secties presteeren, wat een nut zij stichten voor de verbreiding van den missiegeest in de Duitsche Katholieken, blijkt o.a. uit de lofprijzing welke zij op den genoemden cursus uit den mond van Z. D. H. Mgr. Hennemann, bisschop van Kameroen, mochten vernemen. Aan haren ijver en hare organisatie schreef hij het o.a. toe, dat het werk der H. Kindsheid in Duitschland tot zoo hoogen bloei kwam, dat Duitschland in zijn bijdragen voor dat heerlijk werk niet alleen alle andere landen voorbij streefde, maar meer daarvoor bijeenbracht dan de heele rest der Katholieke wereld te zamen.

Die heerlijke resultaten zijn grootendeels de vrucht van de missiesecties der Roomsche onderwijzeressen.

In de volgende aflevering beantwoorden wij de derde vraag: Hoe moeten zij den missiegeest in de school opwekken? A. H.

MISSIESECTIE OP DEN EERSTEN NEDERLAND-SCHEN KATHOLIEKENDAG.

(24 September 1919).

Zeer schoon paste in de omlijning van het actieprogram van den eersten Nederlandschen Katholiekendag de bespreking van het Katholieke Missiewerk. De moderne dwalingen omtrent de menschelijke vrijheid, gelijkheid en broederschap, omtrent de godsdienstige verplichtingen, moesten worden ontzenuwd en daartegenover in lichtenden glans worden gesteld de ware, de christelijke idée van vrijheid, gelijkheid en broederschap, de ware begrippen omtrent de verplichtingen die de Katholieken, zoowel in het maatschappelijk als in het privaatleven, te vervullen hebben. Maar, "zoolang wij het lijdelijk aanzien", aldus de Voorzitter, "dat "honderden millioenen van onze medemenschen ter prooi zijn aan "de gruwelijke ellenden van het heidendom, zoolang brengen wij "de ware broederschapsidée niet tot uiting; zoolang wij er ook niet "naar vermogen aan medewerken om ook die ongelukkigen te doen "deelen in de weldaden der christelijke beschaving en de verdien-"sten van Jezus' Kruisdood, zoolang schieten wij te kort aan den "plicht, voortvloeiend uit het voornaamste aller geboden:"Heb "uwen evenmensch lief gelijk u zelven".

Het was echter op dezen Katholiekendag niet meer noodig de

MISSIESECTIE 113

Katholieken van Nederland van hun Missieplicht te overtuigen. De oproep twee jaren geleden uitgegaan van den Nijmeegschen Katholiekendag: "Steunt het Katholieke Missiewerk!" is doorgedrongen tot in alle steden en dorpen van Nederland. Hij heeft geestdrift gewekt voor dat heilige werk in het hart van duizenden priesters en geloovigen, hij heeft hen ook tot practische missiedaden gebracht, tot het leggen ook van een breeden interdiocesanen grondslag hunner missieactie, waarop en waardoor deze de heerlijkste vruchten belooft voor de verste toekomst.

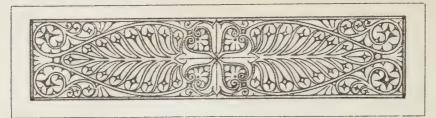
Het kwam er dus hier niet vooral op aan den missieplicht voor te houden of nader in te scherpen, maar wel, dien grondslag breeder uit te bouwen en in détails de lijnen aan te geven waarlangs het gebouw onzer Missieactie verder moet worden opgetrokken.

Dat geschiedde op meesterlijke wijze door den geachten spreker in de Missiesectie, Subregent Franssen, Hij zette in het eerste deel zijner rede uiteen, hoe de tijdsomstandigheden in de Missieactie de internationale idée op den voorgrond drongen en in het tweede deel, hoe die internationale missieidée door den Priester-Missiebond werd uitgewerkt.

In haar geheel zullen wij die rede wedervinden in het verslag van den Eersten Nederlandschen Katholiekendag. Wij kunnen haar lezing niet genoeg aan alle missievrienden aanbevelen.

In het slotwoord, waarin dank werd gebracht aan den inleider en aan allen die aan de besprekingen hadden deelgenomen, werd door Mgr. Hermus vooral aangedrongen op liefderijke samenwerking en herinnerd aan het woord in de openingsrede door den geachten Voorzitter, Baron van Wijnbergen, gesproken: "Liefde moge er "uitgaan van dezen Katholiekendag voor die millioenen die nog "ronddolen in de duisternissen van het heidendom; doch vóór "alles liefde tot en voor elkander. Dit vooral moge de vrucht zijn "van dezen Katholiekendag".

Dan en ook dan alleen zal onze Missieactie in lengte van dagen kostbare vruchten opleveren. A. H.

INDIË EN DE INDISCHE MISSIES.

HET APOSTOLISCH VICARIAAT VAN NED. BORNEO.

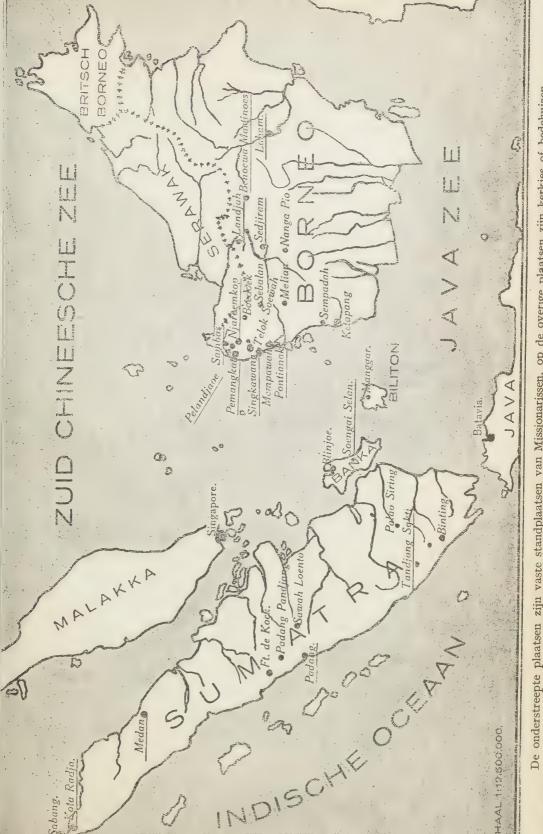
Het Land. Het grootste der Soenda-eilanden Borneo (sanskrit Bhourni d. i. land of aarde) beslaat met de omliggende eilandjes een oppervlakte van 760,375

K.M.; hiervan omvat het Nederlandsch gedeelte een gebied, ongeveer 17 maal zoo groot als ons vaderland, terwijl het Engelsch gedeelte 6 maal die oppervlakte bedraagt.

De kennis van dit reuzeneiland is nog tamelijk onvolledig. Omstreeks 1518 werd het gezien — mogelijk ook bezocht — door de tochtgenooten van Magelaan, maar eerst in de 17e eeuw begonnen de Hollanders zich hier en daar aan de kust te vestigen. Het binnenland bleef echter nog twee eeuwen "terra incognita", tot het in de 19e eeuw verkend en op de kaart gebracht werd. Eene reis dwars door Borneo is nog steeds min of meer een waagstuk, dat vroeger meermalen is uitgevoerd o.a. door Prof. Nieuwenhuis en 't vorige jaar nog door den pastoor van Laham, (Oosterafdeeling) Pater Justinianus Goossens ¹). De maagdelijke bosschen, de dichte wildernissen, de versnellingen en watervallen op de rivieren, totaal gebrek aan wegen en paden, en de onbekendheid met de bewoners maken zoo'n tocht niet tot een pleizierreisje.

In het midden van het eiland bevindt zich een centraal bergland, vanwaar gebergten naar de kust afdalen, die het Nederlandsch gebied in drie stukken verdeelen: de Wester-, Zuider- en Ooster-, afdeeling. In elke afdeeling van het eiland is eene hoofdrivier, n.l. in het Oosten de Koetei of Mahakkam, in het Zuiden de Baritoe en in het Westen de Kapoeas.

¹⁾ Vgl. Onze Missiën in Oost en West, 2de Jaargang bldz. 94—113.

De onderstreepte plaatsen zijn vaste standplaatsen van Missionarissen, op de overge plaatsen zijn kerkjes of bedehuizen.

Bewoners. Volgens zijn natuurlijke indeeling wordt het Nederlandsch gedeelte gesplitst in twee residenties, n.l.;

- a. de Westerafdeeling, welker bevolking geraamd wordt op 37000 Chineezen, 1500 Arabieren, 330000 inlanders en enkele honderden Europeanen.
- b. de Zuider- en Oosterafdeeling, met eene bevolking van circa 700 Europeanen, 6500 Chineezen, 2000 Arabieren en 707,000 inlanders. Vooral in de Westerafdeeling wonen vele Chineezen. Ze zijn daar, zooals elders in onze Oost, de Hollandsche Joden, die zich overal weten in te dringen, aan 't hoofd staan van handelshuizen, plantages, goud-, tin- of diamantontginningen, kortom, overal zijn, waar te verdienen valt en die zich veel laten welgevallen, zoo ze slechts voordeel mogen verhopen. Wat hun godsdienst betreft, zijn de meesten heiden (Boeddhist, aanhanger van Confucius of van Laotze). Zoeken ze in onze Oost nadere kennismaking met onzen godsdienst, dan ondervindt de missionaris nog al eens, dat enkel "zakenbelang" hen drijft en ze van den Sjimfoe (pastoor) verwachten, dat deze hen uit den nood zal helpen.

Naast de Chineezen treft men aan de kust nog vele *Maleiers*, die van elders herkomstig zich met andere stammen hebben vermengd. Jammer genoeg staan de meesten hunner onder den invloed van den Islam, zoodat het moeilijk valt hen te bekeeren en het missiewerk onder de Dajaks van hen veel tegenwerking ondervindt, wanneer ze op hunne handelsreizen het binnenland intrekken.

De Dajaks zijn de eigenlijke bewoners van Borneo. Als zoodanig vormen ze geen bepaald volk; Dajak is slechts een naam door de Europeanen gegeven aan de stammen der inboorlingen, zonder dat men de beteekenis er van achterhaald heeft. De stammen, met dezen naam aangeduid, zijn in afkomst en taal verwant aan den westelijken tak van het maleisch-polynesisch menschenras, hetwelk ook de overige eilanden van den Oost-Indischen archipel bevolkt heeft. Door de andere bewoners van Borneo, die van elders kwamen, naar het binnenland gedrongen, leefden zij hier eerst een nomadenleven, vervolgens keerden zij gedeeltelijk naar de kuststreken terug en hielden grootendeels op zwervende stammen te zijn. Lichamelijk en gestelijk staat de Dajak boven den Maleier; hij is eerlijk, trouw, gastvrij en hulpvaardig, maar ook zorgeloos, traag en twistziek. De positie der gehuwde vrouw is onder de Dajaks zeer gunstig te

noemen; veelwijverij komt slechts weinig voor, echtscheiding daarentegen veelvuldig.

De meeste Dajaks zijn nog animistische heidenen, elk voorwerp levend of levenloos kennen zij een ziel toe, die het vermogen heeft tijdelijk haar woonplaats te verlaten. Het geheele leven van den stam en van iederen Dajak afzonderlijk wordt beheerscht door geestendienst en geestenvrees.

Geschiedenis der Missie. Op onze bezittingen deed de katholieke godsdienst zijn eerste intree bij de komst der Portugeezen in 1498 Deze christelijke wereldontdekkers voelden het toen nog als hun plicht om bij de verovering en de inbezitneming de veroverden het beste wat ze hadden, mee te deelen n.l. hun katholiek geloof. Kerkelijk behoorde onze geheele Oost in dien tijd onder de rechtsmacht van den aartsbisschop van Goa. Seculiere en reguliere geestelijken hebben in die tijden gewerkt en gewedijverd om voor die volken in de heidensche duisternis het licht van Christus'leer te ontsteken. Op Borneo werkten Franciskanen en Theatijnen. Pater Antonio Ventimiglia bekeerde bij Bandjermassin 4000 Dajaks, voor wie hij een katechismus in hun eigen taal schreef 1). Later is deze ijverige missionaris als slachtoffer gevallen voor de woede der Mahommedanen, toen de ergste vijanden der Missie, die waarschijnlijk ook meerdere Dajaks voor het geloof omgebracht hebben.

Heerlijk waren de vruchten van dezen missiearbeid in onze Oost. Helaas! alles zou vernietigd worden door... onze voorvaderen! Toen de Hollanders na 1605 de verschillende eilanden op de Portugeezen veroverden, verdreven ze met dezen ook de Portugeesche missionarissen en na een eeuw was er van het vroeger zoo bloeiende geloofsleven geen spoor meer te ontdekken. "Waar dus het Nederlandsch gezag kwam, moest het Roomsch-Catholicisme voor de Gereformeerde Religie plaats maken en werden de gedoopte inboorlingen eenvoudig Gereformeerd geacht. In stede van den priester kregen zij een predikant, voor de mis een preek, en voor het crucifix den Bijbel" ²).

Eindelijk kwam er op het einde der 18e eeuw meer vrijheid en in

¹⁾ Vgl. Onze Missiën in Oost en West, 2de Jaargang bldz. 76.

²) Aldus de protestant J. W. Gunning. Hedendaagsche Zending in onze Oost bldz. 9.

1808 betraden weer twee Hollandsche missionarissen onzen kolonialen bodem. Het arbeidsveld was echter voor hen en hunne opvolgers te groot, dan dat er kon gedacht worden aan het slechts dun bevolkte eiland Borneo. Pas na 1850 bezocht een missionaris 't enkele malen op dienstreis en won aan de Westkust zooveel Chineezen voor het christendom, dat in 1885 een priester te Singkawang zijn vaste standplaats kreeg. Dankbaar zij hier de arbeid der ijverige Paters Jezuïeten herdacht, die de statie Singkawang hebben bediend! Wat een leven van reizen en trekken hun "vast" verblijf aldaar geweest is, blijkt uit het verslag van Pastoor W. Staal S. J., den lateren apostolischen vicaris van Batavia, die soms 300 dagen per jaar op reis was en van uit Singkawang o.a. Medan aan de Westkust van Sumatra moest bedienen. Ook onder de Dajaks verrees enkele jaren later een statie te Nanga-Sedjiram, waar de paters Looymans en Mulder met veel succes gewerkt hebben. Tien jaar later spraken de Dajaks nog met dankbaarheid over de "witte toeans" (heeren). Tot hun spijt moesten de missionarissen de posten te Singkawang en Sedjiram in 1896 en 1897 weer verlaten, om elders opengevallen plaatsen te gaan aanvullen.

Tegenwoordige toestand der Missie. Betere dagen zouden voor Ned.-Borneo gaan aanbreken! Mgr. E. Luypen, sinds 1898 apostolisch vicarius van Batavia, had in 1902 een gedeelte van zijn al te uitgestrekte missie overgedragen aan de Paters Missionarissen van het H. Hart, maar het hem toevertrouwde gebied was nog zoo groot, dat Mgr. naar meer helpers uitzag. Een vreugdedag was het dan ook voor dezen edelen bisschop, toen den 11en Februari 1905 Nederlandsch-Borneo werd toevertrouwd aan de Hollandsche Capucijnen. Bij het vernemen dier tijding is door onze Hollandsche provincie een jubel gegaan, als lang niet meer gehoord was. Te mogen werken in de missie stond velen voor den geest als een heerlijk Franciscaansch ideaal, voorgehouden door het regelwoord en het voorbeeld van den Serafijnschen Vader zelf! Daarbij wisten meerderen, hoe sedert 1892 de oversten der provincie volhardende pogingen in het werk hadden gesteld om voor de Hollandsche Capucijnen een eigen missiegebied te verkrijgen. Missiewerk was ons aangeboden o. m. in Mesopotamië, Voor-Indië, Brazilië en te Smyrna, maar al deze aanbiedingen moesten om gerezen moeilijkheden van allerlei

aard van de hand gewezen worden 1). Men begrijpt dan ook de vreugde, toen meegedeeld werd, dat ons eene apostolische prefectuur gegeven was — in onze eigen koloniën! Overtalrijk kwamen bij de oversten de aanvragen in om gezonden te mogen worden; volgens den regel hield men er aan vast alleen vrijwilligers te zenden. "Wie ook der broeders op goddelijke ingeving onder de Saracenen en andere ongeloovige zullen willen gaan, vragen daartoe oorlof aan hunne Provinciale Ministers" 2).

Aan het hoofd der eerste zending, die 30 November van dat jaar op Borneo landde, stond als apostolisch prefect de Hoogeerw. Pater Pacificus Bos, tot dan toe provinciaal der Ned.- Capucijnen. Gelijk gezegd is, bezat Borneo bij hunne aankomst geen enkel vast gevestigden priester meer. Men trachtte nu de oude staties wederom op te richten. Eerst werd Singkawang bezet, en nog in 1906 ook Nanga-Sedjiram in midden-Borneo. Dat jaar arriveerde een tweede zending missionarissen en deden ook de eerste zusters Franciskanessen van Veghel haar intree in de missie. Geregeld werden nu nieuwe arbeiders gezonden en het missiewerk breidde zich geleidelijk uit. Achtereenvolgens werden missiestaties opgericht onder de Chineezen: te Pemangkat (1907), te Pontianak (1909), waarheen ook de apostolische prefect zijn residentie verplaatste, en te Sambas (1914); onder de Dajaks: te Laham (1907), te Landjah (1909), (hier op verzoek der regeering om het koppensnellen der gevreesde Batang-Loepars tegen te gaan), te Pelandjaoe (1911), te Benoea Martinoes (d. i. Martinus-land, aldus genoemd naar den vader der edele schenkers) (1912) en te Njaroemkop (1917), terwijl de zusters zich vestigden te Singkawang (1906), Nanga-Sedjiram (1907) en te Pontianak (1910).

Vruchten. Zoo zijn er na 1905 10 staties opgericht met verschillende bijposten. Op sommige dezer bijposten worden elken Zondag H.H. Diensten gehouden. Aan al deze staties (eene uitgezonderd) zijn jongensscholen verbonden en op drie van hen bedienen de Zusters van Veghel meisjesscholen. Mild is de zegen van O. L. Heer over het missiewerk neergedaald, want, al is er nog geen spraak van

¹) Vgl. Overzicht onzer Geschiedenis door P. Pancratius O. M. Cap. bldz. 237—238.

²⁾ Regel, 12de hoofdstuk.

massa-bekeering, het aantal katholieken, dat bij de komst der Capucijnen + 400 bedroeg is nu tot 4000 gestegen, terwijl een klein duizendtal doopsels in stervensgevaar doet hopen, dat het missiewerk in den hemel reeds vele voorsprekers heeft. Naast deze 5000, die den vollen invloed van onzen heiligen godsdienst ondergingen of nog ondergaan, staan vele anderen, die het werk van den missionaris hebben gezien, bewonderd.... en niet besluiten konden tot bekeering, maar voor wie toch eenmaal het uur van Gods genade komen zal. Dan zijn er nog velen, die den invloed der Missie ondervonden in hun maatschappelijk en geestelijk leven. Borneo werd dan ook door den oud-missionaris P. Frencken S. J., op de Indische Week aan onze universiteiten beschouwd als een der 4 voornaamste centra in Ned. Oost-Indië, alwaar de beschavende en veredelende invloed der missie het best was waar te nemen bij de verbetering van de maatschappelijke verhoudingen, bij de verheffing van den arbeid, de afschaffing der slavernij en het onderwijs van alle klassen der maatschappij.

Een typeerend staaltje van den geleidelijken groei der missie levert de statistiek van de statie Sedjiram.

Jaar.	Christenen.	H. Doopsels.	H. Comm.	Schoolkinderen.
1907	135	19	6	
1908	165	37	105	
1909	175	23	195	37
1910	395	27	335	44
1911	426	27	6.345	50
1912	449	50	8.998	52
1913	460	- 57	13.325	64
1914	565	121	15.039	63
1915	780	226	17.507	60
1916	909	174	16. 480	83

Met levendige belangstelling werd het werk en de groei der missie van uit Rome gadegeslagen en den 18en Maart 1918 volgde de verheffing der apostolische prefectuur tot apostolisch vicariaat met als eersten apostolischen vicarius Mgr. Pacificus Bos, den man der Voorzienigheid voor deze missie.

Moeilijkheden. Om deze resultaten te bereiken, moesten groote moeilijkheden overwonnen worden, want Borneo mag terecht een

zware missie worden genoemd. De apostolisch vicarius van Batavia, Mgr. Ad. Claessens, had juist gezien, toen hij in 1884 van Borneo verklaarde: "Ik beken het, dat eene missie onder die natuurmenschen niet tot de gemakkelijkste zal behooren; echter met een onoverwinbaar geduld, met opoffering en de hulp van hier Boven zal, naar ik vertrouw, het Christendom bij hen ingang vinden."

Wat deze missie zwaar maakt zijn vooreerst de ontzettende afstanden, die, behalve aan de Westkust, afgelegd moeten worden door streken, waar ook zelfs heel slechte wegen 'n onbekende weelde zijn. Vervolgens de geringe dichtheid van bevolking, hetgeen den missionaris belet zijn invloed over velen tegelijk uit te strekken. Op Nederlandsch Borneo, wonen + 13 millioen menschen en dat gebied is 17 × zoo groot als Nederland! Wat een voorsprong hier tegenover hebben verschillende missies in China en elders, waar men een gelijke of nog grootere dichtheid van bevolking vindt dan in ons land. Dat ook het lage peil van beschaving, waarop de Dajak staat, een nadeel vormt voor de missie, laat zich begrijpen. Hoe dikwijls heb ben de missionarissen moeten hooren, als ze de kampongs bezochten om jongens voor hun scholen te krijgen: "Waar dient het toe?" Voeg hier nog bij: de aardschgezindheid van Chinees en Dajak, de vele talen en dialecten, vooral onder de Chineezen, de invloed van den Islam in sommige kringen en ge hebt een voorstelling van de voornaamste moeilijkheden dezer missie.

"Met onoverwinbaar geduld en opoffering" wordt door den missionaris gewerkt, als hij dag in dag uit maar schoolmeester is, overtuigd dat de opvoeding der jeugd weliswaar het lastigste, ondankbaarste, doch ook het zegenrijkste werk is. De school, dat is de hoop der missie! Bloeit de school en worden de jeugdige Dajaks en Chineezen opgevoed in kennis en wetenschap, alsook in waren godsdienstzin, dan zal ook het missiewerk succes hebben. Eene missie, die het grootste aantal van haar volgelingen werft uit hare scholen, heeft de beste kansen, dat ze geen oppervlakkige katholieken kweekt. Opoffering wordt ook van den missionaris gevraagd bij zijn dagenlange dienstreizen, in een ongemakkelijke prauw, door de wildernissen van het binnenland, terwijl de zon den geheelen dag onbarmhartig blakert. Opoffering wordt er gevraagd van de zusters in de school, in de ziekenhuizen, en vooral bij de melaatschen; ook dit werk immers is ter hand genomen door de missie, die al de me-

laatschen in eene kolonie bij elkaar heeft gebracht en daar weldra een zustersklooster zal bouwen.

Geleden moet er worden voor het missiewerk! En zoo ook beschouwt een der missionarissen, P. Andreas, zijn vreeselijk lot — als jonge man met al de energie van een vurige ziel blind te moeten zijn! Met waarlijk apostolischen ijver was hij in 1912 uitgegaan naar het wijde oogstveld van Borneo en werd geplaatst te Laham in de Oosterafdeeling, eene statie, waar een der missionarissen van moest getuigen: "Als mensch hebben we hier niets — totaal niets". Na enkele jaren van harden arbeid, waarvan men eindelijk de eerste vruchten begon te zien, sloeg God den onvermoeiden arbeider op 30 jarigen leeftijd met ongeneeselijke blindheid en P. Andreas moest Borneo verlaten, om hier zijn kruis te komen dragen tot bloei der missie.

Het vorige jaar werd wederom een groot offer van de missie gevraagd, toen de pastoor van Pelandjaoe, P. Honoratus, als slacht-offer viel van zijn naastenliefde bij de verpleging van zijn Dajaks, die door de pokken waren aangetast.

"Met de hulp echter van hier Boven", die moet worden afgesmeekt door veel gebed en lijden, worden die moeilijkheden overwonnen.

Naast den plicht van dankbaarheid jegens God, die het missiewerk gezegend heeft, voelt de missie van Borneo ook een plicht van dankbaarheid jegens hare weldoeners, die zooveel stichtingen en het onderhoud er van mogelijk hebben gemaakt.

Bestaansmiddelen. Het geheele missiewerk immers steunt hoofdzakelijk op de mildadigheid der Hollandsche katholieken. Van de regeering krijgt de missie thans nog niets, er is geen enkele gesalariëerde priester; wel zijn er pogingen aangewend om hierin verandering te brengen en hoopt men, dat althans een christelijk ministerie het recht op ondersteuning van een dergelijken beschavingsarbeid zal erkennen. De algemeene missievereenigingen: het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs en dat der H. Kindsheid schonken niet onbelangrijke bijdragen, de eerste in 1917 nog 8.000 francs, de H. Kindsheid in 1914 10.000, in 1915 6.500 francs. Er is ook naar gestreefd, dat de missieposten eenigszins in eigen onderhoud voorzien door aanleg van rijstvelden, koffie-, rubber- en klappertuinen. Deze plantages verschaffen aan velen een goed bestaan en voeden op tot arbeidzaamheid, iets, wat vooral bij natuurvolken, zooals de

Dajaks, van onschatbare waarde is. Een ook voor minvermogenden toegankelijk middel om deze missie te ondersteunen is de ten vorige jare opgerichte S. Fidelismissiebond, die zich ten doel stelt aan Borneo en Sumatra geestelijken en stoffelijken steun te verzekeren. Alle katholieken kunnen lid worden van dezen bond; slechts wordt gevraagd: gebed en een geldelijke bijdrage van I cent per week of 52 cent per jaar. Door de verbinding met den reeds lang bestaanden Missiebond der Zwitsersche Capucijnen verleent de S. Fidelis-bond vele geestelijke voordeelen en voorrechten aan priesters-zelatoren, verder kunnen alle leden op verschillende dagen volle aflaten verdienen en worden voor hen elk jaar 1000-duizend H.H. Missen gelezen 1). Wie nooit inzage had van de inkomsten en uitgaven eener missie, zal misschien denken, dat Borneo er geldelijk nog zoo slecht niet voorstaat, maar bedenkt men bij die getallen, dat een gedeelte ervan aan het missiewerk op Sumatra ten goede komt, dat van deze inkomsten 10 staties moeten onderhouden worden met 19 paters, 13 broeders en 26 zusters, met hun 900 schoolkinderen, met hun vele zieken en melaatschen, dan begrijpt men, hoe de oversten der missie, dankbaar voor den verleenden steun, toch blijven vragen. Want zooveel moet ongedaan blijven bij gebrek aan middelen, zooyeel meer kon worden verricht, zoo de "nervus rerum" maar niet ontbrak.

Zendingswerk ²). Met droefheid in 't hart moet de missionaris soms zien, hoe het veel kapitaalkrachtiger protestantisme ons hier en daar voorkomt. Gelijk overal in onze Oost dateert het werk der Protestantsche zendelingen van veel vroegeren tijd. Door berichten van den bekenden zendeling Medhurst op de gelegenheid tot zendingswerk alhier opmerkzaam gemaakt, besloot de Rijnsche Zending, die te Barmen in Duitschland haar zendingshuis had, enkele broeders naar Borneo te zenden. In 1836 kwamen deze te Bandjirmassim aan. Spoedig begon men in deze stad met de opening eener

¹) Voor verdere bijzonderheden verwijzen we den belangstellenden lezer naar den Z. E. P. Raymundus, Capucijnenklooster, Tilburg, secretaris van den S. Fidelis-missiebond.

²) Vgl. G. Warneck, Abrisz einer Geschichte der protestantischen Missionen 1913, bldz. 458; Gundert, Die evangelische Mission, 1903, bldz. 429—430; J. W. Gunning, Hedendaagsche zending in Onze Oost, 1914, bldz. 169—184; Nederlandsch Zendingsjaarboekje 1919.

school, maar toen deze pogingen niet naar wensch slaagden, drong men het binnenland in om onder de Dajaks te werken. Pandelingen d.w.z. Dajaks, die hun schulden niet konden betalen, werden van de schuldeischers vrijgekocht en moesten zich op den zendingspost vestigen en aldaar werk verrichten. Zoo ontstonden de pandelingenkolonies, die veel goeds tot stand hebben gebracht, maar ook veel schaduwzijden toonden, waarom ze dan ook door de regeering werden opgeheven. Reeds begon men in de binnenlanden hier en daar vruchten van het werk te zien en hadden zich reeds II zendelingen onder de Dajaks gevestigd, toen in 1859 een bloedige opstand uitbrak tegen de Hollandsche regeering, waarbij ook de Dajaks betrokken waren. Alles werd verwoest en 4 zendelingen benevens 3 vrouwen en 2 kinderen werden vermoord. Pas in 1866 stond de regeering toe den arbeid in het binnenland weer te beginnen. Door de zending wordt Borneo beschouwd als een veld van teleurstellingen 1). Men heeft hier met alles geprobeerd om het zendinsgwerk tot bloei te brengen, - inlandsche helpers, reizen langs de rivieren, vermeerdering der stoffelijke welvaart, - alles veelal tevergeefsch. De laatste 10 jaren doken meermalen berichten op over een groote beweging naar het christendom, maar terwijl Warneck in 1913 reeds spreekt van 3500, Gunning in 1914 van 3700 gemeenteleden, geeft het zendingsjaarboekje van 1919: 81 zendelingen, II posten, 34 bijposten, 76 inlandsche helpers, 4007 gemeenteleden en 2143 schoolkinderen. Gezien de reusachtige sommen, waarover deze zending kan beschikken, f 360.000 jaarlijks, te verdeelen over de Zuiderafdeeling van Borneo en een groot gedeelte van Sumatia, (wat vormt onze missie daar tegenover 'n pusillus grex, 'n arm kuddeke!) en den langen tijd, dat de zending er werkzaam is, zijn deze resultaten niet bijzonder treffend. In de Westerafdeeling werkt 'n predikant te Pontianak met 182 inl. gemeenteleden en te Sinkawang de Methodisten met 2 Amerikaansche zendelingen, 186 gemeenteleden en 183 schoolkinderen. Toen de regeering om een opstand, uitgebroken aan de Westkust, verschillende verbeteringen aanbracht en o. m. ook enkele schooltjes ging bouwen, werden de Amerikaansche Methodisten uitgenoodigd voor deze schooltjes te zorgen. En de Hollandsche katholieke missionarissen, de kinderen

¹⁾ J. W. Gunning Hedendaagsche Zending in onze Oost bldz. 177.

van het eigen vaderland, die hier de eerst aangekomenen zijn, werden voorbijgegaan en moesten het aanzien, dat uit Sumatra protestantsche onderwijzers werden ontboden, die onder begunstiging van het toenmalig bestuur en bezoldigd uit de regeeringskas het protestantisme verbreidden. Voor den zooveelsten keer ondervond de missie tegenwerking van het gouvernement! 1)

Des ondanks gaat de missie van Ned. Borneo met moed de toe-komst in, vertrouwend op den zegen van God, op den stoffelijken en geestelijken steun van Neerland's liefdadige geestelijkheid en katholieken! Door den harden arbeid van velen te zamen worde de zegewensch van Pius X over Borneo meer en meer bewaarheid: "Dat het zaad, weldra in Borneo uitgestrooid, moge zijn als het mosterdzaadje van het Evangelie, klein in den beginne, maar steeds wassend tot een breed vertakten boom" ²).

Serafijnsch Seminarie P. TARCISIUS O. M. Cap. Langeweg (N.-B.)

II. DE MISSIE VAN CURAÇAO.

Om zich eenig denkbeeld te vormen van den toestand, waarin de Hoogeerw. Heer Niewindt in 1824 de inboorlingen der Nederlandsche Antillen aantrof, dient men zoover mogelijk op te klimmen in het verleden, want zoo ergens, dan geldt daar te lande de spreuk: in 't verleden ligt het heden.

Toen de Hollanders in 1633 of 1634 zich van het eiland Curaçao hadden meester gemaakt, dreven zij de oorspronkelijke bewoners, de Indianen of Caraïben, bijeen en brachten ze over naar Coro in Venezuela, omdat zij deze inlanders niet vertrouwden en van heulen met de Spanjaarden verdachten. Het gevolg was dezen drastischen maatregel, — geen zeldzaamheid in dien tijd — was nijpend gebrek aan arbeidskrachten voor het bewerken der zoutpannen,

¹⁾ Borneo-Almanak 1920 bldz. 134.

²) Voor verdere literatuur over het missiewerk op Ned.-Borneo, verwijzen we naar: Zondagsblad voor het Katholiek Huisgezin f 1.50 Boekdrukkerij "Helmond" Helmond; Borneo-Almanak f 0.35; Gedenkboek van den 12¼ jarigen missie-arbeid der P. P. Minderbroeders-Capucijnen in Ned. Oost-Indië 1905—1917 f 2.—. Beide laatste Administratie Capucijnenklooster, Helmond.

het kappen van verfhout, het bebouwen der plantages en het hoeden van vee. Om hierin te voorzien nam de West-Indische Compagnie haar toevlucht tot den slavenhandel.

In de 17de en de 18de eeuw kwam er voortdurend toevoer van negers, afkomstig van Afrika's Westkust. De ongelukkigen werden, als waren zij geen menschen, door gewetenlooze handelaars naar de schepen gedreven, in 't scheepsruim saamgepakt en daar aan allerlei ontbering en ellende prijsgegeven. Niet zelden kwam een groot gedeelte op reis om door gebrek en ziekte. In 1707 liepen eenige schepen Curaçao's haven binnen, beladen met 430 Afrikaansche negers; maar 150 waren gedurende de reis bezweken en in zee geworpen. Nog vele transporten volgden, want Curaçao was door de Compagnie, welke het monopolie bezat van slavenhandel, aangewezen als de slavenmarkt van West-Indië.

De katholieke priesters trokken zich het droevig lot dier ongelukkigen aan. Van Pater Schabel, S. J. wordt vermeld, dat hij zich alle moeite gaf om het lot dier ellendigen te verzachten, al berokkende hem deze liefdadigheid vijanden en zij hem op veel geld te staan kwam. Aan degenen, die naar de plantages werden gedreven, zal hij niet veel meer dan het H. Doopsel hebben kunnen toedienen. Gelukkiger waren degenen, die in den omtrek der stad vertoefden; zij konden geregeld onderricht ontvangen en het kerkje bezoeken, dat voor allen, zoo blanken als zwarten, zijn deuren opende.

Aldus had de ijverige priester op Kerstavond 1707 zijn kerkje zoo goed mogelijk opgesierd. "Op het altaartje aan den kant stond het kribbetje van het goddelijk Kind. Honderden groote en kleine negers waakten er bij, gelijk de herders van Bethlehem.

In de plechtige nachtmis klonk de viool, waar de eilanders zoo dol op zijn. 't Was zóó vol, dat velen op de kerktrappen en op straat moesten blijven staan.''

Hoe deze openbare godsdienstoefening te rijmen was met de strenge plakkaten der Hoogmogenden zou onverklaarbaar zijn, indien men niet wist dat eigenbelang de Bewindhebbers tot verdraagzaamheid en toegeeflijkheid verleidde. Den slaven moesten gehoorzaamheid en trouw jegens hunne meesters worden ingeprent, en wie waren daartoe meer bevoegd dan de missionarissen, die krachtens het woord van den H. Paulus de slaven moesten vermanen "om aan hunne meesters onderworpen te zijn, in alles wel-

behagelijk, niet tegensprekende, niets verhelende, maar in alles bewijzende goede trouw. (*Tit.* 2. 9.) een niet te verwaarloozen middel om hun gezag te handhaven.

Vreemd mag het schijnen, dat de predikanten zich destijds niet beijverd hebben om de dolende schapen binnen hun stal te drijven, maar — zoo luidt de overlevering — de protestantsche blanken, de slavenheeren, waren niet gesteld op een samenzijn met een minderwaardig ras in de kerk, al verklaarde ook de Bijbel: "Daar is geen slaaf, noch vrije, want allen zijt gij één in Christus."

En aldus werd de negerbevolking in haar geheel katholiek, d.w. z. katholiek gedoopt. Van welk gehalte dit geloof overigens was, kan men opmaken uit de brieven van de missionarissen, waarin geklaagd wordt over totaal verzuim der godsdienstplichten, over diefstal, sluipmood en over eene zedeloosheid, waarmede het volk als 't ware erflijk was belast. Dit schromelijk zedenbederf mag zeker niet ten volle aan de arme slaven worden aangerekend; hun erbarmelijke toestand, het slecht voorbeeld der blanken, veelal gewetenlooze avonturiers, ja, de onweerstaanbare verleiding van personen, die prat gingen op beschaving, droegen van deze ellende de grootste schuld.

Bittere armoede werd er vaak geleden; het gebrek aan regen was ook in dien tijd een chronische kwaal. P. Schabel verhaalt, dat ook in zijn tijl de velden dor stonden en verschroeid, de koeien, paarden en geiten stierven van honger en dorst. Tegenover die noodlijdende schare stond de priester doorgaans met ledige handen. Inkomsten had hij hoegenaamd niet; hulp uit den vreemde bleef vaak uit; daarbij kwam, dat bij sterfgeval schraapzuchtige ambtenaren zich niet ontzagen de hand te leggen op de nalatenschap van den priester, als zijnde een Jezuïet. Aan zulk een knevelarij trachtte men te ontkomen door het aannemen van schuilnamen; zoo noemde zich pater van Schelle, Petrus Clock, pater Dujardin, Verhof enz.

Op Bonaire en Aruba was de toestand der eilanders al even treurig. De Bovenwindsche eilanden boezemden nog grooter bezorgdheid in. Daar hadden zich langzamerhand Engelsche Methodisten gevestigd en de onwetende bevolking, van priesters verstoken, naar hunne bedehuizen getroond. Velen meenden dat het beter was naar zoo'n christelijke kerk te gaan dan in't geheel geen godsdienstoefening bij te wonen.

Geen wonder, dat de Hoogeerw. Heer M. J. Niewindt bij den eersten aanblik van zooveel ellende door diep medelijden getroffen werd over de schare. Na elf jaar in 't zweet zijns aanschijns in dien verwilderden wijngaard te hebben gearbeid, schreef hij een verslag, waaraan wij het volgende ontleenen 1): "Op het eiland Curaçao met een katholieke bevolking van ruim 12000 zielen, waren twee kerken, één aan de H. Anna en één aan den H. Joseph toegewijd. Bonaire dat 1639 zielen telde, van welke 515 's lands slaven, had één kerk en ééne kapel of strooien hut; Aruba met een zielental van 1600 had twee kerken, doch met schuld belast. Sint-Eustatius en Sint-Martin had hij slechts eenmaal bezocht en bij dit tweedaagsch bezoek vele kinderen gedoopt. Saba had hij nog nooit betreden.

Deze drie eilanden dreigden voor de Kerk verloren te gaan, indien er zich geen priester te midden des volks vestigde. Gebrek aan priesters, dât was de ramp, die den zorgzamen herder kwelde en dag noch nacht rust gunde. Zeven priesters waren in de Missie aanwezig, maar van deze zeven was één voortdurend ongesteld, één, een Spaansch geestelijke, hoogbejaard en ziekelijk, terwijl de twee Capucijnen, uit Venezuela verdreven Spanjaarden, eveneens op hoogen leeftijd en gebrekkig, niet in staat waren om de priesterlijke bediening ten volle uit te oefenen. Derhalve had hij slechts twee priesters, die met hem den zwaren apostolischen arbeid konden deelen.

Hartverscheurend zijn de beden, die de Apostolische Prefect tot de jeugdige priesters in Nederland richtte om hen te bewegen het vaderland te verlaten en zich aan het heil der verlaten zielen in West-Indië te wijden. Eindelijk vond zijn smeekstem weerklank in grootmoedige harten. Verschillende jeugdige arbeiders kwamen hem ter hulp, o.a. de Eerw. Heer C. Blommerde, B. Frederiks, F. E. Kieckens, J. A. te Riele, A. te Welscher, A. J. Nieuwenhuis: zij verdeelden zich over het Missie-gebied, stichtten kerken en arbeidden met zooveel toewijding en vrucht, dat hunne gedachtenis onder het volk nog in zegening is.

De Apostolische Prefect, in 1842 tot Apostolisch Vicaris verheven met de waardigheid van bisschop, zag in gemeld jaar een zijner vurigste verlangens vervuld, toen de eerste vijf zusters Francis-

¹⁾ De Godsdienstvriend, Dl. 35, blz. 200.

canessen der Congregatie van Roosendaal op Curaçao landden om zich met het onderwijs te belasten. Niet alleen in de stad maar ook in de Buitendistricten en op Bonaire en Aruba kreeg langzamerhand elk kerkje zijn school, waar zusters de arme zwartjes in de hoofdwaarheden van den H. Godsdienst en in de eerste beginselen onderwijzen, met moederlijke teederheid de kleinen opvoeden en, als ware dochters van den armen Sint-Franciscus, de armoede der noodlijdende bevolking deelen.

De katholieke liefdadigheid strekte hare vleugelen nog breeder uit, toen in 1855 eenige gasthuiszusters van Breda de verpleging der krankzinnigen, der onherstelbare zieken en vooral der ellendige melaatschen uit de kolonie op zich namen.

Bij zijn dood, in 1860, werd Mgr. Niewindt door de geheele bevolking der Nederlandsche Antillen te recht als haar apostel betreurd. De Missie telde toen 24 priesters, n.l. 23 seculiere priesters en 1 Capucijn.

Mgr. Kistenmakers volgde hem op, doch moest reeds in 1864 wegens ziekte naar Holland vertrekken. Sombere dagen braken voor de bloeiende Missie aan. Verschillende missionarissen waren na een verdienstvollen arbeid gestorven, anderen wegens hoogen leeftijd en ziekte naar het vaderland teruggekeerd, terwijl nieuwe krachten om de bressen te vullen uitbleven. Een arbeid onder den tropischen hemel, in een kale dorre natuur, te midden van een verarmde bevolking vroeg dan ook een zelfopoffering, waartoe niet iedereen zich geroepen achtte. Zoo ergens dan moest men in deze Missie bezield zijn van het hooge beginsel van den H. Franciscus van Sales: Da mihi animas, cetera tibi tolle. Geef mij de zielen, en neem de rest."

G. A. MEYER, O.P.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES.

VERTREK VAN MISSIONARISSEN.

Den 5 Juli l.l. vertrokken per stoomschip Tambora 2 missionarissen naar Java: Pater L. van Rijckevorsel S. J. en Frater H. de Kuyper S. J.

Den 30 Aug. d.a.v., met de Kawi: Pater J. Berndsen S. J., Frater J. ten

Berge S.J. en Frater B. Coenen S.J.

Dit maakt, met de 5 missionarissen die den 18 Jan. 1919 met de Insulinde vertrokken (de Paters J. van Baal, B. Hagdorn, Th. Madlener, H. Sterneberg en Frater J. Gitsels) 10 missionarissen, die de Nederlandsche Provincie der Societeit van Jezus in 8 maanden tijds naar de Missie zendt, 6 Priesters en 4 scholastieken. Deze laatsten om klas te geven in het Xaverius-College te Moentilan.

Het geheele aantal Jezuïet-missionarissen in N. O. Indië bedraagt thans 83. Den 3sten Juli zijn te Rotterdam wederom 4 Javanen aangekomen, oudleerlingen van 't zelfde College, die eenmaal als Priester-missionaris naar hun vaderland hopen terug te keeren.

Voorloopig zullen zij te Uden blijven, om aldaar, aan 't College der Z.Z. E.E. Kruisheeren, hun studiën voort te zetten.

15 Augustus vertrokken naar Curaçao per s.s. Commewijne de Paters Theodorus Exler, Valentinus Janssens, Constantius Gallé en Laurentius van Rooy van de orde der Dominicanen.

Op 11 October vertrokken met de Frisia naar Brazilië, om zich daar aan het verheven missiewerk te wijden, de volgende twaalf Carmelieten: de zeereerw. paters Antonius Wessing, Leopoldus Wijsbeek, Urbanus van Erp, Emidius Hilhorst, en de eerw. fr. theologanten Ildephonsus Schutjens, Paulinus Peters, Cornelius v. d. Broek, Matthaeus Ketelaar, Michael Jonkers, Baptista Blenke, Benignus Dissel en Patricius van Helvoort.

Den 12den November zullen met de Gelria van uit Amsterdam naar Brazilië terugkeeren: Hoogeerw. Pater Julius Berten O.F.M. uit Rotterdam, Overste der missie; Pater Leopoldus van Winkel O.F.M. uit Rotterdam; Pater Bertholdus Wartna O.F.M. uit Bolsward; Pater Florentinus Brölman O.F.M. uit Amsterdam.

Vertrekken: Pater Vigilius Hoogenboom O.F.M. uit Alkemade; Pater Seraphinus Lunter uit Bolsward; Pater Ubaldus Verdegaal O.F.M. uit Vogelenzang.

Van de Priesters van het H. Hart van Jezus zijn 20 Jan. 1919 naar de Missie in het Belgische Congo-vicariaat Stanley-Falls vertrokken:

Pater I. Jeukens, uit Utrecht en pater H. I. Smeets. uit Weert. Beide missionarissen zijn in gezelschap van nog twee Vlaamsche missionarissen dezer Congregatie behouden aangekomen.

Pater I. Jeukens is te Lokandu geplaatst en Pater H. I. Smeets te St.

Gabriël, Stanley-Falls. De W. E. Pater A. Marrevee uit Schiedam hoopt in October te kunnen vertrekken.

17 Sept. 1919 zijn met de "Hollandia" scheepgegaan:

Pater H. van der Horst, uit Leiden. Pater G. Hegener, uit Amsterdam met bestemming voor Recife (Pernambuco) missie van *Noord-Brazilië*.

Behalve Z. D. H. Mgr. Th. v. Roosmalen, Vicaris-Apost. van Suriname en diens Secretaris Pater Verheggen, vertoeft nog in het vaderland om gezondheidsredenen, ter voorkoming der slechte gevolgen van de malaria, opgedaan op zijne tochten aan de Marowyne, de eerw. Pater E. Morssink, Redemptorist, terwijl naar Brazilië terugkeerden de Eerw. Paters A. Mathysen en S. Boddike van dezelfde congregatie.

MISSIEPERSONEEL.

De Sociëteit der Witte Paters. 19 Oct. 1918 bestond de sociëteit 50 jaren, welk feest echter eerst 8 Dec. van dit jaar zal gevierd worden.

De Societeit der Witte Paters telde op 1 Juli 1919, 891 (leden n.l. 652 Priesters en 239 Broeders, *niet* meegerekend de Novicen, scholastieken, Postulanten en Humanisten pl.m. 485); daarenboven ruim 600 Witte Zusters: totaal 1491. In dat getal zijn de Hollanders vertegenwoordigd door: 70 Priesters, 73 Broeders en 91 Zusters, totaal 234, dus ruim *een op de zes* (6,4) van 't geheel.

In 1899 bedroeg 't aantal Hollanders: 18 Paters, benevens 24 novicen en scholastieken, en 36 Broeders plus 10 Novicen. In 1902 waren die getallen gestegen tot 29 Paters 8 Scholastieken en 8 Novicen totaal: 45. Vergeleken bij 't tegenwoordige cijfer 234, is er Goddank een verblijdende vooruitgang te bespeuren.

Den 27 Sept. begon te Maison-Carrée (Algiers) 't Noviciaat der Witte Paters, 't eerste sinds 1915—16, welk laatste in St. Charles (Boxtel) gehouden werd. 't Getal Novicen beliep vóór den oorlog per jaar zestig, soms meer. Nu rekent men op een groote zeventig, doch men bedenke, dat dit getal eigenlijk de som — of 't restantje helaas! — der rekruten van vier jaren uitmaakt. Van die 70 zijn er 42 Belgen (3 Walen en 29 Vlamingen), 12 Hollanders, de rest Franschen, Canadeezen, enz. De Duitschers hebben dit jaar voor den eersten keer hun eigen Noviciaat, dat einde Sept. e.k. eveneens geopend wordt in Marienthal bij Mersch in 't Gr. Hertogdom Luxemburg met Pater Dr. Th. Frey als Novicenmeester, tevens Provinciaal der Duitsche provincie. Het aantal Novicen zal wel een twintig bedragen.

In St. Charles begonnen einde Sept. tien studenten hunne philosophische studiën. Het getal Humanisten, die met het doel Witte Paters te worden in Weert 17, Heeswijk 10, en Uden 9, hunne studiën doen, bedraagt na de vacantie zes en dertig. Het getal Postulanten voor Broeder in St. Charles is op 't oogenblik maar twee!

De Witte Zusters van St. Monica in Esch bij Boxtel openden einde Sept. weer haar Postulaat. Wegens den oorlog werden er geruimen tijd geene Postulanten aangenomen zoodat pl.m. 30 zijn moeten afgewezen of uitgesteld worden.

In plaats der vertrokken Paters zijn benoemd: aan de Procure in Boxtel als overste P. Piet van Wees uit Breda, en in St. Charles als Professoren: P. Jan Weijgergangs uit Dinther en P. Jan Moorman uit Amsterdam.

De elf Missiegebieden (w.o. negen Vikariaten) der W. P. beslaan zeven millioen 71207 vierkante K.M., dus 214 maal de oppervlakte van Nederland. Die gebieden worden bewoond door ruim 15 millioen menschen, meest negers; allen in Afrika, want buiten Afrika hebben de W. P. geen missies. Veelzeggend is het feit dat in de twee Noord-Afrik. missiegebieden (Algiers, Tunis en Sahara) door Mohamedanen bevolkt, de W. P. na ruim 45 jaren intensen arbeid, slechts 1478 thans levende neofieten en katechumenen tellen, in den door den Islam reeds erg aangetasten Fransche Soudan slechts 6698 en in de 9 overige gebieden van M.-Afrika, door heidensche negers bewoond, 't prachtige getal 404311 (Uganda alleen: 236822) na 40 jaren (1879-1919).

De Witte Paters van Lavigerie hebben zich tijdens den oorlog op buitengewone wijze verdienstelijk gemaakt voor het vaderland en in hunne missies en aan het Yzerfront.

Acht hunner zijn op het slagveld gevallen en acht gekwetst. Vijf en veertig van hen zijn eervol vermeld, 18 ontvingen het Belgische oorlogskruis, 2 het Fransche oorlogskruis, 1 de Military Medal, 2 de Leopoldsorde en 1 de Kroonorde.

Ook de zusters-missionarissen van Afrika, de Witte Zusters, hebben zich eervol onderscheiden. Twee en twintig ontvingen de herinneringsmedalje aan den Afrikaanschen veldtocht en negen de medalje van koningin Elisabeth.

De Societeit der Afrikaansche missiën van Lyon, Nederlandsch missiehuis te Keer en Cadier verdeeld in twee provinciën (Iersche en Fransche) telt thans 343 leden.

Bisschoppen 6, Paters 305 en Broeders 32, totaal 343, waarvan Nederlanders zijn: Paters 10, Broeders 5.

19 Nederlandsche Theologanten, reeds leden van de Sociëteit, bereiden zich tot het priesterschap voor.

Algemeen Kapittel der Congregatie van den H. Geest. Door dit Algem. Kapittel, dat einde Aug. te Chevilly bij Parijs zitting hield, werd Z. D. H. Mgr. A. Le Roy, bisschop van Alinda, wederom herkozen tot Algemeen Overste der Paters van de Congregatie van den H. Geest. Deze belangrijke functie bekleedde hij reeds sinds 1896.

Van de St. Joseph-missiecongregatie van Mill-Hill werden benoemd tot leeraar: te Roosendaal: J. Ammerlaan en P. Ham; te Tilburg: A. Hendriksen, Th. Schut, G. Wiegerink, R. Hoogveld en J. Smijers.

Namens de Congregatie is aangekocht het landgoed "Vrijland", aan den Koningsweg onder Arnhem.

Bestemming:

- 1e. Rustoord voor onze oude missionarissen.
- 2e. Sanatorium, tijdelijk invalide missionarissen.
- 3e. Opleidingsschool voor Broeders-Missionarissen.

Directeur: Donv. Wagenaar, Oud-Apostolisch prefect van Kasimir.

Fr. G. Raatger uit Rossum, missionaris in Madras, vierde den 14en Sept. zijn 40-jarig Priesterfeest.

Den 5 Sept. is Fr. H. Drontmann (A'dam) via Marseille naar zijne missie in het vicariaat v. d. Boven-Nijl teruggekeerd.

De Congregatie van het Onb. Hart van Maria, Moederhuis te Scheut, Missiehuis "Sparrendaal" te Vught, waarin vele Nederlandsche missionarissen werkzaam zijn, heeft door een besluit der Propaganda binnen een jaar tijds hare Apostolische Vicariaten in Congo met twee zien vermeerderen, te weten het Vicariaat van Kassai, dat vroeger eene prefectuur was en waarvan tot Apostolisch Vicaris is benoemd Mgr. A. De Clercq, en het vicariaat van Nieuw Antwerpen, dat afgedeeld is van het Vicariaat van Beneden-Congo. Hiervoor is nog geen titularis benoemd. Van het andere gedeelte, dat de officieele benaming heeft gekregen van Vicariaat van Leopoldville, blijft Mgr. van Ronslé het bestuur houden.

De Zeereerw. Pater Jos. Hoogers, vroeger algemeen procurator in *Shanghai* en door Rome benoemd tot Superior der Missie in Chineesch Turkestan (Ili), is na eene reis van 55 dagen door geheel Noord-China en Mongolië op zijnen nieuwen post aangekomen. Hij heeft daar ontmoet zijn broeder, den Eerw. Pater Fr. Hoogers, die er reeds een 20tal jaren werkzaam is.

Onder de vele sterfgevallen in de Missiën, die de Congregatie heeft te betreuren (15 in één jaar tijds, waarvan 6 in één Vicariaat van Mongolië), is vooral het verlies gevoelig van den Z.Eerw. Pater Albert Botty, wiens aangenaam schrijven in de Annalen door de lezers zeer werd op prijs gesteld en als Missie-lectuur ook dikwijls door anderen werd overgenomen.

Het talrijke noviciaat dat 8 Sept. is begonnen stemt tot groote dankbaarheid jegens God; 39 novicen zijn ingetreden.

MISSIENIEUWS.

Oorlogsverliezen aan Missiepersoneel. Van de Congregatie der Vreemde Missiën te Parijs waren op 't einde van 1917 meer dan 100 leden gesneuveld en nog 300 missionarissen onder de wapenen; aan de Ivoorkust was het missiepersoneel geslonken van 16 op 6, in Korongo tot nul, in West-Nigeria van 18 op 9, in Midden-Afrika van 12 op 5, in Achter-Indië (Loos) van 35 op 14.

De Paters van den H. Geest boekten in het begin van 1919 262 leden als gesneuveld, nog 400 waren er onder de wapenen. Het missiepersoneel ging terug in Gaboen van 36 op 18, in Loango van 20 op 9, in Boven-Congo van 25 op 17, in Oebanzi Sjari van 10 op 5, in Fransch Kameroen van 36 op 8, terwijl in bloeiend Engelsch Nigeria, waar de missie 20.089 Catechumenen telt, slechts 2 priesters werkzaam zijn.

Van de 330 missionarissen van Lyon waren 130 leden onder de wapenen.

MISSIENIEUWS

zoodat het missiepersoneel in Dahome terugging van 33 op 12, aan de Ivoorkusten van 26 op 7, in West-Nigeria van 19 op 9, in de Nijldelta van 44 op 22 dat is in deze missiedistricten samen van 122 op 52.

De missiecongregatie van Steyl had, studenten meetellend, 1437 leden in het leger dienende.

De *Lazaristen* hadden onder de wapenen 83 priesters, 57 studenten en 22 helpers. Gesneuveld zijn 13 priesters, 7 seminaristen en 5 helpers.

De algemeene overste der *Paters van Scheut*, Pater Florent Mortier, die met zijn communauteit vier jaar in ballingschap heeft gewoond te Stamford-Hill, en zich daar zooveel vrienden gemaakt heeft, is naar het moederhuis te Scheut bij Brussel teruggekeerd, om daar het normale seminarie-leven weer te hervatten. Gedurende den oorlog deden 120 paters dienst als aalmoezenier en brancardier, 10 zijn er gesneuveld, een wordt vermist, 17 waren ziek, 20 gewond, 4 werden gevangen genomen, en 50 werden eervol vermeld. Koning Albert heeft Pater Mortier benoemd tot lid van den Kolonialen Raad van België, een zeer hooge post, waar zijn kennis van Koloniale zaken aan zijn ambtgenooten een onschatbare hulp verleenen zal.

* *

Oproep van een Japansche vrouw voor de Missie. "Het is een taak van de katholieke vrouwen in alle landen, te bidden voor de belangen harer zusters in het verre Oosten." Zoo luiden de slotwoorden van een zeer belangrijk artikel in de "W. A. Record" over "de Japansche vrouw van heden" door Kujo Iwashita. De schrijfster geeft een uiteenzetting van de verbazende ontwikkeling in de positie der Japansche vrouw. Voor korten tijd niet veel meer dan slavin van haar man, stelt zij nu belang in alles wat haar man aangaat ook in de politiek, en zij spreekt van "Vrouwenrechten". De katholieke vrouwen alleen hebben bij deze ontwikkeling de bescheidenheid, die er een nationale deugd is, behouden, en nemen geen deel aan de bewegingen der "Moderne vrouwen". Stil en zonder vertoon verbreidt zich het Katholicisme in dit heidensche land, en daarmede het ware ideaal van vrouwelijke eerbaarheid en bescheidenheid. "Wij moeten, zegt genoemde schrijfster, de waarheid beschermen tegen den geest van materialisme en atheïsme, die met de moderne beginselen is doorgedrongen en die zich als een besmetting dreigt te verspreiden over de heele natie."

Volgens de laatste volkstelling telt *Peking*, de hoofdstad van de Chineesche republiek 982.540 inwoners, waarvan er 687.681 mannen zijn en 294.859 vrouwen. Dit gering aantal vrouwen is het gevolg van den kindermoord der meisjes. Het Genootschap der H. Kindsheid kan in China nog vele levens redden, de meisjes katholiek opvoeden en aldus de kern vormen van katholieke gezinnen.

* *

65 Jaar in de Missie. Een arbeid van 65 jaar in de missie, en dat nog wel in een der heetste klimaten, is een groote zeldzaamheid. Die eer genoot Moeder Lucia uit het Gezelschap van Jezus en Maria, en die 8 November 1918

MISSIENIEUWS 135

op negentigjarigen leeftijd te Agra is gestorven. In 1853 vertrok zij met 15 medezusters naar de missie. In zes weken tijds reisde zij per ossenwagen van Bombay naar Agra. Gedurende 30 jaren was zij daar verpleegster in een weeshuis, zonder ook maar een enkelen keer ter ontspanning de stad te verlaten. Moeilijke tijden maakte zij mee gedurende een soldatenoproer in 1857, toen drie van hare medezusters van ontbering omkwamen. Zij zelf was met nog eene helpster en hare weeskinderen zeven maanden lang ingesloten in het fort van Agra, en vond er tegen de verwoede aanvallen een schuiloord in de stallen der olifanten.

Slechts één keer, in 1888, begaf zuster Lucia zich voor korten tijd naar haar vaderland. Als blijk van erkenning harer groote verdiensten ontving zij in 1915 de gouden Kaiser-i-Hind medaille.

* *

Vijf priesters voor vijf millioen zielen. De missie der Capucijnen in Ragputana beschikt op het oogenblik slechts over vijf priesters om te voorzien in de behoeften van hun missiegebied, dat vijf millioen zielen telt. Geen wonder, dat immer de roep weerklinkt: Meer missionarissen!

MISSIEACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND.

NEDERLAND.

EERSTE VERGADERING VAN DEN PRIESTER-MISSIEBOND, AFDEELING DEN BOSCH, GEHOUDEN TE 's-BOSCH 9 SEPT. 1919.

Omtrent deze vergadering werd door den Zeereerw. Heer Rector Zwijsen in het *Huisgezin* van 10 Sept. volgend verslag uitgebracht:

Gisterenmiddag om drie uur had in de zaal van de sympathieke vereeniging "Jong Brabant", daartoe bereidwillig afgestaan, de eerste vergadering plaats van de leden van den Priester-Missiebond, afdeeling Den Bosch. Uit alle hoeken van het Bossche diocees waren seculiere en reguliere priesters opgekomen (er waren er circa tweehonderd) en vulden de ruime zaal, toen om klokslag drie uur H.H. D.D. HH. Mgr. Diepen en Mgr. van Roosmalen het gebouw binnentraden, begroet door handgeklap en het "Ecce Sacerdos" van Alphons Mosmans, dat werd uitgevoerd door een koor van geestelijken, dat zich onder de bekwame leiding van kapelaan A. van den Brekel gevormd had en zich uitstekend — ook in den verderen loop van de vergadering — van zijn taak kweet.

De vergadering stond onder leiding van Mgr. Prinsen, den vurigen ijveraar voor alle missiezaken en voorzitter van het Bossche missie-comité. Aan de bestuurstafel hadden mede plaats genomen de hoogeerw. heer Mgr. J. J. Pompen, vicaris-generaal van Den Bosch, de hoogeerw. heer president van het Groot-Seminarie te Haaren, Mgr. L. Berkvens, de leden van het Bossche comité en afgevaardigden van de comité's van Utrecht, Breda en Roermond, n.l. prof. dr. Jan Smit, Prof. dr. Lemmens en kapelaan Fruytier.

In een geestdriftig welkomswoord heette Mgr. Prinsen allen welkom, inzonderheid H.H. D.D. H.H. de beide Bisschoppen en de eerw. Heeren, die het woord zouden voeren. Spreker verheugde zich, dat weer nieuwe brandstof zou aangedragen worden voor het missievuur. dat reeds zoo heerlijk brandde in de harten van de Bossche priesters. Een hartelijke, diepgevoelde hulde, waarmee geheel de vergadering instemde, bracht hij aan Mgr. Hermus, den man, die onvermoeid voor de missiën werkzaam is en met zijn organiseerend talent en nooit verflauwenden ijver leiding geeft aan geheel het Missiewerk en het leidt en houdt in de banen, door Rome aangegeven en goedgekeurd. Met een dringende bede om steun voor het tijdschrift Het Missiewerk, dat zoo dringend behoefte heeft aan intellectueele inteekenaren, besloot Mgr. Prinsen zijn gevoelvolle inleiding en bad daarna het gebed voor de missiën.

Nu beklom Mgr. Hermus, secretaris van het Bossche Missie-Comité, het spreekgestoelte en bracht een keurig verslag uit over de geschiedenis, het ontstaan, den voortgang en tegenwoordigen stand der missie-actie in ons Bisdom, daarbij welverdiende hulde brengend aan een zoon van Den Bosch, den eerw. Pater Leopold van Rijckevorsel, die in zijn brochures den bazuinstoot gaf, welke de sluimerende actie wakker schudde en een georganiseerde beweging bepleitte. Ook bracht spreker in zijn verslag, dat allesbehalve dor was, den Katholiekendag van Nijmegen in herinnering, vanwaaruit om zoo te zeggen de victorie uitging, en waaraan de eigenaardige moeilijkheid verbonden was, om met eerbiediging en behoud van de nationale en particuliere missie-actie toch bovenal den weg te volgen, door Z. D. H. den Bisschop en door Rome aangegeven, n.l. de bevordering der twee groote Genootschappen van Voortplanting des Geloofs en H. Kindsheid.

Spreker somde in zijn verslag op, wat er in dit bisdom sinds den Katholiekendag is tot stand gebracht, en hoe de actie in het bisdom van Den Bosch tot voorbeeld heeft gestrekt aan de actie in de andere bisdommen van Nederland.

Een welverdiende hulde bracht spreker aan den zeereerw. zeergel. pater A. Slijpen S. J., den stichter van den Apostolischen Priesterbond, die, toen Rome sprak en zijn verlangen te kennen gaf, dat die bond zich zou oplossen in den Algemeenen Priester Missiebond, geen oogenblik aarzelde om het kind zijner liefde op te offeren en zich aansloot bij den Bond, zooals Rome hem wenschte. (Een luid applaus onderstreepte deze woorden.) Voortdurend gaan de Voortplanting des Geloofs en de H. Kindsheid vooruit. Het Bossche diocees is geklommen tot 130.000 frs. en dit jaar reeds is f 43.000 opgezonden, terwijl vroeger Nederland pl.m. 60.000 frs. opbracht.

Ook de particuliere Missiën ontvingen groote sommen en deelden in de warmte, door de missie-actie in 't algemeen gewekt. Een welverdiende hulde bracht spreker ook aan Mgr. Prinsen en eindigde met een dringende opwekking aan allen om zooveel mogelijk propaganda te maken, onder de intellectueelen vooral, voor het tijdschrif. Het Missiewerk, opdat het geen tegenvaller moge worden, wat schaden zou aan ons devies: Omnis terra adoret te. dat heel de aarde U aanbidde! (Daverend applaus.)

Daarna volgde het verslag van den penningmeester, den eerw. heer Van Haandel, geen dor verslag echter, ook geen O. W.'er-verslag, maar een, dat, zonder ongunstig te zijn, toch ook veel gunstiger mocht wezen, vooral met het oog op de kosten van het tijdschrif: Het Missiewerk, dat aan drukloon per exemplaar meer kost dan de verplichte jaarlijksche bijdrage der leden; waarom het zeer raadzaam is vrijwillig die bijdrage te verhoogen. Hetwelk Mgr. Prinsen onderstreepte met het oude spreekwoord: Geen geld, geen Zwitsers. En Zwitsers, dat is soldaten van Christus, mocten we allen zijn!

Na een korte pauze kwam aan het woord prof. dr. Jan Smit van Rijsenburg. Met heldere, duidelijke stem en volmaakte articulatie, die hem tot in de uiterste hoeken der zaal verstaanbaar maakte, hield deze zijn diepdoordachte, sterk gedocumenteerde rede, waarvan de groote lijnen waren: Rome verlangt de bevordering der Genootschappen der Voortplanting des Geloofs en der H. Kindsheid op de eerste plaats. Rome alleen kan in deze gezagvolle leiding geven. En Rome deed het met die ruimte van blik, die de geheele Kerk overziet. Dat moet ook de geest zijn van den Priester-Missiebond. Naast deze oecumenische belangen, kunnen ook particuliere missiebelangen staan, die niet verwaarloosd mogen worden, zooals b.v. die onzer eigen koloniën, waar Nederland zooveel goed te maken heeft, wat het in vroeger eeuwen heeft vernietigd en in later eeuwen verzuimd en verwaarloosd. Men keere echter de zaak niet om : eerst voor het bijzondere werken, en dan pas voor het algemeene, maar eerst voor het algemeene en dan voor het bijzondere zorgen en werken. Zoo vat de Kerk, zoo vat Rome het op. De Paus is de bouwheer, de Bisschoppen zijn de architecten, wij de uitvoerders. Alleraardigst en zeer raak rafelde spr. de het-hemd-is-nader-dan-de-rok-theorie uiteen en toonde aan, dat die leidt tot verenging, terwijl de andere theorie leidt tot verbreeding. Hoe meer Voortplanting des Geloofs en Kindsheid bloeien en ontvangen, hoe meer het missievuur brandt voor 't algemeen, des te meer zullen ook de particuliere missiën in die warmte deelen, zooals de feiten aantoonen. Spr. eindigde met het woord van den Apostel: Omnia in charitate, dat inderdaad de sleutel is van vrede en bloei der missie-actie en van den missiesteun.

De rede werd luide toegejuicht.

Nadat op verdienstelijke wijze Ave Maria van Franz Abt (bij wijze van gebed, zei Mgr. Prinsen) gezongen was, kondigde de voorzitter een verandering in het program aan. Mgr. Diepen moest vertrekken voor een vormreis. Daarom zouden de beide Bisschoppen eerst spreken en daarna pater Tillemans M.S.C. zijn rede houden over "de zendings-actie der Protestanten".

Mgr. van Roosmalen gaf een uitvoerig verslag van de missie van Suriname, dankbaar herdenkend de hulp en den steun, uit Nederland ontvangen.

Mgr. Diepen, die het slotwoord had moeten spreken, dankte als vertegenwoordiger van onzen Vader in Christus, Mgr. W. v. d. Ven, alle aanwezigen en drong vooral aan op het dagelijksch *Memento* der priesters in de H. Mis voor de missiën en de missionarissen, wat Mgr. Prinsen die Z. D. H. dankte, in naam van allen gaarne beloofde.

Daarna was het woord aan P. Tillemans M. S. C., die een levendig tafereel opling van de enorme actie, die er uitgaat van de geloovige protestanten ter verspreiding van het Evangelie in Ned.:Indië. 1) Zijn eerw. behandelde die actie in vroeger eeuwen en in later tijd; maar als men hoort, hoeveel zendingsgenootschappen en predikers, hulppredikers, zendelingen, schoolmeesters, helpers en helpsters er worden gevormd of uitgezonden, welke kapitalen er besteed worden, welke steun de regeering verleent, waarlijk dan wordt men beschaamd en bedroefd, dat wij, katholieken, zoo weinig aan missie-kennis, missie-studie en -steun doen, en ons laten welgevallen wat de Logemannen in Versailles onlangs tot verontwaardiging der geheele wereld met de Duitsche missionarissen gedaan hebben: wij, katholieken, wij laten ons uit sommige streken van Indië verwijderd houden, omdat de Nederlandsche regeering ons daar niet toelaat.

Een luid applaus volgde ook op deze welsprekende rede. Mgr. Prinsen dankte den spreker met de oude klassieke woorden: Fas est ab hoste doceri, en stelde de vraag, of de verschillende Missie-Comité's geen drang zouden kunnen uitoefenen op de regeering van heden, om tot een billijker regeling der Indische toestanden te komen.

Na rondvraag, — uitvoering van "Die Vesper" van Beethoven, — een gebed van den voorzitter, en een woord van warme hulde aan de zangers en van dank aan alle aanwezigen, werd de vergadering onder het zingen van "Roomsche blijdschap" gesloten. Het kan niet anders, of deze vergadering zal een machtige nawerking hebben in de harten van de aanwezige priesters en theologanten. Er is brandstof aangedragen op het vuur. Moge het branden, steeds hooger en feller, tot eer van God en tot heil van de arme heidenen, niet als een stroovuur, maar blijvend en groeiend.

CORRESPONDENTEN. — Door het diocesaan Missiecomité van Den Bosch worden als Correspondent aangesteld: Kapelaan Hamers te Eindhoven, Kap. H. B. J. van Dun te Helmond, Kap. J. H. Verschure te Oirschot, Kap. G. M. de Grood te Rosmalen, Kap. J. I. J. Tervooren te 's-Bosch, Kap. N. H. Franken te Nijmegen (lid van het D. M. C.), Kap. J. J. van Laarhoven te Tilburg (lid van het D. M. C.).

Op 4 November zal te Haarlem de eerste dioc. vergadering worden gehouden van den Priester-Missiebond, afd. Haarlem.

¹⁾ In een der volgende afl. zullen wij opnemen het belangwekkend verslag over de Zendingsactie der Protestanten in O.-Indië door Pater Tillemans M.S.C.

De Priester-Missiebond telt thans in Nederland 3045 leden, 404 begunstigers, waarvan resp.:

In het Aartsbisdom Utrecht 578 leden 20 begunstigers.

In het bisdom Haarlem 653 leden 6 begunstigers.

In het bisdom Roermond 578 leden 147 begunstigers.

In het bisdom Breda 361 leden 31 begunstigers.

In het bisdom Den Bosch 875 leden 200 begunstigers.

Aantal Nederlandsche missionarissen. Volgens de laatste gegevens beslaat het arbeidsveld der 2350 Nederlandsche Missionarissen eene oppervlakte van 120.750 vierkante mijlen, dat is ruim 200 maal Nederland; terwijl er het aantal Katholieken en Catechumenen meer dan 4,5 millioen bedraagt.

Ouze missionarissen arbeiden dus over eene uitgestrektheid, die gelijk staat met 2/3 van Europa en 1/22 der geheele aardoppervlakte, en die uitsluitend aan hunne zorgen is toevertrouwd.

Opheffing van art. 123. Zooals uit de Troonrede bleek, bestaat bij de Regeering het plan afschaffing voor te stellen van art. 123 waarbij bepaald werd, dat katholieke missionarissen zich niet moeten vestigen in Indische gebieden, die aan Protestantsche zendelingen zijn toegewezen en wederzijds deze niet in de katholieke missies.

LIEFDEWERK XAVERIUS.

(Verslag van het vereenigingsjaar 1918—1919). 1. Sem. Warmond. Wederom een kostbaar product van Haarlemsche Missieactie brengt u dit jaarverslag van het Liefdewerk "St. Franciscus Xaverius" te Warmond. Het "semper crescendo" is omgezet in een "semper duplicando"! Het eerste jaar werd gesloten met f 2000.—, het tweede met f 4000.—, nu keeren wij uit f 8400.—. Wel geeft dit cijfer reden tot tevredenheid aan hen, die er toe medewerkten met kleine zandkorrels een hooge duin op te werpen. Aan Corresp. leden, zelateurs en zelatricen, aan alle verzamelaars hartelijk dank!

Een nadere verantwoording der inkomsten zal aantoonen, hoe dit jaar niettegenstaande de drukking der prijzen — sommige brokken verloren meer dan de helft aan waarde — toch nog zoo'n hoog eindcijfer kon worden bereikt. Wij ontvingen twee bijzonder groote giften, een van f 4000.— en een van f 750.—. In het geheel bedroeg onze giftenlijst f 6870.—. De verschillende brokken brachten de volgende sommen op: zilverpapier f 720.—, capsules f 400.—, oud goud en zilver f 68.—, andere metalen f 178.—, postzegels f 220.—. Men ziet, hoe de postzegelafdeeling nog voortdurend te lijden heeft van de toestanden, door oorlog en revolutie in 't leven geroepen. Het nieuwe jaar echter brengt reeds zeer grooten opbloei.

Met lof dient hier vermeld, dat onze onderafdeeling met eigen centrale in de St. Josephgezellenvereeniging te Amsterdam is uitgegroeid tot eene grootsche Missie-club onder patronaat van St. Willibrordus. Blijft een harer voornaamste uitingen van Missieactie medewerking met ons Liefdewerk (zij bewerkt geheel Amsterdam, pl.m. 20 parochies), van nu af toont zij ook op ander gebied haar missie-ijver, zooals door verplicht gebed, algemeene H. Communie en beoefening der Missie-wetenschap: hoe echt in den geest van ons Liefdewerk!

Met dankbare tevredenheid zien wij terug op het behaalde resultaat van het afgeloopen jaar. Veel blijft er nog over, dat niet onder cijfers is te brengen en toch meer voldoening nog zou geven dan bovengenoemde getallen. Wie kan bepalen het aandeel, dat het Liefdewerk weer gehad heeft in het doen opleven van den algemeenen Missie-geest; wie telt de verdiensten, verworven door het nederig werk van verzameling en sorteering der brokken; wie schat de waarde der gebeden, gestort voor de arme Heidenmissies? Alleen aan God is dit bekend en dat zij ons genoeg! Van onzen kant nogmaals dank voor alle medewerking!

Ten slotte een oproep tot allen, opdat wij het volgend jaar wederom met groot succes ook op finantieel gebied kunnen sluiten. Wel verminderen de prijzen der brokken, maar met die vermindering houdt gelijken tred vermeerdering van het verkoopbare materiaal. Daarom aller krachten ingespannen ad Majorem Dei Gloriam, God's glorie is ons eigen land, God's glorie onder de arme, tot nu toe onwetende Heidenen.

Het Bestuur.

2. Sem. Hoeven. Een ware voldoening is het voor ons na het tweede jaar van het bestaan onzer vereeniging reeds in staat te zijn, f 5215.—aan de Katholieke Missiën te kunnen schenken. In den loop des jaars hebben wij daarvan reeds f 415.— uitgekeerd, zoodat ons nu nog f 4800.— te verdeelen overblijft.

Dit eindeijfer zal óók een ware voldoening zijn voor allen, die ons op eenige manier gesteund hebben: voor hen, die ons hunne gulle giften hebben geschonken; voor hen, die zoo volhardend "de brokken" hebben gespaard, ingezameld en opgezonden. Dat die brokken niet waardeloos zijn, blijkt toch wel voldoende, als wij U zeggen: dat wij van de f 5215.— alleen aan zuivere opbrengst der brokken geboekt hebben f 1991,114.

Moge dit een aansporing zijn tot nog meer ijver, zoo mogelijk, bij de ijverigen en tot een vast voornemen om te sparen bij hen, die tot nu toe de brokken achteloos wegwierpen.

Zoo maken wij de nietigste zaken dienstbaar aan het verhevenste doel: de vestiging van Gods rijk van Liefde onder de ongelukkige heidenen.

God zelf en Zijn grootste Missionaris, de H. Franciscus Xaverius, onze Patroon, zullen voor Uwe belooning zorgen.

Het loon van onzen kant kan slechts bestaan in een hartelijk woord van dank en in een vurig gebed.

Dank ook aan het Diocesaan-Missie-Comité, dat door zijne aanbeveling van ons Liefdewerk op het eerste Bredasche Missiecongres zoo'n krachtigen stoot heeft gegeven aan den bloei van onze brokkenverzameling. Het vereenigingsjaar Aug. 1918—19 heeft ons den vrede gebracht. Maar met den vrede ook een geweldige vermindering van de waarde der door ons verzamelde artikelen. Doch vertrouwend op Gods zegen en op Uw aller steun en medewerking zullen wij de hoeveelheid verdubbelen, om in het nieuw aangevangen jaar weer schitterende resultaten te kunnen boeken. Want de nood in de Missielanden is groot! Welnu, zij onze ijver nog grooter!

Van deze gelegenheid maken wij ook gebruik de nagedachtenis te herdenken van den stichter onzer vereeniging, den Weleerw. Heer J. Stams: immers hij was het, die in het jaar 1917 de missicactie in ons Seminarie in het leven riep. Helaas. hij heeft den bloei van St. Franciscus Xaverius niet mogen zien. Bidden wij, dat God hem moge beloonen voor alles wat de jeugdige Priester voor de Missie heeft tot stand gebracht.

Verdeeling.

Van de f 5215 is uitgekeerd aan: de Indische Missievereeniging f 500; het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs f 500; het Genootschap der H. Kindsheid f 500; de Paters Capucijnen (Breda) f 250; de Paters Redemptoristen (Roosendaal) f 250; de Paters Jezuïeten (Oudenbosch) f 250; de Paters van het Goddelijk Woord (Teteringen) f 250; de Missionarissen van het H. Hart van Jezus (Oosterhout) f 250; de St. Jozefscongregatie van Mill Hill (Roosendaal) f 200; de Paters Lazaristen (Wernhoutsburg) f 200; de Priesters van het H. Hart van Jezus (Liesbosch) f 200; de Societeit der Witte Paters (Boxtel) f 200; de Zusters Franciscanessen (Roosendaal) f 150; de Congregatie van het Onbevlekt Hart van Maria (Sparrendaal) f 100; de Paters der H.H. Harten (Ginneken) f 100; de Paters Dominicanen (Missie Curaçao) f 100; de Paters Maristen (Hulst) f 100; verschillende andere uitkeeringen f 1115.

Het Bestuur.

* * *

3. Roermond. Ook dit jaar mogen wij God danken voor 't bijzonder succes van ons Liefdewerk. Met groote voldoening en tevredenheid kunnen wij terugzien op de welgeslaagde propaganda, die zonder twijfel niet weinig heeft bijgedragen tot 't behaalde finantieele resultaat. Een bijzonder woord van dank aan de Heeren Geestelijken, die wij overal bereid vonden ons werk krachtdadig te steunen. Onzen hartelijken dank ook aan onze ijverige zelateurs en zelatricen, wier aantal dit jaar meer dan verdubbeld is. Zij zijn 't, die door hun niet genoeg te waardeeren steun ons in staat hebben gesteld, aan onze Nederlandsche Missionarissen dit jaar de som van f 2725 uit te keeren.

Ziehier een nadere specificatie der ontvangen gelden: aan postzegels f 842.—, aan zilverpapier en capsules f 375.—, verkoop van boeken f 145.—, diversen f 206.— en aan giften f 1365.—. Onze uitgaven bedroegen ongeveer f 200.—.

Het is een verblijdend feit, dat Limburg's Katholieken, ofschoon reeds

zeer veel van hen gevorderd wordt voor hun eigen diocees, toch steeds hun offervaardigheid blijven toonen voor 't verheven werk der Geloofsverkondiging. Het is een schoon offer, wiens geur opstijgt tot voor God's troon met de bede: "mane nobiscum Domine, blijf bij ons, Heer."

De goddelijke Meester, die gezegd heeft, dat Hij zelfs een glas water aan een arme, in zijnen naam gegeven niet onbeloond laat, zal ons ongetwijfeld zijn rijken zegen niet onthouden. Ook zal Hij, die geen gebed onverhoord laat, goedgunstig neerzien op 't H. Misoffer, dat de nieuwgewijde priesters van 't Seminarie telken jare voor de levende en overledene weldoeners van ons Liefdewerk aan God opdragen en op de gebeden, die wij voor 't zelfde doel iederen dag den Heer aanbieden.

Ten slotte danken wij al onze zelateurs en begunstigers in naam onzer Nederlandsche missionarissen. Met vreugde aanvaarden zij de hun toegezonden giften, die ze gebruiken tot leniging der groote godsdienstige en zedelijke ellenden der Heidenen, ons tot heil en tot meerdere eer en glorie van onzen Heer Jezus Christus.

Het Bestuur van St. Franciscus Xaverius.

Wij ontvingen verder nog den staat van de verdeeling der gelden, gecollecteerd door de vereenigingen van Warmond en Roermond te zamen,
dus 11125 gld, zooals die is opgemaakt op de jaarvergadering te Boxtel
19 Aug. 1919. Wegens plaatsgebrek kunnen wij dien, tot onze spijt, eerst
in de volgende aflevering opnemen.

Wij kunnen echter niet nalaten, hier warme hulde te brengen aan onze theologanten voor den ijver die zij voor het missiewerk ontwikkelen. Die ijver is inderdaad bewonderenswaardig en vervult ons met de blijdste verwachtingen voor de toekomst. De geest welke die jonge, edele harten bezielt, hij zal hen blijven bezielen wanneer zij met de zielzorg zullen belast zijn en hij zal in duizenden andere harten de liefde voor het missiewerk ontsteken en onderhouden. God zegene daarom hun verdienstelijk werk. Hij sterke hen vooral om met onverdroten ijver de missiebelangen te blijven dienen.

DUITSCHLAND.

Een jubilé-Kerk ter eere van den H. Bonifacius te Frankfürt a. M. 15 Mei was het 1200 jaar geleden dat de H. Bonifacius van den Heiligen Vader in Rome opdracht kreeg het Evangelie in de Duitsche landen te gaan verkondigen. Ook wij in Nederland herinneren ons met grooten dank de onwaardeerbare zegeningen die deze groote en heilige Apostel aan de Duitsche landen heeft gebracht; wij weten, dat zijn kostbaar bloed te Dokkum vergoten, een zaad is geweest van rijken christenoogst in onze landen. Door de leiders der missieactie in Duitschland is een oproep gedaan aan alle missievrienden in Duitschland om het plan tot den bouw dezer kerk, die aan het H. Hart van Jezus zal worden toegewijd, met grooten ijver te steunen.

* *

Niettegenstaande de groote moeilijkheden van een vierde oorlogsjaar, en de verwarringen der staatkundige omwenteling, heeft de bond van Katholieke jongelings-vereenigingen in Duitschland wederom een jaar van vruchtbare missiebeweging afgesloten. De bond beoogt het missiewerk onder de jeugd te organiseeren. Er hebben zich 31 nieuwe vereenigingen, bij het algemeen Secretariaat te Dusseldorf aangesloten, en de bond telt nu 35.000 leden.

Aan grootsche missieavonden viel echter sedert de woelingen in November niet meer te denken; toch werden door de zorgen van het Secretariaat nog op 36 plaatsen missiefeesten gehouden: des morgens algemeene apostolische H. Communie der leden, in den namiddag Pontificaal Lof met toespraak door een der missiebisschoppen, daarna feestelijke optocht naar het vereenigingsgebouw waar verschillende voordrachten en toespraken werden gehouden.

De bond verzamelde aan missiebijdragen 25114 Mark tegen 7676 in 1917. 38 leden traden in de verschillende missiecongregaties.

* *

Een missiecursus te Düsseldorf. De gezamenlijke oversten der Missiegezelschappen in Duitschland hebben een z.g. missiecursus georganiseerd voor missionarissen en vaderlandsche ordesgeestelijken, die te Düsseldorf van 7—14 October a.s. werden gehouden. De te behandelen onderwerpen op missiegebied waren de volgende:

- 1e. Eischen voor de toelating tot het H. Doopsel.
- 2e. De prediking onder heidenen.
- 3e. De beoefening der landstaal in kerk en school.
- 4e. Zelfstandige medewerking van gemeenten met de missies.
- 5e. Spaansche missiemethoden op de Karolineneilanden.
- 6e. Hoe moet de strijd tegen het bijgeloof voor en na het doopsel worden gevoerd?
- 7e. In hoeverre en op welke manier is opvoeding in kuischheid overeenkomstig staat en stand vooral in de missies der tropen te bereiken?
- 8e. De pastorale behandeling van openbare zondaars, richtsnoer ter handhaving der kerkelijke tucht.
- 9e De bijzondere vormen van het huwelijk bij heidensche volken en haar behandeling door de missionarissen.
 - 10e. De verhouding tot protestantsche missies.
- 11e. Missie en politiek met betrekking tot den tegenwoordigen toestand der Duitsche missies.

* *

Eigendommen der Duitsche Missies in de landstreken toebehoorende aan de geassocieerde mogendheden. De eigendommen der Duitsche missionarissen in de thans aan de geassocieerde mogendheden toebehoorende landstreken zijn bij art. 438 der vredesvoorwaarden onder beheer gesteld van bijzondere commissies (boards of trustees). Deze hebben er voor te zorgen, dat de opbrengsten dier goederen tot missie- en zendingsdoeleinden besteed worden.

ZWITSERLAND.

Missieweek in Bazel. Op initiatief van den Hoogeerw. Heer Joos werd in de vier parochies van Bazel, gedurende de Paaschweek eene indrukwekkende missieactie gevoerd. Nadat in de week door lezingen en conferenties meer belangstelling in en kennis van de missie was gewekt, nadat voor mannen, vrouwen en kinderen afzonderlijk missiesprekers waren opgetreden om het heilige vuur aan te wakkeren, volgde op Beloken Paschen de bekroning in eene algemeene heilige communie met missiepreeken in alle kerken, en eene schitterende feestvergadering in den namiddag.

Nieuwe ijver voor de missie is aldus gewekt, terwijl een werklustig plaatselijk comité mede het resultaat is van deze welgeslaagde actie.

ENGELAND,

Missieactie onder de jeugd in Engeland. De missieactie bezielt de jeugd op de scholen zoozeer, dat velen verlangen grooter dingen te doen dan enkel leden te zijn van het Genootschap tot Voortplanting des geloofs. Velen overwegen ernstig het plan dienst te nemen in het leger van het Koninkrijk Gods, en eer en roem te verwerven in den geestelijken krijg, die in de loopgraven van Afrika en heel de wereld over wordt gevoerd. Begeesterd door de heldhaftigheid en offervaardigheid der mannen, die op de missievelden in dienst zijn, houden zij dezen krijgsdienst voor het hoogste waaraan men zich wijden kan: zoo komt men de gelijkenis met Christus het meest nabij.

Om deze edele gevoelens te voeden en te beproeven worden er retraites voor jongens gegeven waar over het priesterschap in zijn verschillende werkzaamheden wordt gesproken, over het priesterschap in de wereld, over het kloosterleven en over de missie. Deze retraites van één dag worden voortaan blijvend gehouden; het plan is er ook te geven afzonderlijk voor degenen, die roeping gevoelen voor de missie, en deze laatste zullen dan gepredikt worden door iemand die lange jaren in de missie doorgebracht heeft.

Bij een feest van het "Genootschap" in de maand Augustus, waren de jongens in groote scharen naar de Westminster Kathedraal getogen om te luisteren naar de woorden, die Kardinaal Bourne tot hen spreken zou. In gesloten rijen, stapten zij door de breede gangen. Wie zag niet, dat de kloosterscholen en katholieke colleges de bakermat zullen zijn der missieactiviteit in de toekomst, de provisiecentra voor de stijgende behoefte aan priesters voor de missie. Zijn Eminentie Kardinaal Bourne richtte tot zijn jeugdige strijders een bijzonder woord, treffend van vaderlijken ernst, en riep hen op voor de missiën. Zijn Eminentie had inderdaad het "psychologisch oogenblik" gekozen, en Zijne woorden vonden weerklank in de jeugdige harten.

De missionarissen zullen zijne Eminentie wel vurig dankbaar zijn, dat hij de diepste behoefte van de Missiezaak wist aan te duiden, en aan de jeugd haar eigen aandeel te geven in eene beweging die in de toekomst zoo gezegenden oogst kan opleveren.

* *

Vermeerdering van Roepingen. Het stemt tot overgroote blijdschap te hooren, dat in Engeland in de colleges voor de missiën het aantal studenten voortdurend toeneemt. Uit alle deelen van het land komen knapen en jongelieden, die zich aangetrokken voelen voor de Missie, en een niet gering aantal gedemobiliseerde officieren van leger en vloot hebben hun degen neergelegd aan de voeten van hun Koning Christus, om als strijders voor Hem uit te trekken ter verbreiding van zijn Rijk. God zegene dit "Imperialisme."

MISSIEKRONIEK.

I. AFRIKA.

Gods genade schijnt deze laatste jaren op bijzondere wijze werkzaam te zijn in *Belgisch Congo*. Het Missiehuis van Roosendaal schrijft: "Wanneer wij het jaarverslag 1918, loopende tot 31 Dec. 1918 en dus ongeveer tot het einde van den oorlog, vergelijken met dat van 31 Juli 1914, samenvallend met het begin van deze wereldramp, dan zien wij met blijdschap en dankbaarheid dat ook in die donkere jaren het missiewerk steeds krachtig is voortgegaan. De lezer oordeele zelf.

Op 31 Juli	1914	31 Dec. 1918.	Toename.
Staties	3	6	100 pCt.
Katechisten	38	159	300 pCt.
Katholieken	2507	5279	110 pCt.
Katechum.	3121	12319	300 pCt.

Overal valt een belangrijke toename waar te nemen, behalve in het aantal missionarissen, dat in 1914 9 en thans 10 bedraagt. Terwijl 3 priesters tijdens den oorlog naar deze missie werden uitgezonden, zijn twee anderen het vorig jaar bij hun arbeid bezweken en moest men nog onlangs het verlies betreuren van den Weleerw. Heer Jos. van Gorcum, die in 1913 priester gewijd als slachtoffer zijner roeping gevallen is.

In Senegal waren van de 36 missionarissen nog slechts 17 overgebleven. Toch mocht men in 1918 1238 bekeeringen boeken.

Verschillende missies in Africa werden den laatsten tijd door hongersnood geteisterd. In *Liberia* b.v. kon men tijdelijk de H. Communie niet uitdeelen wegens gebrek aan meel en verschillende missionarissen moesten hunne reizen uitstellen, daar schaarschte van levensmiddelen hun geen voedsel voor de noodige dragers waarborgde. Aanhoudende droogte deed bovendien in verschillende streken den nieuwen oogst mislukken, zoodat groote ellende in verschillende gebieden heerscht.

In de verschillende lazaretten van het afrikaansche operatiegebied werden talrijke negersoldaten in stervensgevaar gedoopt. 98 % der stervende negers konden in die omstandigheid het H. Doopsel ontvangen, daar zij reeds voldoende onderricht waren. Eene zuster alleen doopte in den tijd van 15 maanden 2000 negers, die aldus uit hun lijden naar een beter vaderland konden overgaan.

Portugeesche Kongo. Sinds het overlijden van den Z. F. Pater José Magalhaes, was de Apostolische Piefektuur van den Portugeeschen Kongo steeds zonder opvolger gebleven. In Juni 1919 werd Pater Faustino Moreira, die reeds met de administratie er van belast was, door de Propaganda tot haar Apostolisch Prefekt benoemd.

In een verslag over de missie der Witte Paters in *Oeganda* vinden wij zeer verheugende blijken van vooruitgang. In de 29 staties zijn 92 priesters werkzaam; zij worden in hun arbeid gesteund door 27 witte zusters, 80 inlandsche nonnen, 11 zusters van "Marie Réparatrice," 13 leekebroeders en 1302 Catechisten.

Bij de Witte Paters in Afrika zijn 9 zwarte priesters gewijd : 1 in Boven-Congo, 4 in Nyanza, 2 in Kivu en 2 in Oeganda.

Onlangs sprak te Belfast de Apostolische Vicaris van W. W. Nigeria over de missiën in West-Afrika en behandelde het onderwerp "Afrika voor de Afrikanen". Hij toonde aan, dat het vormen eener inlandsche geestelijkheid een vraagstuk was dat goed in overweging moest genomen worden, en beschreef de kansen dier groeiende beweging, die zoozeer de sympathie en liefde heeft der missionarissen. De woorden vonden zoo goed ingang bij het gehoor, dat na de toespraak 100 p.st. ingezameld werd.

Deze zelfde gedachte, "meer inlandsche priesters en zusters," wordt met altijd groeiende overtuiging behandeld in brieven en toespraken van alle missionarissen.

De missie van de Lazaristen in noordelijk Abessinië leed een zwaar verlies door den dood van den bekwamen gouverneur Addis Abeba; hij was hun volijverige beschermer tegen den katholiekenhater Ras Suim. Hun hoop is echter gevestigd op den welgezinden prinsgemaal, Ras Tafari. Overigens zijn er in deze missie schoone vooruitzichten. In het land der Arussi-Gallas bijv. bereiden zich drie stammen en hun hoofden, te zamen 3 à 4000 zielen, tot het H. Doopsel voor.

II. AZIË.

Z. D. H. Mgr. Giesen. Den 6en Augustus is te Tsinanfu (China) overleden Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid Mgr. Ephrem Giesen O.F.M. titulair-bisschop van Palte en Vicaris-Apostolicus van Noord-Shantong in China.

Mgr. Ephrem Giesen was om zijn geleerdheid en vroomheid, om zijn onverschrokken moed en apostolische sterkte, een figuur van geheel bijzondere beteekenis in de geschiedenis der Chineesche Missies, en in de rijen onzer wakkere Nederlandsche geloofsverkondigers nam deze heldhalftige bisschopbelijder een waardige plaats in naast den bisschop-martelaar Mgr. Hamer.

Op verschillende wijze toonde onze missionaris zijn moedigen geloofsijver tijdens de bloedige Bokservervolgingen in 1900, die aan de Kerk van China zoovele Martelaren en aan Mgr. Giesen wel niet den palmtak der martelie. maar toch de glorievolle wondteekenen van Christus schonken.

In 1902 had het Vicariaat van Noord-Shantong zijn herder verloren. Deze Missie, toevertrouwd aan de Italiaansche Minderbroeders en vooral sedert de vervolgingen zwaar geteisterd, behoefde de reddende hand van een energiek bestuurder. Paus Leo XIII liet zijn keuze op den moedigen en begaafden Pater Giesen vallen en benoemde den 23en Juli 1902 den nog jeugdigen belijder — deze telde eerst 34 jaren — tot titulair bisschop van Palte en Vicarius Apostolicus van Noord-Shantong. Den 16en November van hetzelfde jaar mocht Mgr. Giesen te Peking de bisschopswijding ontvangen uit de handen van zijn grijzen bisschop, Mgr. Hofman.

Hoe hoog Mgr. Giesen in aanzien stond, kan blijken uit het feit, dat de Chineesche regeering hem in 1905 tot Mandarijn benoemde, eene onderscheiding, die maar zelden aan Europeanen verleend wordt.

De missie van Zuid-Chansi, waar 34 Hollandsche Franciskanerpaters werken, is door het mislukken van den oogst in grooten nood. Ook heeft zij in sterke mate de concurrentie te duchten van Amerikaansche zendelingen, die gesteund van uit het moederland asyls en hospitalen oprichten, en aldus een krachtige propaganda maken onder de noodlijdende bevolking.

In minder dan 20 jaren is het aantal Katholieken in de *Lazaristen-Vicariaten* (thans 10) van China met ruim 550 procent gestegen. Na den Bokseropstand in 1901 was het aantal 111.648, en in 1918 617.361.

Er is, gelukkig, ook vermeerdering van missiepersoneel:

	0	A
	in 1901	in 1918
Bisschoppen	9	10
Priesters	165	434
Theologanten	51	203
Broeders	81	230
Zusters	292	673
Catechisten-onderwijzers	252	2795
Catechisten-onderwijzeressen	249	1958

Chinesche onderscheiding. De president van China heeft Mgr. Paul Marie Reynaud, vicaris-apostolicus van Che-Kiang, begiftigd met het gouden kruis der tweede klas, voor zijn toewijding voor het welzijn van het Chineesche volk gedurende 40 jaar. Mgr. Reynaud schonk 60.000 francs voor de gezinnen, die hadden geleden van de overstroomingen in het Noorden van China in 1917—1918.

Statistische gegevens over de Missie en zending in Japan. In het Zeitschrift für Missionskunde und Missionswissenschaft komt daaromtrent eene statistiek voor waaraan wij het volgende ontleenen:

Het aantal Katholieken bedroeg in Japan (in 1917) omtrent 76000; dat der Protestanten ruim 120.000; Russische Orthodoxen ruim 36000. In 1917 werden er 784 volwassenen en 2589 kinderen katholiek gedoopt; resp. 10205 en 1023 Protestantsch, 961 Russisch Orthodox. Het aantal leerlingen in de 50 katholieke scholen klom er tot ongeveer 7000, dat der protestanten tot 37.132. 525 priesters en religieuzen belasten zich met de zielzorg of het onderwijs. Daaronder zijn 173 inlandsche. In 8 van genoemde scholen worden inlandsche geestelijken gevormd. Een veel grooter aantal zendelingen is er werkzaam, n.l. 1037, die in hun werk nog gesteund worden door 2863 inlan-

ders. In 27 van hun scholen worden 545 leerlingen voor het zendingswerk opgeleid. Wanneer men die cijfers met elkander vergelijkt, dan krijgt men den indruk, dat het werk der zendelingen dat der katholieke missionarissen heel wat voor is. Dit is echter misschien meer schijn dan werkelijkheid. De resultaten van beider werk staan in ongelijke verhouding tot het aantal zendelingen en dat der missionarissen. Het aantal zendelingen overtreft verre dat der missionarissen en hunne medehelpers. Toch is het aantal kinderdoopen der laatste jaren eens zoo groot als dat der eerste. Dat der volwassenen is bij de Protestanten aanmerkelijk hooger, maar wij weten bij ervaring hoe gemakkelijk de zendelingen in vele missielanden tot het doopen van volwassenen overgaan.

De katholieke Kerk zou o.i. in Japan een hoopvolle toekomst zijn te gemoet gegaan, ware die ongelukkige oorlog niet tusschenbeide gekomen. Die heeft echter tal van missiën van hare missionarissen beroofd en veel hunner werken in droevigen finantieelen toestand gebracht.

De Katholieke bevolking in Indië met Birma en Ceylon werd in 1916 berekend op 2.885.000. Vijf jaar vroeger telde zij 2.633.156. De aanwas voor dien tijd met 250.000 zielen is wel niet schitterend, maar geeft toch reden tot tevredenheid.

Ook onder de katholieke bevolking heerscht een politieke gisting, die echter niet tegen Engeland gekeerd is. Volgens plannen der Engelsche regeering zal er geleidelijk een standenvertegenwoordiging worden ingevoerd. De drie standen zijn ambtenaren, de godsdienstige vereenigingen en de hoogere Kasten. De kaholieken maken dus aanspraak op afgevaardigden voor hun belangen. Een samengaan met de protestanten ter bescherming van algemeene christelijke belangen werd door de bisschoppen veroordeeld. De poging, om de katholieken onderling in één groote organisatie bijeen te brengen, stuit telkens af op de uiteenloopende belangen der talrijke rassen.

Naar het voorbeeld der "Catholic Truth Society" in Engeland, is ook in Indië een vereeniging gesticht om apologetische vlugschriften te verspreiden; het werk staat nog onder leiding van den stichter P. Lacombe S.J.

De inlandsche geestelijkheid van Indië telt thans 1043 leden, en in de seminaries voor inlandsche priesters zijn 2369 studenten.

Slechte tijden voor de missie in Bengalen. Het laatste nieuws evenwel uit de missie in Bengalen stemt tot groote droefheid, en het valt niet moeilijk te begrijpen dat de missionarissen, van wie er onlangs acht ziek waren, bij het vooruitzicht eenigszins ontmoedigd worden. De overste der missie, P. Perier, die zijn jaarlijksche visitatiereis door de provincie Ceylon heeft gemaakt, is meer dan ooit vol zorg om de rangen zijner strijders, zoo gedund door ziekte of sterfgeval, weer aan te vullen. De paters zullen niet in staat zijn de taak die voor hen ligt, te behartigen, als geen versche kracht met hulp komen opdagen.

Hoogeschool te Madras. Door de ijverige zorgen van Mgr. Aelen, Aartsbisschop van Madras, zal Indië weldra naast de vier bestaande Hoogescholen 'e Bombay, Calcutta, Tritschinopoly en Mangalur een vijfde bezitten te

Madras. Op zijn verzoek hebben Fransche Jezuïeten het St. Gabriels-Gymnasium overgenomen, en zullen dat voor Hoogeschool-onderwijs inrichten.

In de "Bombay Examiner" is onlangs een Engelsche vertaling gepubliceerd der brieven van Pater Ippolito Desideri S.J. pionier der Jezuïeten in *Tibet* in de 17de eeuw. De brieven zijn van groote geschiedkundige en missiologische waarde; het origineel wordt bewaard in Storryhurst.

Een Japansch ex-minister bekeerd. Mgr. Schoepfer, bisschop van Tarbes en Lourdes, heeft een treffend relaas ontvangen van den zoon van Montono, weleer minister van buitenlandsche zaken in Japan, en waarin de zoon schrijft over de bekeering zijns vaders, die bijzondere voorliefde had voor Lourdes, en zijn zoon reeds vroeger had toegestaan te bekeeren.

De zoon schreef, dat hij Onze Lieve Vrouw van Lourdes nooit genoeg zou kunnen danken voor de groote genade van het doopsel en het stichtend sterven van zijn vader.

Het jaarverslag der *Philippijnen-Missie* van de Congregatie van Mill-Hill toont eene vermindering in succes, vergeleken bij de jaarcijfers van 1916. Het cijfer der katholieke bevolking liep terug van 281.900 tot 203.300; dat der H.H. Doopsels van 8150 tot 6899.

Het is mede een gevolg van de vermindering van het aantal missionarissen door ziekte, sterfgeval en oorlogsomstandigheden; doch ook de aard der groote massa onder de Filippijnsche katholieken verklaart dezen achteruitgang.

Noodtoestand in Armenië. De Armeensche katholieke Patriarch Paul Pierre XIII Terzian klaagt in een brief aan de bisschoppen van Nederland: "Alles is er (in Armenië) ontredderd, vernietigd bij de jongste ontzettende massamoorden en deportaties.

"Hoe droevig thans de vele en zoo rijke hulpcomité's der Amerikaansche Protestanten te zien heensnellen ginds naar ons Armenië, waar de onzen zoo mooi gewerkt hadden,om met hun rijkdommen de nooden van het lichaam te lenigen, maar tevens de zielen te knechten. Dat stemt waarlijk tot medelijden.

"Ik houd mij overtuigd, dat uit uw land mij opnieuw de behulpzame hand zal worden toegestoken."

Naar wij vernemen, is daar van de 8 bisschoppen slechts één overgebleven en zijn er 113 priesters vermoord. Een derde van de christenen is slechts overgebleven, slechts 33.000 van de 98.000.

Eveneens komen uit Perzie ontzettende berichten over massa-christenmoorden.

De gruwelen zijn 18 Juli 1918 's morgens om 9 uur ingezet.

Een aanzienlijk Mohammedaan, Archet-Hoemayoen, dien Mgr. Sontag als vriend beschouwde, zes maanden lang aan zijn tafel opnam en tweemaal uit levensgevaar redde, heeft als een ware Judas twee van zijn trawanten op hem afgestuurd, om hem op de wreedste wijze om het leven te laten brengen!

Zestig duizend christenen, zoowel Katholieken als Nestorianen en Armeniërs, gingen den kant van Hamadan uit, met het doel om zich bij Bagdad onder

Engelsche bescherming te gaan stellen. Onder die reis hebben er 20.000, waarbij 5 priesters, den jammerlijksten dood gevonden. Uitgeputten, zieken, stervenden werden niet eens opgewacht, zoo drong het gevaar van alle zijden op. De Engelschen waren zoo menschlievend zich over die daklooze ongelukkigen en, om zoo te zeggen, geraamten wat te ontfermen.

Gebrek in den Libanon. Daar heerscht groote hongersnood. Peter Lahoud, Maronitisch priester in Karteba, meldt dat aldaar 1200 menschen van gebrek zijn omgekomen. De Pater verhaalt, dat hij honderden in hun stervensuur heeft bijgestaan, en dat de ongelukkige lijders om een stukje brood smeekten om hun honger te stillen; ook zijn er verschillende priesters omgekomen.

Palestina had in 1918 700.000 inwoners, waarvan 538.000 Mahomedanen, 80.000 Israelieten en 82.000 christenen. Van de laatsten behooren 40.000 tot de Grieksch-Orthodoxe kerk, 2.000 zijn Armeniers, Kopten en Abyssiniers. De Protestanten telden 5.000 volgelingen : de katholieken zijn 35.000 in getal.

Apostolische visitaties. Kardinaal Giustini is met eene belangrijke zending naar Palestina vertrokken. Gedurende de twee maanden, welke de kardinaal in het H. Land doorbrengt, bezoekt hij alle missies. Daarna zal hij ook nog naar Egypte reizen, en den 15en November een monument van den H. Franciscus te Cairo onthullen.

De Paus tracht de christenheid in het Oosten, die nog altijd aan vervolgingen, hongersnood en verschrikkelijke ontberingen bloot staat, zooveel mogelijk moreel en materieel te helpen. Om de missies te reorganiseeren, gaf Zijne Heiligheid aan de congregaties van de Propaganda en der Oostersche kerken last, apostolische visitaties in die landen te doen houden, opdat de toestanden ter plaatse kunnen worden onderzocht en daarover rapport kan worden uitgebracht. De congregaties zelf zullen de geschikte middelen onderzoeken om de missies in 't Oosten een vreedzame en religieuze ontwikkeling te verzekeren. Mgr. Papadopulos heeft de vertegenwoordiging voor Constantinopel en Bulgarije, mgr. Delpech reist Georgië af, mgr. Pompili het gebied van Smyrna, mgr. Couturier Egypte en mgr. Cozzi Albanië.

Tot apostolisch visitator van den *Kaukasus* is benoemd P. Antoine Delpuch van de Witte Paters, die reeds in 1914 met een zending naar Constantinopel was belast.

Ook *Mesopotamië* heeft zijn visitator ontvangen in den persoon van den apost. proto-notaris den Hoogeerw. Heer Adrianus Smets, vroeger kanselier van het Latijnsch patriarchaat te Jerusalem.

De Paus heeft bij het Vaticaan een nieuw college opgericht, waar de geestelijkheid der Koptische kerk onderricht en opleiding zal ontvangen.

De Missie in *Bulgarije* is meer een missie van behoud dan van uitbreiding. De in vroeger eeuwen bekeerde ketters (de zgn. Paulicianen) wonen meest allen in katholieke dorpen langs den Donau, gescheiden van de Bulgaarsche Schismatieken. Bekeeringen onder de Schismatieken zijn uiterst zeldzaam.

Uit een schrijven van den Nederlandschen missiebisschop den Passionist Mgr. D. Theelen (dat. 21 Juni 1919) blijkt, dat er in dat bisdom op 't einde van 1918 waren: 15.480 katholieken over 18 dorpen verspreid. Nog een 200

katholieken wonen in de steden van Noord-Bulgarije.

Tot het bisdom Nicopolis behooren op 't oogenblik 5 wereldgeestelijken en 23 Passionisten. Van deze zijn 6 priesters en één broeder van Hollandsche nationaliteit.

III. OCEANIË.

Duitsche geloofsverkondigers in de Zuidzee. Onder de Zuidzeebewoners, in den waren zin verdierlijkte menschen voordat de geloofsverkondigers hun opbouwend werk onder hen begonnen, hebben de Duitsche missionarissen de dankbaarheid en liefde der inboorlingen gewonnen. Wat Duitsche ijver, degelijkheid en heldhaftigheid bij allerlei ontberingen, dikwijls zelfs bij levensgevaar daar tot stand hebben gebracht, zal in de goede gevolgen daarvan altijd blijven voortleven.

Toen de oorlog uitbrak waren er in het Duitsche protectoraatgebied enkel Duitsche missionarissen werkzaam. De omstandigheid, dat de Duitsche missionarissen vroeger dikwijls onder opperleiding stonden van andere nationaliteit, en in het begin ook met niet-Duitsche krachten werkten, is een eerbewijs voor hun katholieken zin en hun vredelievendheid.

Van de Missionarissen van Steyl, op *Keizer-Wilhelmsland* werkzaam, was sedert jaren niets meer gehoord. Nu schrijft Pater Eerdweg, dat ondanks ondergang van het grootste huis, wegvoering van twee paters en veranderde houding veler inboorlingen, zij met succes verder werken.

Tuwleo, waarin 1900 het eerste kerkje werd opgericht, is heden een christelijk eiland.

Vedreven missionarissen. In het Missiehuis van het H. Hart te Tilburg is telegrafisch bericht ontvangen, dat alle missionarissen, werkzaam op de Marschall-eilanden, door de Japansche regeering naar Yokohama zijn overgebracht, met tot nu toe onbekende bestemming. Vôór den oorlog waren in dit Duitsche missiegebied 8 paters, 5 broeders en 13 zusters werkzaam.

Van het eiland Nauru, dat ook tot dit Vicariaat behoort waren de missionarissen reeds in 1914 verdreven, bij de bezetting van het eiland door de Australiërs.

Er gaan geruchten, dat de regeering van Japan in de nieuw aangeworven koloniën alleen missionarissen zal dulden van het latijnsche ras, dus niet alleen geen Duitschers, maar ook geen Hollanders, Belgen, Engelschen, Amerikanen.

Volgens het "Wereldapostolaat" heeft de regeering van de Hawai-eilanden een levenslang pensioen geschonken aan den eerw. broeder Joseph Dutton, die gedurende 33 jaar werkzaam is geweest in dienst der arme melaatschen op het eiland Molokai. De Eerw. broeder Dutton, die 76 jaar is en geboortig uit de Vereen. Staten, ging over tot de Kath. Kerk in het jaar 1885 en werd een jaar later de helper van pater Damiaan, roemrijker gedachtenis, den bestuurder der leprozen-kolonie op genoemd eiland. Gedurende de laatste 33 jaren heeft broeder Dutton Malokai nimmer verlaten en werd na het overlijden van pater Damiaan, diens opvolger.

De eerste inboorling uit Enge'sch Nieuw-Guinea vertoeft sinds eeuige maanden in Freiburg (Zwitserland) om aan de Apostolische school der missionarissen van het H. Hart aldaar zijne opleiding tot priester te ontvangen. Naar aanleiding van dit heugelijk feit heeft Mgr. Alain de Boismenu, Vicaris Apostolicus dier missie, een herderlijk schrijven aan zijne missionarissen gericht, waarin hij hen aanspoort al hunne zorg te besteden tot het aankweeken van apostolische roepingen onder hunne bekeerlingen.

Schitterend werk van een klooster in Australië. De Zusters van St. Jozef van het H. Hart, wier moederhuis in Noord Sydney staat, en dat een halve eeuw geleden gesticht werd, tellen nu 145 huizen met 1100 zusters; zij bedienen 165 scholen met 18000 leerlingen.

Austratië. Van de 5.570.000 zielen op het vasteland van Australië zijn 1.300.000 katholiek. De katholieke Kerk is er in hoog aanzien. Doch, ofschoon de president van Nieuw-Zuid-Wales katholiek is, zal de vurige wensch der katholieken, dat hun scholen met de Staatsscholen gelijk gesteld worden, nog niet vervuld worden.

IV. AMERIKA.

Missie onder de Roodhuiden. Van de 302.256 Indianen in de Vereenigde Staten zijn ongeveer 70.000 katholieken terwijl 43.346 den protestantschen godsdienst belijden. In Canada zijn op de 105.998 Indianen 43.986 katholieken, 37.881 protestanten en nog 8414 heidenen, terwijl van 15.717 geen godsdienstige gegevens te verkrijgen zijn.

Naar verhouding hebben van de veelsoortige stammen in Noord Amerika de Roodhuiden aan de Vereenigde Staten en Engeland het hoogste aantal vrijwilligers voor den oorlog geleverd; ook hebben zij ruim ingeteekend op de oorlogsleeningen, en verleenden grooten steun aan het Roode Kruis; ja de protestantsche Kukapu-Indianen in Kansas hebben voor den duur van den oorlog Belgische oorlogsweezen "geadopteerd".

De tegenwoordige Indianen-commissaris in de Ver. Staten, Kato Sells, wijdt zich in eendrachtig samenwerken met de missionarissen ten volle aan het belang dezer roode broeders.

Een wetsbesluit van 17 April 1917, dat de burgerlijke vrijmaking der Indianen beoogt, en daardoor hun Amerikaniseering, brengt de oplossing van het Indianen-vraagstuk nabij.

Canada. De Apostolische School, die in 1912 te St. Alexandre werd opgericht, bezit thans als personeel 12 Paters, 12 Broeders, 1 postulant, allen van de Congr. v. d. H. Geest; daarnevens 6 zusters en 7 knechten, Thans volgen 175 studenten er den cursus. Doel der school is: jongelieden op te leiden tot het priesterschap in 't algemeen.

Van de tien millioen negers zijn er ongeveer 200.000 katholiek. Zij bezitten 110 kerken, 156 scholen met 16.000 leerlingen, 26 gestichten voor kinderen en ouden van dagen. Er zijn 192 priesters onder hen werkzaam, waaarvan er vier zelf negers zijn.

Hoe moeilijk het vaak is onder de tegen Rome ingenomen Negerstammen

MISSIEKRONIEK

van het Zuid Oosten ingang te vinden, toont de Lazaristenmissie van Opelica in den Staat Alabama. Langen tijd hebben de missionarissen daar zonder merkbaar succes gearbeid. Aan allerlei vervolgingen en plagerijen van de zijde der negers stonden zij bloot, zonder dat van eenige toenadering sprake was. Wat de paters evenwel niet mocht gelukken, daarin slaagden eenige welmeenende katholieke vrouwen. Zij openden eene school, waarin weldra de eerste kroeskopjes verschenen en sinds dien is er eene totale omwenteling in den toestand gekomen. Nog is het getal der bekeerden gering (120) maar de vooruitzichten stemmen zeer hoopvol en met voldoenden finantieelen steun gaat deze missie eene schoone toekomst te gemoet.

Maar de Protestanten zitten niet stil:

De Secte der Methodisten in Amerika, die in 1918 7.579.311 leden telde, heeft in 1919 voor kerk en zending opgebracht 105 millioen dollar of 270 millioen gulden, d.i. meer dan 30 gulden per persoon.

De *Presbyterianen*, die 2.259.358 leden hadden in 1918, brachten in één maand tijds 39 millioen dollar bijeen.

Gelukkig beginnen de Katholieken van Noord-Amerika zich ook hóe langer hoe meer voor de vreemde missies te interesseeren. Niet alleen door milde bijdragen in geld, maar ook door missionarissen uit te zenden.

Op het jongste congres voor Opvoeding te St. I,ouis gehouden, werd in de sectie "Seminarieonderwijs", gesproken over de middelen om den apostolischen geest op te wekken. Afgevaardigden van verschillende seminaries spraken de hoop uit en de verwachting, dat ook Amerika in de toekomst een groot aandeel zal gaan nemen in het wereldapostolaat.

Treffend zijn, onder dit oogpunt, de woorden van Kardinaal Gibbons:

"De ontzettende behoeften onzer binnenlandsche missies in dit vooruitstrevend land hebben onze gedachten en ijver tot dusver zoo in beslag genomen, dat wij nauwelijks onze aandacht konden wijden aan de vreemde missies. Ongetwijfeld zal de nieuwe stelling van ons volk, als de groote wereldmacht onzen gezichtskring verruimen. Tot nu toe, mogen wij zeggen, is Amerika's invloed een niet-katholieke geweest. Voor de geheele wereld, de Katholieken niet uitgezonderd, is Amerika synoniem met Protestant. De wonderbare kracht der Kerk in dit land is in den vreemde zoo goed als onbekend. De reden daarvan is, dat de Kerk in het buitenland weinig geprofiteerd heeft van onze kracht en onzen rijkdom. Wij betwijfelen niet dat talrijke roepingen voor het Apostolaat — zoowel bij mannen als vrouwen — hier zullen gevonden worden, en het is onze betrouwvolle hoop en gebed, dat God Amerikaanschen ijver, energie en organiseerend talent zal aanwenden om een nieuwen stoot te geven aan de vreemde missies."

De Missie in Maxico. Hier is de toestand nog altijd allertreurigst. Van een goed georganiseerd missiewezen is geen sprake meer. Bijna overal zijn de priesters nog verdreven, is de Kerk beroofd, vervolgd, buitengesloten. Toen de verweesde katholieken in den Staat Sonora onlangs aan de regeering smeekten één verbannen priester toe te laten, kregen zij ten antwoord, dat zulke bloedzuigers en dompers overbodig waren.

Daarentegen is er vrije toegang voor de vele sekten uit Noord Amerika; deze hielden in het begin van 1919 onder bescherming van Carranza in de stad Mexico een groote "Missieconferentie", waar het land onder de verschillende sekten werd verdeeld en een grootsch "plan de campagne" werd ontworpen: het oprichten eener protestautsche Universiteit, een hospitaal, uitbreiding van het bestaande protestantsche seminarie in de stad Mexico; verder het bouwen van ambachtscholen, landbouwscholen, kweekscholen voor onderwijzers enz. over het heele land. De bisschoppen van Spanje hebben hun ambtsbroeders over den Oceaan hun daadwerkelijken steun toegezegd.

Mgr. Kelley van Chicago, voorzitter van de "Extension Society", die aan vele der verbannen Mexicaansche bisschoppen hulp verleende, heeft verklaard dat, ondanks de geruchten en krantenberichten, generaal Carranza de vervolgingswetten tegen de kerk in Mexico zal verzachten, nog niets gedaan is.

De grondwet van Queretaro, welke tegen de Katholieke geestelijken en religieuzen was gericht, is nog steeds van kracht, terwijl de regeering nog steeds de geconfisqueerde kerkelijke gebouwen in bezit heett. In den Staat Sonora is op de 5000 geloovigen 1 priester toegestaan. De eenige verzachting is, dat een enkele bisschop naar zijn diocees mag terugkeeren.

Wat den godsdienst betreft, zoo besloot Mgr. Kelley, is de toestand in Mexico verre van bevredigend.

Krachtige pogingen worden thans aangewend om er de regeering toe te brengen haar beloften te houden.

Op *Haiti* besturen de Paters van den H. Geest een Klein-Seminarie en zijn verder belast met de zorg van twee residenties. Het Klein-Seminarie telt 14 Paters, 1 wereldheer, 4 Broeders en 5 leeken-onderwijzers.

Buiten het Klein-Seminarie is aan deze kloostergemeente een meteorologisch observatorium verbonden; daarbij voegt zich nog de geestelijke zorg van 7 inrichtingen en een flink weeshuis.

Het seminarie telt 342 studenten.

Het gasthuis is één geworden met het oude mannen- en vrouwenhuis. Het aantal dergenen die er een onderdak vinden, stijgt tot 2393.

In de residentie te Petiorwille werken 2 Paters, die bovendien nog 3 kapellen bedienen. In de residentie te St. Magdaleine is op 't oogenblik geen personeel. Pater Janin, de laatst overgeblevene, die een zieken pastoor te Guadeloupe moet vervangen, komt er van tijd tot tijd retraiten geven en lijdensmeditaties houden.

Het provinciaal Commissariaat der Nederl. Franciscanen in *Brazilië* telt 42 paters en 10 broeders.

In 12 parochie's, in oppervlakte zoo ongeveer driemaal Nederland, met een zielental van minstens 250 duizend zielen, is de herderlijke zorg aan hen toevertrouwd.

Bij een *Indianenstam*, gelegen in de wouden van den bergketen Aymores, werkt men om die heidenen tot het katholieke geloof en de beschaving te brengen. In twee parochies, diep in het binnenland gelegen, geven de paters een weekblad uit.

MISSIEKRONIEK 155

Wordt in alle parochie's voor het katholiek onderwijs gewerkt, bovenaan staat een katholiek Gymnasium, bezocht door 370 leerlingen. Vooral ook in eigen armenscholen voor jongens en meisjes wordt de jeugd in gezonde en katholieke princiepen opgevoed.

BOEKBESPREKING.

Arnold Janssen, Gründer des Steyler Missionswerkes. Ein Lebensbild von H. Fischer, Priester S. V. D. VIII, 493. Missions-Druckerei in Steil (L.).

Door deze uitgave heeft de bekende P. Fischer de missieliteratuur met een belangrijk en wetenschappelijk werk verrijkt. Hij geeft ons eene uitgebreide levensgeschiedenis van den man, die aan de wieg stond der tegenwoordige missiebeweging in Duitschland en Oostenrijk en die ook in Holland door zijn werk een onmiskenbaren invloed uitoefende op het missiewerk. Meer dan 30 jaar is Superior Janssen de sterke en straffe leider geweest van een der grootste en best georganiseerde missiestichtingen der laatste eeuw, die haar zonen zond naar alle werelddeelen tot volken met en zonder kultuur.

Wat levert de fijne naspeuring van al de groote en geringere daden en gebeurtenissen in zulk een leven een schat van praktische wetenschap op! Vooral ook omdat P. Fischer zich bij zijn arbeid leiden liet door de gedachte: "De waarheid alleen eert God en zijne dienaars!" Zoo krijgt men wetenschappelijk werk, de schaduwplekken worden niet weggedoezeld, de schrijver doet niet aan "Schönfärberei," maar 't licht komt dan ook te heller uit over het geheele beeld.

Steunend op den voorarbeid van eenige medebroeders en nog geholpen door velen, die P. Janssen persoonlijk kenden — hoe verhoogt dit de bezonkenheid en juistheid van het werk! — heeft P. Fischer ons het beeld geteekend van zijn grooten vader. Ernstige levensopvatting, strenge tucht, onverzettelijke vasthoudendheid aan groote beginselen, rustelooze werklust, diepe godsdienstzin, ziedaar de kenmerkende trekken. Al zijn kracht en groote liefde gaf P. Janssen aan het missiewerk onder de heidenen, maar bleef toch ook het geestelijk reddingswerk in het eigen vaderland steunen naar best vermogen. Gemakkelijk had zijn zorgvolle ijver en de moeilijkheden eener eerste stichting hem er toe kunnen verleiden den arbeid van anderen op missiegebied niet te steunen, maar dergelijke enghartigheid was bij hem niet te vinden. Integendeel. Door daden toonde hij voortdurend, wat hij zijnen zonen leerde: "So weit wir können, sollen wir die frommen Bemühungen anderer unterstützen."

Zijn wetenschap en de nieuwere begrippen van den tijd wist Superior Janssen dienstbaar te maken aan het werk, dat Gods Voorzienigheid hem te doen gegeven had. De hooge waarde eener goede pers werd door hem ten

volle begrepen. "Gute Schriften sind still arbeitende Seelsorger", voor het eigen land en tevens ondersteunde hij door zijne uitgaven het missiewerk van zijn Gezelschap. S. V. D. werd dan ook plagend verklaard als: "Sie vertreiben Drucksachen". Wetenschappelijk leider van zijn werk was de Superior, als hij, de vroegere leeraar, zelf colleges gaf in de mathematiek en andere vakken, als hij voor de studieplannen van zijn Gezelschap te rade ging bij Otto Willmann, den onderwijs-expert, als hij zorgde, dat in de eerste decennia 70 der zijnen aan universiteiten studeerden en men bij hem nooit tevergeefs om bocken aanklopte, al eischte hij ook groote zuinigheid in andere zaken. Werd hem een missiegebied aangeboden, hoe trachtte hij zich dan langs allerlei wegen alle mogelijke gegevens te verschaffen over den aard van het land en zijne bewoners, over vroegere missiepogingen en over vele kleinere zaken en wachtte, wachtte tot alles zeer juist overwogen was, soms tot ergernis van anderen, die meenden haastiger besluiten te kunnen nemen. Als zijn systeem bij het missioneeringswerk gaf hij aan:,, Oprichting van centraalstaties, waar minstens twee priesters moeten verblijven, maar geen kleine staties met één priester. Bij elke nederzetting legge men tuinen aan, die iets kunnen opleveren voor de toekomst en waar men de leerlingen kan laten werken."

Toch was wetenschappelijkheid geen hoofdzaak bij den stichter van Steyl. Neen, geheel 't boek door toont hij zich "het werktuig Gods' hij, de eenvoudige priester, zonder uiterlijke talenten, die door God ad majora geroepen wordt. Verliest men dit uit 't oog, dan blijft er veel onverklaarbaar in dit leven. "Für ihn war Missionsarbeit vor allem Gebetsarbeit". Daarom zonderde hij van zijne missiezusters enkele slotzusters af, die dag en nacht zouden bidden ook voor het welslagen van het missiewerk. Zoo is deze mooie aanwinst voor onze missieliteratuur tevens een boek van devote stichting, want overal fundeert P. Janssen zijn arbeid op het bovennatuurlijke.

Ook de drukkerij van Steyl heeft door deze uitgave haar grooten stichter willen huldigen. Papier, lettertype, band en illustraties, 't is alles even mooi, niet up-to-date, want van den oorlog merkt men niets.

Gaarne bevelen we dan ook deze uitgave bij de lezers aan en spreken den wensch uit, dat spoedig eene Hollandsche bewerking volge. Ze zal haar weg wel vinden!

Serafijnsch Seminarie Langeweg N.-B. P. TARCISIUS O. M. Cap.

Prof. Dr. J. Schmidlin: Einführung in die Missionswissenschaft, 8 VI + 208 blz. Munster 1. W. Aschendorffsche Buchhandlung, 1917.

Prof. Dr. J. Schmidlin: Katholische Missionslehre im Grundrisz 8, x + 468 blz. Münster i. W., Aschendorffsche Buchhandlung. 1919. pr. 12.50 m.

Ziedaar twee werken, die in ons zoo veel belovend nieuw tijdschrift "Het Missiewerk" al aanstonds moeten vermeld, besproken en aanbevolen

worden. Men mag het jammer vinden of niet, een feit is het, dat het "Germania docet", evenals op zoo menig ander gebied, ook op 't gebied van missiewetenschap en missieactie tot uiting komt. Zelfs in de hardste beproevingen van den oorlog zijn onze Oosterburen ons ten voorbeeld geweest, getuige o.a. de prachtige "Missionskursus in Keulen" 5—7 Sept. 1916, waaraan omtrent 600 personen deelnamen, de "Lehrerinnen Missionskursus" in Munster die door 1070 onderwijzeressen gevolgd werd enz. En van 7—14 Oct. werd in Dusseldorf weer een zeer merkwaardige 8-daagsche missiecursus gehouden, n.l. van Duitsche missionarissen.

Daar is dus nog veel te leeren, en nu men in ons dierbaar vaderland den laatsten tijd tot de overtuiging is gekomen, dat iedere priester en elke ontwikkelde leek van het missiewerk heel wat moet weten, nu kan ik hun de beide vermelde werken van Dr. Schmidlin niet warm genoeg aanbevelen.

Laten wij 't eerlijk bekennen : wij katholieken hier te lande zijn in missie-kennis en missieactie ten achter bij de Protestanten en ook bij de Duitschers, en zelfs Engelschen.

Prof. Duff was de eerste die in Engeland (Edinburg) een leerstoel van missie-wetenschap besteeg. De Duitschers volgden, Eerst de Protestanten. De baanbreker in Duitschland was de bekende Warneck, die o.a. in zijne "Missionslehre" (1897) hoewel soms nogal eenzijdig en hatelijk voor de katholieken, mooi werk leverde. Toen begonnen de katholieken die thans op weg zijn de Protestanten op zij te streven. De Duitsche Jezuïeten, de Paters van Steijl en andere, maar vooral de geleerde en energieke Dr. Jos. Schmidlin, de eerste Professor van den voor een tiental jaren opgerichten leerstoel aan de Universiteit van Munster van katholieke missie-wetenschap, hebben in deze reeds enorm veel gepresteerd. Nu al zou men bladzijden kunnen vullen met de opsomming enkel van titels van boeken, tijdschriften, brochures enz. over missie, missiekunde enz. De "Katholische Missionen" der P.P. Jezuïeten, (Freiburg-Herder) en het "Zeitschrift für Missionswissenschaft" door Prof. Dr. Schmidlin in 1911 opgericht, zijn zeker de beste geredigeerde missietijdschriften, het laatste m.i. onmisbaar voor ieder geestelijke of leek, die een ernstige studie wil maken van het missieproblecm. Onze katholieke Hoogeschool-studenten, die der Leergangen, ja zelfs die der kweekscholen van Kath. Onderwijzers e.d. dienden, zoo niet als abonné's dan toch als portefeuille-lezers, van deze degelijke publikatie kennis te nemen.

Wegens plaatsruimte moet ik, tot mijn spijt, kort zijn in 't bespreken der twee bovengenoemde werken.

Het eerste "Einfurung" geeft een goed antwoord op de vraag wat missiewetenschap, missiekunde eigenlijk is. Want die vraagt hoort men ook onder geestelijken, gedurig stellen.

Reeds in den 1sten jg. (1901) van boven vermeld tijdschrift heeft Prof. Dr. Schmidlin al op die vraag geantwoord (blz. 10—21 art:,, Die katholische Missionswissenschaft"), doch nu, in zijn boek, wordt uitvoerig bescheid gegeven op de vraag: waarin bestaat de missie-wetenschap, en wat omvat ze. Men vindt er 't begrip, de analyse, ook 't doel der missiekunde als wetenschap

ontwikkeld. Wat een wetenschap in 't algemeen is, is bekend genoeg, n.l. individueel-psychologische of subjectieve kennis der waarheid en wel eene zekere geordende, begronde, systematische, en verder in objectiven zin het organisch geordende en ontleede systeem eener innerlijk bijeenhoorende groep van gekende waarheden.

Met die norma nu aan de hand, definieert, rangschikt Dr. Schmidlin nu alles wat met de *missie* verband houdt om er eene echte wetenschap, onderdeel natuurlijk der missionswissenschaft, uit te detailleeren, eene "disziplin", zooals de Duitschers dat noemen.

Blz. 1—58 behandelt de auteur nu in 't algemeen, eerstens den huidigen toestand der kath. missie-wetenschap, dan verder begrip, karakter, stelling dier wetenschap (tegenover andere), vervolgens haar nut en waarde. In 't bizonder (blz. 58—185) worden dan de onderdeelen der missie-wetenschap beschouwd met aanduiding van elks begrip, methode en geschiedenis. En die takken zijn vele, zooals trouwens iedere groote wetenschap zich tegenwoordig hoe langer hoe meer versplintert in takken en takjes. Hier bespreekt dus Schmidlin, de missie-geschiedenis, missiehunde met missiestatistiek en missiegeographie, missietheorie, weer onderverdeeld in eene apologetische, dogmatische, ethische en bijbelsch-traditioneele; verder missierecht en missiemethodiek. Een aanhang behandelt eindelijk nog de hulp "disziplinen" der missiewetenschap.

"Excusez de peu", zou men haast zeggen, maar in ernst. Ieder ontwikkeld man dient minstens — om te beginnen — eenige duidelijke noties over die verschillende nieuwe wetenschappen — want dat zijn ze — te bezitten. Dat alles nu vindt men beknopt in Dr. Schmidlin's Introductie of "Einführung.

Het tweede werk van Prof. Dr. Schmidlin: "Kathol. Missionslehre" is van langeren adem, en werkelijk een prachtig stuk arbeid, waarmee men den auteur mag feliciteeren. Nergens ter wereld bestaat er iets dergelijks.Ik zeg niet dat Schmidlin den protestant Warneck met zijn "Missionslehre" overtroffen heeft, in alles, maar hij evenaart hem wat zakelijkheid en echte wetenschappelijkheid betreft, en overtreft hem in elk geval in objectieve waarheidsliefde. Immers Warneck, gelijk zoo vele onzer protestantsche broeders, kan zijn lasterlijke uitvallen tegen Roomschen, waardoor dan de waarheid in 't gedrang komt, niet inhouden.

Nogmaals, de ruimte ontbreekt me, om dit leerboek meer uitvoerig te bespreken. Laat mij ten minste een heel klein overzicht geven van 't werk, en ten slotte eenige aanmerkingen maken.

De auteur verdeelt zijn boek in zes groote hoofdstukken. In 't eerste hoofdstuk, *Praeliminaria* betiteld, behandelt Schmidlin algemeene dingen en o.a. bestaande literatuur en bronnen der missie-wetenschap. In dat hoofdstuk blz. 39, 44, zet de schrijver uiteen, wat men onder *missie* te verstaan heeft sensu stricto, lato, latiori, latissimo! Het 2e hoofdstuk handelt over de gegrondheid van missie en missieactie ook, blz. 56 e.v. Hierin zijn de bewijzen, de argumenten opgehoopt, uit de H. Schrift, de Vaders, enz. Ook natuurlijke beweegredenen, die weinig minder dan den missieplicht bewijzen. Dit ka-

pittel kan bizonder den geestelijken voor hunne missiepreeken, voordrachten, konferenties, enz. worden aanbevolen. De bewijzen uit de H. Schrift konden wat uitvoeriger zijn. Het 3e hoofdstuk door Schmidlin ietwat te scholastisch Missiesubject genoemd, handelt breed en duidelijk over de dragers van 't missewezen in 't vaderland, en in 't missiegebied. Natuurlijk worden hier de meer groote missiewerken Genootschap en Kindsheid uitvoerig besproken. De schrijver echter bezigt (blz. 148) een ongelukkige uitdrukking met te zeggen dat, neven die twee groote de andere meer bizondere missiewerken door de Pausen slechts geduld zijn. Die andere kunnen ook zeer aanmoedigende pauselijke Brieven vertoonen, die toch meer beduiden dan een eenvoudig "dulden", b.v. om maar iets te noemen de H. Petrus-Claversodalität der gravin Ledischowska. In het 4e en 5e hoofdstuk is het missieobject (voorwerp) en 't missiedoel besproken. In die twee kapittels heeft Schmidlin zeer wetenswaardige missiedingen bijeengegaard. Vooral het missie-doel wordt mooi geschetst. De schrijver splitst het in een individueel (bekeering van individuen hier en daar zonder samenhang) en een sociaal missiedoel, en dan geeft hij mooie bladzijden over volkskerstening, de kerkelijke organisatie, medehulp der inboorlingen, financieel maar vooral persoonlijk (inlandsche klerus, katechisten, schoolmeesters, zusters enz.). Als aanhang spreekt hij dan nog over de missie nevendoeleinden onder 't algemeen begrip van kultuur samengevat, zooals daar zijn bevordering van landbouw. velerlei wetenschappen o.a. vakkenkunde, aardrijkskunde enz. Het 6e en laatste hoofdstuk (blz. 343-449) is al even belangrijk en leerzaam. Schm. bespreekt er de missie-middelen. Eerst de directe middelen, en dan de algemeene, zooals bovennatuurlijke middelen o.a. het gebed, het voorbeeld, offers, enz, de meer bizondere, zooals preeken en katechismus onder heidenen, het katechumenaat, de doop, enz. Daarna komen de indirekte missie-middelen aan de beurt, zooals scnolen, ook vakscholen, landbouw, enz.

Ziedaar iets van den rijken inhoud van dit schoone missie-leerboek, dat ik in veler handen zou willen zien. Het uiterlijke van 't boek is voornaam en de prijs zeer laag. Volmaakt is het niet, wat ook de schrijver wel zal toegeven. Nu en dan krijgt men den indruk dat 't wat vluchtig saamgesteld is. Verder komt er wat te veel en veel te scherpe polemiek in voor. De toon moest heel wat bedaarder, serener zijn. Soms denkt men den Professor op zijn katheder te hooren, met wat al te apodictische allures. Met voetnoten is de schrijver nog al spaarzaam geweest. "Gelukkigi"! zullen sommige Hollanders zeggen. Dat wil nog al wat zeggen voor een geleerden Duitscher, wat de zeer verdienstelijke l'rof. Dr. Schmidlin ontegenzeggelijk is op zijn gebied. Die kleine onvolmaaktheden echter, of vlekjes, mogen niemand weerhouden de twee boeken aan te schaffen.

Boxtel A. J., Oct. 1919.

J. M. M. VAN DER BURGT, Miss. van Afrika (W. P.)

IMPRIMATUR

J. POMPEN, Vic. Gen.

Buscoduci, die 28 Octobris 1919.

Z. D. H. MGR. GIESEN O. F. M. † 6 AUGUSTUS 1919

IN MEMORIAM.

Z. D. H. MGR. GIESEN O. F. M.

Een kort bericht in "Het Missiewerk" heeft reeds gewezen op het groote verlies, dat de Franciskaansche Missie van Noord-Shantong leed door den dood van haren Vicarius Apostolicus. Eene korte levensschets moge de verdiensten en de beteekenis van dezen Nederlandschen missionaris voor het nageslacht bewaren ¹).

Mgr. Giesen werd den 16den October 1868 te Amsterdam geboren. Na voltooide studiën aan het Gymnasium te Venray trad hij den 3den October 1886 te Maastricht in de Minderbroedersorde. Hij ontving de H. Priesterwijding den 18den Maart 1893 en werd in hetzelfde jaar benoemd tot leeraar aan het Gymnasium te Megen, waar hij slechts één jaar werkzaam bleef. Op herhaald verzoek werd hem toegestaan zich naar de missie in China te begeven. Hij vertrok in Augustus 1894 naar Zuid-Chansi.

In de missie bleek spoedig de bijzondere geschiktheid van den jongen missionaris voor zijn apostolische werkzaamheid. Hij kon de Chineesche taal vlot lezen en schrijven en wist zich bij de Christenen spoedig bemind te maken. Zijn eerste kennismaking met de Christenen beschreef hij in een brief, die zijn echt-Hollandsche gemoedelijkheid en goedhartigheid duidelijk deed uitkomen 2).

Onvermoeid wijdde de missionaris zich aan zijn moeilijke taak en verdroeg hij de zware opofferingen aan zijn veel omvattenden arbeid verbonden. Vooral in de dagen der vervolging in 1900 toonde hij zijn moedigen geloofsijver. Hij gaf zich alle moeite, om het Christenvolk te weer te stellen tegen de optrekkende Boksers. Tweemaal werd hij zelfs gewond. Den eersten keer redde hij zijn

2) Zie Sint Franciscus X (1895) 183 vv.

¹⁾ Neerlandia Franciscana II (1919) 327; Antoniusbode XXVI (1919) 169ff.

162 IN MEMORIAM

leven door zich als dood te laten neervallen. Den tweeden keer bevond hij zich te midden van de Christenen, die hij van munitie had voorzien. Een kogel was in zijn been gedrongen en werd met vreeselijke pijn daaruit verwijderd. Maar de missionaris bleef zijne Christenen aanmoedigen en voorkwam op deze wijze, dat zij in de handen der moordende Boksers vielen. In die dagen van wreede vervolging was hij een sterke steun voor zijne Christenen. De litteekenen, die altijd op zijn hoofd zichtbaar bleven, waren een blijvende herinnering aan de daadwerkelijke liefde van den missionaris voor zijn volk in de allermoeilijkste tijden.

Spoedig daarna werd de moedige missionaris met een zeer moeilijke taak belast. Hij werd geroepen om het Vicariaat van Noord-Shantong te besturen, dat tot dan toe aan Italiaansche Minderbroeders was toevertrouwd en door de vervolging zwaar had geleden. Mgr. Hofman wijdde hem den 14den November 1902 tot titulair-bisschop van Paltus.

Met P. Winfridus Groeneveld en P. Marinus van der Klei vertrok hij als Vicarius Apostolicus naar zijn Vicariaat.

Als Bisschop stond hij spoedig in hoog aanzien, ook bij de Chineesche regeering, die hem in 1905 tot mandarijn benoemde en hem later nog een ordeteeken verleende.

Het Vicariaat Noord-Shantong, vooral door Duitsche Minderbroeders bediend, kwam onder de energieke leiding van den Bisschop tot grooten bloei. Van 16000 was het aantal Christenen in 1919 tot 41000 geklommen. Veel zorg werd er besteed aan het onderwijs. In het bijzonder trachtte men goede onderwijzers te vormen en dit nuttig werk te bevestigen. Ook werken der naastenliefde, als weeshuizen, huizen voor bejaarde lieden, werden ondernomen en kwamen tot bloei ¹).

Groote moeilijkheden brachten het indringen der protestantsche Amerikaansche zendelingen en de oorlog.

Voor de bestrijding der groote uitgaven werd getracht ook de medewerking der eigen Christenen te verkrijgen. Er werd n.l. tijdens den oorlog in de verschillende gemeenten een missievereeniging opgericht. Al kunnen die arme Christenen niet veel bijdragen, toch leeren zij op die wijze langzamerhand voor zich zelf zorgen 2).

1) Vgl. Antoniusbode XXVI (1919) 68ff.

²⁾ Jahresbericht (1916) des Franziskaner-Missions-Vereins, S. 3.

IN MEMORIAM 163

Een allergevoeligste slag bedreigde het Vicariaat door de beslissing, dat de Duitsche missionarissen zouden worden uitgewezen. Mgr. Giesen stelde alle pogingen in het werk, om te verkrijgen dat het uitwijzingsbevel werd ingetrokken. In twee brieven van 15 Maart en 5 April 1) deelde de Bisschop mee, wat hij gedaan had om de intrekking van dat bevel te verkrijgen voor de Minderbroeders van Noord-Shantong en de missionarissen van Steyl in Zuid-Shantong. Twee reizen naar Peking, een telegramwisseling met den Apostolischen Stoel en het Amerikaansche Episcopaat, vooral ook de voorspraak van invloedrijke personen - in het bijzonder der Fransche Paters in Oost-Shantong - en eene reis van Bisschop Wittmer naar Peking leidden tot goede resultaten. Er werd tenminste beslist, dat die missionarissen en zusters blijven mochten, welke door de overheden der provincie onmisbaar voor de bediening der liefdadige instellingen verklaard werden. Het gelukte aan Mgr. Giesen deze verklaring te verkrijgen voor de missionarissen en zusters van zijn Vicariaat.

Toch kon hij niet verhinderen dat zes zijner Paters, die te ver van Tsinantu verwijderd waren, door de politie naar de hoofdstad werden getransporteerd, van waaruit zij Schanghai en de haven bereikten.

Officieel werd, ondanks de tegenwerking van den Engelschen Consul, afgekondigd, dat voortaan de Duitsche missionarissen van het Vicariaat met rust zouden gelaten worden.

Die verklaring stelde echter den Bisschop niet volkomen gerust. Hij vreesde nog altijd, dat nieuwe moeilijkheden zouden gemaakt worden.

Het moet wel een pijnlijke gedachte voor den Vicarius Apostolicus geweest zijn in deze moeilijke tijden zijn Christenen en missionarissen te moeten verlaten. Eene ziekte dwong hem er toe. En, helaas, kon een operatie zijn lichamelijk herstel niet meer bewerken. Den 6den Augustus verloor het Vicariaat zijn grooten Bisschop. Vol zorg zien de Duitsche Minderbroeders de toekomst te gemoet.

P. FIDENTIUS v. d. BORNE O. F. M.

¹⁾ Zie Antoniusbode XXVI (1919) 175.

ENCYCLIEK VAN Z. H. BENEDICTUS XV OVER DE MISSIES.

Op den 30en November van het vorig jaar verraste Z. H. Paus Benedictus XV de Katholieke wereld met een buitengewoon belangrijkschrijven, dat vooral den leden en begunstigers van den Priester-Missiebond en alle missievrienden met groote vreugde en blijde verwachting zal vervuld hebben.

In een heerlijke encycliek gaf Z. H een nieuwen krachtigen stoot aan de allerwegen zich uitbreidende missiebeweging en een stevigen steun aan het streven, dat zich in tal van christelijke landen openbaart, om de heidensche wereld voor Christus te winnen.

Opwekkend en begeesterend zijn niet alleen de woorden van den H. Vader, maar ook zeer leerzaam. Zij geven de gedragslijn aan die de kinderen der Kerk, de Bisschoppen, de missionarissen, de leiders der missieactie en de gewone geloovigen te volgen hebben om de heilige missiezaak te dienen. En wij meenden dan ook niet te mogen nalaten dit gewichtig Pauselijk schrijven in zijn geheel in ons tijdschrift op te nemen.

Ten einde een beter overzicht te geven van den inhoud zullen wij het in vijf deelen splitsen.

- 1. De Geschiedenis van het Apostolaat en de vorderingen welke het in den loop der tijden gemaakt heeft.
- 2. Plichten der Missie-Bisschoppen, Vicarissen en Apostolische Prefecten, die in de missies werkzaam zijn.
 - 3. Plichten der Missionarissen.
- 4. Plichten welke de geloovigen en ook de Bisschoppen en missionarissen, die buiten de missies werkzaam zijn, ten opzichte der missies te vervullen hebben.
 - 5. Aanbeveling van den Priester-Missiebond.

Eerbiedwaardige Broeders,

Heil en Apostolischen zegen.

Een allerverhevenste en zeer heilige taak was het, die Jezus Christus, Onze Heer, Zijn Apostelen oplegde, toen Hij op het punt staande naar Zijn Vader weer te keeren tot hen zeide: "Gaat in de geheele wereld en verkondigt het Evangelie aan alle schepselen" (Marc. XVI 15), - een taak, die voorzeker niet eindigen mocht bij het sterven der Apostelen, maar door hunne opvolgers moest worden voortgezet tot aan de voleinding der tijden, zoolang op aarde menschen zouden verblijven, die door de waarheid bevrijd moesten worden. Vandaar, "gingen zij uit en predikten alom Gods Woord (Marc. XVI 15.) .. zoodat tot de uiteinden der gansche aarde hun stem werd gehoord" (Ps. XVIII 5); en de Kerk steeds het goddelijk gebod indachtig, heeft nooit nagelaten door alle eeuwen en naar alle streken verkondigers en bedienaren uit te zenden van de door God den menschen geschonken leer en van de door Christus hun gebrachte verlossing. Zelfs in de eerste drie eeuwen, toen de eene vervolging na de andere tegen de pas gestichte Kerk door de hel werd ontketend, en overal het bloed der Christenen vloeide, hielden de geloofsverkondigers niet op in het uitgestrekte Romeinsche Rijk hun stem te verheffen om den Gekruiste te prediken. Toen echter in latere tijden de Kerk openlijk vrede en vrijheid verwierf, maakte zij over geheel den aardbodem nog veel grooter vorderingen in het apostolaat, waarin mannen, uitmuntend door een heiligen levenswandel, allernuttigst hebben gearbeid. Onder hen verlichtte Gregorius Armenië en won het voor 't Christendom, Victorinus Styrië, Frumentius Ethiopië; dan won Patritius Spanje voor Christus, Augustinus Engeland, Columba en Palladius Schotland; vervolgens bestraalde Clemens Willibrordus, de eerste bisschop van Utrecht, Holland met het licht van het Evangelie; en brachten Bonifacius en Ausgarius de Germaansche volken. Cyrillus en Methodius de Slavische volkeren tot het katholieke geloof. Daarna werd een nog ruimer arbeidsveld den apostotischen mannen geopend, toen Wilhelmus Ruysbroeck het licht des geloofs bracht in Mongolië en de zalige Gregorius X de eerste missionarissen zond naar China. De Zonen van Franciscus van Assisië, die de eerste geloofsverkondigers in dat uitgestrekte missieveld later volgden, hebben er een talrijke schare voor de leer van Christus gewonnen, welke echter niet lang daarna door vervolging werd verstrooid.

Nadat Amerika was ontdekt, begon een leger van apostolische mannen, onder wie Bartholomeus Las Casas, sieraad en licht der Dominikaner orde, op de eerste plaats dient genoemd, de ongelukkige inboorlingen te beschermen tegen de onrechtvaardige overheersching van menschen, en tevens te ontrukken aan de harde slavernij der booze geesten. Ondertusschen vond Franciscus Xaverius, die met de Apostelen zelve mag vergeleken worden, na in Aziatisch Indië en in Japan op wonderbare wijze voor Christus' eer en het heil der zielen te hebben gearbeid, op de grens van het Chineesche rijk, waarheen hij zich begaf, den dood, door zijn tocht als 't ware den toegang

openend voor de vernieuwde prediking van het Evangelie in dit onmetelijk rijk, waarin eenmaal uit zoovele roemrijke religieuze orden en missie-congregaties mannen vol ijver om het geloof te verbreiden hun apostolaat zouden vervullen onder zoo wisselende omstandigheden van tijd en plaats. Ten slotte nog herinnerend aan het land, dat het laatst aan de geloofsverkondiging toegang verleende, noemen wij Australië en ook de binnenlanden van Afrika, die in den laatsten tijd nog, door stoutmoedigen en onversaagden doorkruist, de verkondigers van het Christelijk geloof ontvingen; en in de onmetelijke Stille Zuidzee is bijna geen eiland meer, hoe afgelegen ook, waartoe onze ijverige missionarissen niet zijn doorgedrongen. Onder hen waren er velen, die zelf, terwijl zij voor de zaligheid hunner broeders arbeidden, naar het voorbeeld der Apostelen tot den hoogsten trap van heiligheid opklommen, en niet weinigen hunner bekroonden hun apostolaat met den lauwer van het martelaarschap, en bevestigden het Geloof door het storten van hun bloed.

Bij het zien van zoovele en zware offers door onze missionarissen bij de verbreiding des Geloofs gebracht, bij het zien van zooveel ijver en voorbeelden van onbezweken moed, moeten wij ons ten zeerste verbazen, dat nog talloos velen in de duisternissen en in de schaduwen des doods gezeten zijn; immers volgens de jongste schatting zijn de heidenen nog duizend millioen in getal.

Begaan met het droevig lot dier tallooze zielen, slaan Wij, die krachtens Ons heilig Apostolisch ambt het van 't hoogste gewicht achten, dat hun de weldaden der goddelijke Verlossing worden meegedeeld, welwillend en dankbaar gade, hoe alom in de Katholieke Wereld het streven door Gods Geest ongetwijfeld aangewakkerd, veld wint om de vreemde Missiën te steunen en te bevorderen. Om datzelfde streven, hetwelk zoozeer met ons ambt en onze innigste wenschen strookt, zooveel mogelijk aan te moedigen en te bevorderen, zenden wij U, eerbiedwaardige Broeders, na 's Heeren licht en bijstand in vurige gebeden te hebben afgesmeekt, dezen brief, waarin Wij U, uwe geestelijken en geloovigen opwekken, door U aan te geven, op welke wijze gij deze allergewichtigste zaak kunt bevorderen.

Allereerst richten Wij het woord tot degenen, die als Bisschoppen, Apostolische Vicarissen en Prefecten aan het hoofd der Missiën staan; op hen immers in de eerste plaats rust de zorg het Geloof te verbreiden, van hen vooral verwacht de Kerk hare uitbreiding. Wij weten, met welk een apostolischen ijver zij bezield zijn, en het is ons volstrekt niet onbekend, welke en hoe groote moeielijkheden zij te overwinnen hadden, welke gevaren zij moesten trotseeren, vooral in de laatste jaren, niet alleen om hun posten en staties niet te verlaten, maar ook om het Godsrijk nog te vergrooten. Overtuigd overigens van hunne aanhankelijkheid en liefde jegens den Apostolischen Stoel leggen wij hun, als een vader aan zijn kinderen, onze gedachten bloot.

Vóór alles moeten zij er aan denken, dat ieder hunner aan zijn Missie, als 't ware, leven en bezieling geve. Daarom moeten zij hun priesters en overige medehelpers in de bediening door woord en daad ten voorbeeld zijn en hen

aanmoedigen en opwekken om naar de volmaaktheid te streven. Allen immers, die, op welke wijze ook, in dezen wijngaard des Heeren werkzaam zijn, moeten bij ondervinding weten en innig er van overtuigd zijn, dat aan het hoofd der Missie staat een waakzame, ijverige en liefdevolle vader, die allen en alles in zijn liefde omvat, die zich verheugt over hun welslagen, medelijden met hen heeft in hunne beproevingen, hun prijzenswaardige ondernemingen en pogingen steunt en aanmoedigt, een vader eindelijk, die de belangen zijner ondergeschikten als de zijne beschouwt.

De groei en bloei eener Missie hangt voor een groot deel af van de wijze, waarop zij wordt bestuurd; en daarom zou het haar tot groot onheil kunnen strekken als een ongeschikte of niet voor zijn taak berekende aan haar hoofd werd geplaatst. Wie ter verbreiding van den Christennaam vaderland, vrienden en verwanten verlaat, aanvaardt een lange en meestal gevaarlijke reis, gaat blijmoedig en bereidvaardig de grootste ontberingen tegemoet, mits hij maar zooveel mogelijk zielen voor Christus mag winnen. Vindt hij nu ginds een ijverig Overste, wiens voorzichtigheid en liefde hem in alles steunen, dan lijdt het geen twijfel, of zijn arbeid zal vele vruchten dragen; zou hij dien niet vinden, dan is het zeer te vreezen, dat hij, allengs afgemat door offers en tegenspoed, ten slotte den moed verliest en het werk opgeeft.

Vervolgens, wie aan het hoofd eener Missie staat, moet er op de eerste plaats voor zorgen, de Missie tot bloei en volle ontwikkeling te brengen. Daar immers zijn Missiegebied in zijn geheel, hoever het zich ook uitstrekt, aan zijn zorg is toevertrouwd, moet hij het eeuwig heil zoeken van allen, die wonen in dat gebied. Hij mag er zich daarom niet mede tevreden stellen, dat hij uit een ontelbare menigte van heidenen eenige duizenden tot het Geloof heeft bekeerd. Hij beware, bescherme en steune de zielen, die hij voor Christus heeft gewonnen, en dulde niet, dat er één enkele afvalle of verloren ga. Hij meene echter niet zijn taak naar behooren te vervullen, als hij niet naar best vermogen en onverpoosd tracht ook de overigen die veel grooter in getal zijn, tot de waarheid en het Christelijk leven te brengen. Opdat derhalve de prediking van het Evangelie allen spoediger en beter bereike, zal het nuttig zijn andere missiestaties en posten op te richten als toekomstige centra voor nieuwe Vicariaten of Prefecturen, waarin te gelegener tijd dezelfde Missie worde verdeeld. Verdienden lof brengen wij hier aan alle Apostolische Vicarissen, die op deze wijze, zooals wij aangaven, aan het rijk Gods grooter uitbreiding schonken, en met dat doel gaarne de hulp aanvaardden van andere religieuze orden en congregaties, als hun eigen missionarissen te weinig in aantal waren.

Hoe afkeurenswaardig integendeel zou het gedrag zijn van dengene, die het deel van 's Heeren akker hem ter bewerking toevertrouwd, als zijn eigen bezitting zou beschouwen, en daarin geen andere arbeiders dulden zou. Welk een gestreng oordeel Gods zou hem te wachten staan, vooral wanneer — wat, gelijk gezegd, dikwijls voorkomt — een geringer aantal Christenen onder een groote menigte heidenen leeft. voor wier onderrichting hij de hulp van anderen niet zou willen inroepen, ofschoon hij en zijn medehelpers daarin

niet kunnen voorzien. Doch de overste eener Missie, wien de eer van God en het heil der zielen boven alles ter harte gaat, zoekt zoo noodig, overal naar medehelpers voor de heilige bediening, en 't is hem onverschillig, of zij van een andere orde of natie zijn, wanneer slechts Christus gepredikt wordt (Philip. I 18): en niet alleen mannelijke medehelpers aanvaardt hij, maar ook vrouwelijke, namelijk kloosterzusters voor de scholen, de weeshuizen, gasthuizen, ziekeninrichtingen en voor andere liefdadige instellingen, welke, zooals hij weet, door de beschikking der goddelijke Voorzienigheid een onschatbare kracht vormen ter verbreiding van het geloof.

Bovendien, de belangstelling van een goed Missie-overste bepaalt zich niet tot zijn eigen gebied alleen, alsof alles, wat daarbuiten geschiedt, hem vreemd ware, doch gedreven door de liefde voor Christus meent hij groot belang te moeten stellen in alles wat diens glorie betreft en tracht zich in verbinding te stellen met zijn naburige collega's en vriendschapsbetrekkingen met hen te onderhouden. Dikwijls immers hebben die streken gemeenschappelijke belangen, welke zooals vanzelf spreekt, slechts door onderlinge samenwerking kunnen behartigd worden. Maar daarenboven zullen de Missie-oversten tot groot voordeel van den godsdienst, zooveel zij kunnen, op vastgestelde tijden bijeenkomen om van gedachten te wisselen en door onderlinge besprekingen elkaar te steunen. Eindelijk behooren allen, die aan het hootd eener Missie staan, er op de eerste plaats voor te zorgen, dat zij uit het volk zelf, waaronder zij leven, priesters opvoeden en vormen; daarvan vooral mag de stichting van nieuwe missiën worden verwacht. Een inlandsch priester toch, juist, wiji hij door zijn afkomst en karakter. door zijn gemoedsen geestesleven zooveel overeenkomst heeft met zijn landgenooten, vermag wonderbaar veel om het geloof bij hen ingang te doen vinden; beter immers dan ieder ander weet hij, op welke wijze hij hen kan overtuigen. En zoo gebeurt het dikwijls, dat hij gemakkelijk toegang krijgt dáár, waar een vreemd priester niet kan doordringen.

Opdat echter de inlandsche geestelijkheid de verhoopte vruchten voortbrenge, is het volstrekt noodzakelijk, dat ze goed worde gevormd en opgeleid. Geheel onvoldoende is daarvoor een elementaire en oppervlakkige opleiding, die alleen tot doel heeft iemand geschikt te maken om het priesterschap te ontvangen; maar deze opleiding moet volkomen, volmaakt en onder alle opzichten voltooid zijn, zooals ze aan priesters van beschaafde volken pleegt gegeven te worden. De vorming der inlandsche geestelijken moet niet van dien aard zijn, dat zij de buitenlandsche missionarissen slechts in lagere bedieningen behulpzaam kunnen zijn, maar zóó, dat zij eenmaal in staat om hunne heilige bediening uit te oefenen, ook de leiding van hun volk naar behooren op zich kunnen nemen. Want gelijk de Kerk Gods katholiek, en voor geen enkel volk of natie een vreemdelinge is, zoo past het ook, dat uit elk volk priesters voortkomen, die door hunne landgenooten als leeraren der Goddelijke wet en als leiders op den weg des heils worden gevolgd. Waar derhalve in voldoend aantal inlandsche priesters zijn, die goed gevormd en hun heilige roeping waardig zijn, daar mag met recht gesproken worden

van een wel geslaagden missiearbeid en van een voortreffelijk gestichte Kerk. En zou daar later een hevige vervolging uitbreken om die Kerk te verwoesten, dan behoeven wij niet te vreezen, dat die Kerk zoo gegrondvest en geworteld de vijandelijke aanvallen niet zal doorstaan.

De Apostolische Stoel heeft er dan ook ten allen tijde bij de leiders der Missiën op aangedrongen, dat zij dit gewichtig deel hunner taak hoogschatten en naarstig ten uitvoer zouden brengen; van de zorg in deze aangelegenheid getuigen de oude en nieuwe colleges dezer stad, bestemd voor de opleiding der geestelijken van vreemde natiën, bijzonder voor die van den Oosterschen ritus. Het is wel te betreuren, dat na zooveel pogingen der Pausen er nog landen zijn, waar de katholieke godsdienst reeds sinds vele eeuwen ingang vond, toch geen inlandsche geestelijkheid is, tenzij een van minder aanzien; en ook, dat er nog volken zijn die reeds vroegtijdig door het licht des Evangelies bestraald uit de barbaarschheid tot dien trap van beschaving zijn opgeklommen, dat zij mannen bezitten uitblinkend op elk gebied van menschelijke wetenschap, en ofschoon zij reeds vele eeuwen den heilzamen invloed van het Evangelie en de Kerk ondervonden, toch geen bisschoppen konden voortbrengen, door wie zij bestuurd konden worden, en geen priesters, wier voorbeeld hen kon stichten. Hieruit blijkt dus, dat de methode tot heden hier en daar gevolgd bij de opleiding der priesters, die zich aan de Missiën wijden, gebrekkig en verkeerd is geweest. Om dit euvel te verhelpen gelasten wij aan de H. Congregatie tot Voortplanting des Geloofs, dat zij bepalingen vaststelle voor verschillende streken geëigend; zorge, dat Seminariën worden opgericht, die kunnen dienen voor afzonderlijke landstreken of voor meerdere bisdommen tegelijk, dat reeds bestaande Seminariën behoorlijk worden bestuurd; vóór alles evenwel ga zij na, op welke wijze in de vicariaten en andere missiestreken een nieuwe clerus wordt gevormd.

En thans richten wij het woord tot U, Beminde Zonen, tot allen, die arbeiden in 's Heeren wijngaard, in wier handen, met de verspreiding der Christelijke leer, de zaligheid van zooveel zielen berust.

Vooreerst sta U immer voor den geest de verhevenheid en grootheid der taak, waaraan gij uwe krachten wijdt Een heilige taak, ver verheven boven de nietige menschelijke dingen, is het, die U is opgedragen: het licht te brengen aan hen, die in de schaduwen des doods gezeten zijn, en hun die hun endergang tegemoet snellen den weg naar den hemel te openen. Doordrongen van het woord des Heeren tot ieder uwer gesproken: vergeet uw volk en uws vaders huis (Ps. XLIV, II), denkt er aan, dat gij geen wereldsch rijk, maar het rijk van Christus moet uitbreiden, niet voor uw aardsche vaderland maar voor het hemeische burgers winnen moet. Het zou voorzeker bedroevend zijn, als missionarissen in die mate hun waardigheid vergaten, dat zij eer aan hun aardsch dan aan hun hemelsch vaderland dachten, er zich meer dan betaant voor inspanden de macht van hun vaderland te vergrooten en vóór alles zijn roem uit te breiden. Een verdertelijke

pest zou een dergelijk apostolaat zijn, dat alle liefdevuur voor de zielen in den evangelieprediker zou uitdooven en zijn eigen gezag meestal verzwakken zou. Die menschen immers, hoe onbeschaafd en onontwikkeld ook, zien maar al te goed in, wat de missionaris zoekt, en wat hij van hen vraagt, en het ontgaat hun scherpen blik niet, als hij iets anders dan hun geestelijk welzijn beoogt. Veronderstel, dat hij zich eeniger mate met tijdelijke aangelegenheden bemoeit, zich niet onder elk opzicht als een apostolisch man gedraagt, maar ook de belangen van zijn vaderland schijnt te behartigen; terstond komt zijn werk bij het volk in verdenking, dat gemakkelijk zal gaan meenen, dat de katholieke godsdienst eigenlijk de godsdienst is van een of anderen buitenlandschen staat, zoodat, wie dezen godsdienst omhelst, zich onder het gezag en de hoede stelt van dien staat, en aan eigen nationale aanspraken schijnt te verzaken.

Groot leedwezen veroorzaakten Ons verslagen over missieaangelegenheden, die eerst in deze laatste jaren werden uitgebracht, waaruit niet zoozeer de ijver blijkt om het rijk Gods uit te breiden als wel om het aanzien van 't eigen vaderland te verhoogen; en wij staan er over verbaasd, dat men er zich niet om bekommert, hoezeer dit de heidenen van onzen heiligen godsdienst vervreemdt. Zoo doet geen katholiek missionaris, die dezen naam verdient, deze immers, zich voortdurend herinnerd, dat hij niet voor zijn eigen natie maar voor Christus een zending vervult, zal zich zoo gedragen, dat iedereen zonder eenige aarzeling in hem een dienaar ziet van dien Godsdienst, welke, daar hij alle menschen omvat, die in geest en waarheid God aanbidden, geen enkele natie vreemd is, en waar geen heiden is noch Jood, besnedene noch onbesnedene, Barbaar noch Scyth, slaaf noch vrije, maar alles en in allen Christus (Coloss. III, II.)

Een andere zaak, waarvoor een missionaris zich met de grootste zorg moet wachten, is deze, dat hij geen ander gewin zoekt dan van zielen. Hierover behoeven wij echter niet veel te zeggen. Want, hoe kan hij, die door de zucht naar tijdelijk gewin wordt gedreven, uitsluitend, zooals het betaamt, voor de eer van God in de weer zijn, en hoe kan hij in zijn taak, om in anderen tot meerdere eer van God, het geestelijk leven te herstellen, bereid zijn alles, zelfs zijn leven op te offeren? Daarbij komt nog, dat daardoor zijn gezag bij de ongeloovigen zeer dalen zou, vooral wanneer, — wat gemakkelijk gebeuren kan, - de zucht naar tijdelijke goederen gierigheid is geworden, want niets is verachtelijker in de oogen der menschen en niets is het rijk Gods meer omvaardig dan deze lage hartstocht. Een goed evangelieprediker zal dan ook hierin met de grootste nauwgezetheid de voetstappen drukken van den Apostel der heidenen, van wien niet alleen deze vermaning aan Timotheus is: als wij nu voedsel hebben en kleeding om ons te dekken, laten wij daarmede tevreden zijn (I Tim. VI, 8), maar die ook de onbaatzuchtigheid zoo hoog schatte, dat hij, ofschoon gedrukt onder de zorgen zijner moeielijke taak, toch door handenarbeid in zijn levensonderhoud voorzag.

Ook moet een missionaris, vóór hij den missiearbeid aanvaardt, zorgvuldig worden voorbereid, al moge misschien iemand zeggen, dat voor hem,

die Christus gaat prediken aan volken, welke alle beschaving missen, zoo uitgebreide wetenschap niet vereischt is. Want, al staat het onbetwistbaar vast, dat voor de bekeering der zielen schitterende deugd meer waarde heeft dan schitterende wetenschap, toch zal hij, die wetenschappelijk niet degelijk onderlegd is, dikwiils voelen, dat hem een krachtige steun ontbreekt om met vrucht zijn heilige bediening uit te oeienen. Immers, niet zelden ontbreken hem de noodige boeken en mist hij den omgang met geleerder mannen, die hii zou kunnen raadplegen, terwiil hii toch antwoorden moet op vragen of opwerpingen tegen het geloof, en zelfs zeer moeielijke vraagstukken moet oplossen. Daarbij komt, hoe meer ontwikkeling hij aan den dag legt, des te hooger zal hij in den regel ook worden geëerd, vooral, als hij leeft onder een volk, waar de beoefening der wetenschap in eere is en op prijs wordt gesteld; en het zou inderdaad een schande zijn, wanneer de verkondigers der waarheid op dit gebied door de leeraren der dwaling overtroffen werden. Wil men derhalve aan hen, die God roept tot een apostolische zending, een behoorlijke opleiding geven, dan moeten ze noodzakelijk onderwezen worden in alle wetenschappen, zoowel profane als gewijde, welke een missionaris noodig heeft. Wij verlangen, dat zulks naar behooren geschiede in het College van Paus Urbanus voor de voortplanting des geloofs; en Wij gelasten dat daaraan een afzonderlijke leerstoel zal worden verbonden voor onderricht in de missiewetenschap.

Onder datgene, wat een missionaris noodzakelijk moet weten en kennen, behoort op de eerste plaats genoemd te worden, gelijk vanzelf spreekt, de taal van het volk, aan welks heil hij zich gaat wijden. Hij mag zich niet tevreden stellen met een oppervlakkige kennis dier taal, maar die kennis moet zoo grondig zijn, dat hij ze vlot en zuiver spreken kan. Allen immers, geletterden en ongeletterden, is hij schuldenaar, en hij weet, hoe gemakkelijk hij door de taal goed te spreken het volk gunstig voor zich stemt. Doch vooral late een ijverig missionaris de verklaring der christelijke leer toch niet aan de katechisten over, maar hij behoude dit als zijn eigen werk en als het voornaamste deel zijner taak zich zelf voor, die immers door God om geen andere reden gezonden is dan om het Evangelie te verkondigen. Soms zal hij als verkondiger en verklaarder van onzen heiligen godsdienst voor de voornaamsten uit het volk moeten verschijnen, of zal hij uitgenoodigd worden om de vergaderingen van geleerde mannen bij te wonen; hoe zal hij dan zijn waardigheid ophouden, als hij wegens gebrekkige kennis der taal zich niet kan uitdrukken?

Daaraan dan ook hebben Wij onlangs gedacht, toen Wij ter bevordering en uitbreiding van het Katholieke geloof in het Oosten in deze Stad een bijzonder Studiehuis oprichtten, waar zij, die zich aan het apostolaat in deze landen gaan wijden, de kennis der Oostersche talen en zeden zich kunnen eigen maken, en zich in andere wetenschappen kunnen bekwamen. En wijl deze inrichting Ons van zoo groot nut schijnt, nemen Wij deze gelegenheid te baat om alle oversten van religieuze congregaties, aan wie Missiën in het

Oosten zijn opgedragen, aan te sporen hunne studenten voor die Missiën bestemd met deze kennis en wetenschap toe te rusten.

Dan, wie zich voor zijn apostolische taak behoorlijk wil voorbereiden, moet vóór alles zich toeleggen op één zaak, als zijnde van het hoogste belang en gewicht, namelijk, gelijk we boven reeds te kennen gaven, op een heiligen levenswandel. Want hij, die God predikt, moet ook een man Gods zijn; wie aan anderen oplegt de zonde te haten, moet zelf ook de zonde verafschuwen. Vooral bij de ongeloovigen, die zich meer door het gevoel dan door het verstand laten leiden, zal men veel meer bereiken door het geloof te prediken met de daad dan door het woord. Laat dus een missionaris met alle voortreffelijke hoedanigheden van geest en hart begaafd zijn, laat hij zijn toegerust met alle wetenschappen en de hoogste beschaving; als dat alles niet gepaard gaat met ongereptheid van zeden, zal het weinig of niets voor het heil des volks afdoen, ja zelfs kan het hem zelf en anderen tot groot nadeel zijn.

Hij zij dus een voorbeeld van nederigheid, gehoorzaamheid en kuischheid, vooral zij hij godvruchtig, met den geest van gebed bezield en gestadig met God vereenigd om bij Hem de belangen der zielen krachtig te bepleiten. Immers, hoe inniger hij met God vereenigd is, des te meer genaden en steun zullen hem door God worden toebedeeld. Hij neme van den Apostel deze vermaning aan: Doet dan aan, als uitverkorenen Gods, heiligen en geliefden, een hartelijk medelijden, goedertierenheid, nederigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid (Coloss. III 12.) Met behulp dier deugden vindt de waarheid, als andere beletselen uit den weg zijn geruimd, gemakkelijk toegang tot de harten der menschen, want geen hardnekkigheid zoo groot, die niet met de grootste moeite aan die deugden weerstand biedt. Een missionaris daarom, die naar het voorbeeld van Jezus brandt van liefde, zal, daar hij zelfs de diepst gezonkenen onder de heidenen tot de kinderen Gods rekent, vrijgekocht als ze zijn voor denzelfden prijs van het goddelijk Bloed, zich niet ergeren aan hunne barbaarschheid, niet ontstellen over hun zedelijke verwording, hen niet verachten of verafschuwen en hen niet ruw en hard behandelen, maar door allerlei bewijzen van christelijke liefde zal hij trachten ze tot zich te trekken, om hen eens in de armen te voeren van Christus, den Goeden Herder. Hiervoor is hij gewoon dit woord der H. Schrift te overwegen: O, hoe goed en zachtzinnig is, Heer, Uw geest in alles. Daarom tuchligt gij hen, die afdwalen, van lieverlede; en aangaande hunne misslagen vermaant en waarschuwt Gij, opdat zij afziende van de boosheid, in U gelooven, Heer . . . Gij echter, meester van de kracht, richt met zachtzinnigheid en met veel verschooning regeert Gij ons. (Sap. XII 1, 2, 18). Zijn er wel moeielijkheden, ongemakken of gevaren, die zulk een gezant van Jezus Christus kunnen afschrikken van 't eens begonnen werk? Neen voorzeker: want dankbaar jegens God, die hein voor zoo verheven taak bestemde, aanvaardt hij met een grootmoedig hart alle tegenspoeden en moeielijkheden, die hem kunnen overkomen, alle offers, smaad, armoede en honger, ja zelfs een wreeden dood, mits hij slechts één enkele ziel aan de hel ontrukken mag.

Zoo gestemd en met die gevoelens bezield aanvaarde een missionaris vertrouwvol de hem opgedragen zending; maar zijn vertrouwen beruste uitsluitend op God. Want, zooals gezegd, de verbreiding der Christelijke leer is uitsluitend Gods werk, daar God alleen vermag door te dringen in de zielen om het verstand te verlichten door de schittering der waarheid, den wil te ontvlammen voor de deugd en den mensch voldoende kracht te schenken om te aanvaarden en ten uitvoer te leggen, wat hij als waar en goed heeft leeren kennen. Vandaar dat de dienaar tevergeefs zich zal inspannen, als de Heer hem bij zijn werk niet ter zijde staat. Niettemin blijve hij naarstig aan zijn taak arbeiden, steunend op de hulp der goddelijke genade, die hem nimmer zal ontbreken, als hij er om vraagt.

Hier ter plaatse mogen wij niet stilzwijgend voorbijgaan de vrouwen, die van af de eerste tijden van het Christendom door hare uitnemende diensten en hulp de Evangeliepredikers ter zijde stonden. Met bijzonderen lof dienen hier vermeld de Godgewijde maagden, die in groot aantal in de Missiën aanwezig zijn en zich wijden aan de opvoeding der kinderen en aan velerlei werken van godsvrucht en liefdadigheid; en Wij hopen, dat deze vermelding harer verdiensten haar aanmoedige en aanwakkere om zich nog meer verdienstelijk te maken voor de H. Kerk. Zij moeten evenwel zich er van overtuigend houden, dat haar arbeid des te zegenrijker zal zijn, naarmate zij zich meer op eigen volmaking hebben toegelegd.

Eindelijk willen wij ons nog richten tot allen die door Gods groote barmhartigheid deelachtig zijn geworden aan het ware geloof en aan de tallooze weldaden, die daaruit voortvloeien. Allereerst moeten zij bedenken door welk een heilige wet zij gehouden zijn de Missiën onder de ongeloovigen hulp te bieden, (God) immers gaf hun geboden aan ieder, ten opzichte van zijn naaste, (Eccli. XVII 12.) welke geboden des te meer klemmen, naarmate de nood des naasten grooter is. Welk deel der menschheid echter heeft meer broederlijke hulp noodig dan de ongeloovigen, die, wijl zij God niet kennen, door hun blinde en ongebreidelde hartstochten overheerscht, gebukt gaan onder de harde slavernij van den duivel. Wie dus naar vermogen hebben geholpen om hun het licht des geloofs te schenken, vooral door den arbeid der missionarissen te steunen, hebben in deze belangrijke zaak hun plicht vervuld, en toonden aan God op een wijze die Hem bijzonder aangenaam is, hun dankbaarheid voor de weldaad des geloofs.

Op drieërlei wijze kunnen wij de Missiën steun verleenen, welke de missionarissen zonder ophouden vragen.

De eerste is — en dat kan eenieder doen — dat wij Gods genade over hen afbidden. Herhaaldelijk reeds hebben wij gezegd, dat de arbeid door de missionarissen ondernomen ijdel en tevergeefsch zal zijn, als Gods genade dien niet vruchtbaar maakt, zooals de H. Paulus getuigt: Ik heb geplant, Apollo heeft besproeid, maar God gaf den wasdom (I Cor. III. 6.) Om deze genade te verwerven is er maar één middel, teweten een volhardend en nederig gebed, want wat het ook zij, dat zij vragen mochten, het zal hun geworden van

mijn Vader, zegt de Heer (Matt. XVIII 19). De gebeden voor deze zaak, voortreffelijker en Gode welgevalliger dan elk andere, zullen zeker nooit hunne uitwerking missen. Gelijk Mozes, terwijl de Israelieten met Amelec streden, op den top van den berg met opgeheven handen Gods hulp voor hen afsmeekte, zoo moeten alle christenen door een godvruchtig gebed de Evangeliepredikers bij hun moeizamen arbeid in den wijngaard des Heeren ter hulp komen. En daar het dusgenaamd Apostolaat des Gebeds, juist ingesteld is om dezen plicht naar behooren te vervullen, bevelen Wij dit hier krachtig bij alle goedgezinden aan, hopende, dat allen zich bij dat gemeenschappelijk gebed aansluiten, en verlangen deel te nemen aan den apostolischen arbeid zoo niet met de daad dan tenminste door hunne liefde.

Op de tweede plaats moet worden voorzien in het gebrek aan missionarissen, dat vroeger al niet gering, thans na afloop van den oorlog zoo groot is geworden, dat niet weinig gedeelten van 's Heeren akker zonder arbeiders zijn. En hiervoor, Eerbiedwaardige Broeders, willen Wij op uwen ijver vooral een beroep doen; gij doet iets, wat uwe liefde voor den godsdienst bijzonder waardig is, als gij de ontluikende roeping voor het apostolaat, die zich misschien in iemand uwer geestelijken of seminaristen openbaart, zorgvuldig aankweekt. Laat U niet door den schijn bedriegen, of laat U niet leiden door een of andere menschelijke beweegreden, alsof wat ge aan de buitenlandsche missiën afstaat uw bisdom tot nadeel zou strekken. Want in plaats van den éénen dien gij naar de missiën laat vertrekken, zal God meerdere en zeer goede priesters voor uw bisdom verwekken. Hen, die aan het hoofd staan van religieuze Orden of Instellingen, die zich aan de buitenlandsche missies wijden, bidden en smeeken Wij slechts de beste hunner leden voor dit verheven werk te bestemmen, degenen namelijk, die door heiligheid van leven, vurige godsvrucht en zielenijver blijken uit te munten. En wanneer diezelfde oversten vernemen, dat hunne missionarissen onder een volk met goeden uitslag hebben gewerkt door het van het schandelijkste bijgeloof tot een christelijk leven te brengen, en de Kerk daar hecht genoeg is gegrondvest, dat zij dan deze uitverkoren strijders van Christus naar een ander volk overplaatsen om dit aan de klauwen des duivels te ontrukken, en laten zij dan bereidwillig, wat zij reeds voor Christus hebben gewonnen, aan anderen over om het door dezen arbeid nog tot hooger volmaaktheid op te voeren. Op deze wijze zullen zij een rijken oogst van zielen binnenhalen en overvloedige weldaden voor hunne orden en instellingen van Gods goedheid verwerven.

Ten slotte zijn er groote schatten noodig om de Missiën in stand te houden, vooral daar tengevolge van den oorlog de nooden dier Missies ontzettend zijn gestegen, nu zoovele scholen, ziekenhuizen, toevluchtsoorden, volksapotheken en andere instellingen zijn opgeheven of vernietigd. En hierdoen wij een beroep op alle welgezinden om zich naar vermogen vrijgevig te betoonen. Want, wie het goed dezer wereld heeft en zijnen broeder behoefte ziet hebben, en zijn hart voor hem toesluit: hoe blijft de liefde Gods in hem? (I Jo. III 17.) Aldus de H. Joannes, sprekend over hen, die door stoffelijke be-

hoeften worden gekweld. Doch hoeveel volmaakter moet de wet der liefde onderhouden worden in dit geval, waar het er niet alleen over gaat te gemoet te komen aan armoede en gebrek en velerlei andere ellenden, maar waar het ook, en op de eerste plaats, er over gaat een zoo geweldig groot getal zielen uit de macht des duivels te verlossen en haar de vrijheid der kinderen Gods te schenken? Daarom wenschen Wij, dat vooral de instellingen ten bate der Missiën in het leven geroepen door de milddadigheid der katholieken gesteund worden.

De eerste dezer instellingen is die, welke genoemd wordt het *Genootschap tot Voortplanting des Geloofs*, reeds meermalen door Onze voorgangers hoogelijk geprezen; het is Ons verlangen, dat de H. Congregatie der Propaganda met den grootsten ijver er naar trachte deze instelling nog overvloediger vruchten te doen dragen. Immers, dit Genootschap vooral moet voorzien in de middelen, waaruit zoowel de bestaande als de nog op te richten missies moeten onderhouden worden; en Wij vertrouwen dat de katholieke wereld niet zal gedoogen, dat terwijl anderen ter verspreiding der dwaling over ruime en overvloedige middelen beschikken, onze missionarissen, die alom de waarheid prediken, met gebrek te kampen hebben.

Een andere instelling, die Wij eveneens aan allen krachtig aanbevelen, is het Genootschap der H. Kindsheid, dat ten doel heeft er voor te zorgen aan de stervende kinderen der heidenen het doopsel toe te dienen. Dit Genootschap is des te aanbevelenswaardiger, omdat ook onze kinderen eraan kunnen deelnemen, die aldus vroegtijdig beseffend, welk een groote gave het geloof is, leeren meewerken om ook anderen daaraan deelachtig te maken. Ook mag niet vergeten worden het Liefdewerk van den H. Petrus dat voorziet in de opvoeding en opleiding der inlandsche geestelijkheid in de Missiën.

Nog willen Wij nadrukkelijk de aandacht vestigen op het voorschrift van Onzen Voorganger Leo XIII z.g., dat op den feestdag van Driekoningen in alle kerken over geheel de wereld inzamelingen worden gehouden "voor het vrijkoopen van slaven in Afrika", waarvan de opbrengst worde opgezonden aan de Congregatie der Propaganda.

Opdat evenwel Onze verwachtingen, zekerder en overvloediger worden verwezenlijkt, is het, Eerbiedwaardige Broeders, volstrekt noodzakelijk, dat gij uwe geestelijken op bijzondere wijze voor de Missiën werkzaam laat zijn. In den regel immers, zijn de geloovigen geneigd en bereid om de apostolische mannen te helpen; maakt gij nu van deze goede gezindheid een wijs gebruik, opdat dit de Missiën tot zoo groot mogelijk voordeel strekke. Weet dan, dat het Ons verlangen is, dat in alle bisdommen der Katholieke wereld de zoogenaamde Priester-Missiebond worde opgericht, die onder de rechtsmacht staat van de Congregatie der Propaganda, aan welke Congregatie Wij algeheele bevoegdheid in deze zaak hebben gegeven. Onlangs eerst in Italië ontstaan, is deze bond binnen korten tijd over andere landen verspreid; en daar hij door Ons toedoen tot bloei is gekomen, hebben Wij hem reeds vele gunstbewijzen geschonken. En met recht; want hierdoor wordt de actie

der geestelijken het best geleid zoowel om de Christenen belangstelling in te boezemen voor het heil van zoovele heidenen, als om de velerlei liefdewerken te bevorderen,die ten voordeele der Missiën door den H.Stoel zijn goedgekeurd.

Dit, Eerbiedwaardige Broeders, hebben Wij U willen schrijven over de verbreiding van het katholieke geloof over geheel de wereld. Indien nu ieder naar behooren zijn plicht doet, de missionarissen in de verre landen, de geloovigen in hun vaderland, dan koesteren wij de gegronde hoop, dat de Missiën, hersteld van de zware slagen en verliezen door den oorlog toegebracht, spoedig weer ze len opbloeien.

Hoe krachtig, als ware het vermanende woord des Heeren: Steek af naar de diepte (Luc. V. 4) gelijk eens tot Petrus ook tot ons gericht, drijft Ons Ouze vaderlijke liefde om de ontelbaren, die thans leven, in Jezus' armen te voeren.

Nog steeds wordt de Kerk door den Geest Gods gevoed en door Hem leeft zij; en het pogen van zoovele apostolische mannen, die aan de uitbreiding der Kerk hebben gewerkt en nog werken, kan niet zonder vrucht blijven. Door hunne voorbeelden opgewekt zullen er velen komen, die door het gebed en de milddadigheid der brave Christenen gesteund een ontelbare menigte van zielen voor Christus zullen winnen.

Moge Gods machtige Moeder, de Koningin der Apostelen ons aller wenschen zegenen door te verkrijgen, dat de H. Geest over de Evangeliepredikers worde uitgestort; als onderpand waarvan en als blijk van Onze welwillendheid verleenen wij U, Eerbiedwaardige Broeders, uwe geestelijkheid en geloovigen goedgunstig den apostolischen zegen.

Gegeven te Rome bij St. Pieter, 30 November 1919, in het zesde jaar van Ons Pausschap.

BENEDICTUS XV, Paus.

GULIELMUS DE RUBRUQUIS.

De Apostolische Brief van Z. H. Paus Benedictus XV. maakt met name vermelding van Gulielmus de Rubruquis, die "het licht des Geloofs aan de Mongolen bracht".

Wegens de mindere bekendheid van dezen geloofsverkondiger alsook om zijne Nederlandsche afstamming willen we hier enkele bizonderheden over hem geven, vooral geput uit: L. Textes Historiques, van L. Wieger S. J.

Gulielmus de Rubruquis, in het Nederlandsch Willem van Ruisbroek, in andere talen gewoonlijk Willem Rubruk genoemd, werd geboren tusschen 1215 en 1220 in Belgisch Brabant, waarschijnlijk te Ruisbroek, zooals zijn naam aangeeft. In 1252 treffen we hem als Franciscaan te St. Jean d'Acre in Palestina.

Te dien tijde stond de H. Lodewijk IX, koning van Frankrijk met zijne legers in Palestina.

In 1252 vernam hij bij geruchte, dat Sartach, die de legers der Mongolen tegen Europa aanvoerde, zich tot het Christendom bekeerd had. De heilige koning wilde van deze gelegenheid gebruik maken, om de grimmige Mongolen tot zachtere gevoelens te brengen en daarom besloot hij een gezantschap van twee Franciscanen tot hen te zenden. Een van hen was Willem Rubruk, de andere Bartholemeus van Cremona; ook Broeder Andreas vergezelde hen.

Ofschoon zij door den koning gezonden waren, moesten zij voorgeven alleen in opdracht hunner religieuze oversten te handelen en enkel als geloofsverkondigers hunne reis te ondernemen. De brieven des konings, waarvan zij de dragers waren, hadden dan ook maar het karakter van aanbevelingsbrieven.

De koning meende deze list te moeten gebruiken, omdat hij bij eene vorige gelegenheid leelijk door de Mongolen was beetgenomen. Immers in 1248 was een zekere David tot hem gekomen, die voorwendde gezonden te zijn door Iltchikadal, aanvoerder der Mongoolsche troepen in Perzië. Hij stelde aan den koning, die toen te Cyprus vertoefde, in de mooiste kleuren eene gemeenschappelijke actie hunner legers voor. De koning meende, wegens de verzwakking van zijn eigen leger, dit voorstel te moeten aanvaarden. Daarom zond hij André de Lonjumel en drie Dominicanen in gezantschap naar de Mongolen in Perzië en gaf hun vele geschenken mee. Niemand echter vermoedde, dat David een oplichter was. Zoo kwamen de geschenken in verkeerde handen, bij den indringer Schriramoun terecht, die zich tijdens het regentschap van Ogoulgaimisch, na den dood van Gayouk, eene zekere macht bij de Mongolen had weten te verwerven. Die geschenken gebruikte hij om pressie uit te oefenen op sommige kleinere vorsten, door te zeggen dat de groote koning van Frankrijk zijne onderwerping en geschenken was komen aanbieden. André de Lonjumel, die voor de rest door Schriramoun goed onthaald was, ontving een minder vriendelijken brief mee voor zijn koning. Daarin stond o. a.: "Wij hebben reeds al de vorsten overwonnen en aan ons dienstbaar gemaakt. Wij bevelen u dan ons ieder jaar zooveel goud en zilver te zenden; dan zullen wij vrienden zijn. Anders zullen wij u en uw volk komen vernietigen".

De koning had zoo'n antwoord niet verwacht. En nog niet wetend,

dat hij met een indringer te doen had gehad, durfde hij een tweeden keer geen gezantschap meer zenden, daar hij vreesde dat dit dan zeker als eene onderwerping zou beschouwd worden.

De Franciscanen gingen dan van Acre naar Constantinopel, dat toen in handen der kruisvaarders was. Rubruk preekte in de Santa Sofia en kondigde aan, dat hij het geloof aan de ongeloovigen ging verkondigen volgens de statuten van zijne Orde.

Daar scheepte hij zich 7 Mei 1253 in voor Soudai in de Krim en trok vandaar over land verder naar het kamp van Sartach, waar hij 31 Juli aankwam. Onderweg had hij veel gebrek te lijden.

Rubruk vond Sartach omringd van Nestoriaansche priesters. Maar zelf was hij geen christen. "Me dunkt zelfs," zegt Rubruk, "dat hij doodeenvoudig den spot drijft met de christenen en ze veracht." Toen Sartach eischte, dat de Franciscanen zich voor hem zouden vertoonen in misgewaad, en Gods zegen over hem afsmeeken, deden zij het. Rubruk droeg een bijbel en een psalterium, zijn gezel een missaal en het kruis, terwijl de broeder het wierooksvat hanteerde. Toen zongen zij het "Salve Regina". Sartach en zijne vrouwen vroegen veel uitleg over hun boeken en gewaden. Daarna reikte Rubruk de brieven van koning Lodewijk over en vroeg verlof om in het land te blijven om het evangelie te preeken. Sartach verwees hem naar zijn vader Batou, te Sarai op de Wolga.

"Voor de tent van Batou," zegt Rubruk, "bleven wij staan met bloote voeten en ontdekten hoofde ten aanschouwe van allen. Daarna werden we naar het midden der tent gebracht en bleven daar staan gedurende den tijd van een Miserere. Allen zwegen. Batou zat op eene hooge bank, naast hem eene vrouw. Bij den ingang der tent stond koremys (jenever) en vele gouden en zilveren kopjes. Batou bekeek ons lang, en wij hem. Toen gaf hij order om te spreken. Onze gids zei ons, dat we op de knieën moesten gaan zitten. Toen bad ik tot God en begon aldus mijne toespraak: Heer, wij bidden God, die U zooveel tijdelijke goederen gegeven heeft, dat Hij U ook de eeuwige schenke, omdat de eerste zonder waarde zijn zonder de laatste. En die laatste zult gij niet bezitten, Heer, als gij niet christen wordt. Toen zag de vorst ons glimlachend spottend aan en al de Mongolen klapten in de handen om ons uit te lachen. Toen gat ik hem de brieven van den koning. Hij deed mij opstaan en zei gehoord te hebben, dat de koning uit zijn land getrokken was om oorlog te voeren. Ik zei, dat

hij alleen de Saracenen wilde bevechten, die de heilige plaats Jerusalem bezet hielden. Toen deed hij ons neerzitten en koumi drinken. Dit is eene zeer groote eer, die ons gedaan werd."

Maar Batou zond Rubruk verder naar Karakorum. De Franciscanen deden eene lastige reis van drie maanden. Den 27¹¹ December 1253 kwamen ze bij het kamp van Mangou aan, die echter op rondreis was.

Dicht bij de tent van den vorst stond eene tent met een kruis er op. Rubruk schrijft, dat "hij buiten zich zelven van blijdschap was, in de meening daar christenen te vinden." Hij ging binnen en zag eene rijk versierde kapel. Daar zat ook een oude Armeensche monnik. De Franciscanen zongen eerst het "Ave Regina Coelorum", dat door den Armeenschen monnik meegezongen werd. Deze was vroeger kluizenaar geweest in het H. Land en was, naar hij zei, op goddelijke ingeving naar Tartarije gekomen om den grooten Khan te bekeeren. Hij had aan Mangou beloofd, dat als hij christen werd, de koning der Franken en de Paus zich aan hem zouden onderwerpen en hem als hun souverein erkennen. Hij raadde Rubruk aan eveneens te doen.

Dat was Rubruk wat al te sterk. Hij wilde hem wel beloven, dat de koning en de Paus hem als broeder en vriend zouden behandelen, maar niet dat ze zich zouden onderwerpen.

Rubruk werd 4 Januari 1254 door Mangou in audiëntie ontvangen. Bij het binnentreden der tent zongen de Franciscanen het lied "A solis ortus cardine" wegens den Kersttijd.

De Khan vroeg hen eerst wat zij wilden drinken. Rubruk antwoordde, dat zij daar niet van hielden maar toch gaarne zouden drinken wat hun aangeboden werd. Toen gaf hij bevel hun rijst-jenever (Chineesche arak) te geven. Ze dronken er even van om den vorst ter wille te zijn. Maar hun taalman had meer smaak in den jenever.

Eerst liet zich de Khan eenige roofvogels aanbrengen, die hij op zijn vuist liet zitten en langdurig beschouwde. Toen gaf hij order van te spreken.

Rubruk zei, dat hij God bedankte hen na zoo'n moeilijke reis behouden voor den grootvorst gebracht te hebben. Hij smeekte O. Heer Jezus Christus hem gelukkig te maken en vroeg aan den vorst verlof om in de hem onderhoorige landen de waarheid te doen kennen, de geboden Gods te doen onderhouden en voor hem en zijne familie te doen bidden. Daarop antwoordde de Khan dat evenals de zon

de gansche wereld verlichtte, ook zijn rijk zich over de gansche aarde uitstrekte, dat hij dus van hen niets noodig had. Maar wegens het overmatige drinken van hun tolk konden de missionarissen hem niet verstaan. Zoo liep dit onderhoud minder gunstig af.

Tegen Paschen nam Mangou Rubruk mee naar Karakorum. De Franciscaan had reeds opgemerkt dat de groote Khan en zijne familie evengoed aan de godsdienstoefeningen der christenen (Nestorianen) als aan die der Mahomedanen en Bouddhisten deelnamen; maar dat hij niets van het christendom kende, tenzij eenige uiterlijkheden als wierooken, zegen en kruisvereering. Hij onderhield priesters van iederen godsdienst alsook toovenaars, alleen om hem geluk te bezorgen. Een ander motief vermoedde hij zelfs niet in den godsdienst. Mangou zei zelfs eens aan Rubruk, dat alle personen van zijn hof, die toch allen denzelfden God vereerden, vrij waren Hem te vereeren op de manier die hun het beste leek. Hij voor zich verkoos het Bouddhisme, want alle godsdiensten komen uit het Bouddhisme voort evenals de vijf vingers uit de hand.

Dikwijls moest ook Rubruk godsdienstoefeningen houden voor den Khan in zijn hof. Gewoonlijk eindigden die plechtigheden met drinkpartijen, waaraan de hovelingen en de afgodendienaars, maar ook de Nestorianen flink meededen.

Op den vigiliedag van Pinksteren was er eene conferentie tusschen de Nestorianen, Muselmannen en Bouddhisten. Rubruk hield daar ook eene redevoering. Men gaf hem gelijk, uit beleefdheid.

's Anderendaags, Pinksterdag, zei Mangou tot Ruisbroek: "Er zijn verschillende wegen om naar den hemel te gaan. God heeft aan de christenen het evangelie gegeven, dat door hen niet onderhouden wordt; aan de Mongolen hun waarzeggers, die hen in vrede doen leven.... Gij zijt reeds lang genoeg in mijn rijk geweest. Begin er aan te denken van terug te keeren naar uw land".

Toen Ruisbroek hem vroeg of hij nog terug mocht komen, antwoordde de Khan niet. Hij gaf Ruisbroek een onvriendelijken brief voor den koning van Frankrijk en gebood hem te vertrekken.

Ruisbroek vertrok 8 Juli 1254 van Karakorum, kwam 16 Sept. in het kamp van Batou, reisde over Caucasus, Armenië en Syrië en kwam 15 Augustus 1255 in zijn klooster te St. Jean d'Acre aan.

In zijn rapport aan koning Lodewijk IX gaf Ruisbroek als de reden van de mislukking zijner zending op: de onmatigheid der

Nestorianen, die den christen naam tot schande maakten. Door matig en volgens hunne plichten te leven zouden de christenen de heele wereld bekeeren.

Sparrendaal.

P. POL.

HET LIEFDEWERK VAN DEN H. PETRUS, TER OPLEIDING VAN EEN INLANDSCHE GEESTELIJKHEID.

Wie aandachtig het prachtig rondschrijven gelezen heeft, dat Zijne Heiligheid Paus Benedictus XV 30 November j.l. gericht heeft aan alle Bisschoppen der geheele wereld, heeft voorzeker met groote belangstelling kennis genomen van het gewicht, dat door Zijne Heiligheid gelegd wordt op de vorming van een inlandsche geestelijkheid in de missielanden.

Het is te betreuren, zegt Z. H., dat er na zooveel pogingen van de Pausen, nog landstreken gevonden worden, waar reeds sinds eeuwen het katholiek geloof is verkondigd, maar nog steeds geen inlandsche geestelijkheid, tenzij van ondergeschikte beteekenis, aanwezig is.

Waarom is dit zoo te betreuren? Omdat juist een inlandsche geestelijkheid de hoop en de kracht is van de nieuwe kerkgebieden. "Een inlandsch priester toch, die door afkomst, karakter, gemoedsaard en gezindheid nauw verbonden is met zijn landgenooten, vermag wonderbaar veel, om het geloof in hunne zielen wortel te doen schieten. Want veel beter, dan ieder ander, weet hij, op welke wijze zij tot overtuiging kunnen worden gebracht. Vandaar gebeurt het dikwijls, dat inlandsche geestelijken gemakkelijk toegang hebben daar, waar vreemde priesters niet vermogen door te dringen".

Daarom wil de Paus, dat met alle kracht er naar gestreefd worde, een goede inlandsche geestelijkheid te vormen; en niet slechts door wat elementair en oppervlakkig onderwijs, maar door hun te geven een opleiding, die volledig en af is en in alle opzichten volmaakt. Want de inlandsche geestelijkheid moet niet worden opgeleid, om de buitenlandsche missionarissen slechts in lager dienstwerk behulpzaam te zijn, maar om eenmaal zelf naar behooren de geestelijke leiding van hun volk op zich te nemen.

Deze opleiding tot het heilig priesterschap moet aan de inlandsche

jongelingen, die roeping gevoelen voor dezen levensstaat, worden gegeven in goed ingerichte seminaria. Om die seminaria te kunnen stichten en onderhouden beveelt Zijne Heiligheid bijzonder aan Het Lieldewerk van den H. Petrus.

Reeds in 1889 is dit Liefdewerk door Madame Bigard in Frankrijk gesticht. Het werd door Paus Leo XIII goedgekeurd en met aflaten verrijkt, door den Kardinaal-Prefect der Propaganda herhaaldelijk in de krachtigste bewoordingen aangemoedigd en geprezen.

Men hoorde echter in de laatste jaren weinig meer van het Liefdewerk, dat scheen ten onder gegaan. Maar het leefde nog wel, had slechts, gelijk alle bovennatuurlijke dingen, gedurende eenige jaren een lijdensweg af te leggen. Nu bloeit het wederom op, en zal nog meer dan vroeger de sympathie winnen van alle katholieken en den dank van de vele missiebisschoppen, die klagen, dat zij wel priesterroepingen hebben onder hunne bekeerlingen, maar dat hun de geldmiddelen ontbreken, om bekwame en vrome jongelingen tot het priesterschap op te leiden.

In Het Centrum van 11 Augustus 1919 heeft de Secretaris van Z. Em. Kard. van Rossum de geschiedenis en de werkzaamheid van Het Liefdewerk van den H. Petrus beschreven. Naar aanleiding van een krantenbericht, volgens hetwelk dit Liefdewerk zou zijn ondergegaan wegens de treurige godsdienstige toestanden in Frankrijk, schrijft de Secretaris:

"Het Werk van den H. Petrus is niet te niet gegaan. Wel heeft het een zwaren strijd doorstaan, maar niet om de treurige tijdsomstandigheden in Frankrijk, doch door een proces, dat zeven jaren heeft geduurd. In dit proces bestreden de familieleden van Mme Bigard, de stichteres, hare toerekenbaarheid en trachtten zoo de fondsen van het liefdewerk te bemachtigen. Maar niet zonder eene bijzondere tusschenkomst van Boven en vooral van den Prins der Apostelen, werd het proces door het Liefdewerk schitterend gewonnen. Op den 29 Juni 1919 verzaakte de advocaat der tegenpartij aan elke verdere procesvoering. De oorlog en zijne gevolgen waren de reden, waarom het werk in de laatste jaren zich niet heeft ontwikkeld. Maar nu bestaat juist het plan om dit heerlijke liefdewerk over alle landen van den aardboden te verspreiden en dit plan wordt door de Propaganda krachtig gesteund.

Reeds in het verleden heeft het Liefdewerk van den H. Petrus veel

tot stand gebracht. Vooral in de Missies van Japan, Corea, Indië, Annam, Cochinchina, Mandsjoerije, in Afrika en in de Oostersche landen van Griekschen ritus.

Bijna 200 priesters zijn geheel op kosten van het Werk opgevoed, terwijl honderden anderen aan hetzelve een gedeelte hunner opvoeding te danken hebben. Herhaaldelijk heeft de Propaganda het Werk geprezen en den ijver der Directrice aangemoedigd en beloond. Deze is nu ten gevolge van de vele meeilijkheden, welke zij te verduren heeft gehad, lijdend aan een ongeneeslijke kwaal en is niet meer in staat zich met het werk bezig te houden. Zij heeft toen al hare rechten afgestaan aan de Zusters Franciscanessen Missionarissen van Maria, die hun klooster hebben te Rome in de Via Giusti 12 (het sterfhuis van Dr. Schaepman). Daar is nu het Generaal-Comité van het Liefdewerk gevestigd, op verlangen van Z.Em. Kard. van Rossum in onmiddellijke en algeheele afhankelijkheid der Propaganda.

Het plan bestaat, in alle christelijke landen nationale comité's te vormen, welke zich met de vestiging en uitbreiding van het Liefdewerk zullen belasten en de verzamelde gelden zullen verdeelen onder directie der Propaganda. In Zwitserland heeft het Werk rechtspersoonlijkheid verworven: daar worden de fondsen, bestaande uit de nalatenschap van Mevrouw en Mej. Bigard en de reeds gestichte beurzen beheerd. Eenieder kan medewerken met dit grootsche werk, op het oogenblik van alle bijzondere missieliefdewerken het meest noodzakelijke, omdat in elken brief van Missionarissen en Apost. Vicarissen bijna immer de klacht weerklinkt: geeft ons helpers, de oogst is rijp, de oogst vergaat, omdat hij niet kan worden binnengehaald. Eenieder kan medewerken, hetzij als stichter (door eene beurs te stichten ten eeuwigen dage), hetzij als weldoener, door een seminarist te onderhouden met jaarlijksche bijdragen, hetzij als ecnvoudig lid van het liefdewerk, door het betalen van een jaarlijksche bijdrage van 50 centen. Daardoor wordt men deelachtig aan de vele aflaten en voorrechten van het Liefdewerk, welke weldra nog aanzienlijk zullen worden uitgebreid.

Het ware te wenschen, dat het Liefdewerk van den H. Petrus ook in Nederland tot bloei en tot eene degelijke organisatie kwam. Dit zal geene schade berokkenen aan de beide groote werken: de Voortplanting des Geloofs en de H. Kindsheid. Deze beide werken moeten in elke parochie krachtig georganiseerd worden, zoodanig, dat geheel de parochie daaraan deelneemt. Het Liefdewerk van den H. Petrus richt zich dan tot degenen, die nog iets meer willen doen, dan dat eerste allernoodzakelijkste te vervullen van den Christenplicht ten opzichte der Missiën. En het is met zekerheid te verwachten, dat, wanneer de priesters, leden van den Priestermissiebond deze zaak ter harte nemen, er weldra vele parochies zullen zijn, die in China en Japan, op de kusten van Malabar en in de binnenlanden van Afrika, in Indië en Cochinchina hun priester zullen hebben, door hen gevormd en opgevoed. Zoo zullen zij meer dan op eenige andere wijze hebben medegewerkt tot de standvastige vestiging der H. Kerk in die ongelukkige streken, welke nog immer het weldoende licht van het H. Geloof moeten derven 1).

Dr. JOS. MARIA DREHMANNS, C.ss.R.

Rome, 31 Juli 1919.

¹⁾ Z. Em. Kardinaal van Rossum heeft, met goedkeuring van den President van den Priester-Missiebond, in Nederland tot Directeur benoemd Prof. Dr. Jan Smit, Seminarie "Rijsenburg" Driebergen. De adressen van de gewestelijke Comité's zijn: Stadhouderskade 126, Amsterdam en Capucijnengang 5, Maastricht. Men kan zich bij een van deze drie adressen aanmelden als stichter, weldoener of lid. De Diocesane Missiecomité's stellen ook gaarne hun bemiddeling beschikbaar om aalmoezen voor "Het Liefdewerk van den H. Petrus" in ontvangst te nemen en door te zenden. (Redactie)

ROME EN DE MISSIËN.

Voor iedereen die belang stelt in het werk der Missies, is het ongetwijfeld dienstig en interessant tevens, kennis te nemen van den aard en de inrichting der beroemde Romeinsche Congregatie welke belast werd met de omvangrijke taak het werk der geloofsverbreiding te leiden en te besturen.

Ten allen tijde heeft Rome 's Heeren gebod om het Evangelie te verkondigen aan alle schepsel (Marc. 16, 15.) als eene verplichting opgevat, welke op de eerste plaats aan Petrus, als den opperherder van Christus' lammeren, toekwam 1). Krachtens zijn primaat is de bisschop van Rome het hoofd der geheele katholieke kerk, en daarom ook het hoofd van allen missiearbeid. Hierdoor onderscheidt zich de katholieke heidenmissie van de protestantsche, dat zij zoowel in haar uitgangspunt: de zending zelve, als in haar doeleinde: de organisatie, een streng kerkelijk en daarom hierarchisch karakter draagt en zich allernauwst bij de hierarchie aansluit 2).

Bij den Paus berust het oppergezag missionarissen uit te zenden, de arbeidsvelden te verdeelen, de missieorganisatie te regelen en de missiehierarchie in te richten. Vandaar dan ook de opmerkelijke centralisatie en eenheid in het katholieke missioneeringswerk, die de bewondering en soms ook de heimelijke afgunst van andersdenkenden opwekken.

Het orgaan nu, waarvan de Paus van Rome zich bedient voor dit veelomvattende werk, is de in 1622 opgerichte Congregatie voor de voortplanting des Geloofs, kortweg de Propaganda genoemd,

¹⁾ Constitutie van Greg. XV 22 Juni 1622 "Inscrutabili". Coll. S. Congreg. de Prop. Fide. I, 3.

²⁾ Zeitschrift f. Missionswisschenschaft (= Z. M.) IV p. 97. Dr. Schmidlin Roms Anteil am Missionswerk. Zie ook J. W. Gunning: Hedendaagsche zending in onze Oost, p. 464.

wier oorsprong, taak, inrichting en hulpmiddelen wij ons voorstellen hier in het kort te behandelen 1).

Om evenwel een juist beeld te ontwerpen van den oorsprong en de strekking der Propaganda, is het vooraf noodig in een beknopt historisch overzicht te beschouwen, hoe de heilige Stoel het missiewerk beheerschte, voordat tot de oprichting der bovenvermelde Congregatie werd overgegaan.

Uit den aard der zaak volgt, dat in den beginne van de verbreiding van het Christendom, de invloed van Rome, als factor van buitenlandsche missioneering, binnen nauwe grenzen beperkt bleef. De Apostelen togen uit om eene geheele wereld voor Christus' heilbrengende leer te winnen: mag men de arbeidsmethode van den H. Paulus, zooals deze blijkt uit zijne brieven en de Handelingen der Apostelen, als maatstaf aanleggen voor hunne gemeenschappelijke werkwijze, dan vestigden zij zich bij voorkeur in volkrijke centra, waar zij in de Joodsche nederzettingen een eerste aanknoopingspunt vonden voor hunne verkondiging van Jezus, als den Messias der belofte, om van daaruit ook in de omstreken hun arbeid onder de heidenen uit te strekken. Rond het jaar 60 moet te Rome (Rom. I. 8-15; Act. XXVIII 15) reeds een beduidende kern van Christenen gevestigd geweest zijn, welke echter eerst zich naar binnen moest versterken, voor zij tot uitheemsche missioneering kon overgaan.

Het primaat van Rome uit zich feitelijk reeds tegen het einde der eerste eeuw, zooals Harnack zelve toegeeft 2): aan deze concentratie moet ook ongetwijfeld een regelende invloed naar buiten beantwoord hebben. Al is de overlevering der stichting van de eerste kerken in Noord- en West Europa door gezanten en leerlingen van Petrus niet historisch te bewijzen, desniettemin toont zij dat men instinctmatig een missieverband met Rome zocht. Veel zekerder daarentegen is Rome's invloed naspeurbaar in de evangelie-verkondiging en kerkelijke inrichting van Noord-Afrika 3).

Na het decreet van Milaan kon Rome eerst duidelijk-zichtbaar

¹⁾ F. Schwager, S. V. D., Die Kath. Heidenmission der Gegenwart I p. 17 etc. Mgr. Le Roy: La Propagande. Missions Catholiques (1905).

2) A. Harnack. Mission und Ausbreitung des Christentums, I p. 398.

³⁾ Tertullianus, De Prescriptione, 36.

hare zendingsactie ontwikkelen, op de eerste plaats binnen de grenzen van Constantijn's rijk, waar nu vele beletselen voor de bekeering waren weggenomen. In het Oosten was Byzantium werkzaam.

Bij de volksverhuizingen wachtte den Opperherder eene nieuwe taak : de kerstening der volkstammen, die het oude Romijnsche rijk binnenvielen.

Al waren het voornamelijk de plaatselijke bisschoppen die den stroom van nieuwe volkeren in het rijk van Christus binnenleidden, toch stond de paus van Rome hen met raad en daad bij, gelijk de geschiedenis van het bekeeringswerk der afzonderlijke landen overvloedig aantcont.

De bekeering van Engeland b.v. mag men gerust als het werk van Gregorius den Grooten beschouwen, die in zijn brieven aanwijzingen verstrekte, aangaande de missioneeringsmethode, welke ook nog in lateren tijd door de Anglo-Saksische geloofsverkondigers in andere landen zullen worden toegepast ¹). Wij zien dan ook Willibrord, den apostel der Friezen, tot tweemaal toe naar Rome ijlen; eerst om zijne eigenlijke zending te ontvangen, daarna om zich tot aartsbisschop te laten wijden ²). In denzelfden geest handelen de H. H. Bonifacius, Willibrordus, Ludgerus en Gregorius van Utrecht.

Als in de negende tot twaalfde eeuw de Noordsche missie vooral beoefend wordt, dan zoeken de vorsten en bisschoppen der aanpalende rijken steeds den zegen en het welgevallen des Pausen over hun ondernemen, zoodat wij ook voor dit tijdperk overal in het missiewerk den polsslag van Rome voelen kloppen, al bezit de opperherder ook nog geen afzonderlijk orgaan, dat gelijk later, geheel den omvang der geloofsverkondiging zal omvatten.

Hoe van Rome uit, in die tijden voornamelijk de leiding en controle over de missie werd uitgeoefend, zien wij het sterkst misschien belicht in de missioneering der Oostelijke stammen van Europa: de Ruthenen, Bulgaren en andere Slavische volkstammen. Alhoewel de H.H. Cyrillus en Methodius van uit Byzantium hun apostolaat beginnen, moeten zij zich toch bij den Paus van

¹⁾ Registrum (M. G.) Epist. II 300 en v. 2) W. Lampen, O. F. M. Sint Willibrord p. 63 en v. p. 75 en v. Vergelijk tevens Kronenburg, C. ss. R. Neerlands Heiligen, II 40, III 41, 121, 177; IV 79.

Rome over hun werk verantwoorden en Methodius wordt daar, met het oog op zijn zending, tot aartsbisschop gewijd 1).

Met het ontstaan der bedelorden (Franciscanen en Dominicanen) gaat Christus' Stedehouder immer meer over voldoende missie personeel beschikken, welke hijzelf als geloofsboden naar heinde en verre kan uitzenden. De Mendicantes, met vurigen ijver door hunne stichters bezield, zijn dan ook bij uitstek de pauselijke zendelingen, die in de 13de en 14de eeuw het evangelie brengen in het Oosten, waar de Mahomedanen de uitbreiding van het Christendom beletten, het te vuur en te zwaard zoeken te vernietigen. Tot zelfs in Perzië en Indië dringen deze kloeke geloofshelden door en in het fabelachtige Mongolenrijk en China ²).

De Islam dreigde evenwel het missiegebied der Roomsche Kerk binnen engere grenzen terug te dringen. Het sneed de verbindingen af met Achter-Azië en Afrika over den landweg, en de zeeweg naar deze verre gewesten was den Westerlingen nog niet bekend. Zonder blijvend succes poogden de Pausen door de kruistochten de macht der halve maan te breken, het heilige land te bevrijden en een doortocht te banen naar de verre missiën, totdat de ontdekking van Amerika en het vinden van den zeeweg naar Indië door de Portugeezen, nieuwe velden voor den bekeeringsarbeid kwamen openstellen, op zulk eene wijze. dat men gerechtigd is van eene nieuwe periode in de Missie-geschiedenis te spreken.

C. R. VULLINGS, M. S. C.

Hergenröther-Kirsch, Handbuch der Alg. Kirchengeschichte II, p. 273 en v.
 Groeteken, Zur Mittelalterlichen Missionsgeschichte der Franziscaner. Z. M.
 I, 60 en v.

APOSTELEN DER MELAATSCHEN.

MGR. WILLEM WULFINGH, C.ss.R.

Den 5den April 1906 overleed aan boord van het S.S. "Prins Willem IV" op de terugreis van Amsterdam naar Paramaribo Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid, Monseigneur Willem Wulfingh, van de Congr. des Allerh. Verlossers, tit. bisschop van Cambysopolis, Apostolisch-Vicaris van Suriname.

Door eene in Suriname inheemsche en zeer gevreesde ziekte aangetast, was hij genoodzaakt geweest het jaar tevoren in October naar het moederland scheep te gaan om zich in het ziekenhuis te Amsterdam aan eene ernstige operatie te onderwerpen, Dit geschiedde den 22sten November. Hij doorstond de operatie met volle bewustzijn, daar zijne hartkwaal het chloroformeeren verbood. De professor, die de operatie verrichtte, noemde het ondergaan daarvan "eene heldendaad". En nauwelijks was er ook maar eenige verbetering in zijn toestand gekomen, of hij wilde naar zijne dierbare kudde terug. "Dood of levend, zij zullen mij hebben", had hij gezegd. Gods wil besliste voor het eerste; bij de aankomst van de "Prins Willem IV" te Paramaribo op 21 April 1906 werd de doodkist in een veerboot neergelaten en naar de Kathedraal overgebracht. Daags daarna werd onder een eerbetoon, gelijk wellicht nooit in Suriname gezien was, het lijk naar het kerkhof gedragen en in het graf neergelaten. Daar rust nu de edele bisschop aan den voet van het kruis, dat van het voormalig melaatschen-etablissement Batavia naar het kerkhof der stad was overgebracht, en waarbij de melaatschen zelven zoo dikwijls hadden neergeknield, zij, in wie de doorluchtige overledene het beeld van den lijdenden Verlosser steeds had gezien en liefgehad.

"Zijne geliefde kinderen", — ja dat waren de melaatschen immer geweest; en heeft het nageslacht aan Mgr. Grooff en aan den Eer-

biedwaardigen Pater Donders den naam van "Apostelen der Melaatschen" geschonken, teekenend zegt het Gedenkboek, waarnaar wij reeds boven verwezen: "Te Batavia, daar heeft Mgr. Wulfingh de melaatschheid in al hare huiveringwekkende stadiën leeren kennen; maar daar ook den schoonsten en zoetsten der namen verworven, den benijdenswaardigen naam van "Vader der melaatschen". Bij zijn laatste bezoek, voor zijn vertrek naar Holland, had hij aan de bedroefde zieken en aan de zusters, thans hunne verpleegsters op de nieuwe Gerardus-Majella-Stichting, beloofd: "Als er nog een vleugje leven in mij is, gelooft mij, goede zieken, dan kom ik terug", en met tranen in de oogen was hij weggereden, toen hij zijne dierbare melaatschen en de zusters zoo schreien zag. "Zie, hoe hij hen liefhad", zoo mocht men van zijne tranen zeggen. Geweend had hij ook, naar eigen getuigenis, toen hij op het einde van 1888, nog als gewoon priester, voor het eerst den grond van Batavia betrad: en ook toen gold dat woord, eens over Jezus' tranen gesproken: en toen vooral gold het, want toen werd die liefde de bron van de grootsche daad van Mgr. Wulfingh, van de daad, welke bij roomsch en onroomsch zijne nagedachtenis onsterfelijk heeft gemaakt: de vervanging van Batavia door de Gerardus-Majella-Stichting, Immers bij dat eerste bezoek in 1888 heeft hij het woord gesproken: "Verandering moet er komen. Al kost het ook een millioen, - goed, dan zal ik de bedelaar der melaatschen worden".

Hij werd het, en nog meer. Gods Voorzienigheid had hem een ruimen blik, een onverzettelijke wilskracht, een imponeerend en toch zeer innemend optreden, daarbij een fijnvoelend hart geschonken. Al deze gaven heeft hij aan het welzijn der melaatschen dienstbaar gemaakt. Zijne liefde is vindingrijk geweest; zijne wilskracht heeft met Gods genade het opgevatte plan ten uitvoer gebracht. Daarbij heeft zich zijn hart zoo ruim getoond, als men het van een priester verwachten kan. Zijn arbeid en zorgen hebben de nieuwe banen bereid, waarlangs thans de melaatschen-verpleging, geheel verschillend met die van Batavia, zoo gelukkig wordt geleid. Aan hem hebben de melaatschen van Suriname niet alleen de Gerardus-Majella-Stichting te danken, maar ook de inrichtingen van Groot-Chatillon en Bethesda, de eerste van het gouvernement, de tweede van verschillende Protestantsche gemeenten. Eerst heeft hij gepoogd, alle melaatschen van alle gezindten tot ééne familie te ver-

eenigen, en ze zoo toe te vertrouwen aan de zorg der Liefdezusters, die als om strijd zich voor dit liefdewerk hadden aangeboden. Doch de tegenkanting der onkatholieken verijdelde de uitvoering van dit plan. Maar door Gods Voorzienigheid waren de pogingen door Mgr. Wulfingh in die richting gedaan de aanleiding tot verhandelingen en tot eene zitting der Koloniale Staten, waarin de grootheid der katholieke naastenliefde voor de melaatschheid op de schitterendste wijze verheerlijkt werd. In 1890 knoopte Mgr. Wulfingh met den toenmaligen gouverneur de Savornin Lohman de eerste onderhandelingen aan. Door het vertrek van den gouverneur bleef de zaak echter hangende. Zijn opvolger, Asch van Wijk, nam de zaak weer krachtig ter hand en schreef in de Memorie van Toelichting: "dat hij hulde moest brengen aan de R. K. Geestelijkheid, die het gouvernement heeft ter zijde gestaan en zonder te vragen naar de gevaren, waaraan de Geestelijken blootstonden, met onverdroten jiver getracht hebben in godsdienstigen zin de door de menschen verlaten ongelukkigen op te beuren. Groote reden van dankbaarheid is er, dat de R. K. Missie zich aangegord gevoelt, om ook dit liefdewerk op zich te nemen".

De door ons bedoelde koloniale Statenzitting had plaats den 2 Juli 1892. De gedelegeerde van den gouverneur, Schimmelpenninck van der Oye, verklaarde, dat de predikanten nooit, en de Hernhutter leeraars slechts tweemaal 's jaars, en dat nog maar enkel in de laatste jaren nl. 1889-1891, op Batavia kwamen. Daartegenover werd gewezen op de toewijding der katholieke geestelijkheid. Blijvend, dag en nacht, is de katholieke Priester ter beschikking der zieken reeds sedert 1834. En het Statenlid Heilidv zeide: "Reeds zestig jaren heeft de R. K. Gemeente zich het lot dier ongelukkigen aangetrokken, Hebben dan andere gemeenten iets in die richting gedaan? Zoo ja, dan is dit in zeer geringe mate en uiterst gebrekkig geschied, en kan het niet in vergelijking komen met wat door de Roomsch-Katholieken gedaan is". En het Statenlid Granada legde ten slotte dit schoone getuigenis af: "Tegen niets wordt opgezien. Maak er eens een Priester attent op, dat hij zich aan 't een of ander gevaar blootstelt en zijn antwoord is: Daar zijn we voor! Hebben we dan ook niet hier onze Paters Damiaan''?

Hoe gunstig echter ook de koloniale Staten gezind waren, — de algemeene verzorging der melaatschen kwam niet tot stand. Uit het

kwade wist God echter het goede te trekken. Batavia's inrichting was hoe langer zoo meer ontoereikend gebleken, om den zieken een eenigszins menschwaardig bestaan te bezorgen, en was slechts daarom door de Regeering gehandhaafd, wijl zij hoopte, dat die inrichting in andere handen zou overgaan. Ten gevolge nu der stappen door Mgr. Wulfingh gedaan, werd Batavia verlaten en aan de vlammen prijsgegeven; de Regeering nam de Plantage Groot-Chatillon over en stichtte er eene inrichting voor melaatschen van iederen godsdienst; Mgr. Wulfingh voegde een statie voor die katholieken daarbij, welke in zijne, geheel katholieke inrichting om bijzondere redenen niet konden opgenomen worden. De Hernhutters en de andere Protestanten bouwden later hun gesticht "Bethesda". Doch de parel der melaatschenverpleging was de Gerardus-Majella-Stichting. Zij werd door Mgr. Wulfingh den 16 October 1895 geopend; en is sedert dien dag, in altijd ruimere mate, voor de arme zieken een bron van geestelijk en zelfs tijdelijk geluk geweest. Zijne verdiensten in dat opzicht werden openlijk gehuldigd door den waarnemenden gouverneur van Suriname Hofstede Crull in zijne rede bij het 121/2 jarig bestaan der inrichting. "Met erkentelijkheid", zoo sprak hij, "moet worden genoemd Mgr. Wulfingh, wiens levensdoel geweest is, verbetering in de verpleging der melaatschen te brengen. Daaraan wijdde hij geheel en al een groot deel van zijn leven en zag ten slotte zijn idealen ten deele verwezenlijkt in de Gerardus-Majella-Stichting". En daarbij voegde de spreker de veelbeteekenende woorden, reeds boven door ons vermeld: "Door zijn streven is de melaatschenverpleging in nieuwe banen geleid".

Een blik op de grootsche schepping van Mgr. Wulfingh zal ons doen kennen, welke die nieuwe banen zijn.

Een groot terrein was aangekocht en zoo praktisch maar ook zoo net mogelijk ingericht. In het midden bouwde hij eerst eene eenvoudige kapel, later, in 1903, eene schoone kerk met drie torens. Aan de eene zijde der kerk zijn kleine, lieve, witte huisjes gebouwd, voor vrouwen en meisjes aan den linkerkant, voor mannen en jongens aan den rechterkant. Vóór ieder huisje is een klein, net tuintje. Allerlei godsdienstoefeningen worden geregeld door kleine werkzaamheden en ontspanningen afgewisseld; zoo worden de zieken aangenaam en nuttig bezig gehouden, en leeren zij eenigszins hunne ellende ver-

geten, of ze iets minder gevoelen, en vooral zich te verheffen tot een hoogere sfeer, zoowel onder godsdienstig opzicht als op het gebied van kunst en kennis. Want ook deze laatste elementen ontbreken niet. Eene harmonie, St. Caecilia, is door de melaatschen opgericht; tweemaal per week geeft zij hare uitvoeringen, en zij verbaast iedereen door hare vaardigheid. Een tooneelgezelschap is in het leven geroepen, en eene muziekvereeniging, St. Felix genaamd, naar den voormaligen officier, later Pater Felix Lemmens, die den 19 Sept. 1906 in de stichting zelve als offer zijner heldhaftige naastenliefde aan de melaatschheid bezweek. Op de scholen worden de melaatsche kinderen in allerlei nuttige vakken en handwerken onderricht. De jongens hebben een gymnastiekclub, en allen tezamen houden dikwijls gezellige bijeenkomsten, vol pret en vroolijkheid, waaraan hun Bisschop en hun priesters vaak deelnemen. Door zulke natuurlijke middelen als 't ware geholpen vindt de genade Gods, die zalvende, troostende genade, gemakkelijker haren weg in de zielen dier armen, om hen in het lijden te sterken, hen het geduld te doen bewaren, ja hun kruis met vreugde te doen dragen met het oog op den gekruisten Jezus. Zóó geholpen, zoo gesterkt, trekken de melaatschen uit het bezoek bij Jezus in zijn Sacrament van liefde, uit het bijwonen der H. Mis, uit het veelvuldig ontvangen der Sacramenten, dien overvloed van genaden, dien God zoo vurig verlangt aan de menschen van goeden wil te schenken. Door dit alles zóó in te richten, ten koste van onbeschrijfelijke moeiten en zorgen, heeft Mgr. Wulfingh niet alleen een grootsche daad van liefde verricht, maar zich ook getoond een groot menschenkenner en een man van uitmuntend beleid.

Het grootste in dit opzicht schijnt echter nog iets anders. Wat ontbrak op Batavia vooral? Het was de zachte vrouwenhand, die den zieke zóó weet te verplegen en te troosten, gelijk God het enkel aan de vrouw geschonken heeft. De zorg voor de melaatschen in de Gerardus-Majella-Stichting is aan die engelen toevertrouwd, welke wij Liefdezusters noemen. De Congregatie der Zusters van Tilburg ging edelmoedig op de smeekbede van Mgr. Wulfingh in. Niet minder dan drie honderd hadden zich aangeboden; slechts zes waren vooralsnog gevraagd. Den 30 September 1804 landden zij met Mgr. Wulfingh te Paramaribo aan; met geestdrift werden zij door de geheele bevolking ontvangen. In 1916 waren er reeds veertien, die hare

moederlijke zorgen aan 110 melaatschen wijdden. Dag en nacht staan zij de zieken bij; vooral door haar werd de plaats, welke voor het menschelijk gevoel "oord van verschrikking" moest heeten, een oord van vrede, van berusting in Gods wil, van blijde omhelzing des kruises, van hoopvol leven en sterven, van voorbereiding tot een eeuwig geluk.

Eene andere gewichtige daad van Mgr. Wulfingh ten voordeele der melaatschen was de oprichting van het "Hofbauer-liefdewerk"; naast de scholen en de weezen had hij daarbij vooral zijne dierbare zieken op het oog. Z. H. Paus Leo XIII keurde het goed en verrijkte

het den 9den Februari 1890 met vele aflaten.

* *

Toen de tijding van Monseigneurs dood den melaatschen ter oore kwam, waren ze geheel verslagen. Bij troepjes zag men hen bij elkaar om over hun geliefden vader te spreken. Ze hadden reeds alles, — tooneel en muziek — in gereedheid gebracht om hem te verwelkomen, zoo blijde mogelijk; en nu was hij niet meer! Maar hun plicht van dankbare liefde vergaten zij niet; veel hebben zij voor hem gebeden, vooral den Kruisweg, gelijk Monseigneur het tijdens zijn leven had verlangd. En tot hun troost blijft het graf huns vaders overschaduwd door het groote kruis, dat vroeger op Batavia het kruis der melaatschen was.

Wittem.

J. L. JANSEN, C.ss.R.

INDIË EN DE INDISCHE MISSIES.

III. DE MISSIE VAN CURAÇAO.

Om op duurzame wijze het zorgwekkend slinken van het aantal missionarissen tegen te gaan, besloot de H. Stoel de Missie van Curaçao aan een religieuse Orde toe te vertrouwen, en wel aan de Nederlandsche Dominicanen. Niet dan met ernstige bedenking namen zij die eervolle, doch zware taak op zich, want hunne provincie begon pas te herleven en kon ternauwernood in eigen personeel voorzien. Paus Pius IX legde evenwel aan alle bezwaren het zwijgen op door zijn bemoedigend wachtwoord: "In verbo meo laxabis rete, In mijn woord zult gij het net uitwerpen". — Krachtens een decreet van de Congregatie der Propaganda, gedateerd 9 Juli 1868, werd de Missie van Curaçao aan de Nederlandsche Provincie der Dominicanen opgedragen en haar de voordracht van een Vicarius Apostolicus toegestaan.

De Zeereerw. Pater Petrus van Ewijk, prior van het klooster te Huissen, werd tot Apostolisch Vicaris benoemd, en ontving den 26 Juli 1869, op den feestdag der H. Anna, de patrones van Curaçao, in Utrecht's kathedraal de heilige bisschopswijding.

Toen Mgr. Van Ewijk den 9 Juli 1870 te Curaçao voet een wal zette, werd hij door het volk geestdriftig ingehaald en naar de Sint-Anna-kerk geleid, waar het *Te Deum* den dank vertolkte, dat aan de kudde weer een herder was gegeven.

Aangespoord door het voorbeeld der voortreffelijke priesters, die reeds de hitte van den dag hadden gedragen, nam de nieuwe Kerkvoogd het erfdeel zijner doorluchtige voorgangers met moed en vertrouwen over. Door Gods bijstand bracht hij het tot grooten bloei. Gedurende de 16 jaren van zijn bestuur werden op Curaçao een drietal kerken en twee kapellen gebouwd, op Aruba een nieuwe kerk ingezegend, een vijftal Godshuizen aanmerkelijk vernieuwd of

vergroot. Het R. K. Weeshuis op Habai vond in hem een trouwen beschermer. het Weeshuis op Santa-Rosa een edelmoedigen weldoener. Hoofdzakelijk door zijne hulp kwam de St. Joseph's Vereeniging tot stand, terwijl het katholiek onderwijs door hem uit alle macht gesteund en bevorderd werd. Om de belangen der Katholieken te verdedigen tegenover de aanvallen eener ongeloovige pers, stichtte hij den Amigoe di Curação, een blad, hetwelk onder de redactie van enkele paters den tegenstander eerbied afdwong.

In deze kroon ontbraken de doornen niet. Nauwelijks was Mgr. in 1870 aan den arbeid getogen, of een zijner medebroeders P. Hyacinth Bergmans, een priester, die zooveel voor de toekomst beloofde, overleed den 10 November van dat jaar aan de gele koorts. Den 23sten September 1877 teisterde ontzettende orkanen de Antillen. Kerken, scholen, pastorieën leden geweld; de kapel van het leprozenhuis stortte in en bedolf drie zusters onder haar puin; de schamele hutten van het noodlijdende volk werden als van den grond weggevaagd. Overal gejammer en weegeklaag. In dien bitteren nood kwam het moederland grootmoedig te hulp.

Uitgeput onder den last van dezen apostolischen arbeid, dubbel zwaar in het tropisch klimaat, overleed Mgr. Van Ewijk den 18 Mei 1886.

De Hoogeerw. Pater Reijnen, sinds 1884 vicarius-provinciaal op Curaçao, was als bij volksstemming aangewezen om Mgr. Van Ewijk op te volgen. Den 12en December 1886 werd hij door den Aartsbisschop van Caracas tot bisschop gewijd. Het werk, dat hij als vicarius-provinciaal met alle energie had aangegrepen, de stichting namelijk eener jongensschool, bracht hij met medewerking der Eerw. Fraters van Tilburg tot een goed einde. Nog veel meer verwachtte men van zijn stage werkkracht, toen hij plotseling bij zijn eerste visitatie-reis bezweek en het Curaçaosche volk, als treurend bij het heengaan van zijn vader, in grenzelooze droefheid achterliet.

Mgr. Alphonsus Joosten, die weleer negen jaar in de kolonie had gearbeid en in dien tijd zich aller achting en liefde had verworven, werd door den H. Stoel aangewezen om den diepbetreurden Mgr. Reijnen op te volgen. Den 8sten December 1887 werd hij te Utrecht tot bisschop gewijd.

Met groote vreugde werd de beminnenswaardige Prelaat in het verre Westen door jong en oud, arm en rijk ontvangen, want iedereen kende den adel van zijn priesterhart, dat zoo teeder voor allen klopte. Onder zijn bestuur, in 1890 kwamen de zusters Dominicanessen der Congregatie van Voorschoten, zich belasten met de scholen op Sint-Martin, Sint Eustatius, Saba en Aruba.

Alles spelde een langdurige, gezegende werkzaamheid. Dan, helaas, te spoedig vervlogen die blijde vooruitzichten. Op een zijner visitatiereizen om arme negerkinderen het H. Vormsel toe te dienen, geraakte hij onder den invloed der noodlottige kwaal, waartegen geen artsenij, geen wetenschap iets vermag. "De hand des Heeren heeft mij geraakt", zoo sprak hij met gelatenheid, en daarmee nam hij het zware kruis met al zijne verschrikking op de schouders. Maanden bracht hij in het Sint-Elisabeth's gasthuis te Arnhem op het bed van smarten door, bekommerd niet om zichzelven, maar om zijn dierbare kudde aan gene zijde van den oceaan. "Nu ik niet meer kan arbeiden voor mijne Missie" — zoo sprak hij — "wil ik voor haar lijden". Den 18den December 1896 was het offer volbracht, de onsterfelijke martelaarskroon verworven.

Langzamerhand waren in de Missie de meeste seculiere priesters na een hoogst verdienstelijken arbeid overleden of naar het vaderland teruggekeerd, zoodat hunne plaatsen door paters moesten worden ingevuld. Gelukkig was de Provincie in staat de bressen te vullen en waren er steeds religieusen bereidvaardig om op de roepstem des Heeren alles vaarwel te zeggen voor het heil der onsterfelijke zielen. Bij den dood van Mgr. Joosten waren in de Missie 22 paters en 3 seculiere priesters werkzaam.

Met de zorg voor het Vicariaat werd nu belast P. Ambrosius van Baars, die als zoodanig den 23sten Mei 1897 te Trinidad de bisschopswijding ontving. Onder zijn krachtig bestuur werd het aantal kerken vermeerderd en werden alle parochiën tot grooteren bloei gebracht. Het katholiek onderwijs werd verbeterd en uitgebreid, dank vooral den steun der Congregatie van Tilburg, die hare beste leerkrachten aan de Missie afstond. Aan de eischen der moderne ziekenverpleging werd voldaan door het Sint-Elisabeth's gasthuis op geheel nieuwen voet in te richten. Het katholiek vereenigingsleven kwam tot ontwikkeling, krachtdadig gesteund door de katholieke pers.

Tot herstel zijner geschokte gezondheid moest Mgr. Van Baars in 1909 naar Nederland terugkeeren; hij zou zijne dierbare Missie niet meer terugzien. Na een langdurig lijden, overleed hij op den Goeden Vrijdag, 25 Maart 1910.

Mgr. M. Vuylsteke, destijds missionaris op Portorico, volgde hem op. Ondanks de ongunst der tijden, de oorlogsjaren, bouwde hij een nieuwe kerk in een der buitenwijken van Willemstad, San Mateo, waardoor in de geestelijke behoeften eener volkrijke buurt voorzien wordt. Nog vele vruchten mag men van zijn beleidvol en krachtig bestuur verwachten, vooral nu het zegenrijk streven der herders meer en meer gesteund wordt en aangemoedigd door de toenemende Missie-actie in het Moederland.

Het aantal Katholieken in de West-Indische Missie bedroeg ten jare 1910: 46.817. In 1919 waren daar werkzaam 38 paters Dominicanen en 2 seculiere priesters.

G. A. MEYER, O.P.

DE ZENDING DER PROTESTANTEN IN N. O. INDIË EN HARE ACTIE IN HET MOEDERLAND, TOT HET JAAR 1800. 1)

De tijd ligt gelukkig achter ons, waarop wij Katholieken ons nauwelijks bewust waren, dat naast onze Katholieke Geloofsverkondiging er ook nog zoo iets als een Protestantsche bestaat. Sedert de opleving van onze eigen beweging gingen onze oogen open ook voor de actie onzer tegenstanders. En nu wij weten, hoe zij met schier bovenmenschelijke krachtsinspanning zich werpen op de heidenlanden, waar zij ofwel ons dreigen in te halen, of ons reeds ver voorbijgestreefd zijn, nu krijgen wij ontzag voor hun krachtige praestaties en de beteekenis van hun macht kan ons moeilijk weer ontgaan.

Er heerscht echter in onze kringen nog steeds een zeker wantrouwen tegen de zending, haar karakter, haar bedoelingen. Haar bedienaars zijn voor ons nog altijd een soort van beambten, die aangelokt door een mooi salaris, naar Indië tijgen, er eenige jaren doorbrengen, om dan in het vaderland een heerlijk "otium cum dignitate" te genieten. Ik zal de laatste zijn om de materieele

r) Uit de merkwaardige rede van den Zeereerw. Pater Tillemans, M. S. C., gehouden te 's-Bosch op de eerste vergadering der dioc, afdeeling van den Priester-Missiebond. Wegens plaatsgebrek zijn wij genoodzaakt het tweede en meest interessante gedeelte voor de vierde aflevering te bewaren.

voordeelen te ontkennen, welke de zendeling veelal geniet boven den missionaris, niet het minst in ons Indië. Dit geeft ons echter niet het recht, de verheven bedoelingen der zending, in 't algemeen of op zichzelf beschouwd, in twijfel te trekken en te kleineeren. Ook bij de zending immers ligt als hoofdmotief ten grondslag: de zoendood van Christus tot verlossing van alle menschen, — en het wezen der Kerk: allen in die Verlossing doen deelen. Vandaar het woord van Dr. Warneck: "Zonder Kerk geen zending en zonder zending geen Kerk; de zending wordt gedragen door de Kerk en de Kerk wordt voortgeplant door de zending" 1). Derhalve weze elk lidmaat van Christus' Kerk "een Godsgezant bij de menschen, een geboren Missionaris" 2).

De rijke Protestantsche zendingslitteratuur getuigt op menige plaats van hun verheven opvatting van de verbreiding van het Christus' Rijk op aarde. Het leven van den zendeling is een gestadige offerdaad. "Ook hij (d.i. de zendeling) aanvaardt het kruis in het geloof, wetende dat in elk geval het tarwegraan in de aarde vallen en sterven moet, eer het vrucht kan dragen" 3).

Meerdere zendelingen hebben vaak op heldhaftige wijze aan deze hooge verwachtingen metterdaad beantwoord. Allen Gardener, door de Indianen van Vuurland met al zijne metgezellen den hongerdood prijsgegeven, schreef met stervende hand in zijn dagboek: "Nog een weinig tijds en ook ik zal bij de schare der gezaligden zijn, die den lof van Christus zingt in eeuwigheid. Ik voel honger noch dorst, ofschoon ik in vijf dagen geen voedsel genuttigd heb. O, welk een wonderbare liefde voor mij, arm zondaar!" 4). Naast den heldenmoed onzer geloofsverkondigers stellen de Protestanten de hooge offervaardigheid hunner zendelingen, naast onze martelaren plaatsen zij de hunne. Als zij uitgaan om Gods Woord te prediken, dan zijn het geen materieele voordeelen die zij zoeken, dan worden zij niet gedreven door etische of philanthropische motieven, doch zij gehoorzamen aan denzelfden bovennatuurlijken drang, die de onzen bezielt; ook zij vertrekken onder de leuze: "Caritas Christi urget nos." en in dezelfde liefde putten ook zij de kracht der victorie.

¹⁾ Evang. Missionslehre. I. bl. 242.

²⁾ I. bl. 124. 3) K. Wielemaker: "School en Zending" bl. 61.

^{4) &}quot;, " bl. 129. Vgl. o.a. bl. 60-61 bl. 70 vv.

Al mogen nu niet alle zendelingen en predikanten in hun practisch leven aan zulke idealen uitdrukking geven, zoo treft daarom de zending als zoodanig nog geen verwijt. Zonder het alles overtreffende werk onzer katholieke missionarissen ook maar in 't minst te verkleinen, mogen wij gerust de Protestantsche zending beschouwen als eene onderneming van buitengewone beteekenis, een werk dat eerbied afdwingt. Wat meer is: in sommige opzichten kunnen wij zelfs bij hen in de leer gaan: "fas est et ab hoste doceri". En waar hier en daar de zending reeds een voorsprong op de missie wist te behalen, daar mogen wij ons gerust eens afvragen, of, afgezien van andere oorzaken, onzerzijds geen verzuim werd gepleegd en wij met een gerust hart onze handen wel geheel in onschuld mogen wasschen. Vooral geldt dit voor onze Oost, waar de vergelijking tusschen zending en missie, meer dan waar ter wereld ook misschien, uitvalt in ons nadeel, en wijst op een onmiskenbaar tekort aan Roomsche activiteit.

Het kan daarom zijn nut hebben, de zending in O.-Indië en haar actie in het moederland nader te belichten. Op volledigheid kan ik, gezien het korte tijdsbestek, waarover ik te beschikken heb, geenszins aanspraak maken. In greote trekken slechts wil ik het werk der Protestanten in Indië trachten te schetsen.

We onderscheiden in de Indische zending een tweevoudige periode: 1e. De zending onder de 1e Oost-Indische Compagnie, en 2e. de nieuwere zending.

Allereerst dient hier bemerkt, dat de lofspraak van zoo even in geenen deele toepasselijk kan geacht worden op de zending in Indië zooals zij zich heeft vertoond in haar eerste tijdperk, waarin van eigenlijke "zending" ternauwernood kan worden gesproken.

Het mag algemeen bekend heeten, dat de Gereformeerde Religie werd gegrondvest op de ruinen van het eertijds zoo bloeiend katholicisme in Indië. Het grootste gedeelte van de gewesten, die thans onze Oost uitmaken, behoorde in het begin der 16e eeuw aan de Portugeezen, die in 1511 op de kust van Malabar vasten voet kregen en vandaar uit spoedig hun heerschappij deden gelden op Amboina, Ternate en de aangrenzende eilanden. Dra werden nu de veroveraars gevolgd door geheele scharen van missionarissen, meest Portugeezen, behoorende tot verschillende kloosterorden. Zij predikten

er met zooveel succes, dat vooral op Amboina, Ternate en de Oeliassers duizenden de leer van Christus omhelsden. Van daaruit werd ook op de andere eilandengroepen het katholiek Geloof overgebracht. Op Amboina was zelfs een seminarie tot opleiding van missionarissen, die er veel toe bijdroegen, het Geloof in de Indische gewesten te verspreiden. Aan het hoofd van deze bloeiende inrichting heeft o.m. gestaan de H. Franciscus Xaverius, die van 1546-'40 op Ambon wonderen verrichtte van Apostolische werkkracht, welke zelfs den Protestant Coolsma het getuigenis ontlokt, dat Xavier was "een groot man met groote bekwaamheid, met een zelden geëvenaarde liefde tot God en het verlorene, een schier volkomen zelfverloochening en een hartelijke toewijding aan de hem zoo dierbare zaak Zijn geloof, zijn vroomheid, zijn ernst, zijn eenvoud, zijn moed en vooral zijn liefde moge elk Protestantsch zendeling zich ten voorbeeld stellen" 1). Een ander Protestantsch geschiedschrijver, Millies, ziet zich gedwongen te erkennen, dat "de Missie der Molukken een der schoonste bladzijden vult in de nieuwe historie der Roomsche Kerk"²).

Des te scherper komt echter het vandalenwerk aan 't licht, dat de Nederlandsche "Hervormers" daar hebben verricht. Na een paar tientallen van jaren was deze eens zoo bloeiende missie geheel te niet. Weliswaar is de steeds meer opdringende Islam daarop niet zonder invloed geweest. Op verscheidene plaatsen had de nog jonge missie van hun gewelddadig optreden te lijden, zoo b.v. op Moro (N. Halmaheira), waar zij onder de christenen een ware slachting aanrichtten, in de geschiedenis bekend gebleven onder den naam van "Moluksche Vesper". Wat echter de Mahomedanen niet vermochten, dat wisten de Hollanders te bewerken. Met taai geduld en zeldzame energie vonden zij om de Kaap den weg naar Indië. verjoegen de Portugeezen, en met hen moest ook hun gehate godsdienst verdwijnen en Indië gezuiverd worden van alle "paapsche stoutigheden ende superstitiën". Wat Katholiek was, werd zonder meer gereformeerd verklaard. "In stede van den priester kregen zij een predikant, voor de mis een preek, en voor het crucifix den bijbel" 3). Toch bleef hier en daar het Katholicisme nog stand

¹⁾ Bij J. W. Gunning: "Hedendaagsche zending in onze Oost" bl. 7.

houden, totdat het barbaarsche en geweldadig optreden der Vereenigde Oost-Indische Compagnie alle uitoefening van den Katholieken godsdienst tot in 1800 toe, voor goed onmogelijk maakte.

Intusschen wordt de "zending" in dit tijdperk door de Protestanten zelf verschillend beoordeeld: men is niet blind voor de gebreken, die haar aankleven; desondanks echter, of juist daarom, is men over de eindresultaten nogal gemakkelijk tevreden. Op gelijke wijze wordt de edele Compagnie nu eens heftig aangevallen, dan weer om hare verdiensten voor de zending hoogelijk geprezen. En de lof, haar toegezwaaid, wint het ten slotte, want men begrijpt zeer goed, dat zonder haar de hervormde religie zich nooit in Indië had kunnen handhaven. Wij echter kunnen zelfs een gematigde bewondering onmogelijk deelen, noch voor de Compagnie, noch voor de zending, wijl beider werk vrijwel negatief is geweest. Van zending in de eigenlijke beteekenis, d.i. evangelisatie der heidenen is in geheel deze periode weinig sprake. De zendingsgedachte bleef trouwens geheel vreemd om het Protestantisme; vele theologen stonden haar zelfs vijandig tegenover, waarop nochtans de Hollander Adrianus Sararia een loffelijke uitzondering schijnt te maken 1). Hun actie bepaalde zich er meestal toe, de eigen landgenooten in Indië in hun religie te steunen en de vroegere Katholieke streken voor de Hervorming te winnen. Doch zelfs in dit opzicht heeft hun arbeid niet die vruchten gedragen, die men redelijkerwijs ervan had mogen verwachten: Met handen en voeten aan de Compagnie gebonden, kon de zending zich niet vrij bewegen, doch was geheel afhankelijk van dit politiek handelsinstituut, dat op de eerste plaats eigen materieele voordeelen nastreefde en de zending slechts als bijzaak beschouwde. De "classes" of kerken van Amsterdam, Middelburg, Rotterdam en Delft, Hoorn en Enkhuyzen, waar de zes "Kamers" der Compagnie zetelden, hadden weliswaar eenige medezeggingschap in de zending, doch zij verzetten zich meestal tevergeefs tegen het geheel eigenmachtig optreden der "Bewindhebbers" of "Heeren XVII''. Veel heeft bovendien de zending geleden van de onverkwikkelijke en ergerlijke twisten tusschen de juist genoemde en de andere kerken in Nederland, die ook hun invloed in Indië wilden doen gelden, terwijl ten slotte de Indische kerk tegen alle inmenging van vader-

¹⁾ Zie J. W. Gunning a.w. bl. 2. nota 1.

landsche kerken in haar aangelegenheden zich krachtig verzette. "Zoowel door de brute overmacht der Compagnie als door den twist der kerken, is de kracht der gemeente in deze periode gebroken en de zendingsgeest gedoofd" 1).

Een gevolg hiervan was ongetwijfeld het gebrek aan predikanten. Men gevoelde blijkbaar weinig lust voor het opofferend leven in Indië, anderen kwamen reeds na korten tijd in het vaderland terug. En al werden er dan volgens Gunning gedurende heel de 17e en 18e eeuw "minstens" 254 Predikanten naar Indië (Ceylon en Formosa inbegrepen) uitgezonden, zoo kunnen wij dit aantal niet bijzonder hoog vinden. Een oogenblik scheen het, of de oprichting van het bekende "Seminarie Wallaeus" te Leiden een gunstige verandering in den toestand zou brengen, doch ook deze poging mislukte ²).

Ersatz-predikanten, onder de benaming van "proponenten" of "krankbezoekers" (die op kleinere plaatsen of bij vacatures de predikanten moesten vervangen) vermochten, al werden er in den loop der jaren 800 afgeleverd, geen uitkomst te brengen. Hun ontwikkeling was doorgaans zeer gering en "een droevige lijst van onwaardige ziekentroosters ware op te maken" 3). Van veel meer nut voor de zending zijn, bij gebrek aan predikanten, de inlandsche schoolmeesters geweest, die zeer veel tot instandhouding van den christelijken godsdienst hebben bijgedragen en aldus het beste pleidooi leveren voor den ernstigen aanleg der bevolking.

Ten slotte is ook de methode der evangelisatie de zending niet ten voordeele geweest. Van "sneldoop" en "massadoop" vinden we nog al eens melding gemaakt; zelfs worden sommige practijken met den naam van "brandspuitdoop" betiteld. Zoo werden in 1687 op ééne dienstrein op Ternate 1440 menschen gedoopt en in 1776 op Ceylon ruim 1600 °). 't Klinkt haast vermakelijk, als men daarna van Protestantsche zijde aan de Roomsche missie, vooral in de Middel-Eeuwen, het verwijt hoort richten van oppervlakkigheid bij het bekeeringswerk. Eigen gebreken schijnt men nu eenmaal het liefst in anderen te zien. Zelfs in de nieuwere zending kan men deze methode hier en daar nog terugvinden. Op Halmaheira eigende

¹⁾ Zie J. W. Gunning a.w. bl. 26.

^{2) &}quot; " bl. 32-34. 3) J. W. Gunning a.w. bl. 35. 4) " " " bl. 46.

men zich zieltjes toe door het uitreiken van doopbriefjes 1). Op de Tenimber- en Babber-eilauden doopte Ds van Wijngaarden tijdens twee dienstreizen (dus in enkele maanden tijds) maar even 12.500 inboorlingen 2). En dat alles om de bevolking te vrijwaren tegen den invloed en de besmetting der Roomschen. Het gebied dezer "gedoopten" wordt zendingsterrein verklaard en de Katholieke Missionaris ziet zich voor goed den pas afgesneden. Dat dergelijke practijken, door ernstige Protestanten op zich zelf verfoeid, niettemin als wapen tegen Rome volkomen gebillijkt schijnen te worden 3), werpt wel een treurig licht op de gezindheid onzer tegenstanders.

De dwangmaatregelen, welke werden aangewend bij het z.g. bekeeringswerk blijven hier liever onbesproken. Rechtstreeksche dwang om den christelijken godsdienst te omhelzen, schijnt weinig aangewend te zijn, van zijdelingschen echter was men volstrekt niet afkeerig. Straf of belooning, vreesaanjaging of bedreiging hebben menigen overgang in de hand gewerkt 4).

Met recht mogen wij dus besluiten, dat onder de Ver. Oost-Indische Compagnie positieve, zelfstandige bekeeringsarbeid van de Protestanten in onze Oost vrijwel geheel heeft ontbroken. Niet zonder reden erkennen zij, dat de "Roomsche Voorzending" den weg gebaand heeft "voor de latere christianiseering dezer eilanden" 5); terwijl het ook niemand ontgaan kan, dat de zending juist daar de meeste winst heeft weten te behalen, waar het Katholiek Geloof eens zoo heerlijk bloeide, met name op Ambon (Ternate) en de Oeliassers, waar tegelijkertijd de Compagnie het sterkst was vertegenwoordigd. Toen na twee eeuwen in 1800 het regiem der Heeren Bewindhebbers ophield te bestaan, schijnt de Protestantsche kerk onder de inlanders 70.000 aanhangers te hebben geteld, een getal, waarvan men gerust mag betwijfelen, of het dat der vroegere Katholiek-gedoopten in deze gewesten wel overtreft.

P. TILLEMANS, M. S. C.

¹⁾ Zie J W. Gunning a.w. bl. 47 nota 1)

²⁾ H. Nollen m.S.C. in "De Tijd" v. 19 Juni '19.
3) J. W. Gunning a.w bl. 47 — Vgl. over de massabekeeringen der Kath. Middeleeuwen. Dr. Schmidlin: "Katholische Missionslehre" bl. 16, 300.

⁴⁾ J. W. Gunning a.w. bi 52. 5) ", ", bl. 8.

INDISCHE MISSIEKRONIEK.

In een onderhoud, dat Minister de Graaff, kort na zijn optreden, toestond, zeide Z. Exc. o. a.:

Het nut van de zending uit cultureel oogpunt, afgescheiden van de ethische verdiensten, acht ik boven allen twijtel verheven. De zending in Indië onverschillig van welke godsdienstige richting, verdient dan ook de volle waardeering van het moederland en zij verdient allen steun binnen de perken van het financieel vermogen.

Gelijke steun, al weder met inachtneming onzer financieele krachten dient te worden gegeven aan het onderwijs. Het onderwijs toch werkt tot verhooging van het algemeen beschavingspeil en dit kan niet anders dan aan de inlanders en aan de kolonie ten goede komen. De inlander in het algemeen is zeer zeker vatbaar voor goed onderwijs en zoolang dit op een gezonde wijzezal zijn ingericht, zal het er toe bijdragen den inlander te brengen tot waardeering van veel in ons bestuur, wat hij nu niet kan begrijpen en niet weet te apprecieeren."

Wat de quaestie van een universiteit voor Indië betreft, deze acht Z.Exc. vooralsnog praematuur. Van veel meer dadelijk belang is de opleiding in technischen zin om te kunnen voldoen aan de vele behoeften, welke in deze richting in elk opzicht gevraagd worden.

In antwoord op de klachten van den Heer v. Vuuren over de behandeling der Katholieken door de Indische Regeering betreffende weigering van het vestigen van een pastoor op Amboina en van vier geestelijken op de Keyeilanden zei de Minister dat hij met belangstelling die grieven had vernomen, dat hij ze zou onderzoeken en er de aandacht van den Gouv.-Generaal op zou vestigen. Over de wijziging van het Regeeringsreglement wilde Zijn Exc. nog geen zienswijze uiten. Hij zal het spoedig in behandeling nemen, en hoopt een bevredigende oplossing te geven, ook voor de Katholieken.

De Java-scholen. Onder de hooge goedkeuring en warme aanbeveling van heel ons Doorl. Episcopaat, gesteund door een eerbiedwaardig en aanzienlijk comité, is in de R. K. Pers een beroep gedaan op alle Katholieken van Nederland, om het R. K. Onderwijs op Java te helpen bevorderen.

Op Java zijn 5669 niet-Katholieke scholen voor inlanders en slechts 16 Katholieke scholen. Moet zulk een verschrikkelijke wantoestand niet verholpen worden?

Scholen der Ursulinen. Volgens het "Wereldapostolaat" bezitten de E.E. Zusters Ursulinen in Nederlandsch In lië (Java) scholen in de volgende plaatsen:

Te Bandoeng: Volksscholen en pensionaat.

Te Batavia: Volkschool, kweekschool, hoogere burgerschool en pensionaat.

Te Buitenzorg: Volksschool en pensionaat.

Te Madioen: Volksschool (in wording), frobel- en industrieschool, weeshuis.

Te Malang: Dagscholen, opleidingsschool voor onderwijzeressen, Europeesch pensionaat.

Te Soerabaja: Dagschool voor eersten stand, volksschool, fröbel-, kunsten industrieschool en kweekschool.

Steun van den Priester-Missiebond aan de Indische missies. Door bijzondere weldoeners daartoe in staat gesteld, kon de Priester-Missiebond voor het missiewerk in de Nederlandsche Koloniën uitkeeren:

Aan de Eerw. Paters Jezuieten f 1000 .--

Aan de Eerw. Paters Dominicanen f 1000,-

Aan de Eerw. Paters van het Goddelijk Woord f 1000.-

Aan de Eerw. Paters Capucijnen f 1000.-

Aan de Eerw. Paters Redemptoristen f 1000.-

Aan de Eerw. Paters Missionarissen van het H. Hart f 1000 .--.

Aan de Indische Missievereeniging f 1000.-.

MISSIE EN SPORT.

ONZE MISSIEWEDSTRIJDEN.

In "Ons Sportblad" lezen we:

Hier wordt niet bedoeld de ééne groote jaarlijksche wedstrijd, die van wege het Federatief Bestuur wordt gehouden. Ik heb meer op het oog de missie-wedstrijden, door clubs der diocesane bonden georganiseerd.

Een betere regeling is hiervoor dringend noodzakelijk.

Nu mijn voorstel:

Iedere bond benoeme een missie-comité; alle bescheiden en inlichtingen voor den missie-wedstrijd worden hier verzameld en zoodoende kunnen alle clubs profiteeren van de ervaringen opgedaan bij vroegere wedstrijden, zoodoende ook wordt de kans van slagen grooter. Ook alle batige saldo's worden hier afgedragen.

Mijn tweede voorstel is:

Het geld wordt besteed voor de verspreiding van ons Geloof. Nu kunnen we een heilzame wisselwerking in het leven roepen: n.l. zoolang wordt telkens het geld verzameld, tot we een studiebeurs verzameld hebben groot pl.m. 2000 gulden. En onze jonge voetballers, die door God geroepen worden voor het prachtige missionarisleven, kunnen profiteeren van het geld, door hun kameraden verzameld. By dit jaar bracht op: Roosendaal f 750, Hulst f 150, Riel f 300, Rijen f 100; met een beetje goeden wil geeft ieder jaar dus een studiebeurs.

Het derde voorstel is:

Van tijd tot tijd publiceert ons officieel orgaan den stand onzer missie-kas. Als de studiebeurs gesticht is, wordt er een oproep gedaan. Geregeld blijven onze jongens dus op de hoogte; zij zullen zich te ijveriger inspannen en Gods zegen moet dus te meer over onze jongens en onze bonden komen om dit echt katholiek liefdewerk.

Mgr. van Oers, Vicaris-Generaal van het Bredasche Bisdom, sympathiseert ten zeerste met dit voorstel en wilde zoo goed zijn om voor ons Bisdom de fondsen te beheeren.

W. BINCK, Breda.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES.

VERTREK VAN MISSIONARISSEN.

Van de Orde der Capucijnen. Met het Stoomschip "Tambora" van de Rotterdamsche Lloyd zijn den 1en November 1919 naar het Apostolisch Vicariaat van Nederl. Borneo de volgende Capucijnen vertrokken:

Pater Edmundus (Henricus Gijsbers) uit Heeze, Pater Conradus (Joannes Appels) uit Velp N.B., Broeder Adjutus (Adrianus van Beers) uit Hoogeloon Broeder Bertrandus (Gijsbertus van Rijbroek) uit Eerde, Broeder Dorotheus (Louis Traag) uit Zevenaar, Broeder Maternus (Joannes Rouschop) uit Schin-op-Geul.

Binnenkort vertrekt naar de Apostolische Prefectuur van Sumatra de Zeereerw. Pater Mathias, die Gardiaan was van het Capucijnenklooster te Helmond.

Van de Missionarissen van het H. Hart. Een twaalftal Missionarissen staat weer gereed om naar onze Missies van Ned. Oost-Indië, van de Philippijnen en van Brazilië te vertrekken. De volgende zeven zijn reeds den 9 Dec. I.l. te Barcelona in Spanje scheep gegaan. Het zijn de Weleerw. Paters E. Cappers uit Geldrop, Joh. Tubbing uit Arnhem, Jos. Vliegen uit Heerlen, de Eerw. Broeders C. Beijer uit Amsterdam en Joh. Crooijmans uit Vlierden, allen bestemd voor de Apost. Prefectuur van Ned. Nieuw-Guinea; en de W. E. Paters Ant. Langendorff uit Nijmegen en J. Ruijter uit Amsterdam, bestemd voor de Missie van Surigao op de Philippijnen.

Van de Orde der Dominicanen. In December vertrokken van Rotterdam met de "Rotterdam" van de Holland-Amerikalijn naar de Missie van Portorico de Hoogeerw. Pater M. Luycke, Overste der Missie, vergezeld van de Eerw. Paters Laurentius Welschen en Venantius van Kessel. Na eenigen tijd in Holland te hebben vertoefd tot herstel van gezondheid en tevens om giften te verzamelen voor hunne, door aardbevingen zoo zwaar geteisterde Missie, keerden zij met een hart vol dankbaarheid jegens de edele gevers, naar de Missie terug. Tegelijk met hen vertrokken de nieuwe Missionarissen, de Eerw. Paters Lucas Jansen en Clemens Suermond.

Van de Orde der Franciscanen. In Mei a.s. zullen naar Zuid-Chansi in China vertrekken: Pater Judocus Spruit uit Haastrecht; Pater Maurus van Genk uit Prinsenhage; Pater Crispinianus van der Stok uit Leiden, reeds in Januari vertrokken: Pater Autbertus van Hacht uit Vlaardingen; en Pater Ludolphus Bosse uit Haarlem.

In de Custodie van het H. Land stierf 30 Augustus te Alexandrië de Eerw. Broeder Walterus van der Meeren uit Zeelst.

Van de Congregatie van het Onbevlekte Hart van Maria (Scheut.). Uit het Missiehuis "Sparrendaal" te Vught vertrokken de E. P. Jos. Jansen uit Baarle-Nassau, die voor ziekte was over geweest en de E. P. A. Teijsen uit Putte (N.-Br.) naar de Missie van Oost-Mongolie; de E. P. Chr. van Aspert uit Heeswijk naar de Philippijnen en de E. P. Borm uit Hulst naar Congo. In het Moederhuis te Scheut sloten zij zich aan bij hunne reisgezellen, in 't geheel 15 in getal, om zich respectievelijk te Marseille, Barcelona en Antwerpen in te schepen.

Van de Congregatie der Paters van den H. Geest. De E. E. Paters B. Visbeek C. S. Sp. uit Heerlen en L. Severeyns, C. S. Sp. uit Heer hebben zich den 8sten Nov. 1919 te Antwerpen ingescheept, om zich naar hun missie, Belgisch Kongo, te begeven. Nauwelijks daar aangekomen, is Pater Severeijns aan de griep overleden.

Den 26n. Nov. verliet de Weleerw. Pater J. van Dooren, C.S.Sp. uit *Mierlo*, het vaderland, om scheep te gaan naar zijn nieuwe standplaats, de missie van Kameroen. Hij verdronk. helaas, bij de schipbreuk der "Afrique" met 17 andere missionarissen.

15 December 1919 vertrok uit Antwerpen Mgr. Em. Callewaert, C. S. Sp., Apost. prefect van Katango, om zich wederom naar zijn Prefectuur te begeven.

Van de Congregatie van den H. Joseph (Mill-Hil'). Den 12 November zijn van uit Plymouth per Anversville naar Belgisch Congo vertrokken de missionarissen der St. Joseph-Congregatie van Mill-Hill: G. Wantenaar (Soest), L. Poell ('s-Bosch), H. Marjot (Amsterdam) en F. v. d. Made, ('s-Hage).

Den 17 December per Albertville naar dezelfde missie: J. d' Hane (Vijfhuizen), en C. v. d. Helm (Kralingsche veer); met hen vertrokken twee Engelsche missionarissen derzelfde Congregatie.

In het voorjaar van 1920 vertrekken nog naar genoemde missie Father V. v. Haeren (Swalmen) en Broeder John. Driessen ('s-Hage).

Voor het Apostolisch Vicariaat van den Boven-Nyl (Ap. Vic. Mgr. J. Biermans) zijn benoemd: S. Walters (Arnhem,) H. Brouwer (Rhoon), L. Burgman (Deltt), C. Koopman ('s-Hage) en P. v. Rooyen (Utrecht), met nog acht niet-Nederlandsche Missionarissen.

Voor de Missie van Mill-Hill onder de Maoris (Nieuw-Zeeland) is benoemd Father M. Alink (Warmond), met nog een Engelschen confrater.

Voor de Apostolische Prefectuur van Labuan en Noord-Borneo zijn benoemd de Fathers C. Epping (Apeldoorn) en A. Verhoeven (Duiven).

Van de Congregatie der Lazaristen. Begin December zijn te Marseille scheep gegaan naar China de Eerw. Heer Henri Claessen (van Panningen) Cornelis Breuker (van Amsterdam) en Johannes Nass (van Demen, N.-Br.)

Naar Zuid-Amerika, meer bepaaldelijk naar de landen aan het zuidelijk gedeelte van den Stillen Oceaan, Chili, Bolivia en Peru, waarheen in den loop van 't jaar reeds drie Nederlandsche Lazaristen werden uitgezonden, namelijk de Eerw. Heeren Nicolaas Suylen (van Holtum L.) Matthias Meuffels (van Dieteren L.) en Theodoor Rietbergen (van Rotterdam). Zijn kort geleden ook nog de volgende Lazaristen vertrokken: Johannes Dievens (van Maashees), Johannes Wieriks van Nijmegen), Gerardus ter Veer (van Doetinchem) en Martinus Meuffels (van Susteren).

Van de Congregatie der Witte Paters vertrokken 18 Aug. 1919 uit Antwerpen de holl. W. P. van Lans (Warmond) naar het Vikariaat Opper Congo; P. van Uden (Amsterdam) naar 't Vikariaat Kivu; P. van Sambeek (Veldhoven) naar 't Vicariaat Bangweólo; P. Bollinger (Bussum) en P. Bakker (Utrecht) benevens Br. Lucien (Maastricht) naar 't Vicariaat Nyassa, 20 Sept. vertrokken uit Antwerpen de holl. W. P. P. Räeskin (Amsterdam) naar 't Vicariaat Unjanjembe; P. Termeer (Oirschot) naar 't Vicariaat Tanganika; P. van Meerwijk ('s-Bosch) naar 't Vicariaat Njanza; Br. Timotheus (Amsterdam) naar 't Vicariaat Unjanjembe.

Van de Societeit van Maria. Zes Paters der Sociëteit van Maria, Maristen wachten op scheepsgelegenheid om naar de Missies van Oceanië af te reizen' Onder hen bevinden zich twee oud-professoren van het Juvenaat St. Joseph te Hulst (Z.): de E. E. P. P. Foltzer en Schank, de eerste bestemd voor het Apost. Vicar. der Zuid-, de laatste voor de Apost. Prefect. der Noord-Salomon-eilanden.

Van de Congregatie der Redemptoristen. Den 2en October vertrok de Eerw. Pater J. de Boer C.S.S.R. naar de missie in Galicië om te werken onder de Ruthenen.

Van de Congregatie der Passionisten. De weleerw. heer A. Kuijpers, uit Swalmen (L.), missionaris van de Congregatie der Passionisten, zal naar Bulgarije vertrekken, waar een Limburger, Z. D. H. Mgr. Theelen, den bisschopsstaf voert. Volgens het verlangen van Z. H. den Paus en met instemming der Bulgaarsche regeering zal de eerw. heer Kuijpers er een apostolische school oprichten.

Van de Orde der Carmelieten. 13 Nov. zijn in gezelschap van den Provinciaal der Missie, en de Paters A. van den Bergh en C. Mulderman, als nieuwe Missionarissen naar Brazilië vertrokken de Paters L. Wijsbek, U. van Erp en E. Hilhorst; op 28 Jan. Pater A. Wessing en de Fr. Theol. J. Schutjes, P. Peters, C. v. d. Broek, M. Ketelaar, M. Jonkers, B. Blonke, B. Dissel en P. v. Helvoort.

Van de Congregatie der Priesters van het H. Hart van Jezus. Pater H. van der Horst is geplaatst te Porto-Calvo (Alagoas in Brazilië) en P. G. Hegener te Camaragibe.

In Januari vertrekken met de "Anversville" de Eerw. P. A. Marreveen en

Br. Antonius van Meel.

Van de Congregatie van Onze Lieve Vrouw Moeder van Barmhartigheid. De Eerw. Frater Chrysologus, directeur der St. Dionysiusschool der parochie 't Heike te Tilburg, is in December naar de missie van Curaçao vertrokken om er geplaatst te worden bij het onderwijs.

Met hem vertrokken fr. Candidus die er reeds meer dan 30 jaar werkzaam was, fr. Paschasius, fr. Theodorus en fr. Ignatius vam Loyola, allen van de Congregatie der Fraters van Tilburg.

Van de Zusters van Onze Lieve Vrouw Moeder van Barmhartigheid. Ter verpleging van de arme melaatschen en zieken vertrokken wederom een vijftal zusters van het Moederhuis te Tilburg naar West-Indië. Het zijn de zusters: Maria Florence (te Riele) als overste, Maria Aloysia (Aldenhuijsen), Maria Aloysio (Jongerius), Maria Antonio (Spierings) en Maria Honorata (Arkesteijn).

Van de Dochters van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart. Naast de reeds in onze Hollandsche missiën werkzame Orden en Congregaties zal binnenkort ook de Congregatie der Dochters van O. L. Vrouw van het H. Hart hare hulp verleenen bij den bekeeringsarbeid in onze Oost.

Eerst in 1915 werd voor de Hollandsche postulanten een eigen novicaatshuis te Tilburg gebouwd. En thans reeds heeft deze congregatie het aangedurfd een eigen werkkring in Ned. Indië te aanvaarden. Zes zusters zijn aangewezen om in het voorjaar daarheen te vertrekken en in de Apost. Prefectuur van N. Guinea mede te gaan werken aan de kerstening der inlanders.

Van de Broeders der Onbevl. Ontvangenis te Maastricht. Naar we vernemen, zal door de Congr. der Broeders van Maastricht eene school geopend worden te Djoejocarta.

MISSIEPERSONEEL.

Z. Em. Kard. W. M. van Rossum C. S. S. R. Prefect der H. Congregatie der Propaganda, vierde 17 October 1919 zijn 40-jarig Priesterfeest.

Missie van Curação. In 't afgeloopen trimester heeft de missie van Curação een verlies en een winst te boeken. Het verlies is de dood van den Eerw. Pater Paulus Poiesz. Na een ziekte van slechts enkele dagen, overleed hij

op den jeugdigen leeftijd van 44 jaar. Pater Poiesz was missionaris met hart en ziel. Hij beminde het volk en het volk beminde hem. Hij was een sociaal werker van den eersten rang. Als directeur van de Joseph-gezellen-vereeniging, en van de mannen-congregatie, als oprichter en directeur van de meisjescongregatie en het meisjes-patronaat heeft hij groote verdiensten voor de missie. Als biechtvader en raadsman was hij veel gezocht, als redenaar en schrijver had hij grooten naam; door zijn volksretraites, zoo voor mannen als vrouwen, heeft hij veel gedaan om het godsdienstig leven te verdiepen en te verinnigen. Zijn aandenken zal in zegening blijven. R. I. P.

De winst, die te boeken valt is een nieuwe congregatie van zusters voor ons katholiek onderwijs. De Eerwaarde Zusters van de Congregatie van Schijndel, daartoe aangezocht door Mgr. Vuylsteke, hebben op zich genomen zich te belasten met het Katholiek onderwijs in het district ten Oosten van de haven, bovendien met de opvoeding van voogdijkinderen. Omstreeks de helft van het jaar 1920 zullen de eerste Zusters scheep gaan om te beginnen met een school in de parochie van St. Rosa. God zegene haar schoonen arbeid!

De ZEerw. Pater Fr. Hendriks, Pastoor van Playa. Bonaire, is benoemd tot pastoor van Montagne (Curaçao) en de Zeer Eerw. Pater J. B. Krügers, pastoor van Montagne, tot pastoor van Playa, Bonaire.

Tot Algemeen Procurator van de huizen der Missiecongregatie van Mill-Hill in Nederland werd benoemd de Zeereerw. Father C. Schoemaker, uit Haarlem, tot dusverre Missionaris in het Vicariaat van den Boven-Nijl.

Father Schoemaker (Missiehuis, Roosendaal) belast zich met het geven van lezingen (ook met lichtbeelden) over het Missiewerk in het algemeen, of over het werk der missionarisen in de acht Missievelden der Congregatie in het bijzonder.

In het Moederhuis te Mill-Hill is het schooljaar begonnen met 25 studenten (Theologie), waarvan 12 Nederlanders, in Roosendaal (Philosophie) met 36 studenten, waarvan 21 Nederlanders, in Brixen (nog steeds lijdende onder den druk der oorlogsomstandigheden) met 8 studenten en 2 priesters, aspirantmissionarissen (allen Tyrolers); in Freshfield (lagere studiën) met 69 studenten (van Engelsche nationaliteit); in Tilburg (lagere studiën) met 120 studenten, allen Nederlanders.

Het jaarverslag der congregatie spreekt met dankbaarheid van grooten vooruitgang in alle missiegebieden door haar priesters bediend, Oeganda, Labuan, Noord Borneo, Maori-missie, Auckland (N.-Z.) Belgische Congo, Carribean-missie, Aartsbisdom Madras met prefectuur voor Kafiristan en Kashmir, en de Philippijnen.

De Zeereerwaarde Pater Franciscaan Bertrandus Boerke (uit Rotterdam) sedert 1896 missionaris in *Zuid-Chansi*, in *China*, zal naar Holland komen om dringende aangelegenheden te bespreken en te regelen.

Den 7den Juli stierf Pater Chrysologus Kaspers O. F. M. uit Neerbosch, sedert 1912 in Z. Chansi; den 1sten Augustus Pater Longinus Keizers O. F. M. uit Maastricht, sedert 1912 in Z. Chansi; beiden aan de typhus, de zoozeer in Chansi gevreesde ziekte. Den 28 October stierf de inlandsche priester Simon Tseng. Dat is in twee jaren tijds een verlies van 6 missionarissen zonder dat 't mogelijk was, wegens pas-moeilijkheden, de open gevallen plaatsen aan te vullen.

De Congregatie der Paters van den H. Geest, welke op het oogenblik 1665 leden telt — tegen 1804 in 1914 — heeft onlangs haar generaal kapittel gehouden te Chevilly bij Parijs.

Uit daar gedane mededeelingen ontleenen wij het volgende:

Verschillende provincies, zooals die van Frankrijk, België en Engeland moesten haar studiehuizen alle of ten deele sluiten of zagen met leede oogen haar personeel sterk slinken; doch ook hierin komt reeds verbetering. Van den anderen kant zijn er provincies die vóór den oorlog in wording waren en zich thans goed hebben georganiseerd. Zoo telde bijv. in 1918 de Provincie der Vereenigde Staten 9 nieuwe Paters, die van Holland gaf er acht. Nu dringen ook nog hulpkreten tot ons door van uit Polen; ook dit wil zijn missionarissen hebben.

Nog dient gezegd, dat de 1665 leden verdeeld zijn over 235 Huizen, welke zich ten getale van 50 in Europa bevinden, n.l. in Engeland, Italië, Frankrijk, Zwitserland, België, Monaco, Duitschland, Ierland, Portugal, Spanje, Nederland, Polen en verder in N. en Z. Amerika; de overige Huizen zijn verdeeld over de Bisdommen, Vicariaten en Prefecturen, waarin aan de zielzorg van 35—38 millioen menschen gearbeid wordt.

In het te Grave gehouden algemeen Kapittel der Missionarissen van de H. Familie werd gekozen tot algemeen overste, de Hoogeerw. Pater Antonius Trampe en tot definitoren de Zeereerw. Paters Emile Burgard, Joseph Carl. Mathias Wilkens en Eduard Anth.

Den 15 April 1920 zal in 't moederhuis der Witte Paters te Maison Carrée (Algiers) het algemeene kapittel dier Societeit gehouden worden. De meeste bisschoppen der 11 vicariaten aan deze congregatie toevertrouwd, zullen er aan deelnemen o. a. Mgr. Sweens ('s-Bosch).

Overleden is Mgr. Wilhelmus de Bever, rustend pastoor in Amerika.

Mgr. de Bever werd geboren te Udenhout 28 April 1830, priester gewijd 4 Juni 1855 en na 13 jaar kapelaan te zijn geweest in Gerwen en Nuland vertrok hij als missionaris naar Amerika in Augustus 1868, bekleedde er verschillende bedieningen, stichtte er enkele kerken en scholen en werd bij gelegenheid van zijn gouden priesterfeest benoemd tot geheim kamerheer van Z. H. den Paus. In 1912—1913 vertoefde hij een jaar lang op de pastorie te Rossum, waar een ernstige ziekte hem overviel, maar na zijn herstel vertrok hij in Mei 1913 op 83-jarigen leeftijd weer naar Amerika, waar hij nu op bijna 90-jarigen leeftijd is overleden.

Gemeld wordt het overlijden van den Zeereerw. pater Herman van Meerwijk, pastoor te Buitenzorg.

In het klooster der Dochters van O. L. Vrouw van het H. Hart te Tilburg is telegrafisch bericht ontvangen, dat de Eerw. Zuster Hubertine, (Mej. Johanna Schellens, geboren te Eersel) in het Apostolisch Vicariaat van Nieuw-Pommeren is overleden. De overledene, welke reeds meer dan 25 jaren in deze Missie werkzaam was, heeft in dien tijd belangrijke posten vervuld, w.o. die van Overste en van Novicen-meesteres der eerste inlandsche Zusters aldaar.

De "Amigoe di Curaçao" meldt het overlijden van de Eerw. zuster Marie Balbine (in de wereld Lambertine de Bruin.) Zij werd geboren te Diessen in Noord-Brabant 20 November 1860, trad in de Congregatie der Eerw. zusters van Roosendaal, legde haar religieuze beloften af den 22 Juli 1885 en kwam op Curaçao den 7 September 1886 aan. Al die jaren bracht zij sindsdien in het Pensionaat van Welgelegen door.

De minister van koloniën Franck heeft aan de eerwaarde overste der Witte Zusters te Herent (gemeente Leuven) een schrijven gezonden, waarin hij meedeelt, dat de koning aan 22 harer kloosterzusters de herinneringsmedaille van den Afrikaanschen veldtocht en aan 9 zusters de medaille van koningin Elisabeth heeft verleend.

Maandag 29 September was het 25 jaren geleden, dat de eerste Zusters van Lietde uit Tilburg in de kolonie Suriname kwamen om de zorg der melaatschen op zich te nemen.

Dezen merkwaardigen dag hebben zij evenwel slechts in stilte willen herdenken omdat het grootsche doel van haar aankomst, de Gerardus Majella-Stichting, eerst in het volgende jaar den 16en October 1895, bereikt werd. Het volgend jaar dus zal de Gerardus Majella-Stichting haar 25-jarig bestaan vieren en met haar de Zusters het zilveren feest van haren hoofdwerkkring in Suriname.

In besloten kring evenwel mocht deze dag niet ongemerkt voorbijgaan. De Provicaris der Katholieke Missie, de Hoogeerw. Pater N. Govers, droeg des morgens in de kapel der Zusters eene plechtige Mis met assistentie op. Des namiddags werd een plechtig Lof met assistentie gecelebreerd en het Te Deum gezongen, om God te bedanken voor zijn bijstand, gedurende 25 jaren zoo overvloedig geschonken Een feestcantate besloot de plechtigheid.

In Suriname verblijven ongeveer 75 Religieusen van de Congregatie van Roosendaal; zij zijn werkzaam te Paramaribo, Coronie en Nickerie.

Op 3 November 1919, overleed de HoogE. Pater Nicolaas Blum, Superior Generaal van de Congregatie van het Godd. Woord van Steil, eerste opvolger van den Stichter, P. Arnoldus Janssen, in den ouderdom van ruim 62 jaren. Wij ontvingen van de beproefde Congregatie het volgende In Memoriam.

Zeer gezegend was het priesterleven van den Hoogeerw. Pater Nicolaas Blum, Superior-Generaal van het Gezelschap van het Goddelijk Woord (Paters van Steil), die ons nu door den dood zoo plotseling is ontrukt. De Overledene was geboren den 4 Maart 1857 uit godvreezende ouders te Lammersdorf bij Hillesheim (Eifel) in het bisdom Trier. Aanvankelijk de loopbaan van spoorwegambtenaar opgegaan, volgde hij na enkele jaren den drang zijns harten, dat hem trok naar het priesterschap en het missiewerk. Den I Juli 1876 kwam hij naar het Missiehuis te Steil, dat nog geen jaar geleden gesticht was. Het arme begin, zoo rijk aan ontberingen, was voor den ijverigen jongeling een ernstige school, die hem vormde tot dien onbaatzuchtigen en arbeidzamen man, zoo getrouw aan zijn leus: "Non recuso laborem, Ik vrees den arbeid niet". Den 29 Mei 1883 ontving de Ontslapene de H. Priesterwijding; de eeuwige gelosten legde hij af den 25 Oct. 1891. Onze zalige Stichter, Pater Arn. Janssen, doorschouwde spoedig zijn groote talenten op administratief gebied en stelde hem op de juiste plaats. Pater Blum werd eerst Procurator van het Missiehuis en in 1891 Procurator-generaal van het Missiegezelschap. Met voorbeeldige getrouwheid heeft hij 26 jaren deze verantwoordelijke betrekking bekleed. De bloei van Steil en vooral van de drukkerij is grootendeels aan zijn beleid te danken. Hij was een stoere, ijverige werker, een man van orde en groote stiptheid, begaafd met een scherp verstand en een goed geheugen. Hoewel de Procure werk genoeg bood, bekleedde hij toch nog vanaf 1902 tot 1908 het ambt van Rector in het Missiehuis te Steil en was sedert 1906 ook nog Generaalassistent van den reeds ziekelijken Stichter. Bij diens dood, den 15 Januari 1909 moest hij als Administrator-generalis het bestuur van het geheele Gezelschap op zich nemen en den 5 November van hetzelfde jaar werd hij eenstemmig door het Generale Kapittel gekozen tot Superior-Generaal en door den H. Stoel bevestigd.

Tien jaar heeft hij dit gewichtig ambt bekleed en overmoeid gezwoegd tot aan den avond van zijn leven, alles gevend voor het missiewerk, waaraan hij al zijn krachten had gewijd.

In het provinciaal kapittel der *Paters Carmelieten* in Dec. l.l. te *Rio de Janeiro* gehouden, werden gekozen en door den generaal der orde bevestigd: tot vicarius-provinciaal de hoogeerw. pater Cyrillus Thewes. tot definitoren pater Canisius Mulderman, pater Eliseus van de Weijer, pater Alphonsus van den Berg en pater Paulus Hurkmans.

Verder werden gekozen tot prior: te Rio de Janeiro pater Wilhelmus Meyer, te Sao Paulo pater Eliseus van de Weijer, te Santos pater Alphonsus van den Berg, te Angra dos Reis pater Canisius Mulderman, te Itu pater Ambrosius Vroling, te Mogy dos Cruzes pater Brocardus de Vlieger.

Aan de andere Missionarissen werden de volgende standplaatsen aangewezen: te Rio de Janeiro: pater Thomas Janssen, supprior en directeur der Derde Orde, pater Antonius Wessing magister der fraters en lector der theologie, pater Paulus Hurkmans, lector, pater Albertus Nicholson, lector, pater Raphaël Wilens, rector van het gymnasium, pater Constantius

Lokkers, aangewezen voor een van het klooster te Rio afhankelijke parochie, pater Mauritius Lans, de bovenvermelde acht fraters theologanten en broeder Bruno Niessen; te Sao Paulo pater Willibrordus van Eyck, pater Jozef Klaver en broeder Simon Jans; te Santos pater Alexander Reinders en pater Emidius Hilhorst; te Itu pater Urbanus van Erp en broeder Pancratius Helmich, te Mogy dos Cruzes pater Carmelus Lambooy; te Angra dos Reis pater Leopold Wijsbek, pater Sebastianus Boerkamp en broeder Dionysius Linders. De hoogeerw. pater Cyrillus Thewes woont in het klooster te Sao Paulo.

Den 30 sten September l.l. overleed van de Missie der Redemptoristen in Brazilië te Bello Horizonte, staat Minas Geroes, de geprofeste leekebroeder Sebastianus Warmerdam. Hij was geboren te Hillegom (Z.H.) op 26 April 1851 en vertrok naar Brazilië.

Z. D. H. Mgr. Pac. Bos is op weg naar Holland. Mgr. brengt twee Chineesche knapen mede, die roeping toonen voor het priesterschap.

Statistiek der Ned. Missionarissen in de Missiën werkzaam. Volgens de Missie-Actie College Weert zijn thans (Nov. 1919) 2308 Ned. Missionarissen in de Missies werkzaam: 953 priesters, 388 broeders en 967 zusters.

Daarvan behooren tot de Missionarissen van Roosendaal 131 pr. en 2 br. H. Hart Tilburg 90 pr. 64br.; Witte Paters 70 pr., 72 br.; Redemptoristen 67 pr., 37 br.; Franciscanen 75 pr., 11 br.; Sparrendaal 58 pr. 31 br.; Jezuieten 70 pr., 13 br.; Lazaristen 80 pr., 3 br.; Gezelsch. v. Maria 58 pr., 9 br.; Dominicanen 61 pr.; Capucijnen 33 pr., 17 br.; H. H. Harten Grave 25 pr., 2 br.; Paters H. Hart Bergen op Zoom 21 pr., 4 br.; Carmelieten 21 pr., 4 br.; Norbertijnen 28 pr., 7 br.; Godd. Woord Uden 12 pr. 12 br.; Conventueelen 14 pr.,; Kruisheeren 6 pr., 3 br.; H. Geest Weert 9 pr. 4 br.; Keer Apost.-School 10 pr. 5 br.; Passionisten 6 pr. 1 br.; H. Familie Grave 3 pr.; Noorwegen 5 pr.; Broeders Oudenbosch 29 br.; Fraters Tilburg 61 br.

Tot de Congregatie der Zusters Franciscanessen Roosendaal 159; Ursulinen Vught 150, Franciscanessen Heithuizen 140, Witte Zusters 96; Ursulinen Halfweg 91; Liefdezusters Tilburg 81; Gasthuis Breda 66; H. Catharina Voorschoten 37; Gez. J. M. J. 's-Bosch 38; Liefdegesticht Veghel 28; H. Geest Uden (Steil) 33; Onder de Bogen, Maastricht 17; Tienraij 7; Dochters v. O. L. Vr. v. h. H. Hart Tilburg 6; Zusters van Lyon, Keer 7; St. Jozef (Mill-Hill) Roosendaal 6; St. Jozef Glanerbrug 4; Goede Herder Tilburg 1.

Van de Priesters en Broeders-Missionarissen waren

Uit	het	bisdom	Utrecht	141	priesters,	60	broeders.
2.2	33	**	's-Bosch	278	27	177	33
33	20	23	Haarlem	264	2)	71	21
20	,,	2.7	Roermond	175	23	39	22
,,	,,,	>1	Breda	95	22	4I	2.3
							and the same of th
				953		388	

MISSIENIEUWS.

18 Missionarissen verdronken. Het ontzettend bericht is ontvangen dat "de Afrique" waarop zich een dertigtal Missionarissen bevonden, en die 9 Jan. uit Bremen is vertrokken, op hare reis naar Afrika's Westkust is vergaan. Onder die Missionarissen bevinden zich o.a. Mgr. Jalabert, der Paters v. d. H. Geest, Ap. Vic. van Senegambië en Apost.-Prefect van Senegal, ook Pater J. van Dooren uit Mierlo (N.-Br.) die op weg was naar zijne Missie van Kameroen. Van die missionarissen zijn er naar bericht wordt 18 verdronken, waaronder ook genoemde Ap. Vic. en Pater van Dooren.

De marteldood van Mgr. Soniag. Vreeselijke bijzonderheden worden door den bisschop van Salmas vermeld over de beruchte moordpartij, die door de Turken werd aangericht in de missie van Ourmiah.

De schuld daarvan rust op den Pers Arched Humanyoun, hoofd der politie te Ourmiah, en fanatiek christenhater.

"Wij waren, zoo verhaalt de bisschop van Salmas, met drie bischoppen bijeen in de woning van Mgr. Sontag, toen er een hevig rumoer ontstond aan den ingang van het missiehuis. De Delegaat ging naar buiten, om te zien wat er de oorzaak van was. Vijf minuten later hoorde wij twee geweerschoten, en twee mannen van Arched Humanyoun kwamen ons melden dat de Delegaat, Mgr. Sontag, was doodgeschoten. Deze beide kerels waren het, die den prelaat op bevel van het hoofd van politie hadden vermoord. Dit werd ons getuigd door enkele vrouwen, die aan het bloedbad zijn ontsnapt, en die in het missiehuis aanwezig waren juist toen het noodlottige gebeuren zich afspeelde; zij hadden het met eigen oogen gezien. Voor een andere deur in het gebouw werd pater Dinke van de Lazaristen vermoord. Zes maanden geleden had deze laatste pater de Muselmannen in bescherming genomen tegen een woesten aanval van Armeniërs

Arched Hymanyoun had den Delegaat doen vermoorden om zich meester te maken van een brandkast in het missiehuis, die volgens zijn weten geld en kostbaarheden bevatte, welke door inwoners van Salmas, Ourmiah en andere plaatsen aan Mgr. Sonlag in bewaring waren gegeven.

Hongersnood in Liberia (Afrika). Een Iersch priester, die dezer dagen uit de neger-republiek Liberia, waar hij als missionaris werkzaam was, is teruggekeerd, geeft in de "Ca*holic Times" een ontroerende beschrijving van den ellendigen toestand, waarin de bevolking van dit negerland zich tengevolge van den oorlog bevindt.

De meeste inboorlingen wonen in plaatsen langs de kust van Monrovia tot kaap Palmas en vóór den oorlog verdiende de mannelijke bevolking genoeg geld om in haar onderhoud te voorzien, doordat de mannen zich als stokers of dekknechten verhuurden op de talrijke schepen, die in de havens van Liberia aanlegden.

Anderen gingen op contract werken bij Europeesche firma's verderop langs de kust en keerden na beëindiging van dat contract met geld, levensmiddelen en kleeding terug.

MISSIENIEUWS 217

Er heerschte een zekere welvaart in deze steden, toen een geregelde stoomvaartdienst van en naar Liberia werd onderhouden.

Er was handel in rijst kleederen en andere artikelen. Het bestaan van den inlander hing af van de geregelde stoomvaart en van den handel. Het gevolg was, dat in Liberia zelf de landbouw zoo goed als geheel verwaarloosd werd en bebouwing van den grond grootendeels onbekend was.

Doch toen kwam de tijd, dat er in weken geen schip verscheen. Een paniek maakte zich van de bevolking meester. Er was nog een weinig geld in de steden, doch de rijst was zoo duur, dat de armen ze niet konden koopen. De broodwinners waren weg en er was geen schip om hen naar hier te brengen met hun geld en hun goederen.

De vrouwen riepen hulpeloos om haar mannen, de kinderen schreiden jammerlijk om hun kopje rijst, dat hun niet kon gegeven worden.

Zoo deed de honger zijn intrede in de eertijds zoo gelukkige negersteden en maakte zijn slachtoffers. De mannen werden zwak en waren niet in staat meer om te werken. Eertijds krachtige vrouwen lagen van honger te sterven met stervende kinderen aan haar zijde.

In de laatste twee jaren van zijn bediening heeft de missionaris tooneelen aanschouwd, te droevig om te verhalen. Menigmaal vond hij jongen en ouden uitgeput en uitgeteerd van honger langs den weg liggen.

Het treurigst is het met de kinderen gesteld. Ondanks pogingen tot hulp, sterven er nog vele van hen bij gebrek aan middelen om hen te helpen.

Er zijn thans plannen om een weeshuis te openen voor tal van kinderen.

De oogst is wel rijp, maar er zijn geen maaiers. De Procurator der Missie van de Franciscanen in Oost Shantong in China geeft belangrijke berichten over den bloei der missie in die gewesten. Van vele kanten wordt gevraagd om catechisten. Een der Paters schrijft aan den Procurator, dat hij 250 dorpen heeft waar catechumenen wonen, en dat hij reeds zijn 75ste school heeft geopend. Die oogst is echter zoo rijk dat er geen handen genoeg zijn om hem te verzamelen. De missionarissen zijn dan ook overladen met werkzaamheden, en kunnen zelfs niet voldoende voorzien in de opleiding van catechisten wier aantal toch zeer gestadig toeneemt. Droevig is het ook te moeten hooren dat gebrek aan geld zooveel goeds ongedaan moet laten. Een andere Pater immers schrijft, dat hij in zijn district over de 2000 christenen telde, en voor het onderricht de hulp genoot van 20 Catechisten. Helaas is hij genoodzaakt de helft te ontslaan, omdat hij het bescheiden salaris van f 1,— per maand niet kon opbrengen.

Moge weldadigheid uit liefde voor God hier te hulp komen!

Wat één Broeder-Missionaris in de Missie presteeren kan bewijst Br. Martin Bouw der Witte Paters, geboren 19 Maart 1862 te Bortel. Deze nederige Broeder in Nov. 1897 in Oeganda. Afrika aangekomen bouwde er tien kerken of kapellen, o.a., eenige monumentaal voor 't land (Kathedraal van Ruboga), benevens zeven Missiehuizen, huizen voor zusters, en meerdere scholen.

Soms had hij een anderen Broeder als helper, maar meestal was hij alléén, enkel aangewezen op eenige onhandige negers, die nog door hem moesten gevormd worden, als metselaar, timmerman, smid, enz. Schenke God aan menig Nederlandschen jongeling die roeping!

Pater Wenneker, S. J. herdacht den 26en September 1919 onder vele blijken van belangstelling te Moentilan op Java zijn 60-jarig priesterschap. Hij leerde nog op 73-jarigen leeftijd het Bataksch, in welke taal hij later de R. K. catechismus vertaalde. Pater Wenneker is thans ruim 44 jaar in Indië, zonder ooit met verlof naar Nederland te zijn geweest.

Nog een Methusalem. De Witte Zusters van Onze Lieve Vrouw van Afrika hebben onlangs in de Missie van Oeganda een ouden neger, Katouda Zekulazé geheeten, tot het H. Doopsel voorbereid. De doopeling telde den eerbiedwaardigen leeftijd van 120 jaren. Hij heeft geleefd onder zeven koningen, en herinnerde zich nog die oude sombere tijden, toen de vorsten van Oeganda de minste fout in hun onderdanen bestraften met het afsnijden van neus of ooren, of het uitrukken der oogen. De godsvrucht van den ouden bekeerling, verhalen de zusters, is inderdaad treffend en stichtend, en dagelijks komt hij nog naar de missiestatie te Villa Maria om onderricht te ontvangen in den heiligen godsdienst.

Onlangs was het 25 jaren geleden dat de Eerw. Zusters der Congregatie van Tilburg te Paramaribo aankwamen voor malaatschen-verpleging.

Na vele moeilijkheden te hebben overwonnen gelukte het den onvergetelijken Mgr. Willem Wulfingh C. s.s. R. Apostolisch Vicaris van Suriname vertrouwend op den liefdevollen steun der leden van het Hofbauer-Liefdewerk en andere weldoeners der Missie in Nederland, onder Gods Zegen, eene R. K. Melaatschen-verpleging "de St. Gerardus Majella-Stichting" te openen. De ijverige Bisschop, wiens devies was: "Succurre miseris", had ook de onwaardeerbare hulp, voor de verwezenlijking zijner plannnen zoo noodig, gevonden in de edelmoedige toewijding aan de werken van Christelijke naastenliefde der Eerw. Zusters van de Congregatie te Tilburg. In het jaar 1894 vertrokken dan de 6 eerste zusters, Maria Bertine, Maria Cunegundis, Maria Juliette, Maria Servanda, Maria Odo en Maria Servaso, welke den 13en September te Paramaribo aankwamen. Zooals wij nog dezer dagen vernamen waren er om te beginnen zes door Mgr. in Nederland gevraagd, en negentig melden zich onmiddellijk aan hare Overheid als bereid op haar wenk naar Suriname te vertrekken, en haar getal steeg weldra tot driehonderd.

Zulk een edelmoedigheid moest dan ook wel Gods zegen over het ondernomen liefdewerk aftrekken. De zegen Gods heeft in die 25 jaren blijkbaar gerust op de St. Gerardus Majella Stichting, zoodat thans dicht bij Paramaribo over de Sommeldijksche kreek 175 melaatschen door de Eerw. Zusters thans 21 in getal, worden verpleegd.

Gods Voorzienigheid. De stichting van eene nieuwe apostolische school in Spanje, is het gevolg geweest der uitdrijving van een Priester van het H. Hart MISSIENIEUWS 219

uit Kameroen. In 1916 werd Pater Zicke naar Cadiz vervoerd. Om den tijd te korten begon hij Spaansch te leeren, zoodat hij een jaar later reeds dienst kon bewijzen. In 1917 kwam hij te Pampelona-Puente- la Reina, in de provincie Navarra. Daar bevond zich een oud klooster, eene commanderij der Ridders van Malta. Het klooster had veel geleden tijdens de onlusten van 1868. (Carlisten); maar de byzantijnsche kerk waarin een miraculeus kruisbeeld bewaard wordt, bevindt zich in goeden staat. Hier vestigde de Pater zich met het gevolg, dat hij den 6den October 1919 klooster en kerk kocht tot groote tevredenheid van de bevolking. Z. H. de Paus moedigde het plan aan en de koning van Spanje gaf welwillend zijn toestemming tot den koop. Reeds heeft zich één Spaansche Seminarist bij den Pater — die inmiddels versterking heeft gekregen uit de Duitsche Provincie — aangesloten, terwijl enkele priesters het voornemen hebben om in de Congregatie te treden. Weldra hoopt men leerlingen te kunnen aannemen, voornamelijk met het doel om missionarissen te vormen.

MISSIE-ACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND.

NEDERLAND.

Eerste vergadering van den Priester-Missiebond, afd. Haarlem. Op 4 Nov. 1919 werd in de Societeit St. Bave de eerste algemeene vergadering gehouden van den Haarlemsche afdeeling van den Priester-Missiebond. Zij werd bijgewoond door een zeer groot aantal leden van den Priesterbond, in het bisdom Haarlem en tevens vereerd met de tegenwoordigheid van Z. D. H. Mgr. A. J. Callier. Tevens waren tegenwoordig vertegenwoordigers van het Utrechtsche, Bossche en Bredasche Missie-Comité en van verschillende missiecongregaties. De vergadering werd geleid door den President van het Haarlemsche Missie-Comité, regent Th. F. Ebbinkhuyzen, die op de eerste plaats Mgr. dank bracht voor zijne tegenwoordigheid en hulde betuigde voor den steun aan de missieactie in het Haarlemsche bisdom verleend. Na verder alle aanwezigen welkom te hebben geheeten, zette hij het doel der vergadering uiteen.

Hierna bracht de Zeereerw. Zeergel. heer prof. J. H. Visser verslag uit

van af de oprichting der vereeniging.

Op 2 April 1919 stelde Mgr. het Missiecomité in. Op 28 April werd de eerste vergadering gehouden ten huize van Mgr. Th. J. A. Bosman, deken van Amsterdam. Onmiddellijk werd met de actie begonnen. Verzonden werden 750 circulaires aan de priesters om toe te treden als lid met het gevolg dat op 3 November j.l. de Bond 702 leden telde, waarvan 73 theologanten van Warmond; tevens telt de Bond een zevental begunstigers, dus 710 leden

en begunstigers met een totaal aan jaarlijksche bijdragen van f 1772. Over heel Nederland telt de Bond 3050 leden en 400 begunstigers. Op 25 Juli werd de tweede vergadering gehouden van het comité. Rector Bekkers werd tot redacteur van het orgaan benoemd van deze afdeeling.

De uitbreiding van het Genootschap van den H. Geest en der H. Kindsheid werd dit jaar krachtig aangevat en met goed gevolg. Op 30 Juli telde de Broederschap van den H. Geest 2700 leden; nu 143 afdeelingen met 32.000 leden, terwijl 65 afdeelingen nog wor den opgericht. Ongeveer 75 parochiën lieten echter nog niets van zich hooren. Het Genootschap der H. Kindsheid leidde in 60 parochies een min of meer lijdend bestaan; thans is het Genootschap in 100 nieuwe parochies gesticht; het leven in de bestaande werd opgewekt. Nog blijven 100 parochies over, waar het Genootschap nog niet bestaat.

Door theologanten werd tijdens de vacantie propaganda gemaakt voor het orgaan van den Bond, met een vrij goed resultaat. Het aantal abonné's bedraagt op het oogenblik 1700. Dat is echter nog minstens 3000 te weinig, volgens den secretaris, om de kosten te dekken. Het aantal abonné's moet minstens 10.000 worden.

Ten slotte deelde de secretaris nog mede dat in voorbereiding is in Rotterdam het houden van een missieweek, vermoedelijk van 6—13 Januari, met het plan daaraan een missietentoonstelling te verbinden, waarvoor vele missiehuizen steun hebben toegezegd.

Daarna hield de Zeereerw. heer pastoor G. v. Noort een korte rede over den dogmatischen grond, waarop de plicht der priesters tot missieactie steunt. (Deze merkwaardige rede, die vooral voor de Geestelijkheid groote waarde heeft, hebben wij in extenso in de Bijlage opgenomen. Red.)

Nadat door het Zangkoor :der kathedrale kerk, dat reeds in 't begin der vergadering onder leiding van kap. Kraft, op verdienstelijke wijze, het "Ecce Sacerdos" van Ph. Loots had uitgevoerd, de vierstemmige psalm 150 van Mgr. J. A. S. v. Schaik en het "Jubilate" van Aiblinger ten gehoore had gebracht, werd het woord gegeven aan kap. Fruytier, die sprak over de inrichting der parochiale missie-actie.

(Wij hopen ook eens deze practische rede in haar geheel in ons tijdschrift te mogen opnemen. Red)

Ten slotte werd ook nog door Père de Louw een zeer leerzame voordracht gehouden met lichtbeelden over den Islam.

De ondervinding leerde het reeds dat deze eerste vergadering van den Priester-Missiebond in het Haarl.-Bisdom volkomen aan haar doel heeft beantwoord; zij heeft rijke vruchten opgeleverd, zij heeft de Geestelijkheid met nieuwen ijver voor het missiewerk bezield, zij heeft haar kostbare voorlichting geschonken, zij heeft in heel het Haarlemsche bisdom de liefde voor de missies aanmerkelijk versterkt.

De Rotterdamsche Missieweek. Van 6—13 Januari — octaaf van 's Heeren Openbaring aan de heidenen — was heel Rotterdam vol van Missie-actie. Dit is niet overdreven. De Missieweek, door kapelaan Schiphorst en zijn

Comité voorbereid en geleid, is schitterend geslaagd, bij klein en groot, in alle rangen en standen heeft zij de kennis en de liefde voor de katholieke Missiën doen groeien.

Ons tijdschrift vraagt uit den aard der zaak geen eigenlijk verslag van de geheele actie. Maar wat vooral onze lezers van groot belang moet zijn, is een overzicht der organisatie. Want, werkelijk, zóó als in Rotterdam de Missiepropaganda was opgezet, zóó moet zij worden opgezet in al onze groote steden, om de groote menigte het belang der katholieke Missiën te leeren ininzien. En in den geest der Rotterdamsche actie moet toch — wil succes behaald worden — overal gewerkt worden.

6 Januari werd in alle 20 kerken der stad Rotterdam een Algemeene H. Communie voor den bloei der katholieke Missies gehouden. Dit was de opening der Missieweek.

De eerste vier dagen waren verder in hoofdzaak bestemd voor actie onder de kinderen.

- 7 Januari werd een plechtige Kindsheidsmis opgedragen met de gebruikelijke opdracht, kinderzegen en Kinder-Communie in zes verschillende parochiekerken, den 8e en gen daarenboven nog in de kerk van den H. Laurentius.
- 6, 7, 8 en 9 Januari was 's avonds, telkens tweemaal, een groot kinderfeest georganiseerd: lichtbeelden, uitgelegd door een Missionaris, Kabylische muziek (een kabylische catechismus-oefening) onder leiding van een Witten Pater, tractatie, Missie collecte. Aan deze acht feesten namen tienduizend-kinderen der bijzondere scholen deel. Alles verliep in uitstekende orde, want het Comité beschikte over niet minder dan honderd flinke helpsters.

Na de kleinen kwamen de grooten.

Zondag II Januari in alle 20 kerken der stad Hoogmis en preek over de Missiën door een Missionaris. In de kerk van den deken (St. Laurentius) werd de H. Mis pontificaliter opgedragen door den HoogEerw. Vicaris-generaal Mgr. Möllmann.

's Avonds II, I2 en I3 Januari groot Missiefeest voor de volwassenen (rede van pater Borromeus en een pracht-oratorium met levende beelden, gearrangeerd door Herman Moerkerk met muziek van Willem Gulden en koorleiding van Mej. Ans. van Weerelt, en kapelaan Meysing) Iederen avond stampvolle zaal! Een grandiose festiviteit!

De geheele week werd er in het vroegere zustersgesticht der Dominicanessen aan den Oppert een Missie-tentoonstelling gehouden, welke op zich al iets buitengewoons was. De inzendingen vulden niet minder dan negen flinke zalen. Er werd aan deelgenomen door negen Orden en Congregaties: Franciscanen, Dominicanen, Jezuieten, Redemptoristen, Missionarissen van Steil, van*Mill-Hill, van Lavigerie, van het H. Hart (Tilburg) en van de H.H. Harten (Picpus). Wie eenigszins bekend is met het missieterrein, dat door deze missie-instituten bewerkt wordt, weet nu ook, dat alle deelen der wereld op de tentoonstelling vertegenwoordigd waren, dat over beschaafde en onbeschaafde volken door de verschillende uitleggende Missionarissen

gesproken werd. De tentoonstelling was natuurlijk niet het meest luidruchtige, maar zeker wel het meest leerzame deel der Missieweek. De beteekenis van den Missionaris-arbeid kan niet duidelijker worden gedemonstreerd, dan dáár geschiedde. Ook hier steeds druk bezoek!

Ziedaar een dorre opsomming van wat er in de Rotterdamsche Missieweek te doen was. Als gij deze in den geest illustreert met een volkomen apparaat van moderne propaganda, veel publiciteit, kwistig versierde zalen enz., dan begrijpt gij, dat de actie heel Rotterdam heeft gepakt, dat zij even duidelijk in het oog liep als de reusachtig groote witte vlag, die midden in den Oppert (een der drukste punten van Rotterdam) met reuzen-letters aankondigde, dat er Missie-tentoonstelling was.

De totaal-indruk was: prachtig! En de nawerking moet wel zijn: krachtig! Met de waardeering voor het Missiewerk moet de waardeering van den kostbaren schat des Geloofs bij de Roomsche Rotterdammers veel gewonnen hebben.

Daarom schreven wij in den aanhef, dat op deze wijze al onze groote steden (ook tot haar eigen heil) moeten bewerkt worden, dat in deze richting iedere Missie-actie gaan moet.

Wie echter een gelijk succes wil, vergete niet, dat het geheim van dit succes ligt in de uitvoerige en degelijke voorbereiding. Reeds in September is het Rotterdamsch Missiecomité begonnen met zijn werkzaamheden, het heeft de verschillende onderdeelen der actie opgedragen aan flinke sub-comité's, zoodat het gedurende de Missieweek beschikte over niet minder dan twee-honderd-en-vijftig medewerkers uit alle rangen en standen, uit de hoogere evengoed als uit de lagere. Het heeft Roomsch Rotterdam over de bedoeling der Missieweek duidelijk ingelicht door de gratis verspreiding van een "Missieblad", een brochure van 48 groote bladzijden in gekleurden omslag, waarin én de algemeene Missieactie én de Rotterdamsche Missionarissen én de verschillende bijzondere missiën werden besproken.

Zóó was de Missieweek voorbereid. Toen het 6 Januari werd wist ieder zijn taak, de medewerkenden hun arbeid en de Rotterdammers gaven ruimschoots hun belangstelling. Hulde aan de leiders en leidsters! 1)

In Rotterdam zal men de Missiën nu niet gemakkelijk meer vergeten. Wie doet het Rotterdam na? Th. M. P. BEKKERS. Pr.

Aantal Leden en Begunstigers van den Priester-Missiebond en abonne's op ons Missie-tijdschrift. Bij het begin van dit jaar telde de Priester-Missiebond in Nederland 3485 Leden en Begunstigers en zijn tijdschrift 2685 abonne's. Het Tijdschrift "Het Missiewerk" kwam alzoo in handen van

t. Namen noemen is hier zeer gevaarlijk. Deden niet alle ter liefde Gods hun werk? Maar alle twee-honderd-en vijftig medewerkers en medewerksters zullen toch gaarne met ons den voorzitter kap. Schiphorst en zijn onvermoeide helpster de secretaresse mej. D. van der Lugt de hulde bieden die zij ruimschoots verdiend hebben.

6170 priesters, religieuzen en leeken. Wij hopen in de volgende aflevering te kunnen mededeelen, dat de geheele oplage van 10.000 exemplaren geplaatst is. Met eenige medewerking van den kant dier lezers van ons tijdschrift is dit gemakkelijk te bereiken. Wie wil verder tot het bereiken van dit resultaat medewerken?

Hij vrage circulaires aan met inteekeningskaarten aan Het Secretariaat van den Priester-Missiebond, te St. Michels-Gestel.

Tot propagandisten van "Het Missiewerk" hebben zich bereidwillig aangeboden de Heeren Fr. Weijnen, Sophiakade 21a Rotterdam en A. Peterse, Schiedam.

Liefdewerk "Xaverius". Men schrijft ons van het Seminarie Warmond

Heden ontving het Liefdewerk "Xaverius" van Zijne Eminentie Kardinaal W. M. van Rossum de volgende dankbetuiging voor het jaarverslag, dat Zijne Eminentie was toegezonden:

Zijne Eminentie Kard. W. M. van Rossum draagt mij op u van harte te danken voor de toezending van de lijst der verdeeling der gelden, verzameld door het Liefdewerk "Xaverius" in combinatie met het reeds van ouds bestaande Liefdewerk in het Seminarie te Roermond.

De door u behaalde resultaten zijn schitterend te noemen, en Z.Em. drukt u daarvoor Zijne groote tevredenheid uit, terwijl de Kardinaal u zeer dankbaar is voor alles wat u voor de Missie-actie doet, om het werk tot Voortplanting des Geloofs uit te breiden tot alle parochies, alsook om het nieuwe tijdschrift "Het Missiewerk" overal ingang te doen vinden.

Terwijl ik u mededeeling doe van den H. Zegen, welke Z.Em. volgaarne aan u en al uwe medewerkers schenkt, verblijf ik enz.

IOS. MARIA DREHMANNS, Secretaris. 19 Nov. '19.

Verdeeling der door het Lietdewerk "Xaverius" ingezamelde gelden. De f 11125 in het jaar 1919 door genoemd Liefdewerk ingezamelde gelden werden op de navolgende wijze verdeeld. Apost. Vic. Batavia f 750.-; Ned. Borneo f 400.—; Pref. Sumatra f 400.—; Pref. Kl. Soenda-eil, f 550.—; Ned. Nieuw Guinea f 700.—; Vic. Curação f 500.— Vic. Suriname f 500.—.

Missie Surigao f 300.-; Portorico f 100.-; Bornholm f 100.-; Madras f 200.—; Labuan en Noord Borneo f 100.—; Nieuw Zeeland f 100.—; Kashmir en Kafiristan f 100.-; Boven Nijl f 160.-; Belgische Congo f 100.-; Philippijnen f 100.—; Benin f 150.—; Goudkust f 50.—; Ivorenkust f 50.—; Koroko f 50.—; Uganda f 300.—; Nyanza f 200.—; Kivu f 100.—; Unjanjembe f 100.—; Tanganika f 100.—; Njassa f 100.—; Midden Mongolie f 100.—; Oost Mongolie f 200.-; Zuid West Mongolie f 150.-; Noord Kansu f 100.-; Zuid Kansu f 100.-; Ili f 100.-; Haiti f 100.-; Shire f 100.-; Ysland f 100.—; Denemarken f 100.—; Columbia f 100.—; Indianen f 200.; Stanley Falls f 200.—; Zweden f 200.—; Sandwich f 200.—; Tahiti f 100.—; Nicopolis f 300 .- ; Zuid Chansi f 400 .- ; Verapoly f 50 .- ; Noorwegen f 300.—; Noord Tchély f 200.—; Centr. Tchély f 200.—; Oost Tchély f 200.—; Perzië f 200.—; Weert f 100.—; Missie's der paters van den H. Geest f 450.—; Studiefonds voor Javaansche priesterstudenten f 25.—; In den loop van 't jaar nog verdeeld onder de paters van Mill-Hill f 100.—; In den loop van 't jaar nog verdeeld door Warmond f 90.—.

Seminarie Haaren. Met voldoening kunnen wij terugzien op het jaar 1919. In dit jaar werd door den Hoogeerw. Heer President een Missie-Comité opgericht, welks leden tevens zelateurs zijn van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs, van welk Genootschap alle theologanten en philosophen lid zijn. Ook hebben alle theologanten zich opgegeven als lid van den Priestermissiebond.

In den loop van het jaar 1919 zijn 2 Missiefeesten gehouden: het eerste op den feestdag van St. Jozef, 19 Maart: het tweede op Onze Lieve Vrouw Onbev. Ontv. 8 December.

Beide dagen werden in waren missiegeest gevierd. Vóór den middag was het Allerheiligste uitgesteld en 's avonds werd een feestvergadering gehouden. De eerste vergadering werd opgeluisterd met lichtbeelden over de Missie van Borneo en Sumatra verklaard door Pater Desiderius, O. Cap.; de tweede over de missie in China door Pater van den Eijgen, van Sparrendaal, beiden oud-missionarissen.

Ook is een missie-bibliotheek opgericht waarvan een zeer druk gebruik wordt gemaakt. Verder hebben we getracht de Missie geestelijken, en zoover in ons vermogen ligt, ook tijdelijken steun te verleenen. Tot het eerste doel wordt iederen eersten Zondag der maand eene Algemeene H. Communie tot intentie der Missie gehouden. Onze Brokkenverzameling, alleen tot ons Seminarie beperkt, brengt zooveel mogelijk stoffelijken steun. En zoo konden wij op het einde van 1919 de som van f 832,50 verdeelen onder de Voortplanting, Kindsheid, Indische Missievereeniging en de Missie-congregaties van ons bisdom.

Missiecomité Den Bosch. Op zijn verzoek is aan den Zeereerw. Heer Franken bij zijn benoeming tot Pastoor te Druten eervol ontslag verleend als lid van het diocesane missiecomité en is in zijne plaats benoemd de Weleerw. Heer Jos. Knegtel, kapelaan te Nijmegen, parochie St. Augustinus.

Missieliederenbundel. Door den Priester-Missiebond zal binnen niet te langen tijd worden uitgegeven een Missieliederenbundel, die in hoofdzaak bewerkt wordt door professor Sweere, Seminarie Ypelaar te Ginneken.

DUITSCHLAND.

Kardinaal Van Rossum over den Priester-Missiebond. Door Z. Em. Kard. Van Rossum werd aan Mgr. Dr. Petrus Lausberg, Wijbisschop van Keulen, bij gelegenheid van de missievergadering voor priesters te Bonn op 1 December 1919 het volgende schrijven gericht over den Priestermissiebond:

"Doorluchtige Hoogwaardigheid.

Met groote vreugde en innigen dank jegens God heb ik kennis genomen van de aanstaanden priester-bijeenkomst in het Leonijnsch college te Bonn. Nog meer verblijdde mij het bericht, dat daar de Priester-missiebond voor Duitschland zou worden opgericht. Uwe Doorluchtige Hoogwaardigheid weet hoezeer mij deze Priester-missiebond en zijn oprichting in alle landen ter harte gaat. Meer dan ergens anders verwacht ik van de oprichting in Duitschland de heerlijkste vruchten, wijl het Duitsche volk zelfs in de moeilijkste tijden zulk heerlijk schoon werk en buitengewoon veel voor het missiewerk heeft tot stand gebracht, en dat heerlijk werken vooral aan het doelbewust en onvermoeid streven der Duitsche priesters is te danken. De oprichting van den Priester-missiebond zal gemakkelijker en des te vruchtbaarder zijn. omdat reeds in vier bisdommen Missie-vereenigingen van priesters bestaan, al zijn deze ook niet hetzelfde als de Priester-missiebond en kunnen zij daarom ook niet aan zijn privilegiën deelachtig zijn. Deze Priester-vereenigingen hebben reeds grootsche dingen tot stand gebracht, maar zullen nog veel meer doen, wanneer zij, met elkander en met de Priester-missievereenigingen van de geheele wereld nauw verbonden, in wederkeerigen steun een nieuwe levenwekkende kracht zullen vinden.

Het is daarom mijn vurigste wensch en mijn vaste hoop, dat bij de aanstaande vergadering alle leden van de reeds bestaande Priester-missievereenigingen lid zullen worden van den Priestermissiebond, niet slechts om zoo aan zijn groote priviligiën deelachtig te worden, maar ook, om den Priestermissiebond over geheel Duitschland te verbreiden en aldus een éénvormige en krachtige, vooral echter een goed georganiseerde en duurzame missiebeweging te verwekken, of, waar deze reeds bestaat, te bevestigen.

Van ganscher harte zegen ik daarom de vergadering te Bonn als geheel overeenkomend met mijne wenschen, en ik bid dringend den almachtigen God, Zijn noodzakelijke hulp te willen schenken voor een volkomen slagen van deze bijeenkomst.

Met hartelijke groeten aan Uwe Doorluchtige Hoogwaardigheid,
Uw dienstwillige in Christo
W. Kardinaal VAN ROSSUM.

Rome, 24 November 1919.

Kardinaal staatssecretaris Gasparri heeft in opdracht van den H.Vader aan den voorzitter van de Duitsche Superioren-conferentie te Fulda, den provinciaal der Franciscanen, pater Theoph. Witzel, het volgende schrijven gezonden:

De H. Vader heeft het schrijven van I September, waarin gij en de overige provincialen en abten der Duitsche missieorden en congregaties aan uw dankbare toegenegenheid uitdrukking gaaft en tegelijk verzocht, dat het gezag des Pausen hun invloed zou versterken, om den terugkeer der Duitsche ordesgeestelijken naar hun missies mogelijk te maken, ontvangen.

De Paus, die uwen missionarissen Zijn hoogste erkentelijkheid betuigd

heeft, wegens de buitengewone liefde, waarmede zij aan zoo vele in ellende verkeerende broeders, die in de duisternis en de schaduwen des doods ronddolen, al hun kracht gewijd hebben, houdt zich niet slechts met den grootsten ijver bezig, om de bedoelde missies voor de gevreesde overdracht in niet-Katholieke handen te behoeden, maar Hij besteedde en besteedt nog Zijn grootste zorg en aandacht er aan, dat de missionarissen hun vroeger arbeidsveld zullen terug ontvangen.

En al schijnt dit op het oogenblik moeilijk door te zetten, toch bestaat de hoop, dat zij na niet al te langen tijd hun ouden ijver op hun vruchtbare arbeidsvelden kunnen aanwenden."

Het is duidelijk, welk standpunt de H. Vader in de Duitsche missie-kwestie inneemt. Slechts tegen Zijn wil en noodgedwongen, om de nieuwe Christenen niet verweesd achter te laten, geeft de Paus Zijn toestemming, wanneer de machtspolitiek der geallieerden eischt, dat de Duitsche missionarissen door andere vervangen worden. De H. Stoel hoopt, dat zij na korten tijd weer naar hun missievelden zullen terugkeeren.

De getroffen maatregelen worden dus door het Vaticaan niet als van blijvende rechtskracht beschouwd, maar als van tijdelijke noodhulp. De Paus wijkt slechts voor het geweld.

Missiecursus te Düsseldorf. Van 7—14 October j.l. vergaderden te Düsseldorf een honderdtal Duitsche missionarissen door oorlogsomstandigheden uit hunne missies verdreven, om in onderling overleg, de verschillende missievraagstukken te bespreken, in de vorige aflevering opgesomd.

Op een der vergaderingen is ook een motie voorgesteld en met algemeene stemmen aangenomen, waaraan verzocht werd de grootst mogelijke bekendheid door bemiddeling der pers te geven. Letterlijk vertaald luidt ze als volgt:

"De in een missie-cursus te Düsseldorf verzamelde, uit hunne missies in Azië, Afrika en Oceanië steeds nog verwijderd gehouden wordende Duitsche katholieke missionarissen, teekenen voor de geheele katholieke wereld protest aan, zoowel tegen de afschuwwekkende verstoring van hun aan den dienst van Christus en aan de zielen gewijden levensarbeid, alsook tegen de ongehoorde schade, die èn Kerk èn verlossingswerk èn hulpbehoevend heidendom door de vervolging der Duitsche missies, alleen om wille der nationalistische zelfzucht, wordt aangedaan. De weinige volstrekt ontoereikende hulpkrachten waarmede men de ontstane leemten in de verweesde Duitsche missies heeft aangevuld, moesten onttrokken worden aan andere missielanden die zelve over een betreurenswaardig gebrek aan werkkrachten hebben te klagen. De verwijdering der Duitsche missie-orden met al dezelver gewichtigen aanhang beteekent derhalve een onoverkomelijke, door geen kunstmiddelen (Ersatzversuche) te herstellen verzwakking van het katholieke wereldapostolaat. Christus zelf wordt in Zijn geloofsverkondigers getroffen, vervolgd en uitgewezen. Moge de liefde tot Hem en tot de vele millioenen heidenzielen onze broeders in de neutrale en geallieerden landen in hun onwankelbaar besluit bevestigen, niet te rusten, totdat zij voor het katholieke wereld-apostolaat wederom die vrijheid verworven hebben, die het vóór den oorlog bezat. Aan de ontelbaren, die zich door openlijke betuigingen of andere hulpvaardigheid bereids verdienstelijk hebben gemaakt ten opzichte der Duitsche kath. missiën, kardinalen, bisschoppen, priesters en leeken, zij hiermede innige, hartgrondige dank gebracht. Hen geldt het woord van Jezus' beminden leerling: "Geliefde, trouwvol handelt gij in alles wat gij den broederen doet, vooral den vreemden. Ja, dezen hebben van uwe liefde ook getuigenis afgelegd ten aanschouwen der Kerk, en gij zult goed doen met verder zoo voort te gaan, gelijk het Gods wil is. Om Zijns naams wille toch zijn zij heengegaan zonder iets van de heidenen te vorderen. Wij moeten ons hunner dus gedenken, opdat wij med e-arbeiders der waarheid worden". Jo. 35 8

ITALIË.

De Aartsbisschop van Parma, Mgr. Guido M. Conforti, zond als president van den Priestermissiebond in Italië 6 September j.l. een rondschrijven aan alle Italiaansche Bisschoppen. In dit schrijven roemt Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid Nederland om den grooten missieijver, die er heerscht, en om de bloeiende afdeelingen van den Priestermissiebond met zijn prachtig tijdschrift "Het Missiewerk".

Hij schrijft o.a.: "In het kleine Holland vaart het schip van den Priestermissiebond uit met volle zeilen; de bond telt daar reeds meer dan 3045 priester-leden, weinig minder dan er in geheel Italië zijn, dat toch Holland verre overtreft in uitgestrektheid en in aantal van inwoners. Daar geeft de Priestermissiebond als orgaan een prachtig tijdschrift uit, una bellissima rivista, van 80 bladzijden per aflevering."

Vooruitgang van den Priestermissiebond. Van Aug.—October hebben zich wederom 621 nieuwe leden voor de Pia Unio aangemeld. Het sterkst is de propaganda voor deze vereeniging in het aartsdiocees Milaan, waar zich 286 nieuwe leden aanmeldden. Het totaal van dit diocees is 839.

De volgende diocesen hebben ook eene belangrijke stijging in het ledenaantal te boeken: Albenga, Asti, Bergamo, Bobbio, Catania, Como, Gentta. Piacenza, Rome, Frani, Basletta en Vicenze.

Door toedoen van een missievriend, die in Piemont de priesterretraiten leidde, en onze Unio wel wilde aanbevelen, is ook daar troostrijke vooruitgang te bespeuren.

Op 31 Oct. was het totaal der leden: 3560.

In tegenwoordigheid van Z.Em. Kardinaal Van Rossum, prefect van de H. Congregatie der Propaganda, en van vele andere prelaten had 3 November de plechtige prijsuitdeeling op de *School der Propaganda* plaats. De theologische en philosophische faculteit telden in 't afgeloopen jaar resp. 176 en 59 studenten, waarvan er circa honderd in 't College der Propaganda gehuisvest zijn. Onder deze laatsen bevinden zich tegenwoordig ook vier Hollanders.

Het Pauselijk instituut voor de Oostersche kerken trad 6 November zijn tweede studiejaar in. Verwacht wordt dat de cursussen druk bezocht zullen worden, zoowel door studenten als door toehoorders.

Er zijn wederom een veertig studenten ingeschreven, waaronder zes van de orthodoxsche kerk. Het instituut toch neemt ook de niet geunieerde Grieken op: in de statuten wordt n.l. gezegd, dat het bestemd is voor de Latijnsche priesters, die hun geestelijken arbeid in 't Oosten willen verrichten, alsook voor alle Oostersche geunieerd of niet, op welke wijze dan ook van de Moeder-Kerk afgescheiden.

IERLAND.

Den 21 October hebben de Iersche Bisschoppen, te Maynooth vergaderd, hunne gemeenschappelijke en officieele goedkeuring geschonken aan den "Priester-Missiebond" die tot doel heeft den geloovigen te doen kennen de grootheid en de belangrijkheid van het missiewerk onder de heidenen den ijver der katholieken aan te sporen, opdat een groot aantal werklieden in den wijngaard des Heeren kunne worden gezonden, en overvloediger hulpmiddelen den missionarissen te verschaffen, in het bizonder aan de Iersche.

De nieuwe vereeniging zal eene afdeeling in elk bisdom tellen. Men zal ook eene commissie benoemen om de statuten vast te stellen.

Naar ons uit een particulier schrijven wordt medegedeeld hebben zich 200 Iersche priesters aangeboden, om als missionarissen werkzaam te zijn in China.

SCHOTLAND.

Het Genootschap der H. Kindsheid in Schotland heeft in het laatste jaar aan giften ontvangen fl. 12.500. Het land telt ruim 50.000 communicanten, zoodat deze rijke opbrengst wel een schitterend bewijs mag genoemd worden van den ijver voor de uitbreiding des Geloofs.

AMERIKA.

De Vereenigde Staten hebben in 1918 voor het Genootschap tot *Voortplanting des Geloofs* de grootste som opgebracht n.l. 1.064.481 Dollar. Het is het hoogste bedrag dat sedert het bestaan van het Genootschap door één land is ingezameld. De Katholieken in de Vereenigde Staten verdienen dus een lofprijzing, vooral omdat zij tijdens de oorlogsjaren tevens de missiën in het Oosten rijkelijk hebben gesteund.

Doch hoe hoog deze bedragen ook zijn, wat beteekenen zij bij hetgeen de protestanten in de Ver. St. in dit opzicht bereiken, en zich in de toekomst ten doel stellen. Geweldige pogingen worden er aangewend, om niet eenige millioenen, maar honderden millioenen te verzamelen, ten behoeve hunner Buitenlandsche Missiën. En daaronder worden ook gerekend de katholieke landen van Europa, vooral Frankrijk en Italië waar men zich ten doel stelt met Amerikaansch-protestansch geld, scholen, weeshuizen en kerken te bouwen. Steeds hebben de bisschoppen in Frankrijk en in Amerika ernstig op dit gevaar gewezen.

Het geldt hier werkelijk pogingen op zijn Amerikaansch. De Episcopale kerkgemeente der Methodisten was van plan 120 millioen dollar voor missiedoeleinden bijeen te brengen. Een blad te New-York verschijnend bevatte de mededeeling van het plan om elk jaar in de Ver. St. en Canada niet minder dan 600 millioen dollar bijeen te brengen voor protestantsche missiën.

En het uitvoeren dier reuzenplannen ligt binnen het bereikbare. Het geld heeft zich uit heel de wereld in Amerika opgestapeld. Zooals een lid van het Congres mededeelde telt men in de Ver. St. thans 30.000 millionnairs; 20.000 zijn het geworden tijdens den oorlog.

Het zijn voorzeker niet de Katholieken die daar vooral geprofiteerd hebben van de wereldellende; maar toch zijn ook zij beduidend in middelen vooruitgegaan. Met recht mogen wij dan ook van onze geloofsgenooten in Amerika een allerkrachtigsten steun van dollars voor den stoffelijken steun onzer behoeftige missiën verwachten. Ook in Amerika wordt de oprichting van den Priester-Missiebond voorbereid.

MISSIEKRONIEK.

I. AFRIKA.

In de openingsrede van het Algemeen Kapittel, 31 Aug. 1919 in het studiehuis gehouden te Chevilly bij Parijs, sprak Z. D. H. Mgr. A. Le Roy, herkozen Algem. Overste der Congregatie v. d. H. Geest, o. m. de volgende woorden, welke kort en bondig ons toestaan een blik te werpen op den toestand van vele missiën na den oorlog.

Ons heeft de oorlog — aldus Mgr. — 124 slachtoffers gekost, daarbij een groot aantal verminkten, verwonden en zieken; roepingen zijn er verloren geraakt; — is dit te verwonderen na 5, 6, 7 jaar afwezigheid? Meer dan 40 onzer Missionarissen uit Oost-Afrika werden geïnterneerd; de bloeiende Vicariaten Bagamoyo en Kilima-Ndzjaro hebben schrikkelijk geleden, terwijl 5 of 6 hunner missiestaties ten eenenmale vernietigd zijn. Ons werd ook een nieuwe last op de schouders gelegd, toen men ons aanzocht de geestelijke bediening waar te nemen in de zoo gelangrijke Missie van Kameroen; in één woord, de werkzaamheden, vermoeienissen en moeilijkheden op allerlei gebied namen op onrustbarende wijze toe en dat op alle punten van ons arbeidsveld; het recruteeren van roepingen werd in verschillende provincies stop gezet; nog altijd zijn de betrekkingen tusschen de beschaafde en onbeschaafde werelddeelen van de moeilijkste; het reizen — om niet te spreken

van noodlottige vertragingen — kost ons reuzensommen, en als men daaraan toevoegt, wat er aan leeftocht meer uitgegeven moet worden, terwijl de brandkast in staat van berooidheid verkeert, geraakt men bijna tot wanhoop bij het zien van zoo'n neteligen toestand, waarvan oplossing noch einde nabij schijnt.

: Apostolisch Vicariaat van Bagamoyo. De verschrikkelijke oorlogsjaren hebben onnoemlijk veel schade berokkend in de pas opkomende christengemeenten van bovengenoemd Vicariaat.

In 1914 waren er 25 priesters, 19 broeders, 315 catecheten, 27 zusters, 293 scholen met 16.440 kinderen, 15.490 katholieken en 8.107 catechumenen: 't was een werk van 30 jaar arbeids.

De oorlog kwam: het personeel werd uiteengejaagd, de missies moesten zwichten voor het vandalisme, dat de menschen met ontzetting sloeg en overal verwoesting aanrichtte. Nijpend voedselgebrek en epidemieën braken uit en verminderden op reusachtige schaal het bevolkingscijfer. Hulpbronnen droogden uit; vele catecheten, wegens niet uitbetaling lieten hun post onbezet achter.

De laatste statistiek van Juli 1918 geeft de volgende cijfers aan: 15 priesters, 5 broeders, 25 zusters, 208 catecheten, 253 scholen. Over 't laatste jaar telde men 492 doopsels van volwassenen en 576 van kinderen. Men ziet, dat gedurende die hachelijke omstandigheden de gebleven werkkrachten niet stil hebben gezeten: de slotsom is bemoedigend.

'icariaat Diego-Suarez (Noord-Madagascar). Ook hier heeft de oorlog verschrikkelijk gewoed: het personeel slonk tot op een derde en de moeilijkheden namen toe op onrustbarende wijze. De katholieke bevolking steeg van 15.000 tot 21.900 zielen, in plaats van 400 kinderen telt men nu 600 die naar school gaan, en gedurende 1918 alléén hadden er 850 bekeeringen plaats. Dus niettegenstaande allerzijdsche tegenkanting mag men toch nog van geluk spreken.

Er is echter nog meer. De toewijding die de catecheten ten toon spreidden, daarbij de invloed van een betere opleiding, vonden een heerlijken weerklank in het zedelijk leven der bevolking, religieuze en priesterlijke roepingen moeten onwillekeurig er uit voortspruiten. Onder de Madegassische bewoners klommen er velen op tot den rang van dokter, officier, onderwijzer; weldra zullen ze ook priesters onder hen tellen. dit is de wensch der missionarissen en 't zal ook het loon hunner werkzaamheden zijn.

Gaboen, Zwarte priesters. — "Op den Zondag van den Goeden Herder, heb ik de priesterwijding toegediend aan onze drie inlandsche diakens. 't Was een feest van ongezienen luister, eerst voor onze inlandsche christenen te Libreville, en daarna te Lambarenee, waarheen ik mij met twee der nieuwgewijden had begeven; de een was namelijk afkomstig uit Ngomo (Galoastreek). en de ander was geboortig van Neder-Ngoenië, in 't Akelee-land.

P. Donders (W.P.) schrijft uit Kabgaje, (Ruanda) "De Spaansche griep heeft aan de westzijde van 't Kivu-meer (Belg. Cong.) een derde der negerbevolking ten grave gesleept. Het koninkrijk Ruanda is niet meer te herkennen na al de plagen die over dit arme land zijn heengestormd. De bloeiende Nyundo missie (vroeger bij de 4000 christenen) is thans maar een kleine missiestatie met eenige honderden christenen.

Het werk van den inlandschen Clerus is goed op gang. De laatste wijding (29 Juni '19) heeft ons den derden priester geschonken. Twee Seminaristen daarenboven werden subdiaken en negen kregen de Tonsuur.

Ook de vorming van eene inlandsche Zuster-Congregatie in Ruanda (Urundi-Ruanda) is goed op weg. Laatst is zuster Maria Johanna met elf andere Novicen geprofest. Aan 't hoofd der heele onderneming, staat als Overste de Witte-Zusters Maria-Ignatia uit Saarbruchen.

De statistiek van het afgeloopen jaar (Juli 1918—Juli 1919) geeft voor het Belgisch Congo-Vicariaat Stanley-Falls de volgende cijfers:

Doopsels 2.765; Vormsels 2.200; Paaschcommunies 14.600; Aantal christenen 20.000; Aantal geloofsleerlingen 21.000; Missiepersoneel 30 priesters; 10 broeders. waaronder 5 Maristenbroeders. 16 Zusters, Franciscanessen van Maria;

De Lazaristen-missie in Abessinië is voor den zooveelsten keer geteisterd geworden door hongersnood. Ditmaal echter was, volgens een schrijven van Pater de Wit (van Edam), de ellende zoo groot, als nog nooit tevoren. Gelukkig is het eindelijk gaan regenen. En tegelijk met het uitzicht op een spoedigen, nieuwen oogst, kwam er een tijding, die hoop gaf op wat meer godsdienstvrijheid. De Paters zullen spoedig een nieuwen missiepost oprichten diep het binnenland in.

Het Lazaristen-Vicariaat in Zuidelijk Madagascar lijdt aan grooten priesternood. Verscheidene missionarissen werden gemobiliseerd, waarvan er eenige zijn gesneuveld. En thans komt nog dit groot ongeluk er bij, dat de Coadjutor, Mgr. Lasne, zich zóó heeft overwerkt, juist door dien priesternood, dat hij zich genoodzaakt zag zijn ontslag te vragen.

Men schrijft ons uit Brits:h Oost-Afrika: De priestermissiebond is als eene andere Maria aan den voet van den minnenden Christus in zijn Allerheiligst Altaar-geheim en wij, de missionarissen, zijn als eene ander Martha, door te dienen en de hitte van den dag te dragen in reizen, trekken, en het woord Gods in moeite, met veel geduld, en volharding uit te strooien. We hebben hier in dit gedeelte van Afrika, een zwaren en moeitevollen tijd achter den rug. Eerst de spaansche ziekte, toen we ongeveer 300 doopelingen in gevaar van sterven hadden, waarvan 65 % stierven; en onlangs de hongersnood, waaraan 32,000 menschen ten offer vielen in Mbale-distrikt, en 1900 in Ngora-distrikt (Bukeddı).

Onze missiestatie te Ngora is in normalen toestand teruggekeerd; we hebben nu 450 jongens en meisjes die zich voor 't doopsel voorbereiden. In Nov. hoop ik er minstens weer een 60 tal te doopen. Zoo gaat 't Rijk Gods zachtjens maar zeker vooruit.

De Congregatie der Witte Faters in het algemeen, "St. Charles" te Boxtel in het bijzonder werden getroffen door het plotseling overlijden van Père Jamet.

Als drager van een 45-jarigen Missiearbeid is hij voor zijn broeders een ridderfiguur geworden, wiens heldenmoed zij zich als een spoorslag zullen voelen in den geestelijken strijd om Afrikaansche zielen. Na den oorlog van 1870 was hij een van de redders der 2-jarige Sociëteit.

Père Jamet werd geboren in een dorpje in Z.-Frankrijk in 1849. 24 jaren oud vertrok hij als diaken van Grenoble naar het geheimzinnig, Islamitisch Afrika en werd na een noviciaat vol ontberingen in 1874 priester gewijd te Maison-Carrée.

Dan begint zijn onvermoeid missionaris-leven in verschillende staties der Binnenlanden tot 1889, tot zware arbeid, klimaat en koortsen zijn krachten ondermijnd hebben. Hij wordt teruggeroepen en vertrekt hetzelfde jaar naar Holland waar welwillend "Gerra" als verblijf werd aangewezen in afwachting van een eigen huis der Witte Paters, tot welks oprichting Père Jamet met eenige degelijke confraters was aangewezen. Na 2½ jaar verrees "St. Charles", in 1895 "St. Monica" te Esch.

Père Jamet populariseerde zijn missie in Holland. Zijn gezondheid nam gestadig af. In 1904 verliet hij zijn dierbaar "St. Charles" en stichtte een sanatorium te Autreppe (België), bleef er als overste tot 1911, in welk jaar hij een postulaat stichtte voor Broeders in Freiburg. (tegenwoordig te Saint-Maurice in Valois). In 1913 keert hij terug naar Afrika als missionaris en als in 1919 de hoogst verdienstelijke P. Louail rust moet nemen, wordt tot aller verbazing de grijze père Jamet in zijn plaats als Overste der Procure te Parijs aangesteld, waar hij 3 Mei aankwam. 21 September l.l. stierf hij er plotseling tengevolge eener zware borstvliesontsteking.

De St. Michiels-Missie van *Msalala* gaat slechts moeizaam vooruit vooral tengevolge van veelvuldige verandering van Missionarissen niettegenstaande het klimaat niet ongezonder kan genoemd worden dan Ndala b.v., terwijl toch in Msalala 6 missionarissen meer stierven dan in Ndala.

Ziehier de statistiek der eerstgenoemde Missie over 1918: Missionarissen 2, catechisten 5, christenen 740, catechumenen 120, H.H. Doopsels 42, scholen 7, scholieren 150.

De halfjaarlijksche kroniek der Zuster-missionarissen van O. L. V. van Afrika geeft in treffende brieven overschoone levensdaden der heldhaftige Zusters te midden harer pleegkinderen. In 1918 stierven 8 Zusters aan de Spaansche griep.

Mgr. Huijs van de Witte Paters schrijft: een der opperhoofden van Kivoe is besloten zich in den loop van het jaar te laten inschrijven als katechumeen. 't Is de sultan Nya-Gési in wiens gebied de missie van Thielt-St. Pierre gevestigd is. Reeds had hij aan onze Paters de opvoeding van zijn oudsten zoon en opvolger toevertrouwd. Moge hij volharden en tot onze voldoening de 4 proefjaren voor het doopsel doorbrengen.

Missies der Paters van den H. Geest. De bevolking van N.-Madagaskar is rijp voor bekeering; ondanks zeer groote moeilijkheden en tegenkantingen, vooral van gouvernementszijde, heeft er het Katholicisme stevig wortel geschoten. Niettegenstaande alles steeg de Katholieke bevolking van 15.000 tot 21.900 zielen, in plaats van 400 zijn er 600 schoolkinderen en voor 1918 alleen vinden we 850 bekeerlingen genoteerd. Mogen spoedig inlandsche priesters de zware taak der missionarissen komen verlichten!

In Gaboen diende Mgr. Martrou op 19 Mei de H. Priesterwijding toe aan 3 Inlandsche diakens.

Op 27 Juni 1919 vergaderden te Kisantu, de hoofdstatie der paters Jezuiten van hun missie van den Kwangu, alle oversten der verschillende Kath. Missiën, werkzaam in Belgisch Congo. Het was de 4de maal sinds 1906 dat zulk een vergadering bijeenkwam van eerbiedwaardige mannen, grijs geworden in den dienst des Heeren. Allerlei vraagstukken van instandhouding, werking en uitbreiding der Missiën werden bestudeerd en behandeld, algemeene gedragslijnen vastgesteld, alles met het ééne doel voor oogen: Meerdere eer van God en het heil der toevertrouwde zielen.

In de missie van *Nyondo* (Boven-Nijl) stierven 30.000 menschen den hongerdood. Nu alles (behalve de beurs) weer normaal is komen de doopleerlingen weer naar de hoofdstatie. 2 priesters en 40 catechisten staan er voor de bekeering van 300.000 heidenen. Een ijverig catechist doopte tijdens den hongersnood 60 stervenden.

Op "Sparrendaal" arriveerden tegelijk 3 brieven van pater Callewaert uit den Congo, waarin veel voorkomt over den noodlottigen invloed van den oorlog.

3 Januari 1918: "Veel geloofleeraars moesten worden weggezonden. De protestanten springen met hun macht van middelen in onze plaats en vernietigen in de bezochte dorpen het begonnen werk. We zullen dit jaar nog wel 2000 doopsels hebben. Maar dan?"

12 Maart 1919: "We kunnen niet meer. Geen zout, geen grondstoffen, dus ook geen bekeerlingen. Vroeger 200 doopsels van volwassenen, sedert October geen enkel meer.

AZIË.

Het Katholieke geloof in Japan. De Kerk in Japan is nog "een heele kleine kudde", ondanks het feit, dat wij hier op Missiegebied voor een groote toekomst staan. Meer en meer dringt er de Europeesche beschaving door; maar bij al die uiterlijke beschaving, moet dat geestkrachtige volk de ware beschaving voor geest en hart blijven derven, en vindt het in zijne heidensche tempels slechts steenen voor Brood, waarnaar toch allen onbewust zoozeer hongeren; en in hun pagoda's aanbidden zij de vijf verpersoonlijkingen der wijsheid, onbewust dat hier en daar in een klein missiekerkje de eenig ware, eeuwige Wijsheid zelve aanwezig is.

Het doet wel niet af aan het feit, dat in Japan voor ons katholiek geloof veel winsten zijn te behalen, maar het is toch pijnlijk te moeten vernemen dat menig catechumeen zich laat bekoren tot afval door de gemakkelijkheid van het Protestantisme, dat volgens getuigenis der Japanners zelve een geloof is "waar het gemakkelijk valt te komen en gemakkelijk valt te gaan".

Laten wij door vurig gebed deze nog zwakkke, maar veel belovende missie steunen.

Als Apostolisch Delegaat in Indië is benoemd Mgr. Pisani. Deze is een der bekendste prelaten van de Romeinsche Curie, 'n verdienstelijk socioloog en een schitterend schrijver en predikant. Zijn reizen voor de emigratie vooral naar Amerika deden hem veel ondervinding en kennis op dit gebied verwerven. Mgr. Pisani spreekt vloeiend Fransch, Engelsch en Duitsch.

Goed nieuws uit Koréa. Sinds enkele jaren zijn de jaarberichten uit het land der "Morgenkalmte" van zeer belangwekkenden aard voor de missiegeschiedenis. De Apostolisch Vicaris, Mgr. Demange, van de "Missions Etrangères" te Parijs, bericht over het Vicariaat van Taiku. dat ongeveer een derde van het land beslaat: Deze vier zuidelijke provincies tellen reeds 29.703 bekeerlingen op een totale bevolking van 6 millioen. Er zijn werkzaam 16 Fransche priesters en 5 inlandsche met 399 Catechisten, en daarbij Fransche en inlandsche Zusters van de Congregatie van den H. Paulus te Chartres.

Het Katholicisme in China. Tot Visitator Apostolicus van China is benoemd mgr. Guébriaut, apostolisch vicaris van Canton.

Het zenden van een apostolisch visitator naar China vindt zijn reden in het feit, dat, de laatste jaren, in China het katholicisme zeer snelle vorderingen heeft gemaakt, waaromtrent ten Vaticane juiste gegevens gewenscht worden.

Statistische gegevens over de Missie en zending in Korea. Het aantal Katholieken bedroeg er (in 1917) omtrent 87.296, waaronder werkzaam zijn 2 bisschoppen, 45 buitenlandsche en 18 Koreaansche priesters, Zij beschikken over 96 scholen met 2725 kinderen, 2 weeshuizen met 245 kinderen en 2 poliklinieken met (in 1917) 2901 patienten. Het aantal H. Doopsels beliep 5872.

Er zijn 478 zendelingen met 1400 Koreaansche helpers. Zij beschikken over 2773 kerken en kapellen, 702 scholen met 28.226 kinderen, 22 ziekenhuizen (waaraan verbonden 30 zendelingen-artsen) met 8589 patienten en 24 poliklinieken met 115.109 patienten. In 1917 telden zij 92.230 Avondmaalgangers en werden 7824 volwassenen gedoopt.

Op de Philippijnen in het St. JosephsHospitaal te Manilla overleed op 12 Aug. Mgr. M. Faley, bisschop van Jaro.

Aan de missionarissen in *China* wordt de grootst mogelijke vrijheid van beweging gegund, en het blijkt uit verschillende regeeringsmaatregelen, dat het Katholiek geloof in hooge achting is.

De leider der Chineesche vredesdelegatie te Parijs is een katholiek, en het Chineesche parlement telt vele katholieken. De president, laat geregeld katholieke bisschoppen in particuliere audiëntie toe Onlangs is een Engelsche missiezuster, die in het St. Josephhospitaal bij de stad Ning-Po werkzaam is, waar allerlei ongelukkigen en zwakken verpleegd worden, door den president met de orde der Ster begiftigd, ter belooning van haar menschlievenden arbeid.

Voor Noordelijk Tchely (Peking) is benoemd tot Coadjutor met recht van opvolging mgr. Johannes de Vienne, tot nu toe Apostolisch-Vicaris van Z. W. Tchely.

De Lazaristen-missies in China geven over 4 jaar Juli 1918—'19 de volgede statistiek:

Vicariaten:	5 Noordelijke	5 Zuidelijke
Welgezinde catechumenen	20.375	28.679
Doopen: van volwassen catechumenen	10.246	5.620
" heidenen in 't stervensuur	370	2.367
" kinderen uit katholieke ouder	rs 9.011	5.094
" kinderen uit heidensche oude	rs	
(= werk der H. Kindsheid)	28.177	16.683

In verband met 's Pausen jongste aansporing, om toch overal in de missielanden ijverig te werken aan de opleiding van een *inlandschen clerus* is het ons aangenaam aan diezelfde statistieken nog het volgende te ontleenen.

Vicariaten:	5 Noordelijke	5 Zuidelijke
Klein-Seminaries	5	6
Studenten	383	257
Groot-Seminaries	5	5
Theologanten en Philosophen	95	77
Scholastikaten	I	I
Novicen	5	13
Fraters	24	13
Europeesche priesters	83	89
Chineesche priesters	190	91

De Katholieke bevolking van Indië met Birma en Ceylon bedroeg in 1916 2.885.000. Volgens een statistiek in 't.,Catholic Directory' van 1919 over het jaar 1918 zijn er 2.884.207. Zoo deze getallen juist zijn valt hier hoogstens geen vooruitgang te constateeren. Wij vestigen in dit verband de aandacht op een schrijven van Z. D. H. Mgr. J. Aelen, Aartsbisschop van Madras:,Er is een groote beweging onder de Telugus naar het christendom, maar het gaat er om of zij katholiek of protestant zullen worden.''

Waarvoor werkt het Genootschap der H. Kindsheid? Mgr. van Dijck, Apostolisch Vicaris van de missie in Mongolië te Erhshihsze-ching-ti doet een dringend beroep om hulp aan de katholieken ten behoeve der tallooze kleine kinderen die zijne missie te verzorgen heeft. In de weeshuizen worden ruim 1300 weggeworpen kindertjes opgevoed; 845 zijn uitbesteed bij voedsters: al deze arme wezentjes zouden het slachtoffer zijn geworden van meedoogenlooze kindermoord, als zij niet liefdevol door de missie waren opgenomen. Daarbij werden in deze missie in het afgeloopen jaar 907 volwassenen en 1556 kinderen gedoopt.

Nog duizenden kinderen zijn te redden naar lichaam en ziel, als de stoffelijke middelen maar toereikend zijn.

Aan de statistiek van het Vicariaat Zuid-Chansi, waar de Nederlandsche paters Franciscanen werkzaam zijn, ontleenen wij het volgende, betreffende het werk der H. Kindsheid.

Gedoopte heidenkinderen		
Vondelingen	281	
Weeskinderen	723	
Geadopteerde kinderen door Christenen	48	
Gestorven kinderen	878	

De streek Kan-Sou ligt in het N. W. van China en is onder missie-oogpunt een onvruchtbaar veld. Veertig jaren lang werken en zwoegen er de Paters van Scheut en ondanks al hun pogen hebben ze slechts 6718 christenen.

Doch nu daagt het in het Oosten, en de Heer van den Wijngaard, zeker getroffen door de talrijke gebeden die voor de arme heidenen gestort worden, schijnt zijne maaiers te willen verheugen door milden zegen. Wat zij en anderen zaaiden in tranen vergaren ze nu in vreugde.

De Duitsche missionarissen S. J. D. uit de Philippijnen verblijven in een huis hunner Congregatie in N. Amerika.

Zij zijn daar op eerewoord vrij, maar moeten zich Maandags bij hun Provinciaal en Vrijdags bij den "Postmaster" melden; voor een andere woonplaats is verlof der Washingtonsche regeering noodig.

Eerst in Maart 1920 zal de beslissing over de Philippijnsche missie vallen.

In Turkije, Syrië en Palestina wordt door de Lazaristen en Vincentius' Liefdedochters gestadig gewerkt aan het herstel van hun vóór den oorlog zoo bloeiende missiewerken. Bijna 200 Zusters zijn voor dat doel naar het naburige oosten teruggekeerd. Tot de missionarissen, daarheen vertrokken, behooren vier Nederlandsche Lazaristen: de E.E. H.H. Johannes de Koning (van Vlaardingen), Theodoor Kats, Johannes Sneeker en Herman Rigter. (alle drie van Amsterdam).

In Perzië is de toestand allertreurigst. Het beste en het voornaamste deel der Lazaristen-missie aldaar, de missie namelijk onder de Kaldeërs in de provincie Azerbeidjan, is geheel en al ten gronde gericht: verwoest, geplunderd en uitgemoord! De onthulligen daaromtrent, gedaan door den Z. E. Pater Clarijs, thans vertoevend bij zijn Familie te Steenbergen, zijn ontstellend. Die massale misdaad hebben de Turken en de Koerden op hun geweten, in bond met hun geloofsgenooten, de Mohammedaansche Perzen, die telkens als Turko-Koerden het noordelijk gedeelte van Perzië kwamen binnenvallen, dapper meehielpen aan de uitroeiing der Christenen. Het is een vreeselijk drama geweest in drie bedrijven. De eerste bezetting door de Turken vond plaats in 1915 Januari tot Mei, waarbij Salmas en Khosrova werden verwoest, nadat de bevolking naar het Kaukasusgebergte gevlucht was; en rondom Oermiak, waar de Christenen zich nauwelijks in veiligheid mochten wanen, werden alle dorpen verbrand, de vrouwen ontvoerd en 4000 menschen vermoord. In Juli 1918 kwamen de beulen terug en vielen toen de hoofdstad Oermiak zelf ook aan. Monseigneur Sontag, overste der Lazaristen-missie en Delegatus Apostolicus voor heel Perzie, drie Lazaristen, twee bisschoppen en 22 priesters van den Katholieken Kaldeischen ritus en duizenden geloovigen werden vermoord. De overige Christenen, ten getale van 80.000 namen de vlucht naar het Zuiden, naar Hamadan in Mesopotanië, waar de Engelsche voorposten stonden: Maar telkens werden de vluchtelingen door benden Turken en Koerden achterhaald en bij duizenden gemarteld en afgemaakt, zoodat na een vreeselijken lijdenstocht van 22 dagen slechts een kleine schare vluchtelingen veilig bij de Engelschen aankwam.

Wat er nadien nog over was van de christenbevolking en naar de verwoeste haardsteden was teruggekeerd, is eindelijk het slachtoffer geworden van een derde overrompeling in Mei 1919, waaraan Pater Clarijs zelf ternauwernood is ontkomen. Christelijk Perzië heeft wel den Calvarieberg beklommen tot aan den top. En met de grootste droefheid in 't hart, vragen de missionarissen Gods aanbiddelijke en aanbeden Voorzienigheid: wat nu?

In St. Anna te Jerusalem hebben de Witte Paters weer hun Grieksch-Melchitisch groot- en klein-seminarie, na de stormen van den oorlog, heropend met 12 paters professoren, 49 klein-seminaristen en 10 groot-seminaristen. Naar bekend is, zijn de Witte Paters op uitdrukkelijk verlangen van Z. H. Leo XIII daar belast met de vorming van een degelijken inlandschen Clerus voor de christenen van den Grieksch-Melchitischen ritus.

OCEANIË.

Duitsche Missionarissen. Zooals men weet, werden reeds geruimen tijd voor de onderhandelingen van Japan met den H. Stoel en nog voor aankomst van den Japanschen zaakgelastigde te Rome, de Duitsche Missionarissen van de Marshall- en Carolinen-eilanden weggevoerd en in het voormalig Duitsch maritiem Hospitaal te Yokohama geinterneerd. De onderhandelingen met Rome, die gevoerd werden door Yamamoto, een vurig bekeerling, hebben althans dit goed gevolg gehad, dat de Missionarissen zijn vrijgelaten. Immers volgens een begin October in het Missiehuis van het H. Hart te Tilburg ontvangen bericht, bevinden zich 37 Capucijnen en Missionarissen van het H. Hart (Paters, Broeders en Zusters) aan boord van de "Atsuta Maru", welke midden October in Antwerpen verwacht werd.

De Japansche regeering had den wensch uitgedrukt deze gebieden toe te vertrouwen aan Japansche priesters, maar hun aantal was daarvoor natuurlijk niet toereikend; zelfs kon de congregatie der "Vreemde Missiën" die het grootste gedeelte der Japansche Missiën bedient geen personeel voor de nieuwe gebieden leveren.

Ten slotte werd overeengekomen, dat de Marianen- en Carolinen-eilanden zullen bediend worden door de Paters Capucijnen, en de Marshaleilanden door de Paters van het H. Hart; onder voorwaarde echter dat geen Duitsche of Oostenrijksche leden dezer respectieve Congregaties naar deze eilanden zullen gezonden worden.

De missionarissen van het Goddelijk Woord (Steyl), die in *Nieuw Guinea* werkten, zijn in Australië, en moesten daar nog op 20 Aug. 1919 met de andere Duitsche krijgsgevangenen blijven totdat de regeering zou hebben beslist wat zij met de Duitschers uit N. Guinea zou doen.

De bestaande Missie-procure S. V. D. door N. Guinea is sinds lang opgeheven; de procurator P. Klein, die in de voorstad van Sydney, Drumoyne de St. Markus-parochie bediende is door seculieren vervangen.

Van de 5.570.000 zielen op het vasteland van Australië zijn 1.300.000 katholiek. De katholieke kerk is er in hoog aanzien.

Doch, ofschoon de president van Nieuw-Zuid-Wales katholiek is, zal de vurige wensch der katholieken, dat hun scholen met de Staatsscholen gelijk gesteld worden, toch niet vervuld worden.

Een katholieke pers ontbreekt er.

Aantal Lazaristen in Australië. Volgens de jongste gegevens telt de congregatie der Lazaristen ruim 3700 leden, waarvan er 1485 in de missiën arbeiden. In Australië werken 26 priesters en 6 broeders, waaronder echter geen enkel Nederlander

Nieuw-Caledonië. Den 15en October 1918 stierf te Hyenghene, waar hij slechts enkele maanden werkzaam was, pater Dagod.

Uit Tokaanu [Nieuw Zeeland). Fr. G. v. Beek uit Dordrecht is in een nieuw district van reusachtige afmetingen doch dun bevolkt. Van Januari tot September heeft hij zoowat 3000 kilometers te paard afgelegd! Zijn Maoris zijn ruwe kerels, tot alles in staat.

"Maar, met Gods hulp, hopen wij hen mores te leeren en er degelijke Katholieken van te maken. Natuurlijk zijn zij "beschaatd", en wel door de "Williams", die een honderd jaar geleden van Engeland naar hier zijn komen overwaaien om aan de Maoris het "reine Evangelie" te verkondigen. Zoo arm als de mieren hier gekomen, zijn ze zoowat allemaal millionair geworden. Hunne nazaten hebben natuurlijk den Bijbel vaarwel gezegd, en thans beijvert zich de katholieke missionaris om de geestelijk bedorven en stoffelijk bestolen Maoris te brengen tot de katholieke Kerk. Goddank. dat lukt; wij hebben hier reeds zoowat veertig doopsels gehad; een mooi begin. Er wordt zeker veel en vurig gebeden in het vaderland?"

AMERIKA.

Missie onder de Roodhuiden. Van de 302.256 Indianen in de Vereenigde Staten zijn ongeveer 70.000 katholieken terwijl 43.346 den protestantschen godsdienst belijden. In Canada zijn op de 105.998 Indianen 43.986 katholieken, 37.881 protestanten en nog 8414 heidenen, terwijl van 15.717 geen godsdienstige gegevens te verkrijgen zijn.

Het negervraagstuk. In New-York heeft de president der "Universal negroes improvement Society" Marcus Garvey, in October een vergadering van zes duizend negers toegesproken. Hij zeide dat 400 millioen zwarten hun zwaarden scherpten om den rassen-oorlog te beginnen en dat hij persoonlijk zijn bloed reeds had gestort om zijn voorvaderen te wreken.

De vergadering was bijeengeroepen om de vreugde der 2.400.000 leden der vereeniging tot uiting te doen komen over het uitvaren van het eerste schip der "Black Star Line", een stoomvaartlijn onder negerbeheer, maar ontaardde reeds spoedig in een antiblankenbetooging.

Garvey werd ontvangen door een neger kwartet, dat hem een lied toezong, waarvan de laatste regels hier een plaats mogen vinden, niet om de dichterlijke waarde, maar omdat de mentaliteit der vergadering er uit blijken kan:

"That God and Marcus Garvey

Are the rocks of the Blak Star line".

Een rots of klip is anders nu niet een steunpilaar voor een nieuwe stoomvaartlijn!

Garvey riep de 400 millioen zwarten op om Afrika te maken tot een negerrepubliek. Garvey's bloeddorstige rede vond groote instemming bij zijn gehoor.

Te Washington is einde September de conferentie van aartsbisschoppen en bisschoppen der Vereenigde Staten begonnen. Deze conferentie werd de eerste maal sinds 1884 gehouden. Kardinaal Gibbons en kardinaal Mercier voerden

het voorzitterschap. De besprekingen hadden betrekking op de missies in Amerika, werken van liefdadigheid, de katholieke universiteiten, de katholieke pers en katholieke littaratuur.

Een protestantsche bisschop bekeerd. Een niet alledaagsche bekeering, die in Amerika zeer veel indruk gemaakt heeft, wordt uit Baltimore aan de "Tablet" gemeld. De vóór dezen tot de protestantsch-episcopaalsche kerk van Amerika behoorende vroegere bisschop van het diocees Wilmington, dr. Frederick Joseph Kinsman, is dezer dagen door den Katholieken aartsbisschop van Baltimore Z.Em. kardinaal Gibbons, in de Kathedraal aldaar plechtig in de Roomsch-Katholieke Kerk opgenomen.

Overeenkomstig den wensch van den hoogwaardigen bekeerling droeg de

plechtigheid een betrekkelijk intiem karakter.

De bekeerde prelaat zal zich binnenkort voor het Katholieke priesterschap voorbereiden, en zal daartoe te Washington gaan studeeren onder leiding van de paters van St. Sulpice in hun nieuw studiehuis, grenzend aan de Katholieke universiteit.

Volgens geruchten zou dr. Kinsman in het laatst van Mei of eerder tot priester worden gewijd.

Dr. Kinsman moet een groot geleerde zijn, die zoowel van de Protestant-

sche als van de Katholieke theologie zeer goed op de hoogte is.

Naar men zegt, is hij juist door zijn diepgaande studie van de Katholieke theologie tot zijn bekeering gekomen, vooral door het bestudeeren van de Katholieke leer over de Sacramenten, daar de leer zijner eigen Kerk op dit punt een struikelblok voor hem was en voortdurend met zijn persoonlijke overtuiging in strijd kwam.

Martinique. Dit eiland van de Kleine Antillen, dat voor eenige jaren zoo zwaar geteisterd werd door de hevige uitbarstingen van den Mont-Pelé komt zijne geleden verliezen van lieverlede te boven.

Dank zij een weldoordacht gebruik van de parochiale inkomsten, — zoo schrijft Z. D. H. Mgr. Lequien, C. S. Sp. in een herderlijken brief — waarbij gevoegd werden de penningen der geloovigen voor den eeredienst met nog een vermeerdering van edelmoedige bijdragen, zeker ook door toedoen der stedelijke overheid, zijn er niet weinige belangrijke werken tot stand gekomen.

Te St. Pierre bijv. midden in de puinhoopen waar vroeger de kathedraal stond, is een ruime kapel gebouwd; en op de plaats van het vroegere bisschoppelijk paleis is een flinke pastorie verschenen. Het kerkje van Case-Pilote is inwendig gerestaureerd en verfraaid. Te Morne-Ronge is het bedevaartsoord, dat hevig te lijden heeft gehad, hersteld van de vulkanische uitbarstingen.

IMPRIMATUR.

J. POMPEN, Vic.-Gen.

Buscoduci, die 26 Januarii 1920.

Z. D. H. MGR. E. S. LUYPEN
APOSTOLISCH VICARIS VAN BATAVIA

Z. D. H. MGR. E. S. LUYPEN EN DE MISSIE VAN JAVA.

De Apostolisch Vicaris van Batavia, Mgr. Edmundus Sybrandus Luypen werd den 3den Juni 1855 geboren te Hoofdplaat in Zeeuwsch-Vlaanderen. Den 7den Juni 1879 werd hij priester gewijd, en ging daarna in Regensburg den kerkelijken zang bestudeeren. Den 26sten September 1883 begaf hij zich naar Mariëndaal, en begon daar zijn noviciaat. Zes jaar later vertrok hij als missionaris naar Ned. Indië, en werd spoedig in de schoone Missie op Flores geplaatst, en wel te Maumeri, waar hij met veel vrucht werkzaam bleef, tot de Voorzienigheid hem in 1898 aan het hoofd plaatste van heel de R. K. Missie in Ned. Indië.

Het Vicariaat van Mgr. Luypen, dat zich vroeger over heel Ned. Indië uitstrekte, omvat nu alleen het eiland Java.

Op Java moeten we onderscheid maken tusschen de Europeanenparochies, en de Missie onder de Javanen. Voor de Europeanen zijn
er 11 staties, waar steeds één of meerdere Paters gevestigd zijn en
vanwaar uit de andere plaatsen, waar Katholieken wonen op bepaalde tijden worden bezocht. Naast deze elf staties zijn er dan
ook nog andere plaatsen waar kerken of kerkjes staan, die natuurlijk
alleen dan gebruikt worden, als ze door een Pater op dienstreis worden bezocht. Het spreekt vanzelf dat kleinere steden geen kerk rijk
zijn; daar wordt dan ook als er een Pater is, het H. Misoffer opgedragen in de een of andere zaal, soms zelfs in een particuliere woning.

In deze parochies verschilt 't werk niet zoo heel veel van dat in Nederland; ook hier is godsdienstonderricht, preeken, biechthooren, ziekenbezoek, enz. het gewone werk, ook al zijn de omstandigheden waarin het verricht wordt, nogal verschillend, en al heeft 't zijn eigenaardige moeilijkheden. Eenige bijzonderheden mogen hier volgen:

De catechismuslessen worden niet zooals in Nederland, in de kerk of in daartoe bestemde lokalen gegeven, maar in de scholen zelf, ook in die van het Gouvernement. In de eene klas staat dan bijv. de Pater de Heiligenvereering uit te leggen, terwijl in de klas daarnaast de Dominee het misschien juist heeft over de "afgoderij" van de Katholieken.

Het bezoeken van de parochianen gaat hier en door het klimaat, en door de groote afstanden met heel wat meer moeilijkheden gepaard dan is Nederland. Van 's morgens 10 tot 's middags 4 uur is het niet geraden veel buiten te loopen. Iedere pastorie heeft dan ook (en het kan hier heusch geen weelde genoemd worden) een eigen paard en rijtuig. Als je daar op het heetste van den dag een uurtje in hebt gezeten, dan weet je bij ondervinding, wat het zeggen wil, "onder de palmen" te wonen.

Dit werk geeft het priesterhart soms weinig troost en veel teleurstellingen: want onwetendheid in geloofszaken, en de daaruit voortvloeiende onverschilligheid komen hier veel meer voor dan in Nederland. Dit is een gevolg van de bestaande toestanden: hoevelen zijn er niet, die hun heele leven slechts zelden een priester zagen, en zelfs in hun jeugd bijna geen godsdienstonderricht kregen? Hoe konden dat ooit vurige Katholieken worden?

Gelukkig echter zijn er anderen, ook onder de in Indië geborenen, die door hun daden toonen, dat ze hun H. Geloof niet alleen kennen maar ook waardeeren. Een ander verblijdend verschijnsel is, dat er, evenals in Nederland, ook in Indië steeds bekeeringen tot het Katholicisme plaats hebben; in het jaar 1917 waren er pl.m. 150.

Nu nog een kort overzicht over de Javanen-Missie. Deze is ruim 20 jaar oud, en heeft als stichter den Eerw. Pater Fr. van Lith, die lang vrijwel de eenige was, die onder de Javanen arbeidde.

Waarom er zoo weinig arbeiders waren op dit uitgestrekte missieveld? Vooreerst omdat alle beschikbare krachten op de reeds bezette posten noodig waren en ten tweede, omdat velen niet veel vertrouwen hadden in de toekomst van de Java-missie. Ze dachten dat het moeilijk, zoo niet onmogelijk zou zijn, van de Javanen goede Christenen te maken. En, het begin scheen hun wel eenigszins gelijk te geven; want zoo ooit, dan ondervond men hier, dat alle begin moeilijk is. Maar gelukkig kwam er langzamerhand verandering, en nu reeds mogen de missionarissen zich verheugen over het

vele goede, dat door Gods zegen onder de Javanen tot stand kwam. Op 't oogenblik zijn er 3 centra : Moentilan, Mendoet en Djokjakarta. Te Moentilan bestaan een Kweekschool, een Normaalschool, een Normaalcursus, 2 Hollandsch-Inlandsche scholen en 2 Javaansche scholen, verder zijn er in den omtrek nog een tiental Javaansche scholen, waarvoor in Moentilan wordt gezorgd. En eindelijk, is er nog om het voornaamste niet te vergeten, het Seminarie; daar komen zij, die zich tot het H. Priesterschap geroepen voelen, na eerst het eindexamen van de Kweek- of Normaalschool te hebben afgelegd, Latijn en Grieksch studeeren om daarna hun studies in Holland voort te zetten. Twee zijn er reeds in het derde jaar philosophie te Oudenbosch, twee zijn er in het Noviciaat te Mariëndaal, terwijl er zich nog vijf te Uden bevinden in het College der E. E. P. P. Kruisheeren. Helaas! reeds is er een, Raden Mas Athanasius Djajeng Oetama, die veel voor de toekomst beloofde, hier in Holland gestorven, nog voordat hij zijn verheven levensideaal verwezenlijkt zag.

De leerlingen van de verschillende scholen, die ik hierboven opnoemde, zijn allen extern, behalve die van de Kweek- en Normaalschool (samen 220 jongens). Vooral dit internaat, dat de kern is
van de Java-Missie, werpt veel vruchten af, en belooft er nog meer
voor de toekomst. Hoe de geest onder de jongens is, blijkt wel het
best uit de roepingen voor het H. Priesterschap, en dat, terwijl de
jongens toch eigenlijk studeeren voor onderwijzer.

Wat het bekeeren van de menschen uit de omgeving betreft, dit gaat niet zoo heel vlug, massa-bekeeringen hebben niet plaats. Vooral volwassenen zijn dikwijls moeilijker tot het Christendom te brengen; doch langzamerhand zal zich de invloed van de scholen meer doen gevoelen, en zal de bevolking gemakkelijker voor onzen H. Godsdienst gewonnen worden.

Een groote moeilijkheid is hier de taal; het Javaansche toch verschilt zooveel van onze Westersche talen, dat het voor een Hollander niet gemakkelijk is, zich er vrij in te bewegen. De groote woordenrijkdom en het gebruiken van hoog en laag Javaansch (Krama en Ngoko) maken het niet gemakkelijker.

Te Mendoet, dat een kleine twee uur van Moentilan af ligt, staat een internaat van de E. E. Zusters Franciscanessen van Heythuizen. Het telt een 200 leerlingen, deels van de Kweekschool, deels van de Hollandsch-Inlandsche school. De kinderen komen uit de omstreken, vooral uit de stad Djokjakarta, die ook aan Moentilan veel leerlingen levert. Jammer, dat er ieder jaar zooveel kinderen moeten worden geweigerd, daar de beperkte ruimte niet toelaat, aan alle aanvragen te voldoen. De opvoeding, die de E. E. Zusters aan de meisjes geven, wordt door de Javanen, ook den adel, zóó hoog gewaardeerd, dat dezen gaarne hun dochtertjes naar Mendoet sturen, ook al moeten ze zich daartoe eenige offertjes getroosten.

Reeds hebben eenige meisjes de roeping voor het religieuze leven in zich voelen ontwaken, en al is er tot nu toe nog geen een het Noviciaat begonnen, toch is de tijd niet ver meer, dat naast Javaansche Priesters ook Javaansche Zusters zullen meewerken aan de bekeering van die vele millioenen, die nu nog ronddwalen ver van het ware Geloof.

Te Djokjakarta, de hoofdstad van de gelijknamige Residentie, wordt pas sedert eenige jaren onder de Javanen gewerkt, en met betrekkelijk veel succes; ik zeg: "betrekkelijk", want vooral de eerste jaren van een nieuwe missie-statie mag men niet op duizenden bekeeringen rekenen. Doch hoe de stemming daar is, en met hoeveel vrucht nog menige missionaris daar zou kunnen werken vooral als er meer scholen opgericht konden worden, blijke uit het volgende.

Den isten Augustus van het vorige jaar werd daar een Hollandsch Inlandsche school geopend, en terstond gaven zich 450 jongens op, zoodat men wel gedwongen was, er twee scholen van te maken. Van al die nieuwe leerlingen kwam ook dadelijk een kleine helft zich presenteeren om het godsdienstonderwijs te volgen en na voldoende onderricht gedoopt te worden.

Wat in Djokja is geschied, zou ook op andere plaatsen gebeuren, als er maar scholen konden geopend worden. Maar... er zijn geen Europeesche onderwijzers. Waren die er maar, het Katholicisme zou zich veel sneller onder de Javanen verspreiden. Wanneer dus iemand krachtig mee wil helpen aan de uitbreiding van Gods rijk op aarde dan staat hem een gemakkelijk middel ten dienste: hij zende R. K. onderwijzers naar de Missie-scholen op Java. De scholen bereiden den missionarissen den weg, door de scholen hebben de kinderen betere gelegenheid, in den waren godsdienst onderricht te worden.

C. J. J. VERSTEEG, S. J.

DE PALMEN WUIVEN OM CHRISTUS' KRUIS.

Slechts weinigen misschien zal het opgevallen zijn, dat deze aflevering van "Het Missiewerk" verrijkt is met een zestal vignetten aan het hoofd der verschillende rubrieken. Ze zijn van de hand van den vaardigen teekenaar P. Berthold van der Pluym O. Carm., die een dichter is niet alleen met het woord (getuigen zijn kinderlijk eenvoudige en toch zoo gevoelvolle en zinrijke gedichtjes in tal van Katholieke tijdschriften) maar ook met de teekenstift. De Redactie van "Het Missiewerk" doet al het mogelijke, om ook in de details van het technisch gedeelte het beste te geven. Daarvan mogen die vignetten het bewijs leveren. Laat ze niet onopgemerkt voorbij uw oog gaan, aandachtige lezer, maar laat dat oog eens een oogenblik rusten op die zinrijke uitbeeldingen.

Bij alle vignetten, hier gegeven, is het palmmotief overheerschend. En dat niet alleen, omdat de missiegedachte ons ongemerkt overbrengt naar landen, waar

de palmen wuiven, En als een dak u overhuiven,

maar ook, omdat de palmtak het teeken is der overwinning en des vredes. Zoo was het van de oudste tijden van het Christendom af tot heden. Reeds de eerste Christenen plaatsten dat teeken op de stille, verborgen grafsteden in de Catacomben. Daar vindt men onophoudelijk twee palmtakken, over elkaar gekruist, als symbool dêr overwinning van hem of haar, die daar begraven liggen in den vrede van Christus. Daar duiden zij aan de maagdelijkheid en het martelaarschap. Daar wordt de palmtak gedragen in den bek der duive, als zinnebeeld van Christus, die met den vrede in den mond z'n jongeren begroette. De palm is van ouds het beeld des rechtvaardigen die "bloeien zal als een palm" (Ps. 91. 13), van de Bruid in het

Hooglied, wier haartooi gelijk is aan palmtakken en wier houding fier en lenig is als van een slanke palmboom (vgl. Cant. V. II en VII. 7) en niet het minst van de H. Kerk, de Bruid van Christus, die verheven is als een Palmboom in Cades (Eccl. XXIV. 18.). Die overwinning van Christus, en daarmede zijn vrede, te brengen over geheel de aarde, dat is het streven van alle missiewerk. Die algemeene gedachte wordt uitgedrukt in elk onzer vignetten, die ons tijdschrift voortaan sieren. Zelfs door hun lijnenbeweeg en richting spreken de palmtakken een taal.

Doch elk der vignetten drukt nog een bijzondere gedachte uit.

- I. Neem het eerste (blz. 241), overeenkomend met het zegel van den Priester-missiebond. De palmtoppen of bladeinden maken als het ware een reverentie en buigen eerbiedig naar het kruis van Christus, dat den wereldbol bedekt en overschaduwt. Niet, dat het al zoover is. Helaas, zoover zijn wij niet, maar het motto of de zinspreuk van den Priester-missiebond drukt den wensch uit en slaakt de bede, die ontleend is aan Ps. 64, 4: Omnis terra adoret Te, dat heel het aardrijk U aanbidde. Geen smal gedeelte, gelijk bij een zoogenaamd Jansenistisch kruisbeeld, wordt door de armen des Verlossers gedekt, maar in breede, onmetelijke omarming wil Jezus Christus de geheele wereld omvatten en overschaduwen.
- 2. Het tweede vignet (blz. 245) roept ons het roemrijk oogenblik in den geest, dat Constantijn zijn troepen aanvoerde met zijn Labarum hoog opgeheven. 't Was de eerste overwinning van Christus' macht op Heidenheerschappij. 't Was de eerste, maar de laatste niet, en tot het einde der eeuwen, tot aan de uiterste grenzen der aarde zal het teeken gedragen worden, waarmede Constantijn zijn vaandels bekroonde en hem tot zoo schitterende zege voerde. De strijd is moeilijk, de vijanden ontelbaar, maar wat in Constantijns tijd kon, dat kan ook nu nog. Met die hoop in het hart en het kruis in de hand, trekken onze missionarissen de wereld in, zeker, dat de overwinning volgen zal, niet aanstonds misschien, want God doet niet altijd wonderen, maar op den langen duur, op 't moment door Hem gekozen en bepaald! Hier drukken dus de palmen Overwinning uit. Ze doen groot en wijdsch. Ze zijn niet nederig meer, maar bazuinen de victorie uit naar alle kanten. Toch strekken twee takken zich sierend naar de dwars-armen van het Kruis uit, daar de glorie, die van het Kruis uitgaat, tot het Kruis terugkeert.

3. Een ster zal obgaan uit Iacob, zoo voorspelde reeds de oude profeet Balaam (Num. XXIV. 17). Een ster geleidde de Wijzen uit het Oosten. ,, Want zie, wij zagen zijne ster in het Oosten (Mt. II. 2.). Aan die in het Oosten opgaande sterren herinnert ons de zinrijke voorstelling van vignet 3 (blz. 254). De ster van Balaäm is Christus, de ster der Wijzen leidt tot Christus, die het licht der wereld is. Hij is het uitgangspunt van het licht. Hij is het licht en leidt tot het licht. Van Hem getuigde Simeon de grijsaard in den tempel: Mijne oogen hebben gezien een licht tot openbaring aan de heidenen en tot luister van uw volk Israël (Luc. II. 29, 32). Hem verbeeldt ook het drievoudig licht op den kandelaar, dat de H. Kerk op Paaschzaterdag ontsteekt en door de tempels doet dragen onder den zegekreet: Lumen Christi, het licht van Christus. Die ster, dat licht moet ook den heidenen bekend gemaakt worden, ook zij moeten wandelen in die stralen zooals reeds door Isaias voorspeld was: Het volk, dat in duisternis zat, heeft een groot licht gezien en hun, die in het oord van de schaduw des doods zaten, is een licht opgegaan. (Is. IX, 1). Christus is de opgaande uit den hooge, waarvan Zacharias spreekt in zijn heerlijk loflied Benedictus (Luc. I, 78, 79) ter verlichting van hen, die in de duisternis en in schaduw des doods zijn gezeten om onze schreden te richten op den weg des vredes. Door het palmmotief rechtop te zetten schijnt er veel licht tusschen de bladen door.

Hoe geestdriftig bezingt de Bruid van Christus in den blijden Paaschnacht dat heerlijke licht van haren Bruidegom! Wat zou het ons gebaat hebben geboren te zijn, als dat Licht ons niet verschenen was, dat heiligende Licht, dat de misdaden verdrijft, de schulden afwascht, den gevallenen de onschuld, den bedroefden de blijdschap weergeeft, den haat doet verdwijnen en eendracht doet geboren worden (Vgl. Exultet).

4. In den naam van Jezus worde alle knie gebogen, van die in den Hemel en op aarde zijn! (blz. 250). Hoeverre is 't er nog af, dat allen op aarde de knie buigen voor dien glorievollen naam, die zon en maan verduistert door zijn glans, die door de Apostelen reeds gedragen is naar Oostelijk en Westelijk halfrond! Aan ons de taak, dien naam te doen kennen tot aan de grenspalen der aarde! Laat de eilanden van den Oceaan, die, als zandkorrels zoo talrijk, verspreid liggen in het wijde wereldrond, zich verheugen en verblijden; want ook zij kunnen deel hebben in het licht, dat opgaat in

het Oosten. Ook zij kunnen en moeten wandelen in het licht, dat uitstraalt uit dien naam, want geen andere haam is ons gegeven, waarin wij zalig worden kunnen. Om dien Naam leden de Apostelen, voor dien Naam stierven tallooze martelaren, om dien Naam zullen er nog duizenden blijmoedig den dood ingaan. Geen nood! Het moet dienen tot het groote doel: dat allen de knie buigen voor Hem, die dezen naam droeg op aarde en hem dragen zal in eeuwigheid, want Hij zal zijn volk verlossen. (Mt. I, 21). Hier maken de palmtakken weer een neigende beweging, gelijk de schoven en sterren, zon en maan in Jozefs droomgezicht.

- 5. Het vijfde vignet (blz. 275) vertoont een opengeslagen boek als symbool van het Onderwijs, niet in menschelijke wetenschap, die opblaast, maar in de wetenschap van Christus, van wien elke bladzijde van dat boek spreekt in zinnebeeldige taal en van wien de H. Joannes aan 't einde van zijn Evangelie zegt : Er is nog veel meer wat Jezus gedaan heeft: indien het stuk voor stuk beschreven werd, zou de wereld zelf, dunkt me, de te schrijven boeken niet kunnen bevatten. (Joan. XXI. 25). Wat moet de missionaris, die uitgaat ter prediking, onderwijzen? Dat Christus is het begin en einde van alles (alpha en omega), dat Christus is gekruisigd, dat Hij miskend is en vervolgd, maar dat Hij door zijn kruis en lijden, om onzentwille gedragen, gekomen is tot de heerlijkheid, en dat eenmaal het kruis, dat den Heidenen een dwaasheid en den Joden een ergernis scheen, zal verschijnen op de wolken des Hemels, zulk een licht uitstralend, dat de versmaders van het kruis zijn glans niet zullen kunnen verdragen, maar uitroepen: Bergen, valt op ons en heuvelen bedekt ons, want wij kunnen den glans niet uitstaan die uitgaat van dat teeken!
- 6. Nog meer dan onderwijzen zullen de Apostelen en hunne opvolgers moeten doen. Zij zullen ook moeten doopen in den Naam des Vaders en des Zoons en des H. Geestes, om zóó den mensch in staat te stellen deel te nemen aan de genadestroomen, die uitgaan van de goddelijke, onbegrijpelijke bron der H. Drievuldigheid in het 6e vignet (blz. 283) voorgesteld door de scheppende en zegenende hand des Vaders, door den naam en het kruis van God den Zoon, en door de nederdalende duif, het symbool des H. Geestes. Als dat geloof gepredikt en aangenomen is, zie dan ontsluiten zich de zeven kanalen der H. Sacramenten, die over de wereld een stroom van gena-

den doen neerdalen, wel verscheiden in werking, maar één in oorsprong; dan vormt zich een zee, waarin de wereld zich baadt en afgewasschen wordt van hare zonden en ongerechtigheden, een zee, die grooter en wijder is, dan al het water, dat onze aarde omspoelt.

Moge deze uiteenzetting althans iets bijgedragen hebben tot beter begrip en dientengevolge, tot grootere waardeering der vignetten, die wij en om hun diepen zin en om hun dichterlijke opvatting en uitbeelding beschouwen als een sieraad van ons tijdschrift.

C. J. ZWIJSEN, pr.

DE

MISSIE-KUNST-KALENDER

VOOR HET JAAR 1921

wordt uitgegeven door den Priester-missiebond.

OP DE VEERTIENDAAGSCHE BLADEN

geven wij

Portretten van Paus en Kardinaal, van Nederlandsche Bisschoppen en Missieoversten, Prachtfoto's uit onze koloniale Missiegebieden.

Hoogst artistiek zal de uitvoering zijn in het onovertroffen koperdiepdruk procédé, zoodat de kalender een uiterst gedistingueerd karakter zal dragen en een sieraad zal zijn voor salon of huiskamer of kantoor. Pater Berthold teekent de versieringen.

De verkoopprijs zal f 1.— zijn. Op medewerking van alle missievrienden wordt bij de verspreiding gerekend. Bestellingen worden nu reeds aangenomen bij "Ars Catholica", Leiden.

Betalingen geschieden bij den Penningmeester van den Priester-missiebond, Dr. Jan Smit, "Rijsenburg" Driebergen.

ROME EN DE MISSIËN.

HEEFT KOLONIALE MISSIEPOLITIEK ZEGENRIJKE GEVOLGEN GEHAD?

In 1402 landden de Portugeezen op de Kanarische eilanden, in 1487 zeilden zij kaap de Goede Hoop om en in 1498 wierp het eskader van Vasco di Gama het anker voor Calicut in Voor-Indië. In 1492 had Christoffel Columbus, in westelijke richting den toegang tot Indië zoekend, America ontdekt en de oude en nieuwe wereld stond nu voor de geloofsverbreiding open ¹).

Ook op nieuwe wijze wordt de missiearbeid uitgeoefend.

Was in de vorige periode het bekeeringswerk in hoofdzaak van den Paus uitgegaan, was Hij het die uitzond en de missieinrichting leidde,—door het patronaatsrecht aan Portugal en Spanje verleend²), werd de zending op zeer intieme wijze met de koloniale strevingen van beide katholieke landen verbonden. Men kan niet loochenen dat dit nieuwe systeem naast groote voordeelen, ook onmiskenbare nadeelen met zich bracht.

Het missiepatronaat der Portugeesche en Spaansche kroon is van zulk belang voor de missiegeschiedenis en tevens voor een goed begrip van het ontstaan der Propaganda-Congregatie, die mede geroepen was om de nadeelen uit hetzelve voortvloeiende te bestrijden, dat wij niet mogen nalaten er een oogenblik onze bijzondere aandacht aan te wijden.

Door verschillende bullen 3) hadden de Portugeesche koningen

3) Namelijk: Romanus Pontifex van 3 Jan. 1455, Dudum pro parte van 31 Maart 1516 en Aequum reputamus van 3 Nov. 1534, geciteerd bij Jann. p. 178.

¹⁾ F. Schwager, Die Katholische Heidenmissione der Gegenwart. I, p. 12.
2) Zeer lezenswaard over dit onderwerp is de monografie van Dr. P. Adelhelm Jann, O. Min. Cap. Die Katholischen Missionen in Indien, China und Japan. Ihre Organisation und das Portugiesische Patronatsrecht vom 15. bis ins 18. Jahrhundert, waaraan wij verschillende gegevens ontleenen.

(ook Spanje had zich een dergelijk recht voor zijne koloniën weten te verwerven) het uitsluitend recht en den plicht verkregen om Portugeesche missionarissen naar hun nieuw koloniaal gebied te zenden, aldaar kerken te stichten, wier bedienaars zij moesten aanstellen en onderhouden, in één woord de uitbreiding der Kerk gelijken tred te doen houden met de vergrooting van hunne koloniale macht, en de nieuwe missie zoowel finantieel als door de bescherming met hun gezag te steunen. 1) Als tegenprestatie ontvingen de beide katholieke koloniseerende machten het onbetwist recht op het veroverde en te veroveren gebied, en om beider onderlinge concurrentie den pas af te snijden, had Alexander VI in 1493, door zijne bulla Inter Cætera van 4 Mei, eene demarcatielijn getrokken van pool tot pool, honderd mijl bewesten de uiterste Azoreneilanden. Alle landstreken ten Westen, reeds ontdekt of nog te ontdekken, werden Spanje toegewezen; alles wat oostelijk lag was Portugeesch Kroondomein 2).

In de bedoelde bulle verbood de Paus onder straffe van excommunicatie, zoowel aan keizers, koningen en vorsten als aan private personen den toegang in de Spaansche en Portugeesche gewesten, zonder de toestemming der betrokken monarchen.

Het moet ongetwijfeld onze verwondering wekken, dat de Pausen der Renaissance zulke geweldige machten aan beide koloniale mogendheden overdroegen, waardoor het missiewerk in wereldgebieden een onderdeel werd der koloniaal-politiek beider landen; waardoor die gewesten gesloten werden voor den arbeid van missionarissen van andere nationaliteit, en de uitgezondenen zelf onder staatscontrôle stonden ³). Toch had deze handelwijze

¹⁾ De oorsprong van dit patronaatsrecht moet gezocht worden in het feit dat de koning van Portugal het grootmeesterschap der Militia Christi — orde waarin de oude Tempelieren en andere orden waren opgenomen, had weten te verkrijgen. Daardoor had hij het begevingsrecht van het groot-prioraat, onder welks jurisdictie alle gebieden stonden door de Militiaridders veroverd. Van de laatsten nu gingen de eerste kolonisatie-pogingen uit.

²) Het volgende jaar reeds werd deze meridiaan ten gunste van Portugal nog 270 mijlen naar het Westen verlegd, zoodat ook Brazilië hun toeviel.

³⁾ Alle missionarissen moesten hunne reisroute nemen via Lissabon en Goa, waar zij na een degelijk onderzoek hunne reispassen kregen. Het schijnt, dat sommige lieden er niet voor terugschrikten zich de kruin te laten scheren om het privilegium fori te genieten en aldus aan den gercchtelijken arm van den staat te ontsnappen, wanneer zij zich aan sluikhandel in goud en specerijen (een monopolie des konings) schuldig maakten. Vandaar de strenge contrôle op het missiepersoneel. Eerst in 1608 werd voor de bedelorden, in 1633 voor de andere orden en in 1673 voor den seculieren clerus van verschillende nationaliteit ontheffing hiervan verleend.

niet te onderschatten voordeelen. Beide koloniale machten vatten hunne missieplichten, vooral in den beginne, ernstig op. Waar de Spanjaarden en Portugeezen zich vestigden, verrezen ook kerken, hospitalen en kerkelijke inrichtingen: de finantiëele en moreele steun der regeering gaf de missie aanzien bij de overwonnen volkeren en de rassche voortgang der katholieke missie in deze tijden is daaraan grootendeels te danken.

Verder werden door de verleening dezer volmachten de katholieke monarchen behoed voor elke neiging tot het Protestantisme, dat den vorsten de verlokking van het staatsabsolutisme voorhield. 's Pausen welgevallen had hun het kolonisatie-monopolie geschonken, zij zorgden wel dat welgevallen zich te blijven verzekeren daar andere katholieke staten gaarne hunne bevoorrechte stelling hadden overgenomen, wanneer zij door protestantizeerende neigingen deze begunstigde positie onwaardig geworden waren. Aan het patronaatsrecht is het dus ook te wijten, dat gedurende twee eeuwen de nieuwe koloniën voor den invloed van het katholicisme behouden bleven 1).

Het kon evenwel niet uitblijven, of ook de noodlottige gevolgen van dit systeem moesten zich doen gevoelen. Door het patronaatsrecht had Portugal zich tot de allerzwaarste lasten verplicht. Het moest de onmetelijke rijken, welke het veroverde, van de noodige missionarissen voorzien en wijl slechts Portugeezen toegang tot de koloniën hadden, waren niet-Portugeezen, ook als missionarissen, uitgesloten. Slechts in uitzonderingsgevallen en dan nog na naturalisatie gelukte het een buitenlander in Portugeesch gebied door te dringen 2). Onvoldoende bezetting was dus een noodzakelijk gevolg van dezen toestand, waaraan de koloniseerende mogendheden taai bleven vasthouden, om door toelating van vreemde nationaliteiten het ingrijpen van andere staten in hunne koloniale aangelegenheden te verhoeden. Verder had het patronaatsrecht ten gevolge, dat personen voor kerkelijke posten in aanmerking kwamen, die zich meer dienaars der kroon dan echt-evangelische mannen voelden en star bleven vasthouden aan de soms-vermeende

1) Jann, t. a. p. p. X, XI.

²⁾ Gedurende den tijd, dat Spanje en Portugal (1580—1640) vereenigd waren konden ook missionarissen uit het Noorden, dat aan Spanje toebehoorde, in deze gebieden werken. Vandaar de Hollanders en Belgen als missionarissen in het Oosten gedurende dezen tijd.

rechten des konings, die van zijn goedkeuring (placitum) wel eens een caesaro-papistisch gebruik maakte.

Bizonder sterk werden deze nadeelen gevoeld, toen op het einde der 16e en het begin der 17e eeuw de koloniale macht van Portugal zeer snel ineenstorte. Door de nederlaag der Armada (1588) was een onherstelbaar verlies toegebracht aan de Portugeesche vloot 1). Hare eskaders konden niet langer de zee zuiveren van Engelsche en Hollandsche kaperschepen; zij vermochten evenmin den toegang tot Indië langer te versperren voor de vreemde indringers; en even snel als de koloniale macht van Portugal was opgekomen, ging zij ook grootendeels te niet, en viel in handen van de Hollanders en Engelschen.

Alhoewel zijn koloniaal gebied aanmerkelijk was geslonken, bleef toch Portugal zijn patronaatsrechten over geheel het Oosten van kaap Bojador tot China toe gelden, al was het ook volkomen onmachtig om aan de daaruit voortvloeiende verplichtingen, alleen maar voor zijn eigenlijke koloniën te voldoen. Daarom achtten de Pausen den tijd gekomen om voor streken in het Oosten, welke den Portugeezen ontvallen waren, onmiddellijk de uitzending der missionarissen en de inrichting der kerken in handen te nemen en werd voor deze taak eene nieuwe Congregatie opgericht: de Congregatio de Propaganda Fide ²).

C. R. VULLINGS, M. S. C.

¹⁾ De Armada bestond uit de beste schepen der vereenigde Portugeesche en Spaansche vloten. Met haar vergaan, verloren beide koloniale mogendheden hare exceptioneele maritieme overmacht.

²⁾ Langen tijd heeft de strijd geduurd tusschen de Portugeezen en de Propaganda en hare missionarissen, welke laatsten vaak eene gruwzame vervolging van de zijde der patronaatsmannen moesten verduren. De Portugeesche geestelijkheid in het Oosten bleef vasthouden aan het patronaatsrecht van kaap Bojador tot China, waaruit vaak een zeer onverkwikkelijke jurisdictiestrijd ontstond, daar men het optreden der Propaganda in geheel dat gebied als wederrechtelijk beschouwde. Vooral Goa, de plaats waar de primaat der Portugeezen zetelde, heeft zich in dezen allertreurigst onderscheiden. Het is er zelfs tot een schisma gekomen (1836), en toen dit dreigde teniet te gaan wegens gebrek aan priesters, wist Portugal een nieuwen bisschop te doen benoemen, welke begon met 800 priesters te wijden, die het schisma konden doen voortleven. Eerst in 1886 is door een concordaat met Portugal de patronaatsstrijd tot een goed einde gebracht. (verg. F. Schwager, Heidenmission der Gegenwart, p. 344 en v.)

INDIË EN DE INDISCHE MISSIES.

LAND EN VOLK VAN SUMATRA.

Het Land. Sumatra ontleent zijn naam aan een reeds in de 12e eeuw bekende, doch sedert verdwenen handelsplaats Samoedra of Samadra, die gelegen moet geweest zijn in het tegenwoordige Atjeh. Na Borneo is het 't grootste, na Java 't meest belangrijke eiland van al onze Hollandsche bezittingen. Met de omliggende kleinere eilanden beslaat het een oppervlakte 13 × grooter dan Nederland en telt 4.294.000 inwoners. Sumatra is 'n belangrijk eiland om zijn aantal bewoners, om zijn ligging en om de producten: peper, koffie, gommen, harsen, tabak (hierdoor is Deli het meest winstgevend terrein van ons gansch koloniaal bezit), gambir, tin, steenkolen en goud. Niet geheel ten onrechte heeft men dit eiland de toekomst van Indië genoemd.

De bodem is bergachtig en vulkanisch. Langs de geheele Westkust strekt zich een samenhangende bergketen uit, de Boekit Barisan, terwijl de Oostelijke helft, die laag en moerassig is, doorsneden wordt door veelal onbevaarbare rivieren. Een andere indeeling splitst het eiland in Noord-, Midden- en Zuid-Sumatra.

De Bevolking. De Inlandsche bevolking van Sumatra behoort hoofdzakelijk tot het Maleische ras, dat nagenoeg de geheele Oostzijde, een groot gedeelte der Westkust en 't hoogland in bezit heeft. Het woord "Maleier" zou zijn ontstaan te danken hebben aan den overgang van 'n groot gedeelte van dit volk tot den Islam. De trouw gebleven stamgenooten noemden hen "wong melajoe" (overlooper). Ook de oude Javanen duidden met "Malajoe" het tegenwoordige Sumatra aan. Midden-Sumatra is het kernland der Maleiers, het rijk van Minangkabau ("Oorsprongland"), waar de oudste Maleische instellingen het zuiverst gehandhaafd zijn. Een der eigenaar-

digste daarvan is ongetwijfeld het matriarchaat d. i. het gezinsverband en erfrecht in de vrouwelijke lijn. Naast de Maleische bevolking treft men op Sumatra nog vele Europeanen, Arabieren, Chineezen en andere vreemde Oosterlingen, te zamen ongeveer 235.000. Een groot deel der Chineezen vormen hier niet, zooalselders, een blijvende bevolking, maar gaan na eenige jaren naar China terug. Slechts op enkele groote plaatsen heeft men koloniën van blijvende Chineezen, terwijl vele van hun buurten alleen door mannen bevolkt zijn.

Behalve vele duizenden heidensche Inlanders, hoofdzakelijk in het bergachtige binnenland, behoort verreweg het grootste deel van dit volk tot het Mohammedanisme, althans officieel. Want Goddank! ook op Sumatra heeft de Islam, die er kort na 1200 zijn intree deed, veel meer in de breedte dan in de diepte gewerkt. De meeste Mohammedanen in onze Oost zijn er van het soort, dat ééns in zijn leven acte van onderwerping aan Allah en Zijnen Gezant heeft gedaan en overigens alle plichten verzuimt, die men daardoor op zich neemt. En nu moge Dr. C. Snouck Hurgronje ook al schrijven over de ontoegankelijkheid voor geestelijken invloed dezer menschen, I) hij staat, voor onze Oost althans, hier bijna alleen en wordt weersproken door de feiten, want het aantal bekeerlingen onder de Mohammedanen door de zending is aanmerkelijk groot. 2) Voor de missie geldt ook, wat Dr. J. Valeton van de zending zegt, dat zij haar taak heeft, "niet alleen naast, maar ook tegenover den Islam, niet alleen om dezen voor te zijn, maar ook om zich in eerlijken kamp zijn meerdere te bewijzen." 3) Zij moet trachten in de nog niet besmette gedeelten den Islam voor te zijn, maar ook onder de Mohammedanen zelf den arbeid niet vreezen, vol vertrouwen op den goeden uitslag. Men bewijst de Inlandsche bevolking de grootste weldaad, óók op stoffelijk gebied, door ze af te houden te ontrukken aan den Islam. Want juist de ongetoomde wellust en de veelwijverij is de kanker, die het economisch welzijn der arme en verarmende bevolking wegvreet 4).

Vgl. Neerlands Indië, onder leiding van H. Colijn I bldz. 248.

²⁾ Vgl. J. W. Gunning, Hedendaagsche Zending in onze Oost bldz. 191; Joh. Warneck, 50 Jahre Batakmission in Sumatra, het geheele hoofdstuk, "Kampf mit dem Islam" bldz. 186—206. Reeds in 1911 waren 7000 Mohammedaansche Bataks tot de zending overgegaan, bldz. 197.

3) Dr. J. P. Valeton Jr., De Christelijke Zending bldz. 16.

4) Vgl. W. H. Bogaardt, Bijdragen tot de kennis van de oeconomische

en sociale toestanden in Nederlandsch Indië bldz. 141-143.

WAT DEDEN DE KATHOLIEKEN?

Geschiedenis der Missie. Met de nederzetting door de Portugeezen waren tevens katholieke geloofsverkondigers naar de Soendaeilanden gekomen en zoo mocht ook Sumatra de weldaden van onzen godsdienst ondervinden. Het rijk van Atchin (Atjeh) werd geëvangeliseerd, terwijl de Bataks zich met de Portugeezen verbonden en zwoeren, nimmer het Mohammedanisme te zullen omhelzen I). Zooals elders in onze Oost, werd ook hier de Roomsche akker vruchtbaar gemaakt door het harde werk en het bloed van leeken en priesters. Vooral Atjeh werd meermalen doordrenkt met martelarenbloed o. a. in 1565 en 1638. Een glorierijke erkenning voor geheel de H. Kerk ontvingen twee der hier op Atjeh gemartelden, toen Leo XIII hen in 1900 de eer der altaren schonk. Het waren de Karmelieten P. Dionysius, oud-kosmograaf van den Portugeeschen koning en Br. Redemptus, die aan 't hoofd had gestaan van een Portugeesch-Indische vesting 2)

Toen de Kerk aldus na zaligend lijden hier en daar begon op te bloeien, kwamen de Hollandsche veroveraars van Ned.-Indië dit heerlijke werk vernietigen. Overal waar zij de Portugeezen verdreven, werd door de "edele Compagnie" verordend "dat de justitie en politie vooral mede gesecundeerd moet worden met de Christelijke Gereformeerde Religie, zonder buiten dezelve eenige publieke exercitie van andere en zonderling van het Pausdom te gedoogen'' 3). Men trad op tegen de "Paepse stoutigheden" en "Roomsche superstitiën", priesters en kloosterlingen werden uitgebannen en hadden ze den moed nog 't in geheim terug te keeren tot hun treurende kudde, wee hen, zoo ze gegrepen werden. "Wij hadden eenen paap gevangen en hij is door de onzen zoo gelaarsd (geslagen), dat men hem dood vond in het gevang." Aldus het daghregister van Batavia aº 1622. 4) Zelfs de protestant G. Warneck vindt geen reden tot prijzen, wanneer hij de zendingspraktijken van de Hollandsche gereformeerden bespreekt: "Auch sonst ist es kein erquickliches Bild, welche diese alte holländische Kolonialmission im ganzen darbietet" en even verder over hun werk "Bei einer solchen

A. J. H. v. d. Velden S. J., De R. K. Missie in Ned. O. Indië bldz. 9.
 Vgl. A. Huonder S. J. Bannerträger des Kreuzes I bldz. 125—142.
 Aldus de instructiën voor de regeering van N. Indië. Vgl. De R. K. Missie in Ned. O. Indië, bldz. 11.
 Vgl. Onze Missiën in Oost en West, 2de Jrgng. bldz. 79.

Bekehrungsmethode ist es begreiflich.... dasz.... das Christentum dieser Massen innerlich wertlos war und fast in nichts zerran..." 1)

Aldus trad in de plaats van het opbloeiende katholieke leven een geheel veruiterlijkt, oppervlakkig Protestantisme. De zendelingen, die de Compagnie naar Indië stuurde, waren er, behoudens loffelijke uitzonderingen, allerminst de mannen naar de "met den grooten kwast" gedoopten te leiden op het christelijke pad. De goede geest daartoe ontbrak hun ten eenenmale! 't Waren slaafsche dienaars van een koopmansonderneming, meestal slechts meegegaan om 't stoffelijk gewin.

Toen de rechten der O. I. Compagnie in 1800 aan den Staat overgingen, kreeg de Gouverneur-Generaal van Bataafsch-Indië de instructie "aan alle gezindheden de uitoefening van den godsdienst toe te laten, onder zoodanige bepalingen tot weringe van desorders, als bij hem Gouverneur-Generaal dienstig zoude geoordeeld worden." 2) 't Klinkt nog wel eenigszins caesaro-papistisch, maar toch beteekende deze instructie een groote mate van vrijheid.

De katholieken, die in Indië verbleven, herademden! Spoedig maakte men gebruik van de mildere bepalingen en in 1808 landden de eerste twee Hollandsche priesters te Batavia. Hun missiegebied omvatte geheel or ze Oest! Dat in 't begin, toen de missie slechts over enkele priesters beschikte, niet aan Sumatra kon gedacht worden, laat zich begrijpen. De eerste hulp, die dit eiland in dit nieuwe tijdperk kreeg, kwam van de Fransche priesters der "Missions etrangères" in Siam. Bezoeken aan onze dicht bij gelegen eilanden deden bij hen het verlangen ontstaan hun zielzorg ook hier te mogen uitoefenen. Reeds in 1830 hadden ze twee missionarissen naar het eiland Nias gezonden, maar deze werden, naar men wil, door de bewoners vergiftigd. Na eenige briefwisseling met den apostolischen prefect te Batavia over jurisdictievragen enz. vertrokken in 1834 nogmaals twee Fransche priesters naar Padang met het plan om vandaar later naar Nias te gaan, dat destijds kerkelijk nog onder Siam ressorteerde. Het verblijf dezer Fransche priesters scheen niet graag gezien te worden door de regeering, waarom deze heeren dan ook reeds in 1835 Sumatra verlieten.

Ondertusschen had de apostolische prefect J. H. Scholten eene

Abrisz einer Geschichte der protestantischen Missionen, bldz. 44 en 46.
 Vgl. De R. K. Missie in Ned. O. Indie, bldz. 13.

reis ondernomen naar dat eiland en de noodzakelijkheid ingezien van het oprichten eener statie te Padang. Na herhaalde requesten over deze aangelegenheid werd de regeeringstoestemming hiertoe in 1838 verkregen. Van af dien tijd tot 1871 werd deze statie bediend door seculiere geestelijken, na dien tijd door de Paters Jezuiëten. Soengei-Selan was de tweede statie. Onder de immigranten op het eiland Banka bevond zich in 1844 een vurig katholiek Chinees, die te Poeloe-Pinang het H. Doopsel had ontvangen. IJverig propagandist als hij was, had hij reeds 50 Chineezen voor de Roomsche waarheid gewonnen en verlangde nu naar een priester, die hen doopen zou. Dit werd in 1853 de aanleiding der stichting van Soengei-Selan, de eerste missiepost onder niet-Europeesche bevolking in onze Oost. In 1885 telde deze statie 340 zielen, maar werd in 1898 opgeheven, wijl het geringe aantal priesters niet toeliet er een disponibel te stellen voor deze zeer vlottende bevolking. Als derde standplaats van een katholieken priester volgde in 1873 Kota-Radja. Van hier uit zou deze de troepen vergezellen, die bij de verschillende expedities Atjeh doortrokken om het te pacificeeren. Boven al degenen, die hier de katholieke zielzorg hebben waargenomen, steekt de verheven figuur van Pastoor H. C. Verbraak S. J. hoog uit! Om zijn heldhaftige opoffering, groote naastenliefde en vriendelijke zachtmoedigheid werd hij de meest populaire priester van Nederl. Indië, geëerd en bemind door allen, meest echter door het Indische leger. Toen hij na 33-jarig verblijf onder "zijn jongens" in 1907 Kota-Radja zou gaan verlaten, richtten officieren en minderen te zamen hem een standbeeld op voor zijn pastorie te Pante-Pira. Volgde in 1879 de oprichting der statie Medan, die om het nijpend priestergebrek bij tusschenpoozen onbezet bleef. Negen jaar later verrees onder de Inlanders de eerste statie te Tandjong Sakti (residentie Benkoelen).

Tegenwoordige toestand der Missie. Aldus telde Sumatra 4 staties toen het in 1912 van het apostolisch vicariaat van Batavia werd afgescheiden en als een afzonderlijke apostolische prefectuur werd toevertrouwd aan de Hollandsche Capucijnen. Mgr. E. Luypen, de onbaatzuchtige herder van onze Oost, rustte niet, alvorens hij gedeelten van zijn al te uitgestrekt gebied aan andere helpers had toevertrouwd. In 1902 werd Nieuw Guinea afgestaan, Borneo in 1905, terwijl in 1913 de missionarissen van het Goddelijk Woord

de kleine Soenda-eilanden voor hun rekening namen. Waarom de Capucijnen na Borneo ook nog Sumatra kregen? De oversten der provincie meenden, dat ze naast Borneo nog wel een tweede missie konden bezetten. Dit blijkt uit de na 1905 gehouden besprekingen tot overname van een gedeelte der Araucanië-missie in Z-Amerika en nog later van een afgescheiden gedeelte van het uitgestrekte bisdom Manaos in Brazilië 1). Bij de overname zal ook wel meegeteld hebben het feit, dat Sumatra financieel de provincie niet zoo zwaar zou drukken, wijl er enkele bezoldigde standplaatsen waren. Daarbij, Java en Celebes met ruim 30 mill. inwoners waren zeker groot genoeg voor de Hollandsche Jezuïeten. Mogelijk waren er meer gegadigden voor Sumatra, maar ze beschikten of over te weinig volk of waren bij de regeering niet accept. Wat er van is, den 12en Juni 1912 zetten de eerste Capucijnen te Padang voet aan wal. Borneo stond 5 zijner priesters af, terwijl spoedig van uit de provincie 5 priesters en 1 broeder hun werk kwamen deelen. Terstond werden alle posten der P. P. Jezuïeten met twee priesters bezet en kort daarna werd ook de verlaten statie Soengei-Selan weer opgericht. Als prefect had Rome aangewezen den Hoog Eerw. P. Liberatus Cluts, die sinds 1906 op Borneo werkzaam was geweest. Met ijver werd het werk der P. P. Jezuiëten voortgezet en volgens krachten uitgebreid. De jeugdige missie heeft echter met al te groote moeilijkheden te kampen gehad om thans reeds na 7 jaar op frappante uitkomsten te kunnen wijzen. Tusschen 1912 en 1919 liggen immers de fatale oorlogsjaren! Toch zond de provincie in deze jaren nog enkele versche krachten, zoodat het getal priesters, met aftrek van twee wegens ziekte gerepatrieerden, op 't oogenblik 14 priesters en 3 broeders bedraagt. Zij vinden allen hun werk op de oude staties in zielzorg onder de Europeanen en Inlanders, in de vele dienstreizen, die op Sumatra moeten geschieden, terwijl enkelen weeshuizen en scholen besturen. Te Padang werd met een schooltje een weeshuis voor jongens gesticht en te Medan kregen de Klingaleezen in de nabijheid der stad een kerk en school. De eenige statie voor eigenlijke Inlanders te Tandjong Sakti breidde zich sterk uit en op enkele plaatsen in den omtrek verrezen schooltjes onder het bestuur der missie. Maar de wederom opge-

¹⁾ Vgl. P. Pancratius O. M. Cap. Overzicht onzer Geschiedenis bldz. 238.

richte statie te Soengei-Selan wilde niet bloeien! De bevolking aldaar bestaat grootendeels uit Chincesche mijnwerkers, die na afloop van hun contract Banka verlaten. Degenen, die blijven, kunnen dikwijls geen gezin stichten uit gebrek aan geld ofwel omdat ze geen Chincesche wederhelft kunnen vinden. Om al deze en andere redenen werd besloten Soengei-Selan op te heffen en een nieuwe statie te stichten te Sambong bij Pangkal Pinang, den hoofdzetel van het bestuur op Banka I). Men is hier begonnen met een school voor internen, een dagschool met 35 leerlingen en een avondschool.

Met de Capucijnen werken op Sumatra de Tilburgsche Zusters van Liefde. In 1885 te Padang aangekomen, openden zij aldaar een Fröbel- en lagere school, waarnaast spoedig een tweede Roomsche school verrees. Wel trachtte de loge zich te verzetten tegen het werk dezer "ijsberen", (met dezen Indisch-vreemden naam geliefden de broeders van het schootsvel de Zusters te betitelen) maar kalmpjes zetten dezen hun werk voort, bouwden er nog een katholieke Fröbelschool bij, richtten een naaischool op en begonnen in 1900 een weeshuis. Datzelfde jaar gingen ook de eerste studenten der zusters op voor 't examen van onderwijzeres. Na Padang trachtten ook andere staties op Sumatra zusters te krijgen, tot nu toe zonder succes. Alleen Tandjong Sakti slaagde het vorige jaar en mocht enkele zusters verwelkomen, die daar zullen werken onder de vrouwelijke jeugd van de Binnenlanden. Op deze twee plaatsen werken 43 zusters. Vermeld ik nu nog, dat volgens de laatste opgaven (1919) het aantal katholieken 5.740, dat der bekeeringen 39 bedraagt, dat er voorts 15 kerken en kapellen, 8 scholen met 485 leerlingen en 2 weeshuizen met 88 kinderen zijn, en dat het laatste jaar 277 doopsels werden toegediend, dan meen ik de hoofdzaken van den kerkelijken toestand geschetst te hebben.

Bestaansmiddelen. Boven Borneo heeft Sumatra voor, dat 4 zijner priesters gesalarieerd worden, die van hun jaarlijksch inkomen nog wel wat voor het missiewerk zullen overhouden. Verder komen de baten van den St. Fidelismissiebond, waarover reeds in een vorig nummer gesproken werd 2), gedeeltelijk ook ten goede aan deze prefectuur. Van het Genootschap tot Voortplanting des

<sup>I) De kaart van 1917 afgedrukt in het tweede nummer bldz. 115, geeft deze laatste statie nog niet aan.
2) Het Missiewerk I bldz. 123.</sup>

Geloofs werd in 1917 15.00 francs ontvangen, van de H. Kindsheid in 1913 3.500, in 1914 1500 en in 1915 885 francs. Al het overige heeft Sumatra te danken aan Neerlands hooggeroemde liefdadigheid. Volgens wijs beleid moet een missie haar volle aandacht schenken aan "selfsupport". In den beginne is dit natuurlijk ondoenlijk, maar het streven er naar moet er zijn. Dezen voorzichtigheidsmaatregel betracht men ook op Sumatra. Vandaar hebben enkele staties peper- en rubbertuinen aangelegd om hiervan naderhand te kunnen bestaan. De toekomst zal immers ook hoogere financieele eischen gaan stellen.

De missie staat op een keerpunt en uitbreiding van staties en personeel is een dringende eisch. Na deze noodlottige oorlogsjaren wil men het bekeeringswerk flink ter hand gaan nemen en zoo spoedig mogelijk zal een aantal helpers gezonden worden. Voor het werk in het binnenland schenkt de regeering tot nu toe geen steun en toch zal de nieuwe werkzaamheid der missionarissen gericht moeten zijn op het binnenland, vooreerst onder die volken, welke nog niet besmet zijn door de feller wordende propaganda van den Islam, maar ook onder hen, bij wie de Islam reeds ingang vond. De missie kan toch niet lijdelijk aanzien, dat de massa's de dupe worden van een Sneevliet- of Suwardi-politiek of tot eigen verderf hun steun geven aan den Sarikat Islam. Bij dezen arbeid zal zij, als veel machtiger bondgenoot naast zich vinden: de Zending I).

WAT DOEN DE PROTESTANTEN?

Zooals overal in onze Oost zijn de Protestanten ons bij de kerstening op Sumatra verre vooruit geweest in tijd en middelen. Reeds in 1824 werd de zending onder de Bataks begonnen door Engelsche baptisten, die later vervangen werden door Amerikanen. Het eigenlijke kersteningswerk dateert van af de katastrophe op Borneo in 1859 2), toen de regeering aan de Rijnsche Zending 3) den arbeid in de Borneosche binnenlanden verbood

¹⁾ Vgl. G. Warneck, Abrisz einer Geschichte der protestantischen Missionen 1913 bldz 453—456; Gundert, Die Evangelische Mission, 1903, bldz. 419—424; J. W. Gunning, Hedendaagsche Zending in Onze Oost, 1914, vooral bldz. 184—227, Joh. Warneck, 50 Jahre Batakmission in Sumatra, 1911; Nederlandsch Zendingsaarboekje 1919.

²⁾ Het Missiewerk I bldz. 124. 3) Aldus genoemd naar haar ontstaan (1828) in steden nabij den Rijn (Elberfeld, Keulen, Barmen, Wezel).

en men naar een ander arbeidsveld uitzag. Met grooten ijver begon men nu, vooral onder leiding van Dr. Nommensen, den ephorus van Sumatra, de Bataklanden (gelegen tusschen Padang rondom het Toba-meer tot aan Deli) te bewerken. En niet zonder succes! Ondanks heftigen tegenstand, vooral van den vermaarden priesterkoning Singa Manga Radja, gelukte het den zendelingen zich in 1881 te vestigen aan het voor de inlanders heilige Tobameer. Toen in 1911 het 50-jarig jubilee der Batakzending werd gevierd, kon men op 117.586 aanhangers wijzen. Naast de uitnemende organisatie was dit te danken aan den invloed van talrijke inlandsche helpers, terwijl ook allerlei kultuurmiddelen niet ongebruikt bleven, men treft er o. a. twee ambachtsscholen, een landbouwschool en verder ontplooit de medische zending hier een vruchtdragende werkzaamheid. Treurig, dat de zending haar "conciliante praktijk" I) hier zoo ver voerde, dat ze onder bepaalde omstandigheden heidenen doopte, ook als ze meerdere vrouwen hadden 2).

Door bijzondere omstandigheden kwam een der oud-Borneosche zendelingen, voor de binnenlanden van Sumatra bestemd, op het eiland Nias, ten W. van Sumatra, waar hij op verzoek der regeering, onder dit woeste volk het zendingswerk begon. Lang heeft men hier met groote moeilijkheden te kampen gehad, maar door gestadig volhouden is Nias evenals de Bataklanden een vruchtbaar arbeidsveld geworden.

Naast deze beide zendingsvelden en de Mentawei en Enggano eilanden, die ook onder de Rijnsche zending ressorteeren, zijn op Sumatra nog werkzaam: het Nederl. Zendelinggenootschap in Deli, de Doopsgezinde zending en het Java-Comité te Angkola (Westkust), de Luthersche zending op de Batoe-eilanden (ten W. van Sumatra), de Methodisten op Banka en de Oestkust, en het Leger des Heils, dat op Sumatra twee melaatschenkolonies en een kinderhuis bezit.

Allerlei protestantsche richtingen te zamen tellend zou men voor Sumatra c.a. het respectabele getal van 183.234 gemeenteleden krijgen met 46.568 schoolkinderen, de leden der Europeesche gemeenten nog niet meegerekend.

Vergelijkt men deze getallen met die der missie, dan voelt men

Dit slappe woord is van J. W. Gunning, Regeering en Zending bldz. 46.
 Vgl. Joh. Warneck, 50 Jahre Batakmission in Sumatra bldz. 110.

de zwaarte ,,van het probleem van Indië's missioneering". Dan heeft men behoefte nog weer eens van den goddelijken Missionaris te hooren: "Vrees niet, gij kleine kuddeke, want het heeft uwen Vader behaagd u het koninkrijk te geven." 1) "O waren er toen een vijftigtal mannen opgestaan om de Bataklanden en de Minahassa voor Christus te winnen! Dan zouden die streken thans niet protestantsch maar katholiek zijn." 2) Aan Roomsch Nederland de taak dit te kort van vroeger jaren te helpen herstellen! Degenen, die de eenige oplossing van het probleem zien in een verdere verdeeling van onze Oost en dit vijftigtal, ja een paar honderdtal wenschen te recruteeren uit meer orden en congregaties, kunnen gerust zijn. Het kerkelijk gezag van Ned. Indië, in dezen alleen bevoegd, overziet zonder enghartigheid of dwaze vasthoudendheid aan monopolie den geheelen toestand en beseft ten volle de verantwoordelijkheid der hem toevertrouwde zielen 3).

Serafijnsch Seminarie Langeweg N.-B.

P. TARCISIUS O.M.Cap.

DE ZENDINGSACTIE DER PROTESTANTEN IN HET MOEDERLAND EN DE KOLONIËN.

ZENDINGSGENOOTSCHAPPEN.

Het verdwijnen der O. I. Comp. luidde voor de Protestantsche zending in onze Oost een geheel nieuw tijdperk in. Op het eind der 18e eeuw, werd de Reformatie, die tot dan toe de prediking aan de heidenen onverschillig of zelfs vijandig tegenover stond, zich bewust van de taak der Kerk, het Evangelie te verkondigen aan alle schepsel. Het kwijnend Protestantisme had behoefte aan expensie, en scheen in de verbreiding zijner leer versterking te zoeken van innerlijke kracht. Allerwegen ontwaakte een nieuw zendingsleven, en zoo sterk groeide de drang naar evangelisatie,

<sup>Luc. 12. 32.
P. L. van Rijckevorsel S. J. Missieactie in Nederland bldz. 20.</sup>

²⁾ P. L. van Rijckevorsel S. J. Missieactie in Nederland bldz. 20.
3) Voor verdere literatuur over Sumatra, verwijzen we naar de gegevens, geplaatst in "Het Missiewerk I bldz. 125 en naar A. v. d. Velden S. J. De R. K. Missie in N. O. Indie 1808—1908 f 0,90 L. C. G. Malmberg 1908 Nijmegen.

dat het scheen als wilde men in den kortst mogelijken tijd inhalen al wat tot heden was verzuimd. Het eerst brak de zendingsidee zich baan in Duitschland en Engeland. Vandaar vond zij reeds spoedig den weg naar Nederland. Reeds in 1770 ontstond ten onzent het Genootschap voor Geloofsuitbreiding, onder de zinspreuk: "Voor Gods eer en 's menschen heil'' 1). Het hielp overal belangstelling wekken en de gemoederen wakker schudden. Een prijsvraag werd uitgeschreven over de organisatie der geloofsverkondigers onder de heidenen in eigen koloniën. Zoo werd de richting aangewezen. De actie zou spoedig volgen.

In 1793 werd in Holland gesticht het Genootschap van de Zending der evangelische Broedergemeente, een tak van de Moravische Broeders of Hernhutters, die reeds sedert 1744 arbeidden op Suriname, en in 1736 onder bescherming van de Prinses van Oranje zich gevestigd hadden te I Jselstein, later te Zeist (1747).

Vier jaar later kwam tengevolge van een dringenden oproep uit Engeland het *Nederlandsch Zendeling Genootschap* tot stand, dat het eerst zijn arbeidsveld koos in Oost-Indië. Het groeide van den beginne steeds tegen de verdrukking in, en kon zich tot heden, ondanks latere verzwakking, toch krachtig handhaven.

Van veel invloed op de nieuwere zending is ook geweest het Rijnsche Zendingsgenootschap, in 1821 te Barmen (Duitschland) ontstaan, en reeds vanaf 1836 werkzaam op Borneo, later op Sumatra, Nias en de Mentawei-eilanden. Het feit, dat bijna de helft van al de zendelingen in onze Oost werkzaam, door dit genootschap werden gezonden, stempelt het tot het voornaamste van geheel Indië. In 1869 werd een hulpvereeniging in Nederland gesticht.

Van groot belang voor de zending was ook de herinrichting der Indische Kerk. In 't begin der 19e eeuw geheel verwaarloosd, telde zij in 1814 nog slechts één predikant. Koning Willem I richtte haar in als volledige Staatskerk buiten alle rechtstreeksch verband met de Hervormde Kerk in Nederland. Zij strekt zich uit tot alle Protestanten in Indië, onverschillig van welke belijdenis, en omvat zoowel de Europeesche gemeenten, waarover predikanten zijn aangesteld, alsook "de gevestigde inlandsche Christengemeenten", waar

¹⁾ Voor al deze en volgende bijzonderheden raadplege men het meergenoemde werk van J. W. Gunning; alsook het "Nederl. Zendingsjaarboekje voor het jaar 1919", de Verslagen der Alg. Ned. Zendingsconferenties. enz.

hulppredikers de bediening waarnemen. Deze laatsten worden meestal gekozen uit dienstdoende zendelingen of uit de kweekelingen van zendingscorporaties. Hun arbeid komt vrijwel overeen met dien der predikanten. De zorg voor beiderlei gemeenten komt geheel ten laste van den Staat, aan wiens schier onbeperkte macht zij echter ook in den persoon van den Gouverneur-Generaal onderworpen zijn. Men diene deze gemeenten der Indische Staatskerk goed te onderscheiden van het werk der zendelingen in de nog heidensche streken, dat voor eigen rekening der zendingsgenootschappen wordt ondernomen. Zoodra echter ook hier het geloof voldoende verkondigd en het aantal gemeenteleden groot genoeg wordt geacht, kan de gemeente "gevestigd" worden verklaard en volgt daardoor de aansluiting bij de Indische Kerk alsmede de bezoldiging door den Staat. Meerdere gemeenten in de Molukken en de Minahassa werden op deze wijze reeds aan de Staatskerk toegevoegd. Eenieder begrijpt, dat in deze en andere kwesties de machtige Indische Kerk haar invloed vrij gemakkelijk kan doen gelden, en dat, al kan zij strict genomen niet onder de zendingscorporaties worden gerangschikt, zij toch de zending van onberekenbaar nut kan zijn. Hetgeen de ondervinding dan ook voldoende heeft bewezen.

Groote uitbreiding kreeg de zending, toen in 't midden der 19e eeuw weer nieuwe genootschappen ontstonden, die in den loop der jaren elkander regelmatig opvolgden. Bij zooveel verscheidenheid van sekten en gezindten kon het "Nederlandsch Zendeling Genootschap" alleen op den duur niet aan de meest uiteenloopende aspiraties voldoen. En zoo kregen we een onvermijdelijke splitsing in verschillende nieuwe organisaties. De strijd tusschen orthodoxen en modernen riep het eerste nieuwe genootschap in 't leven, dat spoedig door vele andere werd gevolgd.

Zooveel verdeeldheid wijst zeker op de innerlijke zwakheid van het Protestantisme, en we begrijpen dat ware zendingsvrienden, zooals Ds. H. Dijkstra, alle noodelooze verbrokkeling en versnippering van krachten levendig betreuren. Men vergete echter niet, zoo merkt Gunning aan, dat op deze wijze verscheiden groepen in de zending betrokken zijn, die er vroeger geheel buiten stonden. Een ander niet te miskennen voordeel is, dat aldus verschillende terreinen bezet werden, terwijl elke corporatie zijn eigen arbeids-

veld heeft. Daarbij wordt in de verscheidenheid zooveel mogelijk de eenheid betracht, en maakt de eendrachtige samenwerking bij gemeenschappelijke belangen het mogelijk den zendingsarbeid krachtig te organiseeren. Zoo werd te Depok een Centraal Seminarie gesticht voor de opleiding van inlandsche helpers van zendelingen; de Ned.Indische Zendingsconferentie en Zendingsbond werd opgericht en later ook naar Nederland overgebracht. Het Nederlandsch Bijbelgenootschap dat bekwame speciaal daartoe opgeleide personen uitzond om den Bijbel in de verschillende landstalen over te zetten. bewees aan alle corporaties zijn gewichtige diensten. In de prijslijst v.h. genootschap vinden we overzettingen van den bijbel of gedeelten daarvan vermeld in 25 verschillende talen. Door toedoen van het Bijbelgenootschap kwam te Batavia het zendingsconsulaat tot stand, waardoor alle genootschappen in den persoon van den zendingsconsul bij de Indische regeering worden vertegenwoordigd en hun aangelegenheden bepleit. Zoo staat de zending in voortdurend contact met het Gouvernement en heeft daardoor alleen reeds een grooten voorsprong op de Katholieke Missie.

Vier grootere corporaties: het Nederl. Zendeling Genootschap, de Utrechtsche Zendingsvereeniging, het Sangir- en Talaud Comité en de Rijnsche Zending sloten zich nog nauwer aaneen; zij vereenigden hier te lande hare secretariaten en stelden een gezamenlijke Directie in voor het bestuur en de leiding van haar arbeid. Het N. Z. S. en de U. Z. V. stichtten in 1905 de Nederlandsche Zendingsschool, waar niet alleen de juist genoemde maar nagenoeg alle andere corporaties haar toekomstige arbeiders doen opleiden. Onder het bestuur van den bekenden Dr. A. M. Brouwer mag deze school in zijn soort een modelinrichting genoemd worden.

Het zou mij te ver voeren, indien ik hier al de corporaties, thans in Oost-Indië werkzaam, met haar inrichting, veld van arbeid enz. moest bespreken Het zij mij voldoende op te merken, dat thans 13 Protestantsche zendingslichamen nagenoeg geheel onze Oost bewerken. (Niet meegerekend de "Indische Kerk," die zooals gezegd, geen rechtstreeksche zending uitoefent, en het "Leger des Heils," wiens arbeid zich bij voorkeur op sociaal terrein beweegt). Al moge nu hun Europeesch personeel in aantal veel te gering zijn voor den omvang van hun werk, men vergete niet, dat een geheel leger van inlandsche helpers hun ten dienste staat en dat dezen over heel wat

meer invloed te beschikken hebben dan de blanke, die ondanks het beste aanpassingsvermogen, toch steeds een vreemde blijft. Het aantal "gemeenteleden", dat op deze wijze in de verschillende zendingsgebieden kon worden verkregen, bedraagt volgens de jongste gegevens + 700.000 inlanders, waarbij nog dienen gerekend + 100.000 schoolkinderen uit het zendingsgebied, plus de schoolkinderen uit de gevestigde Indische Kerk, waarvan ik geen cijfers vond, doch die men toch wel op een 40.000 mag schatten 1). Het gaat dus met rassche schreden naar 't millioen. Wanneer men nu bedenkt, dat er in 1800, volgens Prot. opgave, 70.000 gemeenteleden waren, en de meeste bekeeringen gewonnen werden in de laatste halve eeuw, dan valt er aan het enorme succes van hun arbeid niet meer te twijfelen. Nu behoeft men aan den diepgang van hun evangelisatie geen groot geloof te hechten; doch wat zij wonnen. is meestal voor ons verloren.2) En dat is het juist, wat ons zoo angstig maakt voor de toekomst.

Hierbij dient nog vermeld, dat er behalve de 13 genoemde kerkelijke corporaties nog 9 andere instellingen zijn "in verband met de zending," die zich vooral maatschappelijk werk ten doel stellen, doch tegelijkertijd het werk der zending niet weinig bevoordeelen. Zoo b.v. het "Leger des Heils," dat meerdere werken van charitatieven aard onderneemt, zooals melaatschen-kolonies, hospitalen, kinder- en moederhuizen, militaire tehuizen, scholen enz. De laatste jaren wordt ook wel eigenlijk zendingswerk verricht.

Verder heeft men nog 5 vereenigingen ten bate van het onderwijs, in verband met de zending. Eene daarvan steunt het reeds genoemd seminarie te Depok, terwijl de vier andere zich beijveren voor het onderwijs der inlanders, bijzonder dat der inl. meisjes uit de hooge en aanzienlijke standen.

ZENDINGSPROPAGANDA.

Het behoeft geen betoog, dat met zooveel actie naar buiten een

r) Wij kwamen tot deze gegevens door optelling van de getallen aangegeven bij de verschillende corporaties in het "Zendingsjaarboekje voor het jaar 1919". De "Indische Kerk" met haar "gevestigde gemeenten" omvat 366,648 inl. Christenen, 27 hulppredikers, 310 inl. leeraars, 108 id. in opleiding.

²⁾ Protestanten kweeken en haat zaaien tegen Rome schijnt niet zelden ook in Indië hand aan hand te moeten gaan. Men zie hierover het lezenswaardig artikel van Jos. v. d. Kolk. M. S. C., in "Onze Missiën in Oost en West". 2e ig. (1919) bl. 200 vv.

enorme en vooral goed georganiseerde zendingsbeweging in 't vaderland gelijken tred houdt. Ik wil mij bepalen tot een korte

opsomming.

Uit het Zendingsjaarboekje van 't jaar 1919 blijkt, dat door 11 van de 13 Zendingsgenootschappen in 1918 voor Indië werd uitgegeven de totale som van f 1.423.655.73 ¹). Hierbij nog te voegen f 69.791.17½, uitgaven van het Bijbelgenootschap (voor eigen rekening). Reeds bijna 1½ millioen gld. dus! Ongerekend nog de uitgaven van twee corporaties, welke niet vermeld worden, alsmede die van bovengenoemde andere christelijk-maatschappelijke vereenigingen en instellingen, verband houdend met de zending.

Vanuit de groote steden, waar het hoofdbestuur der corporaties gevestigd is, wordt over het geheele land een grootsche propaganda gevoerd. De belangstelling voor de zending wordt levendig gehouden door 15 verschillende periodieken en tijdschriften, waarvan het "Zendingsblad v. d. Gereformeerde Kerken in Nederland" alleen een oplage heeft van ruim 50.000 exemplaren. De zendelingen, waarvan er altijd geregeld op verlof zijn, zorgen ervoor, dat de banden die de zending aan het moederland binden, steeds hechter worden.

Eens per jaar wordt de "Zendingszondag" gehouden, waarvan een predikant getuigt, dat die "zoo opwekkend werkt en het gemeenschapgevoel versterkt wordt". Bij de verschillende secten wordt dan in alle diensten (ochtend- en avonddiensten) de zending aanbevolen en voor haar gecollecteerd.

Telken jare (en dat nu al 32 jaren lang) heeft de Algem. Nederl. Zendingsconferentie plaats, een soort missiecursus van enkele dagen, waarheen alle corporaties haar vertegenwoordigers afvaardigen. Verslagen worden uitgebracht, besprekingen gehouden en het zendingsvraagstuk wordt van alle zijden belicht door sprekers van naam en vooral door mannen van de practijk. Het relaas wordt daarna uitvoerig in boekvorm uitgegeven. Wanneer men de jaarverslagen dezer conferenties aandachtig leest, dan komt men, willens of niet, beslist onder den indruk van zooveel edele geestdrift voor het verhevenste werk op aarde: de prediking van Gods Woord, dat onze Protest. landgenooten met hun Engelsche en Amerikaansche

¹⁾ Bij gebrek aan gegevens over 1918 werden in het Jaarboekje voor sommige corporaties de cijfers van '17 en '16 genomen.

broeders nog in deze eeuw aan alle volkeren willen zien verkondigd.

Diep ingeworteld is bij de Protestanten het besef, dat de hechte grondslag van de actie moet zijn de kennis en de studie van de zending, die hun moet bijbrengen: "de verruiming en verdieping van ons eigen geestelijk leven; het heldere besef van wat God voor ons is, en wat wij in Christus bezitten, en daarmede eene opscherping van het persoonlijk verantwoordelijkheidsgevoel. Dan zal er een innige drang des harten ontstaan, om zich, naar dat God daartoe den weg wijst, aan de zaak der zending te wijden" 1) Zonder deze studie zal ook ten onzent de geestdrift voor de Missie niet van blijvenden aard zijn. Wel zal zij als een stroovuur een oogenblik hoog oplaaien, om dan echter weer even spoedig te worden gedoofd en hoogstens nog wat te blijven voortsmeulen. De missiewetenschap, die bij ons nog pas de kinderschoenen is ontwassen, is bij de Protestanten reeds geruimen tijd tot hooge gestalte uitgegroeid. Vooral in Duitschland, waar de bekende Dr. Warneck een van haar grootste bevorderaars is, staat zij reeds lang hoog in eere.

In ons land werd in 1899 opgericht de "Nederlandsche Studenten Zendingsbond" (N.S.Z.B.), die zich ten doel stelt het bevorderen der zendingswetenschap; zij vormen studiekringen, organiseeren samenkomsten enz. In 1910 ontstond te 's-Hage de Zendingsstudie-Raad welke in de studie der zending een vaste leiding wenscht te geven. In hetzelfde jaar werd te Lunteren de eerste conferentie voor zendingsstudie gehouden, waarvan met recht gezegd is: "er is van de conferentie te Lunteren, en later elders, een stroom van bezieling en opwekking uitgegaan over tallooze dorpen en steden van ons land'' 2). De taak dezer vereeniging is: studiekringen en cursussen, conferenties en samenkomsten te organiseeren, boeken en geschriften uit te geven en te verspreiden. Tal van werken over de zending in Indië en elders, zoowel van streng wetenschappelijken als van populairen aard, deed zij reeds verschijnen. Zij telt onder hare medewerkers geleerden van naam als Dr. Valeton, I. W. Gunning, Dr. A. M. Brouwer e.a. Vooral heeft zij het zendingsonderwijs op de scholen krachtig ter hand genomen. Want "reeds het kind moet gevoelen, dat het Jezus niet kan liefhebben, en tege-

^{1) &}quot;Handleiding ten dienste van leiders van Zendings-studie-kringen over "Hedendaagsche zending in onze Oost". bl. 7.

2) 30ste Verslag v. d. Ned. Zendingsconferentie bl. 178.

lijk dengene, die Jezus nog niet kent, aan zijn lot overlaten" I). Zij bezorgde daarom de uitgave van een mooie serie schoolboekjes, atlassen, platen en teekeningen voor het zendingsonderwijs, terwijl de bekende schrijfster Jkvr. de la Bassecour Caan een afzonderlijk zendingstijdschrift voor de jeugd: "Ons Zendingsblad" redigeert.

Ziedaar in korte, sobere trekken den arbeid der Protestanten. Wel mocht Pater L. van Rijckevorsel schrijven: "Zelfs in de schaduwlijnen van het kruis, waar dichtomheen wij mochten neer-knielen, hebben zij de liefde gelezen van den Verlosser, en velen die daar ter goeder trouw omdwaalden, voelden den gloed, die in ons ontvlamde, terugkaatsen op hunne ziel" 2). Inderdaad, wij hebben gezien, hoe hun liefde tot den Heiland zich uit in grootsche daden.

WAT MOETEN WIJ DOEN?

Voor de Katholieken van ons vaderland, waarvan er goddank velen zoo warm voelen voor de Missie, moge dit een aansporing zijn, om, meer dan zij deden, hun volle aandacht en sympathie te schenken aan de Kath. Missie in onze koloniën van Oost en West. Aan onzen bijzonderen plicht om er den drang naar beschaving in de katholieke banen te leiden, twijfelt toch wel niemand. Aan het verzuim, waaraan een groot deel onzer geloofsgenooten schuldig staat, nog veel minder. Op beide heeft niemand minder dan Z. E. Kard. van Rossum met nadruk gewezen 3). "Zal (dan), zoo vraag ik met Dr. J. Smit: "zal de levendige missiebeweging van Protestantsch Nederland ons eindelijk niet eens bewust maken van onze onverantwoordelijke nalatigheid, waaraan het te danken is, dat in Ned. Indië en Suriname de Protestanten ons in aantal bekeerlingen ver vooruit zijn" 4)? Ik voeg hieraan toe: wordt het niet hoog tijd, dat de Katholieken, die hier te lande zich wisten op te richten uit de verdrukking, thans ook eens krachtig gaan opkomen voor hun rechten en plichten in Indië? Moeten wij de onbillijke bevoorrechting der Protestanten en onze achterstelling door de Regeering maar blijven verdragen? Moeten wij om wille der "befaamde Indische rust" — (het woord is van een Protestant) — maar blijven

K. Wielemaker: "School en Zending". bl. 3.
 "Missieactie in Nederland" bl. 54.

³⁾ Zie "De Tijd" 8 Juni 1918, 1e blad.4) "Ned. Kath. Stemmen" Juni 1917 bl. 181.

dulden, dat wij stelselmatig worden buitengesloten uit ons eigen gebied en verhinderd worden te gaan, daar, waar Rome ons uitzond? Mag het ons onverschillig laten, dat het onrecht, waarmede de "vredesapostelen" van Versailles de Duitsche Missionarissen bedreigden, door Nederland sinds jaren gepleegd wordt aan eigen onderdanen? En dan, wanneer de missioneerende orden en congregaties in Indië met haar geringe geldmiddelen moeten blijven tobben, en geen algemeenen steun gaan ontvangen, dan durf ik, zonder den profetenmantel om te hangen, de voorspelling aan, dat binnen niet al te langen tijd ons schoon Insulinde bijna geheel aan de Protestanten en den Islam zal zijn overgeleverd.

Ik durf daarom ten slotte een dringend beroep doen op de seculiere geestelijkheid. Zonder u ware de missiebeweging nooit algemeen geworden. Wij erkennen het met een dankbaar hart. Maar van U wacht ook de Kath. Missie in Indië haar bevrijding. Niet dat de algemeene actie voor de centrale genootschappen daardoor schade moet lijden, noch dat we in particularisme moeten vervallen — de Kerkel. Overheid heeft ons den juisten weg aangewezen, en daarvan wenschen wij geen duimbreed af te wijken. Doch het een sluit het ander niet uit. Ook hier geldt het woord van Christus: ..het eene doen en het andere niet laten". En m.i. is het hart van Neerlands' Katholieken groot genoeg, om in zijn liefde te omvatten al de volkeren der aarde en daarbij nog een bijzondere plaats over te houden voor zijn bruine broeders in Oost en West. Ook in België genieten Voorplanting en Kindsheid krachtigen steun, (meer dan 531.000 frs. werden in het laatste oorlogsjaar voor de "Voortplanting" alleen bijeengebracht) en toch belet dit den katholieken Belgen niet elk jaar ook nog reusachtige sommen bijeen te brengen voor hun koloniale missies in den Congo, die vooral door de geestelijken en intellectueelen krachtig worden bevorderd.

Ik eindig met een woord van den verdienstelijken algemeenen secretaris van den Priester-Missiebond: "Van den steun, de aanbeveling, de leiding der seculiere geestelijkheid hangt in deze alles af. En nu zal zeker de secul. geestelijkheid, die weet, dat het Nederl. Episcopaat de Indische Missie-vereeniging heeft goedgekeurd, die gelezen heeft, wat Z. D. H. Mgr. van de Wetering schreef in zijn vastenmandement van 't jaar 1918: "Eén missiewerk wenschen wij bijzonder in uwe milddadigheid aan te bevelen; nl. onze Holl.

Missie in Oost en West," niet nalaten het missiewerk van onze koloniën ook bijzonder in den steun en de liefdadigheid der geloovigen aan te bevelen".).

ANT. TILLEMANS, M. S. C.

INDISCHE MISSIEKRONIEK.

Aan de lezers van ons tijdschrift is uit de dagbladen reeds bekend, dat de H. Congregatie van de Voortplanting des Geloofs in Nederlandsch Oost-Indië een nieuwe Apostolische Prefectuur heeft opgericht

CELEBES

en deze aan de Missionarissen van het H. Hart heeft toevertrouwd, die uit de bloeiende Catechisten-school van Wolvan reeds hun godsdienst-onderwijzers kregen voor de Kei-eilanden en nu een prachtige missie-procure krijgen in de drukke handelsplaats Makassar.

Celebes met de daarbij behoorende eilanden beslaat een oppervlakte van vijfmaal de grootte van Nederland. Op dit uitgestrekte gebied wonen een 4000 Europeanen, een 28000 Chineezen en Arabieren en meer dan 3 millioen inlanders. Tot Apostolisch Prefect is door den H. Stoel bij decreet van 12 Jan. 1920 benoemd de Hoog Eerw. Zeergel. Heer p. Dr. G. Vesters, oud-missionaris van de Philippijnen en van Brazilië. De nieuwe Prefect zal begin Mei in gezelschap van 4 andere missionarissen van Brindisië uit op een Italiaansche boot naar zijn missiegebied vertrekken.

Dit is reeds het vijfde district dat door de Hollandsche paters Jezuieten in de laatste 20 jaren aan andere missionarissen wordt afgestaan (Nieuw-Guinea in 1902, Borneo in 1905, Sumatra in 1911, de Kleine Soenda-eilanden in 1913). Zij willen gaarne van de missioneering der Buitenbezittingen ontheven worden, om hun krachten beter te kunnen samentrekken op de reeds bloeiende en veel belovende

JAVA-MISSIE,

wier Bisschop Mgr. Edm. Sybr. Luypen, binnenkort in Holland verwacht wordt bij gelegenheid van zijn reis naar Rome.

In Java komt men nog vele missie-krachten te kort, niet alleen geld voor sch-lenbouw, om het treurige getal 16 te vertienvoudigen of te verhonderd-voudigen, tegenover de 5669 niet-katholieke scholen, maar ook personeel, om aan de verlangens der bevolking eenigermate te kunnen voldoen.

"Het schijnt, dat voor Java de tijd der genade aanbreekt, schrijft een missionaris. Onlangs kwam heelemaal uit den oosthoek een brief namens eenige Javanen, waarin gevraagd werd om een priester, of althans om eenige boekjes

^{1) &}quot;Ned. Kath. Stemmen" Juni 1917. bl. 170.

van onzen godsdienst; men wilde zoo graag katholiek worden". Er komt op vele plaatsen kentering bij de bevolking, waarschijnlijk een gevolg van de vele oud-leerlingen van Moentilan.

Ook op andere wijze broeit en gist het op Java. De Sarekat-Islam, een politieke vereeniging van anti-christelijke en revolutionnaire strekking, heeft in de laatste jaren onder de inlandsche bevolking tienduizende aanhangers gewonnen en neemt steeds toe in ledental, macht en brutaliteit. Een missionaris schrijft in de St. Claverbond: "De S. I. stookt steeds heftiger tegen alles wat Christendom is. Het volk wordt vergiftigd, door revolutionnaire en anti-godsdienstige propaganda".

Het is dus hoog tijd, dat het missiewerk op Java krachtig wordt aangepakt. Uit Celebes zullen nu eenige goede krachten naar Java komen: en uit Flores zijn reeds de Jezu eten past. Muller, past. Engbers en Br. Groot naar Java vertrokken. Met hen verlieten de laatste Jezuieten de missie van Flores, zoodat nu geheel het terrein der

KLEINE SOENDA-EILANDEN

bewerkt wordt door de Paters van Het Goddelijk Woord (Steil-Uden), die volgens het verslag van den Hoog Eerw.p. P. C. Noyen een zeer moeilijk jaar hebben doorgeworsteld. Zij leden vooral door de Spaansche griep ontzettende verliezen.

"Zooals een landman met een treurig gemoed, schrijft de Apostolische Prefect, zijne door storm en hagelbuien geteisterde velden bezoekt en met weedom in het hart de afzonderlijke akkers nagaat, zoo moet ik U ook door onzen wijngaard, onze zwaar-beproefde missie rondleiden. Alle ter beschikking staande krachten waren lang niet voldoende, om aan de talrijke Christenen ook maar het allernoodigste te bieden, aan uitbreiding viel in 't geheel niet te denken''. Toch zijn er in 1919 4042 personen gedoopt (1661 volwassenen en 2381 kinderen) en werd er aan 2352 mannelijke en 1418 vrouwelijke catechumenen onderricht gegeven. Het aantal Christenen bedraagt thans 47627.

Een eigenaardig licht op de moeilijkheden, die onze missionarissen in de Oost hebben, werpen deze woorden van den Apostolischen Prefect: "Het eiland Soemba wordt helaas nog niet door ons bezocht. Het is niet onze schuld, maar die van de Regeering. Zij wil ons deze dienstreizen nog altijd maar niet toestaan, ofschoon de katholieken aldaar reeds dikwijls om een pastoor gevraagd hebben. Ik begrijp de houding van de Regeering in deze aangelegenheid niet. Van den eenen kant bestaat toch het princiep: gelijke behandeling voor Katholieken en Protestanten, van den anderen kant zien wij hier in de practijk juist het tegenovergestelde. Terwijl ons geen verlof gegeven wordt de te Soemba wonende christenen, die daar geboren en gevestigd zijn, te bezoeken, stelt de Regeering bij besluit van 9 Mei '19 een Protestantsch leeraar aan, zelfs met bezoldiging en vergoeding van reiskosten, om de op Flores verstrooid wonende Protestanten te bezoeken. Waar blijft nu hier de gelijkstelling van Godsdienst?"

Over deze achterstelling van de katholieken klagen ook herhaaldelijk de Missionarissen van het H. Hart in hun Prefectuur van

NIEUW-GUINEA,

vooral wat dienstreizen op Ambon betreft. Op de herhaalde aanvragen der missionarissen werd door de Indische Regeering zelfs niet geantwoord. En zich beroepend op het odieuse art. 123 van het Regeeringsreglement wordt aan katholieke geestelijken dikwijls geweigerd, wat aan propagandisten van Socialisme en Revolutionisme gretig wordt toegestaan. De Kamerleden Gilissen en Haffmans hebben den Minister van Koloniën eens op deze onheusche behandeling gewezen, en Minister de Graaff heeft 26 Februari medegedeeld, dat hij den Gouverneur-Generaal van Indië telegrafisch verzocht had spoedig een beslissing te nemen op de verzoeken der missionarissen, wat de gevraagde dienstreizen betreft. Het wordt hoog tijd, dat art. 123 wordt afgeschaft of minstens gewijzigd. Opheffing van het artikel vraagt het Ontwerp-p ogram der Indische Katholieke partij. Dat wij vrij willen zijn in ons missiewerk is toch wel een zeer bescheiden eisch. Of heeft de regeering het recht aan Gods wegen wegwijzers te plaatsen waardoor aangegeven wordt welke menschen Roomsch en welke Protestant moeten worden?

Inlandsche priesters op Java. Van de bekeerde Javanen zijn er reeds vier lid der Societeit van Jezus, terwijl nog vier andere in Europa en verschillende andere in Indië zich voorbereiden om het voetspoor hunner oudere medebroeders te volgen.

Bij de laatste examens voor de scholen der E.E. Paters Jezuieten te Moentilan, in den zomer van 1919, moesten van de 294 candidaten 270 worden geweigerd, omdat er geen plaats was. Moge de tegenwoordige actie voor de Javaansche scholen de Paters spoedig in staat stellen om aan hunne scholen de noodige uitbreiding te geven.

Op de Kei-eilanden en de Tanimbar-eilanden, waar de Missionarissen van het H. Hart werkzaam zijn, is in de laatste 4 jaren het getal der bekeeringen meer dan verdubbeld en overtreft de 13000. Hun Apostolische Prefectuur, welke behalve genoemde eilanden ook Ned. Nieuw-Guinea omvat, telt 20 Priesters, 18 Broeders en 9 Zusters.

Op Maandag 22 Maart is zonder discussie en zonder stemming het voorstel van volkomen gelijkstelling van bijzonder en openbaar onderwijs in de kolonie Suriname en in de kolonie Curação door de Tweede Kamer aangenomen.

MISSIEACTIE

DER R. K. HOOGESCHOOLSTUDENTEN.

MEDISCHE MISSIE.

Op de Interacademische missievergadering gehouden te A'dam op I Febr. l.l. werd besloten dat de rubriek "Missieactie der R. K. Hoogeschoolstudenten" beurtelings een bijdrage zal bevatten van een der Universiteitssteden. Amsterdam zou voor de eerste inzending zorg dragen.

Op diezelfde vergadering sprak Dr. G. Brom (Uniesecretaris), naar aanleiding van een gedachtewisseling over het "Indisch Studiefonds" I), meer in bizonderheden over de "Medische missie" en toonde aan dat voor iedere academische missieclub hier nog een wijd operatieveld open ligt o.a. de medische vorming van missionarissen, vorming vanmissieartsen en aanwerving daarvan, opleiding en het uitsturen van gediplomeerde verpleegsters, oprichting en instandhouding van missiehospitalen enz.

Daar een onderafdeeling der Amsterdamsche Studentenmissieactie zich bizonderlijk bepaalt tot de bestudeering van het onderwerp "medische missie" lijkt het mij niet van belang ontbloot hier eenige punten ervan meer naar voren te brengen.

"In den goeden ouden tijd was het zwaartepunt der missie de kerk en de catechismus; later dwongen de omstandigheden een veel grooter deel der missie-energie dan nuttig of gewenscht was, aan de scholen te besteden; en nu is in vele streken de geneeskundige

¹⁾ Het R. K. Indisch Studiefonds beoogt de geestelijke ontwikkeling van onze Indiën te bevorderen, door bij voorkeur universitaire opleiding van begaafde Inlanders (zoowel uit Oost- als West-Indië) in overleg met de missionarissen, o.a. tot missiearts.

dienst der zending het pistool geworden op de borst der missie gericht," zoo lees ik onder de rubriek "Van Missie en Zending" in de Maasbode No. 16182.

Als men de vele antwoorden eens doorwerkt, die onze afdeeling G. en M. van uit alle werelddeelen op hare enquête ontving, dan ziet men inderdaad maar al te duidelijk den grooten achterstand t.o.v. de Zending, maar tegelijk ook blijkt het groote nut der geneeskunde, de praktische beoefening der christelijke charitas, bij het bekeeringswerk en groot zijn dan ook terecht de verwachtingen die men koestert van degelijke en meer ruime toepassing van dit missioneeringsmiddel.

In de meer beschaafde missievelden is meer behoefte aan goede katholieke artsen (veelal ook vrouwelijke) I), gediplomeerde ziekeverpleegsters voor de bestaande en nog op te richten missiehospitalen, en aan ziekenhuizen. En voor dit alles is een uitgebreide propaganda dringend noodig, doch ik wilde me ditmaal beperken tot behandeling van een onderdeel der medische missieactie, nl. de medische opleiding der missionarissen, speciaal der priestermissionarissen.

De priester is de eenigste voorloopig die door zijn opleiding en vorming in aanmerking komt om het weten en kunnen van een medicus zich eigen te maken en in praktijk te brengen. Uit psychologisch en wetenschappelijk oogpunt moet de opleiding van missieziekenbroeders tot de ziekenverpleging beperkt blijven, vaak ook die van zusters (in sommige missievelden wordt door het Gouvernement het diploma "vroedvrouw" van de hospitaalzusters gevorderd en zeer nuttige en verdienstelijke helpsters zijn de gediplomeerde zusters in de missie, vooral door de eigenaardige positie der vrouw bij vele heidensche volkeren).

Om welke redenen nu is medische kennis voor den priestermissionaris noodzakelijk?

Een beschaafd eenling, die zich begeeft naar en onder een onbeschaafd volk, heeft de moreele plicht de diverse uitingen der

¹⁾ Men beschouwe slechts het werk van de twee vrouwelijke Schotsche bekeerlingen, de missiedokters: Dr. Agnes McLaren en Dr. Margareta Lamont. Zeer interessant is het werkje: Twenty years Medical Work in mission countries by Margaret Lamont M.D. — (Niet in den handel.)

cultuur in zich op te nemen om ze aan dat volk te kunnen mededeelen.

De wantoestanden, die er door onwetendheid en traditie heerschen, kunnen slechts door hem die wetend is, worden opgeheven.

Hij voelt dat die onwetenden van hem uitroeiing ervan kunnen en mogen eischen.

Als mensch heeft hij gewetensverplichting tegenover hen die zijn naasten zijn en wel uit hoofde voornamelijk van twee deugden: naastenliefde en rechtvaardigheid. Onder dit licht dient beschouwd de noodzakelijkheid dat de missionaris medisch onderlegd zij.

Ziende de lichamelijke nooden, beseffend de hulpeloosheid en onmacht ze te heelen, drukt hem onder zelfverwijt zijn eigen incompetentie.

Hij weet dat zijn landgenooten tot cureeren in staat zijn. Hij wordt zich dan bewust, dat ook hij dit ten deele had kunnen bereiken.

Van even groot gewicht is de positieve reden, dat hij door lichamelijke behandeling contact krijgt met den inlander en dat deze vertrouwen gaat stellen in den vreemdeling, den man "die zieken helpt". De inlander krijgt de overtuiging dat de wetenschap van den cultuurmensch waarheid bevat en draagt die bewondering voor het intellect gaarne op het geestelijk gebied over. Ook Christus genas het lichamelijk lijden der kranken, teneinde hunne zielen te redden. "De missionaris treedt hier juist in het voetspoor van zijn Goddelijken Meester". En waren niet juist de weinigen, die Christus tijdens zijn leven op aarde openlijk beleden, gewonnen door Zijn weldaden en genezingen?

"Door het beoefenen van lichamelijke werken van barmhartigheid wint men de genegenheid van zieken en verwanten, blijft men in aanraking met hen en talrijke vooroordeelen, welke vroeger het bekeeringswerk onmogelijk maakten worden er door uit den weg geruimd". Dus geneeskunde is een missiehulpmiddel.

Bij het gering aantal missiearbeiders is bekendheid met oorzaak, verloop enz. van ziekten tot langdurig behoud van zichzelf en zijne medebekeerders een vereischte.

We concludeeren: *medische kennis* is voor de priestermissionarissen *noodzakelijk*, niet slechts voor hen die uitgezonden worden naar de onbeschaafde streken, maar ook voor hen die naar de meer beschaafde gaan, zoolang daar nog geen arts aanwezig is.

Doch hoe zal de priester (want voor de missiën hebben de priesters de facultas extraordinaria, op het gebied der geneeskunde zoover noodig zich te bekwamen *) zich de noodige kennis vergaren?

In vele missiehuizen ontvangen de candidaatmissionarissen een beknopte opleiding van den huisdokter, om een inzicht te doen krijgen in de grondbeginselen der hygiene, de diverse uitingen, de voorkoming en behandeling der veelvuldig in het missieveld voorkomende ziekten; verder wordt hun iets gegeven over geneesmiddelleer en volgen zij een cursus in wondbehandeling.

Doch om zeer begrijpelijke redenen blijft deze opleiding zeer beperkt; om slechts enkele redenen te noemen: reeds overladen studieprogram (hoogstens wordt pl.m. 1 uur in de week gedurende 2—3 maanden aan "medicijnen" besteed), verder bestaat vaak totaal gebrek aan praktische ervaring van tropische ziekten bij den huisdokter (met hulp van oudmissionarissen wordt dit gedeeltelijk aangevuld, tal van jaren hebben deze immers die ziekten vaak van nabij gezien). Ten slotte moet zoo'n cursusleider in vele dingen oppervlakkig blijven en kan er niet diep op ingaan, om begrijpelijk te blijven voor elken candidaat.

Bij andere congregaties volgen de missionarissen een medische cursus in het missieland zelve op een groote statie (waar hospitalen zijn en artsen), waar ze eenige maanden of een jaar blijven, tegelijk ook om de talen aan te leeren. Dit is niet overal mogelijk; anders een zéér goede methode.

Somwijlen wordt het aan het particulier initiatief van elk afzonderlijk individu overgelaten, zich min of meer zelfstandig wat medische kennis eigen te maken, en praktisch weten de meeste missionarissen zich een weg te banen als ze, alléén op de statie, voor een geval staan.

Zoo ging het tot nu toe. Welke zou in Nederland de ideaalste werkwijze zijn?

Doch laat ik eerst aangeven, wat ik gaarne op het program, het leerplan, zag geplaatst:

- a. ontleedkunde (lich. bouw v. d. mensch), verrichtingenleer, algemeene ziekteleer.
 - b. (scheikunde), geneesmiddelleer, (artsenijbereidkunst).

^{*)} absque ustione vel incisione, alsook met uitsluiting der behandeling van het genus femininum.

- c. Speciale inwendige ziekten (v.n.l. tropische), huid- en oogziekten.
 - d. heelkunde.
 - e. Hygiene (v.n.l. tropische), algemeene ziekenverzorging.

Bij de bizondere inwendige ziekteleer dienen dan behandeld, bijvoorbeeld: malaria, dysenterie, febris typhoïda, pokken, pest, cholera, lepra, slaapziekte. Onder de heelkunde valt de behandeling van verwondingen, ontstekingachtige aandoeningen, beenbreuken, ontwrichtingen, enz. (waaronder dus: verbandleer).

De behandeling van bovenstaande onderwerpen (die zal moeten zijn beknopt, grondig en bijgewerkt) zou het best over 2 jaar kunnen worden verdeeld, — desgewenscht elk nog verdeeld in 2 semesters — b.v.:

- a. te Semester: scheikunde, anatomie, physiologie, algemeene pathologie.
- 2e Semester: geneesmiddelleer, inwendige geneeskunde, algemeene ziekenverzorging.
- b. 3e Semester: inwendige geneeskunde, chirurgie (theor.), trop. hygiene en ziekteleer.

4e Semester: inw. geneesk., chirurgie (prakt.), oogziekten, trop. huidziekte, apotheek.

Het tot nu toe veel gevolgde systeem, nl. de medische cursus door den missiehuisdokter, lijkt me onvoldoende. De arts heeft gewoonlijk ook niet zooveel tijd beschikbaar en er zijn ook andere redenen waarom hij het heele program niet af kan werken; trouwens dat behoeft hij ook niet. Eenige der professoren van het missieseminarie of oud-missionarissen zouden zeer geschikt vele onderwerpen grondig en met succes kunnen behandelen.

Een andere methode zou zijn: een dokter uit de tropen (op vacantie of rustend) zou de missieseminaria kunnen afreizen, zoodat ieder seminarie — eventueel om de 2 jaar — zijn beurt kreeg; oudmissionarissen zouden zijn taak kunnen vergemakkelijken door den candidaten eerst de noodige kennis in anatomie, physiologie en algemeene pathologie bij te brengen, zoodat de arts er ook wat dieper op in kan gaan en niet meer behoeft te beginnen zijne toehoorders uit te leggen wat b.v. koorts is, waar hart, longen, maag enz. liggen in het menschelijk organisme en waartoe deze dienen, enz.

Doch mij lijkt het volgende een ideaal:

Onder de groote vacantie wordt een medische cursus georganiseerd in een plaats waar een groot ziekehuis is met goed studie- en onderwijsmateriaal; de colleges worden gegeven door erkende eerste krachten, vooraanstaande artsen, behandelend ieder een speciaal onderwerp.

duur van den cursus: 2-3 weken.

deelnemers: 1e missionarissen, die spoedig worden uitgezonden. 2e. missionarissen met tijdelijk verlof in den lande vertoevend.

3e. de professoren der missie-seminaries, die zijn aangewezen de leerlingen onderricht te geven in de grondbeginselen der geneeskunde.

In drie weken (stel een week op 6 dagen van 6 uur ; dus 3 weken : 108 uur) zouden de missionarissen heel wat wetenschap kunnen opdoen, waarvan ze praktisch veel nut hadden bij hun missiearbeid.

De missionarissen zullen de grondbeginselen der geneeskunde moeten machtig zijn vóór ze bedoelde cursus volgen. De opleiding hiervoor kan gevoeglijk geschieden op de seminaria door de oudmissionarissen of de professoren, die tevoren een cursus volgden, de huisdokter kan hen desnoods hierbij nog bijstaan.

De cursisten dienen zich tevoren te prepareeren; eenige leerboeken moeten vóór deelname aan de cursus zijn doorgewerkt, en van te voren worden de te bespreken onderwerpen vermeld.

Ieder jaar worden eenige onderwerpen méér uitgebreid behandeld (dus niet elk jaar dezelfde).

De voordeelen van zoo'n hoofdcursus b.v. in een universiteitsstad:

- a. in eenige weken verschillende onderwerpen achtereen grondig behandeld door geschikte leerkrachten (ieder in eigen branche; één arts kan niet alles beheerschen).
- b. onderwijs aan het ziekbed, dus aan de hand van patiënten; beschikking over goed onderwijsmateriaal (modellen, platen, afbeeldingen, enz.).

De leden van de vele verschillende missieorden en congregaties hier in den lande maken door gezamenlijk ondernemen het houden van zulk een cursus mogelijk.

De R. K. Studentenmissieactie te Amsterdam ziet zich in staat bij voldoende d.i. algeheele medewerking van de verschillende missiecongregaties en orden een dergelijken medischen cursus voor missionarissen in de naaste toekomst te organiseeren. Daarom richt zij langs dezen weg tot de oversten der missiecongregaties en orden, en ieder die in de medische missieactie belangstelt, het verzoek ten spoedigste hunne meening en gedachte te willen uiten over het voorgestelde plan, waarna een en ander na onderlinge gedachtenwisseling en overleg nader kan worden uitgewerkt.

P. VAN HASSELT.

Corresp.adres: Ceintuurbaan 197 A'dam.

MEDISCHE MISSIE-ARBEIDSBEURS.

- N.B. Onder deze rubriek worden alleen meer omlijnde aanvragen geplaatst. Vraag naar missiedokters (ook vrouwel.) is algemeen, alsook naar gediplomeerde verpleegsters (relig.); verder steun voor bestaande en nog op te richten hospitalen en poliklinieken (door medicamenten, instrumenten enz.)
- r. Door den HoogEerw. Heer G. Brandsma (supérieur de la Mission Catholique de Mill Hill te Basankusu, Congo Belge) wordt gevraagd een missiedokter voor de Congo-missie in haar geheel d.w.z. een arts, die zich niet tot eene statie bepaalt, maar die zich van statie tot statie verplaatst; in elke statie zal hij of het medisch werk in gang moeten zetten of verbeteren; 5—6 maanden in een statie verblijvend, zal hij praktisch de missionarissen van die posten hebben te onderrichten, inlandsche helpers vormen, zoodat bij zijn vertrek naar een andere statie het werk zou kunnen worden voortgezet.
- 2. De Z.Eerw. Pater Aug. v. Waesberghe, visitator der Witte Paters in het Vicariaat Tanganika (West-Oost-Afrika) noemt onder andere middelen om de missie op geneeskundig gebied te steunen bv. "door de missie in relatie te brengen met een katholiek fabriek van pharmaceutische artikelen en met een fabriek van kinine, welke om de missie te helpen bereid zou zijn haar produkten tegen zelfkostenden prijs af te staan!.... De geneesmiddelen kosten aan het Vicariaat jaarlijksch eenige duizenden franken; indien wij deze goedkooper konden hebben, ware dit eene flinke geldbesparing voor het Vicariaat!".... Wie kan helpen!?
- 3. De Z.Eerw. Heer A. Merkes, missionaris v. d. St. Jozef Congr. Mill Hill, vraagt voor het aartsbisdom Madras (Britsch-Indië) een doktores voor de armenapotheken der Zusters (Gez. J. M. J. den Bosch) te Guntur, Kurnool en Nellore, die verder door eigen praktijk zeer zeker haar bestaan zal vinden.
- 4. Door de Java-missie wordt gevraagd een missiearts voor het ziekenhuis te Moentilan (Kedoe, Midden Java). Ook te Semarang is men bezig met de voorbereiding voor een op te richten ziekenhuis voor betalenden. Te Soerabaja en misschien ook te Bandoeng en te Jogja zullen kath. hospitalen worden opgericht, naar men verwacht.

Reeds herhaaldelijk werd ons gesmeekt om een arts te Moentilan — (Moentilan is gunstig gelegen, aan de tram van Jogja naar Magalang; klimaat is

zeer aangenaam, niet te warm en niet te koud. Ligging 1100 voet boven den zeespiegel).

Nadere inlichtingen bij den superior miss. den Z.Eerw. Pater J. Hoeberechts S.J., Pastorie Jogjakarta Java of R. P. J. van Lith, directeur Kweekschool Moentilan M.-Java.

- 5. De ZeerEerw. P. Beatus vraagt voor het pas uitgebreide ziekenhuis te Singkawang (Ned. Borneo) eenige meest noodige artikelen: een goede microscoop, stel kiezentangen, oorspuit, katheters en irrigators enz. Dus inventarismateriaal. Mocht iemand het een of ander (het behoeft niet nieuw te zijn) voor den Z.E. Pater kunnen opdiepen, men gelieve het dan maar te zenden naar den Z.E. Pater Walterus, Capucijnenklooster Tilburg met vermelding: voor het ziekenhuis te Singkawang.
- 5. In de missie der Hollandsche Paters Dominicanen te Curação W. I. wordt verlangd een missiearts voor het hulphospitaal te Curação (Willemstad).
- 6. Voor het St. Vincentius-Ziekenhuis te *Paramaribo* (Suriname W. I.) werd een jong katholiek arts bereid gevonden. God zegene zijn edel voorbeeld. Secretariaat afd. G. en M., Westerdokstraat 10 boven, A'dam.

"Een van de groote werkzaamheden van de Leden van den Priester-Missiebond moet zijn de verspreiding van het tijdschrift "HET MISSIEWERK" onder de leeken."

(Schrijven van den Secretaris van Kard, v. Rossum aan Mgr. Hermus)

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES.

VERTREK VAN MISSIONARISSEN.

Den 17en Febr. vertrokken uit Marseille naar Oceanië vier *Paters Maristen*, P. Sosson, bestemd voor N. Caledonië, P. Meyer, voor de Samoa-eilanden, P. Foltzer, voor de Zuid-Salomon eilanden, P. Kermann, voor de Tonga-Archipel. Einde Febr. scheepte zich te Londen in: P. Triest, met drie zusters Maristen naar de Fidji-eilanden.

Uit het Missiehuis Sparrendaal te Vught vertrok de Eerw. Pater W. Kocken uit Huisseling naar de missie van Z. W. Mongolië.

Den 11 Maart zijn met het s.s. Nera der Messageries Maritimes van uit Marseille naar het Apost. Vicariaat van den Boven-Nijl vertrokken de Weleerw. Fathers: S. Walters (Arnhem), H. Brouwer (Rhoon), L. Burgman (Delft), C. Koopman ('s Hage), en P. v. Rooyen (Utrecht), met vier Engelsche confraters van Mill-Hill.

In den loop der vorige maanden vertrokken, na een korten vacantietijd, naar de missie van Denemarken de E.P. A. Kerckhoffs (uit Beek), overste te Roskilde, en de E.E. P.P. J. Houben (uit Horst) en J. Hoppers (uit Beek), van het Gez. van Maria. Naar diezelfde missie werd overgeplaatst de E. Pater H. Cortenraad, die enkele jaren op IJsland werkzaam was.

Naar de Indianen op Kuper-eiland (Canada) vertrok de E. P. C. Klat (uit Volendam) ter vervanging van den E. P. Scheelen, die enkele maanden rust in het vaderland geniet.

De Zeereerw. Pater A. van Iersel, de nieuw benoemde Overste der in Brazilië werkzame *Missionarissen van het H. Hart*, is 20 Maart met eene Engelsche bootgelegenheid naar die Missie weder vertrokken.

In September a.s. zullen eenige priesters en broeders der Kruisheeren zich naar de hun toevertrouwde nieuwe Missie in het Noord-Westelijk deel van Uelé (Belg. Congo) begeven. Het nieuwe gebied is 150 uren breed en ongeveer 30 uren diep.

Van de Orde der Capucijnen. De Zeer Eerw. Pater Lamberthus van het Capucijnenklooster te Langeweg is aangewezen als missionaris voor Borneo. Naar wij vernemen zal Z. Eerw. op het laatst van Mei vertrekken.

Met het s.s. Insulinde van de Rott. Lloyd zullen 29 Mei naar het Apostolisch Vicariaat van Borneo vertrekken de Capucijnen Pater Prosper van Liederholthuis en Pater Christianus van Mortel en naar de Apostolische Prefectuur van Sumatra de Capucijnen Pater Matthias van Strijp en Pater Lambertus van Alphen.

Van de Missionarissen van het H. Hart. De Eerw. Pater H. Cornelissen van de Congregatie der Missie v. h. H. Hart is op 6 Maart j.l. met de Sindoro van Rotterdam naar de Apost. Prefectuur van Ned. Nieuw-Guinea vertrokken.

MISSIEPERSONEEL.

Met voldoening maken wij hier melding van het diamanten priesterjubilé van Mgr. dr. Joannes von Euch, de 86-jarige bisschop der Noordsche missiën, die sinds meer dan 50 jaar werkzaam is in Denemarken. In Sept. 1917 herdacht hij den 25sten verjaardag zijner Bisschopswijding.

Naast dezen veteraan der Noordsche missies, noemen wij Mgr. Em. Callewaert C.S. Sp., den oudsten missionans in Belg. Congo, die onlangs naar zijne prefectuur terugkeerde. Sinds 1885 is hij daar werkzaam, behoudens de twee jaren, die hij als overste te Weert doorbracht. Om zijne verdiensten werd hij benoemd tot officier van de "ordre royal du Sion".

In December heeft Father A. Goossens uit Geldrop, missionaris in Parar (Br. Noord Borneo), zijn veertigjarig priesterfeest gevierd. Alle missionarissen der Westkust waren naar Papar gekomen om hem geluk te wenschen.

Den 2 October '19 vierde de Hoogeerw. Mgr.E. M. Angelo, inlandsch priester, pastoor van St. Roch's Georgetown, Madras, Britsch Indië, het gouden jubilé zijner H. Priesterwijding. Hij is de eerste priester van het Aartsbisdom Madras die dit feest mocht vieren.

Het aartsbisdom telt behalve een kleine vijftig Europeesche priesters (bijna allen van Mill-Hill) nog 22 inlandsche priesters.

Wij vermelden hier ook het overlijden van twee Nederlandsche missionarissen, den Zeer Eerwaarden Pater J. van Baars O.P., die na een arbeidzaam leven van bijna 42 missiejaren te Cura ao overleed, en van Pater Donatianus Verhoeven O.C. missionaris van Sumatra, die in het vaderland het herstel zijner zwaar geschokte krachten was komen zoeken, maar overleed den 3den Maart in het Capucijnenklooster te 's Bosch.

Verschillende missieoversten vertoeven op het oogenblik in ons land. Half Februari arriveerde Mgr. Pacificus Bos O.M.C. apostolisch vicaris van Ned. Borneo, met de Jan Pietersz. Coen, terwijl sinds Maart de nieuw-benoemde apostolische Prefect van Celebes Mgr. Dr. G. Vesters m. S.C. uit de missie van Brazilië aankwam, om zich over het moederland naar zijn nieuwen post te begeven. Ook andere missieoversten zullen eerlang hier aankomen o.a. Mgr. Luypen, Mgr. Sweens en Mgr. H. Noyen.

Door Z. H. den Paus werd de HoogEerw. Pater Frederix, lid van den algemeenen Raad te Scheut benoemd tot Apostolisch Vicaris van Noord Kan-Soe (China) als opvolger van Mgr. Otto die om gezondheidsredenen zijn ontslag nam. Van 1893 tot 1910 was hij werkzaam in de missie van Kan-Soe, vanwaar hij werd teruggeroepen om deel te nemen aan het algemeen bestuur.

De Hoog Eerw. Pater Frederix werd in 1866 te Afferden (L.) geboren en zal waarschijnlijk de bisschoppelijke wijding ontvangen in de kathedrale Kerk te Roermond.

Den 24sten September a.s. herdenken de missionarissen van de H. Familie den dag, waarop voor 25 jaren, hun hoogvereerde stichter, Pater J. Berthier, te Grave de grondslagen legde voor hunne Congregatie.

Begonnen met den hooge priesterlijken Zegen van Z. H. Leo XIII en sedert herhaaldelijk aangemoedigd door Pius X en Benedictus XV, mocht deze jeugdige Missie-Congregatie zich gedurende de eerste vijf en twintig jaren van haar bestaan, in een steeds toenemenden bloei verheugen, ofschoon haar de noodlottige gevolgen van den oorlog niet zijn gespaard gebleven. De paters hopen in den loop des jaars eene brochure over de Congregatie en hare wording, als jubilé-uitgave, in het licht te geven.

De inrichting en meubileering van de St. Josephstichting: "Huise Vrijland" onder Arnhem is thans zoover voltooid dat zij die roeping gevoelen, om als broeder-missionaris te werken in de missiën van Mill-Hill, daar kunnen worden aangenomen.

Tot uitbreiding van hun missiewerk is door de Congregatie van Scheut, een nieuw huis aangekocht te Utrecht, Maliesingel, Hoek Parkstraat.

Voor het eerst sinds 1913 vierde het Missiehuis van Steyl wederom het afscheidsfeest van zeven missionarissen.

Het aantal novicen der Congregatie bedraagt op het oogenblik ruim 100. Dat belooft voor de toekomst, want de oogst is groot en niet talrijk zijn de maaiers. Dat leert de WelEerw. Pater Sestaeghe, als hij over de Nkundu schrijft: "Ziedaar dan een tam van 20.000 zielen, die zich wil bekeeren, als er maar een priester bij hen komt wonen."

Dit besijst ook eens te meer, dat immer ijveriger de vorming van een inlandschen clerus in de verschillende missiegebieden moet worden ter hand genomen, een werk, waarop zich het Liefdewerk van den H. Petrus bijzonder toelegt.

Dit liefdewerk bijzonder door Z. H. Paus Benedictus in zijn missie-encycliek aanbevolen, begint langzamerhand in Nederland bekend te worden. Reeds

eenige honderden Katholieken hebben zich als lid laten inschrijven (1 cent per week) en reeds vele giften zijn voor de inlandsche seminaries ontvangen.

In de Annalen van de Voortplanting des Geloofs (Februari-aflevering) werd de geschiedenis en de inrichting van het Liefdewerk beschreven en werd een aanvulling gegeven van hetgeen door den secretaris van den Prefect der Propaganda, door p. Dr. Drehmanns in dit tijdschrift blz. 182—4 werd geschreven.

De Directeur, Dr. Jan Smit, Seminarie "Rijsenburg", Driebergen, wil zich gaarne in verbinding stellen met Heeren en Dames, die als zelateurs en zelatricen willen ijveren, en zal hun gaarne het noodige materiaal verschaffen. Wie voelt er iets voor?

Binnenkort zullen de E.E. P.P. Vaal en Groenewegen S.J. en Father Keyzer (Mill-Hill) repatrieeren.

Reeds kwamen voor gezondheidsredenen in ons land de E.E. P.P. H. Bovens (uit Meerssen) en P. Eken (Enkhuizen) van het gezelschap van Maria.

De Nederlandsche Missionarissen in China. Op I Januari 1919 waren in China 101 Nederlandsche Missionarissen werkzaam.

- I. Naar de waardigheid die zij bekleeden:
- A. Vijf Bisschoppen, n.l.:
- 1. Z. D. H. Mgr. O. Timmer O.F.M. Vic. Ap. v. Zuid-Chansi.
- 2. Z. D. H. Mgr. E. Giesen O.F.M. Vic. Ap. v. N. Shantung.
- 3. Z. D. H. Mgr. E. Geurts C.M. Vic. Ap. v. N. Tche-li.
- 4. Z. D. H. Mgr. C. Abels C.J.C.M. Vic. Ap. v. O. Mongolië.
- 5. Z. D. H. Mgr. E. Terlaak C.J.C.M. Coadjutor, Centr. Mongolië.
- B. Vier en negentig Priesters.
- C. Een Eerw. Broeder.
- D. Een Eerw. Zuster. (Soeur Waltruda, Franciscanes).
- II. Naar de Religieuze Orde of Congregatie, waartoe de Missionarissen behooren:
- A. De Paters Minderbroeders hebben er, behalve de twee Monseigneurs, boven genoemd, 37 missionarissen.
- 1. Van deze 37 Nederlandsche Paters Minderbroeders in China zijn er 29 werkzaam in Zuid-Chansi.
 - 2. Vijf Paters-Minderbroeders in Z. W. Hupé
 - 3. Twee Paters in Oost-Hupé.
- 4. De Z.E.W. Pater G. Lunter is Procurator van het Vicariaat Zuid-Hunan.
- B. Op de tweede plaats, wat betreft aantal Nederlandsche Missionarissen in China, komt de Congregatio Missionum, gesticht door den H. Vincentius a Paulo, de Lazaristen. Ze zijn met 31.
- r. Mgr. Geurts, Vic. Ap. van N. Toheli, heeft voor medewerkers 10 Hollanders.

- C. Dan volgt de Congregatie van het Onbevlekt Hart van Maria (Congregatie van Scheut).
 - 1. In het Vicariaat Centr. Mongolië:

Mgr. Everard Terlaak, Coadjutor, met 7 Paters.

- 2. Mgr. Abels, Vic. Ap. van O. Mongolië heeft tot medewerkers drie Hollanders.
 - 3. In Z. O. Mongolie zes Paters.
 - 4. In het Vicariaat N. Kansou twee Paters.
 - 5. In de prefectuur Z. Kansou:
 - De Z.E. P. A. Populier, Procurator, met drie Paters.
 - 6. In de missie van Ily: De H.E. Pater J. Hoogers.
- D. De Paters Jesuieten komen op de vierde plaats. Zij hebben drie Hollandsche Paters in het Vicariaat *Nankin*.
- E. De Congregatie van "Het Goddelijk Woord" (Congregatie van Steyl) heeft in haar Vicariaat Zuid Shantung één Hollander: den Z.E. Pater J. Buis.
- F. Ten slotte mag niet onvermeld blijven de Z.E. Pater J. Janssens, de eenige Hollander in het Trappisten-klooster te Yang-Kia-Ping bij Peking. Deze Pater heeft wel geen zielzorg, doch neemt toch daadwerkelijk deel aan de bekeering van China, want het Trappisten-klooster van Yang-Kia-Ping heeft een groote vermaardheid om zijn ijver voor het "Apostolaat des Gebeds" ter bekeering van China.

MISSIENIEUWS.

Bloei der negermissies der Witte Paters in Midden Afrika. Het nog zeer jonge Vikariaat Kivu (1912 opgericht), de koninkrijken Oeroendi, Roeanda en Oehha omvattend, ruim driemaal zoo groot als Holland met vóór den oorlog pl.m. 6 millioen inwoners (tusschen twee haakjes: het schoonste gedeelte van Afrika), telt nu ruim dertig duizend christenen en om maar iets te noemen een bloeiend groot- en klein Seminarie, 3 Neger-priesters. In 1896—16 Julitoen onze landgenooten de Witte Paters Van der Burgt en van den Biesen dat land complex binnendrongen, waar voor hen geen blanke nagenoeg den voet had gezet, niets!

En zonder den oorlog zou 't nog veel mooier geweest zijn. In een der Kivu missies (Njundo) slonk 't getal christenen van ruim 3000 tot 700!....

In 't Vikariaat Kivu bestaan nu ruim 20 missiestaties. Nemen we nu de missie Marienveen (Kanyinga) in N. O. Oeroendi, den 11 Jan. 1905 door P. van der Burgt gesticht. Hij kwam er aan met zijn drie gezellen en een half dozijn christenen van elders meegebracht. Nu (d. i. den 1sten Juli 1919) waren er 1872 christenen en 181 katechumenen, behalve een paar duizend postulanten. In het dienstjaar 1918-'19 werden er 49 doopsels toegediend aan volwassenen, 81 doopsels aan kinderen van christelijke ouders, en 152 doopsels aan lieden in doodsgevaar. In 't zelfde dienstjaar werden er 13936 biechten

gehoord en 30050 H. Communiën uitgedeeld. 36 Christelijke huwelijken werden in dat jaar ingezegend.

Christen families waren in Marienveen in 1915: 226; in 1916: 250; in 1917: 272 en in 1918: 313. In die familiën zagen het levenslicht respectievelijk: 85, 77, 82 en 106 (1918) kinderen. In diezelfde familiën stierven beneden één jaar: in 1915: 7, in 1916: 5, in 1917: 6 en in 1918: 14 kinderen. Die sterftecijfers zijn vergeleken bij die der heidensche families gering, zelfs zeer gering.

Marienveen telt drie missionarissen (de tegenwoordige Overste is P. Canonica, een Italiaan) 12 katechisten, 7 scholen met pl.m. 150 leerlingen; eindelijk vijf succursalen bij-missies door katechisten bediend en door missionarissen geregeld bezocht en verzorgd.

Niet alleen 't gewone volk der negers is in Marienveen en rondom, en in geheel 't Kivu Vikariaat "aan 't bekeeren" maar ook de adel, tot de trappen van den troon toe. De groothertog Muhini (de vriend van P. v. d. Burgt) is tot nu toe nog heiden, maar zijn zoon Ntuntu (alias Mengo) is met Kerstmis door P. Zuure die daar juist passeerde, gedoopt onder den naam van Jozef. Ook zijn vrouw, een "Mwamikazi" = prinses van koninklijken bloede, werd dienzelfden dag gedoopt met haar man, en kreeg den naam van Maria. Wat nog sterker is, de moeder van Mengo (Jozef), de gravin of groothertogin als men wil (ééne van Muhini's vrouwen) woonde de doopplechtigheid bij met haar hofdames. Ook zij wil christen worden. Eindelijk doopte P. Zuure dien dag o.a. ook nog een der zoontjes van Mungo, onder den naam van Bernard.

Ntuntu, Muhini's zoon is niet de eenige. Ook Buridzje, een jonge prins (mugaowa) in de buurt van Marienveen, die in 1905 P. v. d. Burgt bij 't metselen hielp, steenen en mortel aansleepte, is allang christen, heet nu Robert en heeft drie kinderen.

Eindelijk de oudste zoon (Martino van den beroemden "boy" Aman c, een buitengewone Uganda-neger en die P. v. d. B. steeds zoo trouw hielp, is op de "kleine figuur" van 't Seminarie van Kabgaye (Kivu) wil priester worden, en schijnt een echte bolleboos te zijn, zooals P. Zuure meldt. Enfin, een schitterende missie en dat na 15 jaren. Wel troostend voor een missionarishart. Doch er is een groote ruime kerk noodig, hard noodig, doch daarvoor zorgen wel de vereerders van O. L. V. van Goeden Raad, de Patrones van Marienveen.

Apostolische geest in China. In "The Field Afar" vinden we een treffend toonbeeld van leekenapostolaat in China.

Lo-Pa-Hong is een zeer geacht chinees en katholiek te Shanghai, waar hij betrokken is in een fabriek voor electrische werken. Gezamelijk met een ander ijverig en voornaam katholiek, Nicolaas Tsu, bestuurt hij verscheidene werken van liefdadigheid, o.a. een hospitaal, zijn eigen stichting en gewijd aan den H. Joseph.

Beide heeren behooren tot een familie die reeds gedurende eeuwen in het ware geloof is bevestigd, en voor beiden is de liefde voor Christus het hoogste op deze wereld.

MISSIENIEUWS 289

Lo-Pa-Hong beijvert zich te Shanghai alle terechtstellingen van veroordeelde misdadigers bij te wonen. Telkens als een executie plaats heeft is hij aanwezig en hangt het slachtoffer een medaille der Onbevlekte Ontvangenis om den hals, en tracht den weg te vinden naar hun ziel om die in de laatste ure voor God te winnen. Het is gebeurd dat hij zoo acht veroordeelden bij dezelfde gelegenheid doopte.

Onvermoeid loopt hij neast het Chineesche karretje, waarin de veroordeelden ter strafplaats worden gereden en spreekt met de ongelukkigen over God en het toekomende leven dat eenige oogenblikken later voor hen aanvangt.... Zoo vaak in eeuwigheid van waarheid en geluk.

De Paus en Turkije. Als dank voor het zegenrijke werk, door den Paus gedurende den oorlog voor het geheele Oosten verricht, is ter zijner eere een standbeeld opgericht dat als opschrift draagt:

Den weldoener der volkeren zonder onderscheid van nationaliteit en religie uit dankbare erkentelijkheid. Het Oosten.

Het marmer-beeld stelt den Paus voor in pontificaal gewaad. In de linkerhand draagt hij een opengeslagen Evangelieboek, met de rechterhand geeft Hij den zegen. Wel opmerkelijk is dat deze getuigenis van dankbaarheid geheel tot stand gekomen is, zonder eenigen steun van katholieke zijde.

De Katholieke Hierarchie omvat tegenwoordig: 14 Patriarchale zetels, van welke 8 Latijnsche en 6 Oostersche, 214 aartsbisschoppelijke zetels en 862 bisschoppelijke; deze twee laatste cijfers gelden alleen voor de Latijnsche Kerk. Verder zijn er 97 titulair-aartsbisschoppelijke zetels, 456 titulairbisschoppelijke; de titulair-zetels van verschillenden ritus bedragen 10, te zamen 563.

De zetels, gewoonlijk betiteld met den naam "nullius", zijn 24 in getal. Onder de Oostersche ritussen heeft men 6 patriarchaten, 22 aartsbisdommen, 6 Apostolische vicariaten. Verder zijn er 5 Apostolische delegaties, die onder de consistoriale Congregatie staan; 9 Apostolische delegaties, die onder jurisdictie vallen der Propaganda, onder welke jurisdictie ook nog vallen 178 Apostolische vicariaten en 70 Apostolische prefecturen.

MISSIE-ACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND.

NEDERLAND.

Verslag der 2de internationale Missievergadering op Zondag I Februari 1920, gehouden te Amsterdam, in het gebouw van G. en W. Aanwezig: Prof. Groenen,

(Uniemoderator), P. Gielen S.J., (moderator Amsterdam), Dr. Ger. Brom, (Uniesecretaris), J. Drost, (Uniepraeses), V. Dubois, (R. v. A.), P. van Hasselt, H. Knaven, J. van Gils, J. Keijzer, (Amsterdam), J. Teeuwen, (Utrecht), J. Huf, (Groningen), A. Schreurs, Fr. Op de Coul (Leiden).

Na opening met gebed door den Voorzitter der vergadering Prof. Groenen, heette deze de aanwezigen van harte welkom en sprak den wensch uit, dat deze vergadering veel vruchten voor de studentenmissieactie zou mogen afwerpen.

Alsdan werd het verslag der vorige algemeene vergadering op 20 Februari 1919 te Warmond gehouden, voorgelezen en goedgekeurd, vervolgens brachten de afgevaardigden der verschillende Missieclubs hun jaarverslag uit, terwijl van Wageningen een verslag met bericht van verhindering was ingekomen. Alsnog deelde de abactis mede, dat door samenloop van omstandigheden, Delft verhinderd was de vergadering bij te wonen. Daarna verkreeg J. Huf het woord, om naar aanleiding van zijn artikel in het R. S. B. het doel zijner plannen nader uiteen te zetten, nl. te komen tot eene, groote, interacademiale studentenactie, voor het Indische studentenfonds. Dit gaf aanleiding tot een zeer breede gedachtenwisseling. Schreurs meende, dat ook een gezamenlijke actie nooit werkelijk grootsche resultaten zoude kunnen opleveren, wegens het beperkte vermogen der studentenbeurzen. Van Hasselt was niet zoo enthousiast voor de plannen, vanwege den verwachten regeeringssteun, alsmede uit vrees voor de moeilijkheden, die bij een gezamenlijk beheer van het fonds zullen ontstaan. Op de Coul bestreed de meening van Huf, alsof Leiden e.a. het fonds meer benadeelden dan bevoordeelden. Spreker stelt voor, aan de hand van een schrijven van Prof. Dr. J. Smit, de studentenactie nauw te doen aansluiten aan het Petrus' Liefdewerk.

P. Gielen wijst hierna er op, dat het hoofddoel der studentenmissieactie zich ook dient aan te sluiten bij de algemeene missieactie en dat dus ook de studenten op de eerste plaats moeten bevorderen in eigen kring en zoo ver mogelijk er buiten, het lid worden van de Voortplanting en het verspreiden van kennis van, en ijver voor de missie, en beval als het groote middel hiertoe aan, het aanwerven van abonnés op het Tijdschrift "Missiewerk". Daarnaast echter is voorzeker nog plaats voor een bijzonder doel. Moet dit nu bestaan in een zelfde zaak voor alle academie-missieclubs? Spreker wijst er op, dat, zoodra dit het geval is, het bijzonder doel algemeen wordt en dat de stimulans alsdan verloren gaat. Hij raadt aan, het bijzonder doel aan iedere club vrij over te laten. Buitendien, zegt Spreker, geldt o k hier hetgeen dr. Sonnenstein gisteren gezegd heeft, dat de student in zijn studententijd hoofdzakelijk moet zien, wat er in de missieactie te doen is. Ieder lid der Missieclub moet een haard van besmetting voor zijn omgeving worden. Verder dient het individu zooveel mogelijk het middelpunt te blijven. De band nu, in die twee groote dingen, zijn de Voortplanting en het Missiewerk.

Prof. Groenen verklaart zich hiermede akkoord en vult het gesprokene nader aan.

Teeuwen sluit zich bij de meening van Leiden aan en betoogt, dat ook te

Utrecht van geen tegenwerking van het studiefonds sprake is, doch dat men enkel meer het hoofddoel heeft bevorderd.

P. Gielen verklaart, dat hij, aangezien we nu eenmaal menschen zijn, het stoffelijke niet teveel op den achtergrond wil schuiven.

Dr. G. Brom betoogt, dat de studenten van nu, de intellectueele leiders van straks zullen zijn, de studentenactie moet dus vooreerst intellectueel zijn. Het geld komt vanzelf, mits er slechts belangstelling is. Eerst moeten we dus studie maken van het missievraagstuk, opdat we later invloed kunnen uitoefenen in eigen kring. Deze studie moeten we omzetten in de ontwikke ling van anderen en daarom optreden in het openbaar voor de verrijking van de kennis van anderen. Spreker beveelt dus aan, het houden van lezingen, het vervullen van spreekbeurten met lichtbeelden, vooral in patronaten enz. Verder dient aangevuld, hetgeen wij missen in het zendingsconsulaat, o.a. door het zoeken van contact met den Socialen bond in In lië, door middel van den Secretaris; ook dienen we invloed uit te oefenen op de studenten, voor Indië bestemd; Spreker beveelt het houden van conferenties hieromtrent, gedurende de retraite aan. Kan de Unie iets doen?

Tot het bijzonder doel komend, stelt Spreker voorop, dat vóór alles dient voorkomen te worden, een kunstmatige eenheid; dan immers is er toch geen werklust in te brengen. Spreker bepleit de vrijheid der plaatselijke clubs. Vrijheid sluit echter geen eenkennigheid in en de eenheid kan langzaam, als natuurlijk, tot stand komen. Laat Spreker nu de gedane voorstellen de revue passeeren, dan ziet hij daar vooreerst het doel van Amsterdam, een prachtidee genoemd, juist ook wegens het studentikoos karakter, dat het draagt. Hij bespreekt naar aanleiding hiervan de medische missie meer in bijzonderheden en toont aan, dat voor iedere academiale missieclub hier nog een wijd operatieveld open ligt; om slechts enkele punten te noemen: medische vorming van missionarissen, het uitsturen van verpleegsters, het inrichten van hospitalen enz. Verder is er in de missiegebieden veel te doen voor het onderwijs, ook dit raakt het Amsterdamsche fonds en Spreker vernam met genoegen, dat nu reeds gelden besteed worden voor de opleiding van hoofdonderwijzers.

Het tweede voorstel is dat van Op de Coul, om meer te doen voor de opleiding van den inlandschen clerus. Dit wordt van Prot. zijde als een nieuwtje aangewezen, doch de Katholieke Kerk heeft zich hierin nooit weigerachtig getoond. Spreker meent echter, dat dit werk niet zoozeer op den weg der studenten ligt en wil daarom het voorstel ook niet overnemen. Spreker bepleit nog eens de vrijheid der plaatselijke clubs.

Naar aanleiding van een opmerking van Op de Coul, meent Dr. Brom, dat wellicht de tijd gekomen is, om de vraag van van Hasselt, over leekenhulp en speciaal op medisch gebied in de missie, aan de Congregatie van de Propaganda voor te leggen.

Prof. Groenen antwoordde o.a. over de wenschelijkheid van het contact zoeken met den Socialen bond in Indië, dat hij dit contact liever gezocht zag met de Katholieke Indische Staatspartij; verder wees ook hij nog eens op de propaganda, die kan gevoerd worden onder de studenten, die naar Indië gaan; op de Vereeniging van Katholieken van Oost en West en stelde de vraag, of als vertegenwoordiger der voor Indië bestemde studenten, de Unie ecretaris niet in het bestuur dezer vereeniging zou kunnen zitting nemen.

Verschillende afgevaardigden voerden hierna het woord. P. Gielen bepleit het meer gebruik maken van het Tijdschrift, van Hasselt wil, dat men van tijd tot tijd kleinigheden afstaat aan het fonds, P. Gielen wil het zich vrij laten ontwikkelen. Dr. Brom meent, dat men, zoo er meer samenwerking komt, misschien goed zal doen, den naam te laten varen en het beheer aan het Uniesecretariaat over te dragen, van Gils wil alles laten zooals het thans is. Knaven is bang, dat de actie dood loopt. P. Gielen staat overlaten aan het beleid der club voor.

Ten slotte resumeerde P. Gielen het besprokene als volgt:

- r. Hoofd- en algemeen doel der studentenmissieactie zij, a. het aanwerven van leden voor het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs; b. het verspreiden van missiekennis, o.a. door studie, het houden van lezingen, het aanwerven van abonnementen op Missiewerk etc.
- 2. Wat het afzonderlijk doel betreft, hierin dient de autonomie der afzonderlijke clubs gehandhaafd, en mocht ook hier eenheid gewenscht zijn, dan moct men niettemin deze eenheid zich vrij laten ontwikkelen.

Op de Coul wijst op het feit, dat in Missiewerk een afzonderlijke rubriek voor de universitaire missieactie is ingeruimd en spoort allen tot medewerking aan.

Op voorstel van Prof. Groenen wordt besloten, dat deze rubriek beurtelings een bijdrage zal bevatten van Amsterdam, Delft, Groningen, Leiden, Rotterdam, Utrecht en Wageningen.

De abactis bepleit het aanstellen van correspondentleden voor iedere club, het liefst een priester-student, bij den Priestermissiebond. Naar aanleiding hiervan, zet hij de taak van den bond uit disciplinair oogpunt uit elkaar. Dr. Brom vult dit aan, "de bond zijn de statuten, de onderafdeelingen zijn het huishoudelijk reglement"; Spreker wijst verder op het tactische van de instelling, alsmede op haar meer positieve taak.

Naar aanleiding van het artikel van Delft in het R. S. B. van 24 Januari j.l. merkt van Hasselt op, dat Bisschoppelijke goedkeuring, als onderafdeeling van een Bisschoppelijk goedgekeurde Vereeniging, niet noodig is.

Verder wordt nog bepleit samenwerking met de missieclubs op de internaten, het houden van lezingen op kostscholen over de missie door studenten, het leveren van bijdragen in het Jongstudentenblad etc.

Van Hasselt zet de plannen over de missiebibliotheek nader uiteen; door plaatsen van abonnementen, het onderling verstrekken van gewenschte inlichtingen en verdere hulp, hoopt men te komen tot een centrale missiebibliotheek.

Op voorstel van Dr. Brom zal de secretaris zich blijvend op de hoogte stellen van het werk der zending.

P. Gielen zegt, dat er thans vier Roomsche Studentendagen gehouden zijn,

gewijd aan het maatschappelijk werk van den student; het is daarom, dat hij voorstelt, den R. v. A. in overweging te geven, den vijfden R. S. D. als pauze of als hoogste climax te besteden aan het geestelijk element in het studentenleven, en aan wat de student kan doen op geestelijk gebied: het apostolaat. Aldus wordt besloten.

Op de Coul stelt voor, reeds nu erkenning als afdeeling der Unie aan te vragen. In aansluiting hiermede draagt Huf P. van Hasselt als afgevaardigde naar den R. v. A. voor. Dr. Brom meent meer in den geest van den Priestermissiebond te handelen, zoo hiertoe een priester-student wordt aangewezen en bepleit daarom de aanwijzing van een Unieafgevaardigde en een plaatsvervangend Unieafgevaardigde en als zoodanig aan de clubs ter resp. benoeming voor te dragen:

Fr. Op de Coul en P. van Hasselt.

Nog werd een bezoek aan Steijl als missie-excursie aanbevolen.

De vastgestelde datum voor de jaarvergadering (daags na den R. S. D.) blijft gehandhaafd. Deze vergadering zal geleid worden door een lid der ontvangende vereeniging.

Te vijf uur sloot de Voorzitter met een dankwoord aan de Amsterdamsche gastyrijheid de vergadering.

FRANS OP DE COUL, h.t. Abactis.

A......en.....B. — De groote apologetische cursus te Amsterdam is weer ten einde en....

Voordat ik verder ga word ik terstond onderbroken: maar moet U daarover nu schrijven in Het Missiewerk, dat heeft er toch niets....

Niets mee uit te staan, wilde U zeggen 'k versta het. Ofschoon de binnenlandsche Missie, niet waar Afijn U begrijpt, als ik even met U zou gaan doorredeneeren, we het heel gauw zoover zouden brengen, dat U zou moeten zeggen, dat er veel voor is, om er ook in dit tijdschrift een woordje over den grooten cursus te Amsterdam te schrijven.

Maar dat is toch eigenlijk niet, waarom ik het doe.

Reden is, ik werd gevraagd voor dit heerlijke tijdschrift correspondent te worden... heb er eens even over nagedacht. Niet geschreven, dat ik er over na zou denken, want dat is gevaarlijk... ik ken zooveel menschen, die over het een of ander goed ding eens na zouden denken... en nog altijd denken... of beter gezegd nog altijd niet denken, maar vergeten...

Nagedacht.... en toen maar spoedig geschreven, dat het goed was. En kijk nu eens even naar mijn opschrift.... wel een beetje wonderlijk? Och heel eenvoudig, ik moest er toch wat boven zetten. En toen dacht ik aan het spreekwoord, wie A zegt moet ook B zeggen.

Zegt men: ik wil correspondent worden, dan zegt men A, maar dan moet er ook correspondentie volgen, moet men ook B zeggen.

En dat doe ik nu.

De groote cursus is ten einde, en — volgens eigen wil, stond ik er naast; ik kan dus vrij uitspreken — het is schitterend geweest. Schitterend de sprekers, schitterend de onderwerpen en niet minder schitterend de opkomst; de cursus zit er in; ze zijn gekomen van het jaar alweer de elf à twaalf-honderd en ze zijn zóó voldaan dat ge er het volgend jaar weer velen van terug ziet.

, Ja maar komen er nu ook zoovele andersdenkenden?

Och, mij dunkt, als de gelijk-denkenden, als de onzen er zóó talrijk komen... is dat eigenlijk alleen al genoeg, om jaar-in jaar-uit een cursus te geven, of staan er daarvan niet zeer velen dagelijks in den strijd? En andersdenkenden... er komen er genoeg bij, meer dan dikwerf menschen, die er nooit bij geweest zijn, meenen, ik denk hier aan het spreekwoord: "de beste stuurlui enz. Genoeg.

Den laatsten avond was ik erbij. 't Was de plechtige sluiting.... en ik had ook zoo iets gehoord ervan, dat het tijdschrift "het Missiewerk" er eens hartelijk zou worden aanbevolen; twee dingen, die me er heen dreven.

En ik zag door de zaal aan alle aanwezigen rondgedeeld een circulaire over dit tijdschrift. 'k Zag de propagandisten rondgaan met stapels proetnummers, ze gevend aan wie ze verlangde. Kort daarop hoorde ik kapelaan van Dorp spreker voor dien avond met zijn groot en machtig-dringend woord het tijdschrift aanbevelen; en daarna dat alles nog eens stevig door den voorzitter den Heer Diercks onderschrijven. 'k Hoorde en zag de propagandisten later weer rondgaan om ingevulde biljetten te vragen....

Mij dacht, het koren stond te bloeien, de oogst kon niet klein zijn, twaalfhonderd menschen en dan zoo'n propaganda....

— En ? —

Ja en hoeveel raadt U?

— Minstens twee of driehonderd. —

O u denkt aan het tijdschrift "Lourdes" waarvan verleden jaar op één cursus-avond driehonderd lezers werden geworven... welnu 't is er ver beneden; er waren er dien avond vijftig die zich als lezers opgaven.

- O moest men zich terstond opgeven? -

Moeten?.... het kon.... en 't was ook het beste, want anders, U weet als we zeggen: dat zal ik morgen wel doen; dan is het morgen, "ja morgen" en zoo.... misschien in het oneindige.

— En zijn er misschien geweest, die later hun biljet hebben opgezonden? — 't Is te hopen, want ziet U twaalfhonderd...en dan...vijftig. Dankbaar... maar niet voldaan. Als correspondent zit ik me ten minste al voor een ietwat onaangenaam geval; want ik weet dat bij den Hoofdredacteur Monseigneur Hermus en bij den immer ijverenden propagandist voor het Missiewerk Dr. Jan Smit de verwachting over Amsterdam toen zoo hoog gestemd was.

"Ende desespereert nooit" was het oud-Hollandsch spreekwoord.

'k Bekijk het daarom van den beteren kant.

Vijftig! vijftig hebben zich opgegeven; vijftig hebben gezegd, dat ze in onze dagen, nu allentwege de Missies de aandacht trekken, willen weten hoe het met de Missies staat: een tijdschrift willen lezen, waarin ze hebben zullen een heerlijk overzicht van de Missie over de geheele wereld; waarin ze vinden zullen alles wat er in den lande voor de Missies gedaan wordt.

Vijftig!....o....ik kan er ook bij juichen, neen 't is niet te vergeefs geweest....'t is me een teeken voor de toekomst, voor een blijde toekomst voor het tijdschrift hier. 't Zal er in komen, en goed ook....en gauw ook...

- Hoe dan? -

Wel heel eenvoudig voor dit jaar zet ik achter de 50 een nul, dan zijn er vijfhonderd.

— Ja ja U rekent aardig! —

Ik reken goed volg me even. Als die vijftig nieuwe lezers het Missiewerk lezen, en dat zal — de inhoud is mij borg — gelezen worden, dan worden ze van zelf propagandist er voor, en ze klampen hun familie hun vrienden en kennissen aan laten het eens lezen en vragen, of ze het altijd willen lezen O graag welnu of ze dan een abonnement nemen.

Vijftig.... vijfhonderd.... o ik reken niet verkeerd, want ik reken op Amsterdam.... en daar op is te rekenen. Als ze maar zien, als ze maar weten.

Vijftig hebben er A gezegd.

En als ze nu alle vijftig voor het heerlijke doel, verspreiding van Missiekennis, gaan werken en abonné's op dit tijdschrift trachten te werven, dan zeggen ze ook B.

Wie A zegt moet ook B zeggen, dus

O dan reken ik niet te veel, dan is misschien één nul nog te weinig.

God geve het, want hoe meer dit tijdschrift verspreid wordt en gelezen wordt, hoe meer de Missie-actie zal groeien en bloeien.

Amsterdam.

B. VAN LEEUWEN, Kapelaan.

BUITENLAND.

De verdrijving van de Duitsche missionarissen uit hun missiegebieden en de treurige politieke en economische toestand heeft in Du tschland en Oostenrijk de missie energie niet weinig geschaad. De missie-tijdschriften bevatten slechts weinige bijzonderheden over missieactie, zelfs weinig over missiewerk, en worden gevuld met gegevens over land- en volkerenkunde of met oude missieverhalen. In Frankrijk dat vroeger ½ der missionarissen leverde en bijna de helft van de inkomsten van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs, leeft de missiebelangstelling en missieactie weer op, nu de Fransche missionarissen weer naar hun missieposten kunnen terugkeeren, zelfs nieuwe gebieden — tijdelijk — moeten gaan bezetten, waar de christen-bevolking door de uitzetting van Duitsche missiekrachten bijna geheel verstoken is van geestelijke hulp.

In *Ierland* leeft men vooral voor de missioneering van China. Spoedig zullen 40 missionarissen van de jeugdige vereeniging "Maynooth mission to China" naar het hun toegewezen missieveld vertrekken. En velen bereiden zich in de missie seminaries voor om later te gaan werken in het reusachtige rijk, waar een vierde van alle menschen wonen en slaven zijn van afgodenvrees. Ierland, zelf, worstelend om vrijheid, voelt diep, dat de geestelijke vrijheid, de vrijheid der kinderen Gods, een gave is van onschatbare waarde.

In Rome is onlangs een afdeeling opgericht van den internationalen Priester-missiebond. De Kardinaal-Vicaris presideerde de oprichtingsvergadering.

Ook in België is de Priester-missiebond opgericht. Als President is benoemd Zijne Em. Kard. Mercier.

In Amerika wil men "met heilige Roomsche geestdrift en Amerikaansche energie" het missiewerk gaan bevorderen, het vijfde departement van het "National Catholic Welfare Council", waaronder de geheele actie der Amerikaansche katholieken moet geconcentreerd worden. De 5537 missies in de Vereenigde Staten en de missiegebieden buiten Amerika doen een ernstig beroep op de kapitaal-krachtige katholieken van het land, waar Methodisten en andere secten zoo ijverig in de weer zijn voor de zending.

Hoopvol voor de toekomst stemt de actie van de katholieke studenten, welke zich georganiseerd hebben onder den naam van "Mission Crusade". Het ideaal, dat de leden zich voorstellen, vinden zij uitgedrukt in de woorden: "het heilig Hart voor de wereld en de wereld aan het heilig Hart". Zij hebben zich reeds in verbinding gesteld met de studenten van Zwitserland en doen pogingen in contact te komen met de studenten-missieactie in Nederland en Duitschland.

MISSIEKRONIEK.

AZIË.

Over de toekomst der Kath. Kerk in Japan zijn de inzichten nog al verdeeld. De pessimisten wijzen op de pas tot stand gekomen onderwijswetten, het herleven van een politiek van staatsgodsdienst, de materialistische karaktertrek van het volk, de gevolgen van den oorlog. Dat alles geeft stof tot ernstige bezorgdheid en verduistert het toekomstbeeld.

De katholieke hoogeschool van Tokio — in 1913 gesticht— en welke zich in een gestadigen bloei verheugde, ziet zich in haar bestaan bedreigd. Een onlangs uitgevaardigd keizerlijk besluit eischt, dat elke bizondere universiteit, wil zij den titel van universiteit blijven voeren en het recht bewaren graden te verleenen het bedrag van één millioen Yen of 6.000.000 gulden op een Japansche bank moet storten.

Ook de katholieke colleges hebben veel onder dien nationalistischen druk te lijden, en deze inrichtingen waren vooral bestemd om de weldaad eener christelijke opvoeding aan de toekomstige betere standen te verzekeren.

Het was ook aan zulk een college dat de heer Jamamoto zich bekeerde, het lid der Japansche delegatie ter vredesconferentie, welke tevens als buitengewoon gezant bij den H. Stoel optrad ter regeling van de missiekwesties op de Marianen, Karolinen en Marshal-eilanden.

In een onlangs te Parijs gehouden vergadering der vereeniging van Christen publicisten, vestigde hij de aandacht op het zegenrijke werk der Katholieke missionarissen en betoogde dat de tijden rijp zijn voor hrachtige Kath. missieactie in Japan. De invloed van het Europ. materialisme, zegt hij, wordt op het oogenblik geneutraliseerd, omdat het, door zijn ondermijnende werking, bij de Japanneezen in ongenade is gevallen. En bovendien, de protestantsche actie is zeer levendig en, eenmaal Protestant, is de Japannees moeilijk meer te bekeeren. Hij besloot met de opmerking: Indien Japan zich niet spoedig bekeert tot de Waarheid, zal men niet alleen voor het land zelf, maar voor geheel Azië, dat onder den cultureelen invloed van Japan staat, noodlottige gevolgen hebben. Het zoogenaamde "Gele gevaar" is niet een denkbeeldig gevaar voor het Westen. Door de kerstening van het Oosten kunnen we dat gevaar op de meest doeltreffende wijze bezweren. Zoo zal de Katholieke Kerk opnieuw geroepen worden de redster van Europa te zijn, gelijk zij dat eens was tegen de Turken.

Verschillende chineesche vicariaten zijn erg geteisterd door de *Spaansche griep*. Mgr. Timmer klaagt dat hij met onrust in het hart ziet hoe zijne priesters een stormloop nemen om in den hemel te komen. Binnen zes maanden tijds zijn hem vier medehelpers ontvallen, en hij weet niet hoe de opengevallen plaatsen wederom aan te vullen.

Onheilig Nationalisme. Een ernstige verontrusting heeft zich in Amerika van de katholieken meester gemaakt over het gerucht, als zou de Fransche Regeering voor het prediken in de Engelsche taal in sommige havenplaatsen van Azië allesbehalve aanmoedigend optreden.

We zijn inderdaad in het godsdienstige van de Fransche Regeering niet veel medewerking gewoon. Tegelijk echter is het voor ieder duidelijk (het voorstel tot herstel der diplomatieke relaties met den H. Stoe' bewijst het weer), dat de Fransche Regeering heel goed beseft welk voordeel de aanwezigheid van Fransche Missionarissen voor Frankrijks aanzien in den vreemde is.

Maar het is niet aan te nemen, dat vrees om zijn regeering te stooten ooit voor een katholiek bisschop aanleiding zou zijn om een priester van eenige andere nationaliteit dan de zijne, geen medewerking te verleenen als deze in diens eigen taal tot eigen landgenooten zou willen prediken en die hij niet anders zou kunnen bereiken.

In het hart van een waar katholiek missionaris is voor zulk nationalisme geen plaats!

Einde November 1919 vierde het St. Franciscus-Xaveriuscollege te Bombay in Indië, "de meest imposante schepping der Duitsche ordenspriesters in 't buitenland'' zijn 50 jarig bestaan. Met vele moeilijkheden ging het tot-stand komen dezer hooger-onderwijsinrichting gepaard. Toen deze eenmaal overwonnen waren, ging het werk met reuzenschreden vooruit. In 1870 bedroeg 't aantal studenten 356; in 1880 reeds 790, en in 1890 was dit aantal reeds gestegen tot 1400. Naast Katholieken bezoeken ook heidenen, Mahomedanen en Perzen deze bloeiende inrichting. Het college is 't middelpunt der Katholieken van beteren stand uit de omgeving van Bombay. Van ganscher harte wenschen wij eraan eene groote toekomst: tot eere van God en tot heil van 't Indische volk.

Hoeveel er nog in Indië moet veranderen blijkt wel uit de volgende statistiek over *Kinderhuwelijken*. In 1911 waren in Indië 151518 knapen en 302425 meisjes *onder* de 5 jaar gehuwd; daarenboven waren er 6668 weduwnaars en 17703 weduwen van 1—5 jaar.

Een zesde van alle vrouwen $(26\frac{1}{2} \text{ mill.})$ zijn weduwe en mogen volgens heidensch gebruik niet meer huwen. Weduwen-verbranding komt na 't verbod der Engelsche regeering nog slechts in 't geheim voor.

Klein-Azi". De indruk, dien de vredesvoorwaarden op de Turksche bevolking gemaakt hebl en, is er een van groote teleurstelling. Zij meent er in te voelen een vernedering van haar Mahomedaansch karakter, en het is dan ook zoo goed als zeker dat zich hier en daar Mahomedaansche fanatieke uitbarstingen zullen voordoen, welke zich natuurlijk tegen de christenen richten.

Als zoodanig moet men dan ook de nieuwe plundering en uitmoording der Armeni rs beschouwen. Dit rampzalig volk schijnt wel bestemd om steeds het eerste slachtoffer te wezen, waartegen de haat der !urken "de kanker der menschheid", zooals Lloyd George ze eens noemde, zich richt.

Het is te hopen dat de geallieerden nu eens doortastende maatregelen treffen om aan deze chronische, door de Turken begunstigde moordpartijen, voor goed een einde te stellen.

De Libanon vraagt onafhankelijkheid en biedt Frankrijk het mandaat over den nieuwen staat aan.

Jerusalem. Tengevolge der politieke gebeurtenissen in den laatsten tijd, heeft Jerusalem nog meer dan te voren, eene geheel bizondere beteekenis gekregen in het godsdienstig leven der volkeren. Van het bezit en den invloed door eene bepaalde godsdienstige richting te Jerusalem uitgeoefend hangt onberekenbaar veel af. Reeds wordt de invloed van Amerikaansche en Engelsche sekten, vooral door den overvloed van geldelijke middelen, al grooter.

De nieuw benoemde Patriarch Mgr.Luigi Barlassina is wel de man welke aan de Roomsch Katholieke Kerk de plaats kan verzekeren welke Haar te Jerusalem toekomt.

Als eerste heugelijk feit mogen wij vermelden dat het Cenakel, de zaal van

het laatste avondmaal, welke sinds 1554 zich in de handen der Turken bevond, aan de Katholieken is teruggegeven. Wederom is dus in ons bezit de H. Plek, waar Jezus het H. Sacrament des Altaars instelde, waar op Pinksterdag definitief de grondslag der 1 erk werd gelegd.

Ten Westen van de avondmaalzaal bevindt zich de "Dormitio", de plaats, waar volgens de overlevering, de H. Maagd stierf. Deze plaats werd in 1898 door de Turken ten geschenke gegeven aan den Duitschen keizer, welke ze op zijne beurt aan de Beuroner Benedictijnen schonk. Thans zijn de Beuroner paters door Belgische Benedictijnen vervangen.

Op den olijfberg wordt ook een internationaal heiligdom opgericht, toegewijd aan het H. Hart. Den 2cm Januari heeft de inzegening van den eersten steen plaats gehad.

Ook allerlei andere grootsche plannen zijn opgezet voor den heropbloei van Palestina, onder christelijken invloed. Men spreekt van de stichting van eene nieuwe stad Jerusalem ten Westen van de tegenwoordige, van electrificatie en andere grootsche plannen.

Wat er van komen zal, moet de toekomst leeren, maar wel laat zich aanzien dat het H. Land, van het Turksche juk bevrijd, zal gaan opleven.

AFRIKA.

De zaligverklaring der 22 Neger-martelaren van Oeganda heeft het hart der missionarissen met vreugde vervul . Zij zullen nu voortaan aan de zwarte christenen toonbeelden van deugd kunnen voorhouden van hun eigen zwarte ras, op de altaren kunnen vereeren zwarte menschen zooals zij.

De oorzaak der christenvervolging, waarin deze helden als slachtoffers vielen was gelegen in de woede van Oeganda's koning Moeanga tegen een godsdienst, die hem belette zijne hartstochten den vrijen teugel te vieren.

Zoo werden 's konings pages niet alleen gemarteld om hun geloofstrouw, maar ook als ware belijders der kuischheid.

De palm en lelietak welke zij in de hand dragen moge het begeesterend symbool wezen voor de Africaansche jeugd bizonder voor hen die zich voorbereiden tot den priesterlijken staat.

Immer meer doet in Africa de behoefte zich gevoelen aan inlandsche priesters. Ook in den Belgischen Congo is men van die behoefte overtuigd, men gevoelt daar dat de beambten, geneesheeren, rechtsgeleerden en priesters uit het land zelve moeten worden genomen.

De missionarissen van Scheut hebben dan ook te Nieuw-Antwerpen een hooger Instituut opgericht, tot opleiding van inlandsche priesters. Dit gesticht zal den naam dragen van "Seminarie Mercier". Zijne Eminentie heeft dit werk onder zijne hooge bescherming genomen.

Van de vroegere duitsche colonies in Africa zijn de gebieden *Roeanda* en *Oeroendi* aan België, als mandataris van den Volkenbond toegewezen. De

duitsche missionarissen, die nog in deze streken zouden vertoeven zal het toegestaan worden hunne taak voort te zetten, maar geen nieuwe duitsche missionarissen zullen er worden toegelaten.

De missie in Abyssini door de Paters Lazaristen gaat nog steeds den slakkengang. De missionarissen daar hopen dat het land tot den Volkenbond zal toetreden, omdat daardoor, naar hunne meening, een einde zal gesteld worden aan het fanatisme hunner geloofsvijanden.

Hun gebied wordt op het oogenblik erg geteisterd door typhus, waaraan ook reeds een paar inlandsche priesters als slachtoffer vielen.

Onder den stam der Laquari (Bahr-el Chasal) zijn Italiaansche missionarissen eene nieuwe missie begonnen. Het volk is erg ontvankelijk voor het geloof en de hoofden zelf vragen dringend om: "Scholen Gods".

ro Paters, 9 Broeders en 9 Zusters der Sambesi-missie (Mozambique) zijn uit hunne gevangenschap in het Moederhuis te Steyl teruggekeerd. Wanneer zullen zij wederom zich kunnen gaan wijden aan het verheven missiewerk, dat zoo dringend roept om hulpkrachten?

AMERIKA.

In de Vereenigde Staten van Noord-Amerika bedroeg het aantal Katholieken einde 1918: 17.549.324, ongeveer een zesde deel der geheele bevolking. Vele protestanten of ongeloovigen bekeeren zich tot de ware kerk van Christus, in 1918: 133.021. Maar op Cuba, de parel der Antillen, is de toestand niet zoo rooskleurig. De godsdienstlooze school vergiftigt den goeden geest van het volk. De slechte pers, de gemeene bioscoop, en de propaganda van protestanten en vrijmetselaars verleiden vele katholieken tot afval, die door de betrekkelijk weinige priesters (237 wereldpriesters en 228 ordensgeestelijken) slechts onvoldoende kunnen worden verzorgd. Maar een openlijke kerkvervolging, gelijk in Mexico, heerscht er toch niet. President Carranza heeft wel beloofd een welwillende houding te gaan aannemen jegens de katholieke kerk, maar de practijk schijnt lang niet overeen te komen met de goede voornemens. Vele kerken zijn in kazernes en stallen herschapen, of zijn nog slechts als ruïnen meer. De priesters zijn gedood of verbannen. Het lot van vele kloosterzusters is niet te beschrijven.

Ook in vele Zund-Amerikaansche Staten moet de katholieke kerk het ontgelden. De godsdienstlooze staatsschool is daar vooral oorzaak, dat 90 van de 100 mannen — en op sommige plaatsen nog meer — van de katholieke geloofs- en zedeleer niets meer willen weten. In dit goudland der vrijmetselarij moet vooral door het oprichten van katholieke scholen (in Urugudy) en door het geven van missiën en volksretraiten (in Brazilië) redding worden gebracht.

In eenige bisdommen trekt de Bisschop zelf er op uit om missiën te gaan preeken, ot gebruiken de Seminarie-professoren hun vacantietijd om eenige zielzorg waar te nemen. Want het priestergebrek is groot. Een Lazarist schrijft dat hij in één vacantiemaand (Januari 1920) "heelemaal alleen ruim 2000 menschen biecht gehoord heeft, 64 maal gepreekt, 377 kinderen gedoopt, 1333 vormsels toegediend, 59 huwelijken gewettigd, 324 kilometers te paard afgelegd en 64 uur gevaren in bootjes van allerlei slag. Rekent nu maar eens uit hoeveel dat per dag bedraagt: 2 preeken, 12 doopsels, 50 vormsels, 2 huwelijken, 60 biechten, 10 kilometer te paard en 2 uur varen. Is dat nu niet een mooi vacantiewerk, ter eere Gods! Leve het missionarisleven in Brazilië!"

Soms komt O.L.H. de missionarissen nog een weinig plagen in hun moeilijk werk. Een pater van het Gezelschap van Maria schrijft ons: "Een nieuwe en groote beproeving is over onze Indianen-missie aan de Rio-Vaupes gekomen. De Roodhuiden dier streek, aan het nomaden-leven gewend, hebben zich ten slotte in enkele dorpjes willen vereenigen, hetgeen voor de kerstening absoluut noodzakelijk is. Nu is echter kerk, school en missiehuis der hoofdstatie Montfort-Papuri door tot nog toe onbekende oorzaak een prooi der vlammen geworden. Moge de edelmoedigheid onzer geloofsgenooten de wakkere missionarissen, op het oogenblik allen Hollanders, spoedig in staat stellen de gebouwen weer op te trekken, anders is het te vreezen, dat deze tegenslag zeer nadeelige gevolgen heeft voor dit laag gezonken volk, en dat de vijanden der beschaving er een gemakkelijk middel in vinden bij hunne stamgenooten om het werk der missionarissen afbreuk te doen."

VAN DEN ZENDINGS-ARBEID DER PROTESTANTEN.

AMERIKA "INTERCHURCH WORLD MOVEMENT".

\$ 320.000.000! Dat is wel een aardig budget voor één jaar, en daarbij de blijde hoop dat het nog stijgen kan, zoodat men na vijf jaar rekent op de niet te versmaden som van \$ 1.330.000.000.

En het doel . . . ? "Om de geestelijke redding der wereld mogelijk te maken",

althans zoo verkondigen de dagelijksche sensatietijdingen.

Doch ieder katholiek moet eens eenige oogenblikken hierover nadenken, en hij mag en moet zich overtuigen, dat de protestanten in Amerika voor hun onderneming inderdaad een "vervaarlijhe" offervaardigheid betoonen, en dat zij het plan voor missie in den vreemde in krachtige lijnen hebben opgesteld.

Indien wij niet vastelijk geloofden, dat Onze Heer Jezus Christus met ons is, en dat de kracht van den H. Geest grooter is dan van gond wij zouden in staat zijn den moed te verliezen.

Maar toch welk een aansporing voor ons!

CHINA.

Volgens "North China Daily News" bracht onlangs op een vergadering te Shanghai, de protestantsche bisschop van Hankow het volgend verslag uit:

Er zijn 944 posten met 350 godsdienstleeraars en 320 hospitalen.

Er zijn 5000 scholen voor elementair onderwijs, bezocht door 86000 jongens en 45000 meisjes; terwijl leergangen voor meer gevorderd onderwijs bezocht worden door 13000 jongens en 60.000 meisjes.

De protestantsche bisschop voegt daar nog aan toe, dat hij weliswaar geen handelsbelangen beoogt, maar "dat het niettemin een feit is, hetwelk altijd duidelijker spreekt, hoe achter den missionaris de man van zaken op een bereiden weg voortgaat, evengoed als achter de vlag van zijn land." Een belangwekkende uitspraak!

EEN PROTESTANTSCHE ZENDINGS-TENTOONSTELLING.

Begin December 1919 werd te 's-Gravenhage een zendings-tentoonstelling gehouden, uitgaande van het Zendings-genootschap te Oegstgeest. Ondergeteekende had het voorrecht daar een bezoek te brengen. Laat ik het al aanstonds getuigen: met de meeste welwillendheid werd ik ontvangen en rondgeleid door een der aanwezige Bestuursleden, die mij in alles met vriendelijke inlichtingen ten dienste stond. Ik kan niet nalaten, daar nu nog mijn dank voor te betuigen.

De tentoonstelling werd gehouden in de groote zaal van den Dierentuin te Den Haag. Die groote zaal leende zich uitmuntend voor die gelegenheid. Men had een overzicht, dat op onze Katholieke Missie tentoonstellingen nog al eens ontbreekt. Wat ik zag te Breda en Rotterdam was schitterend, maar wat ik zag te Den Haag, al was het misschien niet zoo rijk en gevarieerd, overtrof toch verre mijn verwachtingen. In Breda en Rotterdam (men vergeve mij de opmerking) was het meer deze of gene missie-congregatie, die zich op den voorgrond plaatste, — zeker met loffelijke propaganda-bedoelingen, — in Den Haag echter was het meer de zending, welke zich den volke deed kennen; 't was geen bijzonder belang, dat zich wilde doen gelden, 't was het algemeen belang der zending onder de heidenen.

Wat het tentoongestelde betreft, er was rijke verscheidenheid evenals op onze tentoonstellingen; producten uit de zending, verzamelingen van vlinders, vogels, kleedingstukken, vlechtwerk, wapenen, boeken, handschriften, huisraad, insecten, zaden, vruchten, slangen, visschen, geraamten, in een woord alles wat een tentoonstelling aantrekkelijk maakt en dan ook overal bij dergelijke gelegenheden vertoond wordt. Er was daarvan een groote voorraad, vooral omdat het Ministerie van Koloniën tal van tentoongestelde voorwerpen uit zijn verzamelingen had afgestaan, een steun, die door onze tentoonstellingen nooit genoten is, misschien omdat... hij nog nooit gevraagd is.

Bijzondere aantrekkelijkheid had, voor de jeugd vooral, een reeks op doek

geschilderde tafereelen, die alle werkzaamheden van het zendingswerk bijna in natuurlijke grootte voorstelden. Men zag er de heidenen eerst in hun heidensche omgeving; trap voor trap zag men ze in beschaving en Christendom stijgen en vooruitgaan, tot ze eindelijk als Christengemeente lu sterden naar het woord des leeraars. Meesterstukken van schilderkunst waren die tafereelen in geenen deele; zij verrieden een vrij on eholpen penseel; maar toch misten zij hun uitwerking niet. Ik zag geheele rijen van schoolkinderen, onder le ding van onderwijzers en onderwijzeressen, er bewonderend naar staren. Elk tafereel gaf gereedelijk aanleiding tot uitleg en verklaring, waarbij ik soms de overtuiging en bezieling der verklaarders benijdde en bewonderde.

Er was dus werkelijk ook voor den Roomschen zendeling, of zooals wij zeggen: missionaris, wat te leeren, al was het maar den ijver en de bezieling voor een werk, dat men als heilig en Gode welgevallig beschouwt. Een gevoel van weemoed vervulde mij het hart bij de gedachte, dat dit alles geschiedde buiten de rechte baan. "Zij loopen", zegt de H. Augustinus, "maar buiten den weg". Zij werken, en inderdaad met een ijver, die bewondering afdwingt, maar buiten de werkplaats, die door den Meester is aangewezen.

Bidden wij den Koning der harten, dat Hij zoovele geestdriftige en ijverige harten verlichte en aan zijn Kerk en aan zijn eer tengoede doe komen, wat nu slechts dient, om de zielen der Heidenen te verwijderen van den éénen schaapstal der H. Katholieke Kerk.

Hiermede wil ik niets onaangenaams zeggen voor de Bestuurders en Leiders dezer Tentoonstelling. Ik heb slechts uiting willen geven aan de diepste gevoelens mijns harten, dat bidt: Moge het worden één kudde, één schaapstal, één Herder!

"Coudewater".

C. J. ZWIJSEN, Pr.

WINT ABONNÉ'S AAN OP ONS MOOIE TIJDSCHRIFT f 2.25 per jaar, franco f 2.40

IMPRIMATUR.

J. POMPEN, Vic.-Gen.

Buscoduci, 17 Aprilis 1920.

INHOUD VAN DEN EERSTEN JAARGANG.

	ladz.
Ons Tijdschrift: Het Missiewerk	3
De Priester-Missiebond	9
Fundamentum	14
Wat de Missiën leden in den oorlogstijd	23
Missie-stichtingen. Lavigerie	31
Apostelen der Melaatschen, Mgr. Grooff, Eerb.w. Pater Donders, Mgr.	
Wulfingh	189
Bredasche Priestercongres voor Missieactie	39
Missie en Sport. Onze Missiewijdstrijden 52,	206
Missie en School:	200
Missiesecties in Vereenigingen van R. K. Onderwijzers(essen)	58
Welke organisatie en Missieactie voor Lagere Scholen, Pensionaten, enz.	62
Waarom R. K. Onderwijzeressen bijzonder geroepen zijn tot missieactie	108
Missie-actie der R. K. Hoogeschool-Studenten:	
Ter inleiding	66
Medische missie	275
Medische missie-arbeidsbeurs	281
Z. D. H. Mgr. Theod. van Roosmalen C.s.s.R.	81
Een aanslag op de vrijheid der H. Kerk	85
Het werk der Anti-Slavernij en de Congr. der Witte Paters.	99
Missiesectie op den eersten Nederl. Katholiekendag	112
Z. D. H. Mgr. Giesen O. F. M.	161
Encycliek van Z. H. Benedictus XV over de missies	
Gulielmus de Rubruquis.	164
Het Liefdewerk van den H. Petrus	171
Rome en de Mission	181
Rome en de Missiën	250
Z. D. H. Mgr. E. S. Luypen S. J.	241
De Palmen wuiven om Christus' Kruis	245
De Missie-kunstkalender.	249
Indië en Indische Missies.	
De Missie van Curacao	195
Het Apostolisch Vicariaat van Ned. Borneo (met kaart) Land en Volk van Sumatra	114
Indiada Ministrativi 1	254
Zondingsockie des Destastantes : 35 2 2 2 2 2 2 2 2	272
Vantual Minsian	301
Mississississis	283
Mississississis	284
Wissienteuws	287
Missieactie in Binnen- en Buitenland.	0
Nederland	289
Duitschland. 142, 224, Zwitserland, Engeland.	295
Italië, Ierland, Schotland, Amerika, België 227, 228, 295,	144
Missiekroniek	296
∧ f±i]-0	54
	299
Occania	296
Amerika	238 300
Informatiebureau	_
Officieele Bescheiden	72 78
Boekbespreking	70
/ //	177

MGR. DR. G. J. VESTERS

APOSTOLISCH PREFECT VAN CELEBES

CELEBES' NIEUWE APOSTOLISCHE PREFECTUUR

DOOR MGR. DR. G. J. VESTERS M.S.C.

Mij werd een kleine bijdrage gevraagd over Celebes voor het zoo hoog staande tijdschrift "Het Missiewerk". Dit verzoek is tegelijk vereerend en bindend: het afslaan ware onhoffelijk en ondankbaar. Immers met welk een vriendelijke tegemoetkoming van de zijde van den verdienstelijken Priester-Missiebond werd ik niet bejegend, als nieuw-benoemde Apostolische Prefect van Celebes! De doorluchtige Kerkvorsten, aan het hoofd de jubileerende Metropolitaan van Utrecht, de diocesane missiecomité's, de geestelijken en leeken, allen legden de hoogste belangstelling en welwillendheid aan den dag.

Ik moest dus wel beloven. Maar hoe thans mijne belofte ingelost? Al was ik jarenlang in verschillende missies in Oost en West werkzaam, nooit heb ik Celebes betreden of ook maar van nabij bestudeerd. Men verwachte dan ook geen standaard-artikel en stelle zich met een eenvoudige causerie tevreden. Later wil ik gaarne mijne goedgunstige lezers over mijn aanstaanden werkkring nader inlichten.

Ik ontving mijne benoeming van de H. Congregatie der Propaganda, terwijl ik als overste het bestuur voerde over verschillende werkkringen in de zuidelijke staten van het onmetelijke Brazilië. Terecht heeft men van den missionaris gezegd dat zijn vaderland is de geheele wereld. Waar de overheid ons roept, daarheen snellen wij zonder dralen, al kost het de menschelijke natuur nog zooveel. Dat mobiel-zijn van de geestelijke troepenmacht der Kerk is, met haar onfeilbaar leergezag en haar wonderbaar centraal-bestuur, de voorwaarde en de verklaring harer standvastige uitbreiding. De

H. Stoel, gevolg gevend aan Christus' gebod: "Gaat en onderwijst alle volken", wijst haren geloofsverkondigers en geloofsdienaren hunne zone en invloedsfeer aan, verdeelt en onderverdeelt de wereld met souvereine, ja met goddelijke wijsheid, trekt hier krachten samen, breidt elders werkkringen uit, opdat niemand verstoken blijve van de prediking, volgens het Paulinische woord: Het Geloof komt uit de prediking.

Deze bewonderenswaardige taktiek vond ook op geschikte tijdpunten hare toepassing in onze Oostelijke koloniale bezittingen. Zooals kap. Fruytier zegt in zijn lezenswaardige Maasbode-artikelen over Celebes, de leuze "divide et impera", verdeel en heersch, in goeden zin verklaard, werd het uitgangspunt van een intensere evangeliseering van Ned. Oost-Indië. Stuk voor stuk werden uitgebreide gewesten van het onmetelijke vicariaat van Batavia losgemaakt en door de Propaganda aan verschillende Missiecongregaties toegewezen. Ook hierin, gelijk in alles, toonden zich de volgelingen van den H. Ignatius zonen van hun tijd, zich beroepende op het oogenblik dat de missiecongregaties in Nederland zich voldoende ontwikkeld hadden om hun deel te ontvangen van den zwaren en opofferenden arbeid, waarvoor zij gedurende een halve eeuw alléén stonden.

En hier mogen we wel een spontaan eeresaluut brengen aan die noeste en onversaagde werkers, die helden en heiligen, die zoo standvastig hun krachten en talenten wijdden en nog besteden aan het missiewerk in onze Oost, dat ondanks eigenaardige moeilijkheden, zoo troostende uitkomsten leverde. Zij verrichtten het ondankbare pionierswerk, stortten hun zweet over de pas ontgonnen velden; en reeds vóór jaren, bij monde van hun doorluchtigen en volijverigen bisschop Mgr. Luypen, richtten zij zich tot den H. Stoel met de uitnoodiging: "zend ook andere missionarissen in dezen wijngaard". Ridderlijk en geheel belangeloos stonden zij hun deel af en brachten nog daarbij het voor den missionaris bizonder zwaar offer van het zich losrukken uit een geliefden werkkring. Hier past een woord van openlijke hulde aan de wijze bestuurders der societeit, aan Batavia's onvermoeibaren Apostolischen Vicaris en aan al zijne eminente missionarissen.

Als wij dan binnenkort Celebes zullen betreden, treffen wij daar 6 Paters Jezuïeten aan, werkzaam in 4 hoofdstaties: Menado, Tomohon en Woloan in 't Noorden en Makassar in 't Zuiden, met 36 kerkjes en 2 kloosterkapellen. Makassar telt 506 katholieken, terwijl de Minahassa (het Noordelijk gedeelte van het eiland) een totaal van 10.773 geloofsgenooten aanwijst. In de Minahassa zijn 34 katholieke scholen met mannelijk personeel (57 leerkrachten), tellend 1138 katholieke en 631 niet-katholieke leerlingen. Bovendien bezit de missie een kweekschool voor katholieke onderwijzers en katechisten, te Woloan gevestigd, welke 50 leerlingen telt en groote hoop geeft voor de toekomst. Daarbij bestaan in de Minahassa 6 zusterscholen, bediend door de eerw. Zusters van het H. Gezelschap J. M. J. van Den Bosch, die aan meer dan 500 leerlingen onderwijs geven en van groot nut zijn voor het missiewerk.

Op deze grondslagen zijn wij geroepen met Gods hulp voort te bouwen en allengs de onschatbare weldaad van het Christendom tot de binnenlanden en overige kuststreken uit te breiden. Want daar wonen nog millioenen Nederlandsche onderdanen die van Christus nog niet hoorden. Wanneer zal ook voor hen het uur der genade slaan? O, wij maken ons geen illusies: wij weten het wel, dat ook wij vele bange en donkere uren zullen beleven, dat het welslagen dikwijls op zich zal laten wachten, dat wij dikwijls smachtend zullen staren naar die tooverachtige stranden, naar die ondoordringbare wouden, bij ons zelve herhalend de verzuchting van Israël's ziener:,,Wanneer zal uw heil toch komen?" Doch wij weten ook, dat de missionaris moet bouwen op den hechten grondslag van onwrikbaar Godsvertrouwen, rekenend op 's Heeren inwerking op de zielen, rekenend op de vurige gebeden van duizenden priesters en leeken in Holland, op hun werkdadige belangstelling en steun. opdat eens waarheid worde, wat onze leus is bij het henengaan naar die verre gewesten: Celebes aan Christus!

SOMBERE VOORUITZICHTEN OF HOOPVOLLE VERWACHTINGEN?

Behalve verlies van missiepersoneel: door gevangenneming, verdrijving en mobilisatie; behalve materieele schade: door verwoesting van missieposten, annexatie van missiegoederen, vermindering van missiebijdragen heeft de wereldoorlog ook moreele schade aangericht in de missiegebieden. De gezagspositie der Europeesche missionarissen tegenover de heidensche bewoners der missielanden is niet weinig verzwakt.

De koloniale politiek der Europeesche mogendheden heeft veel bijgedragen tot de succesvolle verbreiding der geloofsprediking. De verovering der heidensche wereld door het blanke ras mag men gerust een beschikking van Gods Voorzienigheid noemen om de wereldevangelisatie te vergemakkelijken.

De geographie en het klimaat der heidensche landstreken werden meer bekend, de politieke, sociale en godsdienstige toestanden der heidensche volkeren nauwkeuriger omschreven. Talrijker werden de hulpmiddelen om de vele inlandsche talen aan te leeren. Overal werd door de koloniale mogendheden eenige beschaving gebracht, werden ordelijker toestanden geschapen, zoodat het leven der missionarissen veiliger en hun werkzaamheid vruchtbaarder kon zijn. "De blanke veroveraar is en blijft, of hij wil of niet, de voorlooper van God in de heidensche wereld", zeide Mgr. Leroy, algemeen Overste van de paters van den H. Geest, op den 88en verjaardag van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs. "Hij verwoest de sterke stellingen van den Islam, hij fnuikt de macht der bloeddorstige tyrannen, hij ontneemt den slavenhandelaars hun gruw-

zaam bedrijf, hij overbrugt de diepe kloven tusschen stam en stam, hij bant de ellenden van slavernij, kannibalisme en kindermoord, hij stort in het hart der wilden een verlangen naar zedelijken en geestelijken vooruitgang. Dit alles kan alleen de tijdelijke macht tot stand brengen. En niettegenstaande alle misgrepen en fouten, niettegenstaande veel onwetendheid, dwaling, ja zelfs misdaden, vormt deze arbeid de voorwaarde, den grondslag en den steun der christelijke beschaving en baant den weg, waarlangs de missionaris optrekt om het goede zaad van Gods woord in tranen te zaaien en met blijdschap te oogsten".

Maar zal het blanke ras als wereldbeheerscheres niet spoedig hebben uitgediend? De heidensche volkeren van het Oosten schijnen zelfstandige moderne kultuurstaten te willen worden met eigen nationalen godsdienst.

IN HET LAND DER RIJZENDE ZON.

Japan, het land der rijzende zon met overwegenden invloed in het oosten, heeft zich sedert eenige jaren met ijzeren volharding toegelegd op Europeesche wetenschap en techniek. Het rijk van den Japannees heeft zich Europeesche beschaving eigen gemaakt en voelt zich op politiek gebied steeds machtiger worden. De politieke aspiraties werden na de overwininng in den Russisch-Japanschen oorlog steeds hooger opgevoerd. De nationale trots en heerschzucht bereikte in dezen oorlog het toppunt. Op de Duitschers veroverden zij Tsingtau; aan de Russen verleenden zij grootmoedig hulp door het leveren van oorlogsmateriaal; van China, dat als keizerlijke nabuur door den Mikado niet werd geduld, verkregen zij onder oorlogsbedreiging een invloedrijke machtspositie in verschillende landstreken. Naar het Zuiden en Zuid-Westen werpt de sluwe Japannees begeerige en slinksche blikken.

Ook op godsdienstig gebied willen zij geen inmenging van vreemden meer, willen zij niet staan onder een buitenlandsch opperhoofd.

Of is het Christendom soms beter dan het oude *Sjintoisme*? In den strijd van christenvolkeren meenden zij de praktijk en tevens het bankroet van het christendom te zien. Zij lachten om "de verhevene en verheffende kracht der christelijke religie". Zij zagen, dat

bij christelijke beschaving en christelijken godsdienst niet weinig werd gelogen en gelasterd, gehaat en gewroken, geroofd en gemoord. Hooger, zeggen zij, staat de moraal van den ouden godsdienst van het land I).

Het Sjintoisme, dat den Keizer eert en de nationale helden, en de van ouds overgeleverde landsgebruiken onderhoudt, wordt feitelijk tot staatsgodsdienst verklaart. Overal worden tempels gebouwd en altaren opgericht, wier dienstdoende priesters door den Staat worden bezoldigd. Ieder jaar worden grootsche godsdienstige feesten gevierd, waaraan ambtenaren, soldaten en schoolkinderen behooren deel te nemen. Onder den titel van patriotisme dringt men het volk een godsdienst op. Wat een bekoring voor de christenen, om als echte vaderlanders vaarwel te zeggen aan den godsdienst der vreemdelingen. In Korea zijn zelfs twee regeeringsdecreten uitgevaardigd, waarbij op alle scholen het godsdienstonderwijs is verboden, en zonder regeeringsverlof geen nieuwe kerk mag worden gebouwd of nieuwe missiestatie opgericht 2).

Is echter dat ijveren der regeering voor het Sjintoisme louter haat tegen het Christendom? Wel neen! Men hoopt door propaganda van den alouden staatsgodsdienst, die gehoorzaamheid predikt aan den vorst van het land en hoogachting voor de overgeleverde volksgebruiken, de democratische stroomingen bij het gewone volk te kunnen onderdrukken. Men vreest revolutie, men ziet met bezorgdheid, hoe in groote fabriekssteden (Tokio, Osaka) minstens vier vijfde der bevolking zich niet meer bekommert om godsdienst, maar geheel opgaat in het materieele streven naar geld en genot.

Het Sjintoisme is dan ook alleen voor het niet denkende volk bestemd. De ontwikkelden willen van de opgedrongen leer niets weten, en voelen zich hoog verheven boven dezen verouderden godsdienstvorm.

I) Dr. Jos. Schmidlin schrijft in Z.M.W. 1919, 38: "Schon das grosse Aergernis des Krieges an sich konnte mit seinen unmenschlichen Ausschreitungen und durch seinen schreienden Gegensatz zum Geist des von unseren Glaubensherolden verkündigten Evangeliums nur destruktiv für das Ansehen und den Fortgang der Misionen wirken, wie sowohl die vielerorts verstarkte Unbotmässigkeit der afrikanischen und ozeanischen Christen- und Heidenwelt, als auch der Spott gebildeter Indier, Chinesen und Japaner über die christliche Zivilisation lehrt".

²⁾ Hoe de katholieke colleges en de Universiteiten van Tokio onder dien nationalistischen druk lijden, vgl. Het Missiewerk I 296. 7.

Juist bij de ontwikkelden heeft echter de wereldcatastrophe en de onaangename democratische stroomingen in Japan het bewustzijn wakker geroepen, dat een geheel opgaan in het aardsche, een "Diesseitskultur" onmogelijk een volk gelukkig kan maken. In ontwikkelde kringen spreekt men thans gaarne over godsdienst, en komen velen tot de overtuiging, dat het Christendom, vooral het Katholicisme met den vredespaus Benedictus niet verantwoordelijk mag gesteld worden voor de gruwzame oorlogsmisdrijven 1).

Bekeeringen in de hoogere standen blijven dan ook niet uit. Groot opzien wekte vooral de bekeering van Graaf Montono, die vroeger gezant was in Petersburg en Parijs en van 1914-18 minister van Buitenlandsche Zaken. Een andere bekeerling, kapitein Yamamoto was lid van de Japaneesche delegatie ter vredesconferentie en buitengewoon gezant bij den H. Stoel voor de regeling der missiekwesties op de Zuidzee-eilanden. Deze betoogde te Parijs, dat in Japan de tijden rijp waren voor een krachtige katholieke missieactie en verklaarde zich overtuigd van de mogelijkheid eener massabekeering 2).

Thans gaat het missiewerk veel te langzaam. Van de 60 millioen Japanneezen zijn er slechts 83000 katholiek; en de jaarlijksche toename van 3000 katholieken moet vooral aan den natuurlijken groei der bevolking worden toegeschreven. Bekeeringen zijn betrekkelijk weinig in aantal.

De voornaamste oorzaak van de langzame ontwikkeling van het katholicisme in Japan is wel gebrek aan missiekrachten en middelen. Zou hier geen prachtig missieveld gelegen zijn voor de uit hun gebieden verdreven Duitsche missionarissen? Onder den oorlog heeft de Japaneesche regeering Duitsche missionarissen in volle vrijheid laten doorwerken 3).

Het missiewerk, modern opgezet en krachtig doorgevoerd, zooals men van Duitsche missionarissen kan verwachten (door lagere, middelbare en hoogere scholen, een goed verzorgde pers, vereenigingen voor de jeugd, conferenties voor de meer ontwikkelden), zal zeker velen, vooral uit de hoogere standen, brengen tot de Kerk van Christus.

Zie Die Katholischen Missionen 1919-20, 7-10.

²⁾ Het Missiewerk I. 297.

³⁾ Brief van den Apost. Prefect van Sapporo in Die Kath. Miss. 1920, 114.

IN HET HEMELSCHE RIJK.

Onder protectie der Japanneesche regeering wordt ook in C h i n a propaganda gemaakt voor het Sjintoisme en het Boeddhisme. Door de Chineesche regeering zelve wordt de oud-chineesche godsdienst van Confucius officieel bevoorrecht en gesteund. Yunaschikai voerde de Confuciaansche moraal op de Staatsscholen weder in, legde in 1914 aan alle provinciën een belasting voor den Confuciaanschen eeredienst op, en beval in 1916, dat alle Mandarijnen de aloude lente- en herfstoffers wederom zouden opdragen.

Wat zal er worden van de 400 millioen inwoners van China, een vierde van het menschelijk geslacht? Mgr. Henninghaus, bisschop van Zuid Sjantoeng, schreef vóór eenige jaren: "Wanneer ik hier sta te midden van dit wemelend volksgewoel, en zie, hoe die menschenmassa's, nu eens anderen voortstuwend, dan weer zelf voortgestuwd, een nieuwen tijd tegemoet gaan, die misschien de overgang zou kunnen zijn van den ouden afgodendienst tot een nog erger modern heidendom, dan voel ik mij in het diepste van mijn ziel getroffen en geschokt. Ik zou met mijne noodkreten den aardbol willen ontroeren en de gansche wereld om hulp smeeken, thans, nu er nog te redden is, nu het misschien nog zal gelukken, een deel althans van dezen onafzienbaren menschenstroom een andere richting te geven en in een nieuwe bedding behouden af te leiden in den oceaan der zalige eeuwigheid."

Maar de grondwerkers en het materiaal voor dit werk ontbraken in den oorlogstijd. Door de mobilisatie van ongeveer 300 Fransche priesters-missionarissen heerschte in China gebrek aan missiepersoneel; door het uitblijven der noodzakelijke Europeesche missieondersteuning moesten scholen en weeshuizen worden gesloten, en missieposten worden verlaten.

Welken godsdienst zullen de bewoners van dit reusachtige rijk van Azië in de toekomst belijden? Zullen ze Katholieken zijn of Protestanten, of Sjintoisten, of Boeddhisten, of Confucianisten of aanhangers van een anderen inheemschen eeredienst? De concur rentie is groot. Nu is het tijd voor katholieke propaganda 1).

r) Reeds voor eenige jaren schreef de Apost. Vicaris van Canton Mgr. Guebriant, thans Apostolisch Visitator van China, dat het meerdere of mindere bekeeringssucces in sommige Vicariaten vooral aan de werkkracht en

In Amerika en Ierland is gelukkig de belangstelling voor de christianiseering van China gewekt.

De eerste Amerikaansche Missiecongregatie, "The Catholic Foreign Mission Society of America", wier stichter, de ZeerEerw. Heer J. Walsh een verkenningsreis naar China ondernam, heeft hare eerste 4 priesters naar Zuid-China uitgezonden. Op het oogenblik behooren tot deze Amerikaansche missiecongregatie 17 priesters en 10 broeders. In het seminarie van Maryknoll te Ossining, 50 K.M. ten Noorden van New-York, studeeren 35 studenten philosophie en theologie, waaronder ook de Chineesche tweelingbroeders Franciscus en Ignatius Tsu. Het klein-seminarie te Scranton telt 56 leerlingen 1).

In Ierland heeft het plan tot stichting van een Chineesch Missie-Seminarie de aanbeveling en steun mogen ontvangen van het gezamenlijk Episcopaat en het "decretum laudis", de voorloopige goedkeuring, van den Kardinaal-Prefect der Propaganda te Rome. Een som van f 500.000 was spoedig bijeengebracht en het landgoed Dalgan Park te Galway aangekocht. 29 Januari 1918 werd het Seminarie, het St. Columbinus-college, met 22 studenten geopend. In 1919 meldden zich bijna 400 studenten aan, terwijl wegens de betrekkelijk geringe plaatsruimte slechts 50 opname konden vinden. Men heeft daarom te Kildyfart in het Graajschap Clare een andere bezitting aangekocht, welke als voorbereidingsschool en noviciaat zal worden ingericht.

Ook te Omaha in de Vereenigde Staten heeft men een huis gekocht, om vandaar uit den missiegeest te verspreiden onder de Ieren in Amerika. De H. Stoel heeft onlangs aan het Iersche missiegezelschap een arbeidsveld in het hartje van China (Hankou) aangewezen. In Maart j.l. zijn reeds 16 missionarissen afgereisd: 12 uit Ierland en 4 uit Amerika. Op 't einde van 1920 hoopt men 30—40 missionarissen uitgezonden te hebben, en ieder jaar hoopt men minstens 10 nieuwe krachten te kunnen zenden 2).

arbeidsmethode der missionarissen moet worden toegeschreven. In plaats van de oorzaak der onvruchtbaarheid te zoeken in allerlei politieke en sociale misstanden, moest men zich veeleer overtuigen, dat bijna overal in China de oogst rijp staat te velde en de gunstige gelegenheid van thans voor China te bekeeren, nooit wederkomt.

¹⁾ Die Katholischen Missionen 1919, 146. 2) Die Katholischen Missionen 1919, 146 zegt: "Der Seminar leitung ist es als besonderes Verdienst anzurechnen, dass sie auch die ärzliche Mission in ihr Programm aufgenommen hat. Man ist sich der hohen Bedeutung dieses

Ook in Canada wordt flinke propaganda gemaakt voor de chineesche missie. De Canadeesche missionaris in China, Rev. J. M. Fraser, die in Amerika (1911) en in Ierland (1917) een propagandatocht hield, vertoeft nu in Canada, om ook zijn landgenooten op te roepen voor het missiewerk in China. Vele jonge mannen toonen zich bereid hun krachten aan China te gaan wijden. Een chineesch missie-seminarie zal te Almonte in de provincie Ontario worden gesticht.

Nederland neemt ijverig deel aan de missioneering van China. Van de 1500 Europeesche priesters, die in China werkzaam zijn, waren op I Januari 1919 94 priesters en 5 Bisschoppen uit Nederland geboortig: 37 Franciscanen met 2 Bisschoppen, 31 Lazaristen met I Bisschop, 23 missionarissen van Scheut met 2 Bisschoppen en 3 Jezuieten 1).

In de laatste 50 jaren is het aantal Christenen in sommige missiedistricten vertienvoudigd: in de provincies Tsjekiang en Kiangsi waren in 1865 slechts 12.098 katholieken, in 1916 119.724. Ook tijdens den oorlog nam het aantal katholieken in ruime mate toe. Midden 1916 waren in China 1.827.172 kath., midden 1917 1.858.810, midden 1918 1.954.499, begin 1919 1.992.247, zoodat nu zeker de

Durchdrungen von der Wichtigkeit der ärztlichen Mission, hat sich das Seminar mit verschiedenen medizinischen Hochschulen in Verbindung gesetzt und die Studierenden beiderlei Geschlechts zur Hilfe aufgerufen. Sechts Studentinnen haben sich schon bereit erklärt, in den dienst der chinesischen

Mission zu treten.'

Het missieveld, dat een 4 á 5 millioen inwoners telt, is gelegen in de provincie *Hoepei* en behoort tot het Vicariaat Oost-Hoepei, waar Fransche en Italiaansche Franciscanen werkzaam zijn. De hoofdzetel der nieuwe missie is Hanyang aan de samenvloeiing van de Han en de Yang-tse-Kiang, ook voor de grootste zeeschepen bevaarbaar. Hier is het geographische en economische middelpunt van het Hemelsche Rijk.

I) Het Missiewerk I. 286.

Missionsmittels gerade für China wohl bewusst. Die angelsächsische protes-Missionsmittels geräde für China wohl bewusst. Die angelsachsische protestantische Mission arbeitet hierin zielbewusst und mit einem Jahresaufwand von vielen Millionen. Darin liegt das Geheimnis ihrer Erfolge; denn wer einen Chinesen gesund macht, wird ihn auch leicht für seinen Glauben gewinnen. So hatten die Protestanten 1915 zu ihrer Verfügung an europäisch-amerikanischem Personal 328 Aerzte, 92 Aerztinnen und 127 ausgebildete Pflegerinnen, dazu noch 102 einheimische Aerzte und 689 geschulte Hilfskräfte. Demgegenüber hat die katholische Mission ihre unübertrefflichen krankenschwirten sehen keure einen Missionerste und keine Aerstin nenhalten die schwestern, aber kaum einen Missionsarzt und keine Aerztin, nachdem die hochsinnige Dr. Margaretha Lamont im letzten Jahre nach Hause zurückgekehrt ist. Gerade Aerztinnen sind notwendig, da sich chinesische Frauen nur von solchen behandeln lassen wollen. Manche Katholikin ist durch eine protestantische Aerztin schon von ihrem Glauben abwendig gemacht worden.

2 millioen overschreden zijn. Ook voor den oorlog was de gemiddelde toename 100.000 katholieken per jaar.

Honderd duizend bekeerlingen per jaar! Dat is driemaal zooveel als in Britsch-Indië en evenveel als in geheel Afrika! En nog veel grooter zou de jaarlijksche toename zijn, indien meer priesters zich geheel aan het aanwerven van bekeerlingen konden wijden. De priesters moeten thans bijna al hun tijd en kracht besteden aan de zielzorg, aan het tijdroovende schoolwerk en aan de charitatieve werkzaamheid, waarbij niet vergeten mogen worden de moeilijkheden van de Chineesche zielzorg: o.a. de ontzettende afstanden bij uiterst primitieve verkeersmiddelen op slechte land- en waterwegen.

In de 51 Vicariaten werkten in 1919 2347 priesters (1394 Europeesche en 953 Chineesche priesters), die 10.103 kerken en kapellen moesten bedienen en tevens opleiding geven aan 606 studenten van groot-seminaries en 1954 studenten van klein-seminaries. Indien men de meer dan 400 millioen heidenen deelt op de 2347 priesters, vallen op iederen priester 175.000 heidenen ter bekeering 1). Niet vertienvoudigd maar verhonderdvoudigd moet dus het aantal missionarissen worden, dat optrekt naar het Oosten om de inwoners van het Hemelsche Rijk het ware hemelrijk binnen te leiden.

De poorten staan open en ook de harten. De missionaris kan zich over 't algemeen vrij bewegen en onbelemmerd zich aan het bekeeringswerk wijden. Uit verschillende regeeringsmaatregelen blijkt, dat thans de katholieke kerk in hooge achting is. Vele leden van het Chineesche parlement zijn katholiek, en een katholiek was de leider der Chineesche vredesdelegatie te Parijs 2). Het volk is wegens zijn zedenreinheid uitermate geschikt voor bekeering tot het katholicisme; het hoeft slechts zijn afgodjes te verzaken en den eenen waren God aanbidden om een goed katholiek volk te zijn. In geen land kan zoo spoedig een goede inlandsche geestelijkheid worden aangekweekt. Nu reeds worden ieder jaar minstens 35 Chineezen priester gewijd.

Mogen we dus, nu de Fransche gemobiliseerde missionarissen voor een groot deel zijn teruggekeerd; Amerika, Ierland en Canada nieuwe krachten leveren en Nederland zijn missionarissenleger verdubbelt of verdrievoudigt, niet hopen op een prachtige toekomst voor China, het missieland bij uitstek?

Dr. JAN SMIT.

Dr. Anton Freitag S.V.A. in Z. M. W. 1920, 121.
 Het Missiewerk I. 235.

DE HELDHAFTIGE PRISCA.

DE DRANG NAAR 'T KLOOSTERLEVEN BIJ EEN NEGERIN.

Ik had ook kunnen betitelen: hoe de kuische maagdelijkheid, vroeger onbekend bij onze heidenen, begint op te bloeien in onze schoone missie van Urundi.

U weet, dat wij in ons veelbelovend Kivu vikariaat reeds neger*priesters* hebben. Nu is er ook een begin gemaakt met een Instituut voor zwarte *Broeders*, en eveneens voor zwarte *Zusters*. Het Noviciaat der Zusters is gevestigd in Issari; maar voor Oostelijk Urundi hebben we een Postulaat in Mujaga, waar jonge meisjes worden opgenomen, die roeping gevoelen voor 't kloosterleven.

In onze heerlijke St. Antoniusmissie van Mugera waren twee negerinnetjes, die hun Postulaat in Mujaga zouden beginnen. Ik werd juist naar Mujaga verplaatst. Ik zou ze dus medenemen. Dat karwijtje zal me lang heugen. Ik, die hier al bijna 25 jaren rondzwerf van 1895 af en zoo ontzaglijk veel heb meegemaakt, heb nooit of zelden zoo zwaar iets moeten bestaan.

Onze Murundi-negers zijn zeer gehecht aan hun kinderen, en dat eert hen. Het is dus te begrijpen, dat ouders en verwanten er tegen opzien hun dochter te laten vertrekken op grooten afstand en nog wel voor een doel — 't kloosterleven — waarvan ze geen of weinig begrip hebben. Vooral is dit 't geval bij de nog heidensche ouders.

Het afscheid van onze *Coletta*, de eerste der twee viel nog al mee. Trouwens, ze telt vele familieleden, die christen zijn. Ze had vrij gemakkelijk verlof gekregen. Doch iets anders was 't met onze *Prisca*.

Prisca woont met haar broeder in de nabijheid der missie, maar haar nog heidensche moeder woont op vier uren van Mugera. Ze is daar hertrouwd. Nauwelijks had zij gehoord van't besluit harer dochter, of ze kwam aanstonds hier, om op alle manier te probeeren Prisca van haar voornemen af te brengen. Alle kleederen en sieraden, die Prisca op dat oogenblik niet droeg, werden door de moeder verborgen. Dan zou ze wel blijven, dacht de moeder. Dat Prisca dat alles zou opofferen, kon ze niet veronderstellen.

Prisca kwam mij hare wederwaardigheden vertellen en met mij overleggen, hoe zij zou kunnen ontsnappen. Immers de moeder ompraten en verlof tot heengaan krijgen was ondenkbaar, zei Prisca; doch, voegde zij er aanstonds bij, "ik blijf bij mijn besluit ; ik wil en zal gaan naar 't Postulaat, om mij aan God toe te wijden."

Ik kende sinds anderhalf jaar dat kind, haar wilskracht en echte deugd. Ik wist dus wat die woorden beteekenden. Moeder heeft mij gezegd, dat als ik vertrek, zij zich zal zelfmoorden. Ik zou om niets ter wereld moeders dood willen; maar zou zij 't doen, dan wil ik toch mij aan God toewijden, ik wil naar 't Postulaat.''

Zelve had ze een plannetje gemaakt. "Pater, zei ze, U vertrekt Maandag, Zondag zal ik — om naar de kerk te gaan — wel uit moeders handen vrij komen. Na den dienst ga ik dan met de andere christenen naar den overkant van de rivier (de Ruvuvu). En ik zal tot de veerlieden zeggen, dat ze moeder niet moeten overzetten, als ze mij mocht achtervolgen."

Zoo gezegd zoo gedaan. Prisca vertrekt, maar de moeder, door haar zoon geholpen, wist 's avonds de Ruvuvu over te steken en bij haar dochter te komen.

Prisca zei mij later met tranen in de oogen: "Och, Pater, wat heb ik dien nacht geleden door de mishandeling van mijn moeder, en ook van mijn broeder, al is hij christen."

Des anderen daags kwam ik bij hen. Kwart over acht was ik de rivier over getrokken, en daar stonden alle drie mij op te wachten. *Drie kwartier lang* parlementeerde ik, nu eens met de moeder, dan met de dochter. Ik wilde de laatste nog eens beproeven. "Prisca, zei ik, ga terug naar Mugera, en als moeder over een paar weken weer rustig in haar woonplaats terug is, zal ik u laten halen." "Neen, Pater, dat nooit, ik ga met u mee al moest ik er voor sterven."

"Dan vooruit", zei ik eindelijk, "in den naam Gods" want ik zag wel dat er met de moeder niets te bereiken was. Natuurlijk was dat een tocht met hindernissen. Onophoudelijk wil de moeder Prisca vastgrijpen en tegenhouden.

Plots voel ik mij twee armen om 't lijf slaan. "Pater", zegt Prisca in vertwijfeling, "dat gaat zoo niet meer, ik houd mij aan U vast; wij gaan samen." Ik kon ze niet van me los krijgen "Neen, Pater, ik laat u niet los, ge moet mij redden."

Dat was het toppunt voor de moeder. Prisca en ik kregen de vreeselijkste verwenschingen naar 't hoofd geslingerd, terwijl wanhoopskreten de lucht vulden. "Blanke, geef me een schot van uw geweer, dat ik sterve..." "Neen, moeder, bedaar toch, en laat uw dochter gaan, zij zal altijd voor u blijven wat ze immer geweest is, een teeder liefhebbende dochter, maar men moet *God* volgen als die ons roept; ook ik heb vader en moeder verlaten..." Maar 't hielp niets.

Nog eenmaal probeerde zij haar dochter van mij los te rukken. Maar ziende, dat alle hoop verloren was, liet ze zich huilend, schreeuwend, schuimbekkend van woede op den grond vallen . . . Nu konden wij onzen weg vervolgen. Nog hoorden wij hare verwenschingen ons naklinken. Prisca had het offer gebracht. Ze liet mij los. "O, mijn God", was haar woord, "bescherm en bewaar mijne moeder. Besten dank, Pater, voor de hulp, die u mij verleend hebt."

Ik was geheel en al op. Ik kan nog best als 't moet, acht of negen uren per

dag in karavaan marcheeren, maar dien dag kon ik niet langer dan vier uren. Mijn hart was te vol van den strijd, dien ik tegen een moeder had moeten voeren, om het voor de dochter mogelijk te maken, haar roeping te volgen. En ik dacht terug aan den strijd, dien ook ik dertig jaren geleden had gestreden.

"Prisca, zei ik, het is genoeg voor heden; ik ben moe en er bijna dood van; we zullen ons kamp opslaan." "Ook ik ben doodmoe, Pater, van gisteren avond tot nu toe is het vechten geweest met moeder; ik voel het aan mijn hart, ik kan niet meer; God sta mij bij; ja, laten we rusten. . . ."

Thans is onze Prisca in het zoozeer verlangde Postulaat. De moeder Overste van Mujaga zegt, dat zij een voorbeeld is voor alle andere postulanten. Bid eens voor haar, opdat zij eene ware ijverige zwarte Zuster worde. Men verhaalt van de H. Chantal, dat zij over 't lichaam van haar kind heenstapte om haar roeping voor 't klooster te volgen. Hier is 't een arm negermeisje, dat als 't ware over haar moeder heen moest stappen. Naast onze 22 martelaren van Uganda mag ook dit bloempje uit Mugera's christen tuin wel vertoond worden voor de oogen der christenen van Europa.

28 Jan. 1920.

ANT. VAN DER WEE, W. P. (Magera—Urundi, Vicariaat Kivu).

EEN MISSIESCHATKIST IN ELK HUIS

Een spreekwoord zegt, dat de gelegenheid den dief maakt. Men zou evengoed kunnen zeggen, dat de gelegenheid den liefdadige maakt. Velen zijn geneigd tot goed doen, en zouden ook inderdaad gaarne geven, maar de gelegenheid om iets kwijt te raken ontbreekt op dat oogenblik, en zie, een goede daad blijft onverricht. Dat is ook waar ten opzichte der Missiën.

Men bewijst dus velen milddadigen een werkelijken dienst met hen in de gelegenheid te stellen aan hun goede neiging te voldoen. Dat nu is de "roeping", het doel van kleine Missiebusjes in het huisgezin.

In ieder huisgezin komen gelegenheden voor waarbij men meer royaal dan gewoonlijk gestemd is. Men behoeft nog niet te doen gelijk die dame der groote wereld in Den Haag, die bij elk diner dat ze gaf, nauwkeurig de kosten liet berekenen, niet om te bezuinigen, maar om een even groote som aan de armen te laten geven; maar toch er zijn van die gelegenheden, waarbij op kosten niet gezien wordt en menigeen gaarne een kleinigheid zou willen geven,

vooral in den tegenwoordigen tijd. Er wordt wel is waar veel gebrek geleden, (denk maar eens aan de houders van Russische effecten, die aan den bedelstaf, of dicht er bij, gekomen zijn), maar van den anderen kant wordt er op vele plaatsen een welvaart genoten, die men vroeger niet kende. Daar wordt wel eens, zooals men het noemt, met geld gesmeten.

Nu is het de kunst voor iemand, die de missie-idee niet uit het oog verliest en daar altijd met z'n gedachten bij is, het juiste oogenblik te kiezen, om zijn instrument, het missiebusje, te bespelen.

Men kan zich zoo'n missiebusje op tweeërlei manier denken: ofwel opgehangen in de huiskamer, waar het permanent aan de missie herinnert, ofwel voor den dag komend bij feestelijke en buitengewone gelegenheden.

Hangt het permanent in de huiskamer, dan zijn de gelegenheden ontelbaar. Bij ontvangst van zakgeld per week of per maand, bij het opmaken der dagelijksche kas, (ik ken een firma, die 10 % voor zulk een doel bestemt en er nog nooit spijt van gehad heeft; integendeel, de zaken bloeien), bij honderd gelegenheden, die men in de huisgezinnen zeer goed kent, nog beter dan een buitenstaander, doet het busje zijn dienst. De kinderen reeds kennen het en leeren van jongsaf, iets van het hunne offeren voor de Missiën, en krijgen zoo reeds vroeg iets van dien geest van edelmoedigheid, den geest van meedeelzaamheid, die hun een buitengewone vreugde des harten bezorgt, en hun meer waard is dan een groot kapitaal. Sparen, en elke kleinigheid op een spaarbankboekje noteeren of inplakken 't is uitstekend, want ook spaarzaamheid moet geleerd worden. (ofschoon vele opvoeders tegenwoordig, — wel wat overdreven — oordeelen, dat zulks het egoisme of de zelfzucht sterk in de hand werkt), maar de edelmoedigheid en mededeelzaamheid voor het goede, is nog meer waard dan spaarzaamheid. Zij sluiten echter elkander niet uit, o neen. Ik heb iemand gekend, die het aan iedereen, die het hooren wilde, zegde: als ik mijn kinderen een klein kapitaaltje nalaat met den geest van barmhartigheid, dan laat ik hun meer na dan aan elk honderdduizend gulden. Zie, dat is de ware opvatting van Christelijk kapitalisme, dat zijn genot zoekt in wel te doen aan anderen met het oog op het eeuwige leven.

Bij buitengewone feestelijke gelegenheden kan een missiebusje schitterende diensten bewijzen. Hij of zij, die er voor staat, grijpt het als een speeltuig van den wand en weet er verlokkende tonen aan te ontleenen, of liever aan het hart, dat blaakt van missieijver. Aan toasten en speeches is bij zulke gelegenheden, als bruiloften, verlovingen, koperen, zilveren, gouden feesten, herinneringsdagen, verjaardagen enz. geen gebrek. De stroomen van zeer dikwijls nietszeggende welsprekendheid vloeien overvloedig, de sluizen staan open; laat er dan ook eens een speechje door heen loopen, dat aan de Missie herinnert. Och, zulk een hartig toespraakje vormt geen dissonant; want als men vreolijk is en voldaan, dan is men ook geneigd anderen in zijn geluk en voldaanheid te doen deelen. Probeert het maar eens, en ge zult succes hebben.

O, er wordt toch zooveel geld verspild bij vele gelegenheden! Als men hoort van diners, ook onder burgermenschen, van f 30 per couvert, van champagne, die f 15 per flesch kost (behalve het kurkegeld) en van poesjes na de koffie of bij het ijs, die een gulden per stuk kosten, dan misgunt men zeker niet aan de genieters hun genot, (ze kunnen het immers betalen), maar dan komt toch wel eens de gedachte op: Och, was er nu maar eens één procent van al die kosten voor de Missiën! Wat zou dat alles bij elkaar een kolossale som vormen! Niemand zou er iets om behoeven te missen en zoovelen zouden er door gebaat worden!"

Er zijn nog andere gelegenheden genoeg, waarbij het busje zijn dienst kan doen. In vasten en advent, vervalt er eens een feestje, kan dat vervallertje voor het missiebusje geen meevallertje worden? Er wordt een lotje uit de loterij getrokken, ook al is het de 100.000 niet, maar een kleiner sommetje, of een kunstvoorwerp van waarde of iets dergelijks; er is een meevaller in zaken, een buitenkansje, al is 't niet van een millioen; de oogst is goed uitgevallen, de vruchten zijn goed binnen gekomen, het salaris, week- of maandgeld is verhoogd, men heeft een erfenis, groot of klein, zoet binnengehaald, och, daar zijn in het dagelijksch leven duizend van die gelegenheden.

"Ja, maar ik denk er niet aan!" Goed, daar is juist het missiebusje voor, om er aan te doen denken. Het staat met open mond naar u te kijken, en zonder een woord te spreken, houdt het voor U een toespraak, die kort en bondig, hierop neerkomt: "Bij al uwe vreugden, gedenkt de Missiën, want ze hebben het zoo noodig!"

Een moeilijkheid is voor velen, waar halen wij zulk een missiebusje? Niets gemakkelijker dan dat. Men wende zich tot het secretariaat van den Priester-Missiebond, gevestigd: Doofstommen-Instituut, St. Michiels-Gestel. Daar zijn zij voor *Plaatselijke Missievereenigingen*, voor *Geestelijken en voor Zelateurs en Zelatricen* verkrijgbaar à 12 ct. per stuk en voor 10 ct. zoo men er 100 neemt. De plaatselijke missievereenigingen kunnen ze *gratis* verspreiden. De kosten worden goedgemaakt uit haar eigen propagandamiddelen.

En mochten zij nog geen propaganda-middelen hebben, dan kunnen zij, evenals de Geestelijken, de Zelateurs en Zelatricen de kosten laten dekken uit de eerste opbrengst van het busje, m. a. w. met de eerste 12 centen wordt het busje betaald.

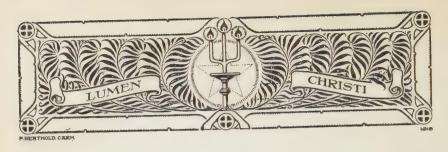
Men meene niet, dat het bedrag der kosten aan die busjes besteed aan de Missiën ontnomen is. Integendeel, zij zijn een zaadje, dat zestig-, tachtig-, honderd-, ja duizendvoudige vruchten geeft.

Waar moet de opbrengst dier busjes bezorgd worden? Daarin is men geheel vrij, mits die opbrengst aan de Missie ten goede komt. Wil men ze geven aan de plaatselijke Missievereeniging, aan de Voortplanting des Geloofs, aan de Kindsheid, aan de Ind. Missievereeniging, aan een Missiehuis, aan een Missionaris dien men kent, aan den St. Claver-, St. Clemens-, St. Fidelis-bond, aan den St. Dominicuspenning, aan de Javascholen, 't is altijd goed, als de Missiën er maar door gebaat worden.

Gaat dan de wereld in, gij nederige, zwijgende busjes, gedragen door een ijverige hand, gekoesterd door warme harten! Doet uw werk bij bruiloft en feest, vertoont u overal waar vreugde en overvloed is. Keert niet terug, tenzij gevuld met de bankjes der rijken, maar ook met het penninkske der weduwe. Hecht u vast in de huiskamer, gaat rond aan de feesttafel. Weest de schatkist van Christus. Herinnert er aan: wat men geeft behoudt men (voor 't eeuwig leven); maar wat men houdt, dat is men kwijt (bij den dood). Verzamelt de kruimeltjes, die van de tafels vallen en vormt met uw inhoud de spijs, die den armen heiden voedt ten eeuwigen leven!

Zoo moge het zijn of worden! Dat geve God!

C. ZWIJSEN, Rector.

DE KERKVERVOLGING IN MEXICO

ONDER HET SCHRIKBEWIND VAN CARRANZA.

Door de werkzaamheid der vrijmetselarij heeft in Mexico een kerkvervolging gewoed, die alleen door de Fransche revolutie en de bloedige Armeensche Christenmoorden in brutaliteit en wreedheid is overtroffen. Deze kerkvervolging werd bevorderd door de koud-berekende hebzucht van Amerikaansche winstmakers en aangemoedigd door den papenhaat van verschillende Protestantsche sekten in Amerika.

Een rustige en snelle ontwikkeling was aan Mexico verzekerd onder het 33-jarig monarchistisch bestuur van Porfirio Diaz. Maar in 1911 kwam de revolutie van Madero met de strijdleus: "Constitutioneele regeering en socialisatie van het grondbezit voor de bezitlooze Peons" (Indianen; ze vormen 80 % der bevolking). De storm der revolutie, eenmaal ontketend, zou jarenlang 't arme Mexico, dat reeds zoo dikwijls 't slachtoffer was geweest van de intriges der loge, teisteren.

In 1913 werd *Huerta* tot voorloopig President gekozen. Met vasten greep had hij het roer van het schip van staat in handen genomen. Maar de loge wilde een anderen koers. Huerta had toch bij de opening van het congres den naam van God genoemd! Dong hij niet naar de gunst der machtige, nationale Katholieke partij?

Carranza zou de uitvoerder zijn der loge-plannen. Van het Noorden uit trok hij op tegen Huerta. Machteloos stond Huerta tegenover dezen revolutionair. Want aan Carranza werden in het Noorden, waar Amerika aan Mexico grenst, volop wapens geleverd, terwijl voor Huerta alle Duitsche wapentoevoer was afgesneden door de Amerikaansche blokkade van de havenstad Vera Cruz. 14 Augustus 1914 trok Carranza dan ook zegevierend Mexico bin-

nen. De weg, waarlangs zijn overwinningstocht gegaan was, kenmerkte zich door rookende puinhoopen, geplunderde steden en kloosters, ontwijde kerken, mishandelde en vermoorde priesters en onteerde vrouwen.

Huerta vluchtte naar Amerika, waar hij gevangen genomen werd. Carranza was nu meester in Mexico. "Alles is in de beste harmonie en in den diepsten vrede" telegrafeerde Carranza de wereld in.

Een zonderlinge vrede!

De politiedienst en de gerechtshoven werden opgeheven. Steeds meer menschen werden gevangen gezet en als vee neergeschoten. De 70.000 schurken, die het leger vormden van Carranza, terrorizeerden alles. Niemand en niets was meer veilig, leven noch eigendom, vrouw noch dochter; men moordde en brandschatte in wellust en willekeur.

Naast de federalisten en de bezittende klasse gold de strijd vooral de Katholieke Kerk. Aan het hoofd van het Aartsdiocees werd een creatuur van Carranza gesteld; 30 geestelijken werden aanstonds gevangen genomen; de kloosterlingen werden verdreven; de katholieke scholen werden gesloten, ongeveer 70 kerken der hoofdstad trof hetzelfde lot; de Katholieke couranten werden onderdrukt; steeds nieuwe decreten werden uitgevaardigd, voornamelijk tegen de godsdienstoefeningen, de kerken en de priesters.

Carranza mocht zich echter niet lang in zijn oppermacht verheugen. In September trok een andere revolutionair Villa de hoofdstad Mexico binnen. Hij toonde zich eenzelfden tyran en kerkvervolger als Carranza. Maar Carranza's generaal Obregon, die zijn meester nog in misdadigheid en wreedheid overtrof, veroverde Mexico wederom. Zoo was voor de derde maal de stad het slachtoffer van een willekeurige, zich aan geen wetten storende tyrannie. Uit het Zuiden trok toen Zapata op, een andere volksmenner, die eveneens aan Carranza de macht betwistte. Deze veroverde nu de stad. Zou hij redding brengen?

Een zucht van verlichting ging op uit de toeschouwers, die den intocht der troepen zagen. Voorop ging een generaal met het vaandel van O. L. Vr. van Guadeloupe, de patrones van het land, en daarachter volgden de Peons met medailles der H. Maagd en der heiligen op hun borst. Feestgejubel klonk op uit de stad; de kerken werden weer geopend, de H. Mis werd weer gelezen; 22 Maart trokken 20.000 mannen en vrouwen in zegetocht door de stad; in blije ontroering stuwde de menschenmassa in de propvolle kerken haar Te Deum tot God op, om Hem te danken voor de verlossing.

Maar Zapata gaf niet lang tijd voor feestvieren. Na 2 dagen legde de wolf zijn schaapskleederen af en toonde zijn ware, bloeddorstige wolvennatuur.

Een schrikbewind begon, en Mexico begreep, dat het van Zapata even weinig te verwachten had als van Carranza en Villa. De stad was der wanhoop nabij ; onverschillig zag men toe, toen in Augustus 1915 Obregon, de generaal van Carranza, weer de stad bezette.

Zoo was Mexico een chaos van vechtende bandieten; 100.000 vluchtelingen waren reeds de ellende ontvlucht; hongersnood en

typhus vergrootten nog de ramp.

Carranza had wederom de teugels in handen. Amerika hield zich intusschen, als wist het niets van 't vreeselijk gebeuren in Mexico. Ten slotte moest het wel ingrijpen. Nadat Amerika viermaal tevergeefs een oproep aan de revolutionairen had gedaan om den vrede te herstellen in het land, erkende eindelijk Wilson Carranza met zijn bandietenregeering als de feitelijke regeering van Mexico.

De vrijmetselarij had opheldering kunnen geven in deze duistere zaak. Ook het volgende brengt licht: Gedurende 't eerste revolutiejaar werd voor 92 millioen dollar aan goederen naar Amerika gezonden, waaronder voor 47 millioen geroofd goed. Voor een spotprijs werden vele kostbare goederen door Amerikaansche handelaars opgekocht, onder conditie, dat 100.000 geweren en 50 millioen patronen aan de opstandelingen zouden worden geleverd. De Amerikaansche senator Hollis drukte zich hierover aldus uit: "De tegenwoordige Mexicaansche crisis werd met berekend overleg opgezet door de kapitalistische hyena's."

En de Protestantsche sekten in Amerika werkten de vervolging der Katholieken nog in de hand. Protestantsche predikanten namen in de Mexicaansche regeering een op den voorgrond tredende positie in; heele Protestantsche gemeenten, hun dominee's aan de spits, sloten zich aan bij het revolutionaire leger. Carranza van zijn kant ondersteunde ondanks zijn godsdienst-vijandig bestuur Protestantsche scholen en predikanten.

Carranza was erkend door zijn grooten buur, Amerika. Om die erkenning te verkrijgen, had hij beloofd "bescherming van leven, eigendom en godsdienst". Maar kon men van iemand met zulk een verleden verwachten, dat hij deze beloften zou nakomen?

Eenmaal erkend, kon hij zich dan ook met alle kracht wijden aan zijn taak: de vervolging der katholieken. Een kerkvervolging begon, al de andere verre in wreedheid overtreffende.

Vooral de provincie *Jucaton* waar Carranza *Alvarado* als gouverneur aanstelde zou het ondervinden. Alvarado wilde een eind maken aan het fanatisme van den godsdienst. De priesters werden verbannen, vele kerken leeggeplunderd en op de stootendste wijze geprofaneerd; de leeraars en zusters werden verjaagd.

Amerika vermeed intusschen angstvallig ieder conflict, en de slimme Carranza wist vrede te houden met Wilson. In Mexico zelf begon het echter te gisten: niet minder dan 8 leiders van opstandelingen stonden tegen Carranza op. Om sterker te staan tegen hen schreef hij einde 1916 verkiezingen uit: 2 % der bevolking, alleen zijn aanhangers, waren stemgerechtigd. 5 Februari 1917 werd een nieuwe Constitutie van Carranza's maaksel afgekondigd. 11 Maart kozen zijn aanhangers hem tot constitutioneelen President.

Zijn zegepraal was volkomen! Met alle kracht werkte hij nu aan de uitvoering zijner constitutie, bekend als de Constitutie van Queretaro.

Daarin werd de school aan de Kerk onttrokken; de evangelische geloften werden verboden. Al de kerken en kerkelijke goederen werden tot staatseigendom verklaard. Iedere staat mocht het aantal priesters, noodig voor de zielzorg, bepalen; den priesters werd het actieve en passieve kiesrecht, het erfrecht, 't verwerven van onroerende goederen ontnomen. De confessioneele pers mocht zich niet met politiek bemoeien; eveneens werden politieke partijen met godsdienstige kleur verboden.

De uitwerking van deze constitutie?

"Elf Bisschoppen en Aartsbisschoppen vertoeven als bannelingen in het buitenland. Honderden van priesters en duizenden van nonnen zijn verdreven, ongeveer 2000 scholen zijn onderdrukt'', aldus begon de Official Catholic Directory van 1917 zijn kerkelijke statistiek over Mexico.

De nood der kerk was het hoogst! Zou ook de redding nabij zijn? Z. D. H. Don Francisco y Iimenez, Aartsbisschop van Guadalajara en Metropolitaan van Mexico gaf den eersten bazuinstoot, die de katholieken op deed schrikken uit hun slaap.

20 November 1916 was hij, alle regeeringsmaatregelen trotseerend, weer in zijn diocees teruggekeerd. Ondanks alle gevaar, de loerende regeeringsspionnen handig ontwijkend, trok hij rond in zijn diocees, predikend, leerend, vormend en zelfs priesters wijdend, overal troostte en bemoedigde hij 't arme volk.

In een schrijven van 4 Juni 1917 verhief hij zijn stem tegen de onrechtvaardige artikelen van Queretara. Deze ongehoorde brutaliteit moest de regeering bestraffen. 5 Juli 1918 werd de Aartsbisschop over de grenzen gezet.

Een storm van verontwaardiging stak op onder de Katholieken. Ze werden zich weer hun kracht bewust, niet langer wilden ze zich krommen onder het tyrannenjuk. Een heele strijd begon. 60.000 katholieken verlangden hun geliefden Opperherder terug en eischten de intrekking der onrechtvaardige grondwetsartikelen. Nog vele andere pogingen werden aangewend. Onvermoeid zetten de katholieken echter hun onstuimigen stormloop tegen de regeering voort. In een rondschrijven dreigde de Vicaris-Generaal met algemeene staking van geestelijkheid en volk. I Augustus 1918 begon in de stad Guadalajara de algemeene staking; een maand later op het land. De huizen met rouwfloers behangen, prijkten met opschriften: "Wij protesteeren tegen de gevangenneming van onzen Doorluchtigen Opperherder en tegen de onrechtvaardige regeeringsbesluiten." De Katholieken spanden nu alle krachten samen, aan de slechte pers werd de oorlog verklaard, de vrijmetselaars werden geboycot, door vlugschriften werd de actie levendig gehouden en aangewakkerd.

I Februari 1919 luidden de klokken van Guadalajara weer, na 6 maanden zwijgen. De overwinning was behaald : de katholieken hadden hun Aartsbisschop terug ; de onrechtvaardige besluiten waren opgeheven. De kansen in Mexico waren gekeerd.

In den zomer van 1919 verraste Mgr. Burke, de voorzitter der Church Extension Society, de wereld met de blijde tijding, dat de kerkvervolging in Mexico had opgehouden. Inderdaad waren sinds 5 Februari 1919 de kerk-vijandige wetten opgeheven.

Waarvandaan die plotselinge zwenking der regeering van Carranza? Verschillenden, ook Katholieken, waren door honger en vertwijfeling onder Carranza's vanen gedreven; anderen waren met de revolutionnairen meegegaan om de hun voorgespiegelde idealen. De Jaqui-Indianen wisten niet eens, waartegen ze streden. Maar in het land begon het steeds meer te gisten; door de binnenlandsche onlusten was Mexico zijn economischen ondergang nabij. Daarenboven kwam in November 1918 de ineenstorting van Duitschland, waarmee zich de Mexicaansche regeering in verbinding had gesteld om een Duitsch-Mexicaanschen aanval te doen op Amerika, sinds 1917 Duitschland's vijand. Ook maanden verschillende stemmen in Mexico Carranza aan, om te regeeren in de richting van de meerderheid van het volk en de Constitutie van Queretaro te laten varen. Al deze redenen werkten mee aan de koersverandering van Carranza.

Zoo waren dus de kerk-vijandelijke wetten ingetrokken. Maar de kerkelijke vrijheid liet nog veel te wenschen over. Want de vroegere medewerkers van Carranza, socialisten, anarchisten, vrijmetselaars, Protestanten, wilden thans niet allen buigen voor de macht der Katholieken en den gang naar Canossa meemaken. De Protestantsche sekten in Amerika spanden bovendien al hun krachten in, om van den nood-toestand der katholieke kerk in Mexico te profiteeren, en 't bijna geheel-katholieke land (13½ millioen Katholieken, 50.000 Protestanten en 22.000 Heidenen) te protestantizeeren.

Maar ook de Katholieken deden en doen nog hun best. De politieke en kerkelijke vrijheid was hersteld: de candidaten voor de Presidentsverkiezing beloofden allen vrijheid van kerk en school, bescherming van persoonlijk eigendom en van de burgerlijke rechten. Op alle gebied werd aan de wederopbouw van Katholiek Mexico gewerkt. Op wel wat Amerikaansche wijze werden de Katholieken verzameld, om ze te scholen tot den strijd tegen de geheime en anarchistische machten.

Intusschen zou Carranza niet aan het bestuur blijven tot de Presidentsverkiezingen van Juli j.l. Een maatregel tegen den Staat Sonora werd door deze provincie als niet-constitutioneel afgekeurd. Sonora verklaarde zich onafhankelijk onder het Presidentschap van Adolf de la Huerta (een andere dan de voorloopige President Huerta van 1913). De opstand werd ondersteund door de generaals Obregon en Gonzalez. Carranza werd verdreven uit Mexico en op zijn vlucht door eigen partijgenooten vermoord. In Mei werd in een buitengewone zitting van het congres Adolfo de la Huerta, gouverneur van Sonora, gekozen tot voorloopig President van Mexico. We hopen, dat onder zijn bestuur de Kerk betere tijden zal beleven 1).

¹⁾ Bewerkt volgens de artikelen van p. G. Schurhammer S.J. in Die katholischen Missionen 1920, 76—81. 91—5, 110—2, 124—9.

DE EERSTE INLANDSCHE PRIESTER

IN HET APOSTOLISCH VICARIAAT VAN WEST-NIGERIA.

Op den 6den Januari van dit jaar, toen de Kerk blijde de Openbaring onzes Heeren aan de Heidenen herdacht, lag in de kleine en eenvoudige missiekerk te Asaba (in het Afrikaansche Vicariaat van West-Nigeria, toevertrouwd aan de Afrikaansche Missiën van Lyon) de eerste diaken, Paul Ogbedene Emecete, voor het altaar neergeknield, om uit de handen van den Apostolischen Vicaris Broderick het H. Priesterschap te ontvangen.

De eerste inlandsche Priester uit een uitgestrekt missieveld van bijna twintigmaal Nederland's grootte! Met welk een innige dankbaarheid, met welk een jubel in de ziel, met welk een rechtmatigen trots mocht het Gezelschap der Afrikaansche Missiën van Lyon neerzien op haren eersten inlandschen Priester, welken God haar schonk na zooveel edelmoedige offers.

Na 60-jarigen rusteloozen en onverpoosden arbeid, waarvan God alleen de waarde en de verdienste kent, na 60-jarig zwoegen onder een afmattend en moordend klimaat, na 60 jaren lijden en ontberingen van 500 missionarissen-paters, broeders en zusters — na gezaaid te hebben in tranen, wordt eindelijk in blijdschap de oogst binnengehaald, de eerste inlandsche Priester.

Klinken deze woorden niet als een ondankbaarheid tegen den Gever van alle goed? O. neen, want groote dingen heeft God gedaan te midden van een volk, dat gisteren nog neerzat in de schaduwen des doods en waarover heden de zon opgaat van Gods levendmakende genade in den eersten priester.

Wie eenig besef heeft van de geheel bijzondere moeilijkheden, waarmede de Missionarissen op Afrika's Westkust te kampen hebben, begrijpt, hoe uiterst verantwoordelijk en zorgvol de opleiding en wijding van inlandsche priesters is, gezien de omstandigheid, de hoogmoed en zinnelijkheid van den neger.

Maar wie gelooft in de almacht van Gods genade, wanhoopt niet aan de mogelijkheid. Want voorspeld was, dat uit alle volkenstammen de Heer zijn vrienden zou kiezen en men Hem overal een reine offerande zou opdragen voor Zijn aangezicht.

De mogelijkheid is een feit geworden. En volgens een brief van Mgr. Broderick, blijkt het voorbeeld van dezen eersten inlandschen priester de gelukkige voorbode te zijn van een groot getal ernstige roepingen tot het Priesterschap. "Paul's goed voorbeeld zal zeker aanmoedigend op de anderen werken; velen verlangen reeds vurig naar de bereiking van hetzelfde schoone doel. Gedurende de weinige weken, die sedert zijn wijding verliepen, hebben zich reeds meerdere onderwijzers en leerlingen aangemeld, die als seminarist wenschen opgenomen te worden. Maar, wij hebben helaas geen eigenlijk seminarie en ook geen priesters, die dezen jongelieden een vorming kunnen geven. Doch het is ons streven, de vorming der inboorlingen tot het priesterschap met alle krachten te bevorderen, want dit is voor de Missies zoo uiterst belangrijk."

En in een anderen brief meldt Mgr. Broderick, dat hij slechts een leemen hut met strooien dak heeft, om zijn aanstaande seminaristen een onderdak te geven. En daar zullen zij dan tevens hunne studiën moeten voltooien. Deze woorden in al hun soberheid spreken voor zich zelf. en wijzen op de noodzakelijkheid, dat krachtig gesteund moet worden: Het Liefdewerk van den H. Petrus tot opleiding van een inlandsche geestelijkheid I).

Lyon, 17 Maart 1920.

J. MUIJSER.

I) Men kan dit Liefdewerk steunen als Stichter, door een som gelds te storten noodig tot het stichten van een blijvende studiebeurs: f 2500.—; als Weldoener, door jaarlijks de studiekosten van een seminarist te betalen f 250.—; als lid, door I cent in de week of jaarlijks 50 centen bij te dragen. Voor Nederland is door Z.Em. Kard. van Rossum tot Directeur benoemd prof. Dr. Jan Smit, Seminarie, "Rijsenburg" Driebergen, en zijn gewestelijke comité's opgericht te Amsterdam (Stadhouderskade 126) en te Maastricht (Capucijnengang 5).

MISSIE EN SCHOOL.

HOE OF DOOR WELKE MIDDELEN DE R. K. ONDERWIJZERS EN ONDERWIJZERESSEN DEN MISSIEGEEST KUNNEN OPWEKKEN

Slechts op de voornaamste wil ik meer bijzonder de aandacht vestigen. Zij worden onderscheiden in middelen, ten doel hebbend opwekking en onderhouding van den missiegeest en verspreiding van missiekennis onder het onderwijzend personeel, en andere ten doel hebbend den missiegeest onder de schooljeugd te bevorderen 1).

I.

MIDDELEN TER OPWEKKING VAN DEN MISSIEGEEST ONDER HET ONDERWIJZEND PERSONEEL.

Tot de eerste worden o.a. gerekend:

a. Lezingen, met of zonder lichtbeelden over het missiewerk, door een der onderwijzers, door een missie-Pater of anderen. Met opzet zijn in de Statuten van de Missie-sectie voor Onderwijzers en Onderwijzeressen lezingen door een der leden voorop gesteld. Vooral om twee redenen.

Geen beter middel om de noodige missiekennis te verwerven, om U van den waren missiegeest te doordringen, om uw hart in heilig liefdevuur voor de missies te ontvlammen, dan het bewerken en 't houden van een missielezing voor uw collega's.

Omtrent tal van missiekwesties, die in verband staan met opvoeding en school, kunt gij vooral, die jarenlang in de praktijk van het onderwijs hebt doorgebracht, de noodige voorlichting geven. Ik noem slechts de volgende:

Moet de stof van het missieonderwijs bij de verschillende leervakken, geschiedenis, aardrijkskunde, enz. worden ondergebracht, of moeten er afzonderlijke uren aan het missie-onderwijs besteed worden? 2)

¹⁾ Zie Aflev. 1 blz. 58. — Ook in het Aartsbisdom kwam in de St. Lebuinusvereeniging eene missie-sectie van R. K. Onderwijzers tot stand. Zij werd opgericht in de vergadering van 25 Oct. 1919, waarin als spreker optrad prof. Dr. Jan Smit van Rijsenburg. De Statuten komen grootendeels overeen met die van de missiesecties in het bisdom Den Bosch.

²⁾ Door een bekenden pedagoog werden degelijke redenen aangehaald voor het eerste. Wie echter kennis heeft gemaakt met de prachtige geillustreerde missieleesboekjes door den Zendings-Studieraad te 's Hage uitgegeven, o. a. "Kleine Kleuters in de Zendingslanden" zal toegeven, dat ook een leesboekje van de laatste

Moeten er leesboekjes vervaardigd worden, waarin uitsluitend missieleeslessen voorkomen of verdient het meer aanbeveling in de leesboekjes der lagere school hier en daar een missie-leeslesje in te lasschen?

Moeten die leesboekjes één doorloopend missieverhaal geven, in verschillende lessen afgedeeld, of wel korte, afgewerkte verhalen, die elk slechts één

of twee lessen in beslag nemen? 1)

Ziedaar eenige van de vele vragen, waarover, zoo niet uitsluitend, dan toch vooral personen, die van rijke ervaring kunnen spreken, onderwijzers en onderwijzeressen, een grondig oordeel kunnen vormen.

Lezingen dus door de Onderwijzers, ziedaar wat ik U ter opwekking van den missiegeest onder de leden en ook niet minder voor een vruchtbare

missie-actie in de school dringend meen te moeten aanbevelen.

b. Tot bereiking van hetzelfde doel wordt nog aangeraden de circuleering van geschikte missielectuur. Hoe die circulatie kan geschieden en hoe ook anderen in het bezit kunnen gesteld worden van geschikte missielectuur, kan in een bijeenkomst nader worden geregeld.

In de circuleerende porteseuille en de missiebibliotheek mogen vooral niet ontbreken boeken, brochures en tijdschriften, die betrekking hébben op het Missieonderwijs in de school en het huisgezin en op de binnen- en buiten-

landsche missieactie. Zeker mogen daarin dus niet ontbreken:

De Annalen tot Voortplanting des Geloofs, uitgegeven door het Instituut voor Doofstommen te St. Michiels Gestel, waarin behalve buitenlandsch missienieuws telkens een kort overzicht wordt gegeven van de missieactie hier te lande, over de organisatie en den vooruitgang van het groote missiegenootschap, van de Voortplanting des Geloofs.

De Annalen der H. Kindsheid, uitgegeven door het R. K. Jongens-Weeshuis, Tilburg, waarin dikwijls schoone missieverhalen, uitermate interessant voor

kinderen, voorkomen.

De Missie bij het Onderwijs, Handboek voor priesters en onderwijzers, door P. Tarcisius (Malmberg-Nijmegen), waarin op practische wijze geleerd wordt, hoe het missieonderwijs zich aan het onderwijs in de verschillende vakken der school: het katechismus-onderricht, de bijbelsche geschiedenis, geschiedenis en aardrijkskunde kan aansluiten.

Missieactie en Jeugd, uitgegeven door de diocesane Missiecomité's (verkrijgbaar "Coudewater" Rosmalen), een practische brochure, waarin zoo schoon wordt uiteengezet van hoeveel belang missieactie en missiegeest bij de opvoeding zijn, hoe de opvoeding, de karaktervorming door het missie-

onderwijs kan gediend worden.

soort uitmuntend aan het beoogde doel kan beantwoorden. De titels der lessen van dit boekje luiden: Van een klein jongentje in China; een Afrikaansch Schatje; een Perzisch Parellje; Water-kindertjes (Zuidzee-eilanden); een Bloempje uit Japan; Van een kleinen Roodhuid enz. Een doorloopend verhaal in verschillende lesjes afgedeeld, geeft het leesboekje: Van een kleinen Papoea, eveneens door den Zendings-Studieraad uitgegeven.

1) Hoe in Protestantsche kringen over die kwestie gedacht wordt kan men o. a. vinden in het Pedagogisch Tijdschrift voor het Christelijk onderwijs in het artikel

Zendings-Onderwijs, afl. 31 Mei en 30 Juni 1918.

Missionswissenschattlicher Lehrerinnenkursus, te Munster. (Verlag Buchhandlung Asschendorff.)

De Katholieke Missiën en het Christelijk Huisgezin, geïllustreerd maandschrift, (uitgave van het Missiehuis "St. Willibrord" Uden).

Onze Missiën in Oost en West (Claessens-Sittard.), en last not least het Orgaan van den Priester-Missiebond, Het Missiewerk, in welks rubriek: Missie en School, naar ik vertrouw, onze beste pedagogen en onderwijzers hun kennis en rijke ervaring ten dienste van het missieonderwijs en der missionaire opvoeding zullen stellen. Gelijk wij veel verwachten van lezingen van onderwijzers voor onderwijzers, zoo verwachten wij ook vooral van hen practische, degelijke voorlichting door hun bijdragen in "Het Missiewerk" 1).

II.

MIDDELEN TER OPWEKKING VAN DEN MISSIEGEEST ONDER DE LEERLINGEN.

Ter bereiking van het tweede doel: Opwekking van den missiegeest onder de schooljeugd, wordt vooral aangedrongen op:

a. Propaganda in de school voor het Genootschap der H. Kindsheid. Voor dat missiewerk vooral moet men de kinderen hoogachting en vurige liefde trachten in te prenten. Van dat Genootschap moeten alle kath. kinderen, arm en rijk, lid worden. Geen vereeniging is meer geschikt om het kind met vurige liefde voor het missiewerk te bezielen. Geen enkele andere missievereeniging, ja, wij mogen misschien zeggen, geen enkel ander georganiseerd godsdienstig werk levert kostbaarder vruchten op voor het zielenheil. Officiëele opgaven wijzen uit, dat er jaarlijks door de Kindsheid omtrent een millioen kinderen aan de genade van het H. Doopsel deelachtig worden. Zij wijzen uit, dat er in 't geheel recds meer dan 20 millioen kinderen aan de macht van het heidendom ontrukt zijn. - En toch zijn dit niet de eenige, misschien zelfs niet de kostbaarste vruchten van het werk der H. Kindsheid. In het jaar 1916 gaf Z. H. Paus Benedictus XV op het Vaticaan eene audientie aan den Protector Kardinaal en de zelatricen der Kindsheid van Rome, waarbij tevens een 5000 Romeinsche kinderen tegenwoordig waren. En daarbij sprak Z. H. o.a. de volgende woorden:

"Ik durf niet beslissen aan welke kinderen het Genootschap der H. Kinds"heid meer nut aanbrengt, ofwel aan de heidensche kinderen die daardoor
"de genade erlangen van het H. Doopsel, ofwel aan de christelijke kinderen
"die daardoor tot de beoefening van de verhevenste christelijke deugden
"gebracht worden".

En hij voegde er dan ook bij, dat een moeder aan haar moederplicht te kort schoot, wanneer zij haar kinderen niet in de H. Kindsheid liet opnemen.

r) Nog tal van andere missiewerken en missietijdschriften verdienen bijzondere aanbeveling voor de missiebibliotheek der Missie-sectie. Om niet te breedvoerig te worden, verwijzen wij daarvoor naar het tweede aanhangsel van het werk van Pater Tarcisius: "De Missie bij het onderwijs" blz. 218—223. (Missie literatuur)

De kinderen, u toevertrouwd, ware sympathie inprenten voor het werk der H. Kindsheid, hen de verplichtingen der H. Kindsheid godvruchtig leeren volbrengen, dat is ongetwijfeld een der meest verheven middelen om den waren missiegeest in de jeugd op te wekken en te onderhouden. — Een krachtigen steun bieden U daarbij de *Annalen der H. Kindsheid*, die treffend schoone, voor kinderen passende verhalen leveren.

b. Bijzonder wordt voor het doel nog aanbevolen Missiebespreking bij het onderwijs in de aardrijkskunde en andere leervakken der school.

Op welke wijze dit kan geschieden wordt op voortreffelijke wijze uiteengezet in de brochure Missieactie en Jeugd.

De vakken waaraan de missiebespreking zich gemakkelijk kan aansluiten, zijn vooral de aardrijkskunde, geschiedenis, het lees- en godsdienstonderwijs. Bij de aardrijkskunde van ons eigen land kan gewezen worden op de voornaamste hier bestaande missiehuizen, kan dan tevens een en ander worden medegedeeld over den oorsprong en het doel dier stichtingen en over de congregaties, door welke zij werden opgericht. Bij de aardrijkskunde onzer overzeesche bezittingen en van vreemde landen kan gewezen worden op de missievelden die daar door onze Hollandsche Missionarissen, de Paters Jezuieten, de Capucijnen, de Paters van Steil en van Tilburg, alsmede door verschillende Hollandsche vrouwelijke congregaties bewerkt worden. Daarbij kan verteld worden over hun heldhaftigen arbeid, over de moeilijkheden waarmede zij in hun bekeeringsarbeid hebben te worstelen, over hun doopleerlingen, hun catechisten, hun scholen, hun zieken- en melaatschenverpleging, de onschatbare diensten die zij aan de christelijke beschaving en de Kerk bewijzen. Dat alles zal krachtig medewerken om in het kind een vurige sympathie voor het missiewerk in te prenten, dat zal ongetwijfeld de roepingen tot het missieleven krachtig aanwakkeren, dat zal in de leerlingen verheven idealen, oprechte godsdienstige gevoelens aankweeken. Zoo zal dit onderwijs dus ook worden godsdienstig, karaktervormend, opvoedend onderwijs.

In het onderwijs in de geschiedenis moet bijzonder de aandacht gevestigd worden op de eerste groote geloofsverkondigers in de verschillende landen, op een Willibrordus, een Bonifacius, Servatius, Franciscus Xaverius e.a. En duidelijk moet worden aangetoond, dat zij waren de eerste groote missionarissen in die landen. En daarom moet hun arbeid in verband gebracht worden met dien van de missionarissen van den lateren tijd. De kinderen moeten het duidelijk inzien, dat het werk b.v. van onze vele Nederlandsche missiebisschoppen, van een Mgr. Hamer, Mgr. Biermans, Mgr. Ter Laak en Mgr. van Roosmalen, een Kard. Lavigerie een voortzetting is van den arbeid der Apostelen en dier eerste geloofsverkondigers. Geschiedenis kan en moet in een Roomsche school voor een groot gedeelte behandeld worden als Missiegeschiedenis.

Missiebespreking kan op voortreffelijke wijze verbonden worden met het leesonderwijs. Waarom ook nu en dan niet een missie-lesje laten lezen en behandelen? De leeslessen, zegt men terecht, moeten boeiend, aantrekkelijk zijn voor kinderen. Maar dat kunnen in hooge mate zijn verhalen uit het missieleven. Het vreemde, het romantische, het avontuurlijke trekt de jeugd

aan. Maar is het leven van onze missionarissen niet rijk aan wonderlijke avonturen? Hoe jammer, dat op onze Roomsche scholen nog zoo'n droevig gebrek bestaat aan geschikte missielectuur! Wat zijn we in deze nog ver achter bij de Protestanten! Mochten de missiesecties van de Vereenigingen der R. K. Onderwijzers en Onderwijzeressen spoedig in die droevige leemte voorzien. En als ik dan in deze eenig advies mag geven, dan zou het dit zijn: Bestudeert en bespreekt eerst eens in uwe sectievergaderingen de vragen boven op blz. 26 en 27 gesteld over de inrichting der missieleesboekjes en slaat daarna zoo spoedig mogelijk de handen aan het werk om in bedoelde leemte te voorzien.

Dat het godsdienstonderwijs, het onderwijs in den Katechismus en de Bijbelsche Geschiedenis, tal van aanknoopingspunten biedt voor een nuttige missiebespreking, zult gij allen zonder nadere aanduiding wel begrijpen. De les b.v. over het Geloof is uitermate geschikt om de kinderen te overtuigen van de groote waarde van den schat des Geloofs, van den dank dien zij God voor die kostbare gave verschuldigd zijn. Bij die gelegenheid kan worden uitgeweid over de ellende waarin de kinderwereld in de heidensche landen gedompeld ligt en worden uitgelegd op welke wijze men die ongelukkige kinderen te hulp zou kunnen komen. Zoo bieden veel andere lessen, als die van de Verlossing, van de H. Kerk, van de Liefde, van de Tien Geboden, van het H. Doopsel, van het Onze Vader, enz. tal van ongezochte gelegenheden om het missiewerk te bespreken en de kinderen op te wekken dit door gebed en aalmoezen te steunen.

Na het verschijnen van het schoone werk van Pater Tarcisius De Missie bij het Onderwijs, een vrije bewerking van Pater Schwager's Die Katholische Heidenmission im Schulunterricht, acht ik het volstrekt overbodig verder over dit punt uit te weiden. In dit werk, dat elke onderwijzer of onderwijzeres, die zijn leerlingen den missiegeest wil inprenten, zich moet aanschaffen, wordt duidelijk uiteengezet hoe de missiebespreking zich bij het godsdienstonderwijs kan aansluiten en worden tal van schoone voorbeelden aangehaald, waardoor de grondwaarheden van ons H. Geloof nader belicht en verduidelijkt kunnen worden.

Ik meen echter hierbij een tweevoudige bemerking te moeten voegen van den schrijver van *Missieactie en Jeugd*. De eerste is: Men wachte zich voor al te veelvuldige of te gezochte missiebesprekingen bij het onderwijs. Men benutte alleen die gelegenheden waarbij zich het nut of de noodzakelijkheid als vanzelf voordoen. Overdrijving in deze zou èn het onderwijs èn de missiesympathie schaden.

Eene tweede, niet minder gewichtige bemerking is deze:

Benutten wij de missiebespreking niet alleen om liefde voor de missies in te prenten, maar benutten wij ze ook en vooral om in het kind edele en godsdienstige gevoelens van dankbaarheid, edelmoedigheid, waardeering van den schat des Geloofs en van de heiligmakende genade, enz. op te wekken. Uw doel moet niet zoozeer zijn op te voeden voor de missie, als wel op te voeden door de missie.

A. HERMUS.

VOOR HET H. GELOOF EN DE KUISCHHEID GEMARTELD.

BIJ DE ZALIGVERKLARING DER MARTELAREN VAN UGANDA.

De heerlijkste kroon op het heerlijkste werk is de martelkroon

op het missiewerk.

Die martelkroon siert de jeugdige missie van Noord-Nyanza en werd haar plechtig uitgereikt door Benedictus XV, als deze vóór enkele maanden de 22 martelaren van Uganda zalig verklaarde, en hun de eer der altaren waardig keurde.

Grootsch was de taak, die kardinaal Lavigerie op zich nam, toen hij den aartsbisschoppelijken zetel beklom. "Algiers is voor mij niets dan een opengesloten poort naar een onbeschaafd werelddeel van 200.000.000 zielen, aan welke wij de weldaad van het Katholiek

Apostolaat moeten brengen."

Tot dat doel had hij zijn Congregatie der Afrikaansche Missiën gesticht. En nauwelijks verliep een jaar, of de eerste Witte Paters trokken het onbekende binnenland in, drongen door tot het Victoria-Nyanza meer en knielden neer aan zijn oever om den zegen Gods over hun apostolischen arbeid af te smeeken.

Een zegen, die hun in rijke mate gewerd.

Of moet de dauw van Gods genade niet reeds rijkelijk zijn neergedaald over het koninkrijk van Uganda, als de missionarissen daar een bevolking aantreffen "voor de waarheid ontvankelijk"?

"Zoodra de Missionarissen zich in de taal van het land konden uitdrukken, werden zij omringd door Catechumenen. Hun getal nam met den dag toe."

"En zooals eenmaal in het heidensche Rome, geschiedde het, dat de christelijke leer het meest ingang vond aan het koninklijk hof".

Maar niet slechts in de snelle toename der geloovigen zou de Kerk van Afrika aan de oude Roomsche Kerk gelijk zijn. Het woord van den Stichter zou ook aan haar bewaarheid worden: "Zij hebben Mij vervolgd, zij zullen ook u vervolgen. Doch de eerste geschiedschrijver zou ook hier kunnen getuigen, dat het bloed der martelaren het zaad der Christenen was.

Met het verhaal van den marteldood van Karel Lwanga, Mathias Murumba en hun 20 gezellen ons medegedeeld door den eersten Vicaris van Noord-Nyanza, Mgr. Liviñhac, "wordt aan de geschiedenis der kerkvervolging van vroegere eeuwen eene bladzijde toegevoegd, verheven en bewonderingswaardig als geen andere."

Verwacht niet, dat wij hier het geheele geschiedverhaal gaan overnemen, dat de schoone Annalen der Afrikaansche Missiën haar lezers bieden.

Maar zouden wij zoo onheusch kunnen zijn de bede van den dichter niet in te willigen, die vraagt :

Laissez-moi vous chanter une page d'histoire, Page de sang, Tracée par un témoin au soir de la victoire....

Een enkele bladzijde uit dit boeiend martelarenverhaal. Een ooggetuige verhaalt, hoe, na het bevel van den bloeddorstigen en wellustigen koning Mwanga: "Dat allen, die bidden, aan dezen kant gaan staan", Karel Lwanga, Kizita en alle christen hofjonkers met zeldzame vastberadenheid aanstonds naar de aangewezen plaats gingen en door de beulen met ruwe touwen werden gebonden en als vee buiten de binnenplaats gesleept.

"Karel Lwanga, hoofd van de Christen hofjonkers werd van zijn makkers gescheiden. Waarschijnlijk hoopte men dezen gemakkelijker tot geloofsverzaking te kunnen brengen. De beul Senkolé vroeg den koning, Karel aan hem over te leveren, en beloofde, dat hij dezen zou folteren, gelijk hij het verdiende. Hij begon dus met vuur aan de voeten van den martelaar te leggen. Het vuur aanblazend, zei hij tot hem:

"Laat God nu komen om u uit dit vuur te redden."

"Ge weet niet, wat ge zegt. Ge giet nu verfrisschend water op mijn lichaam, maar de God, Dien ge nu met spot beleedigt, zal u eenmaal in waarachtig vuur dompelen."

Daarna in zich zelven gekeerd, verdroeg hij zijn lange marteling, zonder één enkele klacht te uiten.

De drie jongsten van de hofjonkers, Simeon Sébuta, Dionysius Kamiuka

en Wélabé — deze laatste nog slechts Catechumeen — wekten het medelijden op van het hoofd der beulen. De oude beul Mkadjanga, die in zijn loopbaan van strafrechter nog nooit zijn wreedheden op zulke jonge kinderen had uitgeoefend, was besloten, ze te redden.

"Verklaart eenvoudig, dat ge niet meer zult bidden, en de kabaka zal u gratie schenken."

De kinderen antwoordden: "Wij zullen niet ophouden met bidden, zoolang we in dit leven zijn."

Mkadjanga drong er niet verder op aan, daar hij hoopte, dat het gezicht der folteringen, hun kameraden aangedaan, ze gemakkelijker dan zijn woorden zou overhalen. Ze werden dus, met de anderen, naar den heuvel Namugongo, niet ver van St. Maria van Rubaga geleid. Zij waren ongeveer twintig in getal. Een stapel droog riet of rijshout was op den top van dien heuvel bijeengebracht. De beulen pakten dat rijshout als een bos samen om ieder der slachtoffers en bonden het vast. Simeon, die zag dat er om hem geen bos werd gemaakt en vreesde dat hij niet tot de Martelaren zou mogen behooren, riep uit: "Waar is mijn bos? Allen hebben er een. Ik wil er ook een hebben."

De beulen deden alsof zij naar deze bede luisterden en bonden hem gelijk zijn makkers en zoo ook Dionysius en Wélabé.

Toen de bossen gereed waren, werden ze de een op den ander gestapeld. Onder de veroordeelden was ook de zoon van Mkadjanga zelf, de jonge Catechumeen Mbaga. De ongelukkige vader had alles beproefd om zijn zoon tot iets, wat op een verzaking aan het H. Geloof geleek, te brengen doch te vergeefs. Tevergeefs ook had hij gehoopt, dat het gezicht der folteringen zijn zoon van gedachte zou doen veranderen; doch het kind had zich in het riet

laten binden, zonder een woord te zeggen.

Op het laatste oogenblik beproefde de vader het nog eens: "Mijn kind, zoo zeide hij, stem er alleen maar in toe, dat ik u in mijn huis verberg, niemand zal u daar ontdekken."

"Vader", zoo antwoordde het kind, "ik wil niet verstopt worden. Gij zijt slechts een slaaf van den koning. Hij heeft u bevolen, mij te dooden; indien gij het niet doet, zult gij u veel onaangenaamheden op den hals halen en ik wil u deze besparen. Ik weet, waarom ik ter dood word gebracht: om mijn godsdienst. Vader, dood me."

Toen gaf Mkadjanga, om zijn zoon het schrikkelijk lijden van den vuurdood te sparen, aan een van zijn beulsknechten bevel, om zijn zoon los te maken uit zijn bos en hem met een stok een slag in den nek te geven — zoo worden hier vrienden gedood. — Het lijk werd daarna weer in het riet gebonden en op zijn plaats gelegd.

Na de voltrekking van dit eerste doodvonnis, werd het vuur bij de voeten der slachtoffers aangestoken; om ze aldus zoo lang mogelijk te folteren, en ook in de hoop, dat bij het naderen der vlammen verscheidenen hun Geloof zouden verzaken. IJdele hoop! De Martelaren openden den mond wel is waar, maar enkel om gezamenlijk de gebeden op te zeggen, welke wij hun geleerd hadden.

De beulen riepen hun toe: "Weet wel, dat niet wij u dooden, maar Nendé,

1

Mkasa, Ributra. (Namen van godheden onder de heidensche Baganda). Alleen onze goden zijn het, die u dooden, omdat gij ze duivelen genoemd hebt.

Tal van stemmen stegen toen uit de vlammen op en zeiden: "Indien de duivels ons dooden, dan zijt gij immers hun dienaren."

Een half uur daarna waren de rietbossen verbrand en zag men niets meer dan een reeks van lijken, half verbrand en met asch bedekt."

Treffend ook is het martelverhaal van den bloedgetuige Mathias Murumba.

"Een onzer Christenen, eveneens waardig om in zijn bloed de Kerk in Uganda te bevestigen, was sinds lang reeds voor vervolging aangewezen. Het was Mathias Murumba, gedoopt den 8en Mei 1882. Hij had alle plichten van den godsdienst altijd met groote nauwkeurigheid vervuld. Hij begreep niet, dat men den waren weg, als men dien slechts eenmaal kende, nog ooit weer kon verlaten. Sinds zijn H. Doopsel leefde hij kalm met zijn Christen vrouw en zijn kinderen, aan wie hij zelf den Catechismus en de gebeden leerde. Hij was rechter in een der voornaamste districten van het land.

Reeds in de eerste dagen der vervolging werd hij aangehouden. Men bracht hem voor den minister, die met minachting op hem neerziende, zeide:

"Is dit Murumba? Deze heeft dus op zijn leeftijd nog den godsdienst der blanken aangenomen?"

"Ja, ik ben het."

"Waarom bidt ge?"

"Omdat ik wil bidden."

"Ge hebt al uw vrouwen weggestuurd: ge maakt dus zelf, zoo vroeg de minister op spottenden toon "uw eten klaar?"

"Heeft men mij," hernam Mathias, "voor uw rechtbank gebracht, omdat ik zoo mager ben, of om mijn Geloof?"

Zich tot de beulen wendend, riep de minister in toorn uit : ,,Voert hem weg en doodt hem."

"Ik verlang niets anders", zeide Mathias.

"Beulen!" schreeuwde de minister, die zich door zooveel standvastigheid vernederd gevoelde, "ge zult hem handen en voeten afhouwen en hem zijn vleesch uit den rug scheuren en dat voor zijn oogen roosteren." En smadelijk lachend voegde hij er aan toe: "God zal u wel bevrijden."

Mathias, die door deze beleediging, aan God aangedaan, in zijn innigste liefde was gekrenkt, antwoordde fier: "Ja, God zal mij bevrijden, maar hoe Hij het zal doen, zult gij niet zien; want Hij zal mijn ziel tot zich opnemen, en slechts mijn lichamelijk omhulsel in uw handen laten."

Mkadjanga beschouwde het als een plicht, om dit bevel, hoe wreed ook, zoo getrouw mogelijk na te komen. Om niet door toeschouwers gestoord te worden, voerde hij den onverschrokken christen naar den eenzamen heuvel van Savaridja.

Men vertelt, dat Mathias met gebonden handen en een touw om den hals, zijn beulen met vluggen stap en met een van vreugde stralend gelaat volgde.

Zijn vriend Lucas Banabakintu, denzelfden dag als hij gedoopt, en even vurig christen werd terzelfdertijd naar de strafplaats geleid.

Onderweg ontmoetten de beulen een man, van wien zij meenden — men weet niet waarom — dat hij ook christen was, en zonder eenige rechterlijke uitspraak bonden ze hem en voerden hem weg met de twee anderen. Mathias echter sprak voor hem ten beste: "Ik ken al degenen, die bidden, maar deze bidt niet: laat hem gaan." Deze man werd dan ook losgelaten.

Op de strafplaats aangekomen hieuw Mkadjanga den veroordeelden Mathias beide handen en voeten af en liet ze onder zijn oogen roosteren. Daarna legden de beulsknechten hem met het aangezicht ter aarde en rukten hem toen stukken vleesch uit het lichaam. Al deze gruwelijke folteringen ontlokten dezen heldhaftigen christen geen enkele klacht.

De beulen riepen geheel hun kunst ter hulp, om het bloedverlies tegen te gaan en alzoo den Martelaar een langen doodstrijd te bereiden. Zij slaagden daarin maar al te wel, want men heeft ons verteld, dat slaven, die drie dagen daarna riet gingen snijden, langs de martelplaats komend, een stem hoorden, die hen riep. Zij kwamen nader. De stervende smeekte om wat drinken, maar op het gezicht van dat lichaam, zoo afgrijselijk verminkt, sloegen ze op de vlucht en lieten hem zijn offer volbrengen, in dezelfde verlatenheid, waarin de Goddelijke Meester zonder eenige verlichting het Zijne voltrok.

Men zegt, dat de hyena's en de roofvogels zijn lichaam hebben geëerbiedigd, en dat het door de zon zou zijn uitgedroogd. Wij hebben hierover echter tot nu toe geen zekerheid kunnen verkrijgen."

> "Een aard, met zooveel bloed bedropen, "Schiet palmen en olijven uit."

Overvloedig rijk zijn de vruchten, die de missie van Uganda sinds de vervolging heeft voortgebracht.

Laat het mij ook vergund zijn een enkel getal aan de uit haar aard dorre, maar welsprekende statistiek te ontleenen, die we in het feestnummer der "Annalen" aantreffen.

Op het oogenblik der vervolging waren er nauwelijks duizend gedoopten in 't land. Op 30 Juli 1916 telde het Vicariaat van Oeganda 150,603 Neophieten en ongeveer 80.000 Catechumenen.

Het groot seminarie telde Juni 1916 vijf en dertig studenten, van welke zeven in philosophie en acht en twintig in theologie.

Het klein seminarie telde 66 leerlingen. De priesterwijdingen in het groot seminarie zijn begonnen den 29 Juni 1913 met twee zwarte priesters, in 1915 werd de derde zwarte priester gewijd; in 1918 nog twee andere. Van dezen datum af zullen er, naar menschelijke berekening ieder jaar zwarte priesters gewijd worden. De Congregatie der Zwarte Zusters heeft reeds een vijftigtal geprofesten.

Het bloed der martelaren is werkelijk het zaad der Christenen geworden. Ook wij besluiten met den wensch:

"Moge het Rijk Gods zich meer en meer uitbreiden onder de stamgenooten der gelukzalige martelaren van Uganda en aldus de wensch van den Heiland worden vervuld: Er zij maar één schaapstal en één Herder."

FERD. FRANSSEN.

MISSIEWEKEN.

DE MISSIEWEEK VAN NIJMEGEN. 8—16 Mei 1920.

Nijmegen, de oude keizerstad, mag de dagen van 8—16 Mei 1920 boeken in hare geschiedenis onder de mooiste van Roomsche levensuiting, kordaatheid en durf. Nijmegen heeft getoond, enthousiast getoond nog de oude roomsche stad te zijn en te willen blijven.

Wat zou de oorzaak zijn van die spontane, grandioos verloopen missie-manifestatie? Gods genade voorzeker en het gebed der kleinen." Maar immer en immer dacht ik in die gelukkige dagen: Zou het niet de zegen zijn door de opgeheven hand van den missionaris Bisschop Martelaar Mgr. Hamer uitgespreid over zijne dierbare geboortestad, en haar missielievende inwoners?....

Geheel Nijmegen stond die dagen in het teeken der missieweek en der missietentoonstelling. Er was algeheele, geestdriftige deelneming tusschen rijk, jong en oud; alle standen deden mee. Er werd gegeven, en blij gegeven, om de hooge materieele kosten, door zulk een onderneming gevergd, te bestrijken. Nagenoeg alles werd gratis pro Deo gedaan; om maar iets te noemen: versiering en arrangement der Tentoonstellingszaal in "Burgerlust," de éénig mooie kinderoptocht met praalwagens en muziek, huisvesting en verzorging der Missionarissen, enz. enz.

In plaats van mij te wagen aan een dorre opsomming of een afschrijven van 't programma, wil ik bij eenige momenten stilstaan, op eenige glanspunten attent maken, en tegelijk eenige onderdeelen der zeer geslaagde *missieactie* in 't licht stellen. De Missieweek werd Zaterdag 8 Mei ingezet door een onvergetelijken kinderoptocht, de prachtigste die misschien ooit in Nederland gezien is. 3000 kinderen, jongens en meisjes namen er deel aan. Tien praalwagens, de een al mooier dan de andere, onderbraken die kilometerslange guirlande van juichende kleinen. Zes muziekkorpsen, voorop de kranige kolonialen met fiere marechaussee-ruiters, deden lucht en harten trillen van blijheid en enthousiasme. Hoe moeten Gods Engelen met welbehagen hebben neergezien op die kleinen. Zij hielden op 't gebed der kleinen, den regen tegen, die dreigde. En oude missionarissen weenden stil van aandoening en dachten: "dat moesten onze Chineesjes, Javaantjes, Negertjes eens zien." Het was werkelijk geniaal gedacht van 't Comité, alles in te zetien door de kinderen. Die waren dagen van tevoren niet te houden en hebben de heele goede stad Nijmegen in lichte laaie vlam van geestdrift gezet, ouders, tot grootvaders en grootmoeders toe.

Op Zondag 9 Mei was in alle kerken een Algemeene H. Communie van Nijmegens' katholieken, op Dinsdag en Woensdag (11 en 12 Mei) gevolgd door een generale H. Communie der hinderen: voor het succes van het missiewerk, d.i. voor de uitbreiding van Gods Rijk op aarde.

Gebed, H.H. Communies voor de Missiën is 't voornaamste. Laat men dat toch niet vergeten! Met alle millioenen der aarde, al het goud der wereld, kan men niet één Neger bekeeren. Het deed zoo goed dit op de feestvergadering Vrijdagavond (14 Mei), door Dr. Brom te hooren uiteenzetten. Gewis, geld is er noodig, veel zelfs, maar dat komt van zelf, ik zou bijna zeggen automatisch, als men maar veel en vurig bidt, en de kleinen laat bidden. En juist dat is zoo troostend in onzen kerkelijken roomschen godsdienst van solidariteit, dat b.v. de armste werkmansvrouw, het armste kind door hun gebed en penninkske even veel kan doen — we zullen het in de eeuwigheid zien — voor de missie, als de rijke. Allen moeten en kunnen minstens bidden.

De zes Feestvergaderingen hadden plaats in de "Vereeniging" den "Schouwburg", in de zaal van den "R. K. Volksbond" en in de zaal van de "St. Jozef-Gezellen Vereeniging". De eene vergadering was al luisterrijker en brillanter dan de andere. Soms waren de zalen dubbel uitverkocht en moest de politie bij den kaarten-verkoop de orde handhaven. Als sprekers traden op: P. Verheggen, Red., P. Desiderius, O.C.; P. Croonenburg M.S.C.; P. Frencken S.J.; Dr. G. Brom, en de Apost. Prefekt Dr. Vesters.

De slotvergadering in de "Vereeniging" Zondagavond 16 Mei bekroonde waardig het geheel. De reusachtige zaal was overvol: 2000 menschen. De elite van roomsch Nijmegen was daar. Mgr. Diepen, de Herder van het Bisdom en de patriarchale Missie-Bisschop Mgr. Sweens uit de Binnenlanden van Afrika, waren op het podium gezeten met leden van den Dioce-

MISSIEWEKEN

sanen Priestermissiebond en een groote schaar van missionarissen. Het was overweldigend. Niemand kan dien feestavond vergeten. Hoe glinsterden de gezichten, wat vlammen van heilige geestdrift schoten uit de oogen der 2000 aanwezigen op 't electriseerend woord van den onvergetelijken zielenmeesleurenden Pater van den Geest O.P. En onder het "Te Deum" van Van der Hulst!

De Missietentoonstelling in de schoone zaal van "Burgerlust" met de attracties beneden en buiten! Bladzijden zouden gevuld moeten worden om het voornaamste aan te stippen. Aan kapelaan Fruijtier, lid van het diocesane missie-comité van Breda, komt de eer toe dit "novum" in Augustus 1919, in de missieactie te hebben ingeschakeld. Rotterdam volgde; nu Nijmegen, Den Haag, 's-Bosch, Bergen op Zoom, straks Amsterdam. Deze volkenkundige Tentoonstelling, die tot doel heeft om ons roomschen, jong en oud, ja de kinderen vooral, eenige kennis bij te brengen van al die vreemde volken, waar missionarissen werkzaam zijn, is ook in Nijmegen uitmuntend geslaagd.

Dertien "stands" in 't midden en langs de zijden der zaal en verder in de voorhal, vertegenwoordigend even zoovele missie-congregaties en missioneerende orden. Enorm was de toeloop van bezoekers. Den eersten dag al 1800; op Hemelvaartsdag 3500; den laatsten Zondag bijna 4000! Soms moesten honderden worden weggestuurd, wijl de politie de zaal overvol vond. Die duizenden menschen keken naar die vreemde uitgestalde dingen maar luisterden nog veel meer met gretig oor naar de vertellende Missionarissen. En dan 't bezoek aan de Tentoonstelling van de jongens en meisjes op Dinsdag, Vrijdag en Zaterdag!

Hoe hebben zij genoten! Wij, missionarissen, rekenen vooral op de nawerking dier missiedagen, missieweken, der heele Missieactie in de toekomst. Aan God is 't bekend, hoewel roepingen voor priester-missionaris, missiebroeder, missiezuster in die kleine hartjes ontloken zijn.

De Kindervoorstellingen op Dinsdag, Woensdag, Vrijdag en Zaterdag, voor jongens en meisjes, groepsgewijze, hebben prachtig gewerkt. Men kon 't die gezichtjes aanzien, hoe de missieliefde insloeg in die hartjes. Hoe gretig luisterden zij alweer naar den koutenden missionaris, of keken nooit moede naar de lichtbeelden op 't doek, en hoe weenden velen van meelij en ontroering bij 't opvoeren van het zoo pakkende op 't ontvankelijke kindergemoed zoo berekende tooneelstukje "In 't land der zwartjes"!

Iets bijzonder moois en treffends was de *Pontificale Mis* door Mgr. Sweens gecelebreerd in de Augustijnerkerk op Zondag 16 Mei, den sluitingsdag.

Voor ons christen volk is steeds iets bijzonder roerends gelegen in het zien van een Missie-Bisschop; dit was bijzonder het geval bij 't zien van de patriarchale goedig-vaderlijke verschijning van den witten Missie-Bisschop Mgr. Jos. Sweens. Het merkwaardige dezer Pontificale Mis was dat alle ministranten van de troondiakens af tot de lichtdragers Missionarissen waren van verschillende Orden en Congregaties, een kleine twintig! Ook dat gaf een beeld onzer heerlijke roomsche ééne Kerk. Gelijk in een groot leger de soldaten der verschillende regimenten en wapens, met hun verschillende uniformen de eene al kleurrijker dan de andere, allen broederlijk vereenigd zijn in hun trouw en toewijding aan hun vorst, zoo dienden ook hier de verschillende missionarissen rondom hun Bisschop den Koning des Hemels.

Onze kranige jeugd de Voetballers mogen we niet vergeten. Op Zondag 16 Mei, van 12 tot 5 uur, was er missievoetbalwedstrijd aan den Hazenkampschen weg. Twee Bisschoppen Mgr. Diepen en Mgr. Sweens gaven door hun tegenwoordigheid voor goed een religieus cachet aan deze nobele lichaamsoefening, waarbij ook de ziel winnen moet. Wat een animo, wat een vechtlust voor de goede zaak, voor de Missie nu, bij de 5000 enthousiaste toeschouwers!

De Nijmeegsche missieweek heeft, Breda, Den Haag, en Rotterdam niet te na gesproken, een record geslagen. "Noviomagum victrix" zeide Mgr. Diepen, en zoo is het. Een superieur succes! Nijmegen en omstreken zijn wakker gemaakt, om praktisch mee te doen aan de missieactie door bidden en geven.

Vele katholieken in alle parochies zijn toegetreden, gelijk 't behoort als leden van 't Genootschap tot Voortplanting des Geloofs' en van de H. Kindsheid. En de particuliere actie van de missionarissen, vooral van de missionarissen in onze eigen koloniën van Oost en West, zal er geen schade bij lijden,

Wien nu, naast Gods genade en den zegen van Mgr. Hamer, komt de eer toe van 't prachtig slagen dezer Missieweek? Ik zou willen zeggen: aan de heele goede stad Nijmegen, oud en jong, arm en rijk. Indien ik wil specificeeren,dan is de keus moeilijk. Niemand echter zal 't mij euvel duiden, indien ik op de eerste plaats noem het organiseerend talent, den durf, de geestdrift van den éénigen P. v. d. Geest O.P. met zijn staf van medehelpers en medehelpsters samen goed geteld 300! Zij waren de electrisatoren, de stuwende krachten die alles in vuur en vlam zetten.

De Pers, de locale vooral, en voorop de kloeke "Gelderlander" verdient bijzondere hulde. Er was dan ook sectie voor Pers en Reklame. Goed gezien! De missieactie heeft reclame noodig.

Er was een statig Eere Comité van 41 leden, en een centraal Comité van 7, de werkende, drijvende mannen. En dan een uitvoerend Comité, onderverdeeld in acht secties: kinderfeesten, Pers en Reclame, Decoratie- en Tentoonstelling-Beheer (46 leden), Ontvangst en Hotel-commissie, Dames-zelatricen (150 leden), Festiviteiten, Secretariaat, eindelijk Financiën. Allen hebben met liefde en toewijding bijgedragen tot het slagen dezer prachtige missieweek.

Gods loon is hun allen verzekerd, en ook de hartelijke dank der missionarissen. J. VAN DER BURGT, W. P. 40 MISSIEWEKEN

DE HAAGSCHE MISSIEWEEK.

6-13 Aug. 1920.

In ons universeele tijdschrift Het Missiewerk behoort ook de herinnering aan de Haagsche Missieweek 6—13 Aug te worden bewaard. Het programma toonde dezelfde opvatting als de Rotterdamsche en Nijmeegsche voorgangsters, en het succes bleef ook nu niet uit. Heel katholiek den Haag — de allerhoogste kringen niet uitgezonderd — nam er een werkzaam aandeel aan; en behalve de belangstelling 1) der kerkelijke hoogwaardigheidsbekleeders (Mgr. Nicotra, Mgr. Terzian, Mgr. Sweens en Mgr. van Roosmalen) mocht de missietentoonstelling ook een waardeerend bezoek ontvangen van Prins Hendrik, van den Minister van Koloniën en van den Haagschen burgemeester.

Een paar opmerkingen kunnen wellicht tot het beter bereiken van het doel der missieweken — belangstelling te wekken door kennis te verspreiden — iets bijdragen.

Zou bij de missie-tentoonstelling niet meer en vooral duidelijker de aandacht op den omvang, den aard, de methode en het succes van de werkzaamheid der missionarissen gevestigd kunnen worden? Dit gebeurt nu bijna uitsluitend door photo's en geschriften. Maar deze trekken vanzelf minder de aandacht, dan de kostbare ethnographische collecties, die uitstekend het karakter der heiden-volken illustreeren, maar niet direct de geloofsprediking. Dit heeft ook op het verklarend woord der missionarissen merkbaren invloed; zoo hoorde ik b.v. op de Haagsche Missietentoonstelling een zeer interessante causerie over Javaansche kunst; maar niets over het bekeeringswerk op Java. Bij de Paters van het H. Hart van Tilburg zag ik echter een zeer duidelijke en de aandacht-trekkende teekening, die de verhouding der godsdiensten in den Indischen Archipel en de vooruitgang van de geloofsprediking — de missie der Kei-eilanden en van Nieuw-Guinea in beeld bracht; bij de Priesters van het H. Hart (Bergen-op-Zoom) zag ik een groote en duidelijke maquette van een missiepost in Stanley-ville (Afrika). Zou er in dezen geest niet meer te doen zijn? Ik begrijp, dat dergelijke sprekende uitbeelding van het missie-werk nog niet in alle missie-congregaties bestaat; dat het een heel werk is, om die graphische voorstellingen

r) Ook het Ministerie van Koloniën had een inzending.

MISSIEWEKEN 41

e.d. te maken. Maar nu de missietentoonstelling zoo goed inburgert, nu loont het voor de verschillende missie-huizen toch wel de moeite, om ze samen te stellen. En als ze op een tentoonstelling aanwezig zijn en besproken worden, zullen zeker meer kennis, meer inzicht en dus meer blijvende belangstelling voor het Missiewerk het gevolg zijn.

In dezelfde lijn als deze opmerking valt ook het "Ingezonden Stuk" van een missionaris in de Maasbode, die er op aandrong met de missieweek te verbinden een serie lezingen (liefst met lichtbeelden) waarin de omvang, de methode en het succes van eenige missiën behandeld worden; in Rotterdam gebeurde dit eenigermate op de kinderfeesten; maar is het nog niet veel doelmatiger om deze voorlichtingsmethode ook voor de volwassenen toe te passen?

Waar onze Missie-weken en missie-dagen zoo geheel en al aan kennis-verspreiding gewijd zijn, zal het aan de goede werking van dit nieuwe levensvatbare instituut zeker ten goede komen, als de innerlijke waarde in boven aangeduiden zin vermeerderd wordt; want dan is ook de blijvende uitwerking grooter.

TH. M. P. BEKKERS.

BOSSCHE MISSIETENTOONSTELLING

26-30 Juni 1920.

Ze is uitnemend geslaagd, dank zij de buitengewone medewerking van we kunnen zeggen : van heel katholiek 's-Hertogenbosch. Wij beproeven een kort verslag te geven, ofschoon het verre van volledig is.

In de stad wezen wapperende vlaggen, smaakvolle winkeletalages, sprekende affiches, en banderollen op het bijzonder gebeuren. De massale eerepoort aan den ingang van Casino noodde tot intreden; de vestibule was herschapen in een weeldrig hoekje vol mooie doeken en elegante plooien; rechts een keurig sigarententje, de tentoonstelling ondergebracht in de groote zaal.

Wij vinden daar inzendingen van de St. Josephcongregatie van Mill-Hill; van de Zusters van het Gezelschap J.M.J. in Ned. en Eng. Indië; de witte Paters van Kard. Lavigerie; de Oost-Indische missies der Paters van het H. Hart te Tilburg; de missie van Scheut-Sparrendaal; van Borneo en Sumatra der Paters Capucijnen; van de missionarissen van het Goddelijk Woord te 42 MISSIEWEKEN

Steyl-Uden; van de Paters Redemptoristen, Dominicanen, Franciscanen en Carmelieten; van de Paters van Bergen-op-Zoom, Ginniken, de Afrikaansche missiën van Keer; — benevens een interressante expositie der Bossche missienaaivereeniging.

Bij de officieele opening begroette de Voorzitter Mgr. C. C. Prinsen allereerst de drie missiebisschoppen Mgr. Sweens, Mgr. Bos en Mgr. van Roosmalen, verder den HoogE. Heer Vicaris. tevens deken der stad, den Commissaris der Koningin en echtgenoote, het dagelijksch Bestuur der Gemeente en de talrijke Dames en Heeren uit alle kringen van den Bosch. Het initiatief dezer tentoonstelling ging uit van de actieve Bossche missievereeniging St. Franciscus Xaverius, aan welke Mgr. dank bracht voor haar arbeid. De Voorzitter verzocht daarna aan Mgr. Sweens de tentoonstelling te willen openen, waaraan Z. D. H. gaarne voldeed. Nadat nog het woord was gevoerd door Mgr. Pompen en Wethouder van Meerwijk, werd een rondgang gemaakt door de groote zaal, waar de smaakvolle inzendingen waren tentoongesteld.

De exotische voorwerpen, door de bewoners der verschillende missiegebieden vervaardigd, trokken de aandacht om den smaak en het geduld, waarmee ze gemaakt zijn. De waranda is omgetooverd in een typisch oostersch milieu, waar de Arabische koffiebar, de loterij enz. zijn ondergebracht; in de koffiekamer, die niet meer te herkennen is, is een confiserie-afdeeling, een werptent enz. opgetrokken en in al deze afdeelingen zijn talrijke jonge dames onvermoeid bezig, het den bezoekers zoo aangenaam mogelijk te maken.

Na eene algemeene H. Communie der kinderen in alle parochiekerken werden in alle kerken predikaties door missionarissen gehouden met collecten.

De Kinderoptocht op Zondag 27 Juni, waaraan 4000 kinderen deelnamen, was in één woord schitterend onder leiding van Frater Balduinus en verscheidene Bossche kunstenaars gearrangeerd. Het was een geheel zoo warm van kleur als het rijkste palet ze nauwelijks kan tooveren. De praalwagens stelden voor: Eerste geloofsverkondiging in Nederland, Laat de kleinen tot Mij komen, Missiewerk van heden, Pater Donders, Door Maria tot Jesus, De Volkeren tot de H. Kerk gebracht, Mgr. Hamer, Pater Dobbe, Zusters van het Gezelschap J. M. J. op weg naar de missie, het godsdienstonderwijs in de missies, De Hoop der toekomst, De

martelaren van Oeganda. Bijzonder sympathiek na den langen rondtocht was de hulde, aan den ingang der Ruische poort gebracht aan Pater Dobbe, den Bosschen priester-martelaar; de ingang was feestelijk door draperieën afgesloten en boven zijn portret lazen wij in calligrafische letters:

Ter roemrijker gedachtenis van den zeereerwaarden Pater C. M. Jos. A. Dobbe, geboren te 's-Hertogenbosch, 19 Mei 1864 en te Tie-Ko-Tankoeo in Mongolië door heidensche boxers in zijn kerk met een groot aantal zijner bekeerlingen den 22 Augustus 1900 levend verbrand, ter wille van het H. Geloof. — Zijn stadgenooten huldigen Hem weder op 27 Juni 1920, ter gelegenheid der Bossche missiefeesten".

Toen de Dobbe- en Bisschop-Hamerstoet de plaats had bereikt, legde een der meisjes een grooten krans met roode bloemen gesmukt voor de beeltenis van den priesterheld neer, een treffend oogenblik, dat werd bijgewoond door de bisschoppen en talrijke geestelijke en wereldlijke autoriteiten. Een knapenkoor van ruim honderd Chineesjes zong met begeleiding van het Bossche processiekorps onder leiding van Frater Philoteus het volgend lied:

U eert op blijde wijze De Roomsche Bossche jeugd, Maar hooger psalmen rijzen In 's hemels paradijzen Als weerklank harer vreugd!

Wij leggen frissche bloemen Voor Uwe beeltnis neer; Wij blijven hoog U roemen U zegevierend noemen: Een martlaar van den Heer.

Richt, pater Dobbe, uw oogen Van 's hemels hoogen trans Op ons vol mededoogen, Die tot Uw beeltnis togen; O, zegen allen thans.

Vooruit, met moed ten strijde! Zij onze leus voortaan! Wij willen fier en blijde Het missiewerk verbreiden Zoolang ons hart zal slaan. 44 MISSIEWEKEN

Denzelfden avond hadden drie Sectie-Vergaderingen plaats, die onder leiding stonden van Mr. Fr. Teulings, Wethouder Krijgsman en Rector Stein, en waar door Pater Verheggen C.S.S.R., Pater Wouters van Keer, en Pater Baptist van het missiehuis van Tilburg, voor talrijke aanwezigen voordrachten werden gehouden en lichtbeelden vertoond.

Gedurende al deze dagen, begunstigd door het heerlijkste weder, stroomde er een talrijke menigte voortdurend naar Casino en genoot van den uitleg der onvermoeide missionarissen en de aangeboden attracties en even onvermoeid boden vele Dames en Heeren aan alles wat men wenschen kon (en niet gratis!); iederen avond hadden welwillend aangeboden muzikale uitvoeringen plaats in den prachtigen tuin. De geldtelling bij het einde van elken avond bewees, dat niet tevergeefs was gearbeid. De Bossche missiefeesten vonden hun bekroning in den slotavond in gebouw Luxor op Woensdag 30 Juni. Hier trad als Spreker op de bekende Dr. G. Brom en werd de 20 minuten-lange film vertoond, opgenomen bij gelegenheid van den op Zondag gehouden kinderoptocht.

DE MISSIEWEEK VAN AMSTERDAM.

14-21 October 1920.

Amsterdam om acht uur 's morgens. Is U er om dien tijd wel eens geweest?

Om zeven uur, o, dan is het nog wel wat stil, maar langzaam-aan komt er beweging op straat. Meer en meer. Doch om acht uur, dan is er volle bedrijvigheid; die naar kantoor, die naar atelier, die naar weer wat anders; dan stroomt het in veel straten van fietsen; dan zitten... en ook hangen de trams vol... dan is het de tijd, waarop ge Amsterdam ziet ontwaken.

Waarom of ik dit in het "Missiewerk" schrijf? Wel heel duidelijk; want ziet, in dat stadium is Amsterdam nu voor de Missies.

Vroeger waren het enkelingen.

Maar nu kunnen we gerust zeggen, dat de belangstelling voor de Missies zich degelijk gaat toonen.

Dat was te zien bij het Feest van de H.Kindsheid, dat jaren lang, ik zou zeggen, gesluimerd heeft, zóó stond als de straat om zeven

MISSIEWEKEN 45

uur. Doch nu ontwaakt is, heerlijk ontwaakt, en vol bedrijvigheid zich vertoonde bij het laatste feest. Toen was het niet, meer in een kerk, toen was het in vijf kerken, de St. Augustinus, de St. Bonifacius, de St. Nicolaas en Barbara, de O. L. Vrouw Rozenkrans, de St. Rita. . . . Mocht ik niet spreken van acht uur er is beweging gekomen, volle beweging, de Kindsheid gaat met reuze-stappen vooruit.

Amsterdam om acht uur.... U weet wat ik daarmee bedoel. Het staat ook zóó met de belangstelling van de grooteren. U heeft toch zeker al gehoord van de A. M. A., dat is van de Amsterdamsche Missie-Actie; we krijgen in October hier een groote Missie-week; die geheele beweging noemen we de A. M. A. Amsterdam zal toonen de verre Missies te beminnen, zal aan allen en op allerlei wijzen toeroepen: A. M. A. bemin de verre Missies. En als ik nu zoo eens gadesla, wat er voor het welslagen van die week gedaan wordt, dan zie ik alweer Amsterdam om acht uur. Volle beweging naar alle kanten, volle toewijding, om die week schitterend te doen zijn; . . . neen, niet meer de enkelen (of zoo gij wilt de velen) zullen toonen de Missies te beminnen, ze willen het nu allen toonen.

Amsterdam om acht uur maar er is ook nog een Amsterdam om twaalf uur, wel te verstaan midden op den dag en dan is het een drukte, waarbij niets haalt, waarbij acht uur niets is. Dan is op straat mijnheer, mevrouw, dan is op straat de middenstander, de werkman, dan is op straat zoo groot als klein; vol o zoo vol

Kijk daar sluit ik mee, ik hoop dat er eens een tijd komt, dat het met de belangstelling voor de Missies ook zoo gaat dat allen . . . allen meedoen en meewerken voor de verre Missies.

Daarvoor vooruit Genootschap van de H. Kindsheid; vijf kerken hebt ge bezet, rust niet, tot ze alle dien dag dienst doen!

Daarvoor allen op naar de A. M. A.; naar de tentoonstelling, naar de uitvoeringen enz. enz., maar ook, en dat allereerst, op in die dagen naar de kerken.

2 Juni.

B. VAN LEEUWEN, Corresp. van Amsterdam.

MISSIE-ACTIE DER R. K. HOOGESCHOOL-STUDENTEN.

EEN STUDENTEN-INTERNATIONALE?

Door middel van den Z. E. P. Vullings, M.S.C. zijn de Nederlandsche Hoogeschool-Studenten in contact gekomen met een Amerikaansch collega, Floyd Reeler, Field secretary Cath. Student's Mission Crusade. Daar wordt, evenals hier, de behoefte tot internationale samenwerking gevoeld en om hiertoe te geraken hebben beide organisaties zich tot haar Duitsche en Zwitsersche collega's alreeds gewend. Ook met de Fransche en Belgische Studenten moet het bestaande contact nauwer worden; terwijl getracht wordt zoo spoedig mogelijk met de Engelsche collega's in verbinding te komen. In den loop der vacantie zal ook dit wel gelukken.

Ten slotte hopen we op onzen missiecursus in Steyl als een der sprekers den Zwitserschen secretaris der Studentenmissieactie te begroeten. Aldus wordt alles voorbereid, opdat, wanneer straks de R. K. Studenten-Internationale gaat geboren worden, de internationale studentenmissieactie onmiddellijk als een flinke onderafdeeling haar taak over de geheele wereld kan beginnen.

FRANS OP DE COUL, h.t. Abactis R. K. Stud. Missie-actie.

Missiecursus te Steyl. Van 25 tot 27 Aug. zal in het Missiehuis te Steyl een missiecursus gehouden worden, waaraan heeren- en dames-studenten en ook Seminaristen kunnen deelnemen. De dames kunnen tegen een zeer matige vergoeding logeeren bij de Eerw. Zusters, de Heeren in het Missiehuis te Steyl.

Als sprekers zullen optreden de bekende missiologen Freytag, P. Schwager en Prof. Dr. Schmidlin. O.a. zullen de volgende onderwerpen worden be-

sproken: Missieactie nationaal of internationaal, het academ. missievraagstuk enz.

Naar men ons meldt, zullen ook Mgr. Wolff en de Apost. Prefect der Soenda-Eilanden de cursus bijwonen, misschien ook eenige Zwitsersche studenten.

Een prachtige vooruitgang in onze missieactie!

"EEN GENEESKUNDIGE CURSUS VOOR MISSIONARISSEN".

Reeds meermalen is door missionarissen het verlangen uitgesproken naar meerdere kennis op het gebied der geneeskunde. Wel wordt in sommige missiehuizen een elementaire cursus gegeven, waarin voornl. de hygiene en verbandleer wordt behandeld, doch tijdens het verblijf in de missielanden wordt door vele missionarissen de behoefte naar uitgebreider medische kennis sterk gevoeld. Eenigen tijd geleden trachtte men te komen tot een gezamenlijke medische cursus aan de R. K. Leergangen. Deze is echter door omstandigheden niet tot stand gekomen.

Nu zal van 14-21 October te Amsterdam een missieweek worden gehouden. Paters van de meeste orden en congregaties zullen hierbij tegenwoordig zijn. Misschien is dit een goede gelegenheid tot organisatie van een medische cursus, een cursus waarop door bevoegde krachten die onderwerpen der medische wetenschap weer in 't bizonder zullen worden behandeld, die den missionaris bijzonder belang inboezemen.

Een bespreking tusschen de missionarissen der verschillende congregaties onderling zal juist in dien tijd meer kans van slagen hebben, waar in de A'damsche Missieweek o.a. ook zal worden besproken de "Medische Missie". Wat hen, die bizonder belangstellen in deze hulpfactor bij het bekeeringswerk licht met elkaar in aanraking brengen zal.

Om schriftelijke gedachtenwisseling over deze zaak mogelijk te maken stelt de Amsterdamsche R. K. Studenten missieactie afd. Missie en Geneeskunde, adres: Gebouw G. en W. Heerengracht 415, A'dam, zich hiervoor gaarne beschikbaar. G. v. B.

ERRATA.

In het laatste nummer van "Missiewerk" wordt op pag. 289 gesproken van Verslag der 2de internationale Missievergadering . . . etc. Dit moet zijn Verslag der 2de interacademiale Missievergadering etc.

INDIË EN DE INDISCHE MISSIES.

HET ZILVEREN PRIESTERFEEST VAN MGR. M. G. VUYLSTEKE, APOSTOLISCH-VICARIS van CURAÇAO.

Terwijl de Dominikaansche Missie van Curaçao op 11 Juli haar gouden Jubileum viert, zal haar Apostolisch-Vicaris Mgr. Vuylsteke op 15 Augustus zijn zilveren Priesterfeest herdenken. Een kroon van 25 Priester-Missionarisjaren siert onzen Bisschop, jaren van een prachtige en krachtige activiteit. Daarom mag de Curaçaosche Missie dit zilveren jubilé in groote dankbaarheid herdenken, want daaraan is het grootste deel dezer vruchtbare jaren gewijd geweest, en veel, zeer veel heeft Curaçao aan zijnen Apostolisch-Vicaris te danken.

Na acht jaar in verschillende parochies der Curaçaosche Missie met veel vrucht te zijn werkzaam geweest, werd Pater Vuylsteke in 1904 door zijn Oversten uitverkoren om een nieuwe missie te beginnen op Porto-Rico. Dat was een zware taak, die hem op de schouders werd gelegd. Maar met moed en vertrouwen, en sterk door den steun zijner wakkere medehelpers Pater Luyckx en Pater Selbach werd het werk, hoe zwaar en moeilijk en ondankbaar het bij den aanvang ook lijken mocht, aangevat en met taaie volharding voortgezet. Geduld overwint 't al, heeft ook vele der moeilijkheden, die aan die missie verbonden waren, overwonnen en uit den weg geruimd.

Hoe zwaar de arbeid was, die hen daar wachtte, moge blijken uit het feit, dat bij hun aankomst hun de zorg werd opgedragen van de parochie van Yauco, die 27.000 zielen telde, waarvan de groote meerderheid in de bergen verspreid woonde en al sinds jaren haar godsdienstplichten niet meer waarnam. Door jarenlange verwaarloozing stonden zij vreemd tegenover het Christelijk geloof en de Christelijke zeden. Het godsdienstig leven was zoo goed als uitgestorven, het zedelijk peil op schrikbarende wijze gedaald, ontelbaar velen waren het slachtoffer geworden van spiritisme en verschillende sekten, bijna ailen vervreemd van Kerk en Katholieke plichten. Daar nicest met mannenmoed de hand aan 't werk geslagen, om het verlorene terug te winnen, om de vlam des geloofs, die in veler harten geheel was uitgedoofd of verborgen lag onder de assche van onverschilligheid, weer aan te wakkeren tot nieuwen gloed.

Die zorgen en arbeid werden nog üeel zwaarder, toen de Paters het jaar daarop, bij de aankomst van nieuwe missionarissen, ook met de parochies van Bayamon en Isabela, resp. met 22.000 en 15.000 zielen, belast werden. Onder het doortastend en wijs bestuur van Pater Vuylsteke, die Vicaris der missie was, werd er met vrucht gearbeid en de weg bereid voor het weder opleven van den Katholieken geest onder die zoo lang verlaten en verwaarloosde bevolking.

Van 1904 tot 1910 was Pater Vuylsteke er als hoofd der missie werkzaam, toen hij, als opvolger van Mgr. van Baars z.g. tot Apostolisch-Vicaris van Curação benoemd werd. 29 September op St. Michielsdag, den patroonsdag van onzen Bisschop, werd hij in de kathedraal van San Juan op Porto-Rico tot Bisschop gewijd, en kort daarop, den 17 October, deed hij zijn intrede in Curaçao dat hem altijd zoo na aan het hart gebleven was.

Het werk kroont den meester, geen schooner kroon voor onzen jubileerenden Bisschop, dan de werken in die 10 jaren tot heil der zielen en tot bloei der missie tot stand gebracht. Mgr. Vuylsteke is de man van aanpakken. Is hij eenmaal overtuigd dat een of ander werk voor den bloei der missie noodig of nuttig is, dan komt 't er, wat offers aan tijd, aan arbeid en zorgen, aan geld het ook moge kosten. Dan staat hij voor niets en hij rust niet voor het werk is tot stand gebracht. Daarvoor bezit Mgr. Vuylsteke een reuzenvertrouwen op Gods Voorzienigheid, dat ook nooit beschaamd werd, maar hij ontziet ook geen moeite en arbeid, ontziet zich niet om zelf den bedelstaf ter hand te nemen en al bedelend voor zijn missie rond te trekken. In het hart, waar zooveel zorg woont, voor zijn missie en zijn volk, moet toch ook wel een groote liefde branden, een liefde, die haar bekroning en belooning vindt in de liefde en aanhankelijkheid van zijn volk.

Wordt Mgr. Niewindt de grondlegger van het Katholiek onderwijs in de missie van Curaçao genoemd, Mgr. Vuylsteke verdient in den vollen zin des woords den naam van "Kampioen van het Bijzonder Onderwijs." Onder hem heeft het Bijzonder Onderwijs een reuzenstap vooruit gedaan. Onder hem heeft het, na jarenlange miskenning, geleidelijk, stap voor stap, eindelijk het pleit gewonnen van gelijk-berechtiging met het Openbaar Onderwijs. Onder hem heeft het zich zoo sterk ontwikkeld, dat het glansrijk de vergelijking met het Openbaar Onderwijs kan doorstaan. De bestaande scholen, waarvan vele nog dagteekenden uit den tijd van achterstelling en daarom maar uit een heel schrale beurs gebouwd waren, werden bijna allen verbouwd, vergroot, gemodernizeerd, terwijl daarenboven op verschillende plaatsen nog nieuwe schoolgebouwen verrezen, die aan alle eischen van hygiëne en comfort voldoen.

Zoo groot was de liefde van Mgr. voor de jeugd, dat hij zelfs zijn zorg over haar uitstrekte buiten de school en een afzonderlijk blad voor de jeugd oprichtte, om daarmee de kinderen thuis bezig te houden en ze zoo te onttrekken aan den slechten invloed van de straat. Ja zelfs tot de meest verlaten en verwaarloosde, tot de meest beklagenswaardige der Curaçaosche maatschappij, ging zijn zorg, en hij stichtte een huis waar deze arme verlatenen een katholieke opvoeding genieten en worden opgeleid tot nuttige leden der maatschappij.

Maar dat ging alles niet van zelf. Daarvoor moest gewerkt, gezorgd, gebedeld en gebeden worden, en het blijft de groote verdienste van Mgr. Vuylsteke, dat hij het heeft aangedurfd, sterk in zijn groot vertrouwen op de Voorzienigheid en ook op de liefde der geloofsgenooten.

Na het onderwijs, dat op de eerste plaats komt, omdat van goed onderwijs voor een groot deel de toekomst afhangt, kwam de zorg voor het godsdienstige. Het was een voortdurende zorg voor Mgr.Vuylsteke zijn geloovigen in staat te stellen, naar behooren hun godsdienstplichten waar te nemen. Waar zulks voor velen moeilijk was, om de te groote afstanden of te kleine

kerkjes, werden nieuwe parochies opgericht met kerk en school, en de te kleine kerkjes vergroot of vervangen door flinke ruime kerkgebouwen. En nog liggen de plannen gereed voor drie nieuwe parochies, die alleen op de noodige fondsen wachten, om in de eerstvolgende jaren verwezenlijkt te worden.

Het werk der volksretraiten vond in Mgr. een sterken steun en bevorderaar. Steeds was hij bereid, om met zijn tegenwoordigheid bij sluitingsavonden het werk te komen kronen, en door een kort en krachtig vaderlijk woord zijn geloovigen aan te sporen op den ingeslagen weg voort te gaan.

Als een goed vader en geneesheer schroomde hij ook niet met echt apostolische vrijmoedigheid, in zijn preeken en pastorale brieven, den vinger te leggen op de wondeplekken der Curaçaosche maatschappij en de middelen ter genezing aan te wijzen.

Bij herhaling wees hij de ouders op den zwaren en duren plicht der opvoeding, sprak met de buitenbevolking over de gevaren der stad en waarschuwde hij hun kinderen niet om een klein tijdelijk gewin daaraan bloot te stellen en ten offer te brengen, wees op de heiligheid van het huwelijk, die maar al te dikwijls met voeten wordt getreden. Met kracht beval hij het werk der Congregaties aan, omdat vooral daardoor een kern moet gevormd worden van goede, degelijke Katholieken.

Hieruit moge blijken, dat dit zilveren Jubilé wel met groote dankbaarheid mag herdacht worden.

En wij vereenigen ons met de bede, die uit het hart van geheel het Katholieke Curaçaosche volk zal opstijgen tot den Gever van alle goed, dat onze Bisschop in lengte van dagen voor zijn missie moge gespaard blijven.

P. J. VERRIET. O. P.

Couden Jubilé der Dominicaansche Missie op Curaçao. II Juli was het 50 jaar geleden, dat de eerste Dominikaansche Bisschop Mgr. H. J. A. P. van Ewijk en de eerste Dominicaansche Missionarissen te Curaçao voet aan wal zetten. Bij decreet van 9 Juli 1868 was door de Congregatie der Propaganda de Curaçaosche Missie aan de Nederlandsche Provincie der Paters Dominicanen opgedragen. Bij hun aankomst vonden zij er reeds een katholieke bevolking van 28300 zielen die echter bij gebrek aan priesters voor een groot deel aan zich zelf was overgelaten en daardoor ter prooi aan onwetendheid en zedeloosheid. Maar de grondslag van deugdelijk Missiewerk en ook van katholiek onderwijs - want reeds meer dan 25 jaren waren de Eerw. Zusters Franciscanessen van Roosendaal er werkzaam aan de opvoeding der jeugd — was gelegd en daarop behoefde slechts voortgebouwd om de Missie tot bloei te brengen. Met groote dankbaarheid jegens den Goeden God mag erkend, dat er in die 50 jaren veel goeds tot stand gekomen is. Tot op de meest afgelegen plaatsen en uithoeken geniet de katholieke bevolking, die thans 57171 zielen bedraagt, de weldaden van den godsdienst en van goed katholiek onderwijs. Over 18 parochiën met 21 kerken verspreid, zijn er 35 Paters werkzaam, dapper ter zijde gestaan door Fraters of Zusters, die met het onderwijs belast zijn. Allerwege zijn

nieuwe kerken en scholen verrezen, daar is gezorgd voor de zieken in ziekenhuizen op de eilanden Curaçao, Aruba en St. Martin; de weezen vinden een hartelijke verzorging onder de hoede der Fraters of Zusters en thans in het jubeljaar zal er een gesticht geopend worden met ambachtschool voor verwaarloosde kinderen.

Moge onder Gods zegen dit Jubeljaar het begin zijn van een nieuw tijdperk van bloei en vooruitgang, van een innig, diep-overtuigd katholiek leven. Z. H. Paus Benedictus XV zond een brief van gelukwensch met Apostolischen Zegen aan den Generaal der Dominicanen, p. Lud. Theissling, en Kard. W. M. van Rossum, aan den Apostolischen Vicaris Mgr. H. Vuylsteke, die 15 Aug. a.s. zijn zilveren priesterjubileum hoopt te vieren.

De St. Gerardus-Majella Stichting ter verzorging der melaatschen in Suriname, dikwijls het schoonste werk genoemd van het bisschoppelijk bestuur van Mgr. Wulfingh, nam 15 Oct. 1895 des avonds de eerste zieken op. Den volgenden dag werd de inrichting plechtig ingewijd. Op 16 Oct. a.s. viert deze stichting dus haar zilveren feest.

Een feestcomité is gevormd, om dien dag op luisterlijke wijze te herdenken en de Eerw. Zusters (Congregatie der Liefdezusters van Tilburg) hulde te brengen voor hare christelijke charitas, gedurende haar 25-jarig verblijf in de kolonie, aan de melaatschen en andere zieken betoond.

De Voorzitter van de R. K. Studenten-missieactie te Amsterdam, meldt ons:

Juist dezer dagen ontving ik een schrijven van een missievriend, die destijds aan de Handelshoogeschool te Rotterdam studeerde. Van uit Weltevreden, richt hij tot me een verzoek zoo spontaan en uit het hart gegrepen, dat ik een deel van zijn schrijven letterlijk volgen laat; commentaar is overbodig.

"Je weet dat hier verleden jaar het eerste R. K. ziekenhuis is opgericht (Zusters Car. Boromeus). Deze nonnen doen hier ontzettend veel goed. "Snoeken" die 20 tot 30 jaren er niets meer aan "gedaan" hebben, komen hier op hun sterfbed nog terecht. Wat in het eene jaartje door hen in deze richting is bereikt, is waarlijk reusachtig. Maar... geen subsidie van de regeering... ja zelfs geen renteloos voorschot. Het laatste verzoek hieromtrent een 14 dagen geleden werd beantwoord met een aanbod van: voorschot op 5% (!!!) rente. En dan durft minister de Graaff in de Tweede Kamer nog te spreken van geen achterstelling der Katholieken.

Je begrijpt dat de E. Moeder alle moeite heeft om de twee endjes bij elkaar te brengen. En toch, geldt het hier niet echt missiewerk in den besten zin van het woord? Onze missie bestond in 1908 100 jaar en nu eindelijk na 100 jaren de eerste R. K.Ziekenverpleging er is (hoe is het toch in Gods naam mogelijk, is dit feit alleen al niet in en in treurig?) nu moet de stichting met de kleinzieligste tegenwerkingen kampen". (12-3-20 Weltevreden).

Allez, wie zorgt er nu eens voor een opkikkering, een royale zending is weer een stimulans voor de kapitalisten in Indië om weer eens in de kous te grijpen. Onze missievriend zal dan wel een puntig prikkellaartje plaatsen b.v. in de Java-Post. Geldelijke bijdragen zullen voor bovengenoemd doel gaarne in ontvangst genomen worden door de R. K. Stud.-missieactie A'dam of direct door de Eerw. Moeder Overste der R. K. Ziekenverpleging "St. Carolus" Salemba Weltevreden (N. O. I.).

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES.

VERTREK VAN MISSIONARISSEN.

In het missiehuis der Missionarissen van het H. Hart te Tilburg had op 14 Mei onder het Pontificaal Lof, door Mgr. A. F. Diepen gecelebreerd, het plechtig afscheid plaats van den Apostolischen Prefect Mgr. Dr. G. J. Vesters, die 31 Mei met p. A. Bröcker uit Den Haag en p. J. Klemann uit Utrecht over Rome, Brindisi naar de nieuwe apostolische prefectuur van Celebes vertrok; en van p. H. Cornelissen uit Wanroy en zes Eerw. Zusters van het H. Hart (Angelina, W. van Zeijl uit Kwintsheul, Prisca, J. E. Timmerman uit Rotterdam, Paula, M. Bakkenhoven uit Velzen, Tarcisius, J. Bogaers uit Tilburg en Alphonsa, J. Martens uit Boschkapelle), die onmiddellijk daarop met de Sindoro van Rotterdam vertrokken naar de Apostolische prefectuur van Ned. Nieuw-Guinea.

Naar de missie van China (Zuid-Chansi) vertrokken de p. *Franciscanen* Ludolphus Bosse, Antbertus van Hacht, Judocus Spruyt en Maurus van Genk.

Binnenkort vertrekken naar de Ap. Pref. van Sumatra de Capucijnen-Broeders Wilhelmus (Antonius van Grinsven uit Den Dungen) en Bentivolius (Joannes van Hoogstraten uit Gemert).

Onlangs bevond zich te midden van de leden van het Gezelschap van Maria Mgr. L. Auneau G. v. M. Apost.Vicaris van Shiré (Midden-Afrika.) Hij bracht zeer troostende berichten over zijne jonge christenheid, die in 1901 werd gesticht. Nog vóór zijn vertrek richtte Z. D. H. te Cikwawa een nieuwe missiestatie op toegewijd aan den H. Michaël, en legde hij den grondslag van het klein-seminarie te Nguludi, waar zich reeds eenige zwarten tot het H. Priesterschap voorbereiden. Met Mgr. zullen in 't begin van Juli vertrekken de E. P. Peters en de E. B. Rodriguez.

Naar de missie op Vancouver-eiland vertrok de E. P. H. Weerts (uit Klimmen), terwijl de E.E. P.P. J. Schumacher (uit Meerssen) en H. Op Heij (uit Horst) uit Haïti terugkeerden om hunne krachten te herstellen.

De Nederlandsche *Lazaristen*, die op het einde van 1919 naar Z. Amerika vertrokken, zijn allen behouden aangekomen, en ontvingen reeds dadelijk

hun verdere bestemming. De E. H. Martinus Meuffels (van Susteren) werd geplaatst te Santiago, in Chili; alle anderen in Bolivia, en wel de E. H. Johannes Stevens (van Maashees) te Chuquisaca, de E. H. Joh. Wieriks (van Nijmegen) te Cochabamba, en de E. H. Gerard ter Veer (van Doetinchem) te La Pax.

Op de Finland zijn Woensdag 28 April, van uit Antwerpen naar N. Amerika vertrokken de Hoogw. Mag. Generaal der *Orde van het H. Kruis*, H. Hollmann, en eenige nieuwe missionarissen, voor Minnesota bestemd: de Eerw. Kruisheeren fr. Joh. Tertoogen, fr. Jos. Snyers, fr. J. Th. Klaver en br. J. v. Rooy; de drie eerstgenoemden zijn uit St. Agatha, de laatste uit Uden. Het totaal der missionarissen in Minnesota is thans veertien: 9 priesters en 5 broeders; nederzettingen zijn er tot heden zes.

Zes Kruisheeren-missionarissen zullen in September naar de nieuwe Congo-missie (Uélé) vertrekken: M. Konings (Hannut, België), M. Kijzers (Uden), Fr. Blessing (S. Agatha), W. Kraan (Hannut), br. René (Hannut), br. J. v. d. Burgt (Hannut); twee hiervan zijn Belgen, de overige Hollanders. Een zevende zal eerst vertrekken na een cursus in geneeskunde te hebben gevolgd.

29 Juni vertrokken per "Frederik Hendrik" naar Suriname de E. P. Franc, Morssink C. ss. R. en de E. B. Gabriël Leijten C. ss. R.

De missie van Curaçao heeft weer een prachtige aanwinst voor het Katholiek onderwijs te boeken. Op 15 Juli vertrokken per S.S. Crijnssen uit Amsterdam, de Eerw. Fraters van Tilburg M. Hermenigild als Directeur van het St. Thomas-College en hoofd der M.U.L.O. school op Otrabanda, Fr. Hadrianus en Fr. M. Radolphus, die na zijn sporen in de Missie verdiend te hebben, tot Superior te Tilburg gekozen werd en thans weer zich met nieuwen moed wijden gaat aan het Katholiek onderwijs te Curaçao. Verder de Eerw. Zusters Franciscanessen Blanca, Antonieta en Leopolda van Roosendaal en ten slotte de volgende Zusters van Schijndel om er zich te wijden aan het onderwijs en de opvoeding van verwaarloosde meisjes, Moeder Christine als Overste. Zr. Jeanne d'Arc, Zr. Innocentia, Zr. Casimira, Zr. Stanisla, Zr. Gerdinia, en Zr. Egidia. Gods zegen en bescherming vergezelle deze missionarissen op hun reis en bij hun werk.

MISSIEPERSONEEL.

Congregatie van den H. Geest. Ingevolge de verheffing van de prefecturen Nigeria en Fransch Guinea tot Apostol. Vicariaten werden respectievelijk benoemd Mgr. Shanahan en Mgr. Le Rouge. In de plaats van Mgr. Jalabert, die zoo erbarmelijk omkwam bij het vergaan der "Afrique", is Mgr. Le Hunsce benoemd tot Apost. Vicaris van Senegambië.

Te Blotzheim (Boven-Rijn) is een nieuwe Apostolische School opgericht ter opleiding van toekomstige missionarissen. Het kasteel te Blotzheim behoorde aan de familie Diesbach, die het aan de Paters van het Goddel.

Woord (Steijl) verkocht had. Daar dezen den Elzas verlieten, is dit huis overgegaan aan de Paters v. d. H. Geest; zeer waarschijnlijk zal deze nieuwe inrichting een rijke bron zijn aan roepingen voor een Congregatie met zooveel Missiegebied en te weinig personeel.

Ook te S. Maurice (Zwitserland) is een dergelijke school opgericht.

Paters Maristen. Mgr. Darnaud, de nieuw benoemde Apostolisch Vicaris der Samoa-eilanden, Oceanië, is 16 Mei jl. gewijd te Apia, residentiestad van zijn Vicariaat door Mgr. O'Shea, aartsbisschop van Wellington, Nieuw-Zeeland, geassisteerd door Mgr. Blanc Apostol. Vicaris der Tonga-eilanden en Mgr. Nicolas Apostol. Vicaris der Fidji-eilanden. Allen behooren tot de Congregatie der Paters Maristen. Als bijzonderheid kan worden vermeld dat Mgr. Darnaud geboortig is uit 't dorp van den gelukz. Chanel, Eerste Martelaar van Oceanië.

De Missionarissen van Sparrendaal melden: Ter bijwoning van het tienjarig algemeen Kapittel dat in het Moederhuis te Scheut gehouden wordt zijn aangekomen de Provinciaals met een afgevaardigden Pater uit de provincies van China, Mongoliä, Congo en Philippijnen. Tot algemeen Overste is gekozen de HoogE. Pater J. Rutten, miss. in Mongoliä.

Aan de Orde der E.E. Kruisheeren is den 2en Maart 1920 door de H. Congregatie der Propaganda een gedeelte der Congo-missie opgedragen nl. het N. W. deel van Uélé (Belg. Congo). Het nieuwe gebied (150 uur breed en ongeveer 30 uur diep) blijft voorloopig deel uitmaken van de Λροst. Prefectuur van Uélé (Ap. Prefect L. Derickx, O. Praem.).

Uit de missiën teruggekeerd om gezondheidsredenen zijn de ZeerEerw. p' Jos. Dols van Sittard, die bijna 20 jaren in China werkzaam was, p. H' Peeters m. s. c., die 12 jaren werkte in de missie der Philippijnen, en de Capucijnen-broeder Thaddeus (Henricus Traag van Zevenaar), die in de Apost. Prefectuur van Sumatra op het eiland Banka de Paters-missionarissen ter zijde stond.

Necrologie. Te Mayoemba in Loango (Fransch Congo) is plotseling overleden Pater H. de Waal C.s. Sp. Zijn Algemeen-Overste schreef over hem: "Pater de Waal was directeur van het inlandsch seminarie en zijn werk was zeer op prijs gesteld; hij was dan ook bij allen bemind. Tot nog toe was zijn gezondheid uitstekend geweest en wij koesterden de stellige hoop, dat Pater de Waal door al zijn goede hoedanigheden naar verstand en hart, door zijn meegaand karakter en opofferings-gezindheid een onzer beste missionarissen van Afrika zou worden.... Gods H. Wil geschiede en Zijn naam zij gezegend! Moge Nederland nog veel zulke missionarissen aan onze dierbare Congregatie afstaan, die ze zoo hoog noodig heeft".

Pater M. de Waal had slechts den leeftijd bereikt van ruim 28 jaar en was begin 1919 naar zijn missie vertrokken. Hij was geboortig van Hoorn en een der eerste studenten van het Missiehuis te Weert. Ongeveer veertien dagen na aankomst in zijn eigenlijk missiegebied is de WelEerw. Father *E. Clarkson*, van de Congregatie van Mill-Hill, die in December naar Congo vertrokken was, overleden aan febris typhoïda. In deze zwaarbeproefde missie, die volgens het laatste jaarverslag 10 missionarissen telde, (dit getal is thans met 7 nieuwe priesters aangevuld) zijn in minder dan twee jaren 4 missionarissen bezweken. Troostend echter is de buitengewoon rijke zielenoogst in dit gedeelte van het missieveld.

21 April overleed in de St. Liduinastichting te Purmerend, de Zeereerw. Heer F. van den Donk. In 1886 vertrok hij als onderwijzer naar Curaçao, als hoofd der eerste R. K. jongenschool. Doch altijd bleef in hem het verlangen wakker naar het priesterschap. Na 10 jaar als onderwijzer met veel vrucht gearbeid te hebben, werd hij in 1896 te Cartagena (Columbia) tot priester gewijd. Tot 1919 was hij in de missie werkzaam en heeft er met zijn veelvoudige talenten veel goeds gesticht. Een ernstige kwaal maakte een einde aan dit rijk en vruchtbaar leven.

In het missiehuis Sparrendaal te Vught is bericht ontvangen, dat de Eerw. broeder *Gerard van Lith* op 19 Mei l.l. te Iebeke (apostolisch vicariaat van Leopoldstad in Belgisch Congo) overleden is. Hij werd geboren te Berchem 5 Juni 1886, sprak de H. Kloostergeloften uit te Scheut 8 Sept. 1913, was daarna werkzaam in het missiehuis Sparrendaal te Vught en vertrok 15 Juni 1916 naar de missie van den Congo.

Nadat in 1918 een der Javaansche priestercandidaten, Athanasius, begraven is te Mariëndaal, is hem de kleine, heilige *Linus Sardal Pontja Soeroonda* gevolgd in Maart 1920. Hij leefde zoo gelukkig in Uden niettegenstaande de slepende ziekte, die zijn tenger lichaampje deed wegkwijnen. Nu ligt Linus daar, naast zijn vriend Athan, niet onder de Sembodja van hun zonnig Javaland, maar onder de dennen van Mariëndaals kerkhof.

MISSIE-ACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND.

NEDERLAND.

Een Nederlandsche Bisschop Visitator Apostolicus. Door Z. H. is Z. D. H. Mgr. A. F. Diepen belast met eene Apostolische Visitatie in de Missielanden Zweden, Noorwegen, Denemarken en Finland.

Op de vergadering van het Centraal Bestuur van den Priestermissiebond, 3 Mei 1920 te Utrecht onder voorzitterschap van Z. D. H. Mgr. H. van de Wetering gehouden, kon met blijde dankbaarheid jegens God worden geconstateerd, dat over geheel Nederland de missiebelangstelling krachtig opbloeide. In alle steden en dorpen toch neemt het medeleven der katholieken met het werk der missionarissen gedurig toe; in alle standen en rangen der maatschappij worden de katholieken steeds meer zich hun

heiligen plicht bewust, dat zij als leden der strijdende kerk van Christus mede de overwinning moeten verzekeren aan de strijders in de eerste linie, de pioniers aan het front. Het aantal leden der Centrale Genootschappen van Voortplanting des Geloofs en der H. Kindsheid groeit steeds aan, gelijk overduidelijk blijkt uit het verslag der missieactie in het Bisdom Breda en uit het sterk toenemen der inkomsten dezer genootschappen in Utrecht en Den Bosch. Missiedagen waarbij voor het missiewerk wordt gebeden en over het missiewerk wordt gepreekt, worden in de meeste plaatsen van ons land gehouden, zoodat we ze onmogelijk in deze kroniek kunnen "verslaan" (zie de Annalen van de Voortpl. d. G.); ook lichtbeeldenvoorstellingen, tooneeluitvoeringen en voetbalwedstrijden, gelijk 13 Juni in Utrecht de eindwedstrijd om den Centrum's beker dien Utrecht tegen Limburg won. Vooral verblijdend is de oprichting van missieclubs bij de scholieren der kweekscholen, seminaria en universiteiten, waar de toekomstige leiders van ons volk worden gevormd.

In Amsterdam stelde zich het comité der stud. missieactie samen als volgt: P. v. Hasselt, pres.; L. de Vreeze, penn.; J. van Gils, bibl.; J. Cohen, secr.; H. Knaven, leider Geneeskunde en Missie; en in Delft: J. Wijffels, voorz.; J. van Baren, secr.; V. P. Ulrich, penn. Deze clubs willen vooral ook abonnés aanwerven op ons universeele, mooie en actueele tijdschrift Het Missiewerk, dat helaas nog veel te weinig gelezen wordt. Ook de oprichting van een missiesectie in de St. Lebuinus-vereeniging der onderwijzers mag vreugdevol stemmen en hoopvol voor de toekomst.

In de groote steden organiseert men zelfs missieweken. Na Rotterdam, kwamen Nijmegen, Den Haag, Den Bosch met muziehfeesten, hinderoptochten, tooneelspelen, wedstrijden en tentoonstelling. Grootsch is de voorbereiding voor Amsterdam, moge daar vooral het moeizame missiewerk van priesters en hun hulpkrachten op den voorgrond staan en niet zoozeer natuur- en volkerenkunde. En zoude zulk een missieweek nog niet grootere vrucht dragen, wanneer de missiekennis door openbare voordrachten (met lichtbeelden) werd verdiept En zouden de dames, die met prijzenswaardige opoifering de fancy-fair verzorgen, dan ook willen bedenken, dat bij het werken voor zulk een heilige zaak in zulk een heilige omgeving, toch zeker gesloten kleederen passen. Men zou anders in verleiding komen, de jurkjes voor de negerinnetjes in het moordend heete Afrika gemaakt aan de dames zelve ten geschenke aan te bieden.

BUITENLAND.

De jeugdige afdeeling van den algemeenen priester-missiebond, nog slechts enkele maanden te Rome opgericht, heeft 27, 28 en 29 Mei een missieconferentie georganiseerd, waar door den Secretaris der Propaganda, Mgr. Can. Laurenti en verschillende missionarissen een inzicht gegeven werd in het wereld-missiewerk, en door den President Mgr. Giov. B. Vasalli-Rocca besproken werden de practische middelen om meer propaganda te maken voor de missiegedachte.

Gedurende de congresdagen deden meer dan honderd nieuwe leden der

reguliere en seculiere geestelijkheid zich inschrijven bij den Romeinschen Priester-Missiebond.

Ook in België is de Priestermissiebond opgericht en Cardinaal D. Mercier tot president ervan benoemd.

De R. K. studenten der verschillende landen voelen zich steeds meer getrokken tot practische deelname aan de missieactie.

In *Duitschland* hebben zij zich tot een interacademialen Missiebond aaneengesloten, die ook bizondere studenten-missiedoeleinden op zijn program heeft geplaatst, b.v. het hoogere onderwijs in China, opleiding en bemiddeling van missieartsen enz.

Ook in America werkt de "Crusade" met steeds meer gevolg onder de gymnasia- en hoogeschool studenten. Naar eene mededeeling van hun Field-secretary, waren reeds meer dan 100 inrichtingen van hooger onderwijs tot een studenten-missiebond vereenigd. Steeds komen nieuwe leden hun getal versterken. Begin Augustus houden zij in Washington een nationaal Congres, waar de belangen van de studenten-missieactie zullen besproken worden. Men is van plan dit congres van diep-ingrijpende beteekenis te doen zijn.

Dat een krachtige actie der katholieken in Amerika noodig is, om een tegenwicht te vormen tegen de geweldige energie, die andersdenkenden in hun ijveren voor de missie aan den dag leggen, blijkt uit het volgend verslag van de Protestantsche "Missionary Herald":

"De Methodisten hebben hun doel bereikt. Zij hebben hun "Eeuwfonds" voor vreemde missiën binnen. Het fonds was oorspronkelijk bepaald op 80.000.000 dollars, maar is gaandeweg opgevoerd, zoodat het thans staat aan 110.000.000 dollars. Hartelijk proficiat. We staan verstomd, wanneer we bedenken", aldus de Herald, "wat onze Methodistische broeders thans tot stand kunnen brengen op het gebied ven steun en uitbreiding hunner reeds reusachtige ondernemingen op het missieveld. Het geleek een droom, dat voorstel, om midden in den oorlog talrijke millioenen voor missiewerk bijeen te brengen. Maar het is gelukt en niemand heeft er door geleden en iedereen is blij".

De Baptisten van het Noorden werken voort aan hun "Overwinningsfonds", groot 6000000 dollars. Zij zijn aan de laatste 500000 en nog 2 millioen dollars zijn toegezegd, indien het doel bereikt wordt. De Baptisten van het Zuiden hebben zich tot taak gesteld om 75 millioen dollars bijeen te brengen voor missiewerken van verschillenden aard gedurende de 5 volgende jaren en de Baptisten van het Noorden hopen na dien tijd over 100 millioen dollars te kunnen beschikken voor godsdienstige doeleinden.

Op een even groote som hopen ook de Noordelijke *Presbyterianen* bij de "Nieuw tijdperk-campagne", die zij begonnen zijn.

Ook aan de katholieke Universiteit van Freiburg in Zwitserland is een groot werk verricht voor de vreemde missiën, door het oprichten van een Universiteits-Missiebond, voor de katholieke studenten. Doel is de belangstelling

in het missievraagstuk te ontwikkelen, en de actie voor het verheven missiedoel tot hoogeren bloei te brengen. De bond zal er ook naar streven dat methodisch onderwijs in missievraagstukken wordt gegeven, dat missiekringen tot stand komen, dat er in de bladen en tijdschriften over de missiebelangen wordt geschreven, en dat er een bibliotheek voor missiestudie wordt opgericht.

MISSIEKRONIEK.

AZIË.

Missiezusters noodig. In het Vicariaat Zuid-Chansi der Ned. Franciscanen komt waarschijnlijk een huis van de Zusters Franciscanessen, Missionarissen van Maria. "Al zou de komst van Europeesche religieuzen geen ander voordeel brengen dan aan ons groot aantal inlandsche maagden — brave Christen vrouwen, die een soort gemeenschappelijk leven leiden en den missionaris behulpzaam zijn — wat meer religieuze opleiding te geven en voor de geloofsverkondiging bruikbaar te maken, dan was er reeds reden genoeg om er vurig naar te verlangen. Maar ook op het gebied van ziekenverpleging en onderwijs kunnen de Zusters veel goed doen".

Want de Roomsche Ziehenverpleging staat in China ver achter bij de Protestantsche: 97 katholieke hospitalen tegen 252 protestantsche. Er zijn 12 protestantsche artsen-scholen, wij hebben er geene. Rijke Chineezen gaven sommen voor den bouw hunner hospitalen; Rockefeller stichtte een "China Medical Board", die een eigen inheemschen geneesheerenstand vormen wil.

Ook op onderwijsgebied zijn de Protestanten ons ver vooruit. In 1905 bezochten in China 57638 kinderen eene protestantsche school; in 1915 was dit aantal geklommen tot 169797. Op zulk een vooruitgang kunnen wij katholieken lang niet bogen. Het aantal scholieren aan katholieke inrichtingen bedraagt nog wel 190000 (1918): maar dan moeten wij bedenken, dat onze missionarissen ruim twee eeuwen voor de Protestanten aan China's bekeering werkten.

Toch zijn er ook lichtpunten. De katholieke Normaalschool te Chala bij Peking, die bestuurd wordt door broeders Maristen, is officieel door de chineesche regeering erkend. De school is een groot succes voor de missie. Ook het college van p. Gelasius Wismans o. f. m. uit Venray, is overvol en zal met de nieuwe Muloschool wel spoedig door den staat erkend worden. "Het college van Kang tch'eng, onder directie van den chineeschen pater Petrus Tch'eng," schrijft ons een missionaris uit Zuid Chansi in China "wordt nu uitsluitend normaalschool met tweejarigen cursus en is als zoodanig door den Gouverneur reeds erkend, zoodat bij het einde van dit jaar gediplomeerde schoolmeesters — die op alle scholen gevorderd worden — kunnen afgeleverd worden. Deze school heeft daarbij bij de mandarijnen grooten naam. Ook zijn reeds 7 meisjesscholen volgens de nieuwe leermethode ingericht. 't Is echter helaas slechts een klein begin. De oplossing der schoolkwestie baart

waarlijk ontzettende zorgen in *allerlei* opzicht, doch koste wat 't koste, we moeten er alles op zetten om ze in den meest gunstigen zin te verkrijgen, want 't geldt hier eenvoudig een *levenskwestie* voor ons Vicariaat''.

De Kath. Palestina-conferentie. De internationale katholieke Palestina-conferentie heeft met goedkeuring van den H. Stoel van 12 tot 16 Juli te Einsiedeln in Zwitserland plaats gehad.

De conferentie heeft ten doel de bescherming der Katholieke belangen in Palestina, waarbij vooral gedacht wordt aan het gevaar van een steeds toenemenden stroom van Israëlieten naar Jeruzalem in verband met de Zionistische beweging. Een geschrift van 'n invloedrijken Katholiek in Syrië, den bankier Negib Moussali, die in zijn brochure "Le Sionisme et la Palestine" een beroep deed op de Katholieken der geheele wereld, om zich rekenschap te geven van de gevaren, die een Joodsch overwicht in Palestina voor de Katholieken aldaar en voor de Heilige Plaatsen zou meebrengen, heeft tot het besluit van de Zwitsersche vereeniging voor het Heilige Land tot het organiseeren van een internationale conferentie niet onbelangrijk bijgedragen.

Het rechtstreeksch doel dezer eerste conferentie ligt natuurlijk vooral op organisatorisch gebied, zooals bij dergelijke stichtingsvergaderingen noodzakelijk is. Men beoogt in de eerste plaats tot de oprichting van een internationale federatie der vereenigingen voor het Heilige Land te komen om dan daarna, internationaal georganiseerd, den wezenlijken arbeid krachtiger te kunnen volvoeren. Voorts wordt voorgesteld, dat een eveneens permanent internationaal commissariaat der federatie te Jeruzalem zal worden in het leven geroepen, dat voortdurend ten dienste van den Heiligen Stoel en van het patriarchaat van Jeruzalem zal staan en anderzijds het internationaal bestuur der federatie voortdurend op de hoogte moet houden van wat in Palestina geschiedt en in het bijzonder door een goed-ingerichten persdienst de belangen van alle Katholieken in het Heilige Land moet behartigen.

Engeland dat met het mandaat over Palestina belast is, heeft als haar hooge commissaris aangesteld Sir Samuel Herbert, die den 21 Juni naar zijn nieuwen werkkring vertrok. Door de zionistische organisatie werd hem vóór zijn vertrek een afscheidsdiner aangeboden, waarop Dr. Weigmann de overtuiging uitsprak dat Sir Samuel de man zou wezen, die de belangen der Joden tegenover de niet-Joden zou weten te behartigen en omgekeerd. In zijn antwoord wees Sir Samuel er op, dat het de taak van den hoogen commissaris is bij de leiding der zaken groote onpartijdigheid te betrachten. Het is zijn plicht er zorg voor te dragen, dat alle secten en alle vormen van godsdienst rechtvaardig door hem behandeld worden.

De Balkan-Missies. De "Osservatore Romano" publiceert een uittreksel uit het visitatie-rapport, dat de vicatis-generaal der Assumptionisten, Pater Joseph, na terugkeer van zijn visitatie-reis den H. Vader overhandigd heeft. Volgens het rapport geeft het missiewerk in Bulgarije reden tot goede hoop

De blikken der bevolking daar richten zich zichtbaar naar Rome. "Sinds de aan den val der Russische monarchie gepaarde schromelijke vermindering van de politieke macht der Russische schismatieke Staatskerk komen de Katholieken der Grieksche en andere Oostersche ritussen en de schismatieken dichter bij elkaar".

Daarbij komt dat gedurende den oorlog, de Paus de belangen der schismatieke christenen op de meest edelmoedige wijze heeft behartigd en aan hunne groote nooden en vervolgingen op vorstelijke wijze tegemoet kwam. Hij betoonde een liefdevolle belangstelling, die zij van hunne kerkelijke hoofden zelve nooit hadden ondervonden.

De lange oorlog heeft echter ook in dit land en zijn katholieke missiestaties groote *verwoestingen* aangericht. De missionarissen leiden een zeer armoedig bestaan en moeten met zeer geringe middelen kerken en scholen onderhouden terwijl de niet-katholieke zendelingen, om zoo te zeggen, in het geld zwemmen.

Weinig goede vooruitzichten bestaan er voor de katholieke missie-staties onder Grieksch bestuur. De Grieksch-orthodoxen bejegenen de missionarissen met wantrouwen en bereiden hun moeilijkheden overal waar zij kunnen.

"Voor den oorlog," schreef ons onlangs Mgr. Thin, Passionist "stond de Missie van Bulgarije onder het protectoraat van Oostenrijk. Van Z. M. den Keizer kregen mijn voorgangers ieder jaar 1600 kronen, terwijl ze van het Lyonsche hoofdsecretariaat van de Voorplanting des Geloofs jaarlijks 4000 francs ontvingen, waarbij nog de buitengewone giften kwamen. Wegens den nood der tijden ging dat alles voor mij verloren. Mijn financiëele toestand ziet er dan ook alles behalve rooskleurig uit. Door den oorlog zijn de jaarlijksche uitgaven, zoowel wegens de algemeene duurte als wegens de door den oorlog hier opgehoopte ruïnen, wel vertienvoudigd, de inkomsten daarentegen sterk geslonken. De "Propaganda" zendt wel ieder jaar een vaste bijlage voor den bisschop van duizend francs, doch daarmee valt in de huidige omstandigheden niet lang huis te houden. Een kersversch feitje om dit te illustreeren. Om tegen bereikbaren prijs aan het onmisbare vet te komen, had ik den Broeder verzocht eens te gaan zien of er op de markt geen biggetjes te krijgen waren. Hij keerde terug met de boodschap dat voor dat soort beestjes, nauwelijks drie of vier K.G. zwaar, van 750 tot 800 francs gevraagd werd. Wat zegt ge daarvan? Gelukkig, dat me zoo nu en dan eenige giften uit Holland bereiken, anders zou ik me wel falliet kunnen melden. De Heer vergelde het ruimschoots mijn goeden weldoeners".

Grieksch-katholiek seminarie te Konstantinopel. Te Konstantinopel heeft de H. Vader een nieuw grieksch-katholiek seminarie doen openen, hetwelk den leercursus begint met 15 leerlingen.

De HoogEerw. Pater Papadopoulos en de rector van het seminarie Pater Varroucas zegenden het gebouw volgens hun ritus plechtig in. Mgr. Dolci, apostolisch delegaat woonde met vele andere hooggeplaatste geestelijken de plechtigheid bij. Na de inzegening was er een bijeenkomst in een der zalen. Mgr. Dolci hield een indrukwekkende redevoering waarin hij deed uitkomen al hetgeen de H. Vader voor het Oosten en den terugkeer der Oosterlingen

tot de Moederkerk had gedaan. Moge het heilig ideaal, zoo eindigde de delegaat, van het "Een schaapstal en een Herder" spoedig werkelijkheid worden!

AFRIKA.

Afrika heeft dan zijne eerste neger-martelaren tot de eer der altaren zien verheffen. Bizonder beteekenisvol lijkt het voor de toekomst van Afrika, dat gelijk Z. H. de Paus het in zijn toespraak tot den Postulator in de zaligverklaring uitdrukte, "met den palm die het symbool is der christelijke sterkte, bij sommigen hunner nog een andere palm vereenigd is, die door de draden der liefde samengevlochten is met de deugd der kuischheid".

Als steeds het bloed der martelaren een zaad was van nieuwe christenen, dan moge vooral uit het bloed dezer kuische geloofshelden een rijke oogst van priesterzielen rijpen voor het zwarte land, dat zoo dringend een inlandschen clerus vraagt, om te kunnen voorzien in de steeds groeiende nooden van het apostolische werk.

Verblijdend is het dan ook te vernemen dat *Uganda* reeds vijf inlandsche priesters telt, 't klein Seminarie heeft bij de 70 en 't groot ruim 40 studenten.

Eveneens kwamen in Victoria Nyanza vier inlandsche priesters het tekort aan werkkrachten eenigszins vergoeden, en heeft ook Erythren drie nieuwe inlanders als priesters bijgekregen, waarover de Apostolische Vicaris zich zeer gunstig uitlaat.

Ook de katechisten trachten, waar oorlogsomstandigheden het missiegebied verarmd hebben aan geestelijke werkkrachten, met een bewonderens-

waardige belanggeloosheid hun arbeid door te zetten.

Zoo gaan b.v. in *Dar-es-Salam*, de katechisten ook na het verdrijven der priesters — kosteloos voort met werken ofschoon toch 25 van de 30 vader zijn van een vaak groot huisgezin en de groote duurte hun het verkrijgen der levensbehoeften bemoeilijkt. Sommigen hebben zelfs winstgevende betrekkingen afgewezen, maar men begrijpt, dat die toestand op den duur onhoudbaar is.

Uit het Vicariaat van Bangweolo, schrijft Pater van Sambeek, W. P.: "Wij hebben nu op ons hier pas geopend klein-Seminarie negen klein-Seminaristen, en op iederen missiepost is eene voorbereidende school voor aanstaande Seminaristen. Naast dat Seminarie hebben we het "werk van de kinderen der Neophieten", die in de dorpen rondom de missiestatie wonen. Zoo zijn er 60 kleine zwarte gasten hier bij ons, die zich op de eerste H. Communie voorbereiden.

De Priesters van het H. Hart geven een overzicht van hun Congo-Missie als volgt: Gedoopt 2765, gevormd 2200, paaschcommuniën 14.600, christenen 20.000, Catechumenen 21.000. Het personeel, dat die Missie bediend, bestaat uit 30 priesters en 5 broeders, benevens 5 broeders Maristen en 16 Franciscanessen van Maria.

Het reddingswerk voor de verschillende Duitsche Missies heeft, naar een overzicht van Dr. A. Freitag in Z. M. W., nog weinig positief succes te boeken. Had men eerst nog hoop gekoesterd dat de Engelsche regeering voor de

missies gunstig zoude gestemd zijn, ook deze hoop heeft men moeten laten varen. Steeds meer geraakt men onder den indruk dat een heilloos nationalisme, het algemeen missiewerk zal gaan belemmeren.

Die indruk wordt versterkt door de volgende mededeeling uit voormalig Duitsch Oost-Afrika.

De ex-Duitsche kolonie van "Deutsch-Ost-Afrika" heeft officieel den naam gekregen van "Tanganyka Territory" en wordt bestuurd door een gouverneur, zetelend te Dar-as-Salam Shaus) Sir Horace A Byatt).

Een proclamatie, dateerende van 9 Febr. 1920, werd uitgevaardigd, welke betrekking heeft op het beperken voor de *immigratie van vreemdelingen* op dit grondgebied.

Deze beperkingen zijn in 't bijzonder toepasselijk: op ieder persoon, onderdaan van een staat, waarmede Zijne Majesteit, de Koning van Engeland in oorlog was ten jare 1918; op iederen persoon wiens tegenwoordigheid op dit grondgebied, volgens oordeel van de administratie en na door haar ontvangen informaties, zou worden beschouwd als ongewenscht of nadeelig voor den vrede, de orde of het goed bestuur van bovengenoemd grondgebied; op iedere persoon, Europeaan van afkomst, die van de administratie geen verlofpas heeft bekomen, welke steunt op een uitgebreide vragenlijst, waarop de belanghebbende moet antwoorden.

Wie schuldig bevonden wordt aan het overtreden van deze verordening, zal gestraft worden met een gevangenisstraf van ten hoogste 3.000 roupies (plm. fl. 3500) of met beide straffen tegelijk en verbanning.

Als gevolg van deze maatregelen, die hij overigens niet kende, heeft Mgr. Munsch, C. S. Sp., (die reeds in zijn vicariaat Kilimandzjaro was teruggekeerd), zijn Missie moeten verlaten, maar kreeg vergunning in het naburige vicariaat Bagamoyo, waar dezelfde Congregatie v. d. H. Geest werkzaam is, te verblijven. Een apostolisch administrator, Pater J. Soul, C. S. Sp., vervangt hem in zijn Vicariaat.

Mgr. Allgeyer en andere Paters, allen leden der Congregatie v. d. H. Geest, die op weg waren naar de twee Vicariaten van Bagamoyo en Kilimandzjaro moesten te Mombas langen tijd op hun paspoort wachten.

Wat een vrouw waard is bij de negers van Midden-Afrika. Heel juist noemt de zwarte zijn huwelijk de groote zaak — en dat is het ook, niet alleen voor den neger zelf, maar ook voor den missionaris.

Een passende aanstaande te vinden is nog niet voldoende, evenmin de toestemming van haar ouders te krijgen. Hoofdzaak zijn de middelen om de ouders te "betalen", die het meisje hebben groot gebracht, nl. wat ze in Basoko, de mosolos noemen, dat is: hij moet zijn schoonouders tweehonderd koperen ringen, en verder een vischnet, een geit, een lans en een hond geven. Zoolang dit alles niet betaald is, is het meisje volgens neger-idee niet gehuwd en blijft ze nog vrij.

Veelwijverij onder de ouden, 't moeielijke huwelijk tusschen de jongeren, de slavernij der vrouw, echtscheidingen en gedwongen huwelijken — ziedaar den toestand onder de heidenen. Eén voorbeeld.

Likwangala, een rijk opperhoofd met 86 vrouwen — zijn "magazijn" zooals hij zijn harem noemde — heeft twee van zijn dochters verkocht. Zoo had hij 400 "mosolos". Hiermede ging hij naar Lilna opperhoofd van Bombanga. Hij legde zijn koperen ringen voor Lilna's deur neder en riep: Lilna, je hebt twee dochters, ik wil ze tot vrouw. Rom. daar heb je mosolos, dan kan jij ook weer twee vrouwen koopen.

In aansluiting hiermede ontleenen wij enkelen punten aan het algemeen Eappores, dat in het begin dezes jaars door den Apostolische Vicaris van Stanley-ville-missie der Priesters v. h. H. Hart v. Jezus in den Belgischen Congo — aan de Congregatie der Propaganda werd toegezonden.

Op de vraag welke misbruiken tegen geloof of zeden onder de nieuwbekeerde voorkomen, werd geantwoord: Er bestaat vooreerst, wat men zou kunnen noemen het proefhuwelijk. Het is namelijk een gebruik onder de negers van het Vicariaat, dat de huwbare jongelieden zich vereenigen doch onder voorbehoud, dat zij elkander zonder meer kunnen verlaten in het geval, dat zij het niet goed met elkaar kunnen vinden. Zulk een scheiding heeft somwijlen plaats, nadat zij reeds vele jaren als man en vrouw met elkaar geleefd hebben en terwijl de aanwezigheid van kinderen aan een goed gewettigd huwelijk zoude doen gelooven. Nochtans hadden de man en de vrouw slechts het voornemen een "proefhuwelijk" aan te gaan gelijk het onder hun heidensche stamgenooten gebruikelijk is.

Veel zou er te zeggen zijn over *de hoopwaarde der vrouw* en hare treurige mentaliteit. De toekomstige echtgenoot ziet zich genoodzaakt zijne vrouw te "koopen". De koopsom, — want het geldt hier een werkelijken koop — varieert tusschen de 100 en 1000 francs.

Somwijlen moet hij zijne vrouw koopen voor den prijs eener andere vrouw; b.v. zijne zuster moet hij aan de ouders zijner vrouw afstaan. Het droevigste van alles is, dat de vrouwen het verlagende van zulk een koop niet inzien. Zij gaan er fier op wanneer haar man haar ten koste van een hooge koopsom tot vrouw heeft gekregen.

De belanghebbenden zijn natuurlijk de ouders van het meisje, die een zoo hoog mogelijken prijs voor haar bedingen. Met de gevoelens of de voorkeur van het meisje wordt geen rekening gehouden. Dikwijls wordt zij het eigendom van den ouden wellusteling, die aan veelwijverij verslaafd is.

Somwijlen wordt de vrouw gewoonweg aan haar wettigen man ontnomen, wijl een anderen man meer geld voor haar wil geven.

Ten Noorden van Basoko zijn alle meisjes het eigendom van het opperhoofd of van de notabelen van het dorp. Dezen houden de jonge meisjes van haar prilste jeugd af bij zich, zoodat het voor een jongeman uiterst moeilijk is een vrouw te vinden.

De heidensche vrouwen zijn geheel willoos in deze zaak en laten met haar handelen zooals men verkiest. Het zijn slavinnen in den ergsten zin des woords.

Waar deze vrouwen echter in eene Europeesche omgeving komen, slaan zij tot een ander uiterste over. Zij gedragen zich onafhankelijk, worden ware feeksen en zijn uiterst bedorven. Ziedaar in welke omstandigheden de nieuw-bekeerden moeten leven. Geen wonder dat zij nogal eens afwijken van de gestrengheid der christelijke zedeleer.

De missie en het Bolschewisme. Wat heeft de eerste uit te staan met het laatste? Zeer weinig, willen wij hopen; behalve dan, dat de christenen altijd meer overtuigd moeten zijn, wat de wereld worden zou zonder Gods bestier!

Toch is het program der Bolschewieken aangaande hun propaganda in Azië, het land waar wij zoo gaarne millioenen zouden bekeeren tot getrouwen van Christus, wel in staat ons ongerust te maken. Over China, Japan, Korea en Indië, en al de stammen van centraal Azië zijn sluwe predikers van het evangelie van haat uitgezonden, om de harten dier menschen in slavenboeien te slaan, vóór het Evangelie van het Kruis hun de ware vrijheid der kinderen Gods kan brengen. Er wordt met stelligheid beweerd, dat tot verspreiding dier duistere beginselen in Indië verscheidene honderden Hindoes voor die noodlottige taak in Moskou worden afgericht. Duizenden van die agenten zijn er reeds werkzaam in China!.... Zou dat land nu voor den Bolschewiek het Hemelsche Rijk moeten worden Dat verhoede de barmhartige God, en de krachtige arbeidzaamheid onzer missionarissen, gesteund door ons allervurigst gebed en onze milde gaven.

U HEBT TOCH REEDS GEKOCHT DEN MISSIEKUNSTKALENDER

VOOR 1921?

Behalve prachtfoto's uit onze Nederlandsche koloniale gebieden in het koperdiepdrukprocédé, worden de portretten gegeven van den Paus, den Missiekardinaal, het Doorluchtig Episcopaat van Nederland en van de Nederlandsche Missieoversten in onze Koloniën. Op het titelblad is gereproduceerd Rubens', Nederdaling van den H. Geest''. Het schild is geteekend door P. BERTHOLD.

Deze kalender, een sieraad voor salon, huiskamer en kantoor, kost slechts ÉÉN GULDEN. (Bestellingen bij ARS CATHOLICA, Leiden; betalingen bij Prof. Dr. JAN SMIT, Seminarie "Rijsenburg", Driebergen).

Wie helpt mede aan de verspreiding?

IMPRIMATUR.

J. POMPEN, Vic.-Gen.

Buscoduci, 22 Julii 1920.

MGR. JOS. SWEENS

AFOSTOLISCH VICARIS VAN NJANZA

HET APOSTOLISCH VICARIAAT NJANZA IN OOST-MIDDEN-AFRIKA

DOOR Z. D. H. MGR. JOS. SWEENS.

Ons Vikariaat, dat de Voorzienigheid aan mijne hoede toevertrouwde, is nagenoeg *viermaal* zoo groot als geheel Nederland. Het is gelegen ten Oosten, Westen en Zuiden van het reusachtige Viktoria-Njanza-meer, in Oost-Midden-Afrika. Dit meer alléén is 66.000 \square K.M. groot, en omvat een menigte eilanden, o.a. Oekerewe, dat half zoo groot als Noord-Brabant is.

Behoudens een handvol blanken, Indiërs en Arabieren is ons Vikariaat enkel door zwarten (negers) bewoond, wier aantal op plm. 900.000 geschat wordt. Die zwarte bevolking behoort tot minstens vijf verschillende negerrassen, o.a. de Waziba, Wazinzja en Wagwe. Drie talen worden er gesproken. Het klimaat is er tropisch, maar vrij gezond, uitgezonderd in 't Zuiden. Het land, bijna vlak ten Zuiden van 't meer, is nog al bergachtig ten Oosten en ten Westen. In 't Oosten (Ikoma) zijn goudmijnen ontdekt. De bewoners zijn overwegend landbouwers, met uitzondering der Wahoema in 't Westen, en der Massaï in 't Oosten. Vooral 't Westen (Kiziba) is zeer vruchtbaar (bananen). Ook koffie, — inlandsche en geïmporteerde — gedijt er zeer wel.

Na deze algemeene bemerkingen, zij het mij vergund een kort verslag te geven over het afgeloopen dienstjaar (1918-'19). Ik bied dit aan als een hulde en een bewijs van broederlijke liefde en dankbaarheid aan alle weldoeners onzer Missiën.

De grenzen van 't Vikariaat Njanza zijn nog juist dezelfde als die aangegeven staan op de in 1913 gedrukte kaart onzer Vikariaten van Midden-Afrika. Het getal Missieposten bedraagt vijftien met inbegrip van ons Seminarie van Rubya en een post in wording in

't landschap Karagwe I). Feitelijk is er sinds 1913 geen nieuwe missiestatie bijgekomen. Het getal Missionarissen, met inbegrip van Broeders, is van 52 gedaald op 42; dat der Witte Zusters echter van 16 tot 20 gestegen. Vier zwarte Negerpriesters helpen ons in 't werk der geloofsprediking, benevens 245 neger-katechisten en 31 inlandsche zwarte Zusters.

Nog eenige cijfers. Het aantal onzer nieuwe Christenen (neophyten) bedraagt: 14652 en dat der katechumenen: 10898. We bezitten een groot- en klein seminarie, ter vorming van een inlandsche geestelijkheid, in Rubya bij mijne residentie. Daar bevindt zich tevens de vormingsschool der Katechisten. Verder bestaan er in de verschillende missie-staties en bij-staties (succursalen) 197 scholen, die bezocht worden door 6788 jongens en 3762 meisjes.

In het afgeloopen dienstjaar werden er 1071 doopsels aan volwassenen toegediend; 645 doopsels aan kinderen uit Christen ouders; eindelijk nog 1633 doopsels in stervensgevaar (,,articulo mortis''). 165 huwelijken werden ingezegend; 212.091 H. biechten gehoord; 583.956 H. Communiën uitgedeeld, en aan 1405 Christenen werd het sacrament des Vormsels toegediend. In onze 31 charitatieve inrichtingen (o.a. voor weezen, melaatschen, zieken) werden o.a. 189317 zieken behandeld.

De Engelschen hebben de distrikten Boekoba, Mwanza en Moesoma, de Belgen het distrikt Oessoewi met het fort Biaramoels bezet. Van godsdienstig standpunt beschouwd, is die verandering niet onvoordeelig, met name in de distrikten Oesoewi, Mwanza en Moesoma. In Oesoeri heeft men den koning tot rede gebracht, door de school verplichtend en den godsdienst vrij te maken, met 't gevolg dat thans een groote menigte zich voorbereidt Christen te worden.

In 't Mwanza-distrikt zijn alle *Opperhoofden* wel 200 bij de Wagwe als Wazinzja, gewonnen voor onze zaak, met het troostend vooruitzicht dat geheele koninkrijken voor Christus gewonnen zullen zijn!

In Moesoma hebben wij den invloed der fanatieke Adventisten

¹⁾ Ziehier de namen, op de Missiekaart te vinden: in 't Westen: Boekoba, Marienberg, Bwandjai, Kagondo, Rubya, Rubya (Seminaries) en Katoke, benevens Karagwe (in wording). In 't Zuiden: Mwanza, Boekoembi, Tsoemve Oekerewe, Mary-farms en Kowe, eindelijk ten Oosten van 't meer: Njegina.

(protestantsche sekte) die dat landschap bezaten, niet meer te vreezen. In Boekoba tracht de Regeering onzijdig te zijn tusschen de verschillende godsdienstige belijdenissen. Het Anglikanisme bemachtigt de koningen, en dezen veroorloven zich wel eens kuiperijen, welke echter doorgaans ontdekt worden en dan ten onzen voordeele uitvallen.

De bevolking ten Zuiden en Zuid-Oosten van het Njanza-meer heeft geleden van den hongersnood, die talrijke slachtoffers gemaakt heeft onder de heidenen. De Britsche regeering heeft zich van de bemiddeling der Missionarissen bediend om levensmiddelen op ruime schaal onder de noodlijdenden te verdeelen. Die leeftocht kwam uit 't Boekobo-distrikt. Op die manier hebben wij duizenden inboorlingen kunnen redden. Zonder die hulp der Voorzienigheid, wat al verliezen zouden wij te betreuren hebben gehad!

Geen enkel budget onzer missiestaties zou toereikend geweest zijn. Trouwens sinds vijf of zes jaren leven wij zonder vast en geregeld budget. Een gedeelte onzer inkomsten vloeit voort uit de katoen-plantage Mary-farm (vroeger "Mariënhof" geheeten). Wij deelen de voordeelen dier exploitatie met het Vikariaat Kivoe.

Wij tellen 10898 katechumenen en postulanten. Dat cijfer is eigenlijk beneden de werkelijkheid. Intusschen zullen allen het niet brengen tot het H. Doopsel in de vier jaren; het meerendeel zal wel acht jaren er over doen terwijl sommigen 't nooit bereiken zullen. Vermits tot nu toe de bloedige vervolgingen hebben ontbroken om hun goede gesteltenis te beproeven, moeten we ons tevreden stellen met de gewone bewijzen van volharding, nl. goed gedrag, volharding en geregeld bijwonen van den katechismus, enz.

Wat te zeggen nu van de 10550 jongens en meisjes die onze 197 scholen vrij regelmatig bezoeken? Behalve voor korten tijd die van Oesoewi, verplicht hen niets, streng genomen, tot dat schoolbezoek. Al dat volkje kent God in drie Personen, maakt het kruisteeken, murmelt eenige gebeden, en luistert stilzwijgend naar den katechist, de Witte-Zuster of den Missionaris. Onder die schoolkinderen zijn de katholieke kinderen natuurlijk het voorwerp van een bizondere zorg, en de missionarissen, de Zusters en de Katechisten verzamelen hen in school, kerk, aan den Biechtstoel en de H. Tafel. Intusschen is het getal van diegenen, die ons ontsnappen in de kinderjaren, nog vrij groot.

Inrichtingen voor den leeftijd na de schooljaren zijn tot stand gebracht voor de jongelieden van beiderlei kunne. De missiestaties van Oekerewe, Oesoewi, Bwandja, Marienberg bezitten reeds bloeiende Broederschappen en Congregaties ('n soort patronaten). Die er deel van uitmaken, vormen een keurcorps, en dat keurkorps van Christenen moet eenmaal den toon aangeven.

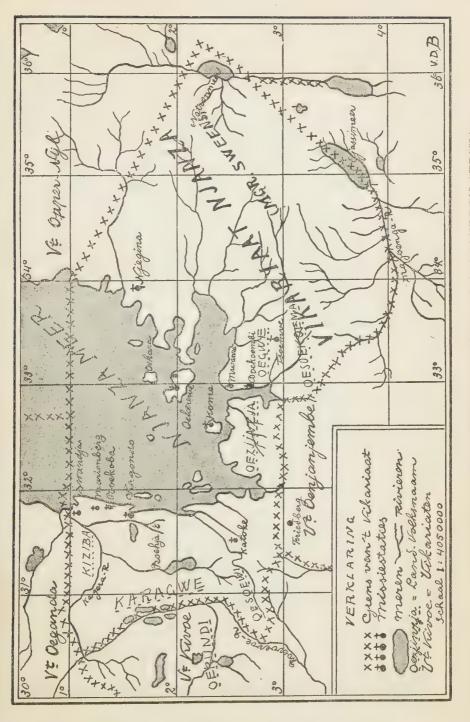
De leden dier genoemde Vereenigingen blijven lid tot den dag van hun huwelijk. Dan treden zij toe tot de Aartsbroederschap van het Allerheiligste Hart van Jezus.

Te dikwijls veroorzaken die huwelijken processen, die niet eindigen en onontwarbare moeilijkheden. De schoonmoeders, de toovenaars, de onbestendigheid den neger eigen, de drank, zijn o.a. even zooveel oorzaken die den vrede in de huishoudens benadeelen. God zij gedankt, dat ook het werk der Intronisatie juist van pas gekomen is in deze streken, om de familie te heiligen en er den vrede te handhaven. De Missionarissen, die zich als ware Apostelen van het H. Hart, toewijden aan dit moeizaam werk, vinden er grootelijks vertroosting in.

De schoolmeesters en katechisten blijven onze beste medehelpers. De Oversten der missiestaties maken er werk van hen te vormen, te geleiden in 't geestelijke, en te helpen in 't stoffelijke. Een retraite van vijf dagen, apart voor hen gehouden in vier verschillende oorden, werd goed gevolgd. Zij staan er op iedere maand eene bizondere conferentie bij te wonen, en zij houden regelmatig aanteekening van 't getal der scholieren, die de school daadwerkelijk bezoeken. Door hun zorgen ontvangen eenige stervenden het H. Doopsel. De vrouwelijke katechisten, ook wel zwarte zusters genoemd, zijn nog weinig talrijk. Zij worden degelijk gevormd door de Witte-Zusters, zijn immer met drie bijeen en belast met de meisjesscholen in de missiestaties.

In de vier missiestaties van 't Vikariaat Marienberg, Kagondo, Boekoembi en Oekerewe oefenen de Witte Zusters van O. L. V. van Afrika (moederhuis Koeba bij Algiers; postulaat St. Monica te Esch bij Boxtel) haren weldadigen invloed uit. Ook Bwandja zal een huis van Witte Zusters krijgen, en het is te wenschen dat iedere statie langzamerhand een Witte-Zustershuis bezitte.

Laten wij niet onvermeld het aantal der 189317 zieken door de Missionarissen en vooral door de Zusters verpleegd! De Christelijke

HET APOSTOLISCH VICARIAAT NJANZA IN OOST-MIDDEN-AFRIKA

naastenliefde is werkelijk bewonderenswaardig en onuitputtelijk in de middelen die zij aanwendt om de breede schare dier kranken van alle soort te hulp te komen; het is Onze Zaligmaker, de Trooster, die door zijn dienaren en dienaressen het Afrikaansche ras medelijdend koestert. Wij bezitten noch hospitalen in den eigenlijken zin, noch geneesmiddelen zelfs, en toch wij verplegen, wij genezen, wij redden: het is een waar mirakel!

Rest nog U binnen te leiden in ons Seminarie, het centrum der werken van het Vikariaat. De gebouwen, die de kweekelingen van klein- en groot-seminarie huisvesten, zijn voldoende, alhoewel in geen enkel opzicht de seminariën en scholen van Europa ook maar nabijkomend. Men tracht de Afrikanen op z'n Afrikaansch op te voeden. Het voedsel is zeer eenvoudig maar goed toebereid. Het bestaat hoofdzakelijk in bananen, boonen en maïs. Helder frisch water is de éénige drank. Nu en dan een stukje vleesch. Op 't groot-seminarie éénmaal vleesch per week. Maar indien ook het lichaam op z'n Afrikaansch wordt behandeld, geest en ziel worden bewerkt, met de zorg, die onze Moeder de H. Kerk vergt voor hare toekomstige bedienaren. Zeven mijner priesters, onder welke drie inlandsche, besteden hun tijd, met geduld en toewijding, aan de vorming dier jeugdige levieten.

De scholen der missiestaties leveren ons ieder jaar de nieuwe kweekelingen van 't klein-seminarie. Zij zijn, en behooren ook te zijn, goedbegaafde kinderen en godvruchtig. Het getal der nieuwelingen ieder jaar loopt tusschen de vijftien en vijfentwintig. In de hoogere klassen heeft de schifting als van zelve plaats: twee, drie, soms vier gaan over naar 't groot-seminarie. De theologanten van 't groot-seminarie studeeren goed, zijn hun roeping getrouw, en leggen er zich op toe zich te heiligen.

Na twee jaren philosophie ontvangen zij een geestelijk kleed bestaande in witte of khaki gandoura (robe, soort toog) met cingel. Zij, die de groote-orden ontvangen hebben, dragen schoenen bij 't verrichten der liturgische functies; insgelijks de priesters aan 't altaar.

Na vier jaren seminarie-studie en na het ontvangen der kruinschering en mindere Orden worden onze theologanten gestuurd ergens in een missiestatie, ter beproeving, gedurende een of twee jaren.

Ziedaar, goedgunstige lezer, nagenoeg alles wat ik te zeggen

heb in mijn algemeen verslag. Zal ik 't genoegen smaken U 't volgende jaar een nieuwe stichting op het rotsgebergte van Karagwe en een dergelijke op 't eiland Boekarra te mogen berichten? Ik hoop het. In afwachting, laten wij bidden en werken zonder verpoozing, opdat het rijk van Christus zich uitbreide en talrijke nieuwe apostolische werklieden, blanke en zwarte — zich komen stellen in den dienst van den Meester des Wijngaards.

† JOS. SWEENS, titulair Bisschop van Cafsa, Apostolisch Vikaris.

HEBT U REEDS GEKOCHT DEN MISSIEKUNSTKALENDER

VOOR 1921?

Behalve prachtfoto's uit onze Nederlandsche koloniale gebieden in het onovertrefbare koperdiepdrukprocédé, worden portretten gegeven van Paus, Kardinaal, Bisschoppen en Missieoversten.

Deze kalender, een sieraad voor salon, huiskamer en kantoor, kost slechts

ÉÉN GULDEN.

Bestelt spoedig bij ARS CATHOLICA, Leiden; betaalt bij Prof. Dr. JAN SMIT, Seminarie "Rijsenburg", Driebergen.

ZEGT	HET	VOORT!	

EEN DER ONZEN.

DE "EERBIEDWAARDIGE" PRIESTER-MISSIONARIS PATER DONDERS.

't Is zeker niet een alledaagsch feit, dat een Nederlander door Rome zelf beschouwd wordt als een ernstige candidaat voor de eer der altaren.

En toch, dat feit zoo uiterst zeldzaam, maar daarom des te eervoller voor onze vaderlandsche kerkprovincie, heeft zich in den laatsten tijd voorgedaan.

Nadat in het begin dezer eeuw door Mgr. v. d. Ven z.g., om bij Nederland te blijven, een bisschoppelijk onderzoek was ingesteld naar den voorbeeldigen levenswandel en de faam van heiligheid van den in 1887 overleden Apostel der melaatschen, Pater Donders, en naar de gebedsverhooringen op zijne voorspraak verkregen, achtte Rome èn de zaak belangrijk èn den goeden uitslag waarschijnlijk genoeg, om aan den Bisschop van 's-Bosch de opdracht te geven, nu niet meer op eigen gezag, maar als "gedelegeerd Rechter" van Rome, het apostolisch proces in zijne zetelstad te voeren.

Een maand, voordat de wereldoorlog uitbrak, overhandigde ondergeteekende, door den hoofd-postulator te Rome, Pater Cl. Benedetti als zijn plaatsvervanger (vice-postulator) daartoe aangesteld, aan Mgr. v. d. Ven de verzegelde brieven van de H. Congr. der Riten en van den Promotor Fidei de Urbe met de stellingen (positiones, articuli) waarover Rome de getuigen wilde verhoord zien. Nu moest de kerkelijke rechtbank worden samengesteld. Van Rome uit waren als gedelegeerde rechters aangewezen de Bisschop van 's-Bosch en zijn Vicaris-Generaal, toen gelijk thans nog Mgr. J. Pompen. Behalve deze moesten nog vier hoogstaande

kerkelijke personen (Canonici seu dignitates) als mederechters worden benoemd. De keuze van Mgr. v. d. Ven viel op de kanunniken A. Diepen, later Coadjutor, en plebaan H. Adelmeijer, en op de pastoors Alex. Sweens, oud-professor der moraal te Haaren en Ant. Mutsaers, den bekenden socialen werker, onlangs door den Paus met zoo welverdiende onderscheiding beloond.

Geen zitting der rechtbank is echter geldig zoo niet de Promotor Fidei, wij zouden zeggen de Officier van Justitie er bij tegenwoordig is. Mgr. Alex. Veder, die te Rome bij de H. Congr. der Riten deze waardigheid bekleedt, droeg zijn rechten en plichten voor dit proces over aan iemand, door Mgr. v. d. Ven als vice-promotor aan te wijzen. Deze keuze viel op Mgr. C. Prinsen en den als schrijver bekenden Rector F. Dekkers. Notaris (griffier zouden wij zeggen) op wien de taak rust alle akten en getuigenverklaringen te schrijven en te waarmerken, was de onvermoeide Rector der Clarissen te Tilburg, A. Vingerhoets. Als custos, (bode, deurwaarder) die de vice-promotoren en de telkens te hooren getuigen persoonlijk moet dagvaarden, traden achtereenvolgens drie Paters van het Bossche Redemptoristenklooster op.

In een plechtige zitting in de kapel van het bisschoppelijk paleis

werden al deze functionarissen beëedigd.

Na de noodige formaliteiten werd in de 3e zitting door den vicepostulator de lijst ingediend van hen die ik te zijner tijde dacht op te roepen, teneinde omtrent Pater Donders' deugden en mirakelen

hun verklaring af te leggen.

Geen getuige wordt gehoord tenzij na eerst den eed afgelegd en onderteekend te hebben van de waarheid te zullen zeggen en het geheim te bewaren. Wat hij te verklaren had, wordt door den Notaris opgeschreven en voor het einde der zitting, na aan den getuige te zijn voorgelezen door dezen onderteekend, wanneer hij er niets op af te dingen of bij te voegen had.

Hiermede zijn wij in de eerste phase van het proces, processus

inchoativus genoemd.

Ter verduidelijking van dit laatste woord een kleine uitweiding. Hoe minder getuigen en vooral ooggetuigen, hoe zwakker een proces staat. Nu wil Rome de processen van de Dienaren Gods niet noodeloos verzwakken en daarom geeft het, dikwijls dispenseerend in den tijd die tusschen het bisschoppelijk en het apostolisch proces

moet verloopen, uit voorzichtigheid bevel: "Begin maar vast (inchoativus) ne pereant probationes, opdat de getuigen in het bisschoppelijk proces gehoord, niet wegsterven als wij langer zouden wachten.

Na het inchoativus (dat te 's-Bosch in 't voorjaar 1916 eindigde) volgt te zijnen tijde na een nieuw bevel van Rome de tweede phase van het proces het processus continuativus. Doch Rome geeft geen bevel het proces te hervatten en door te zetten, tenzij eerst in het bisdom, waar de Dienaar Gods stierf (Suriname dus) een processus super fama sanctitatis, een proces over de roep van heiligheid met goed gevolg is gehouden. Zou dit proces ongunstig zijn en zou het blijken, dat de vroegere roep van heiligheid slechts een stroovuur was, dan geeft Rome geen last tot het doorzetten van het uit voorzichtigheid reeds begonnen apostolisch proces.

In het begin van 1919 kwam uit de Eeuwige Stad het bevel met het proces voort te gaan, het processus continuativus te beginnen. De functionarissen waren thans dezelfden als in het eerste proces, behalve dat Mgr. Diepen, Coadjutor, als Voorzitter de plaats innam, welke Mgr. v. d. Ven om hooge jaren en ziekelijken toestand moeilijk kon bekleeden.

Dit tweede deel van het proces was betrekkelijk kort : het kwam in den zomer van 1919 gereed.

Zoo was dan het proces, met zooveel liefde, gelijk Mgr. Prinsen getuigde, maar ook — wij kunnen het weten — met zooveel zelfverloochening en geduld, met zooveel heiligen ernst en bijna scrupuleuze nauwkeurigheid voor de glorie van het Bossche diocees, Pater Donders, gevoerd, gereed gekomen.

Wat in die bijna 50 zittingen, door 32 beëedigde getuigen 1) in die 704 folio bladzijden is bijeen gebracht, is meer dan een heerlijke mozaïek, dan een zoete hymne, dan een welriekend wierookoffer. Het is een onverwoestbaar monument door weergaloozen eerbied op den heiligen grondslag van den eed opgetrokken, waarop het medaljon van den Apostel der Melaatschen schittert in een glans, als slechts de hemel kent.

^{* *}

^{1) &#}x27;t Mag verwonderen, dat ofschoon Pater Donders in 1842 Nederland en reeds 33 jaren deze aarde heeft verlaten, er voor de Bossche kerkelijke rechtbank minstens zeven getuigen gehoord werden, die den Dienaar Gods persoonlijk gekend, gezien en gesproken hadden.

De origineele procesakten berusten in het bisschoppelijk archief van de grijze hertogsstad.

Een copie, door beëedigde schrijvers geschreven en door beëedigde notarissen gecontroleerd zou naar Rome gebracht worden. Die overbrenging moet persoonlijk geschieden en onder zulke maatregelen, dat nergens aan de grenzen de stukken geopend en de zegels geschonden worden.

Ondergeteekende, die de eer heeft gehad vice-postulator causae te zijn geweest, mocht het als beëedigde bode naar Rome brengen en heeft de copie der processtukken 11 Maart l.l. aan den Secretaris der Ritencongregatie, Mgr. Di Fava overhandigd.

* *

Ons vaderland mag er zich dus op beroemen een eerbiedwaardigen priester-missionaris te bezitten.

Ja, dat was Pater Donders.

Tot vriend Gods stempelen hem zijn deugden, zijn naastenliefde alleen reeds. Quasi-verbannen uit de maatschappij op het voor allen schrikwekkend, eenzaam etablissement Batavia in Suriname ruim 30 jaren onder de melaatschen te leven, dag en nacht ijverend, nooit zich sparend, alles wegschenkend, allen in alles helpend zooals geen moeder het bijna kan, zich zelven "ten koste leggend, ofschoon hij (dat vergete men niet) hen beminnend, minder door hen bemind werd" (II Cor. 12, 15) en dat in een weeë-atmosfeer 1) en onder een drukkende temperatuur: dat alleen reeds stempelt Pater Donders tot een waar Dienaar Gods, tot een eerbiedwaardige. Zulk een heldhaftige liefde is op den duur onmogelijk of men moet heldhaftig zijn in alle deugden (Zie Het Missiewerk I, 101).

Als vriend Gods beschouwen hem niet slechts zijne geloofsgenooten, maar zelfs andersdenkenden, een getuigenis niet zelden vleiender en betrouwbaarder. Een enkel voorbeeld. Een protestant uit Schotland vroeg eens in Suriname aan zekeren de Both, op wiens schip hij zich bevond: "Kapitein, zijt gij katholiek?" Op het bevestigend antwoord sprak de protestant beteekenisvol: "Dan

¹⁾ Een der getuigen van het apost. proces, de Both, op 80-jarigen leeftijd in 1916 te Groningen overleden, vroeg eens aan Pater Donders meer van nabij de krotten der melaatschen te mogen zien: "Och, doe het niet, antwoordde de Pater, gij zoudt het er niet uithouden".

benijd ik U, kapitein: gij, Katholieken, hebt een Pater Donders". Als vriend Gods roemen hem de waarlijk talrijke gunsten 1) op zijn aanroeping en door zijn voorbeeld nog steeds verkregen, waarvan sommige, ware de diagnose niet zoo gebrekkig gesteld, m.i. als wonderen hadden kunnen gelden en dienst doen.

* *

Een heilige 2) Nederlandsche missionnaris! Legt dat feit ons geen verplichtingen op?

Ik zag onlangs het leven van Jeanne d' Are door Mgr. Touchet, waaraan deze den titel had gegeven: La Sainte de la Patrie. Wat bevatten die laatste woordjes voor ieder rechtgeaard Franschman een aanbeveling, een vermaning: "De Heilige van ons Vaderland".

Nu Rome een priester-missionaris, Pater Donders, eerbied-waardig keurt, moet die eerbied binnen de door de Kerk gestelde grenzen ook betuigd worden. Maar die priester-missionaris is de onze, de onze door honderden banden: een heilige van ons land.

Wij, wij Nederlandsche Katholieken moeten onzen Vriend Gods eeren; wij, Katholieke Nederlanders, moeten meer voor een der onzen voelen dan de outsiders, die van christendeugd een minder diep begrip hebben; wij, Katholieke Nederlanders, moeten zonder anderen uit te schakelen, de onzen voor ons, onzen arbeid (zeker onzen missiearbeid) en voor onze noodwendigheden interesseeren.

Doen wij dat ook? Lossen wij onze eereschuld tegenover een der onzen behoorlijk in?

Ik meen, dat er in Katholiek Nederland meer voor Pater Donders kon en moest gedaan worden en ik zal gelukkig zijn zoo mijn woord een te-kort, dat geloof ik niet denkbeeldig is, helpt aanvullen.

^{* *}

¹⁾ Om slechts eenige te vermelden: de bijna plotselinge en standvastige genezing van een maandenlange ziekte, die aan typhitetische infectie deed denken; het plotseling herstel eener pensionaire uit Grubbenvorst, wier hart door het water eenigszins verdrongen en wier ontstoken borstvlies levensgevaar opleverde; het plotseling herstel van eene vrouw, die door een ziekte maandenlang zoo gekromd was, dat het gebeente hier en daar buiten het lichaam stak.

²) Onnoodig te zeggen, dat ik met deze benaming het oordeel der Kerk niet wil vooruitloopen. Onnoodig ook te zeggen, dat wat wij thans voor den Eerbiedw. Dienaar Gods opvorderen, wij evenzeer zouden vragen voor alle Nederlandsche missionarissen, die hem gelijken.

Ik meen, dat er meer voor Pater Donders kon en moest gedaan worden ook en bijzonderlijk door hen, wien ten onzent de Missieactie ter harte gaat.

Allerwege is in ons land het streven ontwaakt, den missiegeest te bevorderen. Goed. Maar bevorderen wij dan ook den eerbied voor en het vertrouwen op heilige missionarissen. Die op bijzondere wijze de heilige geloofsverkondigers eert en hooghoudt, toont daardoor den missiegeest te bezitten, en zal ondervinden, dat door een gelukkige wisselwerking die devotie den missiegeest ook aankweekt.

Aan Pater Donders kan in het hart en in de vergaderingen der missievrienden van welk land, welk bisdom, welke orde ter wereld ook, best een plaatsje worden ingeruimd zonder andere en heiliger missionarissen in het gedrang te brengen. Daarvoor is ieder Katholiek hart ruim en diep en groot genoeg.

Maar als dat gevoegelijk bij allen kan, dan is zulks, dunkt mij, voor ons, Katholieke Nederlanders, plicht. Hij is een der onzen.

Wie bij ons den missiegeest zijdelings wil bewaren en bevorderen, brenge onze missionarissen naar voren 1). Hij doe onder de onzen hun leven, lijden, werken kennen; hij wekke bewondering voor hunne heldhaftige heiligheid; hij stelle in 't licht hunne macht op het Hart van Jezus, den Grondlegger en den Voltrekker van ons geloof.

En wil hij zijn rechtstreeksche pogingen om den missiegeest alom te doen bloeien zien slagen, dan interesseere hij voor zijn pogen ook onze heilige missionarissen en trekke over zijn arbeid, zijn toespraken, zijn vergaderingen, zijne collecten ook hunnen zegen

af door ze onder hunne bescherming te stellen.

Wie zal nu het leven van onzen eerbiedwaardigen missionaris 2) èn zelf zich beter eigen èn bij anderen in breeder kring bekend maken? Welke missieclub of plaatselijke afdeeling zal hem als

CSSR. (Mosmans Venlo).

¹⁾ In den kinderoptocht bij gelegenheid van de Bossche Missietentoonstelling waren rijke praalwagens, die voorstellingen te zien gaven, gewijd aan den Bosschen priester-martelaar pater Dobbe, de pas zaligverklaarde martelaren van Oeganda, den eerbiedwaardigen pater Donders, Redemptorist, te Tilburg geboren, apostel der melaatschen e. a.

2) Leven van den Eerb. Dienaar Gods Petrus Donders door N. Govers,

patroon kiezen? Wie zal de zijnen opwekken om voor missieaangelegenheden, maar ook bij andere voorkomende noodwendigheden vertrouwvol aan te kloppen bij hem, die, op aarde levend, ten koste van zich zelf zooveel smart heeft gelenigd?

Wie zal.... doch laten wij aan ieders ijver over wat voor Pater Donders kan en dient gedaan te worden. Hij is het waard. *Quia dignus est* (Luc. 7, 4).

H. MOSMANS, C.ss.R.

DE DUIVEL IN ACTIE.

Het was op een van die prachtige, tropische avonden, dat een vijftal missionarissen bijeen was in een der Staties van het Vicariaat van Monseigneur J. Biermans in Midden-Afrika. Buiten verspreidde de volle maan haar weelderig licht over de zwijgende natuur en binnen werd druk gesproken over moeilijke, diepgaande Missieproblemen. Twee der Missionarissen waren bezoekers en verdedigden met vuur eenige gebruiken in hun eigen Missieposten, toen op eens een geschuifel van voeten zich buiten deed hooren.

"Sebo", (meester of Mijnheer) riep van buiten Andreas Zagwabagezi, een der hoofdcatechisten, die daar stond met een menigte volks, "het wordt nu wezenlijk te erg met het steenen werpen in het huis der bekeerlingen van Nakisunga. Alles is daar stuk, en wat moet ik met de bekeerlingen doen?"

De twee bezoekers begrepen niet wat dit beduiden moest, doch toen zij den uitslag vernamen en hoorden dat deze zelfde Andreas reeds verscheidene avonden geweest was, maar telkens was weggezonden omdat de missionarissen het moeilijk konden gelooven, schudde één hunner het hoofd.

"Ge moet die dingen niet licht tellen", zeide hij en begon te verhalen van zijn eigen ondervindingen. "Een tiental jaren geleden werd hier de Missie "gesticht; ik zelf werd toen hier geplaatst en we bouwden ons huis waar nu "uw keuken staat. Het volk van deze streek had den top van dezen heuvel "altijd beschouwd als een heilige plaats, als een woonstede hunner goden. "Het Opperhoofd had hier voor Koning Mutesa een groote hut gebouwd, "maar nauwelijks was de hut gereed of tijdens een hevig onweer sloeg de "bliksem er in en brandde alles af. Niemand heeft toen hier meer durven "wonen en de top van den heuvel bleef verlaten, tot wij ons hier kwamen "vestigen. Het eerste huis der missionarissen werd van klei gebouwd; wij "hadden het reeds eenige maanden bewoond en zaten op een goeden dag "aan tafel, toen op eens de deur werd opengestooten.

"Wij schonken hier eerst geen aandacht aan, maar toen het geval zich dik-"wijls herhaalde, dacht ik aan kwaad spel, en plaatste mij met mijn geladen "geweer achter de deur. Verscheidene dagen hield ik daar de wacht, maar "niets gebeurde. Toen ik het wachten moe werd en weer aan tafel ging zitten, "herhaalde het zich weer verscheiden malen, en het bleef aanhouden, totdat "we het nieuwe huis gebouwd hadden, waarin we thans gezeten zijn. Wat nu "Andreas betreft, ge moet zijn woorden niet al te licht tellen, het kan zeer "goed waar zijn wat hij zegt."

Toch waren de missionarissen nog lang niet overtuigd. Wel waren allen onder den indruk van het verhaal, maar het was toch te vreemd om het grif

te gelooven.

"Komt ge van avond nog?" riep Andreas van buiten.

"We komen," was het antwoord, en een van het gezelschap, een ongeloovige spo zieke Engelsche missionaris uit Manchester, voegde er lachend bij: "Voor de grap zullen we komen!"

Omringd door het volk en met den catechist Andreas aan het hoofd daalden de vijf missionarissen den heuvel af op onderzoek. Die huizen voor de bekeerlingen worden gevonden in iederen Missiepost. Velen der nieuw-bekeerden wonen uren ver van de Missie verwijderd, en komen zij den catechismus volgen in den Missiepost, dan moet de Missie hun een onderkomen verschaffen. Vrijdags na den middagcatechismus gaan de bekeerlingen of catechumenen weg om eten te halen voor de geheele week, en Zondagsavonds of 's Maandagsmorgens ziet men ze weer verschijnen. Nakisunga was 18 K.M. van onzen Missiepost verwijderd, en er waren een achttal bekeerlingen, meest meisjes, in dat huis.

De eerste aanblik binnen in de hut was verre van hoopvol. Alle aarden kookpotten en kruiken waren aan gruizelementen geslagen en de grond was bezaaid met steenen en harde stukken klei; het was duidelijk, dat het steenen waren van dezelfde soort die algemeen in het land gevonden wordt, terwijl de klei dezelfde was die gebruikt wordt voor het opbouwen van muren. Met twee flinke, brandende lantarens gingen we naar binnen, doch niets vreemds gebeurde. Reeds begonnen we Andreas te verwijten, dat hij ons voor niets geroepen had, toen deze ons kalm aanried, de lantarens buiten de hut te laten en dan te gaan zien wat er gebeuren zou.

"Maar hoe zullen we dan binnen kunnen zien?" werd Andreas gevraagd.
"Ge zult genoeg kunnen zien bij het schijnsel van het vuur!" was het kalme

antwoord.

Dit was waar, en na kort beraad besloten we, dat één onzer in de hut zou blijven, zoodat de overige vier de hut konden omringen, om te beletten dat van buiten iets geworpen zou worden. Eerst werd echter het geheele huis onderzocht. Dit vereischte niet veel tijd, want de hut bestond slechts uit twee vertrekken gelijkvloers, gescheiden door een muur, waarin een deuropening zonder deur. Het ééne vertrek werd leeg gelaten, en de bewoners van de hut gingen in een halven cirkel om het vuur op den grond zitten in het andere vertrek, dat van een deur naar buiten voorzien was. Ik zou zelf het eerst in de hut blijven en de andere vier gingen naar buiten, waar zij bij het licht der volle maan volkomen konden verhinderen, dat er van buiten kwaad spel bedreven zou worden.

De roode gloed van het vuur — een houtvuur — wierp een zacht licht door de hut, en ik posteerde mij zóó, dat ik het volle gezicht had op den kring der bewoners om het vuur en tevens vlak tegenover dè deuropening stond, die naar het leege vertrek leidde. Nog geen minuut had ik daar gestaan, of een steen ter grootte van een flinken knikker werd geslingerd door de deuropening van uit het leege vertrek en trof mij precies op mijn horloge. Gelukkig was het beschermd en bleef het onbeschadigd, doch ik had nog niet eens den tijd om dit te onderzoeken, toen reeds een tweede steen, weer uit dezelfde richting uit hetzelfde leege vertrek, mij trof, weer net op mijn horloge.

Verbaasd riep ik uit: "Heeft soms iemand van buiten geworpen?" Terzelfdertij lotak een der missionarissen, die buiten duidelijk gehoord had, dat mijn horloge geraakt was, zijn hoofd door de deur en riep mij toe: "Hier heeft niemand iets geworpen." Nauwelijks waren de woorden uit zijn mond, of een groote steen werd geworpen uit een der hoeken van het vertrek, ging rakelings langs mij heen, en trof den spreker op den buik.

Ofschoon hier van verbeelding of zinsbedrog geen sprake kan zijn, was het geval toch zoo verbijsterend, dat ook de anderen het eerst aan den lijve moesten gevoelen, voor zij zich gevonnen gaven. Eén voor één en ook met tweeën gingen zij de hut in en waren getuigen van de vreemdste verschijnselen. Niet alleen werden steenen geworpen, maar ook kluiten aarde en harde klei. Soms troffen deze doel, maar ook dikwijls werden ze geslingerd in onbepaalde richtingen; ook kwamen ze van alle mogelijke kanten: zoowel van onder van den grond af als van boven en op zijde. Het eigenaardigste was, dat balletjes stof geworpen werden; als balletjes kwamen ze naar beneden vallen, spatten dicht boven het hoofd uit elkander en vielen als een stofregentje op ons neer.

Alles gebeurde in de diepste stilte; men hoorde of zag niets anders dan het vallen van steenen en stof met onregelmatige tusschenpoozen. Onbewegelijk zaten de bewoners der hut bij het vuur en ook zij werden door de steenen getroffen; gelukkig bekwam echter niemand dien avond eenig ernstig letsel, ofschoon men ons verzekerde, dat de bewoners den nacht doorbrachten onder hun bedden in plaats van op hun bedden.

Ten slotte voor ons zelven zekerheid hebbend, dat wij hier stonden tegenover bovenmenschelijke, duivelsche krachten, besloten we de hut te ontruimen en te zegenen, en de bewoners te verdeelen over andere hutten. Dit werd gedaan, en allen verlieten de plaats. Eerst ging het volk weg, en het laatste verwijderden zich de missionarissen, voorafgegaan door den catechist Andreas. Wat nu echter gebeurde was het geheimzinnigste van alles.

Pratend liepen de missionarissen in twee groepjes; zij waren ongeveer tien meter van de hut af, toen opeens een harde kluit aarde, ter grootte van een vuist, van uit de verlaten hut met groote kracht geworpen werd, tusschen de priesters in de achterste groep doorging en den spotlustigen Engelschman in de zijde trof. Het had veel van een afscheidgroet, bedoeld voor den missionaris, die het moeilijkste had kunnen gelooven aan deze vreemde verschijnselen.

Wat zich daar dien avond in de hut voor de bekeerlingen van Nakisunga

afspeelde, heeft zich later nog in verscheidene andere hutten herhaald. Steeds was het echter in de hutten der bekeerlingen, zoodat het duidelijk gemunt was op de catechumenen. Wat den tijd betreft, begon het bij iedere gelegenheid tegen het vallen van den avond en duurde dan voort tot ongeveer middernacht.

De bekeerlingen zelven twijfelden er niet aan, of het was het werk van den duivel. Ook de heidenen zijn bekend met manifestaties van de geesten, die door de heidensche priesters of bezweerders bij hun plechtigheden worden aangeroepen. Zoodra dus het werpen der steenen begon in de hutten, zeiden de bekeerlingen algemeen, dat dit het werk van "sitani" was. Toch geloof ik niet, dat de bekeerlingen zich hierdoor lieten afschrikken om naar de Missie te komen; zeker weet ik, dat we geen enkelen verloren van die catechumenen, die reeds in de Missie waren. Over het algemeen zijn de negers niet vreesachtig, noch zenuwachtig. Zij bleven kalm, zelfs toen de steenen hen troffen.

Voor ons, missionarissen, was het een schadepost, omdat alles, wat breekbaar was in de hut, soms in een enkelen nacht vernield werd, en nieuwe kookpotten en nieuwe aarden kruiken moesten worden aangeschaft. Het maakte den indruk, alsof het een plagerij was van den kant der booze geesten. Wijl het toch geen nadeel toebracht aan het n issiewerk, werd het oogenschijnlijk door God toegelaten, om de standvastigheid der bekeerlingen in de Missie op de proef te stellen.

Ten slotte vergete men niet, dat Midden-Afrika eeuwen en eeuwen lang het onbetwistbaar rijksgebied van den duivel geweest is, en dat Satan zich thans niet van den troon laat stooten zonder zich te verweren tegen de gewijde gezanten van den Gekruisten God.

Missiehuis Roosendaal (N.-B.).

C. SCHOEMAKER.

WAAROM EN HOE DE MISSIESTATISTIEK

Een karaktertrek der hedendaagsche missiebeweging is, dat men haar meer en meer langs wetenschappelijke wegen tracht te leiden. Langzaam aan begint de missiewetenschap te bloeien. Deze veronderstelt noodzakelijk de missiestatistiek.

Immers de missiewetenschap wil ons ook van het huidige missioneeringswerk een methodische kennis bijbrengen. Kritisch en systematisch wil zij den hedendaagschen missietoestand behandelen. Doch zonder de statistiek zal zij eenvoudig de gegevens missen, die door haar moeten worden onderzocht, verklaard, in hun verband geordend, en beoordeeld volgens ideale missieopvatting, bovendien in een logisch geordend systeem moeten worden samengevat.

Daarom kan men zeggen, dat de missiestatistiek een noodzake-

lijke eisch is der missiewetenschap.

Haar nut echter voor de praktische missioneering springt ook reeds dadelijk in 't oog. Zij stelt ons in staat nauwkeurig en juist den toestand eener missie te leeren kennen. Zij leert ons dien toestand in al zijne voorname bijzonderheden. Terwijl zij ons onderricht over iederen vooruitgang, brengt zij ook noodzakelijk naar voren, wat aan eene missie ontbreekt; zij behoedt ons aldus voor vergissing, zelfbedrog en ontgoocheling.

Hoe beter een missie gekend wordt, hoe juister hare belangen kunnen behartigd worden. Hoe beter men weet, waaraan zij behoefte heeft, wat haar te kort komt, des te beter zal men in staat zijn haar te helpen door haar de ware hulpmiddelen te verstrekken.

Door de Statistiek wordt het resultaat der verschillende missioneeringsmiddelen in de verschillende missie-omstandigheden ook duidelijk aangewezen.

De missiestatistiek is dus zoowel voor de missiewetenschap als voor den vooruitgang van onze geloofsverbreiding van hoog belang en verdient ten volle onze aandacht.

Het is daarom jammer, dat er niet meer werk gemaakt wordt van de katholieke missiestatistiek, zoodat zij dikwijls onvolledig is, terwijl dan nog het verschillend gebruik derzelfde termen een beletsel is haar goed te begrijpen. Wel geven de verschillende missiegezelschappen jaarlijks statistische verslagen van hunne missies, maar in die verslagen ontbreken soms punten, die noodzakelijk zijn om een juiste kennis van den missietoestand te krijgen, terwijl soms verslag wordt uitgebracht over punten, die ons niet verder brengen in onze missiekennis.

Voor eenige jaren verscheen er een studie over de katholieke missiestatistiek van de hand van Pater H. A. Krose S. J., 1) waarin hij op wetenschappelijke en duidelijke wijze o. a. begrip, voorwerp en het nut van de missiestatistiek behandelt. Wel niemand beter dan hij was bekwaam om de kwestie der missiestatistiek op te lossen; door zijne bekende statistische studiën was hij als vakkundige daartoe bijzonder in staat. Professor Schmidlin zegt dan ook van hem, dat hij de methode der missiestatistiek "erschöpfend und mustergültig" heeft vastgesteld.

Op de studie van Pater Krose volgde later een degelijke beschouwing van Pater Fr. Schwager S. V. D. ²) Door deze zakenrijke kritiek is de kwestie der missiestatistiek in een nog helderder licht gekomen.

Door de missiestatistiek verstaan wij een weergeven in getallen van den toestand en de ontwikkeling der missie. Alhoewel het woord "missie" in strikten zin beduidt iedere kerkelijke zending ter verkondiging van Gods woord onder niet-katholieken, zoo wordt echter om praktische redenen het begrip "missie" beperkt tot de kerkelijke zending om het evangelie te verkondigen onder niet-christenen. En aldus verstaat men feitelijk door de katholieke missiestatistiek, de weergeving in getallen van den toestand en de ontwikkeling der heidenmissie. (Joden en Mohammedanenmissie inbegrepen).

Als zoodanig heeft de katholieke missiestatistiek een viervoudig voorwerp: 1e. het missiesubject, 2e. het missieobject, 3e. de missiewerkzaamheid en 4e. de missieinrichtingen. Hoe moeten nu deze vier voorwerpen statistisch behandeld worden?

Nadat men boven de statistische lijst aangegeven heeft de missie, die behandeld wordt, alsmede den tijdsduur, waarover de statistiek loopt (en zeer wenschelijk ook de hoofd- en hulpmissiegezelschap-

Katholische Missionstatistik (Freiburg 1908, Herder).
 Zeitschrift für Missionswissenschaft I 158.

pen, met aanduiding van de nationaliteit der leden), beginne men met het ordelijk ingedeeld weergeven van het missiesubject.

Door missiesubject verstaat men al degenen, die in de missielanden meehelpen ter missioneering, hetzij direct of indirect. En
aldus worden hierdoor bedoeld de missiepriesters en hunne helpers,
de broeders, zusters, leeraars, katechisten, missieartsen, zieken- en
weezenverplegers. Bij het getal missiepriesters, broeders en zusters
is het van belang, dat men ze specificeert in twee catagorieën n.l.
degenen, die van Europeesche afkomst zijn en de inlandsche. Dit
is noodig om te kunnen oordeelen, in hoeverre de bevolking zich
zelf reeds kan voorzien in 't geestelijke; een zelfstandige christenheid tot stand brengen is immers het missiedoel.

Door het woord "inlandsche" worden in de statistiek steeds bedoeld de oorspronkelijke bewoners van het missieland, als ook de bewoners van een ander missieland, die daarheen zijn gekomen.

Na deze catagorieën treden vooral op den voorgrond de katechisten en leeraars, die beiden in mannelijke en vrouwelijke worden onderscheiden. De katechisten zullen wel altijd inlanders zijn; bij de leeraren echter zal dit niet altijd het geval wezen, vandaar is het wel nuttig het getal der inlandsche leeraren aan te geven. Wij krijgen daardoor een beteren kijk op het onderwijs, alsmede ook op de kosten der missie.

Na opgave der missieartsen zou men het verplegingspersoneel op gelijke wijze als dat der leeraars kunnen specificeeren.

Door missieobject worden al degenen aangeduid, tot wie de werkzaamheid der missionarissen gericht is. Vooreerst behoort hier te worden opgegeven het totaal der bevolking, die men tracht te bekeeren; vervolgens het aantal katholiek gedoopten, waartoe allen meegerekend worden, die het H. Doopsel ontvangen hebben, behalve degenen, die wederom openlijk tot het heidendom zijn vervallen. Opdat men beter den toestand van 't missiewerk zou kunnen kennen is het noodig dat de gedoopten verdeeld worden in inlanders en Europeanen. Hierna komt het aantal communicanten aan de beurt; het is wenschelijk alleen het aantal op te geven van de christenen, die uit het heidendom bekeerd zijn. Immers het bekeeringswerk onder de heidenen wil men leeren kennen. Deze opgave van het aantal communicanten is noodig om later te kunnen zien, hoe het met 't godsdienstig leven gesteld is. Ten slotte behoort

het aantal katechumenen vermeld te worden. Zij zijn reeds een vrucht der missiewerkzaamheid, die, ofschoon nog niet geheel gerijpt, toch de beste hoop geeft. Onder katechumenen worden niet verstaan personen, die alleen hun goeden wil toonen om den godsdienst te leeren kennen, maar alleen degenen, die aan het godsdienstonderricht deelnemen en door een leven naar katholieke zeden hun intrede in de Kerk voorbereiden.

In hoeverre nu het missieobject den heilzamen invloed van het missiesubject heeft ondergaan, zien wij duidelijker in de rubriek der missiewerkzaamheid.

Door *missiewerkzaamheid* wordt aangeduid de eigenlijke zielzorg, die statistisch het duidelijkste in de kerkelijke handelingen tot uitdrukking komt.

Op de eerste plaats komt hier de opgave van het getal *Doopsels*. De plechtige doopsels en de doopsels in doodsgevaar worden afzonderlijk opgegeven. Verder volge een verdeeling der plechtige doopsels in die der volwassenen en der kinderen. Daar het echter mogelijk is dat niet-katholiek gedoopten ons geloof omhelsden, is 't wenschelijk het aantal bekeeringen te vermelden.

Na het aantal der bekeeringen behoort dat der katholiek gesloten *Huwelijken* opgegeven te worden. Het is van groot belang bij de beoordeeling van de toekomst der missie. Natuurlijk moeten de huwelijken verdeeld worden in zuiver katholieke en gemengde.

Het aantal Vormsels, Oliesels en Begrafenissen, behoeven niet te worden opgegeven, daar men praktisch daaruit zonder groote toelichtingen, die een algemeene statistiek niet kan vorderen, te weinig voor den toestand en de ontwikkeling der missie kan besluiten. Dat iedere missionaris, zoo het eenigszins mogelijk is, iederen Zon- en feestdag bij de godsdienstoefening predikt, spreekt van zelf en behoeft dus niet vermeld te worden.

Er blijven dan nog over H. Biechten en Communies. Gewoonlijk zal in de heidenmissie de biecht aan de Communie voorafgaan, waarom het niet noodig is ze speciaal te vermelden, te meer wijl er natuurlijk de kinderbiechten bij gerekend zijn, wier aantal van niet zoo groot belang is voor de beoordeeling van het kerkelijk leven.

De H. Communies echter zijn van het grootste gewicht om te kunnen oordeelen over den stand van 't godsdienstig leven. De Paaschcommunies en de Communies uit devotie behooren afzonderlijk aangegeven te worden. Eerst geve men op het totaal der Communies, dan het getal der Paaschcommunies van de inlandsche leeken en ten slotte het getal hunner Communies uit devotie.

Terecht wil P. Krose de statistiek over het ontvangen der Sacramenten als van het hoogste aanbelang beschouwd zien, omdat veel beter, dan de lofprijzingen over den ijver der nieuwbekeerden, ons die getallen over het ontvangen der Sacramenten onderrichten over den werkelijken toestand van het godsdienstige leven, mits zij ten minste vergezeld gaan van verklarende opmerkingen.

Welke nu de hulpmiddelen zijn der missionarissen voor de geloofsverbreiding en het opbloeien van 't christelijk leven leert ons de

rubriek der missieinrichtingen.

Door missieinrichtingen verstaat men de staties, kerken en kapellen, scholen, wees- en ziekenhuizen, apotheken en drukkerijen. Een statie is een steunpunt en centrum der missiewerkzaamheid. De staties worden onderscheiden in hoofd- en bijstaties. In de hoofdstatie vertoeft gedurende het grootste gedeelte van 't jaar een priester hetzij Europeaan of inlander. Bijstaties worden met hulp van een inlandsche katechist of onderwijzer bediend. Het woord hoofdstatie wil dus nog niet zeggen, dat zulk een statie een bijzonder voornaam centrum van missiewerkzaamheid is.

Op iedere statie zal wel een kerk of kapel zijn. Echter is het mogelijk dat er meerdere kerken en kapellen zijn, daarom is het goed hun aantal afzonderlijk op te geven. Onderscheid maken tusschen kerken en kapellen is bezwaarlijk te doen, daar hun verschil in missielanden vaak moeielijk te constateeren is.

Na de inrichtingen, die rechtstreeks voor de godsdienstoefeningen bestemd zijn, komen de scholen op de eerste plaats, als zijnde van het hoogste gewicht voor den groei en bloei eener missie. De scholen worden onderverdeeld in seminaria, katechistenscholen, leerarenscholen, lagere scholen, scholen met meer uitgebreid onderwijs en ambachtsscholen Van de drie eerste catagorieën behooren het aantal scholen en leerlingen afzonderlijk vermeld te worden.

In de lagere scholen moeten minstens de elementaire vakken: lezen, schrijven, rekenen geleerd worden. Een inrichting, waar uitsluitend godsdienstonderricht wordt gegeven, valt niet onder de rubriek lagere scholen. Daarentegen maakt het grammaticaal onderricht eener vreemde taal eene school nog niet tot een inrichting

met meer uitgebreid onderwijs. Hiertoe wordt vereischt, dat zij een meer dan elementaire vorming geeft, zoodat zij als voorbereiding voor wetenschappelijke vakstudie beschouwd kan worden.

Het aantal scholen en inlandsche leerlingen moet natuurlijk vermeld worden. De scholen dienen gespecificeerd in de twee bovengemelde catagorieën en de inlandsche leerlingen verdeeld in katholieken en niet-katholieken, die dan weer onderverdeeld moeten worden in jongens en meisjes. Hierna geve men op het aantal leerlingen van Europeesche afkomst en daarna het totaal aller leerlingen. Zoo krijgt men gemakkelijk een goed begrip van de beteekenis dezer scholen voor de missie.

Verder worden vermeld het aantal ambachtsscholen met het getal leerlingen; vervolgens het aantal weeshuizen met 't getal kinderen. Wat de ziekenhuizen betreft, na opgave van hun aantal, berichte men het aantal verpleegdagen — hieronder verstaat men het geheele aantal der verpleegdagen van die zieken, die in de missie ziekenhuizen of in de missiestaties volle verpleging vonden. De behandeling van alle andere zieken zooals wondbehandelingen, het verstrekken van medicijn enz. behandele men onder een afzonderlijke rubriek "andere ziekenbehandeling". Voor iederen zieken kan slechts een der beide rubrieken in aanmerking komen. Opdat echter de werkelijke prestaties der katholieke missies op het gebied der zickenverpleging passend tot uitdrukking komen, moeten de talrijke missieapotheken afzonderlijk vermeld worden.

Persinrichtingen zijn een machtig wapen voor geloofspropaganda; daarom behoort het aantal drukkerijen alsmede het getal der gedrukte stukken ook in de statistiek vermeld te worden.

* *

Nog een woord over het statistische formulier, ontworpen op den missiecursus der Duitsche missionarissen te Düsseldorf.

In October van 't vorig jaar werd daar een achtdaagsche missiecursus gegeven. bijgewoond door 108 priesters, waaronder onze voornaamste missiestatistici. Overtuigd van het nut en de noodzakelijkheid der statistiek drong men er op aan een statistische formulier te ontwerpen, waarvande terminologie zou vastgesteld worden, opdat voor de toekomst alle Duitsche missionarissen hetzelfde statistische formulier met dezelfde terminologie zouden hebben. Toen is hoofdzakelijk door de paters Krose, Väth en Schwager zulk een formulier opgesteld. Eene Hollandsche weergeving van dit statistisch

schema velgt op pagina 89. In dit formulier heeft men niet meer gevraagd, dan strikt genomen een goede statistiek eischt, gelet op den actueelen toestand der missies. Zoo vraagt men bij de rubriek missiesubject niet naar 't getal inlandsche leeraars, noch naar missieartsen, zieken en weezenverplegers; en bij de rubriek missieinrichtingen wordt niet gevraagd naar 't getal seminaria, katechisten en leeraarscholen, doch alleen naar het getal priester-, katechisten- en leeraarcandidaten. Ook wordt niet gevraagd naar ambachtsscholen en hare leerlingen, noch naar drukkerijen en ha e producten.

Voor 't overige komt het geheel overeen met hetgeen hier is uiteengezet; ook de terminologie, zooals wij die gegeven hebben, is geheel in overeenstemming met de hunne. Mochten al onze Hollandsche missionarissen, voor zoover zij kunnen, dit statistisch formulier gebruiken. Daardoor zou de zoo noodige eenheid op statistisch gebied zeer bevorderd worden.

Het lijdt geen twijfel, wanneer volgens deze methode de statistieken onzer missies werden samengesteld, dat men een veel gemakkelijker en een veel duidelijker overzicht over onze missies zoude hebben. Het zou waarlijk een vooruitgang der missiekennis beteekenen en bijgevolg ook der liefde voor de missies; want wie de missies kent, bemint ze ook. Spoedig zouden wij op statistisch gebied ons te kort hebben ingehaald, wat het aanzien der missies en de wetenschappelijke reputatie der katholieke missiestatistiek vordert, zooals P. Schwager eens schreef. Daarbij voor vele missionarissen zullen de moeiten om aldus hun missie statistisch weer te geven slechts gering zijn. De mogelijke openbaring van een minder bloeienden missietoestand kan voor geen enkel missionaris, zoo zegt P. Krose, een rede zijn niet nauwkeurig statistisch verslag uit te brengen, wijl alleen de waarheid de heilige zaak van Christus kan dienen en alle missievrienden weten, dat ondanks den hardsten arbeid der missionarissen, een missie onvruchtbaar kan zijn.

Het bevorderen der missiewetenschap en het welzijn onzer missies moge dan onze missionarissen bewegen om, zooveel in hun vermogen is, nauwkeurige, juiste, volledige opgave te doen van den toestand hunner missies door goede statistische verslagen.

Langeweg.

P. CRESCENTIUS, O.M. Cap.

STATISTISCH SCHEMA VOLGENS HET DÜSSELDORFER FORMULIER.

	Bijzondere bemerkingen.			Bijzondere bemerkingen.			Bijzondere bemerkingen.				Bijzondere bemerkingen.			Bijzondere bemerkingen.			
	Katechisten	Vrou-			lenen			e Meisjes	Niet Katholiek		Р ротрекеп					Van In- landers	
		Manne- lijke			Katecnumenen		Lagere Scholen	Jongens Inlandsche Meisjes	Katholiek		ren	Andere zieken- behande- ling			Communies		Paasch- comm.
	Leeraars	Vrou-			(alleen christenen uit de heidenen).				Niet Katno'iek		Ziekenhuizen		Ver Polq Sab		Con		Totaal
		Manne- lijke		Communicanten				Inlandsche Jongens	Katholiek				nsA				Ge- mengde
	Zusters	-bnsinl sche		Comr	(alleen ch			Scholen			Weeshuizen	Asntal		_	Huwelijken		Zuiver G Kath. men
		Buiten- land- sche		en	Buiten-		Katechisten en Leeraar- Candidaten			uə.		Totaal Leerlin		H		Zui Ka	
	ers	-bnsini	-	Gedoopten	Inlanders		Priester- Candidaten				Leerlingen van buitenlandsche afkomst			Bekeeringen			
	Broeders	Buiten- land- sche	_		l otaal der bevolking		Kapellen en Kapellen			r. onderw.	Inl. Meisjes	Kath. Niet Kath.				In doods- E	
	Missie- priesters	-bnainl sche					-	Bij-			eer uitgebi	Inl. Jongens In	Miet Kath.		Doopsels		Kin- deren
		Buiten- land- sche			l otaal de		Hoofd-				Scholen m. meer uitgebr. onderw		Schol			Plechtige	Volwas- senen
	A. Missie- subject. B. T Missie- object.				object.	C. Missie- inrich-				tingen.				D. Missie- werkzaam- heden.			

VERKLARINGEN BIJ HET STATISTISCH SCHEMA.

- 1. Onder de rubriek gedoopten behooren allen meegeteld te worden, die het H. Doopsel ontvangen hebben, uitgezonderd natuurlijk diegenen, die openlijk wederom tot het heidendom zijn vervallen.
- 2. Katechumenen zijn degenen, die aan het godsdienstonderricht deelnemen en verlangen gedoopt te worden.
- 3. Hoofdstaties zijn staties, waar gedurende het grootste gedeelte van het jaar een buitenlandsche of inlandsche priester woont.
- 4. Bijstaties zijn staties, die met inlandsche hulp (katechist, leeraar) bediend worden.
- 5. Lagere scholen (elementaire scholen) zijn scholen, waarin minstens de elementaire vakken: lezen, schrijven, rekenen geleerd worden. Eene inrichting, waar uitsluitend godsdienstonderricht wordt gegeven, valt niet onder de rubriek scholen. Het grammaticaal onderricht eener vreemde taal maakt eene school nog niet tot eene school met meer uitgebreid onderwijs.
- 6. Scholen met meer uitgebreid onderwijs zijn degenen, die als voorbereiding voor wetenschappelijke vakstudie kunnen beschouwd worden, of door ende in ht in eigen of vreemde litteratuur of door diepere behandeling van andere vakken eene meer dan elementaire vorming geven. Wanneer in de missielanden bepalingen over het

- karakter der scholen bestaan, laat men deze voor de statistiek gelden.
- 7. Voor de opgave van het leerlingenaantal moet men nemen het gemiddeld getal gedurende het schooljaar. Men telle een groep in dezelfde kategorie niet dubbel; men telle b.v. de seminaristen later niet meer bij 't getal leerlingen der scholen met meer uitgebr. onderwij b.
- 8. Onder de rubriek "verpleegdagen" geve men het geheele aantal der verpleegdagen van die zieken, die in de missie-ziekenhuizen of in de missiestaties volle verpleging vonden. De behandelingen van alle andere zieken, als wondbehandelingen, het verstrekken van medicijn enz., vallen onder de rubriek "andere ziekenbehandeling". Voor iederen zieke kan slechts een der beide rubrieken in aanmerking komen.
- 9. Bij de paaschcommunies mogen slechts die der inlandsche leeken (dus niet die der inl. religieuzen of priesters) geteld worden. In geen geval mogen hierbij de paaschcommunies van het buitenlandsch missiepersoneel gerekend worden. Daarentegen behooren bij het totaal getal alle communies, ook die der buitenlandsche christenen en religieuzen opgegeven te worden, zoodat daar alleen het aantal der gebruikte Hosties behoeft vermeld te worden.

SCHEIDING EN TOENADERING.

UIT DE GESCHIEDENIS VAN HET HOLLANDSCHE ZENDINGSWERK.

Onder dezen titel treffen we in het Allgemeine Missions-Zeitschrift I) een artikel aan van Ds. Rauws, den bekenden directeur van het Tijdschrift voor Zendingswetenschap te Oegstgeest, waaraan wij ons veroorloven een en ander te ontleenen.

Een nieuwe tijd voor het zendingswerk brak aan toen in 1797 het Ned. Zendelings-Genootschap was gesticht.

Tot zijn stichting werd aanleiding gegeven en zijn organisatie werd niet weinig beïnvloed door het Zendings-Genootschap, dat twee jaar te voren in Londen tot stand kwam. Beide Zendingsvereenigingen stoelden op hetzelfde beginsel: "Geef den heiden het Evangelie en laat het dezen verder over den vorm van het kerkgenootschap in te voeren, die hern het meest met het woord Gods in overeenstemming schijnt."

Het geheel onbepaalde in den kerkelijken vorm was en is de karaktertrek van het Ned. Zend. Gen.

Lang bleef dit Genootschap met zijn "algemeen christelijk standpunt", ingenomen door de stichters, meestal predikanten der Ned. Hervormde kerk, het eenige Zendings-genootschap in Nederland. Het ving zijn missiearbeid aan eerst in Zuid-Afrika, beperkte zich echter later uitsluitend tot Ned. Oost-Indië.

Rustig kon het zijn arbeid voortzetten. Het algemeen christelijk karakter was immers geheel in overeenstemming met den geest des tijds. Maar in het midden der 19e eeuw kwam hierin verandering.

De "algemeene christelijke opvatting" werd beschouwd als een

¹⁾ Veriag von M. Warneck. Berlin W. 9.

uiting van den tijdgeest, waartegen men strijden moest. Op de persoonlijke belijdenis van den Christus werd de nadruk gelegd. De strijdvraag was: "Gemeenschappelijk doel of gemeenschappelijke belijdenis."

Niemand minder dan Groen van Prinsterer opende den strijd. Slappe weerstand tegen de bemoeiingen der Regeering, — karig succes, — en ontrouw aan haar beginsel, — dit laatste vooral, werd het Genootschap ten laste gelegd.

De omstandigheid, dat verschillende zendelingen in Indië afvielen,

tijdens dezen strijd, was van beslissende beteekenis.

In April 1858 trad de heer I. Voorhoeve, die lang penningmeester van het Zend. Gen. geweest was, uit het Genootschap. Hij was het, die den stoot gaf aan de stichting van de Ned. Zendingsvereeniging te Rotterdam op 2 Dec. 1858.

Niet lang daarna werd ook de stichting der *Utrechtsche Zendingsvereeniging* een feit. Zoodat het Ned. Zendeling-Gen. te Rotterdam daar ter plaatse een concurrent kreeg in de Ned. Zendingsvereeniging, alsook elders in de Utrechtsche Zendingsvereeniging. De beide nieuwe vereenigingen vonden haar vrienden vooral onder de leden der Ned. Hervormde kerk.

Met betrekking tot het voor- of nadeel voor de zending, wordt deze splitsing in de partij wel zeer verschillend beoordeeld.

De een meent, dat de Hollanders door de oprichting van zoovele zendingsvereenigingen, "erstaunliches geleistet haben"; een ander ziet slechts dit gevolg: "verspilling van energie en administratie-kosten". Professor Warneck spreekt spottend van "Genootschappen in zakformaat", en de bekende Dominee Dijkstra noemde de scheiding "een noodlottige verbrokkeling."

Maar in eene officieele verklaring van het bestuur van het oude Ned. Zend. Gen. heet het : ,,dat de nieuw opgekomen vereenigingen aan de uitbreiding van het rijk Gods menig voordeel gebracht hebben".

Rausch onderschrijft dit oordeel. Uitbreiding van het zendingswerk en toename van krachten waren het gevolg, en dit resultaat was gewis niet te onderschatten.

Maar ook de zendingsactie in het vaderland zelf werd door deze gebeurtenissen meer levendig en meer algemeen, belangstelling en ijver werden gewekt in alle kringen. Hoe was de samenwerking dezer zendingsvereenigingen, of liever, hoe hebben we ons nu, — weder volgens J. Rauws — de samenwerking tusschen de verschillende Zendings-Genootschappen voor te stellen?

Die samenwerking is de vrucht van de innerlijke ontwikkeling der zendingsbeweging. Zij gaat uit van dit beginsel: Elke corporatie moet haar eigen karakter behouden, maar streeft er naar naast het eigen belang het algemeen belang te dienen.

Het Ned. Zend. Genootschap stelde, gelijk we reeds zagen, het gemeenschappelijk doel op den voorgrond en nam leden aan van verschillende kerkelijke richting. Bij de andere vereenigingen echter werd de gemeenschappelijke belijdenis op den voorgrond geschoven, welke hen, die zich ten dienste van den zendingsarbeid stelden, samen moest brengen. In de wijze, waarop dit geschiedde, was echter geen gering verschil.

De Ned. Zend. Vereeniging, aanvankelijk van onkerkelijke neigingen beticht, vordert van hare zendboden zelfs, dat dezen tot de leden der Ned. Hervormde Kerk behooren. In organisatie gelijk aan het Ned. Zend. Gen. vrijwaart zij zich er voor op den weg van het Zend. Gen. te komen door de persoonlijke belijdenis harer leden krachtig op den voorgrond te plaatsen.

De meeste gelijkenis vertoont zij met het "Rheinische Missionsgesellschaft" ook wat het bestuur ervan betreft. Eerst ontstaat de vereeniging; dan wordt uit deze het bestuur gekozen; dit bestuur is rekening en verantwoording schuldig en moet alle besluiten onderwerpen aan de meer uitgebreide vergadering, die aldus grooten invloed op den gang van zaken kan uitoefenen.

De Utrechtsche Zend. Ver. vertoont een geheel ander beeld. Zij is de stichting van personen, die ieder voor zich zelf den innerlijken geloofsdrang en de roeping voelden den zendingsarbeid ter hand te nemen. Deze menschen waren deels dominees, deels van hoogeren stand.

De Bazelsche Zending stelden zij zich ten voorbeeld, een klein komitee, dat door zijn samenstelling voldoenden waarborg bood, dat de zaken in goede richting geleid werden. Eerst dus het Komitee, daaromheen dan de vereeniging. Den medeleden werd op den gang van zaken geen invloed geschonken. Geen georganiseerde afdeelingen kent zij; slechts hulpvereenigingen, die zelfstandig werken

moesten, maar die dan ook begrijpelijkerwijze steeds opnieuw, maar nooit met voldoend succes tot den arbeid konden aangespoord worden. Een praktische onderbouw ontbrak.

Pogingen, herhaaldelijk aangewend om de Ned. Zend. Ver. en de Utrechtsche te vereenigen, faalden.

Wel zijn door den tijd de scherpe kanten der kwesties afgestompt, de scheidingslijn blijft echter, en iedere vereeniging behoudt haar specifiek karakter.

"Thans echter — aldus Rausch — leven wij in een geheel anderen tijd. Menige zaak, waarover onze vaders heftig strijden konden, is voor ons nog slechts van historisch belang. Als vrucht van den door hen begonnen arbeid wordt hoe langer hoe meer het zendingswerk in Indië het middelpunt onzer belangstelling. Aan dat hooge belang moeten alle overige belangen ondergeschikt gemaakt worden. Daarom moeten wij samenwerken. Dit beteekent echter nog geen samensmelting. Hiervoor is de tijd nog niet gekomen; de noodzakelijkheid eener fusie wordt nog niet erkend, zooals die der samenwerking. Bij die samenwerking blijve ieders vrijheid gewaarborgd, en daarom blijve ook het karakter van elke corporatie behouden. Het onderlinge verschil kunnen, noch willen wij terzijdestellen, maar evenmin naar voren brengen. Wij zoeken naar wat vereenigt. En elk gebied, waar praktische samenwerking vruchtbaar kan zijn, wordt door ons opgezocht."

Thans iets over de resultaten door deze samenwerking in Holland bereikt.

* *

Omtrent de samenwerking der verschillende Zendingscorporaties in Nederland, beantwoordt J. Rausch in zijn artikel *Trennung und Annäherung* de vraag: Wat nu is in dit opzicht in Holland tot stard gekomen?

Reeds geruimen tijd, zoo verhaalt hij ons dan, werken het Ned. Zend. Genootschap en de Utrechtsche Zend. Ver. te zamen. De samenwerking is federatief; ieder behoudt zijn zelfstandigheid; men respecteert elkaar als twee gelijkwaardige grootheden.

Het resultaat dezer samenwerking vinden wij in een tweetal stichtingen: Eene Ned. Zendingsschool en een Zendingsbureau.

De Zendingsschool in 1905 gesticht, werd in 1917 van Rotterdam

naar Oegstgeest overgebracht. Zoowel de leerlingen van het Ned. Zend. Gen. als die van de Utrechtsche Zend. Ver. zijn hier vereenigd. De leiding van het onderwijs is aan een rector opgedragen, die het toezicht heeft over de andere docenten, en aan wien de organisatie der overige, noodige leercursussen, met name die van de geneeskunde is opgedragen.

De leerlingen zijn in een internaat onder gebracht. Weldra zal voor dit internaat een speciale Directeur worden benoemd, die zich vooral aan de persoonlijke zielzorg der leerlingen zal hebben te

wijden.

Sinds Augustus 1919 heeft zich ook de Ned. Zend. Ver. bij deze school aangesloten, zoodat zij thans van de drie voornaamste Zendingscorporaties in Nederland uitgaat.

Hierbij wordt nog opgemerkt, dat de Zending der Gereformeerde Kerken slechts predikanten uitzendt, die aan de vrije Universiteit te Amsterdam of aan de theologische school te Kampen hun studiën maakten. De kleinere Zendingsvereenigingen (de Doopsgezinde Zend. Ver., de Gereformeerde Zendingsbond, het Java-Comité enz.) zenden in den regel hun leerlingen naar de Zendingsschool te Oegstgeest, en betalen daarvoor een zekere som.

Over de inrichting van het bestuur dezer school en het administratief beheer kunnen wij zwijgen. Wat echter de inkomsten betreft, wordt ons medegedeeld, dat deze bestaan uit bijdragen, uit de rente van een "nationale collecte" bij de stichting samengebracht, en uit de schoolgelden. Tekorten worden door de drie vereenigingen gemeenschappelijk gedragen, naar gelang van het aantal schoiieren. Voor het grootste deel wordt dus deze school door de drie vereenigingen onderhouden. Om een denkbeeld te hebben van de kosten, zij opgemerkt, dat deze gedurende den laatsten cursus elk 14000 gulden hebben bijgedragen.

Een tweede resultaat der samenwerking is het Zendingsbureau. Dit is ondergebracht in het gebouw der Zendingsschool te Oegstgeest. Opgemerkt zij vooreerst, dat het Ned. Zend. Gen. en de Utrechtsche Zend. Ver. sinds 1905 dezelfde Zendingsdirecteuren benoemen. Ieder dezer corporatics heeft haar eigen opperbestuur, waar het de zaken van het eigen Zendingsgebied geldt. Maar de Directeuren werken voor alle Zendingsgebieden gemeenschappelijk, alsook voor alles, wat het Zendingswezen in het eigen vaderland

betreft. Mettertijd komen er drie. Zij verdeelen den arbeid onder elkander. De correspondentie is gemeenschappelijk, maar iedere corporatie heeft haar eigen archief. De zendelingen, gemeenschappelijk gevormd, krijgen hetzelfde inkomen, dezelfde verlofsregelingen enz. Gemeenschappelijk is het bureaupersoneel, terwijl eenzelfde Maandschrift en voor zendingsstudie de "Mededeelingen" worden uitgegeven.

In nauwe verbinding staat dit Bureau met het reeds genoemde Rijnsche Zendings-Genootschap. Het treedt voor dit Genootschap op, voert de onderhandelingen met de regeering, en wist in de oorlogsjaren het werk dier Vereeniging te bewaren voor vernietiging, waarmede het door den lagen stand van den Mark bedreigd werd. Het collecteert ook jaarlijks in Holland 36000 gulden, dat is een tiende van dat, wat bovengenoemd genootschap in Ned.-Indië behoeft.

Zoo vertegenwoordigt het Zendingsbureau de vier samenwerkende Zendingsvereenigingen. Het voert de correspondentie met Indië, zorgt voor den Zendingsarbeid in het eigen vaderland, verzamelt de 5 à 600.000 gulden, die jaarlijks noodig zijn en geeft verder tijdschriften en andere litteratuur uit.

Deze samenwerking heeft de sympathie der Zendingsvrienden verworven, wat wel hieruit blijkt, dat meer en meer de giften niet aan een bepaald Genootschap, maar aan het Bureau gezonden worden, dat deze overeenkomstig de behoefte moet verdeelen. Deze verdeeling geschiedt naar een schema, dat jaarlijks wordt opgemaakt.

Ziedaar een en ander omtrent het Bureau, dat in zich vereenigt de actie en de organisatie van den arbeid, welke door de groote Zendings-Genootschappen gezamenlijk kan worden verricht.

Hoop bestaat, dat ook andere Zendingsvereenigingen zich aan dit Bureau zullen aansluiten.

En mocht eens verwezenlijkt worden, wat thans noch voor mogelijk, noch voor gewenscht wordt gehouden, dat namelijk eens een algemeene Zendingscorporatie zal tot stand komen, dan is dit Bureau gereed de vertegenwoordiger te zijn, en aller belangen te behartigen.

FERD. FRANSSEN.

WRAAKNEMING IN DE BINNENLANDEN VAN BORNEO.

Ooit gehoord van de Batang Loepars? Niet? Dat zijn menschen die langs de Batang-Loepar rivier wonen met hare vele vertakkingen. Zooals onze volkstaal kent: "de menschen van den Maaskant", "de Volendammers", enz. 200 zit ik hier of onder de Batang Loepars, of onder de Embalauwers, d. w. z. de Dajaks die langs de Embaloh-rivier wonen. Van de Batang Loepars moet ge wel eens gehoord hebben. 't Zijn de bijna meest gevreesde menschen van de wereld. Zij zijn speciaal bekend om hun koppensnellen. Maar toen ik voor het eerst in zoo'n Dajakshuis heb overnacht, zonder de taal te kennen I), heb ik gelachen, hartelijk gelachen, dat men in Amerika nog spreekt van de "Wild men of Borneo". Hartelijk gelachen, dat voor eenigen tijd een Hollandsch luitenant hier op onze pastorie van boomschors kennis kwam maken en een brief liet zien van z'n vrouwtje, dat hij uit bezorgdheid achtergelaten had bij den controleur van Poetoes Siban, en waarin zij in bezorgde liefde schreef dat manlief toch uiterst voorzichtig zou zijn bij zijn patrouilleeren onder de Batang Loepars. Toen ik, geheel en al ongewapend in dat huis aankwam, hoorde ik roepen: "'n Heer, 'n blanke Heer". 2) Alles was in beweging, en aanstonds werd er een mat voor mij uitgespreid om te gaan zitten; men kwam met vruchten aangedragen, men vroeg of ik mede wilde eten, en als ik te kennen gaf, dat ik hier wilde overnachten, was op de groote voorgallerij in enkele minuten een huisje of kamertje gebouwd van een soort boomschors. Begrijpt ge nu waarom ik hartelijk gelachen heb?

Maar vroeger, nog niet veel jaren geleden was men aanhoudend aan het snellen. En of men nu heelemaal veilig zou zijn, wanneer men geheel en al ongewapend, diep in den nacht en in het hartje der oerwouden een Dajak zou ontmoeten, durft men mij nog niet absoluut te verzekeren.

Een der voornaamste redenen om te snellen was het wraaknemen, om een gesnelde stamgenoot te wreken. Wij noemen dat "balas". En zoo'n toestand bleef bestaan; want had de een gebalast, dan was de beurt wederom aan de andere partij. Dat hun dat wraaknemen nog in het bloed zit, daarvan wil ik u eens een aardige geschiedenis mededeelen 3).

DJAWÉ.

Wie is Djawé. Hij is een Iban, of een Batang-Loepar Dajak. Vroeger een echte "Wildman". Nummer één onder de koppensnellers. Een man met een oprecht karakter, maar driftig tot in het uiterste. Bij de minste onaangenaamheid is zijn eerste woord: "hantam, kom maar op", en staat hij reeds met zijn zwaard gereed. Geboren en opgegroeid op Engelsch-Borneo, was hij in zijn oprecht karakter spoedig de vriend van de Paters van Mill-Hill, en

Toewan toewan blanda.

¹⁾ In het Huis Oehit-Oehit. 1-2 Maart 1919.

³⁾ Voor enkele dagen wilde nog een schooljongen naar huis loopen. Als mijn medemissionaris vroeg naar de rede, was zijn voornaamste antwoord: Dat deze hem een paar jaar geleden een verdiende oorvijg gegeven had, en hij dit nog geenszins vergeten kon.

ontving van hen het H. Doopsel. Maar daarmede heeft hij zijn driftige natuur niet afgelegd, en sinds dien stond hij zelfs tweemaal met getrokken zwaard voor een missionaris en eenmaal zelfs heeft hij nog een man gesneld. Hiervoor werd hij gevangen gezet, maar met behulp van zijn vrouw wist hij te vluchten en ontkwam zóó zelf den dood, waarmede hij anders zijn daad zou hebben geboet. Van dien dag af leeft hij als banneling met vrouw en kinderen op Nederlandsch-Borneo, aan den oever van de Embaloh rivier. Als hij nu voor een jaar of zeven hoorde, dat er missionarissen in Landja waren aangekomen, kwam hij eens hooren of deze de Paters van Serawah kenden, en of zij wel degelijk katholieke en geen protestantsche zendelingen waren. Als hij overtuigd was, wilde hij aanstonds biechten en den volgenden dag zijn Paschen houden.

Na eenigen tijd kwam hij met vrouw en kinderen nabij de pastorie van Landia wonen, 1)

De vrouw van Djawé was een echt brave en wijze christin. Als Djawé driftig was, wist zij hem altijd tot kalmte te brengen: Jammer dat deze goede vrouw in 't kraambed kwam te sterven en haar leven geven moest voor het leven van haar kind. Thans rust haar lichaam hier onder de schaduw van het kruis en Djawé zelf maakte een grafmonument.

Als Djawé later met een mooie tjawat 2) begint te loopen, weet iedereen dat hij nog een vrouwtje zoekt. Menigmaal heeft hij als Iban, bij een Ibanische aangeklopt, maar telkens een blauwtje geloopen. Zijne uiterste opvliegendheid is zoo algemeen bekend, dat geen enkele Ibansche schoone het met hem wagen durft.

Eindelijk vindt hij er een onder de Embaloh Dajaks, die het met hem wagen zal. 't Is een weduwe zonder kinderen, die ook blij is dat zij wederom van de straat af kan; en hij neemt haar dan maar, omdat . . . er beslist niets anders te krijgen is.

DJAWÉ VERLOOFD.

Landja ligt een uur of tien van Benoewa Oedjong. Van daar uit zet Djawé zijne spionnen uit, want zijn verloofde staat bekend als stevig te drinken. Fens heeft zij zich vergeten en meer gedacht aan wijntje dan aan Katrijntje 3). Als Djawé dit hoort, staat hij spoedig in Embaloh en de zaak wordt voor den pastoor gebracht. Zij huilt, de tranen stroomen haar over de wangen en zij belooft letterlijk alles. Hij houdt een preek : over den drank in het huisgezin,

2) Tjawat, een lendendoek, die soms 20 à 30 meters lang kan zijn. Feitelijk het eenige kleedingstuk van de mannen.

¹⁾ Als hij eens zijn hart kwam uitstorten, omdat zijne twee oudste dochters, Veronica en Rosa, zoo slecht oppasten, dan kwam hem deze berouwvolle getuigenis van de lippen, die onze goede Pater Gonsalvus zoo diep trof : toewan. Ik wil dit zware kruis gelaten dragen, want ik beschouw het als een straf van God, omdat ik nog eenmaal gesneld heb, sinds dat ik katholiek ben.

³⁾ Wijntje en Katrijntje zijn de groote kwalen van de Dajaks, en ik geloof niet dat er één Dajak is, die niet stevig drinken kan. In Embaloh heeft men drank van den wijnboom, dien men door toevoeging van een soort boomschors laat gisten. De Ibans hebben een veel sterker drank, uit rijst bereid.

en dat hij zóó driftig kan worden, dat, als hij zóó iets zou zien, hij haar gemakkelijk een kopje kleiner zou kunnen maken enz.

Zalige toekomst....

Eens zijn ze toch al te vrij geweest, en uit vrees voor de gevolgen komen zij met de zaak voor den pastoor. Dan wordt na de vaderlijke berisping van den toewan, en een rouwmoedige schuldbekentenis, besloten om spoedig te trouwen. Ze zullen het dan wagen maar....

Djawé wordt ziek en nu wil zij hem dag en nacht oppassen en onmiddellijk met hem trouwen; want zij houdt o zooveel van hem. De vrees van een ongelukkigen man, of wat dan ook, kan haar niet weerhouden.

Oppassen mag zij hem niet, maar hij weet wel raad na enkele dagen verschijnt hij, in een deken gewikkeld, met haar aan den voet van het altaar.

DJAWÉ GETROUWD.

Djawé woont voortaan in Embaloh, dicht hij de pastorie van Benoewa Martinus. Na korten tijd begint het lieve leventje. Op zekeren avond laat wordt aan de pastorie geklopt. Dajaks komen binnen en zeggen dat Djawé een groote wond heeft aan zijn hoofd. Zij heeft hem half dood geslagen. Wat later komen ook de bewusten. Hij bloedt vreeselijk uit z'n rechteroog. Zij weent, overvloedige tranen loopen over hare wangen. "Zij had het zoo niet bedoeld", enz. enz. De pastoor verbindt hem en hij blijft op de pastorie slapen, om verder burengerucht te voorkomen.

Daar de pastoor echter vreest dat het andere oog ook gevaar loopt, moet Djawé den volgenden dag naar Landja en verder vijf dagen ver met een roeibootje naar Sintang, waar de eerste gelegenheid is voor geneeskundige hulp. Maar zij kan haar hartedief niet verlaten; staat 's morgens al vroeg aan de deur, en wil hem over de bergen vergezellen... Na een paar maanden komt Djawé terug naar Benoewa Martinus. Hij moet zijn rechteroog voor altijd missen. Zij is o zoo blij, dat hij terug is, en dan leven zij weer rustig en tevree, totdat na niet te langen tijd zij wederom aan 't bakkeleien geraken. Zij zou eetgerei enz. naar haar huis gebracht hebben. Spoedig is de woede zoo hoog gestegen dat hij haar een wond toebrengt aan het hoofd vlak bij het rechter oog....

Gauw naar den toewan. Zij bloedt. Hij komt achter haar aan met een strootje in den mond. "Och toewan, geneest haar gauw. Sekarang senang" 1).

Sinds kunnen ze wel eens bakkeleien, maar niet erg. Zij werken veel; is het niet voor zich zelf dan voor den toewan. Thans zijn het de meest voorbeeldige christenen onzer parochie te Benoewa Martinus.

P. LEONTIUS v. NUNEN O.M.C. Apost. Miss. v. Borneo.

¹⁾ Sekarang senang, nu ben ik tevreden.

INDIË EN DE INDISCHE MISSIES.

MISSIONARISSEN VAN CURAÇAO.

Bij gelegenheid van het gouden jubileum van hun missiewerkzaamheid op Curaçao hebben de Paters Dominicanen een Gedenkboek uitgegeven, dat met talrijke illustraties van kerken en gestichten der Dominicanenmissie is verlucht.

Dit boek, in duidelijke letter op fijn papier gedrukt, geeft een overzicht van hetgeen de Dominicaner-orde in de afgeloopen 50 jaren heeft verricht.

Die arbeid is inderdaad niet gering en staat m.i. het best uitgedrukt en saamgevat in Bijlage IV aan het einde van het werk, waar de Geestelijke Staat van het Apostolische Vicariaat van 1870 tot 31 December 1919 wordt gegeven. Dat de Katholieke bevolking in 50 jaren steeg van 28.300 tot 51.171, dus bijna verdubbelde, is een succes, dat getuigt, van aanhoudend onvermoeid werken; en dat het aantal Paaschcommuniën in dat tijdsverloop zelfs meer dan verdriedubbelde, getuigt dat het Katholicisme niet alleen won in de breedte, maar, wat het voornaamste is, ook in diepte. Ook het aantal huwelijken vermeerderde van 177 in 1870 tot 246 in 1919.

Zeker, menig zweetdroppeltje is gestort, menig missionaris-leven viel ten offer voor het bereiken van zulke uitkomsten. Maar het woord van den Psalmist, dat in tranen gezaaid moet worden, om in vreugde te oogsten, zal wel altijd waar blijven. Een zwarte vlek in dat staatje vormt zeker het hooge percentage der onwettige geboorten. Het zou echter hoogst onbillijk zijn, der missie daar een verwijt van te maken. Het tropisch klimaat in aanmerking genomen, daarenboven rekening houdend met de armoede der bevolking, die blootgesteld staat aan de verleiding eener rijkelijk bezittende niet Katholieke klasse, dan moet men nog eerbied hebben voor het behaalde succes, dat niet vergeleken mag worden met toestanden in onze Katholieke gewesten, waar het Christendom reeds meer dan 1500 jaren met het leven is saamgegroeid. Dat er terdege tegen dat euvel geijverd is, moge men opmaken uit de Herderlijke Brieven van Mgr. Vuylsteke uit de laatste jaren. Men be-

denke daarbij, dat eerst 55 jaren geleden, in 1865, de zwarte slaaf is vrijge-maakt; eerst toen heeft men kunnen beginnen te werken aan verhooging van het peil der zedelijkheid, waartoe in den slaventijd zoo goed als geen gelegenheid bestond.

Hartelijke bewondering kan men niet weigeren aan de trouwe arbeiders in dien wijngaard des Heeren, die zich door geen tegenwerking of teleurstelling hebben laten afhouden van de taak, hun door Christus' Stedehouder op de schouders gelegd.

Niet alleen aan teleurstelling, ook aan tegenwerking heeft het niet ontbroken. Wie maar eenigszins bekend is met de geheime macht, die de Loge in de tropische gewesten ontwikkelt; wie weet, dat zelfs onder mulatten en negers zulk een loge bestaat, saamgesteld meestal uit renegaten, die erop uit zijn in felheid van haat hun geweten te smoren en de hoogere staanden te overtreffen in vijandigheid, die zal ook beseffen, welk een harde strijd er gevoerd is moeten worden en nog voortdurend gevoerd wordt, om te komen tot het behaalde succes, en het te behouden.

De Paters Dominicanen vonden echter een solieden grondslag door Mgr. Niewindt en zijn seculiere en reguliere medehelpers gevormd.

Een enkel woord van lof moge dien pioniers niet onthouden worden, temeer, daar sommige eminente persoonlijkheden uit den wereld-clerus uit den aard der zaak en door den opzet van het boek, slechts terloops konden vermeld worden. De Paters Capucijnen vonden wij bij de verdeeling der zielzorg-geschiedenis op blz. 4 niet vermeld. Toch zijn een vijftal Capucijnen ook in de Missie van Curaçao werkzaam geweest. Het waren de Paters Basilius van Wychen, Gregorius van Breda, Paulus van Bergharen, Honorius van Venlo en Didacus van Ravestein.

Ziehier wat het Necrologium der Eerw. Paters Capucijnen over ieder hunner mededeelt.

R. P. Basilius, ex Wychen, in de wereld Hermanus Fornar, gedurende 40 achtereenvolgende jaren apostolisch Missionaris in Onze West-Indiën. Na het vervullen der bediening van Rector der Zusters en Kapelaan, oefende hij de pastoreele zorg uit op Aruba, vervolgens op Bonaire, waar hij in die bediening gestorven is. In de Kronyken leest men: Het leven van P. Basilius was altijd en overal zeer religieus; hij was een man van gebed, overweging en versterving; hij onthield zich het meest noodige, om zijn zwarte parochianen te kunnen goed doen en zelfs om hun tijdelijken welstand te kunnen verbeteren. Hij ontsliep in den Heer 13 Dec. 1884.

- R. P. Gregorius ex Breda in de wereld Joannes Antonius van Gastel. Toen hij vernam, dat twee Paters uit het klooster te Velp naar de Missie van Curaçao zouden vertrekken, vroeg hij nederig en verkreeg hij verlof om zich bij hen aan te sluiten. Twintig jaren lang verzorgde hij de geloovigen der meest afgelegen Parochie van het eiland. Bij het stijgen der jaren, liet hij ze aan sterkere krachten over. Maar als onvermoeid missionaris wilde hij ook nog zijn laatste jaren tot het heil des evennaasten besteden; daarom vestigde hij zich op de plaats "Riffort" genaamd, waar de melaatschen hunne verblijfplaats hebben; de zieken verzorgde hij en voor de Zusters-verpleegsters nam hij de zielzorg waar. Hij ontsliep in den Heer 14 Juli 1875.
- R. P. Paulus ex Bergharen in de wereld Joannes Willemse, gedurende 44 niet onderbroken jaren Apostolisch Missionaris in onze West-Indiën. Van den arbeid van dezen Pater getuigen de documenten het volgende: Kapelaan op Otrabanda zijnde, werd hem ter evangeliseering vooral dat gedeelte der parochie toevertrouwd, 't welk "Pietermaay' heet, welke opdracht hij met zooveel ijver en zóóveel arbeid waarnam, dat Pietermaay later tot op zich zelf staande parochie uitgroeide.

Als Pastoor van St. Franciscus op Aruba, was hij de eerste op dat eiland, die de school aan Zusters kon toevertrouwen, en de ijver van den pastoor rustte niet, vóórdat op de plaats, waar nu de Parochie "Santa Cruz" gelegen is, een school en een kerk was gebouwd. Eindelijk op zijn verzoek van de pastoreele zorg ontslagen, trok hij zich als rustend Pastoor in de stad op Curaçao terug, waar de Heer zijn getrouwen dienaar tot zijn loon riep den 19 October 1888.

- R. P. Honorius ex Venlo, in de wereld Daniël Luytars, was missionaris op Cura, ao van 1849—1852. Hij eindigde zijne dagen in Nederland, waar hij op hoogen leeftijd in het klooster te Velp (N.-B.) overleed.
- R. P. Didacus ex Ravenstzin, in de wereld Veldhuysen de Maré, keerde na een tweejarig verblijf in de Missie naar Nederland terug om gezondheidsredenen.

De seculiere geestelijkheid is in de eerste 25 jaren van de halve eeuw, dat de P.P. Dominicanen op Curaçao en de eilanden werkten, een onmisbare steun geweest. Toen in 1870 de missie aan de Dominicanen overging, verlieten sommige seculieren de Missie, om naar Holland terug te keeren en daar een passenden werkkring te vinden. Het grootste gedeelte echter bleef en bezette de posten, die de Paters vooralsnog niet aanvullen konden. Daar waren nog veteranen onder, die onder Mgr. Niewindt echt pionierswerk verricht hadden, en wier steun en medewerking vooreerst nog onmisbaar was. 't Is niet noodig die allen hier op te noemen; men kan ze trouwens vinden in Bijlage II, Lijst der Missionarissen. Enkele namen slechts mogen even terloops vooruitgebracht worden, omdat

zij nu nog in gezegend aandenken onder het volk van Curaçao voortleven. Zij wisten onder het volk, zelfs bij andersdenkenden, een zeker prestige van den geestelijken stand hoog te houden, waarvan nu nog de vruchten geplukt worden.

Daar was o.a. Mgr. Joannes C. Schermer, van Wormerveer, die vijftig jaar als priester op Curaçao heeft doorgebracht (1844—1894); — Mgr. B. Th. J. Frederiks van Grave, in 1849 op Curaçao priester gewijd en jaren lang secretaris van Mgr. Niewindt en Pastoor van Otrabanda; bijna 50 jaren bracht hij op Curaçao door (1844—1893); — Pastoor Henricus Joannes de Vries: meer dan 40 jaren (1849—1891) werkte hij in de Missie. Op Amba, (Santa Cruz) waar hij overleed, vereert het volk zijn graf als van een heilige.

Daar was Mgr. Ferdinand E. C. Kieckens, die ook bijna 50 jaar op Curação doorbracht (van 1849-1893). Vooral de naam van dezen weldoener van Curação leeft nog onder de bevolking. Hij was de stichter van het St. Elisabeths-Gasthuis en van het Colegio "Santo Tomas", aan welke gestichten hij een groot gedeelte van zijn aanzienlijk fortuin besteedde. Een grafmonument dekt zijn gebeente in de kapel van het Gasthuis. - Daar was Mgr. C. Blommerde, de vriend des volks, de welsprekende redenaar, die het Papiamentsch beter sprak dan de inwoners zelve, die zeer bemiddeld naar Curaçao vertrok in 1860 en 1903 arm overleed als rector van het Gasthuis, na zijn leven, zijn krachten, zijn geld aan de liefdadigheid geofferd te hebben. - Daar was Pastoor Vincent Jansen, de afgod der negers, wiens portret men in alle negerhutten van San Wilibrordo en omstreken aantreft; - daar waren de twee bloedverwanten Pastoor George van Rijn en Jozef Meyknecht: - daar was Rector Ferd. van den Donk, die als onderwijzer naar Curaçao vertrokken, in 1896 tot de priesterlijke waardigheid verheven werd en in 1920 in Nederland, waar hij voor zijn geschokte gezondheid sedert kort verbleef, overleed.

Zoo zouden wij nog lang deze lijst van namen kunnen voortzetten; want er zijn er nog veel meer, die in die vijftig jaren met de P.P. Dominicanen niet onverdienstelijk hebben saamgewerkt. Wel meende in 1874 Mgr. van Ewijk, dat binnen 10 jaren alle seculieren uit de Missie vertrokken zouden zijn (zie blz. 32); maar de uitkomst heeft Mgr. v. Ewijk niet in het gelijk gesteld, vooral niet toen de beminnenswaardige Bisschop Mgr. Joosten die medewerking op hoogen prijs bleek te stellen en daar meermalen openlijk getuigenis van gaf.

Al het bovenstaande viel zeker buiten het plan en bestek van het boek, dat zich bepaalt tot den arbeid der P.P. Dominicanen. Toch meende ik deze gelegenheid te moeten aangrijpen, om een welverdiende hulde te brengen aan die mannen, die, al was het dan niet aan het hoofd van het leger, toch in bescheidener rangen, ook het hunne hebben bijgedragen tot de overwinning.

Moge God den arbeid der Dominicanen blijven zegenen! Moge het zweet, door zoovelen, seculieren en regulieren, op dien akker gestort, rijke vruchten voortbrengen; en moge het van de Curaçaosche Missionarissen in waarheid gezegd kunnen worden: Wie met tranen zaaiden, zullen maaien met gejuich; al gaande en weenende zaaiden zij hun zaad; maar met gejuich zullen zij wederkomen, dragende hunne garven. (Ps. CXXV, 5 en 6).

C. J. ZWIJSEN, Pr.

Het gouden Jubileum van de werkzaamheid der Paters Dominicanen (11 Juli) en het zilveren Priesterjubileum van Mgr. M. G. Vuylsteke O.P. (15 Aug.) die 18 jaren in Curaçao en 6 jaren in Porto Rico doorbracht, zijn op

Curação

plechtig gevierd, waarbij bijzonder de dankbare stemming der inlandsche bevolking is opgevallen.

Den 11den Juli was het glanspunt der feestviering de kerk en het klooster der Paters Dominicanen op Pietermaai, waar Mgr. door zijn tegenwoordigheid het feest opluisterde en de Hoogeerw. Pater Vicaris M. Luykx als overste der Paters Dominicanen de hulde in ontvangst nam.

Op 15 Augustus was het middelpunt de Kathedraal van Otrobanda, waar de jubilaris pontificeerde, en in het paleis van den bisschop receptie hield. Op beide feesten gaf de Hoogedelgestr. Heer Gouverneur van deze "noodlijdende" kolonie blijken van zijn belangstelling.

Niet minder noodlijdend, ten minste voor de Nederlandsche schatkist, schijnt de kolonie van

Suriname

te zijn, waar de toekomst echter hoopvolle verwachtingen biedt, indien volgens het rapport van het Suriname-Studie-Syndicaat Nederland zorgt voor "vermeerdering van immigratie zoover er arbeid voor is; overleg met het kapitaal om arbeid te vinden en zelf optreden als werkgever, (er is genoeg gouvernementsarbeid); gunstige voorwaarden aan het kapitaal aan te bieden voor goede verkeersmiddelen, bevloeiing, afwatering, verzekering zoover mogelijk, van een goed bestaan der kolonisten; uitbreiding van het landbouwdepartement en alles wat daaronder valt naar de eischen des tijds; verbetering der hygiënische toestanden; waar ter wereld zou dan geen goede kolonie te stichten zijn?

Werkte de regeering nu ook maar goed mede met den beschavingsarbeid der missionarissen.

Bij de vorige Indische Begrooting werden de belangen der Zending bepleit door Protestantsche Kamerleden, terwijl ook voor de Roomsche Missie met veel klem, zoowel in de Tweede als Eerste Kamer door onze Katholieke Kamerleden werd opgekomen. De Minister zegde aan beide groepen steun toe en onderzoek in verschillende opzichten. Eene suppletoire begrooting bracht inmiddels voor de Protestanten reeds het antwoord in den vorm van een renteloos voorschot van f 106.000. Maar voor de Katholieke Missie van

Nieuw-Guinea

waar op de Kei- en Tenimber eilanden de nood ongetwijfeld veel hooger is dan bij de Protestantsche zendelingen, schijnt de Minister nog geen antwoord te kunnen geven, ofschoon hij telegrafisch om inlichtingen daarover aan den Gouverneur-Generaal verzocht heeft!

Voor de Protestanten werd herhaaldelijk vermeerdering en verhooging der tractementen voor de bedienaren van den godsdienst toegestaan. Aan de Katholieken werd sinds dertig jaren in dat opzicht niets gegund. Nu echter werd eindelijk bij de laatste suppletoire Indische Begrooting eene kleine verhooging toegestaan voor 10 Geestelijken van den derden rang. Reeds drie jaar geleden hadden de Prot. Hulppredikers die verhooging gekregen, en dezelfde laatste suppletoire Begrooting breidt die verhooging voor de Protestanten nog uit tot de Bedienaren des Woords op de Sangi en Talaud-eilanden. En nu doet zich het eigenaardig verschijnsel voor dat voor de Protestanten aan de verhooging terugwerkende kracht wordt verleend tot 1 Jan. 1917, voor de Katholieken echter niet. Waarom dit verschil? Is het geen achterstelling der katholieken?

Ook het beruchte artikel 123 van het Regeeringsreglement is telkens in de handen der Indische regeering een wapen om katholieke missionarissen bijz. op Ambon te weren of op Soemba, waarheen de Apostolische Prefect der

Kleine Soenda-eilanden

geen dienstreis mocht ondernemen, terwijl de Protestantsche zendelingen zelfs op 's Lands kosten daarheen mogen reizen.

Dan concentreeren de missionarissen maar hun arbeid op het terrein, waar zij wel werken mogen. En met niet gering succes. Op Flores waren in 1881 niet meer dan 9000 gedoopten, nu zijn er 40.000. Toen in 1905 de eerste 4 Paters Capucijnen te Singkawang op

Borneo

voet aan wal zetten, waren er slechts een kleine 400 katholieken, nu meer dan 4000. En hoopvol is de toekomst. Want de priesters-missionarissen zullen daar niet alleen voor de opvoeding van de meisjes geholpen worden door de Zusters van de Congregatie van Veghel, maar spoedig ook voor de opvoeding van de Dajaksche jongens door de Broeders van de Congregatie van Huybergen.

Zoo komen steeds nieuwe missiekrachten in onze kolonies, vooral in de jonge Apostolische Vicariaten en Prefecturen. Zoo zullen ook naar

Celebes

waar de Apostolische Prefect Mgr. Dr. G. Vesters met zijn beide reisgezellen

behouden is aaugekomen, spoedig weer eenige priesters van de Missionarissen van het H. Hart vertrekken o.a. een Superior missionis. Vooral onderwijskrachten zijn er noodig voor de kweekschool van Woloan, waar inlandsche hulpkrachten gevormd worden, die zulk een groote hulp en steun zijn voor de missionarissen. Daarom mogen we ons ook zeer verheugen in den grooten bloei van de kweekschool van Moentilan der Eerw. p. Jezuieten op

Java

waarvan bij de onlangs gehouden cindexamens alle leerlingen (36, zoowel van kweek- en normaalschool) slaagden. Jammer, dat die school veel te klein is om de 200 Javaantjes, die zich telken jare voor het toelatingsexamen aanbieden op te nemen. Slechts een 50 kan men ieder jaar plaatsen. Dat mocht toch niet blijven duren. Daarom heeft men besloten nog een Normaalschool er bij op te richten. Reeds een 50 jongens zijn aangenomen, die de 1e en 2e klas zullen vormen. Deze nieuwe Normaalschool zal echter niet te Moentilan, maar te Ambarawa worden gevestigd. Een flink woonhuis tegenover het kleine kerkje zal men aldaar voorloopig betrekken, totdat een nieuwe ruimere bouw gereed is.

Ook door de Zusters zijn nieuwe scholen geopend: in Juni is te Djokja door de Zusters Franciscanessen een Hollandsch-Inlandsche school voor meisjes geopend en te Soerabaja door de Ursulinen een H. B. S. met 3-jarigen cursus voor meisjes.

Te Soerabaja zal bovendien een 2e R.K. Kerk worden gebouwd, terwijl de bouwplannen van een nieuwe kath. kerk te Kramat (Weltevreden) spoedig tot uitvoering zullen worden gebracht.

Zoo bloeit het katholieke leven op Java op, ook onder de Javaansche bevolking. Dat is niet alleen bewezen door de retraite van 57 inlandsche onderwijzers, te Moentilan gehouden, naar vooral door de katholieke sociale week van 4—7 Juni te Djokja, waaraan ongeveer 50 Katholieken, bijna allen Javanen, deelnamen. Tot algemeen onderwerp en leidraad was gekozen de beroemde encycliek van Paus Leo XIII "Rerum Novarum" over de sociale vraagstukken der moderne maatschappij. En op de jaarvergadering van de Indische katholieke partij besloot men tot de inrichting van een persarchief, zoowel ten dienste van de partij als van de aangesloten vereenigingen, terwijl met het uitgeven van vlugschriften zoo spoedig mogelijk een begin zal worden gemaakt.

Toch staat het Katholicisme in onze Oost nog ver achter bij het

Protestantisme in Indië.

De Protestantsche zending heeft in Ons Indië ongeveer 250 Europeesche arbeiders(sters), behalve een aantal ziekenverpleegsters, en ruim 1000 inlandsche helpers en 2300 inlandsche onderwijzers; deze zijn gevestigd op 170 posten met 1400 filialen.

De geheele omvang van het Protestantisme in Indië laat zich leeren uit het volgende overzicht:

Buitenbezitt. 348.4 Java 27. Sumatra 188. Borneo 4	47.0	00 57	
Java 27. Sumatra 188.	gemeenten $\begin{cases} Java & 9.6 \\ Buitenbezitt. & 348.0 \\ \hline & 357.7 \end{cases}$	66	
Molukken en Kl. Soenda-eil. 11.	Java 27.7 Sumatra 188.6 Borneo 4.1 Celebes 94.8 Molukken en	27.749 188.642 4.146 94.892	

te zamen dus 731.339 Protestanten. De Katholieken tellen niet meer dan ongeveer 24.000 in Java en Celebes, 40.000 op de Kleine Soenda-eilanden, 10.000 Nieuw-Guniea, 4000 op Borneo en 5000 op Sumatra, te zamen ongeveer 100.000 Katholieken, waaronder werken 120 priesters, 85 broeders en een 500 zusters.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES.

VERTREK VAN MISSIONARISSEN.

Van de Eerw. Paters Jezuiten vertrokken 14 Augustus naar de Javamissie C. Lucas S.J. en A. de Kuyper S.J. Hen vergezelden 5 Broeders van de Congregatie der Onbevlekte Ontvangenis van Maria (Moederhuis te Maastricht): Br. Augustus, Br. Eufrasius, Br. Constantius, Br. Ivo en Br. Lebuinus. De vier eersten zijn voor het onderwijs te Djokja bestemd.

Den 25en Sept. vertrokken de Weleerw. paters J. Huijgens S.J., G. Minderop S.J. en P. Prennthaler S.J. en de Eerw. fraters P. Darmosepoetro S.J. en F. Satimau S.J. De beide laatsten, Javaan van geboorte, hebben hun philosophische studies in het Berchmans-College te Oudenbosch voltoo den gaan voor eenige jaren naar Java terug, om aan de Kweekschool te Moentilan les te geven.

Naar de Missie der *Paters Carmelieten* in *Brazilië* vertrok 14 Juli de Eerw. Broeder Lebuinus Klunder, reeds vroeger werkzaam in de Missie, welke de Nederlandsche Paters Carmelieten stichtten onder de Indianen in Tucker (in den staat Mississippi van Noord-Amerika). Na een kort verblijf hier te lande vertrokken 28 Juli weder naar dezelfde Missie de Eerw. Broeder Pancratius Helmich en 22 September de Z.Eerw. Pater Constantius Lokkers

en de Eerw. Broeder Bruno Niessen, terwijl 13 October nog vertrokken de Z.Eerw. Paters Thomas Jansen en Mauritius Lans.

Van de Missionarissen van Sparrendaal zullen met de eerste bootgelegenheid naar de missies vertrekken: Z. D. H. Mgr. Godfried Frederix (uit Afferden Limb.) die 29 Juni de H. Bisschopswijding ontving; naar Noord Kansu in China wiens eerste Bisschop onze roemrijke landgenoot Mgr. Hamer was; de Eerw. Pater Th. van Erp (uit Berchem bij Oss) naar het Vikariaat van Opper-Kassai (Belgische Congo); de Eerw. Broeder Herman Slangen (uit Echt) naar het Vikariaat van Leopoldstad (Belgische Congo). Tegelijkertijd vertrekken uit het Moederhuis Scheut nog 45 hunner confraters naar de verschillende missies in China, Congo en Philippijnen.

Van de Witte Paters vertrokken met Mgr. Sweens op 11 Aug. de Weleerw. Pater N. Strang uit 's-Bosch en de Eerw. Broeders Willibald (M. Biesbroeck uit Hulst) en Leobert (Leo Wouters uit Boxtel), alle drie bestemd voor Nyanza. Vóór eenigen tijd vertrokken de Eerw. Broeders Albericus (Frans Berkers, Helmond) naar Banguéolo, Cyrillus (Adr. de Heus, Oud-Ade) naar Dar-es-Salam, en de Weleerw. Pater C. Horsigh (Princenhage) naar Unyanyembé.

Binnen eenige weken zullen nog vertrekken: de Zeereerw. Pater Aug. van Waesberghe (Hulst) naar Tanganika, P. Alb. Wolters (Nijmegen) naar Uganda, P. Petr. Kappel (Eindhoven) naar Tanganika; en verder de Eerw. Broeders Marcellinus (W. van der Meer, Aalsmeer-Kudelstaart), Hilarius (H. van der Aalst, Eersel) en Nicasius (H. Bouwmans, Berlicum) naar den Opper-Congo, en eindelijk de Eerw. Broeders Bonaventura (J. Jansen, Bussum), Gerardus-Majella (J. Oude Elferink, Denekamp) beiden naar Uganda, en Sebastianus (Alb. Scholte, Oldenzaal) naar Nyassa.

Van de *Paters Lazaristen* zijn half Augustus, over Frankrijk, naar de missie vertrokken: de E. E. P. P. Willem Kerremans en Matthias Job naar Columbia, de E. H. Johannes Vonken naar Chili.

Van de Paters Redemptoristen vertrokken begin September naar de missie van Brazilië de Weleerw. paters G. Braam (van Rotterdam) en H. Rademacher (van Vaals), de Eerw. Broeder Clemens (Quirinus Verheul), geboren te Waddinxveen, en de Eerw. Broeder Robertus (Antonius van der Linden) geboren te Amsterdam.

Van de missionarissen van O. L. Vr. v. Lourdes (Keer bij Maastricht) vertrokken naar Benin p. Jac. van Leuven (uit Lottum), Joh. Sevriens (uit Echt), Jac. Geurts (uit Echt), naar Togo p. Ewan. Kennis (uit den Bosch), naar de Goudkust, p. Joh. Rothoff (uit Beek en Donk,) naar de Ivoorkust, br. Math. Beriere (uit Maastricht).

Van het Gezelschap van Maria scheepten zich in de maand Augustus te Rotterdam in de E.E. Paters P. Janssen en E. Scheelen, met bestemming voor de Indianen-missie op Vancouver-eiland.

Van de Priesters van het H. Hart van Jezus vertrokken 22 September de

Weleerw. Pater L. Kuijpers uit Vlaardingen, met bestemming voor Pernambuco (Brazilië).

Verder hopen in December te vertrekken de Weleerw. Paters H. Telgmanns uit Apeldoorn, P. Wijtenburg uit Leiden, met bestemming voor het Vicariaat der Priesters van het H. Hart in Stanley-Falls (Congo).

Van de Paters der H. H. Harten zullen voor de Missie in de Sanwicheilanden met de eerste gelegenheid vertrekken:

P. Ludgerus Appelman uit Spierdijk en Br. Julius Haagen uit Poppel.

Van de St. Joseph-Congregatie (Mill Hill) zijn den 15den Juni te Marseille naar de Apost. Prefectuur van Labuan en Noord-Borneo scheep gegaan de Weleerw. Heeren C. Epping (Apeldoorn) en A. Verhoeven (Duiven), met drie Missiezusters van Mill Hill.

Onder de vier missionarissen die den 3osten Juli van Marseille naar het Apost. Vicariaat van den Boven-Nijl vertrokken zijn, bevond zich ook de Zeereerw. Heer J. Rungg, die meer dan twaalf jaren als professor van het Missiehuis te Roosendaal werkzaam was.

Den 3osten Augustus zijn uit Antwerpen per s.s. Albertville naar de Missie van Mill Hill in Belgisch Congo (in het stroomgebied der Lulonga, Maringa, en Lopori-rivieren) vertrokken de Zeereerw. Heer V. van Haeren (Lwalmen) en de Eerw. Broeder John Driessen ('s-Hage).

Van het Gezelschap J. M. J. vertrokken 18 September naar Britsch-Indië Sr. Jeannette van der Velden uit Boxtel, Sr. Magdala Annijas uit Leeuwarderadeel, Sr. Anna Theresia Uyttewaal uit Houten, Sr. Berendina Ros uit Ambt-Delden en Sr. Reinera Verhoeven uit Didam. In het district Madras aartsbisdom van Z. D. H. Mgr. J. Aelen, zullen zij het getal zusters-missionarissen gaan versterken, dat in de drie staties Gunter, Nellore en Kurnval, reeds jaren onder de inlandsche bevolking werkzaam is.

Van de Congregatie der H. Catharina van Senen (Zrs. Dominicanessen) te Voorschoten zijn den 11en Aug. naar de Missie van Curaçao vertrokken de Eerw. Zrs. M. Nicephora Sprockel en M. Cherubina Esser.

Met het S. S. Crynssen kwamen op Zondag i Augustus in de haven van Curação behouden aan, de Eerw. Frater Radulfus, die tevoren reeds 30 jaren in de kolonie doorbracht en thans het hoofd van al de huizen van de Congregatie der Fraters van Tilburg in de Kolonie is, en twee nieuwe leerkrachten, de Eerw. Fr. Hermenigild, de nieuwe Directeur van het St. Thomas College en de Eerw. Fr. Hadrianus. Tevens kwamen 3 nieuwe Zusters Franciscanessen van Roosendaal mede, de E.E. Soeurs Antonieta en Blanca, afkomstig van St. Domingo, oud-leerlingen van het Pensionaat "Welgelegen" op Curação en de Eerw. Soeur Theonille, afkomstig van Bonaire.

Bijzonder hartelijk werden ook de 7 eerste Zusters van de Congregatie van Schijndel verwelkomd, die zich op Santa Rosa aan het onderwijs zullen wijden, om later zich met de opvoeding van verwaarloosde meisjes te belasten.

MISSIE-PERSONEEL.

Benoemingen. Nieuw Vicariaat in onze Oost. De H. Congregatie der Propaganda heeft de Apostolische Prefectuur van Nieuw Guinea verheven tot Vicariaat en benoemd tot Apostolisch Vicaris Mgr. J. Aerts, die overste was van de missie der p. Missionarissen van het H. Hart op de Philippijnen.

De Hoogeerw. P. A. N. Brocken, van I Aug. 1910 af Provinciaal van de Nederlandsche Provincie, is op het generaal kapittel van Augustus j.l. gekozen tot Generaal-Overste van de missionarissen van het H. Hart. Tot Provinciaal is benoemd de oud-missionaris der Philippijnen de Zeereerw. P. Dr. M. Nijsters. Tot Overste van het Missiehuis te Tilburg is benoemd de Zeereerw. p. G. Baptist M. S. C.

Tot Provinciaal eer missionarissen van Scheut-Sparrendaal in het Vicariaat van Oost-Mongolië is benoemd de Zeereerw. p. Jos Janssen (uit Baarle-Nassau.)

In de Missie der Paters Carmelieten in Brazilië maakte het overlijden der Z.Eerw. Paters Alphonsus van den Berg, Prior te Santos en Willibrordus van Eijk uit het klooster te San Paulo, eenige verplaatsingen noodig. Tot Prior te Santos werd benoemd P. Alexander Reijnders, reeds jaren te Santos werkzaam, terwijl ter bediening van het groote hospitaal der stad naar Santos werd geroepen P. Wilhelmus Meijer. Tot Prior te Rio de Janeiro en tegelijk Professor der Moraal-Theologie werd benoemd P. Canisius Mulderman. Tot Prior te Angra dos Reis is benoemd P. Sebastianus Boerkamp. Van Rio de Janeiro is eindelijk nog naar Sao Paulo verplaatst P. Paulus Hurkmans.

Missiehuizen. Het missiehuis der Afrikaansche Missies te Keer bij Maastricht is thans geheel op Hollandschen voet ingericht. Overste (p. Hub. Paulissen), Directeur (p. Jos Mouren), onderwijzend personeel (p. H. Honsmans, L. Erkens, J van Heeswijk en a.) en studenten (ongeveer 90) zijn allen Nederlanders. Het Noviciaat der Broeders is sedert Juli gevestigd te Blitterswijk-Meerlo (Directeur p. M. Wouters).

De Paters Maristen zullen een missiehuis bouwen, bestemd voor de theolologische studiën, te Rossum bij Oldenzaal.

De Paters van den H. Geest hebben een huis betrokken te Gemert, wijl het missiehuis te Weert te klein geworden was, om alle aspiranten op te kunnen nemen.

Teruggekeerd. Voor eenige maanden vertoeft in het Vaderland de Hoogeerw. Heer P. C. Noyen, apostolisch prefect der Kleine Soenda-eilanden; eveneens de Paters Lazaristen Louis Schmid uit China en Johan Kuenen uit Brazilië, en de pater Passionist Fabianus uit Bulgarije.

Overleden zijn te Tilburg de Eerw. p. Capucijn Walterus, procurator der Nederl. Missiën in Borneo en Sumatra; in het Vicariaat van den Boven-Nijl (Mill-Hill) de Zeereerw. Heer J. Hurkmans uit Den Bosch, sedert 1907

missionaris in Afrika; te Tcheng-ting-fu in China de Lazarist p. Ant. Mommers van Tilborg (in 1916 priester gewijd); in Brazilië de p. Carmeliet Alphonsus van den Berg uit Amsterdam (van af 1906 in Brazilië) en te Utrecht de p. Carmeliet Willibrordus van Eijk (sedert 1905 in Brazilië werkzaam en voor eenige maanden tot herstel van zijn gezondheid teruggekeerd); te Paramaribo in Suriname de Br. Redemptorist Remigius Moonen; te Curaçao door een auto-ongeluk de portierster van het krankzinnigengesticht, de eerw. Zuster Maria Natalia.

MISSIE-ACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND.

Dat de missieijver steeds nieuwe wegen zoekt om de missiebelangen te kunnen dienen, blijkt wel uit het feit, dat onze katholieke huisgezinnen zoo langzaam aan *een missiebusje* tot de onontbeerlijke huismeubelen gaan rekenen zelfs *poppen* worden gemobiliseerd om dienstbaar gemaakt te worden aan de missiezaak.

Ook de missiedagen vaak missieweken, houden het vuur van geestdrift wakker, en de een slaagt al schitterender dan de ander.

Zeer verblijdend vooral mag het feit genoemd worden, dat in den vacantietijd een missiecursus te Steyl is gehouden die door ruim twee honderd bezoekers werd bezocht. Niets is meer in staat om de oplaaiende missiegeestdrift brandende te houden, dan een diepere kennis van het missievraagstuk. Ook hie geldt, onbekend maakt onbemind. Kennis der missiefeiten en der nooden van de missie kan niet nalaten eene overtuigde liefde voor de zaak der zending in de harten der katholieken wakker te roepen. Zeer te begroeten is daarom het heugelijke feit dat het bestuur der R. K. Volksuniversiteit te Amsterdam ook een Cursus voor missiekennis op haar programma voor het a.s. seizoen heeft geplaatst.

Reden tot tevredenheid geeft ook het feit dat de bijdragen der geloovigen voor de Voortplanting des Geloofs, de groote algemeene Missievereeniging, door Z. H. Paus Benedictus XV opnieuw en zoo dringend aanbevolen, weer anmerkelijk zijn toegenomen. Zij bedroegen in 1919 te zamen f 227125.03½,

waarvan:	Uit	het	Aartsbisdom	Utrecht	f	$67311.36\frac{1}{2}$
	2.2	22	Bisdom	Breda	-	24500
	2.5	,,	**	Haarlem	-	57343.60
	22	,,	,,	's-Hertogenbosch		$51936.58\frac{1}{2}$
			4.0	Roermond	_	28377.083

Zeer bevredigend tevens de vooruitgang van het Genootschap der H. Kindsheid. De opbrengst bedroeg in het jaar 1919:

In	het	Aartsbisdom	Utrecht	f	$17934.79\frac{1}{2}$
,,	,,]	Bisdom	Breda	-	13897.52
	,,		Haarlem	-	19861.52
	,,	,,	's-Hertogenbosch	-	53499-37
	•		Roermond	-	35597.651

Het succes van den Bloempjes-dag in het Roermondsche diocees georganiseerd ten bate der missie, geeft ons aanleiding tot het volgende voorstel: Zou in 't vervolg bij gelegenheid der kermis in de verschillende parochiën niet een bloempjes-dag kunnen gehouden worden ten voordeele der Missiën? De gelegenheid schijnt ons uiterst geschikt: de menschen verkeeren alsdan vanzelf in opgewekte stemming, hebben geld op zak en zijn geneigd tot het maken van eenige vertering! een bloempje zal hun welkom zijn en gaarne zullen zij eene kleinigheid afzonderen en offeren voor een goed werk, vooral voor een verheven werk als dat der Katholieke Missiën, waarvoor onze geloovigen zooveel gevoelen! De kas van ons missiecomité zou er zeker goed bij varen, en menigen Missionaris, die bij ons aanklopt en dien wij nu bij gebrek aan middelen slechts karig kunnen steunen, zouden wij in de toekomst rijkelijk kunnen bedeelen!

De Unie van R. K. Studentenvereenigingen in Nederland heeft aan de R. K. Studenten in Engeland het volgende schrijven gericht:

"Sinds ons land aan uw land het geloof dankt, hebben wij een heilige schuld, die enkele Nederlandsche priesters in Engeland en velen in Engelsche kolonies betalen. Want van 't begin af heeft de missiecongregatie van Mill-Hill de hulp onzer landgenooten niet versmaad. Een van dezen heeft het Duitsche boek "The last will of Jesus" in het Engelsch vertaald, om uw edel volk te dienen, dat door ons volk aan Duitschland zijn apostel gaf. Samen deelen wij de erfenis van Sint Bonifaas en daarom wagen de katholieke studenten van Holland aan de katholieke studenten van Engeland een apostolische boodschap.

Met al de kracht der liefde, Broeders, dringen wij er bij u op aan, te helpen bewerken, dat de Duitsche missionarissen, die uit het veld verdreven zijn, op hun post kunnen terugkeeren. Wij vragen dit recht voor de Duitsche missionarissen niet, omdat het Duitschers zijn, want wij zouden hetzelfde even krachtig voor Franschen eischen, maar omdat het missionarissen zijn. Wij vorderen het in 't belang zelf van uw kolonies, nu alleen het Christendom de orde onder de volken handhaven kan; wij vorderen het vooral in 't belang van deze volken zelf, die recht op de volle openbaring, recht op den zegen van 't Evangelie, recht op hun vaders in Christus hebben.

Wie het werk der genade onverschillig laat verstoren, werkt tenslotte met Gods vijand mee. Terecht werd geklaagd, dat onschuldigen onder de gevolgen van den oorlog leden. Welnu, wie zijn er onschuldiger dan de vredeboden, die hun vaderland verlieten om zich met vreemde rassen te verbroederen? Zijn de missionarissen niet het schuldigst, dan zijn 't de slachtoffers van hun verdrijving, de natuurkinderen in uw kolonies. Vergeet niet, dat de Britsh Empire blijkbaar de roeping heeft om de wereld in de wereldtaal te leeren bidden en dat vrijwilligers uit andere landen bij die verantwoordelijke taal onmisbaar zijn.

In Engeland heet het van ouds fair de vrijheid van het woord te handhaven, maar geldt dit dan niet allereerst voor Gods Woord?

Wij smeeken u daarom in den naam van onzen gemeenschappelijken Vader

in den hemel, in den naam der ééne Moederkerk, in den naam onzer christenbroederschap: Wilt het katholieke werk bij uitstek, wilt de universeele missiebeweging, wilt den internationalen kruistocht met hart en ziel bevorderen."

Naar aanleiding van dit manifest is het wel belangwekkend te vernemen wat Kardinaal Bourne op den Liverpoolschen Katholiekendag zeide, met betrekking tot de vele en herhaalde adressen, die hem worden toegezonden, om zijne bemiddeling aan te wenden voor de redding der Duitsche missiën. Kardinaal Bourne meent dat deze adressen, vooral als zij van Duitsche zijde komen, of onder Duitschen invloed staan, elke poging om den toestand te verbeteren noodeloos bemoeilijken. "Er bestaan nu eenmaal brutale feiten, welke men niet eenvoudigweg kan ignoreeren; ook moet men evenmin aan onverdraagzaamheid en vervolgingszucht denken bij een gedragslijn, welke op geheel andere en volkomen wettige gronden steunt. (Tablet 7 Aug.) Menigeen zal zich over zulk een woord, uit den mond van een katholieken prelaat verbazen. Voor zijn meening echter beroept zich Kardinaal Bourne op het volgende: Men kan eigenlijk nog niet van vrede spreken, de wereldtoestand is nog in volle beroering. Onder zulke omstandigheden, kan Engeland den onbelemmerden toegang tot de koloniën nog niet toestaan aan zijn vroegere vijanden, en het schijnt niet practisch-uitvoerbaar te zijn onderscheid te maken tusschen missionarissen en niet-missionarissen. Kardinaal Bourne is verder overtuigd van den goeden wil der Engelsche regeering om tot een bevredigende schikking te komen. Een overtuiging, die evenwel niet algemeen gedeeld wordt, daar Engeland ook voor geallieerde en Amerikaansche missionarissen groote moeilijkheden maakt.

Steeds meer gaat men in Amerika gevoelen dat de Vereenigde Staten geroepen zijn, om groote dingen voor de missie te kunnen en ook te willen doen. Het voorbeeld van de enorme krachtsinspanning der andere gezindheden om met fabelachtige sommen hunne zending te hulp te komen, prikkelt ook de katholieken om zich niet in ijver te laten overtreffen.

Amerika, zelf missieland, heeft reeds zijn eigen Sociëteit voor vreemde missiën, en verschillende orden gaan uit Amerika hunne leden zenden om de missionarissen in de verre landen bij te staan.

Ook zoeken Europeesche missieorden procures in Amerika te vestigen, om fondsen voor hunnen arbeid te vinden in het land van den almachtigen dollar, nu in het moederland, wegens oorlogsellende, de bronnen van inkomsten zoo merkbaar minder opleveren.

De Amerikaansche studenten-organisatie "The Crusade" beijvert zich om missiegeest en missiebelangstelling te wekken bij het komende geslacht der ontwikkelde Amerikaansche Katholieken. Deze vereeniging hield van 5—8 Augustus een nationale bijeenkomst, welke door meer dan twee honderd dames- en heerenstudenten werd bijgewoond met het doel om hunne organisatie te versterken.

Dit studenten-missiecongres is volkomen geslaagd en bevat de schoonste belofte voor een vruchtbare actie in de toekomst. Toen eenige jaren geleden de koning van *Portugal* was vermoord, en in dat land een felle revolutie was uitgebroken, werden bisschoppen en priesters verbannen, kloosterzusters beleedigd, katholieke geloovigen vervolgd.

Thans echter, nu de diplomatieke betrekkingen met den Paus weer zijn hersteld, heeft de regeering een zeer lofwaardig besluit uitgevaardigd ten voordeele der Katholieke Missiën. Portugal, dat in vorige eeuwen zoo edel heeft gearbeid voor de verbreiding van het ware geloof in de koloniën, heeft dan dien gouden draad van zijn historie weer opgevat. De Portugeesche missiën in Angola en Mozambique krijgen voor haar onderhoud jaarlijks 8000 kronen; ieder priester ontvangt er 600 kronen, en ieder helper of helpster der missionarissen 300 kronen per jaar. De dagen der kerkvervolgers hebben dus niet lang geduurd.

MISSIE-ACTIE DER R. K. HOOGESCHOOL-STUDENTEN.

MISSIECURSUS OP 25 EN 26 AUGUSTUS.

Toen op de te Amsterdam gehouden interacademiale missievergadering een uitstapje naar de missiewereld Steyl aanbevolen werd, heeft wel niemand gedacht, dat deze woorden aanleiding zouden geven tot een Nederlandschen missiecursus. Evenals zooveel goede raad zou ook deze, eens gegeven, weer vergeten zijn, indien we niet een Uniesecretaris bezeten hadden, die, behalve van mooie woorden, nog meer van mooie daden houdt.

Een bezoek bij Brom deed de plannen rijpen en weldra ontving de Z. E. Rector van Steyl het verzoek, of hij "eenige" studenten in de vacantie gedurende 2 dagen als zijn gasten wilde ontvangen en of dan niet tevens eenige missievoordrachten konden gehouden worden. Men sprak van een 20 deelnemers minstens en 40 hoogstens! P. Rector vond dadelijk alles goed en P. Freitag hielp met zijn bekende welwillendheid om een leerrijk program in elkaar te zetten. Langzamerhand raakten de plannen meer en meer bekend, en van -- en naar alle kanten werden aanvragen om deelname gezonden. 't Geheel groeide de organisatoren boven het hoofd en ging ver boven de verwachting uit; en toen op 25 Aug. 3 uur 's nam. Prof. dr. Jan Smit in de voormalige Steyler drukkerij de eerste bijeenkomst opende, mocht hij een 250 deelneemsters en deelnemers welkom heeten, w.o. Mgr. Wolf, bisschop van Togo, het Uniebestuur met moderator, Prof. Groenen, Prof. dr. Schmidlin, vertegenwoordigers van alle missioneerende orden of congregaties in Nederland, E. H. Theologanten der 5 Nederl. Seminaries en een 40-tal dames en heeren studenten.

Na 't openingswoord van den Voorzitter, bespreekt Mgr. Wolf de uitdrijving der Duitsche missionarissen uit Togo en schildert p. Ariaens in gloedvolle woorden het leven en werken van den stichter van het Gezelschap van het Goddelijk Woord. Daarna is 't woord aan den inleider Dr A. Freitag, die een algemeen overzicht geeft van den stand der heidenmissie en van het missievraagstuk op het oogenblik. Een uitgebreide discussie bewees met hoeveel aandacht de inleider gevolgd was. Het dankwoord van den Voorzitter aan den inleider sloot de eerste vergadering.

De 2e bijeenkomst, dienzelfden dag 's avonds gehouden, stond omder voorzitterschap van Prof. Groenen. Hier voerde Prof. dr. Schmidlin het woord over Academische missieactie. Spr. gaf een overzicht van hetgeen elders door studenten of theologanten op missiegebied gedaan wordt en liet daarna een blik werpen op 't ruime en veelzijdige arbeidsveld, dat hier voor den student open ligt. Ook thans volgde een uitgebreide gedachtenwisseling; en toen P. Frencken S. J. de medische missie ter sprake gebracht had, kon de Voorzitter onder dank aan den inleider wel de vergadering officieel gesloten verklaren en allen oproepen tot een gezamenlijk avondgebed in de bovenkerk, doch dit belette niet, dat daarna tot laat in den avond de discussie tusschen P. Frencken en de studenten werd voortgezet. Uit hetgeen P. Frencken den volgenden dag op de vergadering mededeelde bleek wel, dat de besprekingen niet zonder resultaat gebleven waren.

Reeds vroeg luidde 's morgens de bel voor 't opstaan; en als om 7½ uur Prof. Groenen de "communiteitsmis" leest, zijn allen wederom in de kerk vereenigd. Wij gelooven P. Ariaens gaarne, toen hij zich op de ochtendvergadering "gedwongen" zag, openlijk in naam van alle aanwezige missionarissen te verklaren, dat het hun hart goed deed en het met vertrouwen vervulde, toen ze dien morgen de studenten in zoo groote getale hadden zien aanzitten aan de Tafel des Heeren om in een Apost. Communie Gods zegen over den missiearbeid af te smeeken. "Dat vooral was missieactie!"

De eerste vergadering dien dag werd geleid door den Uniepraeses J. Drost. Allereerst kregen we een voortzetting van de gedachtenwisseling van den vorigen dag, waarbij o.a. P. Ariaens en dr. Freitag nog het woord voerden. De laatste bepleitte o.a. de actie niet te zeer aan banden te leggen en de studenten niet zonder noodzaak van hun idealen te berooven, hetgeen door de praeses in zijn slotwoord nog eens onderstreept werd. Prof dr. Schmidlin besprak eerst "de school in de missie" en daarna hield hij een korte inleiding over "missiewetenschap". Vooral dit laatste onderwerp lokte een geanimeerde discussie uit, waarbij o.a. de taak van "Missiewerk" ter sprake kwam. Ook een eventueel internationale organisatie werd niet onbesproken gelaten.

In de middagvergadering zwaaide Dr. Brom de voorzittersbel. Allereerst gaven de resp. missionarissen een overzicht van het schoolwezen in onze verschillende kolonies, terwijl P. Tarcisius O. M. C. duidelijk aantoonde, hoe in de gekerstende landen de missie in het onderwijs kan ingeweven worden. Daarna was het woord aan dr. Ahaus over, Eenheid in de Prot. missieactie". Ook op deze laatste vergadering was aan gedachtewisseling wederom geen gebrek. Tot slot nam dr. Brom het woord, die in een keurige speech het verloop van den cursus naging, in het kort de resultaten vastlegde, allen aanspoorde met vernieuwden ijver aan het werk te gaan, hulde bracht aan alle

missionarissen om daarna de Steyler Paters op geestige wijze den hartelijken dank van allen te betuigen voor de genoten gastvrijheid.

In den "vrijen tijd" zijn bovendien nog 2 bijeenkomsten gehouden: een van afgevaardigden van de 5 Seminaries en een van deze zelfden met vertegenwoordigers der academiale missieclubs. Beide keeren deelde men wederzijdig de opgedane ervaringen mede en besloot in de toekomst elkaar zooveel mogelijk in de gevoerde actie te steunen.

Om 6 uur waren allen wederom in de kerk bijeen, alwaar Mgr. Wolf een pontificaal Lof celebreerde, waaronder P. Vullinghs naar aanleiding der Paulinische woorden: "Caritas Christi urget nos" een treffende missiepredicatie hield. En toen Mgr. tot besluit de neergeknielden zegende, den God onzer altaren in zijn gewijde handen, smeekten we allen dien onmisbaren goddelijken zegen vooral te doen neerkomen over onzen missiearbeid. En hiermede was de cursus geeindigd.

- 's Avonds concerteerde de muziekkapel van het klooster gedurende het avondeten en bracht spoedig de vroolijke stemming erin. Daarna werd een uitstapje gemaakt naar 't kasteel Baarlo, waar o.a. P. Ariaens en dr. Brom het woord voerden, voor en aleer Prof Groenen het slotwoord kon spreken om dr. Brom te huldigen, aan wien vij, naast de Paters, deze heerlijke dagen te danken hebben. 't Was laat eer wij naar Steyl terugkeerden.

 F. O.
- P. S. Dit verslag beoogt slechts een kort overzicht te geven van het verloop van den cursus. Voor degenen, die in het behandelde meer belang stellen, zij vermeld, dat binnenkort een volledig verslag van de gehouden inleidingen en discussies bij de Paters van Steyl zal verschijnen, hetwelk tegen matigen prijs voor iedereen verkrijgbaar gesteld wordt.

BERICHT.

Na hare lezing op de Amsterdamsche missieweek hoopt dr. Marg. Lamont een rondreis door Nederland te maken, waarbij zij o.a. zal spreken voor de R. K. Stadenten Vereenigingen te Amsterdam, Utrecht, Groningen en Leiden over medische missie in het algemeen en meer speciaal over "Catholic Medical Missions and Women Doctors". Pogingen worden aangewend haar ook te doen optreden voor de Vrouwenbonden te Den Haag en Rotterdam.

MISSIEWEKEN.

MISSIEFEEST TE BERGEN OP ZOOM.

Na een grootsteedschen opzet in besloten kring van Rotterdam en den Haag, zagen wij Nijmegen, den Bosch en Bergen op Zoom onderling wedijveren; en zooals dat alléén in katholieke steden mogelijk is, groeide het missiefeest daar tot een grootsche Roomsche manifestatie van heel-de-stad.

"Heel Bergen op Zoom hangt vol missiegeur", straten en pleinen, winkels en hotels, overal Missie-missie...., van alle huizen de vlaggen en wit-gele MISSIEWEKEN 117

wimpels, als een hulde aan "onze" helden van over-de-zee. Onvergetelijk was Dinsdag-middag de hulde der kinderen aan de Missionarissen! Stel u voor: een ruim marktplein in stralende zonlicht door een breede menschenrij omzoomd, op het bordes van het eeuwenoude stadhuis Z. D. H. Mgr. Hopmans omringd van geestelijken en burgerlijke autoriteiten en op het plein duizend kinderen in helgekleurde groepen rondom de schitterende praalwagens, juichend en wuivend tot de purperen gestalte op het balcon, den vertegenwoordiger der H. Kerk, zingend en biddend:

"Voor 't zwarte land dus ons gebeden "Voor 't zwarte land ons liefdegaven "Naar 't zwarte land ons beste strijders

En hun lied eindigt in een blij gejuich voor "onze" missiehelden, een geestdriftige hulde medegevoeld en medegejuicht door de duizendhoofdige menigte op het plein, uit de dichtbezette ramen en van de daken der huizen....

Bergen op Zoom hield zich vroom!

Maar dat is te danken aan de prachtige organisatie en de overal-doordringende voorbereiding door Rector Buysrogge en de kapelaans-missiecorrespondenten, in samenwerking met de Priesters van het H. Hart. Zij hebben eer van hun werk!

DE VENLOSCHE MISSIEWEEK

28 Augustus—5 September.

Dat in een kleine plaats van een 20.000 zielen een week lang bezoekers genoeg zijn voor de Missietentoonstelling, ja soms zooveel dat tot gedeeltelijke ontruiming moest worden overgegaan (geschat wordt tusschen 20 en 25 duizend bezoekers); dat avond aan avond voor vergaderingen en concerten de zalen propvol waren; dat het kindertooneelstukje in de grootste zaal der stad tot negenmaal toe moest worden gegeven, om de belangstellenden te voldoen; dat er zooveel H. H. Communies zijn uitgereikt op den openingsdag, dat de Hoogeerw. Heer Deken zich niet herinnerde dat in Venlo zooveel H.H. Communies waren uitgereikt, mag wel reden zijn tot groote blijdschap en dankbaarheid.

Op die groote vergaderingen traden als sprekers op Z. D. H. Mgr. Pac. Bos, O. M. Cap., P. Borromeus de Greeve O. F. M., P. Cassianus Hentzen O. F. M. en Dr. Gerard Brom; onder de H. Missen des Zondags preekten de Missionarissen in de zeven kerken der stad. Mgr. Frederix celebreerde Zondag 29 Augustus een Pontificale Hoogmis, waarbij tegenwoordig waren Mgr. Bos en Mgr. Wolf uit Steyl.

De groote Missieoptocht met 14 praalwagens, waaraan drie à vier duizend kinderen deelnamen, overtrof al het tot nu toe vertoonde.

In den tuin bij het tentoonstellingsgebouw waren eenige kraampjes gezet, waar door dames een lunchroom gehouden werd; ondanks het ongunstige weer — zes van de zeven dagen regen — heeft "de zaak" goed gemarcheerd.

#18 MISSIEWEKEN

Het bewijs daarvoor is, dat een f 23000 batig saldo (netto) werd verkregen. Vele groote plaatsen zullen daarvoor ontzag hebben. Een groot deel van het succes is wel te danken aan de Venlosche afd. van den Bond Jong-Limburg, die reeds weken tevoren de dorpen van den omtrek afreisde, om op speciaal daarvoor belegde vergaderingen door sprekers het wezen en doel der missieweek te doen uiteenzetten. Dat heeft velen er toe gebracht naar Venlo te komen.

De toeloop van buiten was groot.

Woensdag i Sept. had het Eerste Congres van den Limburgschen Priester-Missiebond plaats, waar de Zeereerw. P. H. Raymakers, Overste van Sparrendaal, de Weleerw. Zeergel. P. Dr. Freytag S. V. D. en Mgr. Noyen Ap. Pref. het woord voerden.

STAND "HET MISSIEWERK"

Er was iets nieuws te zien op de missie-tentoonstelling te Amsterdam. In vlammende kleuren noodigde de stand "Het Missiewerk" alle bezoekers uit in te teekenen op het mooie "universeele tijdschrift voor missiekennis en missieactie, dat door iederen ontwikkelden katholiek gelezen moet worden" (rechts). De portretten van Paus Benedictus, van den Kardinaal-Prefect der Propaganda en van den President van den Priestermissiebond schenen u toe te roepen: "Christus" rijk moet worden uitgebreid nu bij de menschen van dit ons geslacht" (in 't midden), en te wijzen op het groeiend succes van het tijdschrift, dat bij iedere 3-maandelijksche aflevering weer een 1000-tal nieuwe lezers telt (onderaan). De namen van de leden van het Hoofdbestuur (links) wezen op de prachtige samenwerking der diocesane missiecomité's met de verschillende missioneerende Orden en Congregaties in Nederland.

Het doek is vervaardigd door den kunstschilder Willem Wiegmans, den prijswinner van de Academie der beeldende kunsten te Amsterdam. Voor aanwerven van abonné's, verkoop van missiekunstkalenders, prentbriefkaarten, missiebusjes en aanplakbiljetten ijverden met groote opoffering Mej. Maria Brink en de Heer Alphons Schouten Jr., die handig een kunstig missiekoffertje demonstreerden, dat een altaar bleek te zijn en waarin alle benoodigdheden geborgen waren voor het toedienen der H. Sacramenten en het opdragen der H. Mis.

De missieweek zelve "verslaan" we in de volgende aflevering.

MISSIEKRONIEK.

NOORD-AMERIKA.

Het is bekend dat in de staten van Noord-America het Negervraagstuk nog steeds aan de orde blijft. In *de zuidelijke staten* vindt men een heftigen en bijna-onoverwinnelijken afkeer tusschen blanken en negers, welke laatMISSIEKRONIEK

sten als een minderwaardig en diep-bedorven menschensoort worden behandeld. Het valt niet te ontkennen dat zeer vele negers overvloedige reden gegeven hebben voor de ongunstige reputatie, waarvan zij het slachtoffer zijn; maar men moet tevens erkennen dat nog lang niet genoeg gedaan is om de negerbevolking uit haar treurigen staat te redden.

In de Noordelijke provincies bestaat niet dezelfde afkeer tusschen blank en zwart, en van daaruit zou misschien veel voor de negerbevolking in het zuiden gedaan kunnen worden. Pogingen tot missioneering der negerbevolking van Protestantsche zijde ondernomen, worden door henzelven als vrijwel mislukt beschouwd; zij erkennen dat de Roomsche Kerk echter over middelen beschikt, die dit diep-gezonken volk weder tot een hooger peil zouden kunnen verheffen. Het "werk en bid" kan alleen de negers redden. Zouden hier misschien de uit hunne koloniën verdreven Duitsche missionarissen die b.v. in Africa toch ook onder negers — en zoo vruchtbaar — werkten, geen nieuw veld voor hun ijver en hunne zoo beproefde krachten kunnen vinden. Men bedenke eens 5.000000 negers in de Vereenigde Staten zijn nog niet gedoopt.

In verband hiermede ontleenen wij aan "Die Katholische Missionen": De H. Vader schreef nog onlangs: De Kath. Kerk staat tegencver geen enkel ras als vreemdeling.... Waar zich een voldoende, welonderrichte, een zijn roeping waardige inheemsche clerus bevindt, kunnen wij met vertrouwen zeggen, dat het Missiewerk glorierijk bekroond is en de kerk zelf vast gegrondvest is." Zeer bevreemdend zijn in verband met de aangehaalde woorden de klachten, die ons bereiken uit de Vereenigde Staten, waar men het vooroordeel schijnt te hebben, dat God geen kleurling als Priester kan roepen. Zoo schrijft een Katholieke neger uit Phiadelphia, die vergeefsche pogingen gedaan had, om als student voor het H. Priesterschap opgenomen te worden o.a.: "Er is geen genootschap voor Priesters of Broeders in de Vereenigde Staten, dat een kleurling opneemt. Het is onbegrijpelijk dat een christelijke godsdienst zoo ver zou moeten gaan, de vooruitgang van een ras tegen te houden.... Zoo zijn wij, katholieke kleurlingen het achterlijkste deel der Amerikaansche Negers...."

Men vergete hierbij evenwel niet, dat in verschillende streken negerpriesters bij hunne rasgenooten niet in aanzien zijn, en er plaatsen genoeg in Amerika gevonden worden, waar de kerk van den zwarten Pastoor alleen door blanken bezocht wordt 1).

De Indiaansche Missie heeft echter gelukkiger resultaten te boeken. Zoo ontving in December van 't vorige jaar de laatste Indiaan uit Zuid Californië uit de handen van Mgr. Lantweel van Monterey en Los Angelos het H. Vormsel. 't Was juist 150 jaar geleden, dat de Franciscaan, pater Junépevo Serra op de kusten van den stillen oceaan landde en er zijn bekeeringswerk begon. Twee jaar geleden ontving Gele Hemel — zoo heet de bekeerling — het H. Doopsel. Naar men meldt is hij meer dan 130 jaar oud.

Met welke moeilijkheden de missie onder de Eskimo's te kampen heeft

⁽¹⁾ Voor de opleiding van een inlandsche geestelijkheid zorgt Het Liefdewerk van den H. Petrus. Wie ijvert er voor?

stelt het volgende bericht, in een verrassend licht. Pater Petel, welke voor eenigen tijd in Noord-Canada reisde, zakte op de kust van Labrador met zijne slee door het ijs. Na een veilige plaats te hebben gezocht, ging zijn gids om hulp, maar vond den Pater terug als één ijszuil.

Wat de Katholieken in de Vereenigde Staten betreft, vinden wij in het "Official Catholic Directory" de volgende gegevens:

In 1919 waren in de Unie 14 aartsbisschoppen, 97 bisschoppen (incluis de hulpbisschoppen), 15052 wereldgeestelijken, 5536 reguliere geestelijken, parochiekerken 14460, missie-kapellen 5537, 110 seminaries, 7865 seminaristen, 215 jongenscolleges, 674 meisjesacademiën, 5788 parochie-scholen met 1633599 schoolkinderen, 294 weeshuizen met 46069 weeskinderen, 116 asyls voor grijsaards; het totaal katholieken bedroeg 17549324.

In datzelfde jaar zijn ruim 23625 niet-katholieken tot de R. K. Kerk overgegaan; ook de aartsbisschop te Rache, 't hoofd der Jansenisten, keerde terug tot het Katholicisme, en insgelijks de episcopaalsche bisschop Frederik Jozef Kruisman, wiens bekeering zeer druk besproken wordt in de Amerikaansche bladen.

ZUID-AMERIKA.

Dit werelddeel wordt, den laatsten tijd vooral, vaak genoemd als het land der toekomst. De onuitputtelijke rijkdommen van den bodem roepen slechts om arbeid, kapitaal en intellect, en men verwacht veel van de landverhuizingen die talrijke ingenieurs en technici en arbeiders uit de centrale landen van Europa hierheen zullen voeren, om in dit werelddeel te vinden wat het door den oorlog ontredderde en machtelooze moederland niet geven kan.

Ook onder missie-oogpunt is Zuid-Amerika van zeer groot belang, eensdeels om de nog aanwezige heidensche Indianenstammen anderdeels wegens de hier gevestigde negers, kleurlingen en kolonisten. Hier volge nu een beknopt overzicht van den godsdienstigen toestand, in verschillende landen van dit werelddeel.

Het godsdienstig leven in *Argentinië* geeft geen bemoedigenden indruk. Zondert men de Duitsche, Poolsche, Iersche en gedeeltelijk ook de Italiaansche kolonisten uit, dan is het percentage door het kerkbezoek onder de mannen slechts ten hoogste 5, dat van de vrouwen 40—60. Daaraan beantwoordt ook het ontvangen der H. Sacramenten.

De katholieke pers is verre de mindere van hare tegenstanders wat het getal der abonnés betreft; een flink, leidend katholiek dagblad is een allerdringendste behoefte voor Argentinië, mede om de katholieken politiek te scholen, en hun het besef bij te brengen, dat samengaan ter verdediging hunner kerk een gebiedende eisch is.

De arbeiders staan grootendeels onder socialistischen invloed. De in 1892 door een Duitschen Redemptoristenpater F. Grote gestichte katholieke Arbeidersvereenigingen tellen thans ongeveer 18.000 leden, terwijl op 's Pausen wensch in 1919 de Argentijnsche volksbond werd opgericht.

Voor het onderwijs staat men er hier beter voor. Argentinië telt ongeveer

1500 door verschillende Orden en Congregaties geleidde colleges en scholen, welke door 140—150000 leerlingen bezocht worden. Men bezit eveneens een katholieke universiteit (juridische faculteit) welke evenwel niet door den staat erkend is.

De seminaries leveren een goeden cleus, meestal afkomstig uit de families der immigranten; maar het aantal priesters is ontoereikend om aan de geestelijke behoeften tegemoet te komen.

Blijde stemt het nieuws dat de "Universo" uit Uruguay, het "paradiesisch schöne, aber bettelarme" land, mededeelt. Onlangs is de vereeniging van burgers van Uruguay opgericht een geheel nieuwe politieke partij op Katholieken grondslag. Deze is weliswaar nog slechts bescheiden in het parlement vertegenwoordigd, maar zij weert zich zoodanig dat o.m. verschillende bepalingen van de wet op scheiding tusschen kerk en staat, welke in het vorige jaar door de allesbehalve clericale regeering was doorgevoerd verzacht werden.

Ook het moeilijke vraagstuk van de financieele ondersteuning van den godsdienst en de geestelijkheid is door de Katholieken op gelukkige wijze opgelost. In eenige weken werd alleen te Montevideo 5 millioenen in goud voor dit doel bijeengebracht. Uruguay beschouwt dit als een eerezaak.

Het katholieke program van actie is zeer omvangrijk. Men is voornemens den bouw van kerken, scholen, seminaries en andere onderwijsinstituten ter hand te nemen en tevens een eigen Roomsche pers op te richten.

De Priesternood is hier ook zeer hoog gestegen. Nauwelijks 50 geestelijken zijn er beschikbaar voor 700.000 katholieken.

Onder de heiden-Indianen aan den Maandag-stroom in *Paraguay* arbeiden drie Paters en 5 broeders van het Goddelijk Woord; maar deze missie heeft tot dusver nog niet veel vruchten opgeleverd.

Ook in de staten van *Brazilië* is de priesternood ontzettend groot. Daar waar een voldoende aantal priesters werken kan, bloeit het godsdienstig leven en openen zich tot vreugde stemmende vooruitzichten.

Sinds het begin van dit jaar zijn gelukkig reeds drie karavanen van Duitsche missionarissen, die elders uitgewezen waren voor den missiearbeid, naar dit gewest vertrokken; en zeker zal Duitschland met zijne talrijke en goed-geschoolde missiekrachten, hier veel kunnen doen om den geestelijken nood te lenigen.

Onder de Indianen langs den Amazonestroom wordt met vrucht gearbeid door Paters Franciskanen, alhoewel het steeds terugdringen der Indianen door de rubberjagers den missionarissen groote hinderpalen in den weg legt bij hun missiewerk.

Dezelfde klacht over gebrek aan priesters geldt voor Ecuador. Zoo b.v. telde de stad Puerto Viyo, sinds 1895 van haar bisschop en haar ondergeestelijken beroofd, op 200000 inwoners slechts 20 priesters, toen in 1917 de Jezu eten hun werkzaamheid weer begonnen.

Het dichts bevolkte land van Zuid-Amerika Chili bezit practisch slechts kolonistenmissies, daar er nog slechts 500-1000 Indianen zijn.

De Indianen missie in *Peru* welke veel meer gesteund moest worden van regeeringswege, heeft weinig troostende berichten. Zoo b.v. bestond de heele oogst van alle paters te zamen van Napo, Tigre Javari en Maranon in 1916—17 (1 jaar tijds) 6 Doopsels van Volwassenen, 992 Kinderdoopsels, 786 Vormsels, 138 huwelijken, 73 biechten, 6, zegge en schrijve zes, H. Communies en 8 toedieningen van het H. Oliesel.

Veel beter steunt Z. O. Columbia zijne missies onder de Indianen, welke men op een 30,000 schat.

De apostolische Prefect van Caquetta en Putumarjo bekleedt tevens den rang van civielstadhouder. Deze vereeniging van de wereldlijke en geestelijke macht in ééne hand was vroeger geen zeldzaamheid in de spaansche kolonies, en ook hier was het over het algemeen voor de inboorlingen niet zoo kwaad te dienen onder den kromstaf. In 1919 telde de Missie reeds 25 uit blanke kolonisten en bekeerde Indianen bestaande vaste nederzettingen met 30 Missionarissen, 21 Zusters, 36 Scholen en 14885 Katholieken.

In West-Columbia, in de Prefectuur Choco (10000 blanken, 20000 Mulatten, 20000 Indianen, 50000 negers), arbeiden de Spaansche zonen v. h. H. Hart van Maria, Zij hebben hier in 8 jaar tijds (1909—1917) 60 Kerken gebouwd of gerestaureerd, 4000 huwelijken ingezegend, 500000. H. Communies uitgedeeld. Hunne 34 scholen telden 1600 leerlingen. De in 1902 onder de ongeveer 8000 Engelsch sprekende, voor het meerendeel Protestantsche Negers van San Andres en Providencia (2 Kokoseilanden Columbia) gestichte Missie telde in 1917 4 Mill-Hiller Fathers en 400 Katholieken.

OCEANIË.

De Archipel der Sandwich-eilanden telt thans eene bevolking van 256.912 zielen samengesteld uit wel 20 verschillende nationaliteiten: Japaneezen: 110.000: Hawaianen: 30.000; Portugeezen: 24.000; Chineezen: 22.000; Philippinos: 20.000; Blanken: 10.000; Porto-Ricanen: 5.000; etc. De rasechte Hawaianen verdwijnen al meer en meer, terwijl de metis met den dag toenemen.

Op deze bevolking telt men 70.000 Katholieken, hoofdzakelijk Portugeezen, Philippinos, Hawaianen, Blanken en Portoricanen; weinig Chineezen en nog minder Japanneezen.

Tijdens het bestuur van den tegenwoordigen bisschop (1903) werden er pl.m. 30 kerken en kapellen gebouwd; in 't geheel zijn er thans 120, waarvan 12 in Honolulu en voorsteden. De kathedraal van Honolulu is zeer druk bezocht. Elken Zondag worden er 3—400 H. Communies uitgereikt.

Het personeel dezer Missie is:

I Bisschop; 38 Paters; 7 Broeders en 50 Zusters der H. H. Harten; 31 Broeders Marianisten en 25 Zusters Franciscanessen van Syracuse.

De Broeders Mar. besturen een college te Honolulu, bezocht door meer dan 1000 leerlingen; bovendien hebben zij eene school te Hilo en eene te Wailuku. De Zusters der H. H. Harten hebben een pensionaat te Honolulu, een H. B. S. voor meis es te Kaunuki en een weeshuis te Kalihi:

in deze inrichting geven zij onderwijs aan circa 800 meisjes. De zusters Franciscanessen geven onderwijs in verschillende meisjesscholen der missie. Ook verplegen zij de melaatsche vrouwen op Molokai. Het leerling-totaal der missiescholen bedraagt 3.130.

Wat de roepingen aangaat: Voor circa 20 jaar was er niet een — doch de laatste jaren beginnen zij ziender oogen toe te nemen.

De eerste priester der Missie is nu vice-provinciaal van het vicariaat; twee theologanten studeeren thans in het scholastikaat der H. H. Harten in België; 5 zijn er ingetreden bij de Marianisten en 2 (een Portugees en een Chinees) bij de Paters Jezuïeten in Californië.

Ook de vrouwelijke bevolking blijft niet achter: 11 Zusters der H.H.Harten; 6 Zusters van O. L. V. van Namen die een afdeeling hebben in N.-Amerika; 7 Zusters Franciscanessen; en nog andere zijn eldersingetreden.

Na een arbeid van 18 jaren telt de Missie van de Noordelijke Salomonseilanden 3000 katholieken. Zes missionarissen reeds zijn onder hun vermoeiende arbeid bezweken als slachtoffers van hun ijver of van de gevreesde
moeraskoorts. De overlevenden, een twaalftal en dat is zeer weinig gezien
het groote verschil in taal op de verschillende eilanden en de slechte verbinding onderling, gaan voort de zielen te oogsten, die door de goddelijke genade
zijn geraakt en waken over hunne kudde.

Onder de Maoris op *Nieuw-Zeeland* werken 20 Priesters en 25 Zusters. Het jaarverslag over 1918 geeft: 488 Doopsels, 26104 H. Communies, 59 huwelijken en 580 Schoolkinderen.

Samoa. Het tot de Vereenigde Staten behoorende gedeelte heeft 2 parochies, 2 priesters, 13 kerken en kapellen, 19 scholen, 500 leerlingen, 5 zusters, 5 broeders, 60 doopsels, pl.m. 11500 communies, 845 katholieken te boeken.

In de laatste jaren werd Samoa door de longenpest ontzettend geteisterd. Een vierde van de bevolking viel haar ten offer; van het personeel der missie stierven twee inheemsche priesters, 3 zusters en een groot aantal katechisten. De missie telt 7680 katholieken onder 34000 inwoners. Het grootste gedeelte der bevolking is echter protestantsch.

Fidji-eilanden, Het eiland Molokai wordt hoe langer hoe meer bevolkt met melaatschen; het telt thans 5 dorpen met 350 zieken. Het aantal zusters voor de verpleging van zoo vele zieken is ontoereikend, zoodat men verlangend naar hulp uitziet. Plannen zijn beraamd voor het oprichten van een weeshuis en een gesticht voor kinderen van melaatsche ouders geboren; de leiding ervan zal aan een europeesche en twee inlandsche zusters toevertrouwd worden.

Op 8 December 1919 vierde mgr. Vidal zijn vijftigjarige professie; 48 jaar was hij in de missie werkzaam, waarvan 33 als bisschop.

EUROPA.

De Visitatiereis van Z. D. H. Mgr. Diepen naar Scandinavië en Finland heeft de bizondere aandacht van Nederlands Katholieken wederom op de noordelijke landen van Europa gevestigd, waar onze broeders in het geloof

tusschen Lutheranen en andere gezindheden verspreid leven, en de zielzorg het missionarisleven vaak zeer nabij komt.

Den 7den Juni verliet Z. D. H. Mgr. A. F. Diepen zijn bisschopsstad om de visitatie-reis naar Scandinavië, Z. D. H. door den H. Stoel opgedragen aan te vangen, en op 11 Augustus keerde de kerkvoogd te 's-Hertogenbosch terug. Op zijn reis derwaarts ontving Mgr. de mededeeling, dat zijn opdracht ook Finland zou omvatten.

Het bezoek van den Apostolischen Visitator verwekte een warme begeestering bij de katholieken der Diaspora, terwijl hier in het vaderland het door Z. H. Pius X goedgekeurde Gebedenverbond werd opgericht voor de bekeering van Scandinavi . Een zetel daarvan werd bij de zeereerw. Paters van het "Gezelschap van Maria", te Schimmert (Limb.) opgericht. Daar echter Mgr. Diepen door den H. Stoel ook met de visitatie van Finland belast werd, heeft Z. D. H. gemeend nog een ander Gebedenverbond te moeten stichten, het "Gebedenverbond voor de bekeering van Scandinavië en Finland" waarvan het Reglement grootendeels met dat van het eerstgenoemde overeenkomt. Hij verwierf daarvoor reeds de goedkeuring en bijzondere aanbeveling van Zijn Em. Kardinaal van Rossum, die Z. D. H. tevens de verzekering gaf, dat op zijn aanvraag door Z. H. bijzondere geestelijke gunsten aan dit Gebedenverbond zouden verleend worden. De hoofdzetel daarvan is gevestigd in het Instituut voor Doofstommen te St. Michiels-Gestel, terwijl als dioc. Directeur werd aangesteld de Weleerw. Heer A. v. Haandel, Leeraa aan dit Instituut. Aan alle Pastoors en Rectoren van het bisdom heeft Z. D. H. in eene circulaire dringend verzocht dit Gebedenverbond in hunne parochies en Gestichten op te richten. Prachtige sommen werden dientengevolge Z.D.H. reeds voor de door hem bezochte Vicariaten toegezonden.

BOEKBESPREKING.

A. WALSH. OBSERVATIONS IN THE ORIENT CATHOLIC FOREIGN MISSION SOCIETY OF AMERICA. — Ossining, New-York XIII, 323.

Het boek geeft, wat de titel betreft: allerlei opmerkingen en ervaringen van den schrijver, den stichter der jonge Amerikaansche missiecongregatie ¹), toen deze (September 1917-—Paschen 1918) een verkenningstocht maakte voor een geschikt missieterrein en de Oost doorreisde van af Japan tot Achter-Indië.

Vroeger reeds verschenen in "The Field Afar," het mooie tijdschrift van Maryknoll, zijn ze nu gebundeld tot een zeer interessant reisverhaal. Een breed-voelend Amerikaansch missionaris vertelt ons z'n wedervaren en 'n tachtig prachtige foto's veraangenamen en verduidelijken het gelezene.

Dikwijls heb ik bij het lezen 'n vergelijking gemaakt met Prof. Schmidlin's "Missions- und Kulturverhältnisse im fernen Osten" en het verschil gezien tusschen den "missionswissenschaftlichern" Duitscher en den opmerker uit

¹⁾ Vgl. Het Missiewerk II bldz. 9.

Amerika. Elke wijze van beschouwing heeft haar attractie; en het zou me niet verwonderen, als vele lezers den Amerikaan prefereeren. Ook om z'n heerlijke opmerkingen.

Men sta er mij een enkele toe. In Honolulu. "Wat zou Pater Damiaan gelachen hebben, als hij er getuige van had kunnen zijn, hoe de niet-katholieke wereld hem, met de beste bedoelingen, tot een eenigen held had geproclameerd! Zou hij echter wel gelachen hebben? Misschien had hij wel 'n gevoel van de diepste nederigheid over zich gekregen, bij de gedachte, dat zoovele andere katholieke missionarissen, ook van zijn tijd, denzelfden roem verdienden om hun heldhaftig werk, maar onbekend bleven." (23). Op de boot. "Dikwijls hoor ik de opmerking, dat er in het eigen land nog zooveel heidenen zijn. Helaas, dat is waar maar het droevige van dit geval is, dat zij er de voorkeur aan geven, het te blijven" (27). "Och", verzucht hij naar aanleiding van een ontmoeting met protestanten, "beseften wij, Katholieken, toch eens goed, hoe weinig de doorsnee-protestant weet van ons geloof." (174).

Wie geeft aan dit boek eenige verspreiding in Nederland? 't Is zoo net en sierlijk uitgegeven, dat het best zal voldoen als geschenk of prijs!

H. FISCHER S.V.D. MEHR PRIESTER FÜR DAS HEIL DER WELT! —Druck und Verlag der Missionsduckerei in Steyl, 157.

Mehr Priester für das Heil der Welt! Dat is de kreet, het tot daden dwingende gevoel, die het lezen van dit boekje opwekt!

Omdat de wereld de katholieke priesters zoo hard noodig heeft, omdat ze er zoo veel aan verschuldigd is, hetgeen bewezen wordt in het eerste deel. Als uitgangspunt neemt de schr. den tekst van Isaïas-Lucas IV, 18, 19. Zal de overweging van onze eigen groote waardigheid ons, priesters, niet dringen ons ambt waardig en met vrucht te beleven?

Omdat er zoo'n gebrek is aan priesters (tweede deel). In de christelijke landen, en vooral in de missie. Wisten wij, dat als het bekeeringswerk in hetzelfde tempo doorgaat en er geen merkbaar grooter aantal priesters komt, we heel spoedig tot 'n stilstand zullen komen in de heiden-bekeering? Want ook de pas-bekeerden hebben zielzorgers noodig, nog harder dan wij.

Het derde, meest practische, deel beantwoordt de vraag "Hoe krijgen we meer priesters?" Een groot probleem, voor welks oplossing P. Fischer menigen behartenswaardigen wenk geeft. Vooral aan priesters en toekomstige priesters warm aanbevolen!

Serafijnsch Seminarie Langeweg (N.-B.) P. TARCISIUS, O. M. Cap.

ENKA EN ANDERE MISSIEVERHALEN UIT AFRIKA'S DONKERE WOUDEN. — Uitgave van het St. Joseph-Missiehuis te Roosendaal en het St. Joseph-Studiehuis te Tilburg. — EEN KIND VAN JAVA, door D. C. Visschers. Malmberg. — UIT HET HEIDENSCH MILLIOENENLAND. Vertellingen uit China, Mongolië. Uitgave Missiehuis Sparrendaal, Vught.

Missiekennis, zoo is herhaaldelijk en van verschillende zijde beweerd, is het eerste en het voornaamste wat de missieijveraars in zich zelve moeten aankweeken en anderen moeten trachten bij te brengen. Zonder missiekennis kan er van ware sympathie, van oprechte waardeering, zeker van geen blijvende belangstelling voor de missiën sprake zijn.

Intusschen wordt in allen niet dezelfde missiekennis gevonden. Meer kennis van het missievraagstuk wordt gevorderd in de leiders der beweging en die Katholieken welke door stand, door wetenschap of fortuin machtigen invloed op de breede schare uitoefenen dan in de gewone geloovigen en in de jeugd. Wanneer deze maar een helder denkbeeld hebben van de vreeselijke ellenden waarin de heidensche wereld gedompeld ligt en van de kostbare waarde van het H. Geloof, dan zullen zij, ook al zijn ze geen missiologen, al begrijpen ze weinig of niets van hetgeen in wetenschappelijke missietijdschriften of in missiecursussen wordt voorgehouden, met vreugde hun offertje brengen op het altaar der missieliefde en veel en vurig bidden voor de bekeering der ongelukkige heidenen. En daarmee is het doel der missieactie volkomen bereikt.

Waardoor kunnen wij die elementaire missiekennis in de geloovigen en in de kinderen vooral aankweeken? Niet door speculatieve beschouwingen, door dorre statistieken, door wetenschappelijke redeneeringen; dat kunnen wij alleen door boeiende missieverhalen, zooals er zoovele in onze talrijke Missie-Annalen voorkomen. Die spreken tot hun geest en hart, die plaatsen hen om zoo te spreken in het midden der heidensche wereld, die doen hen als 't ware met eigen oogen aanschouwen de droevige ellenden van het heidendom en den edelen, opoiferenden arbeid onzer missiona issen. En een zeer practisch en verdienstelijk werk brachten dus de missionarissen van Roosendaal D. C. Visschers en wijlen Pater Albert Botty tot stand, door de uitgave van genoemde werkjes waarin tal van zulke missieverhalen en missieverhaaltjes voorkomen.

Wij hopen en vertrouwen dan ook dat zij in handen zullen komen van duizenden geloovigen, dat zij een plaats mogen vinden in al onze Roomsche volksbibliotheken, dat zij ook in de school (waarvoor wij het op de tweede plaats genoemde "Een kind van Java" veruit het meest geschikt achten) zullen benuttigd worden om de jeugd liefde en hoogachting voor het missiewerk in te prenten.

A. HERMUS.

DIE ALTPERSISCHE MISSIONSKIRCHE. Ein geschichtlicher Ueberblick von Konrad Lübeck. — Xaverius-Verlag, Aachen.

Dit boekje is het vijft ende deel uit de serie: Abhandlungen aus Missionskunde und Missionsgeschichte, waarvan de Franciscus-Xaverius-Missionsverein de uitgave op zich genomen heeft. Vooral aan de meer ontwikkelden, aan degenen, die zich op de missiewetenschap toeleggen met den ernst die aan hun katholieke overtuiging beantwoordt en aan hun wetenschappelijke ontwikkeling past, mocht ik deze uitgave der Fr.-X. Verein bijzonder aanbevelen. Deze uitgave, — en nu bedoelen we niet slechts het boven aangekondigde werkje, maar de geheele serie.

Doel der uitgave is: "die Ergebnisse missionswissenschaftlicher, theologischer, sprach- und völkerkundlicher sowie anderer Forschungen in leichteren Form einem weiteren Kreise von Gebildeten vorzutragen. Sie entbeh-

ren deshalb der streng wissenschaftlichen Umrahmung, legen aber groszen Wert darauf inhaltlich dem neuesten Stand der Wissenschaft zu entsprechen."

Dit wetenschappelijk deeltje: Die altpersische Missionskirche, past weder geheel in het kader.

Om de belangstelling van leeraren en hoogeschoolstudenten te wekken voor deze uitgave, in zoover die misschien sommigen hunner niet- of niet voldoende bekend zou zijn, laat ik hier eenige titels uit de verschenen reeks volgen: Die Mission und die Apologie der Kirche. Dr. Hallfell.

Zur Geschichte des Missionstheaters. A. Huonder.

Koptische Klister der Gegenwart. Prinz Johann Georg, Herzog zu Sachsen. Das Katholische Zeitungswesen in Ostasiën und Ozeanien. B. Arens.

Pius X und die Weltmission B. Arens.

Die Bekehrung der Heiden im Buche Isaias. Dr. Fr. Feldmann.

FERD. FR.

KAART V. N ONZE KOLONIALE MISSIËN. Uitgave der Ned-Ind. Missievereeniging. (Uitgever G. F. Théonville, Leiden). Bewerkt door J. Kleijntjens, S. J. en P. Tharcisius, Capucijn.

Een kreet van bewondering ontsnapte mij onwillekeurig, toen ik in mijn eenzaamheid de groote kaart ontvouwde, mij welwillend ter recensie toegezonden. Verbeeld u een kleurrijke landkaart, waarvan het gedrukte gedeelte 1.30 M. op 0.92 M. bedraagt. In één oogopslag heeft men een overzicht van de Oost- en West-Indische Missies. Het gedeelte, dat Oost-Indië beslaat is genomen op een schaal van 1:400.000, behalve de Key-eilanden, die genomen zijn op een schaal van 1:300.000. Geheel de Kolonie Curaçao met onderhoorige eilanden geeft een schaal van 1:200.000; terwijl Suriname weergegeven is op 1:500.000. Deze getallen geven den ingewijde in de schaalberekening eenig denkbeeld èn van den omvang èn van de duidelijkheid der landen zeekaart waarover het gaat.

Als oud-missionaris van Curação ging mijn oog het eerst (wien zal het verwonderen?) naar het hoekje boven den evenaar, waar de Curaçãosche Missie ligt. Eén voor ćén ging ik de missiestaties na en bevond dat alles nauwkeurig was aangegeven. Alleen de school van Simpsonsbay op St. Martin zocht mijn vorschende blik te vergeefs. Doch deze wordt misschien gerekend te behooren tot de scholen van de hoofdplaats van St. Martin, die alle door de Eerw. Zusters Dominicanessen bediend worden.

Als ik naar dit eene voorbeeld het overige beoordeelen mag, dan is het geheel van een verrassende juistheid en nauwkeurigheid.

De vervaardigers hebben zeker gewichtige redenen gehad (redenen, die zij gewikt en gewogen hebben) op de kaart niets anders aan te geven dan wat op Missiën in onze Koloniën betrekking heeft. Wij hebben natuurlijk die redenen te respecteeren. Toch wil het mij voorkomen (maar ik geef mijn oordeel gaarne voor een beter) dat, nu men besloot rivieren en zeeën aan te geven, men ook wel eenige gebergten had kunnen opnemen, alsook eenige grootere steden, gelijk het gelukkig met Java gebeurd is. Niet zòòveel, dat de kaart er onduidelijk door zou worden, maar het voornaamste. Waarom? Omdat men nu

de schakel mist, die het aardrijkskundig onderricht in de school verbinden kan met het missieonderricht. Wil men nu het missieonderricht in de school met aardrijkskunde (of omgekeerd) verbinden, dan heeft men twee kaarten noodig. Men zal toch niet beweren, dat wat deze kaart geeft, voldoende is voor de kennis onzer Oost- en West-Indische Bezittingen. 't Is waar, de opzet der kaart wordt duidelijk aangegeven door het opschrift: Onze Koloniale Missies. Daaraan hebben de samenstellers zich gehouden. En zij deden daar misschien zeer goed aan, om andere inconveni nten te voorkomen. Men hebbe dan ook het bovenstaande niet te beschouwen als een afkeurende critiek; doch ik geef slechts de indrukken weer, die bij het beschouwen der zeer schoone kaart mijn geest doorkruisten.

Een gelukkige gedachte was het, om op dezelfde schaal als Oost-Indië, in een hoekje een afbeelding te geven van Nederland. Och, wat een nietig stukje aarde en water is ons Nederland in vergelijking met het onmetelijke rijk van Insulinde, dat aan Nederland is toevertrouwd. Maar een klein volk is ook tot groote daden in staat. Nederland heeft van de Voorzienigheid de roeping ontvangen dat onmetelijk rijk te cultiveeren en te regeeren. Laten de Katholieken van Nederland hun best doen, om het in Christelijken, Katholieken zin te beschaven en te bekeeren!

De uitgever Théonville te Leiden en de beroemde kaarten-drukkerij J. Smulders en Co., Den Haag, hebben eer van hun werk. Maar vooral naar de bewerkers gaan onze gelukwenschen. Late nu het Katholieke Nederland door aankoop dezer kaart toonen, dat het en den materieelen en den geestelijken arbeid, die aan de kaart besteed is, op den rechten prijs weten te stellen. C. J. ZWIJSEN, pr.

GEEN FANCY-FAIRS MEER BIJ MISSIE-TENTOONSTELLINGEN.

Door het Doorluchtig Episcopaat is in zijn laatste vergadering bepaald, dat in het vervolg GEEN FANCY-FAIRS meer bij gelegenheid van Missieweken of Missietentoonstellingen mogen gehouden worden.

Aan de Redactie van ons tijdschrift werd tevens verzocht dit ter algemeene kennis te brengen. De Redactie.

IMPRIMATUR.

J. POMPEN, Vic.-Gen.

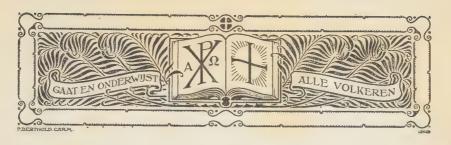
Buscoduci, die 15 Octobris 1920.

Z. D. H. MONSEIGNEUR JOANNES AERTS

EERSTE BISSCHOP VAN HET VICARIAAT DER MOLUKKEN EN NEDERLANDSCH NIEUW-GUINEA

HET VICARIAAT DER MOLUKKEN EN NEDERLANDSCH NIEUW-GUINEA

In 1887 werden de tot de Residentie van Amboina behoorende Kei-eilanden bezocht door den toenmaligen Resident, Baron van Hoëvel. Het eert zeer zeker den niet-Katholieken bestuurder, die naar aanleiding van deze reis schreef: "Zeer is het te bejammeren, dat men indertijd niet getracht heeft de bevolking tot het Christen, dom en daarmede tot beschaving te brengen. Misschien is het "daartoe nog niet te laat en kan alleen een streng Katholieke Missie "nog veel doen om de Mohammedaansche propaganda te bestrijden. "En waarlijk, de Keienaar is te goed, om de vele deugden van zijn "karakter door 't Mohammedanisme te doen vernietigen."

Met een ander Europeaan schreef de Resident naar Batavia om den Apostolischen Vicaris, Mgr. Claessens te verzoeken een Missiepost te vestigen op de Kei-eilanden. Op 1 Juli 1888 landden aldaar de eerste Missionarissen, de Paters Jezuïeten J.Kusters en J.Booms, die als eerstelingen den arbeid begonnen. Het bleek, dat de Resident juist had geoordeeld en dat inderdaad de Katholieke Missie in staat was de van haar gekoesterde verwachtingen te verwerkelijken. Hoe klein en nietig het begin ook was, met hoevele kruisjes het werk ook geteekend werd, de Missie wist er tot bloei te komen. In 1902 telde men 1118 Christenen, 154 Catechumenen en 180 school-kinderen.

Op 22 December van laatstgenoemd jaar verscheen er een Decreet van de Sacra Congregatio de Propaganda Fide, waarbij de eerste afscheiding van het Apostolisch Vicariaat van Batavia plaats had en eene nieuwe Prefectuur werd opgericht. De Molukken, de Papoeéesche eilanden en verder Nieuw-Guinea zouden voortaan als zelfstandig kerkelijk gebied aan de Missionarissen van het H. Hart (Tilburg) zijn toevertrouwd. 28 Maart 1904 verlieten de langst

overgeblevenen der Jezuïeten de Kei-eilanden om het door hen met zooveel vrucht bewerkte arbeidsveld geheel aan hunne opvolgers over te laten.

Dat daar flink is voortgewerkt op de door de eerste Missionarissen gelegde grondslagen bewijst de gestadige voortgang, zooals deze door de jaarlijksche verslagen wordt weergegeven. De statistiek van einde September 1919 geeft aan een totaalcijfer van vijftien duizend Katholieken, waarvoor een Missiepersoneel van 22 Priesters Missionarissen, 20 Broeders en 6 Zusters, benevens 75 inlandsche Catechisten-Onderwijzers. Op 15 hoofdstaties en 51 bijstaties telt de Missie 65 kerken en bedehuizen, 59 scholen, 62 woningen voor de Catechisten, 3 magazijnen, 2 timmerwerkplaatsen, 1 smederij, 1 stoomzagerij, 1 scheepswerf, 2 poliklinieken en 2 internaten.

Doch hoe schoon die cijfers ook zijn, wat beteekenen zij wanneer wij beschouwen het gansche uitgestrekte arbeidsveld? Vijftien duizend Katholieken op eene bevolking van ongeveer driekwart millioen! En waarom gebleven op die kleine en onbeduidende eilandies, waarvan velen ternauwernood den naam kennen?

Wil men het weten, waarom? Omdat de Nederlandsche-Indische Regeering tegenover het uitdrukkelijk gebod van Christus "Gaat en onderwijst alle volkeren", tegenover het bevel des Pausen, die heel dat gebied aan den Katholieken Missionaris ter bearbeiding toewijst, meent gerechtigd te zijn een verbod te stellen, waardoor het grootste deel van Indië voor de Katholieke Evangelie-prediking gesloten blijft. Als de teekenen niet bedriegen zal echter spoedig die onduldbare toestand gewijzigd worden. Het Oosten zal opengaan en breeduit moet de Katholieke Missie zich dan ontwikkelen.

Het is op dit historisch moment voor onze Missie, dat Monseigneur Joannes Aerts geroepen wordt als eerste Bisschop het Vicariaat te gaan besturen.

Aan Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid zal de taak ten deel vallen meerdere Missionarissen naar alle oorden van de Missie te zenden om allerwegen kerken, scholen en gasthuizen op te richten. Moge Gods zegen rusten op het werk van dezen nieuwen Kerkvorst, opdat zijn wapenspreuk verwezenlijkt worde en Christus daar spoedig heersche. Oportet Illum regnare! Ja, Christus de Vredevorst moet regeeren en Zijne liefde moet bezit nemen van die zielen, welke toch ook voor Hem geschapen zijn. De groote allesoverwin-

nende zielenijver, welke Mgr. Aerts in zijn Missionarisleven reeds getoond heeft, zal ongetwijfeld ook hier, alle moeilijkheden ten spijt, de schoonste triumfen vieren.

Prachtig werk is er reeds geleverd door de Missionarissen, die in stille verborgenheid den moeizamen grondleggenden voorarbeid verrichtten. De schoonste voldoening voor hen zal het wel zijn als straks de Roomsche Katholieke Missie, bevrijd van Staatsvoogdij en tyrannieke willekeur, ten volle hare krachten kan ontplooien en sterk door den moreelen en financieelen steun van het Moederland, onder het zegenrijk bestuur van haren eersten Bisschop, Gods liefde daar kan vestigen in duizenden en duizenden harten.

B. J. J. VISSER, M.S.C.

"EEN ZAAIER GING UIT...."

De Zoon Gods zaaide onvermoeid
Zijn Zaad, dat heerlijk opgegroeid,
Werd witte oogst,
Totdat Hij, smadelijk geboeid
Aan 't Kruis, Zijn Zaad met bloed besproeidd',
In liefde 't hoogst.

De Zijnen ná Hem op Zijn woord
Zij zaaiden hoopvol onverstoord
Het godd'lijk Zaad,
En zijn gegaan van oord tot oord,
De wereld heeft van 't Kruis gehoord
In liefde.... en haat.

Nog trekken 's Heeren Zaaiers heen Naar land, dat als onvruchtbaar scheen, En zaaien 't Zaad, Tot onder zwoegen en gebeên d'Onvruchtbaarheid der aard verdween, En 't Kruis er staat.

De Groote Zaaier richt Zijn bee
"Bidt met Mijn trouwe Zaaiers mee!
"Bemint Mijn werk!
"Mijn Kruis herstelle hier den vreê
"M'n Kruis verdrijve daar 't wee,
Bidt voor Mijn Kerk!"

B. VAN LEEUWEN, Pr.

EEN STAP VOORUIT IN DE WERELDEVANGELISATIE

De Grondlegging der Missies van Melanesië en Micronesië.

Rond de tweede helft der 19e eeuw was een nieuw bloeitijdperk begonnen van het werk der evangelisatie, vooral extensief door de bezetting van nieuwe gebieden, welke nog niet onder het bereik

der geloofsverkondiging vielen.

Maar ten Oosten van de aardrijkskundige lijn (120° O.L.): Philippijnen-Eilanden, — Indische Molukken, — Australië, lag door heel den Grooten Oceaan verspreid, nog een uitgestrekt gebied, dat heel en al gesloten was gebleven : een ontelbare rij van groote en vooral kleinere eilanden, waarvan men ten slotte nog niet veel meer kende dan het bestaan; daartoe behoorde ook het groote eiland Nieuw-Guinea, boven de punt van Australië, het grootste eiland ter wereld. Zoowel het geheimzinnige Nieuw-Guinea, als de overige groepen van eilanden met hun primitieve volksstammen waren ongenaakbaar en ontoegankelijk. Op de oude landkaarten van de galerijen van het Vaticaan stond een groot gedeelte aangeduid met den veelzeggenden naam: "Isole di mala gente", wat zooveel beteekent als "moordenaars-eilanden".

Het geheele geographische complex, dat zich uitstrekt van 125° O.L. tot 125° W.L. werd globaal verdeeld in Melanesië: omvattende Nieuw-Guinea en eenige andere eilanden van belangrijken omvang; Micronesië: de massa kleinere eilanden daarboven gelegen van 130°-180° O.L. en verder *Polynesië* meer naar het Oosten.

De grondlegging der katholieke evangelisatie in dit reusachtige gebied, dat ongeveer een halfrond van den wereldbol besloeg, moet voorzeker een flinke stap vooruit genoemd worden in de taak der

wereldevangelisatie.

Daarmede is vanzelf de belangrijkheid aangeduid voor de missiekennis van een korte studie over de grondlegging dezer missies, die om nog veel andere redenen van groot belang zullen zijn voor de wereldtaak der H. Kerk.

NIEUW-GUINEA, het grootste eiland ter wereld, met een oppervlakte van 771.913 K.M.2 was in vroegere tijden verbonden met het vas eland van Australië. In 1526 werd de Portugeesche zeevaarder Jorge de Menezes van uit de Molukken naar de kusten van dit onbekende eiland gedreven ; hij was de eerste ontdekker van Nieuw-Guinea; de eerste ontdekker, want om de ontzaglijke grootte van het eiland (1300—1500 O. L.) kunnen andere zeevaarders, die op andere punten landden met evenveel recht ontdekker genoemd worden In 1545 werd het door den Spanjaard Ortiz de Rez "Nieuw-Guinea" genoemd om de overeenkomst der bewoners met de negers van Afrikaansch Guinea. In 1606 vaart Torres het eerst door de naar hem genoemde Torres-straat tusschen de noordelijke punt van Australië en Nieuw-Guinea en levert zoodoende het bewijs dat Nieuw-Guinea een eiland is en geen vastland. Zijn ontdekking geraakt echter onbekend totdat Cook in 1770 weer door de Torresstraat vaart. Meer dan de ruwe schets van een geographischen omtrek was echter niet bekend en nog lang zou Nieuw-Guinea het groote geheimzinnige duistere wildeneiland blijven. Tot voor 50 jaar was het inwendige nog volslagen onbekend: zelfs thans nog zal wel verreweg het grootste gedeelte op de kaarten prijken als "unexplored land". Eerst in 1896 slaagt Mac Gregor, de eerste gouverneur van Nieuw-Guinea er in een expeditie dwars door het eiland (natuurlijk nog op een der smalste punten, een uithoek van 'teiland, te voltooien zonder er zijn leven bij te offeren.

De tallooze eilandengroepen van Micronesië en Polynesië werden in de 16e, 17e en 18e eeuw geleidelijk ontdekt, door Spaansche, Portugeesche en Hollandsche zeevaarders.

Voorgeschiedenis der Evangelisatie.

Met de wakkere Spaansche en Portugeesche zeevaarders der 16e en 17e eeuw trokken ook in grooten getale de missionarissen uit, om het nieuwgevondene land niet alleen voor de Kroon, maar ook voor God en de Kerk te bezetten. Zoo gebeurde het ook dat op sommige eilanden van Polynesië eene nederzetting van missionarissen tijdelijk werkzaam was. Van langen duur is deze missie echter nergens geweest, zeker niet in Melanesië en Micronesië. Geheel dit reusachtig gebied bleef gesloten voor alle katholieke evangelisatie, totdat in 1836 de eerste Paters Maristen vertrokken om eene missie te gaan beginnen in Oceanië.

Het oorspronkelijke Vicariaat van Centraal-Oceanië (opgericht in

1842) omvatte geheel Melanesië en Micronesië en een groot gedeelte van Polynesië. In 1844 werd door Paus Gregorius XVI bij decreet van 19 Juli een nieuw Vicariaat opgericht onder den naam van Vicariaat van Melanesië en Micronesië.

Tot eersten Apostolischen Vicaris werd benoemd Mgr. Jean Baptiste Epalle. Maar reeds het volgende jaar 1845, den 19n December, werd hij kort na zijne aankomst vermoord door de inboorlingen van het eiland Isabella (Salomons Archipel).

Zijn opvolger Mgr. Georges Colomb stierf eveneens kort na zijn

aankomst, op het eiland York aan de koorts.

In 1847, den 20n April vroeg de missie weer twee offers: Pater Marie Paget en Broeder Jos. Hyac. Chatelet, beiden Maristen, vonden den marteldood op San Cristoval (Salomons Archipel), waar zij met lansen werden gedood en door de wreede inboorlingen werden opgegeten.

In de vijftigerjaren zien wij eene nieuwe poging om het kruis van Christus te planten op deze ontoegankelijke eilanden. Z. H. Paus Pius IX had een nieuwen oproep gedaan om Apostelen voor de evangelisatie van Nieuw-Guinea. Nu waren het de dappere Missionarissen van het missie-seminarie van Milaan, die op hunne beurt hun leven gingen offeren voor die wilde en barbaarsche volksstammen: in September 1855 viel weer een martelaar onder de bijlslagen van Woodlarks inboorlingen: Pater Juan Mazzucconi.

Ook deze tweede zending kon er niet in slagen het doel te bereiken. En de H. Stoel oordeelde thans, dat er genoeg heldhaftig martelaarsbloed gevloeid had en dat het beter was den tijd der genade af te wachten en de evangelisatie voorloopig uit te stellen. Weer was dus het zoo uitgestrekte missiegebied voor onbepaalden tijd verlaten en gesloten voor de Katholieke evangelisatie.

De Protestantsche Zending.

De protestantsche zending begon echter haar kracht teontplooien. Binnen den tijd van eenige decennia groeide de expansieve kracht der zending uit tot een wereldverovering, gesteund en gesterkt vooral door enorme, schier onuitputtelijke financiën en door de welwillendheid en tegemoetkomende hulp van de meeste en grootste koloniseerende mogendheden.

Reeds in de vijftigerjaren moeten er Amerikaansche zendelingen werkzaam geweest zijn op verschillende eilandengroepen van Polynesië, en in enkele tientallen jaren wisten zij bijna alle eilandengroepen van Melanesië en Micronesië te bezetten door de uitzending van heele karavanen inlandsche onderwijzers "teachers" uit de reeds gewonnen eilanden.

In 1857 was het protestantisme reeds doorgedrongen in de Marshall- en Gilberts-eilanden. Het werd hierheen gebracht door Amerikaansche zendelingen met de kostbare hulp van vele inlandsche katechisten uit de Sandwich- en Samoaeilanden. In het begin der zeventigerjaren waren reeds talrijke posten uitgezet op de eilanden rond Nieuw-Guinea, en op de kusten van het ontoegankelijke Nieuw-Guinea zelve. Een katholiek priester had er echter nog nooit kunnen doordringen.

In de tachtigerjaren neemt het aantal protestantsche predikanten en inlandsche hulpkrachten steeds toe. Zij bezetten Nieuw-Pommeren en Nieuw-Mecklenburg en de Z.O. Kust van N.-Guinea.

Ook de protestantsche zending heeft menig offer moeten brengen bij de evangelisatie van N.-Guinea; vooral katechisten wel is waar, maar ook Amerikaansche of Europeesche zendelingen hebben hun leven moeten geven en zijn gevallen onder de knotsen en bijlen van de woeste inboorlingen.

Dé H. Stoel en de Evangelisatie van Melanesië en Micronesië.

Waar blijft de Katholieke Kerk? Heeft Rome geen acht geslagen op deze ontwikkeling? Is de Kerk onbekend gebleven met den toestand en onverschillig voor de evangelisatie van deze wereld van heidenen, kannibalen en menscheneters?

Volstrekt niet! Rome had alles gevolgd en was vol belangstelling en zorg. Het is zeker de groote verdienste van Cardinaal Simeoni, destijds Prefect van de Congregatie de Propaganda Fide, dat hij diep beseft heeft het groot gewicht van dit missiegebied en dat hij met aandrang en doortastendheid de bezetting van N. Guinea en de andere eilanden heeft doorgezet tegen alle nieuwe moeilijkheden en tegenkantingen in.

Geen gebrek aan kennis of belangstelling was de oorzaak van het

uitblijven der katholieke missie I) maar vooral de opportuniteitsof voorzichtigheidsvraag. Reeds tweemaal was de zending der Kerk jammerlijk mislukt. Wanneer was het gunstige oogenblik voor de derde zending? En vooral hoe zou ze practisch ten uitvoer gebracht moeten worden? Wie zou er mede belast moeten worden! Aan wie nu de nieuwe offers te vragen?

Rond 1880 deed zich eene gebeurtenis voor, welke zooal niet de aanleiding, dan toch wel eene verhaasting was van de definitieve vaststelling der plannen van de Propaganda.

Een Bretonsch avonturier Marquis de Rays vormt het plan om aan de andere zijde van de wereld op een der eilanden van den grooten Oceaan een nieuwe katholieke kolonie te gaan stichten. Hij vestigt zich daartoe op het eiland Nieuw-Meckelenburg boven N. Guinea en noemt de kolonie Port-Breton. In 1880 vertrok uit Barcelona het eerste schip met kolonisten en achtereenvolgens nog drie andere schepen. Twee jaren later was de heele kolonie reeds op een groot en treurig fiasco uitgeloopen: verschillende kolonisten waren door de wilde inboorlingen wreed vermoord en opgegeten, de markies zelve werd in beschuldiging gesteld, veroordeeld en in de gevangenis geworpen.

Den 25en Maart 1881 verzond de Congregatio de Propaganda Fide een schrijven onderteekend door haren Prefect Kardin. Simeoni aan den Hoogeerw. Pater Jules Chevalier, Stichter en Algemeen Overste der Missionarissen van het H. Hart te Issoudun in Frankrijk. In dit schrijven doet de Congregatie een nieuwe poging om te komen tot wederoprichting van de katholieke missie van Melanesië en Micronesië. De langdurige verlatenheid van dit missiegebied, de zendingsarbeid der protestanten in die streken en de geestelijke verzorging der aanwezige Fransche katholieke kolonie worden aangegeven als motieven, welke den H. Stoel er toe brengen om deze missie aan te bieden aan de jeugdige Congregatie.

¹⁾ Dat Z. H. Paus Leo XIII en de Kardinaal-Prefect der Propaganda sinds lang hunne aandacht gevestigd hadden op een heropening van de missie van N. Guinea en daarvoor ook de grootste belangstelling koesterden, blijkt o.a. duidelijk uit verschillende stukken bij gelegenheid van de nieuwe missie uitgegeven, uit de woorden door den Paus tot de nieuwe missionarissen gesproken vóór hun vertrek; uit verschillende brieven van Kardin. Simeoni aan de missionarissen en uit sommige eenvoudige oprechte toespraken van Zijne Eminentie.

Wij wenschen dezen brief hier in zijn geheel te laten volgen om zijn belangrijkheid als geschiedkundig document voor de missiegeschiedenis.

Rome, 25 Maart 1881.

Hoogeerwaarde Pater,

Sinds meerdere jaren is het Vicariaat van Nieuw-Guinea onbezet, wijl geene kloostercongregatie er zich mede wenscht te belasten. (faute d'une communauté religieuse qui veuille s'en charger).

De H. Stoel, die zeer groot belang stelt in dit gewichtig gebied, waar geen enkele katholieke missie bestaat, terwijl meer dan een protestantsch zendeling er de dwaling verspreidt, — en die den ijver kent waarmede Uwe Paterniteit en de leden van Uwe Congregatie bezield zijn voor de verspreiding van onzen heiligen godsdienst, zou zeer gaarne zien, dat de Missionarissen van het H. Hart zich belasten met de evangelisatie van dit uitgestrekte gebied. Ik wil mij niet ontveinzen, dat er tijd en geduld noodig zal zijn voor de verwezenlijking van dit plan.

Maar voor het oogenblik zou het voldoende zijn slechts enkele priesters Uwer Congregatie te zenden, die de geestelijke zorg zouden hebben over de katholieken van de kolonie van Nieuw-Frankrijk, welke daar reeds gevestigd is, — en die dan tegelijkertijd zouden kunnen uitzien naar de middelen, om daar een missie te stichten en te voorzien in het geheele Vicariaat, dat zooals ik reeds zeide nu al zoo langen tijd onbezet is gebleven.

Ik heb het volste vertrouwen dat Uwe Paterniteit, het voorstel in dit schrijven vervat, met genoegen zal aanvaarden. U.H.E. verzoekende mij Uw welwillend antwoord te willen doen toekomen, wensch ik U in den Heer alle goed.

Van Uwe Paterniteit, enz. MAZZOTTI, Secret.

(w.g.) JEAN CARDINAL SIMEONI, Prefect van de H. Congr. der Propag.

Duidelijk blijkt uit dit schrijven weder de heel bijzondere belangstelling van Kardin. Simeoni voor de evangelisatie van Nieuw-Guinea, waar hij spreekt van het "Vicariaat van Nieuw-Guinea", terwijl een Vicariaat van dezen naam nooit bestaan had en dus nog alleen maar bestond in de vurige wenschen van den Prefect der Propaganda, welke nu spoedig werkelijkheid zullen worden.

Hoe innig welkom deze aanbieding van den H. Stoel ook was aan P. Chevalier en aan zijne Congregatie; — hoe vurig hij ook O. L. Vrouw van het H. Hart dankte, nu hij onverwachts de verwezenlijking zag naderen van zijn vurigste verlangens, toch bracht het voorstel van den H. Stoel hem in groote verlegenheid en bange bezorgdheid. De oogenblikkelijke zeer pijnlijke toestand van de jeugdige Sociëteit door de verbanning uit Frankrijk en de zware moeilijkheden van het aangeboden werk gaven daarvoor voldoenden grond.

Nochtans de beslissing kon slechts worden ingegeven door alge-

heele onderwerping en gehoorzaamheid en door vertrouwvollen vurigen zielenijver.

Wij kunnen niet nalaten ook het zoo schoone antwoord-schrijven van P. Chevalier in zijn geheel te vertalen.

Issoudun, 16 April 1881.

Eminentie,

Het voorstel dat de H. Stoel ons door Uwe bemiddeling heeft willen doen, maakt ons bevreesd in dezelfde mate als het ons vereert. Wij zouden nooit hebben durven denken, dat Zijne Heiligheid het oog zou laten vallen op de geringe Missionarissen van het H. Hart om hun eene zoo gewichtige zending op te dragen. De evangelisatie op ons te nemen van Nieuw-Guinea en de omliggende eilandengroepen is eene taak, die ze'ter onze krachten verre te boven gaat. De zeden der inboorlingen, hun wilde natuur, de moeilijkheid der talen, het klimaat der evenaarsstreken, alles kortom voorspelt ons een der zwaarste apostolaten.

Het officiëele schrijven, waarmede Uwe Eminentie mij vereerde, om mij den wensch over te brengen van den H. Vader, is gedateerd van den 25 Maart; deze datum is van bijzondere beteekenis. Het is de dag door den hemel uitgekozen voor de aankondiging van de boodschap des heils door de Menschwording van Gods Woord. Het is ook de dag door Leo XIII uitgekozen om ons door zijn getrouwen dienaar de missie aan te bieden van Melanesië.

Op het voorbeeld van Maria, hebben wij in allen eenvoud onze klaarblijkelijke ongenoegzaamheid en onze rechtmatige bezorgdheid te kennen gegeven. Wijl echter, ondanks onze openhartige bekentenis, Uwe Eminentie tot ons zegt evenals de Engel: Vrees niet; aanvaard wat u wordt aangeboden; de Geest Gods zalmet u zijn, en de kracht van den Allerhoogste zal u overschaduwen, — zoo buigen wij ons eerbiedig en antwoordt onze nederige Congregatie U met de Maagd van Nazareth: Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum: "Zie de dienstmaagd des Heeren; mij geschiede naar Uw woord." En met den H. Petrus: In verbo tuo lexabo rete: "Op Uw woord zal ik het net uitwerpen."

Wij zouden wenschen in staat te zijn een gansche schaar van apostelen te zenden naar die arme heidenen; maar wij zijn nog te gering in aantal. Ondanks onzen besten wil zullen wij dan ook op het oogenblik voor die gewichtige missie niet meer kunnen bestemmen dan de enkele missionarissen door Uwe Eminentie gevraagd.

Gelieve den H. Vader te zeggen, onder uitdrukking onzer levendige dankbaarheid en onzer eerbiedigste vereering, dat Zijne Heiligheid kan rekenen op onze blinde gehoorzaamheid en op onze algeheele toewijding.

Aanvaard, Eminentie, met de gevoelens van oprechte erkentelijkheid, de verzekering van den diepsten eerbied, waarmede ik de eer heb te zijn

Van Uwe Eminentie de nederigste en gehoorzame dienaar in Corde Jesu,

(w.g.) JULES CHEVALIER, Alg. Overste der Mission. van het H. Hart. Den 14en Mei 1881 brengt Z. Emin. den dank over van den H. Stoel, en vraagt aan P. Chevalier om opgave der namen van de vertrekkende missionarissen en om aanwijzing van een Overste, een en ander tot gereedmaking der noodige faculteiten. De priesters, welke reeds aanwezig zijn in de kolonie van Nieuw-Frankrijk zullen eveneens onderworpen zijn aan de rechtsmacht van den te benoemen Overste. Z. Emin. stelt reeds in uitzicht de her-oprichting van het Vicariaat, wanneer het aantal priesters en geloovigen zal zijn toegenomen.

De missie van Melanesië en Micronesië is dus definitief toegewezen aan de Congregatie der Missionarissen van het H. Hart; en hare nog onervaren eerste missionarissen zullen moeten trachten de katholieke missie te vestigen onder die barbaarsche volkeren.

Drie Paters en twee Broeders werden benoemd en den 24en Juni 1881 op den feestdag van het H. Hart teekende Kardin. Simeoni de decreten en apostolische stukken van de Congregatio de Propaganda Fide ten behoeve van de nieuwe geloofsverkondigers.

Den 13en Juli werden zij in bijzondere audientie ontvangen door Z. H. Paus Leo XIII, "Ne craignez rien", zoo sprak de Paus hen toe, "nous prierons pour vous; c'est l'Eglise qui vous envoie. Il y a partout des méchants; il y a partout des épreuves; la mission est difficile; il y a beaucoup de sauvages; mais avec le Sacré Coeur vous pouvez triompher de tout. Je suis tr's content que la Société des Missionnaires du S. Coeur ait accepté cette mission Il faut aujourdhui plus que jamais tourner ses regards vers les contrées barbares et leur envoyer des prédicateurs".

Op de vraag van den Paus welke hunne bronnen van inkomsten waren, antwoordden de missionarissen: "H. Vader, wij hebben absoluut niets". De Paus glimlachte en zeide: "De Propaganda en de Voortplanting des Geloofs zullen U wat te hulp komen. Kort geleden hebben wij eene Encycliek uitgevaardigd, gericht aan alle Bisschoppen der wereld en door hen aan heel de christenheid om het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs bij de geloovigen aan te bevelen; ons doel bij dien oproep is vooral geweest: grootere liefdadigheid op te wekken ten bate der nieuwgestichte en der moeilijkste missies."

De missionarissen vroegen nog welken naam Z. H. gegeven wenschte te zien aan den eersten heiden die gedoopt zou worden door hen, en de Paus antwoordde: "Den eersten moet ge Leo noemen, den tweeden Joachim, den derden Joseph."

Op i September 1881 ging deze eerste karavaan scheep te Barcelona. Met de reis begonnen aldra de moeilijkheden, beproevingen

en tegenkantingen van allerlei aard, de een al zwaarder en ernstiger dan de andere: de benoemde Overste werd gevaarlijk ziek en moest reeds onder de reis terugkeeren; de Fransche kolonie in Nouvelle France maakte intusschen fiasco en verdween; maanden en maanden was er geen gelegenheid te vinden om scheep te gaan naar het aangewezen gebied, totdat de missionarissen eindelijk na dertien maanden konden landen aan de noordkust van het noordelijk schiereiland van Nieuw-Brittannië, later onder Duitsch beheer gekomen en Nieuw-Pommeren genoemd.

De zwaarste beproevingen dreigden telkens de missie te doen mislukken. Na een jaar werken werden de eerste stichtingen der missie door brandstichting totaal verwoest: niets kon worden gered. Van alles waren de missionarissen beroofd. Zelfs hun brevier hadden zij niet kunnen redden uit den nachtelijken brand. Maar met vertrouwen en heldhaftigen moed werd alles weer opnieuw begonnen, — ten koste van pijnlijke en langdurige ontberingen.

In 1883 vertrok uit Marseille een nieuwe karavaan missionarissen, die in April 1884 aanlandden op het terrein der missie.

Nieuw-Guinea open voor de Katholieke Evangelisatie.

De eerste posten waren dus uitgezet op Nieuw-Brittanië, een eiland boven N.-Guinea. De Overste der missie P. Navarre en de andere missionarissen verloren echter het groote Nieuw-Guinea niet uit het oog. Reeds in October 1884 nam P. Navarre het besluit, om alvorens over te gaan tot grootere uitbreiding der missie op N.-Brittanië, aanstonds een poging te wagen om door te dringen in N.-Guinea. Hij begeeft zich aanstonds op reis.

Intusschen waren nieuwe missionarissen gearriveerd te Sydney in Australië, waaronder P. Verius die de eerste Apostel zou worden van N.Guinea. Ook de eerste karavaan Zusters: de Dochters van O. L. Vrouw van het H. Hart, van Issoudun, waren mede aangekomen.

Te Sydney wordt een stichting gevestigd, en tegen 1885 komen de eerste missionarissen aan op Thurstday Island in de Torresstraat, tusschen het vasteland van Australië en N.-Guinea, om vandaar uit naar N.-Guinea over te steken.

Zoo gemakkelijk als zij gewenscht en misschien gedacht hadden,

ging het niet. Moeilijkheden van allerlei aard deden zich voor: internationale verwikkelingen omtrent de annexatie van N.-Guinea, godsdienstige moeilijkheden met de protestanten, bestuursmoeilijkheden met de militaire gezaghebbers, de onmogelijkheid van overtochtgelegenheid en ten slotte een wettelijk verbod, om naar N. Guinea over te steken. Dit verbod werd wel ingetrokken, maar met geen mogelijkheid kon men een boot vinden, die hen zou overbrengen. Ten einde raad zegt P. Navarre op een Zondagmorgen tot O. L. Vrouw van het H. Hart, de Hoop der hopeloozen: "Ik voor mij heb al het mogelijke gedaan; nu is het verder Uw zaak".

Na de Hoogmis komt een Amerikaansch onderzoekingsreiziger en vraagt om den Overste te spreken. Moresby had te Cooktown van den Bisschop vernomen, in welke verlegenheid de missionarissen waren. Om nu zijn dankbaarheid te toonen voor de behandeling gedurende zijne ziekte van katholieke zijde ontvangen, wenschte hij met zijn boot de Paters over te brengen naar N.-Guinea, evenals hij ook de eerste protestantsche zendelingen in N.-Guinea aan wal had gezet : gedurende vier maanden zou een zijner booten ter beschikking der missionarissen zijn.

Deze uitkomst was verrassend en verblijdend. Den 19en Juni 1885 kon P. Verius aan boord gaan met twee Broeders; den 1en Juli landden zij op Yule Island een klein eiland in de Papua-Golf aan de Z.-O. kust van N.-Guinea. De landingsplaats werd ter eere van den Paus genoemd Port-Léon. Den 2en Juli werd een hutje gebouwd en den 4n Juli 1885 werd door P. Verius het eerste H. Sacrificie der Mis opgedragen op Nieuw-Guineeschen bodem.

De nieuwe akker moest vruchtbaar gemaakt worden door lijden en beproeving. De geschiedenis dezer eerste maanden is er eene van ware slachtoffering. Door een samenloop van allerlei omstandigheden kwam het zoover, dat de missionarissen spoedig aan de grootste ellende ten prooi waren: koortsen, ziekten, gebrek aan de noodzakelijkste voeding en kleeding. Ten slotte bracht de boot der protestantsche zending, de Ellangowan, een brief waaruit aan P. Verius blijkt, dat deze zelfde boot hem zal terugvoeren naar Thurstday-eiland, vanwaar hij gekomen is. De brief was van Generaal Scratchlez, die duidelijk te verstaan gaf, dat de tegenwoordigheid der katholieke missionarissen op dit eiland hem ongewenscht voorkwam.

De beide Broeders lagen ziek. P. Verius kon ze niet alleen achterlaten. Hij vertrekt met de broeders en is verplicht tot zijn groote smart om de missie van N.-Guinea weer geheel en al op te geven.

Maar het vertrouwen in de toekomst had hij niet verloren. En inderdaad eenige maanden later was P. Verius terug op zijn dierbaar N.-Guinea. De Generaal Scratchlez was overleden; en van zijn opvolger kwam spoedig verlof om de missie van N.-Guinea met zooveel offers begonnen ook door te zetten. In Mei 1886 arriveerde ook P. Navarre de Overste der missie op Yule Island. Spoedig kwamen nieuwe missionarissen van Europa, en kan worden overgegaan tot het stichten van posten op het vasteland van N.-Guinea aan de Z.-O. kust. In 1887 kwamen ook reeds de eerste Zusters op N.-Guinea het werk der Paters steunen.

In hetzelfde jaar, den 26en Mei 1887, werd P. Navarre door Rome benoemd tot titulair-Bisschop van Pentacomië en kort daarna tot Aartsbisschop van Cyrus; tegelijk werd de missie definitief verheven tot Apostol. Vicariaat. Mgr. Navarre wordt Vicar. Apostol. van het "Vicariaat van Melanesië en Administrator van het Apost. Vicariaat van Micronesië.

Na veertig jaren.

De missionarissen, Paters, Broeders en Zusters, gloeiden van ijver en verlangden slechts spoedige uitbreiding der missie, zoowel extensief als intensief.

En thans na nog geen veertig jaren sinds de aankomst der eerste missionarissen mogen wij constateeren met groote dankbaarheid, dat sedert geruimen tijd geheel het uitgestrekte gebied van Melanesië en Micronesië is bezet en wordt geëvangeliseerd.

De uitbreiding maakte telkens nieuwe hiërarchische verdeelingen gewenscht. En zoo was in nauwlijks twintig jaren tijd het groote gebied verdeeld in vier Apostol. Vicariaten, bediend door de Missionarissen van het H. Hart.

het Ap. Vic. van Engelsch N.-Guinea, de oorspronkelijke residentie, opger. 1887;

het Ap. Vic. van Nieuw-Pommeren, opger. 1889;

het Ap. Vic. van Gilberts Eilanden, opger. 1897;

het Ap. Vic. van Marshall-Eilanden, opger. 1904.

In 1902 werd daarenboven door de Congregatio de Propaganda Fide opgericht de Apost. Prefect. van Nederlandsch N.-Guinea, eveneens toevertrouwd aan de Missionarissen van het H. Hart, waardoor ook het Nederlandsche gedeelte van N.-Guinea werd geopend voor de evangelisatie 1).

En als laatste verblijdende berichten kunnen wij er bijvoegen, dat thans de eerste inboorling van Eng. N.-Guinea zijne studie begonnen is, om te worden opgeleid tot den eersten Priester van deze moeilijke missie, — en dat kort geleden de Apost. Vicaris er toe is kunnen overgaan een Congregatie op te richten van inlandsche Nieuw-Guineesche Zusters: de eerste rijpe vruchten, die veel beloven voor de toekomst van het katholicisme in dit reusachtige gebied, waar nog zoo kort geleden slechts woeste, barbaarsche volksstammen woonden.

Arnhem.

GER. H. BAPTIST, M.S.C.

¹⁾ Het gansche gebied van Melanesië, Micronesië en Polynesië is thans verdeeld in 18 Apostolische Vicariaten en Prefecturen met 435 priesters en ruim 200.000 Katholieken; aldus volgens P. Streit, Atlas Hierarchicus 1913. pag. 107.

HONGERSNOOD IN CHINA.

De Oorzaak: mislukking van den oogst in 1920 door langdurige droogte

en het neerstrijken van wolken sprinkhanen.

De Omvang: vijf civiele provincie's in het Noorden van China: Tchely (waarin de vijf noordelijke Lazaristen-vicariaten zijn gelegen) Heu-nan, Chantong, Chansi en Chensi. Het land dus van Peking tot Heu-nan, op 'n lengte van ruim 1400 K.M., en van Chantong tot Chensi, op een breedte van ruim 500 K.M. Daardoor wordt bedreigd 'n bevolking van 21 millioen menschen in Tchely, 25 millioen in Heu-nan, 38 millioen in Chantong, 12 millioen in Chansi en 8 millioen in Chensi: samen ruim 100 millioen menschen. In September van dit jaar werd het aantal reeds uitgehongerde al geschat op 30 millioen! Geen eten, en bovendien voor den winter ook geen brandstoffen.

De Ellende: geteekend door 'n vracht van wanhoopsdaden, waar de rapporten en brieven der missionarissen vol van staan. B.v. te Heng-chouci verkoopt een vader zijn 18-jarige dochter voor 20 dollars; moeder hangt zich op van verdriet; de dollars worden door dieven gestolen; vader hangt zich op uit wanhoop en laat twee kleine kinderen van honger sterven. Te Paoting-fu hebben geheele families, na eerst alle voorraad te hebben opgemaakt, zich met arsemi vergiftigd. Paarden, ezels, ook de vrouwen en de meisjes worden verkocht voor "'n appel en 'n ei"!

Wat de menschen doen? Velen trekken naar het Noorden (Mandsjoerijë en Mongolië) of naar het Zuiden, waar de oogst als gewoonlijk geweest is. Dat zijn afstanden van 1000 tot 2000 K.M. "Een kruiwagen beladen met enkele gescheurde dekens en wat oude kleeren. Vader duwde, en moeder trok met een touw den kruiwagen voort. De kleinen, die nog niet goed loopen kunnen, worden mee vervoerd. De groote kinderen moeten al bedelend den kost verdienen onderweg." Groote karavanen ongelukkigen trekken aldus uit; bij tienduizenden zijn ze op weg: naar welke toekomst?

Anderen plunderen, stelen, organisceren strooptochten enz. Zij trekken

op de groote steden af en brengen de veiligheid in gevaar.

Wat de missionarissen doen? Redden wat te redden valt! Geld en voedsel, voedsel door geld, moet er komen! Zij hebben eerst in China zelf een perscampagne georganiseerd. Ik heb de uitknipsels van die couranten voor me liggen: dag aan dag 'n rapport over den toestand uit de verschillende vicariaten. Geen pathos! Doch feiten en cijfers, alle overweldigend treurig. Daarmede hebben zij de publieke opinie in China wakker geschud. Vijf verschillende comité's hebben zich geconstitueerd: verzamelen gelden en zetten groote ondernemingen op touw (aanleg van spoorwegen en kanalen) om den menschen ter plaatse een middel van bestaan te verschaffen. Die vijf hebben zich thans vereenigd in een "Centrale vereeniging voor den Chineeschen volksaard". Om alle wanbeheer en frauduleuse exploitatie van 't publiek tegen te gaan, zijn allerlei maatregelen genomen, welke zullen uitgevoerd worden onder Europeesche contrôle, op verlangen van de Chineezen zelf. De

missionarissen werden nu al verzocht door heidenen, om de verdeeling in handen te nemen.

Die pers-campagne der missionarissen heeft ook de Chineesche regeering wakker geschud, welke echter niet pleegt in te grijpen in zulke gevallen, totdat er opstanden en revolutie's in 't klein plaats hebben. Er zijn door haar besprekingen gevoerd om een groote buitenlandsche leening tot stand te brengen, waarvoor als onderpand zou dienen 'n verhooging van posttarieven, invoerrechten enz.

De missionarissen doen natuurlijk ook een beroep op hun geloofsgenooten in Europa. Dat kan en dat moet ook, opdat de missionarissen hun speciale plichten jegens hun Christenen kunnen nakomen. Zij organiseeren een specialen dienst voor de kleine kinderen en de jongedochters, welke twee categorieën om verschillende redenen bijzonder gevaar loopen. Zij vormen voor beide groepen concentratie-huizen, om zoodoende de verpleging en de bescherming gemakkelijker, zekerder en goedkooper te kunnen uitvoeren. Zij berekenen, dat ongeveer 3 gulden per maand noodig zijn om een kind uit de huidige ramp te redden. En hoeveel heidenen zullen er ook niet aan hun deur komen aankloppen! Het is een feit van algemeene ervaring, dat tijden van zware beproeving, gelijk deze, dikwijls 'n groot aantal bekeeringen tot gevolg hebben, omdat, zij het dan ook uit nood en om een kommetje rijst, vele heidenen daardoor in aanraking komen met den missionaris, hem leeren kennen en zijn liefdadigen godsdienst ook; aldus wordt hun hart rijp voor de genade der bekeering.

God geve, dat men de zware, pijnlijke, maar ook veelbelovende taak der missionarissen in China op dit uur versta en begrijpe, en dat veel geldelijke offers uit het vaderland hen helpen haar te vervullen!

PATER GERARD WAGENAAR, Lazarist.

INLANDSCHE PRIESTERS TROOSTEND VERSCHIET

IN CHINA.

Geen werk der Missie wordt door de H. Congregatie tot Voortplanting des Geloofs den Apostolischen Vicarissen en Prefecten dringender aanbevolen en voorgeschreven dan wel het spoedig oprichten van een Seminarie. En terecht; men moge vrij van gevoelen zijn, dat de tijd nog veraf ligt, dat de Chineesche clerus moreel en financieel bij machte zal zijn om de teugels van het geestelijk bestuur geheel van ons over te nemen, onbetwistbaar blijft 't echter voor ieder weldenkende, dat inlandsche priesters om het woord van Mgr. Rénaud te gebruiken voor ons kostbare, dikwijls zelfs onmisbare hulptroepen zijn, geschikte en geëigende middelaars tusschen het volk en ons, een zekere overbrugging van de nog altijd bestaande klove China-Europa.

Juist zij zijn 't, welke als 't ware onzen H. Godsdienst acclimatiseeren, juist in een land waar het zaad des Geloofs wegens wantrouwen tegen uitlanders gewoonlijk op slechte aarde valt en weinig wasdom vindt. Immers, hoe groot ook het aanpassingsvermogen van den Europeeschen missionaris zij, hij blijft in China een vreemde. Bovendien hebben zij op ons voor, dat zij wegens het gemak der taal, grondige kennis der landsgebruiken zich beter toegang weten te verschaffen tot alle klassen en kunne des volks.

Op de catechisten of geloofspredikers hebben zij het voorrecht dat zij in hoedanigheid van priester en dus hoogstaande persoon meer gezag en ontzag, wat vooral in China een groote factor is, aan hun prediking geven, om nog niet eens te spreken over hun grootere en onbaatzuchtige toewijding en tactiek in de bekeering hunner afgedwaalde medeburgers.

Kan dit alles in gewone tijden gezegd worden, tijdens vervolging waren zij 't alleen, welke als reizende dokters of werklieden vermomd onze Christenen konden te hulp komen. Wat al heerlijke en treffende voorbeelden van dergelijke opoffering en zielenijver heeft de geschiedenis dier droevige tijden dankbaar van hen aangeteekend. Reeds bij ondervinding weten wij, welk groot voordeel voor de missie een in deugd en wetenschap goed onderlegde inlandsche geestelijkheid is.

Met onzen goeden priester Raphael Kao ben ik 't volkomen eens, die, als wij samen over dit punt spraken, zeide: "Wij (Chineezen) kunnen U (Europeanen) niet missen, maar gij ons evenmin.... Gij hebt de gedachte, het idee, wij het woord". De waarheid van dit eerste heb ik dikwijls ondervonden tijdens de 20 jaren, dat ik met vijf hunner bij afwisseling in verschillende werkkringen mocht arbeiden. Wederkeerig gevoelden wij elkaars hulp noodig te hebben: de een moest telkens in een gemeenschappelijk werk den ander aanvullen en bijstaan. Uit het besef dier wederzijdsche hulpbehoevendheid kwam dan ook als vanzelf dat plezierig samenwerken voort, waaraan ik nog de blijdste herinnering bewaard heb.

Mij dunkt, in zoo'n eendrachtig samengaan en onder leiding van een ouderen Europeeschen missionaris worden de goede hoedanigheden van den Chineeschen priester beter ontwikkeld en de minder gocde hervormd. Niet zelden toch weet de Chinees zijn waardigheid niet op het juiste peil te houden tegenover zijn minderen, welke hij nu eens te verwaand, dan weer te vertrouwelijk behandelt. "Den gulden middelweg kent de Chinees niet," hoor ik Mgr. Hofman ons waarschuwend zeggen. In zijn omgang met anderen hetzelfde verschijnsel: vandaag zal hij U om uw waardigheid diep eerbiedigen om morgen om een kleine lichtzinnigheid en al te groote vertrouwelijkheid U diep te minachten. Vandaar is 't voor den jeugdigen Chineeschen priester van het grootste belang, om niet aanstonds uit de omheining van den weldadigen invloed van het Seminarie in den kouden grond onder minder gunstige conditie's te worden overgeplant. Een tweede leerschool bij een ouderen confrater is het beste middel om den te grooten overgang van onderdaan tot overste geleidelijk te maken.

> fr. BERTRANDUS BOERKE o.f.m. President van het Seminarie Luanfu (Zuid-Chansi).

IN AFRIKA.

In een brief van Mgr. Huijs, Coadjutor van Mgr. Roelens W. P. Apost. Vikaris van Boven-Congo, leest men de volgende passage: "Op mijn doorreis te Njoendo (Kivoe-Vikariaat) had ik een lang onderhoud met P. Ant. Oomen (uit Teteringen). Deze Pater, onlangs benoemd tot Regionaal Overste der beide Vikariaten Kivoe en Boven-Congo, heeft de contrôle over een missiestatie door inlandsche Neger-priesters bediend, en sprak mij uitvoerig over hen. Hij verklaart, dat de resultaten bereikt in zoo korten tijd door die inlandsche priesters, eenvoudig verwonderlijk zijn en verbazingwekkend. Die onweerstaanbare invloed van den inlandschen priester heeft zich geopenbaard en gehandhaafd niet alleen op 't reeds christen element, maar even goed op 't nog heidensche der streek. P. Oomen zei woordelijk: "Na zooveel jaren van evangelisatie hebben wij europeaansche priesters Witte Paters, hoewel allen zeer ernstige en ondervindingrijke mannen waren, eigenlijk nog maar een pover resultaat bereikt, alles bijeengenomen. Op het oogenblik zijn alle afgedwaalde christenen — en zij waren tengevolge van den oorlog nog al talrijk, wijl zij uit baloorigheid en ontmoediging de Blanken wantrouwden, - in 't goede spoor teruggebracht, behalve één, die ook binnenkort zal herwonnen zijn. Zij vervullen meer ernstig hun godsdienstplichten. Ik ben van meening dat er niet vele jaren zullen noodig zijn, of al de heidenen van dit gewest zullen bekeerd zijn".

Aldus P. Oomen. Mgr. Huijs vervolgt: "Ik vroeg Z.Eerw. nog of hij aan den ernst dier bekeeringen geloofde. Hij heeft mij geantwoordt dat er niet aan te twijfelen was. Het spreekt van zelf, dat de inboorlingen die priesters als hunne priesters beschouwen en de laatsten kunnen alles gedaan krijgen van hun rasgenooten. Als hun priester gesproken heeft, is voor hen de zaak uit (causa finita est.) Kortom P. Oomen vindt dat alles bewonderenswaardig en oneindig vertroostend".

Inderdaad dat is onuitsprekelijk troostend. Het is absoluut zeker dat, wil Afrika niet maar sporadisch maar massaal gekerstend worden, dat gebeuren moet door afrikaansche resp. neger-priesters. Daarom de leus: "Africa per Africanos christianisanda! Afrika christen gemaakt door de Afrikanen! Dien weg moet het op en zonder toeven, met "Hochdruck". Dit was trouwens steeds de traditie

der H. Kerk, zooals Z. H. de Paus in zijn beroemde Missie-encycliek — veel te weinig besproken — het onlangs zoo kernachtig, formeel en beslist heeft uitgedrukt. En toch, aan sommige zijde is men nog huiverig.... Die negers.... maar ze hebben geen cultuur! etc. Men hoorde zooeven de opinie van P. Oomen, en als men dien wijzen, bedachtzamen, zeer ernstigen, degelijken en ijverigen Missionaris kent, dan kan men aan op zulk woord. En daarom geve God, dat door de voorspraak der gelukzalige martelaren van Oeganda, der ontelbare oude afrikaansche heiligen der eerste eeuwen en vooral door de voorspraak der H. Onbevlekte Maagd, "regina africae", Koningin van Afrika, er zeer vele inlandsche negerpriesters mogen opstaan. Laten ook alle Christenen daarom bidden.

J. M. M. VAN DER BURGT, W. P.

Niet alleen moeten we bidden voor een talrijke en goede inlandsche geestelijkheid, maar ook medewerken aan de opleiding. Dit kunnen wij 't best doen door te steunen het Liefdewerk van den H. Petrus, dat Paus Benedictus XV in zijn missie-encycliek naast het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs en van de H. Kindsheid stelde.

Men kan medewerken *als lid*, door een jaarlijksche bijdragen te geven van 50 cent, of

als weldoener, door zich te verbinden de jaarlijksche studiekosten van een inlandsch seminarist te betalen (fl. 250.—), of

als stichter, door een som gelds te storten (fl. 2500.—), noodig voor de stichting van een blijvende studiebeurs.

De Directeur van het Liefdewerk in Nederland mocht reeds zulk een stichtingssom ontvangen, terwijl de edele stichter erbij schreef:

"Daar onze vijf kinderen geen roeping hebben gevoeld voor het religieuze leven, zoo zijn wij besloten een missionaris voor onze rekening te laten studeeren".

Wie volgt dit prachtige voorbeeld? Of welke plaats of parochie tracht door middel van een giftenlijst in het plaatselijk blad, of door middel van eenige zelatricen onder leiding der geestelijkheid fl. 250.— bij elkaar te krijgen om een inlandschen chinees of negerjongen op te leiden voor het H. Priesterschap? 500 leden van het St. Petrus-Liefdewerk, die jaarlijks hun 50 cents betalen, geven ieder jaar aan de kerk een nieuwen inlandschen priester-missionaris.

Meld u als lid, weldoener of stichter aan bij den leider van de missieactie in uw parochie. Dat vele zelatricen zich in verbinding stellen met de Missiezusters Franciscanessen (Amsterdam, Stadhouderskade 129 en Maastricht, Capucijnengang 3) of met Dr. Jan Smit, Seminarie "Rijsenburg" Driebergen, waar gratis bewijzen van lidmaatschap verkrijgbaar zijn.

De Paus wil dit Liefdewerk over de geheele wereld verspreid zien

en gaf aan zijn leden zeldzame geestelijke gunsten.

GEESTELIJKE GUNSTEN VOOR HET LIEFDEWERK VAN DEN H. PETRUS.

1. Een volle aflaat te verdienen onder de gewone voorwaarden:

A. door hen, die zich laten inschrijven in 't Liesdewerk, of den dag hunner inschrijving:

B. door al de leden op de feestdagen van Kerstmis, Paschen, Hemelvaart, Sacramentsdag, Witten Donderdag, Onbevlekte Ontvangenis, Maria Geboorte, Maria Boodschap, Lichtmis en Maria Hemelvaart.

Op de feestdagen der Apostelen: 24 Febr. H. Mathias, 1 Mei HH. Philippus en Jacobus, 29 Juni HH. Petrus en Paulus, 23 Juli H. Jacobus, 24 Aug. H. Bartholomeüs, 21 Sept. H. Matheüs, 28 Oct. HH. Simon en Judas, 30 Nov. H. Andreas, 21 Dec. H. Thomas, 27 Dec. H. Johannes.

Op den feestdag van den H. Petrus 18 Jan. (Patroonfeest van het Liefdewerk), van den Stoel van den H. Petrus te Antiochië 22 Febr., van de HH. Martelaren van Japan 5 Febr., van den H. Joseph 19 Maart, van den H. Benedictus Maurus 3 April, van den H. Diaken Laurentius 10 Aug., van den H. Franciscus van Assisië 4 Oct., van den H. Franciscus Xaverius 3 Dec., en van den H. Diaken Stephanus, den eersten martelaar, 26 Dec.

II. De volle aflaat "in het uur des doods" te verdienen door de leden, die na biecht en H. Communie of op zijn minst met berouwvol gemoed, godvruchtig met den mond, of als ze dit niet kunnen, met het hart, den H. Naam van Jesus aanroepen en met geduld uit de handen des Heeren den dood aannemen als straf voor de zonde.

III. De gedeeltelijke aflaat van honderd dagen te verdienen telkens, wanneer zij minstens met berouwvol hart een daad van godsvrucht of van liefde stellen, volgens het doel van het Liefdewerk.

De gedeeltelijke aflaat van honderd dagen telkens als ze uitspreken de aanroepingen: H. Maagd Maria, Koningin der Apostelen, bid voor ons. H. Petrus, Prins der Apostelen, bid voor ons en voor de inlandscheseminaries.

IV. Het persoonlijk voorrecht van het gepriviligieerd Altaar viermaal

per week voor de priesters ingeschreven in het Liefdewerk, als ze nog geen soortgelijk indult hebben voor de andere dagen.

Onze Heer, de allerheiligste Vader Benedictus XV, door Gods Voorzienigheid Paus, heeft in een audiëntie, aan ondergeteekenden Kardinaal, Groot Poenitentiër, verleend welwillend de aanvrage in alles "als gunst" willen goedkeuren. Dit geldend voor altijd, zonder uitgave van een Breve. Niettegenstaande alles wat er tegen mocht schijnen.

O. CARD. GIORGI P. M.
G. BORGOGNINI DUCA, S. P. Secr.

EEN OUD-OOM VAN Z. H. PAUS BENEDICTUS XV BISSCHOP VAN PEKING 1).

Op de lijst der bisschoppen van Peking komt voor (als eerste in rang in de nieuwe serie) de naam van Mgr. Bernardinus della Chiesa. Op verlangen van hooger hand geuit, zijn onderzoekingen ingesteld naar het leven in China van dezen prelaat, die, zooals de naam aanwijst, tot de familie behoort van den tegenwoordig glorierijk regeerenden Paus.

Men heeft een reliquiën-brief (document ter vaststelling der authenticiteit van zekere reliquiën) het zegel van Mgr. della Chiesa gevonden, hetwelk, evenals het wapen van Zijne Heiligheid, het kleine kerkje van het familieblazoen weergeeft. In een pagode der provincie Shantung, heeft men den grafsteen teruggevonden, die eertijds op het graf van den Prelaat te Lin-tsin-chow (in het Vicariaat van Zuid-Shantung, bediend door de paters van Steijl) geplaatst was.

Geboren omstreeks het jaar 1643 te Venetië, trad hij aldaar later in de Orde der Minderbroeders. Toen Mgr. Pallu van de Buitenlandsche Missiën van Parijs in 1680 op last van Innocentius XI naar het Oosten vertrok met den titel van Algemeen Bestierder (der Missiën) van China, werd hem Mgr. della Chiesa als Coadjutor gegeven, die kort te voren in de kerk der Propaganda tot bisschop was gewijd. Deze vertrok na Mgr. Pallu en kwam in 1684 te Canton aan. Het was de tijd van den strijd over de z. g. chineesche riten: moeielijkheden ontbraken dus niet.

Als bijzonderheid zij gemeld, dat Mgr. della Chiesa, overoud-oom

I) Le Bulletin Catholique de Pékin (Peking) van Augustus 1920.

van den Paus, die de jongste encycliek over de missies (en de inlandsche geestelijkheid) uitvaardigde, den eersten en tot nu toe den eenigsten bisschop van Chineesche nationaliteit n. l. Mgr. Gregorius Lo (gewoonlijk Lopez genaamd) consacreerde, hetgeen plaats had te Canton 8 April 1685.

Bij de oprichting 1) van den bisschoppelijken zetel van Péking den 10n April 1690, werd Mgr. della Chiesa als eerste titularis aangesteld. Hij kon zich evenwel niet te Peking vestigen, maar nam zijn verblijf te Tsinanfu (hoofdstad van Shangtung), vervolgens te Lintsinshow (in dezelfde provincie), waar hij zich een woning had kunnen koopen, vandaar begaf hij zich nu en dan tijdens de afwezigheid van den keizer, naar Pêking. Hij verbleef er onder meer, tijdens de komst in 1705 van Mgr. (later Kardinaal) de Tournon, legaat van den Heîligen Stoel, gezonden tot beslechting van den Ritenstrijd. Toen Mgr. de Tournon den 28n Aug. 1706 Péking verliet, was hij vergezeld van Mgr. della Chiesa, dien hij te Lintsinchow achterliet.

Een getrouwe gezel van Mgr. della Chiesa was zijn deugdzame en ijverige medebroeder P. Castorano, gelijk hij religieus der Orde van Sint Franciscus, die hem trouw en broederlijk bijstond in al zijn werken en beproevingen tot aan het godvruchtig overlijden van Mgr. della Chiesa den 21n December 1721. Deze had toen den ouderdom van 78 jaren bereikt.

Wij hopen innig, dat dit zoo kostbaar familieaandenken de vaderlijke toegenegenheid en de levendige belangstelling, welke Paus Benedictus XV voor de missies van China bezielen, zoo mogelijk nog zal vermeerderen.

MGR. AD. TIMMER O.F.M. Ap.-Vic. van Zuid-Chansi.

I) Of beter gezegd bij de "vernieuwde" oprichting: want vroeger reeds in de XIVe eeuw was Peking als Aartsbisdom opgericht, met Mgr. Joannes a Monte Corvino O.F.M. als eersten aartsbisschop. Met de verdrijving der Mongoolsche dynastie Yüen, verdween ook het christendom uit China; er werden later nog eenige titularissen voor den zetel van Peking benoemd, die er evenwel nooit resideerden, zelfs niet in China kwamen. Feitelijk had Peking opgehouden als aartsbisdom te bestaan en werd op 't eind der XVIIe eeuw weer ingesteld, maar nu als eenvoudig bisdom.

EEN ONGELOOVIGE ORGANISEERT "LEEKENMISSIES".

Het werk onzer Missionarissen is een levend stuk apologie, sprekend niet in woorden, maar in daden. De beschaving, die zij brengen aan onbeschaafde volken, de diepe verandering van godsdienstig-zedelijk, huiselijk en maatschappelijk leven, die daar plaats grijpt onder hun weldadigen invloed, is een bewijs van de onuitputtelijke levenskracht van het H. Geloof, waaraan de Missionaris zijn succes enkel toeschrijft.

Geen wonder, dat er ook pogingen zijn gewaagd, om dit krachtig bewijs voor ons H. Geloof te weerleggen. Dat moet dan natuurlijk niet door woorden, maar ook door daden gebeuren.

Een vurig volgeling van den ongeloovigen August Comte "Generaal Rondon" heeft die poging gewaagd in den staat Matto Grosso (Brazilië) door er een "leekenmissie" te organiseeren.

Deze positivistische opvoeder heeft de heldhaftigste pogingen in het werk gesteld, om eenige barbarenstammen, in de bosschen verspreid, te bekeeren. Met een bekeeringsijver, een beter ideaal waardig, heeft hij er gesticht, wat men noemt "leekenmissies". Het beschavingsstelsel "Rondon" zou geïnspireerd zijn door de vroegere Jezuïeten van Brazilië, Mexico en Paraguay. In plaats van het systeem van gewelddadige uitroeiing op de Indianen toe te passen (Spaansche stelsel,) of van geleidelijke uitroeiing of verdrijving (Engelsch stelsel) willen zij het vreemde ras tot zich trekken en opheffen, om het langzamerhand een vrij hoogen graad van beschaving te doen bereiken, terwijl het daarbij als voorname faktor de kruising met andere in Brazilië reeds bestaande rassen aanwendt.

Waarom beantwoorden echter de resultaten in 't geheel niet aan de millioenen, besteed voor deze positivistische propaganda? Hoe komt het, dat de Jezuïeten eertijds in Brazilië er in slaagden de inboorlingen te kerstenen, tot de Europeesche beschaving te brengen, en tusschen al die verschillende stammen negers, blanken en indianen die harmonie en gemakkelijkheid van samenleving en verkeer te vestigen, die Rondon nooit heeft kunnen verkrijgen? Van de Vereenigde Staten spreken we niet eens meer; want de hedendaagsche lynchpartijen aldaar getuigen genoeg, hoe 't er geschapen staat met het onderling verkeer der rassen.

Een journalist uit de hoofdstad van Matto Grosso, die een reis ondernam naar de zoogenaamde "beschavingszendingen" van Rondon, is zeer teleurgesteld teruggekeerd. Ondanks de bestede millioenen leven daar de Indianen voort in de grootste onwetendheid en onzindelijkheid. Er is geen school; zaken, die in de allereerste behoeften moeten voorzien, ontbreken geheel in de zoogenaamde dorpen, en het raadhuis, dat men hun heeft opgedrongen, is voor de bewoners een nutteloos iets.

En M. C. Ribeiro, die deze feiten bekend maakt, kon er bijvoegen: "Een kleine kapel en de eenvoudigste geringste Missionaris, die hen het kruisteeken leerde maken, zou hun veel meer heil en voordeel brengen".

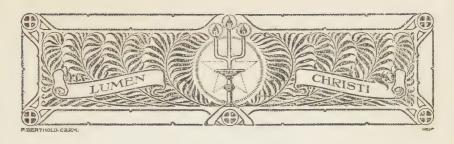
Gelukkig, dat daar de Paters Salesianen met heel wat minder millioenen rustig en in stilte voortwerkend veel grootere dingen praesteeren en het heerlijk werk hunner voorgangers, de Paters Jezuïeten der zeventiende en achttiende eeuw, voortzetten. Zij maken minder gedruisch dan Rondon, maar hun arbeid is veel vruchtbaarder.

Dit feit wordt gememoreerd onder de mededeelingen van het eerste Juninummer van het mooie Apolegetische tijdschrift: Revue pratique d'Apologetique. Het is belangrijk genoeg, om in zijn volle beteekenis belicht en in breeden kringen bekend te worden.

Het typeert den ongeloovige, die in zijn kortzichtigheid of geestelijke blindheid het bovennatuurlijk karakter der katholieke Missioneering van vreemde volken niet begrijpt.

Wat ons betreft, is het weer een kleine illustratie van hetgeen immer onze overtuiging was: "digitus Dei est hic", de vinger Gods is merkbaar in het werk onzer Missionarissen, die overigens even goed als de ongeloovige Positivist Rondon, vergeefs zouden werken, als God niet met hen was.

P. GERVASIUS, O.M.CAP.

GEBIEDSOMVANG EN MACHTSBEVOEGDHEID VAN DE H. CONGREGATIE DER PROPAGANDA

VÓÓR DE CURIEHERVORMING VAN PIUS X.

Zoolang de katholieke staten Spanje en Portugal, op 's Pausen aanstichting hun patronaatsverplichtingen waren nagekomen, had de behoefte aan een eigen orgaan, waardoor Christus' stedehouder zijn missioneeringsarbeid kon uitoefenen, zich nog niet zoozeer doen gevoelen. Bedenkt men daarbij, dat eerst in de 16de eeuw permanente Congregaties ontstonden, belast met een der onderdeelen van 's Pausen veel omvattenden arbeid, dan kan het slechts geringe verwondering wekken, dat eerst in 1622 de Congregatio de Propaganda Fide werd opgericht.

Reeds was eene schrede in deze richting gedaan door Gregorius XIII (1572-1588), die een commissie van drie Kardinalen benoemde voor de kwestie van den Oosterschen ritus en de bijlegging van het schisma. Toen onder de regeering van Sixtus V een vijftiental congregaties werden opgericht, die als afzonderlijke pauselijke ministeries werkende, zulke gunstige resultaten afwierpen voor het beheer der Kerk, instede van de vroeger gebruikelijke algemeene consistories, was ook de tijd aangebroken, dat men aan een afzonderlijk instituut ter behartiging der missie-aangelegenheden kon gaan denken, te meer daar de gewijzigde omstandigheden in de koloniale verhoudingen, Rome noopten rechtstreeks in het beheer der missies in te grijpen.

In 1608 stichten de Carmelieten te Rome "een missieseminarie". De Provinciaal der Belgische afdeeling: P. Thomas a Jesu ontwikkelde in een boek: "Thesaurus Sapientiae Divinae", de gedachte van een centraal bestuur voor missiezaken en wist voor zijn ideeën gehoor te vinden bij de Curie. In 1622 stichtte Gregorius XV de

Congregatio de Propaganda Fide en gaf haar, gelijk het in de oprichtingsoorkonde luidt, tot taak: "in alle missies het toezicht te voeren, wat betreft de geloofsverkondiging en het onderwijs in de katholieke leer, de aanstelling en verplaatsing der noodige bedienaars" ¹).

Als haar gebied golden de zoogenaamde partes infidelium d. i. de provincies, steden en landen, welke onderworpen zijn aan een heidensch of kettersch bestuur, terwijl ook nog onder hare jurisdictie stonden de streken: "waar ongestrafd de ketterijen optreden en de Inquisitie niet wordt uitgeoefend" ²).

De landen, waar de hierarchie reeds gevestigd was en de ketterij geen vasten voet verkregen had, de gebieden, welke koloniaal bezit waren van Spanje en Portugal, werden als provincies van den H. Stoel betiteld: de rest der katholieke wereld was provincie van de Propaganda; en niet ten onrechte konden dus de Romeinen den Kardinaal-Prefect der Propaganda den beteekenisvollen naam van "il papa rosso": den rooden paus geven.

In den loop der tijden werd daarom tot Propagandagebied gerekend in Europa: Groot-Brittanje en Ierland, Noorwegen en Denemarken, Sleeswijk-Holstein, Saksen, Nederland en Luxemburg, Graubunden, de Balkanstaten, Griekenland, Creta en Gibraltar; geheel Afrika met uitzondering van Algiers, Tunis, Réunion en de Spaansche en Portugeesche bezittingen, geheel Azië zonder Siberië, de Portugeesche bisdommen: Goa, Cochin, Damao, Mylapur, Macao en de Philippijnen 3), geheel Noord-Amerika behalve Mexico, en geheel Oceanië.

In deze onmetelijke gewesten heeft de Congregatie volmacht over alle kerkelijke zaken. Zij omschrijft de verschillende missiegrenzen, stelt de missieoversten aan en roept missiegenootschappen op tot deelname aan den zendingsarbeid. Wanneer b.v. eene nieuwe missie geopend wordt, bakent de Propaganda eerst de grenzen der nieuwe provincie af. Deze worden gewoonlijk nog al breed genomen, zoo zelfs dat in den beginne een slechts naar verhouding gering

r) Constitutio: Inscrutabili. Coll. S. C. de Prop. Fide. I, no. 3; overgenomen in C. I. C. can. 252 § 1. Missionibus omnibus ad predicandum et docendum Evangelium et Catholicam doctrinam superintendant, minis tros necessarios constituent et mutent.

²⁾ Vgl. Otto Meijer, Die Propaganda I p. 194 env.

³⁾ De Philippijnen hebben van den beginne af aan, aan Spanje behoort en vielen als patronaatsgebied, buiten de jurisdictie der Propaganda.

gedeelte der nieuwe provincie kan bearbeid worden. Dit is evenwel geen willekeurige formaliteit, zooals door andersdenkende missiologen weleens beweerd wordt. Door de grenzen breed uit te zetten, legt de Propaganda den Missieoversten of de met dat gebied belaste Missiecongregatie de verantwoordelijkheid voor geheel de uitgestrektheid dier provincie op de schouders. Mochten bizondere omstandigheden dan van gunstige bekeeringsvoorwaarden, of verhoogde activiteit van andersdenkende zendingsgenootschappen een accrès van werkzaamheid in het betrokken missiegebied noodzaken, dan is de verantwoordelijke overheid verplicht door verdubbelden arbeid, desnoods met aanwending van vreemde hulpkrachten aan die gewijzigde omstandigheden te gemoet te komen.

De overheid, waaraan de Propaganda eene missieprovincie toevertrouwt, is de missiecongregatie of, in sommige gevallen, een priester buiten elk ordeverband. In de missies zelf treft men een Missie-overste, een Apostolischen Prefect, een Apostolischen Vicaris

of ten slotte ook een eigenlijken Bisschop.

De Missieoverste (Superior Missionis) 1) en de apostolische prefect zijn gewone priesters, met bisschoppelijke volmachten toegerust, zonder nochthans de bisschoppelijke wijdingsmacht te bezitten. Zij besturen in naam der Propaganda de missiestreek. De Apostolische Vicaris en de Bisschop bezitten daarenboven nog de wijdingsmacht, maar de eerste oefent slechts eene gedelegeerde macht uit, terwijl de laatste als een werkelijk bisschop, krachtens goddelijk recht, zijn eigen diocees beheert, Waar eigenlijke bisschoppen besturen, moest men practisch geen propagandaprovincie meer hebben, maar om uiterlijke omstandigheden kan zulk gebied toch nog provisorisch als missieland gelden en bijgevolg onder de rechtsmacht der Propaganda vallen.

In de landen nu, welke onder de Propaganda ressorteeren, bestuurt de Paus onmiddellijk door zijn plaatsvervangers het kerkelijk leven en, gelijk wij boven reeds aanstipten, vóór de Curiehervorming van Pius X wel zoo, dat alle aangelegenheden der missie rechtstreeks door de Propagandacongregatie verhandeld werden. Geen wonder dan ook, dat in den schoot van dit centraal bestuur te Rome,

r) Waar kloosterlingen als missionarissen arbeiden is deze niet te verwarren met den kloosteroverste, aan wien de religieuzen in hunne kwaliteit van kloosterlingen onderworpen zijn. Als zoodanig heeft de kloosteroverste geen rechtstreekschen invloed op het bestuur der missie.

verschillende commissies moesten ontstaan om deze veelomvattende taak het hoofd te bieden.

Men vond er daarom eene afdeeling, die zich speciaal bezig hield met het onderzoek der constituties van zoodanige missiecongregaties, welke onmiddellijk van de Propaganda afhingen; cene andere voor het onderzoek der missierapporten, welke op gezette tijden door de overheid der verschillende provincies moeten worden opgemaakt, eene afdeeling ten slotte, welke zich met de algemeene administratie der missielanden bezig hield.

Reeds Pius IX had eene aparte sectie ingesteld ter behartiging van de belangen van den oosterschen ritus, onder bestuur van den Propagandaprefect. Door Benedictus XV is deze sectie uit het algemeene Propagandaverband losgemaakt en tot afzonderlijke Congregatie verheven, waarvan hij zelf het bestuur op zich genomen heeft 1).

Onmiddellijk vóór de Curiehervorming van Pius X (1908) bestond het beambtenpersoneel der Propaganda uit een Kardinaal-prefect met 24 kardinalen, vier secretarissen 2) en de referendarissen (minutanten), ieder specialist voor een apart missiegewest. Voorts een archivaris en ongeveer vijftig consultoren, grootendeels uit betrokken missieorden en congregaties gekozen. Natuurlijk vergadert de congregatie niet alle dagen in pleno. Voor de loopende zaken komen de prefect, secretaris en referendaris der betrokken missielanden dagelijks in een congresso samen. Wekelijks heeft men een omvangrijker conferentie ter afwikkeling van gewichtiger aangelegenheden, terwijl den eersten Maandag van elke maand eene algemeene congregatie plaats vindt van alle te Rome aanwezige kardinalen, om over zeer belangrijke zaken (b. v. oprichting en afgrenzing van nieuwe vicariaten) te beraden. Door den prefectssecretaris wordt de Paus elken Zondagavond op de hoogte gebracht der aanhangige kwesties, en de beslissingen aan zijne goedkeuring voorgelegd.

In het laatste tiental jaren is echter eene vèrstrekkende verandering in de algemeene rechtsbevoegdheid der Congregatio der Propaganda Fide aangebracht 3).

1) Motu Proprio van 1 Dec. 1917.

²⁾ Eén als privé-secretaris van den kardinaal-prefect en drie voor de verschillende commissies der Propaganda.

³⁾ Prof. Dr. Hilling. Die rechtliche Stellung der Propaganda Kongregation nach der neuen Kurialreform Pius X. Z. M. I p. 147 env.

DE TEGENWOORDIGE TOESTAND.

In zijne Constitutio "Sapienti Concilio" van 29 Juni 1908 heeft Paus Pius X eene belangrijke wijziging gebracht wat betreft het gebied waarover de Propaganda heerscht, de personen, die van haar afhangen, en hare volmachten in zake beslechting der verschillende kerkelijke vraagstukken in de missielanden.

Wat betreft de gebiedsinperking der Propaganda, staan voortaan onder dit bestuur alleen de landen, waar de kerkelijke hierarchie nog niet is ingevoerd, waar dus nog de missieinrichting geldend is van vicariaten en prefecturen 1). Als gevolg hiervan werden talrijke streken van missiegebied tot kerkelijke provincie bevorderd: b. v. Nederland, het vereenigde koningrijk van Brittanje, de Vereenigde Staten, Canada etc. In het geheel werden daardoor 30 aartsbisdommen en 147 bisdommen uit het Propagandaverband geschakeld, waarbij sedert 1917 nog komt, dat alle gebieden, welke onder de sectie der Propaganda ter behartiging van de belangen van den oosterschen ritus behoorden, nu aan de nieuwe afzonderlijke Congregatie zijn toegewezen.

De territoriale omvang der Propaganda is dus aanmerkelijk ingekrompen, maar ook de *machtsbevoegdheid* der Congregatie is beduidend verminderd.

Vroeger deed de Propaganda voor de missielanden alleen, wat alle overige congregaties samen voor de kerkelijke provincies deden. Voor gewetenszaken evenwel moesten ook de missionarissen bij een andere Congregatie, de Poenitentiarie te rade, als het opperste bestuur in deze materie. Ook werden om practische redenen, vraagstukken over de geldigheid der Sacramenten aan het H. Officie voorgelegd, en vroeg men in sommige gevallen de Congregatio Concilii om authentieke verklaring der hervormingsdecreten van Trente ²).

Thans echter treden voor het Propagandagebied als competente congregaties mede op: het H. Officie, de Congregatie der Sacra-

r) Dit princiep is evenwel niet strikt doorgevoerd, daar ook heden nog onder de Propaganda ressorteeren die streken, waar de hierarchie wel is ingevoerd, maar toch de kerkelijke inrichting nog niet voldoende geconsolideerd is: zoo b.v. Voor-Indië.

²⁾ Tot dezen recursus was echter de Propaganda niet gehouden; zij consulteerde, meer niet.

menten (uitsluitend voor huwelijkszaken), de Index, Riten, Ceremoniën, buitengewone kerkelijke aangelegenheden en de beide gerechtshoven der Rota en de Segnatura Apostolica.

Voor het missieland vertegenwoordigt dus de Propaganda alleen nog de vier congregaties van het Consistorie, van het Concilie, der Studien en der Sacramenten (uitgezonderd voor huwelijkszaken) zoodat zakelijk de arbeidssfeer der Propaganda, na Pius' Curiehervorming, nog omvat: de oprichting van missiebisdommen, vicariaten en prefecturen, de bezetting der zetels aldaar, het toezicht op het bestuur der missiestreken, de bevordering der studiehuizen voor de missies en de studies, dan de opperste leiding in de bediening der sacramenten (uitgezonderd het huwelijk 1).

Daarbij komt nog dat wat de missionarissen-kloosterlingen betreft, deze als kloosterlingen van de Congregatio pro religiosis afhangen, als missionarissen evenwel onderdanen zijn der Propaganda.

Dit zijn ongetwijfeld diep-ingrijpende veranderingen, waardoor grootere eenheid in het bestuur over de geheele katholieke christenheid kon worden bereikt, en door beperking van gebied en machtsbevoegdheid de Propaganda ook intensiever het algemeene beheer der missie kon ter hand nemen, dan dit vroeger het geval was, toen de congregatie voor een allesomvattende taak stond. Wij mogen dan ook hopen, dat de wensch van het Engelsch episcopaat toen het afscheid nam van de Propaganda in vervulling ga. "Dat zij des te intenser in den wijngaard der Kerk moge arbeiden naarmate haar een beperkter gebied ter bearbeiding is toegewezen" 2).

C. R. VULLINGS, M.S.C.

I) De Congreg. de Prop. Fide pro negotiis rituum orientalium heeft dezelfde zakelijke competentie, als vroeger de Prop. bezat. cfr. C. I. C. 257 § 2.

²⁾ De door Paus Pius aangebrachte wijziging is door het nieuwe Kerkelijk Wetboek in Canon 252 vastgelegd.

Hoe Prof. Hilling, in Illustrierte Missionsblätter (Asschendorf) 1918 p. 45 kan schrijven: "Jedoch hat dieser Versuch (nl. inperking van machtsbevoegdheid) die Probe nicht bestanden. Die Bestimmungen Pius X wurden im vorigen Jahre durch das neue kirchliche Gesetzbuch grössenteils zurückgenommen und im wesentlichen der alte zustand wiederhergestellt", is voor mij een raadsel. Men vergelijke bijv. Canon 252 § 4 en 257 § 2; tevens de Constitutie Sapienti Consilio I No. 6, 4.

DE BESTE STEUN.

Hier en daar is de vrees geuit, dat onze oplevende missieactie zich te sterk bewoog in de lijn van het stoffelijke; dat het geestelijke in de beklemming geraakte. Tot nu toe deel ik die vrees niet, omdat het werk nog geheel geleid wordt door de eeuwige waarde der ziel en omdat al de andere factoren slechts voor een gering aandeel meetellen.

Toch is in onzen actieven tijd het aangegeven gevaar niet louter denkbeeldig; in alle geval dienen we ons wakker bewust te blijven, dat missieactie altijd en overal hoofdzakelijk geestelijk, bovennatuurlijk werk moet blijven; dat de zegen erover het best en het krachtdadigst wordt afgesmeekt door het gebed; en dat hij de meest succesvolle missionaris is, die voor dit doel 't best te bidden weet.

Daarom zij geprezen de schoone Congregatie, die het woord van den Meester "Maria heeft het beste deel verkozen" heeft begrepen en elken dag beoefent; daarom zij geroemd het werk door Dr. Anton Freitag S. V. D.: Tabernakelwacht und Weltmission 1). Schreef me niet iemand, wien ik dit boek terstichtende lezing zond: "Zoo heerlijk vind ik de idee in dit boek uitgewerkt, dat ik zou willen, dat iedereen het las! Zoo ik Het Missiewerk kon zijn, ik zou als eerste koninklijk besluit de overweging van "Tabernakelwacht und Weltmission" gebieden!"

We lezen in dit boek over de inrichting, het doel en het werk van de slotzusters van Steijl, de dienaressen van den H. Geest: "Tabernakelwacht en de dienst van den H. Geest is haar missiewerk. Maar is dat niet de ware, wereldveroverende missiearbeid: bidden den H. Geest om arbeiders in den oogst"? Bidden tot den H. Geest: "Kom Vader der armen, kom Schenker van gaven, kom Licht der harten"? Want niet het werk der missionarissen bekeert de heidenen, maar Gods genade, die het Geloof wil schenken, de H. Geest, die de harten verlicht en beweegt.

Wie zal naar waarde schatten de gave Gods in 't H. Altaarsacrament?

Geen sterveling! Zeker is, dat zij Gods liefdewensch 't best ver-

¹⁾ Drukkerij van het Missiehuis, Steyl (L.).

vullen, die in een eeuwigdurende lofprijzing dat H. Sacrament vereeren, zij, die zich leden mogen noemen van een Congregatie (als die der slotzusters van Steijl), waar ter aanbidding 't H. Sacrament altijd is uitgesteld! En wie met Martha mopperen mocht over de stil beschouwende Maria, hij leze Anton Freitag's boek en weten zal hij wat een "Weltmission" de zusters oefenen die niet anders doen dan in aanbidding knielen voor het H. Altaarsacrament en daar overvloedigen zegen vragen bijzonder over het missiewerk! Dit boek is zoo troostend voor wie zich niet geroepen voelt tot uitleving van heel zich zelf in een verstrooiend actief missieleven; maar die zich toch gedrongen gevoelt tot ijveren voor de uitbreiding van Christus' rijk, wijl hij Christus liefde heeft, die hem dringt. Hij leere hier de groote waarde van het gebed voor de bekeering der heidenen.

Wanneer dit boek aan een edelmoedige Hollandsche ziel het plan zou ingeven, om ons missiebegeesterd vaderland met een dergelijke stichting te verrijken, dan ware de stevigste onderbouw gelegd van onze Hollandsche wereldmissie! Intusschen vertrouwen we, dat de Steijlsche zusters ons Hollandsch missiewerk blijven gedenken. Heeft Dr. Brom de ontvankelijkheid van onze landgenooten voor Gods woord niet als 'n loon beschouwd voor de Nederlandsche gastvrijheid aan buitenlandsche kloosterlingen?

Slechts voor enkele uitverkorenen is het geluk bewaard deze plaats van heiligend werken te vinden. Voor allen echter geldt: lees met aandachtige ernst dit boek (meer bijzonder het vierde en vijfde hoofdstuk) en wees verheugd te mogen rusten in de heerlijke schaduw van 's Levens boom, die in den lusthof bloeit. Kracht zult ge ontvangen om uw schoonsten schat te verkonden: uw heilig Roomsch geloof. Verbreiden zult ge kennis van en liefde tot dat heilige geloof, en winnen zult ge zielen voor de katholieke Kerk. Ge zult ze winnen door uw missieactie, die ingegeven is door liefde en zegen Gods verwerft; ge zult ze zekerder nog winnen door uw tabernakelwacht, waarvan ge de waarde des te meer zult gaan waardeeren.

P. TARCISIUS, O.M.CAP.

INDIË EN DE INDISCHE MISSIES.

UIT DE INDISCHE BOUWDOOS.

De bewoners van Sofiani (op de Tanimbareilanden in onze Oost) hadden zich bereid verklaard onzen H. Godsdienst aan te nemen. Zij trokken ook een groot gebouw op, dat hun kerk en schoolgebouw tevens zou zijn. Het stond daar als een groot,doch plomp en onbeholpen bewijs van goeden wil. Al spoedig werd het den bouwlieden zelf een ergernis; want nu ze den grooten godsdienst hadden aangenomen, wilden ze ook graag een groote kerk hebben, die een sieraad zou zijn voor hun dorp en waarnaar alle naburige dorpen met afgunstige oogen zouden opzien.

De groote nieuwe kerk was al sedert lang het steeds belangwekkend onderwerp aller gesprekken. Velen hadden de kerk van Olilit gezien en daarbij haalde zelfs een stoomboot niet in pracht en statigheid: en zoo iets zou in hun dorp ook verrijzen. Hoe dat gaan zou.... Dat wisten ze zelf niet en daar maakte zich ook niemand druk over: dat was de zorg van den pastoor.

De kerk is er gekomen. Hoe het gegaan is? Wel met vereende krachten. De Broeder, tegelijk architect, aannemer, enz. heeft zijn arbeid en talenten ten dienste gesteld. Onder zijn hooge leiding hebben de Fordaters flink pootaan gespeeld en geholpen zooveel ze helpen konden. Enkele goede missievrienden hebben eens in de beurs getast. En ten slotte heeft de brandkast van onzen Hoogeerw. Prefekt nog eens geknarst en gepiept in haar roestige scharnieren.

Inlanders kappen het hout.

Het bouwmateriaal is hier in hoofdzaak hout: het is gemakkelijk te verwerken en op de meeste eilanden overvloedig voorhanden. Op Fordate viel dit evenwel nog niet mee. Fordate toch is een klein eilandje van de Tanimbargroep, dat betrekkelijk zeer dicht bevolkt is. De meeste gronden zijn daarom voor tuinbouw in gebruik genomen, zoodat er maar weinig oerwoud is overgebleven; en daar is nog alle hout bij lange geen timmerhout. We moeten immers als bouwmateriaal een houtsoort hebben, die zoowel tegen den tand des tijds als tegen dien der witte mieren bestand is. Het daarvoor bij uitstek geschikte ijzerhout is hier schaarsch, zoodat we ons met rizophoren of tongar tevreden moesten stellen.

Aan de oostkust van 't eiland schoten deze boomen bij menigte uit het strandslib de lucht in. Die moesten dus tot balkjes bekapt worden. Dat was een werkje, dat mijn parochianen nog niet bij de hand gehad hadden. Wel weten ze bijl en dessel te hanteeren, maar uit een boom een gelijkmatig recht en haaksch balkje kappen is ook een kunst, die geleerd moet worden. Hun eigen huizen zijn allemaal van ongekorven hout. De palen en stijlen zijn wel met aardig snijwerk versierd, maar overigens zoo krom en scheef, dat het geheel wel wat op rococo gelijkt; en daar had de stijl mijner kerk niets van. Wij, leeken in 't vak, knijpen nog wel eens oogje dicht, maar o wee! als de vakman er bij komt. Dat zijn nu menschen, die overigens heel schappelijk en meegaand kunnen zijn, maar hun vak of stiel is als hun tweede geloof; als dat er bij te pas komt, weten ze van geen geven-en-nemen meer; dan zijn ze niet meer bewerktuigd als andere menschen, maar hebben als zintuigen: duimstok, passer, winkelhaak, waterpas en schietlood. Zoo'n vreemdsoortig mensch komt toch ook bij den bouw eener kerk te pas : dus daarmee moet ook rekening gehouden worden.

Maar onze Keieezen zijn meesters van de bijl; dies monsterde ik een paar aan als leiders en gangmakers. Toen ging het werk vlot van de hand. Eer de hanen den nieuwen dag hadden wakker gekraaid, was heel weerbaar Sofiani ter been. Het was druk en bedrijvig als een bijenkorf in de eerste morgenzon: great events cast their shadow before.... en groote dingen stonden te

gebeuren.

Weldra slierde een lange stoet stoere bruine kerels langs het smalle slingerend boschpad, joelend en jodelend, luidruchtig uiting gevend aan den opgewekten jeugdigen overmoed, die hen bezielde. De lange zwierige schaamgordels wapperden in een wind als feestelijke wimpels: en de zon flikkerde het nijdige staal der bijlen, lansen en pijlen. De laatsten hooren nu eenmaal bij de uitrusting van den Tanimbarees, die, wanneer hij op stap is, steeds de stille hoop koestert onderweg nog even terloops een krulstaart te verschalken. Om aan den slag te zijn was men dan ook niet zoo gehaast als om weg te komen.

De zon stond al een heel eind hoog in de lucht eer de vogels uit hun rustig verblijf werden opgeschrikt door het gebons der bijlen en het knerpend knauwen van 't venijnige staal, in de taaie sappige stammen. Maar nu moest de opgezweepte werklust uitgekuurd: als een snelvuur knalden en bonkten de slagen en kreunend en krakend zwijmelden de boomen en poften neer met daverenden slag onder woest gegil en geschreeuw, dat klonk als een hoongelach. Nauwelijks neergestort, werden de boomen weer besprongen door de woedende kappers en weer beten en scheurden en korven de felle bijlen in het sappige hout, totdat er niets overbleef van den slanken fieren woudreus dan een schraal blank kaal ding: een reusachtig knekelbeen, dat een stuk moest zijn van het geraamte of zooals de Tanimbarees zegt, van het "gebeente" mijner kerk.

Toen de zon al ver naar 't Westen overhelde, waren de buitgemaakte varkens onder een laag grond en bladeren op gloeiend gestookte steenen gepoft. Dat was het werk der vrouwen, die intusschen waren komen aan-

zeulen met zware draagmanden vol eten. Ook zij deelden in de algemeene werkvreugde. Ofschoon de koppen gebukt waren onder den zwaren last der korven, die aan breede snoeren over het voorhoofd geslagen, afhingen op de gekromde ruggen, toch was de vroolijke scherts en schelle lach geen oogenblik van de lucht; en blij rinkelden de koperen spangen en enkelringen bij elken voetstap, dien zij stevig plantten op het glibberige boschpad. Met uitbundig gejuich en oolijke kwinkslagen werden ze begroet deze draagsters der goede gaven.

Op groote bladeren worden de porties afgedeeld en opgediend. Het eten ging als 't werken, lustig en vlot, en boert en luim kruidden het maal. Doch de eetlust werkte den werklust er onder : een enkele slag werd hier en daar nog wel gehoord, maar de meesten beredeneerden al bij't aflikken der vingers, over hoeveel dagen men weer eens zou werken.

In de zalige overtuiging den dag wel besteed te hebben, toog men opgewekt huiswaarts. De werkdag is niet heel lang: het is meer een werkstuip, maar wanneer velen daardoor worden aangegrepen, kan er toch nog heel wat tot stand komen.

Broeder-architect aan het werk.

Toen al het hout geveld en ten ruwste bekapt was, werd het op bamboevlotten geladen en over zee naar het dorp gevoerd. Dat was een karwei, waarvan de jongelui een heerlijk lolletje maakten. Op een kwartier afstands van 't dorp bleven ze nog een nacht liggen; want de avond viel al in en triomphantelijk wilden zij in 't dorp aanlanden. Met takken en wapperende schaamgordels hadden ze de vlotten versierd (die niet veel anders waren, dan groote bundels hout tusschen bamboe) nadat ze daarop drie dagen als waterrotten geravot hadden. Gelukkig volk, dat van allen arbeid een spel kan maken en dien nooit gevoelt als een rusteloos voortzweependen dwingeland!

Nu kwamen vooral de oude oomes aan de beurt om de behulpzame hand te bieden. Bezadigd en bedaard zaten ze onder de bamboeloods neergehurkt te tikken en te bikken met hunne kleine handdisseltjes, en beraadslaagden en discussieerden wat er uit dien hoop hout toch wel groeien zou.

Intusschen had de Broeder op een groot stuk papier een ontwerp geteekend met zijaanzicht, vooraanzicht, grondplan, enz.; het was alles te zamen genomen een fraaie prent, waarop de Fordaten met verstomming tijden lang konden staan turen, zonder er echter veel wijzer uit te worden. Maar de overtuiging, dat het hun kerk voorstelde, en dat die iets zou worden, dat niet zoo maar overal te kijk staat, kittelde hun zalig het hart.

Zeker, zeker, de kerk is het huis Gods. . . . dat is hun herhaaldelijk aangepreekt, en ze hebben er daarom ook veel voor over, maar ze is ook de pronk en het sieraad van 't dorp en daarom ook wel een beetje tempeltje hunner eigen jidelheid Tout comme chez nous!

Waar het heen moest, daar snapten ze intusschen niets van. Als zij een huis bouwen, halen ze het eene stuk hout na 't andere uit het bosch, al naar gelang de bouw vordert. De Broeder kwam daar voor een stapel hout te staan:

honderden stukken op een hoop. Hij nam het eene stuk na 't andere, kapte, zaagde en schaafde er aan en legde het dan weer ter zijde. Zou er iets aan mankeeren? Zou nij er geen goeden weg mee weten? Wie zal 't zeggen? Veel zag men voorhands niet tot stand komen. Hoe diep zouden die lange stijlen wel in den grond moeten gegraven worden! Wah!? en nu had de Broeder een muurtje gemetseld, en had hij hun uit harden kalksteen neuten laten kappen, daar zouden die lange tijgen zoo maar boven op komen staan! Bedenkelijk schudden de ouden de grijze koppen. . . . En de Broeder sprak al van atap naaien en dekken en nog geen enkel stukje hout stond er overeind En toen op eens was het gegaan als een sprookje, al die stukken sloten en pasten in elkaar; en binnen enkele dagen stond daar het heele "gebeente" overeind, een kijk hoog de lucht in, vijf vademen tot de nok; en boven uit het dak piekte nog een torentje wel drie vademen hooger omhoog. En er is geen man in Sofiani, die niet minstens tienmaal de lengte afgevademd heeft. Nu dreigden de gebeurtenissen hen vooruit te loopen

Een dak van palmbladeren.

Onze H. E. Prefekt kwam hier op Vormreis. Een gezantschap hooge heeren kwam op receptie (!) om over verschillende aangelegenheden te spreken. In hoofdzaak ging het over de kerk, die daar voor ons stond te ontluiken tot een pronkjuweel van 't dorp....of, zooals een der ouden zich uitdrukte, als een groote toewan (heer) tusschen de andere huizen, zijn ondergeschikten: over alle zou ze heerschen; want alle bewoners zouden de geboden Gods naleven, die in die kerk zouden worden voorgehouden....

"En met planken wordt ze bewand, niet waar toewan?"

"Zeker, die heb ik immers al van Kei gestuurd."

"En gedekt?"

"Met atap I) natuurlijk. Hebben jullie die nog niet genaaid? Dan maar gauw aan den slag, want daar zal heel wat voor noodig zijn."

"Daarover geen zorg, maar.... de stoomboot komt uit den vreemde hierheen gestoomd en in ons dorp ontscheept een zeer deftige mijnheer, maar die hooge mijnheer draagt een zeer fraaie witte broek en.... een zwarte jas!.... en nu zeg uzelf maar eens, toewan, — voegde hij er ginnegappend aan toe, — of dat zou passen of niet!"

"Een zwarte jas?!....

"Komaan, toewan, moet ge U van den domme houden? grinnikte de woordvoerder.

Ik had over 't geval al meer hooren smoezen. De zaak was, dat ze op hun kerk graag een dak wilden hebben van gegalvaniseerd ijzer! En zeer lang en volkomen nutteloos hebben we over deze zaak geredeneerd, maar fijn en volgens alle regels der wellevendheid hebben we gesproken. Die lui overtuigen, dat gaat niet; kortweg weigeren, is kwetsend; dus zijn toevlucht maar genomen tot een oratorischen krijgsdans of schermutseling, waarbij wij

^{1) =} palmbladeren, gewone inlandsche huisbedekking.

vooral de pareerende partij hielden. Ik verweerde me voornamelijk door aan te voeren, dat in de tegenwoordige dure tijden voor geen geld gegalvaniseerd ijzer te koop is. Maar ze laten zich niet zoo makkelijk in een hoek duwen: ze stelden zelfs voor om bij de handelaren ter hoofdplaats alle leege petroleumblikken op te koopen en daarmee de kerk te dekken!...

Eindelijk zijn wij 't eens geworden, door beiden wat te geven te nemen: ik heb veel goede hoop gegeven voor de toekomst, als de kerk weer eens opnieuw gedekt moet worden; en zij zullen de kerk in afwachting met atap dekken; en dat is hun best toevertrouwd, want nergens zag ik zoo keurig met atap dekken, als hier op Tanimbar.

Zoo kreeg onze kerk een zwarte jas aan boven haar witte broek en bovendien nog een vilten hoed op n.l. een torentje met radio of asphaltpapier gedekt. Daar staat zij als de "groote heer" tusschen haar "ondergeschikten". Maar wel jammer is het, dat ze nu nog geen flinke stem heeft om die ondergeschikten op te roepen Als in dat torentje nog eens een mooi klokje hing?

H. GEURTJENS, M.S.C.

Mgr. Joannes Aerts, M.S.C. de nieuwbenoemde Apostolische Vicaris van de Molukken en Nederlandsch Nieuw-Guinea, komt in de volle kracht zijner jaren (hij is geboren te Swolgen in Limburg, 3 Febr. 1880) aan het hoofd van zijn vicariaat te staan. Gedurende elf jaren was hij werkzaam in de Missie van Surigao (Philippijnen).

Op den feestdag van St. Andreas werd in de kerk van St. Anna te Tilburg de plechtige Bisschopswijding verricht door Z. D. H. Mgr. A. F. Diepen.

In dit Vicariaat zijn thans 15.000 Katholieken over 15 hoofdstaties en 60 bijstaties verspreid. Ongeveer 2000 jongens en 1000 meisjes ontvangen in ruim 70 scholen onderricht van inlandsche onderwijzers-catechisten. Het priesterlijk ministerie wordt er uitgeoefend door 24 Paters (Missionarissen van het H. Hart), bij hun arbeid geholpen door een twintigtal Broeders en 6 Zusters, Dochters van O. L. Vr. van het H. Hart.

De werkzaamheid dezer missionarissen moet zich altijd nog bepalen tot het onvruchtbare Nieuw-Guinea en de Kei- en Tanimbar-eilanden. Uit Ambon, het middelpunt van handel en verkeer, van burgerlijk en militair gezag worden zij nog steeds volgens Art. 123 van het Regeeringsreglement geweerd. 1)

Toch is een vestiging van een katholieken priester op Ambon van het grootste gewicht voor het welslagen van het missiewerk in dit Vicariaat.

¹⁾ Bedoeld artikel luidt als volgt:

[&]quot;De Christen-leeraars, priesters en zendelingen moeten voorzien zijn van eene door of namens den Gouverneur-Generaal te verleenen bijzondere toelating om hun dienstwerk in eenig bepaald gedeelte van Nederlandsch-Indië te mogen

[&]quot;Wanneer die toelating schadelijk wordt bevonden, of de voorwaarden daarvan niet wo den nageleefd, kan zij door den Gouverneur-Generaal worden ingetrokken."

Niet alleen, omdat de Katholieken, die in Ambon wonen recht hebben op voortdurende geestelijke hulp, zooals ten tijde van epidemieën (pokken, cholera, Spaansche griep); niet alleen, omdat de Katholieken, die in de buitenposten wonen en van de troostmiddelen van onzen godsdienst verstoken zijn, dikwijls in de regeeringsplaats Ambon verblijven en daar hun verlangens naar de hulp van den Katholieken godsdienst moeten kunnen voldoen; maar ook omdat een katholiek priester steeds de belangen der missies moet kunnen behartigen in de onmiddellijke nabijheid van het hoofdbestuur van de Molukken; en omdat van de onderwijsinrichtingen, die te Ambon voor den bloei en den vooruitgang van het gewest worden opgericht, de katholieke jongelui practisch niet mogen worden uitgesloten, omdat zij er geen gelegenheid vinden hun godsdienstplichten waar te nemen.

Terecht hebben eenige Kamerleden bij den Minister van Koloniën aangedrongen om de reden te vernemen, waarom nog geen toestemming gegeven is voor vestiging van een R K. pastoor te Amboïna.

De Minister deelde mede in zijn Memorie van Antwoord "dat naar de besliste zienswijze van de Indische Regeering en van de betrokken bestuursautoriteiten, plaatsing van een Katholiek priester te midden van het Ambonische volk thans ongetwijfeld tot ernstige verstoring van orde en rust aanleiding zou geven."

De Hoofdredacteur van Het Huisgezin (20 Dec. 1920) antwoordde terstond: "Het woord, dat hier vernomen wordt, heeft geen nieuwen klank. Wij hebben het, een kleine twintig jaar geleden, al gehoord uit den mond van den heer Jellesma, oud-resident van Menado, in zijn boek over de Minahasa.

In 1886 was aan den Bisschop van Batavia vergunning verleend, te Menado een statie te vestigen met één, later twee en nog later drie geestelijken. Van deze geestelijken vestigden zich daarna twee te Tondano, later te Tomohon in het binnenland der Minahasa. In 1898 ontving het hoofd van 't gewestelijk bestuur te Menado, de heer Jellesma, van den pastoor bericht, dat er zes geestelijke zusters waren aangekomen, die zich te Tomohon aan het onderwijs voor Roomsche kinderen zouden wijden.

De heer Jellesma heeft de vestiging der zusters pogen te verhinderen, evenals hij ook de aanwezigheid van zeker twee der drie geestelijken overtollig achtte. Aan het geval wijdt hij in zijn boek tientallen bladzijden, en schering en inslag is daarbij zijn overtuiging, zijn vrees, dat van de ontwikkeling der katholieke actie in de Minahasa verstoring van orde en rust te wachten viel. Nu eens heet het, dat de gemoederen der protestanten in de Minahasa "niet weinig verbitterd zijn"; dan weer dat de krachtsontwikkeling der Roomschen de gemoederen in protestantsche gemeenten heeft "beangstigd en in beroering gebracht." Op een andere plaats lezen wij, dat veel kalmte en beleid zullen noodig zijn om op den duur onverkwikkelijke tooneelen te voorkomen en te beletten, dat de rust en orde in gevaar worden gebracht. Elders wordt verklaard, dat de rust en orde tot heden gelukkig nog niet ernstig verstoord zijn geworden, "maar kleine kwesties en rustverstoringen hebben zich meermalen reeds voorgedaan." En de heer Jellesma besluit, dat er in het belang der openbare orde en rust ernstig voor dient

gewaakt te worden, dat de Roomsche propaganda geen grootere afmetingen aanneemt dan ze thans reeds bezit.

De heer Jellesma is nu ter ziele, in de Minahasa heeft de godsdienstige katholieke actie zich stevig ontwikkeld, te Menado zetelt thans zelfs een apostolisch prefect. Aan verstoring van orde en rust denkt niemand meer; al de beduchtheden van wijlen den heer Jellesma zijn in rook opgegaan.

Welnu, is er geen groote waarschijnlijkheid, dat de bestuursautoriteiten op Ambon van dezelfde makelij en dezelfde mentaliteit zijn als de heer Jellesma, dat ook zij spoken zien, en dat de verstering-van-orde-en-rustboeman geheel ten onrechte wordt gehanteerd? Twintig jaar terug heeft de heer Jellesma met zijn voorspellingen een dwaas figuur gemaakt. Moet thans die vertooning weer herhaald worden, tot groot nadeel van de godsdienstige belangen der katholieke bevolking van Ambon?"

Het Kamerlid Van Vuuren heeft bij de Avondvergadering van 21 December in de Tweede Kamer een waardig woord van protest gesproken en met feiten bewezen, dat door de aanwezigheid van een R. K. priester op Ambon nog niet de orde en rust in gevaar is gebracht; dat de eeuwige grond van weigering is de heftige oppositie van de predikanten en van de ambtenaren. Vrijheid van beweging en vestiging wordt aan niemand onthouden, tenzij aan misdadigers en staatsgevaarlijke personen, waaronder de Regeering toch den katholieken priester niet rangschikken zal.

In Het Centrum van 30 December noemde terecht de regeeringsverklaring een onverdiende smaad den katholieken godsdienst aangedaan, een aanslag op de vrijheid der katholieke geloofsprediking, een ingrijpen in de rechten der katholieke kerk, waartegen alle katholieken van Nederland in heilige solidariteit zich moeten verzetten.

Over het zilveren feest der St. Gerardus-Majella-Stichting te Paramaribo in Suriname, kan als bijzonderheid worden vermeld, dat 6 der Zusters van de opening af, dat is van 15 October 1895, in de melaatschen-inrichting onafgebroken werkzaam zijn geweest. Het zijn de Zusters Marinus (het Hoofd), Gertrudo, Alexina, Arsenio, Anastasia en Ewaldina. Waarlijk, dat zijn heldenzielen, waarop Suriname, maar ook Nederland trots kan zijn.

De Stichting begon den 15den Oct. 1895 met 5 zieken, telde een jaar later 22 zieken; in 1898 steeg hun getal tot 41; in 1900 tot 59; in 1903 tot 62; in 1906 tot 84; in 1913 tot 105; in 1916 tot 110 en thans in het jubeljaar tot 119 arme melaatschen.

In die 25 afgeloopen jaren zijn er 526 melaatschen verpleegd en hebben te midden van veel en afgrijselijk lijden verkwikking en troost gevonden.

De Eerw. Zusters Franciscanessen, die van het jaar 1854 af bijna onafgebroken de scholen van Santa Rosa op Curação geleid hebben, zijn onlangs vandaar vertrokken. Op treffende wijze nam de bevolking van de laatste twee Zusters Albana en Nicomedes afscheid. Onder de H.H. Missen van Zondag richtte Pastoor Jos. v. d. Veer een hartroerend woord tot de beide Zusters om haar en in haar ook de Congregatie van Roosendaal, zijn op-

rechten dank te betuigen en een laatste woord van afscheid toe te roepen. Den volgenden dag, feestdag van den H. Franciscus van Assisië, werd ter harer intentie een gezongen H. Mis opgedragen als dankoffer voor al de weldaden, die de parochie van Santa Rosa aan de Zusters van Roosendaal te danken had. De beide Zusters, die ook na de komst der E.E. Zusters van Schijndel nog op Santa Rosa waren achtergebleven om de nieuwe Zusters op de hoogte te brengen van hun nieuwen werkkring, namen daarna afscheid en gingen haar geliefd Santa Rosa vaarwel zeggen. De bevolking en de schoolkinderen lieten zich niet onbetuigd en toonden hoezeer zij de opvoeding en het onderwijs der Zusters waardeerden.

De Eerw. Zusters van Schijndel hebben nu de school van Santa Rosa overgenomen.

Mogen ook zij, onder Gods zegen, vele jaren vruchtbaar werken, tot heil der Curaçaosche missie!

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES.

VERTREK VAN MISSIONARISSEN.

Den 15en Januari 1921 keerde Z. D. H. Mgr. Pacificus Bos naar zijne missie van Nederlandsch Borneo terug. De Apostolische Vicaris is vergezeld van den Zeereerw. Pater Cassianus (Bernardus Reijnen) van Gemert en Broeder Sergius (Tileman de Pint) van Nieuwkuijk, beiden van de orde der Capucijnen; van de Eerwaarde Broeders Canisius (Henricus van de Ven) van Tilburg, Maternus (Marinus Brouwers) van Standdaarbuiten, Longinus (Antonius van Spreeuwel) van Tilburg, Seraphinus (Franciscus van Tilborg) van Alphen N. B., en Leo (Cornelis Geers) van Roosendaal, van de Congregatie der Broeders van Huybergen; en van de Eerwaarde Zusters Emerentiana (Joanna van Thiel) van Bakel, Syncletia (Huberdina Bosmans) van Tilburg, Hermenigildis (Elisabeth van Hulst) van Veldhoven, Stephania (Clara Langen) van Pannerden en Hubertha (Martha van Grinsven) van Veghel, van de Congregatie der Zusters van Veghel.

Zij vertrokken met het S.S. "Patria" van uit Rotterdam en zijn allen bestemd voor de missie Borneo.

Van de St. Joseph's Congregatie (Mill Hill) zijn den 13den October te Marseille scheep gegaan met bestemming voor de missiën van Madras en Punjab de Zeer Eerw. Heer A. v. d. Burg uit Berkel (Z.H.) en vijf Britsche confraters.

Van November 1919 tot November 1920 zijn 31 nieuwe priesters-Missionarissen en 1 Broeder naar de verscheidene missievelden der St. Joseph's Congregatie vertrokken. Onder hen bevonden zich 15 Nederlanders,

Zaterdag 10 October vertrokken de eerste Kruisheeren-missionarissen voor den Congo bestemd, met de "Anversville" uit Antwerpen. Het zijn de E. E. P. P. M. Konings, Sup. Miss., W. Kraan uit Gouda, M. Keijzers, uit St. Agatha, F. Blessing uit Amsterdam en de Broeders R. Clerx en J. v. d. Burgt.

Den 26en September vertrokken naar de Missie van Curaçao de E.E. Paters Dominicanen Henricus Okhuizen en Jordanus Gijlswijk. Beiden brachten reeds 20 jaren onder de zwartjes van onze noodlijdende Kolonie van Curaçao door.

Den 13 November vertrok naar de Missie van Porto-Rico de Eerw. Pater Marcus Huigens, na zijn verloftijd in Holland te hebben doorgebracht. Reeds 8 jaren was Pater Huijgens in Porto-Rico werkzaam.

De Eerw. Paters *Lazaristen* Kerremans, Job en Vonken vertrokken in Augustus naar de missie en kwamen voorspoedig aan; de twee eersten in Columbia, de laatste in Chili.

De Hoogeerw. Pater Jos. Rutten, Generaal-Overste der Missionarissen van Scheut-Sparrendaal, is begin October naar China vertrokken, waar hij enkele maanden denkt te verblijven. Het ligt in zijn voornemen op de terugreis de missies der Philippijnen te bezoeken.

Van de *Priesters van het H. Hart van Jezus* vertrokken op 11 December 1920 met de "Anversville" vier missionarissen en één broeder naar de missie van Stanley-Falls (Belgische Congo). Onder hen bevonden zich de Weleerw. Paters P. Wijtenburg uit Leiden en H. Telgmann uit Apeldoorn.

Door het Gezelschap van Maria wordt ons bericht, dat P. J. Hoppers (Beek) tot overste is aangesteld te Roskilde, en P. J. Quaedvlieg (Maastricht) als overste te Slagelse. P. M. Parren (Gulpen) werd benoemd voor Rykjavik (IJsland) en vertoeft enkele maanden in Denemarken om de Deensche taal aan te leeren. P. J. Brouwers (Eckelrade) is na enkele weken rust in het moederland teruggekeerd naar zijn post onder de Polen te Slagelse (Denem.)

De Hoogeerw. Pater H. Richard, Overste-Generaal, is voornemens begin Februari op visitatie-reis onze Haïti-missie, bij gelegenheid van haar 50-jarig bestaan, te bezoeken. Z.H.E. zal vergezeld zijn van den Z.E. Pater Jos. Schumacher, uit Meerssen, die na een kort verblijf alhier naar zijne missie wederkeert.

Pater H. v. d. Hey (Horst) is naar Haïti teruggekeerd.

Pater G. Peeters (Maastricht) die in gezelschap van Mgr. den Apostolisch Vicaris van Shiré, moest vertrekken, werd door pas-aangelegenheden verhinderd, en wacht in Engeland eene scheepsgelegenheid af.

Per s.s. "Gelria" vertrokken 24 November uit Amsterdam naar de Missie in Brazilië de Eerw. Paters *Franciscanen* H.E. Pater Josephus de Haas, vic.gen. van den bisschop van Arassuahy, pater Flairianus van Liempt, pater Albridus Waardeloo en Broeder Ladislaus Bax.

Aan boord van het s.s. "Gelria", bevonden zich ook de Weleerw. Pater L. Kauling en de Eerw. Broeders J. van der Borne en P. Strakx, Missionarissen van het H. Hart.

De reis werd ook medegemaakt door zes Missiezusters, *Dochters van Onze Lieve Vrouw van het H. Hart* van Tilburg, eveneens bestemd voor Brazilië, alwaar genoemde Zusters zich aan Ziekenverpleging gaan wijden.

Met het s.s. "Djambi" van den Rotterdamschen Lloyd, is 22 Oct.Broeder Sixtus (in de wereld de heer J. G. Schepers), hoofd van de St. Vincentiusschool t e Roosendaal, naar de Missie in Indië vertrokken.

Met de "Commewijne" zijn 17 December uit Amsterdam vertrokken met bestemming naar Suriname: Soeur Marie Caroline (in de wereld mej. Alida Josephina Maria Merx) en Soeur M. Neria (mej. Clasina Elisabeth Heusdans); en naar Curaçao: Soeur M. Leopolda (mej. Susanna Bernardina Berghuys), Soeur M. Epiphona (mej. Antonia Boonman), Soeur M. Amica (mej. Johanna Kleyn) en Soeur M. Cecilia (mej. Helene Eugenie Morgenstum) allen Zusters Franciscanessen Penitenten-Recollectinen van de Onbevlekte Ontvangenis, van de Congregatie van Roosendaal.

Van de Congregatie der *Dienaressen van den H. Geest* te Steil vertrokken naar Ned. Oost-Indië 25 September: Sr. Laurentine, Sr. Xaver, Sr. Wilhelmine (Maria van Dijk uit Schaijk), Sr. Theodorina, Sr. Antonie (Adriana de Leeuw uit Langeweg), Sr. Josefita (Johanna Hilgerson uit Kethel bij Schiedam); den 22en October, Sr. Blanda, Sr. Erminolda, Sr. Theodeta (Johanna Gieze mann uit Loosduinen).

MISSIEPERSONEEL.

Op I November 1920 bedroeg het aantal der Nederlandsche missionarissen 2808. Aantal Priesters 1234, Broeders 546, Zusters 1010. Hieronder zijn begrepen, alle Nederlanders, die hier te lande geheel voor de Missies leven. Dus ook het personeel der Missiehuizen.

Tot vicaris Apostolicus van Zuid-West-Celi in China is door de H. Congregatie der Propaganda verkozen de Hoogeerw. Pater Hubert Franciscus Schraven. Pater Schraven, een neef van den anderen Vicaris-Apostolicus in China Mgr. Geurts, werd geboren te Lottum in Limburg en behoort tot de Congregatie der Lazaristen. Het grootste deel der Paters Lazaristen in Celi zijn Nederlanders. Mgr. Schraven zal in China zelf geconsacreerd worden.

De Witte Paters geven over 't dienstjaar I Juli '18--I Juli 1919 de volgende Statistiek: 17 inlandsche priesters (16 negers en één Arabier); 480 Missionarissen (Paters en Broeders) in de Missiën werkzaam; 254 witte Zusters, dito; 2880 inlandsche katechisten; 285190 gedoopte christenen; 124673 katechumenen; 9311 doopsels van volwassenen; 12224 doopsels van kinderen uit Christenouders; 21777 doopsels in stervensgevaar; totaal 43312 doopsels; 12845 Vormsels; 1768614 Biechten; 4542463 Communiën; 3581 Huwelijken; 2842 Scholen; 97139 leerlingen (6170 jongens, 35439 meisjes); 1287459 verpleegde zieken, De Neger-priester Steph. Kaoze uit het Vicariaat van het Opper-Congo bezocht ons vaderland, o. a. de Missietentoonstelling van Amsterdam.

Sinds eenige maanden mag de Nederlandsche Missie der Paters Carmelieten in Brazilië zich weder verheugen in het bezit van een *Inlandschen Priester* Pater Joannes Moreira uit de parochie der Paters te Angra dos Reis. Hij maakte zijn gymnasiale studiën in het College der Paters Carmelieten te Chicago, trad daarna in de Orde en maakte zijn hoogere studiën te Rome. Slechts enkele maanden, nadat de laatste Braziliaansche priester der Orde Pater Antonius Maria Muniz Barreto te Mogy das Cruzes overleed, mocht Pater Joannes Moreira te Angra dos Reis, zijne eerste plechtige H. Mis opdragen. Na een kort verblijf in zijn geboorteplaats is Pater Moreira werkzaam gesteld te Rio de Janeiro.

De Hoogeerw. Heer W. G. v. Dijk, Overste der Missiën van de St. Joseph's Congregatie in Nieuw-Zeeland, vierde den 25en Juli l.l. zijn vijf en twintigjarig priesterfeest te midden zijner dierbare Maoris, waarvoor hij al dien tijd is werkzaam geweest.

Teruggekeerd. De Weleerw. Paters Missionarissen v. h. H. Hart B. Willemsen, miss. op de Philippijnen, J. Galiart, miss. in Brazilië en H. Geurtjens, miss. in Nederlandsch Nieuw-Guinea, vierden in het vaderland hun zilveren professiefeest.

Sinds 8 December 1920 vertoeft de Z. E. Pater Mattheus de Wolf van Purmerend, o. m. Cap. Pastoor van Medan in het land. Zijneerw. keert na eenigen tijd weer terug naar zijn Apostol, Prefectuur van Sumatra.

De bekende Pater Dr. B. Zuure der Witte Paters wiens pikante leuke fijn gestileerde "pennekrassen", reisverhalen enz. alom in den lande zoo in den smaak vallen, is tot herstel zijner gezondheid uit Oeroendi (Kivoe Vikariaat) in het vaderland teruggekeerd, evenals de Paters Van Steen en Binkhorst.

Gedecoreerd, De Zeereerw. Pater Nic. van der Vliet, missionaris der Witte Paters te Jeruzalem, in 1901 priester gewijd, is, volgens het "Hsgz". door de Fransche regeering begiftigd met het ridderkruis van het Legioen van Eer.

Pater Van der Vliet, geboortig uit Den Bosch, is al bijna twintig jaar werkzaam in het zoo bloeiende seminarie "Sinte Anna" te Jeruzalem, door de Witte Paters bestuurd, door Kardinaal Lavigerie omtrent 1880 op uitdrukkelijken last van Paus Leo XIII gesticht ter opleiding van een inlandsche geestelijkheid voor de Christenen van den Gricksch-Melchistischen Ritus in het Oosten. Toen in het begin van den oorlog de Turken het seminarie "Sinte Anna" bezetten en de Fransche Paters-professoren uitwezen, mocht onze Hollandsche Pater Van der Vliet alléén blijven met een paar broeders en heeft zich destijds tot de inname van Jeruzalem door de Engelschen, onschatbare verdiensten verworven door de prachtige stichting te bewaken.

Overleden, Den 6den December overleed in het Gesticht "Charitas" te Roosendaal de Zeereerw. Heer A. Keizer uit Denekamp, (miss. van Mill-Hill), die in 1882 naar de toen pas opgerichte Apost. Prefectuur van Labuan en en N. Borneo vertrok. In 't begin van 1920 moest hij wegens ziekte naar het vaderland terugkeeren.

Te Porto Calvo in Brazilië overleed Pater Th. van de Wijs, Priester van het H. Hart van Jezus, in 1890 geboren in Den Bosch, in 1916 vertrokken naar Brazilië.

In het R. K. Jongensweeshuis te Paramaribo is plotseling overleden de weezenvader, de Eerw. frater Eucherius, Josephus, Henricus Nicolaas Geels. Hij werd 5 Augustis 1877 te Amsterdam geboren, trad op 15 Augustus 1891 in de congregatie der Fraters van Tilburg en arriveerde 31 October 1910 in de missie van Suriname.

Van de Zusters Dominicanessen van Voorschoten is te Curação overleden Zr. M. Vitalis.

MISSIE-ACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND.

BERICHT.

HET DOORLUCHTIG EPISCOPAAT heeft besloten:

- a. Dat bij Missietentoonstellingen of Missieweken GEEN FANCYFAIR mag gehouden worden.
- b. Het houden van Missiefeesten en Missiedagen met openbare vergaderingen buiten de kerk, het houden van Missietentoonstellingen en alles wat daarmede verbonden wordt, geschiede voortaan niet dan in overleg met en onder goedkeuring van het DIOCESAAN=MISSIE=COMITÉ, dat dus vooraf van die plannen moet verwittigd worden.

STUDENTEN-MISSIEACTIE.

Onze actie breidt zich voortdurend uit. Zoowel te Rotterdam als te Wageningen werden missieclubs geformeerd. Als abactis treedt op te Rotterdam: G. Bos, Snellinckstraat 62B en te Wageningen: W. Broesen, Rouwenhofstraat 14. Ook op internationaal gebied zijn de betrekkingen uitgebreid. In Zwitserland is contact gezocht en verkregen, zoowel met de Zwitsersche Studenten als met de Ned. Stud. te Freiburg. Ook met S. Petrus te Leuven staan we in correspondentie, terwijl de band met de Amerikaansche Studentenmissieactie voortdurend nauwer wordt. Aldaar zijn de stud. over-

gegaan tot de uitgave van "The Spread!" Book, Official Organ of the catholic Students' mission Crusade, waarin o. a. als kermerkende overeenkomst met de Ned.Stud. missieactie dit voorkomt;

The Crusade does not send money to the missions.

The Crusade does not favor one mission above the other.

The Crusade does not prescribe the methods of activity to the Units or Societies, which compose the Crusade.

But what the Crusade does is to

"Spread!"

Missionary enthusiasm Missionary information.

F.O.

MISSIEWEKEN.

A. M. A.

Als deze aflevering einde October verschenen was had iedere lezer aanstonds begrepen, dat wij een enkel woord wilden zeggen over de Amsterdamsche Missie-Actie, die zich zoo heerlijk in haar grootsche Missieweek ontplooide. En nu, meer dan drie maanden later, zullen nog zeer velen die letters verstaan, omdat de Amsterdamsche Missieweek in geheel het land ruime bekendheid heeft genoten, en ook omdat wij, Nederlanders, reeds zóó ver-Amerikaanscht (!) zijn, dat we smaak hebben gekregen in een sprekende samenvoeging van initialen, zoodat we allen wel hebben onthouden, dat het Amsterdamsche A. M. A. (d. i. bemin) de drijfveer en het doel der missieweek kernachtig uitdrukte.

Het is werkelijk een voorrecht zóólang na het gebeuren over die missieweek te schrijven; we bieden nu natuurlijk geen verslag meer, maar we kunnen en mogen nu geven een bezonken indruk, die door zijn bezonkenheid zijn waarde bewijst. Want als men na zóóveel tijd nog met lust en opgewektheid over een gebeurtenis kanschrijven dan pleit dit voor haar innerlijke beteekenis.

Welnu de Amsterdamsche Missieweek was een gebeurtenis.

In een drukke wereldstad, waar de zaken-zorgen en de genotsbedwelmingen in een onweerstaanbaren stroom de menschen meevoeren, het zóó ver te brengen, dat er onder het katholiek deel der bevolking een week lang klimmende algemeene belangstelling ontstaat voor een geestelijk goed, dat zóó zeer buiten den kring van het dagelijksche groote-stads-leven ligt als de katholieke missieactie, dat pleit vóór de katholiciteit der Amsterdammers, dat pleit voor de aantrekkingskracht der Kerk, dat pleit ook voor de energie en het voorzichtig beleid, naarmate de zaak is opgezet, maar dat is en blijft toch iets wat niet dikwijls voortkomt, het is en blijft een uitzondering, een gebeurtenis.

Onderscheidde de Amsterdamsche Missieweek zich van haar voorgangsters? Ja, als de wereldstad Amsterdam zich van andere steden onderscheidt.

Dus was de opzet grootscher. Het getal vergaderingen, waar missionarissen kennis verspreidden van de Roomsche geloofszending en *dus* liefde voor die zending kweekten, was grooter en doelmatig over de stad verspreid.

Het aantal kerken, waar over de missie gepreekt en voor de missie gecollecteerd werd, overtrof dat van alle andere missieweken.

De omvang der tentoonstelling vooral, sloeg al, wat haar was voorafgegaan, eenvoudig dood; alle missioneerende orden en congregaties, die in Nederland studiehuizen bezitten, negentien in getal, waren vertegenwoordigd; en ook de Algemeene Priesterbond, het vliegwiel van alle Nederlandsche missieactie, was vertegenwoordigd.

Het Missiespel: Lumen Christi ¹), het optreden van de Maastrechter Staar gaf naast het groot getal hoogstaande redenaars nog duidelijker aan alles het groote-stadscachet.

Dit zou echter van weinig beteekenis geweest zijn, — daar het eenvoudig voortkomt uit het grooter en rijker terrein, dat bearbeid werd, — als aan dezen grootschen opzet niet had beantwoord een overweldigende deelname.

En die was er.

Volle kerken, volle zalen, en een steeds overdruk bezochte tentoonstelling: keer op keer maakten de bezoekers onder toezicht der politie geduldig queue voor het Paleis van Volksvlijt. Die

I) Men vraagt ons te vermelden, dat het orkest was samengesteld uit leden van het Concertgebouworkest. Ook is een uitvoering mogelijk met piano- en harmoniumbegeleiding. Van dit missiespel, dat, gedicht door Chr. Mertz, getoonzet door Th. v.d. Bijl, in Amsterdam na korte voorbereiding verdienstelijk werd uitgevoerd, (uitgezonderd de kleeding der danseressen) is een tweede druk verschenen. Red.

overgroote deelname gepaard aan een doelmatig-georganiseerde reclame, en aan een pracht-steun van de katholieke pers (De Tijd gaf extra-nummers) deed de kennis dezer gebeurtenis ook doordringen buiten den katholieken kring, onder de andersdenkenden, van welke er velen leerden inzien dat onze geloofs-arbeid beschavingsarbeid is.

Ten slotte onderscheidde de Amsterdamsche Missieweek zich ook van haar voorgangster, doordat zij de opgedane ondervinding zich ten nutte maakte.

Er werd werkelijk doelmatig missiekennis verspreid. We stipten reeds aan de vergaderingen op verschillende plaatsen der stad, waar missionarissen leerden. De tentoonstelling zelf bracht de bonte verscheidenheid der vele orden en congregaties tot een eenheid: de zaal was zoo aangekleed en ingedeeld, dat men door de verschillende landkaarten een overzicht kreeg van de terreinen waar de missionarissen werken, en daardoor kreeg een eenigszins nauwlettende toeschouwer de overtuiging, dat het hier ging om een wereld-werk; in de verschillende stands zag men meer grafieken en maquetten en aldus was het niet uitsluitend etnographie maar ook kennis van het missiewerk, dat den toeschouwers werd bijgebracht. Al had men dan ook, om alles in zich op te nemen, wat er te zien was, uren, neen dagen, noodig, een oppervlakkig bezien der tentoonstelling (waarbij de doorsnee-bezoeker zich toch bepaalde) moet toch bij ieder den indruk gevestigd hebben, dat het missiewerk iets grootsch is, dat het wordt volbracht ten koste van offers die wij in ons kalme land niet eens bevroeden, en dat wij allen het dus moeten steunen met gebed, met geld en met persoonlijke medewerking, als wij den eerenaam van katholiek, en de Gods-gave van ons H. Geloof waardig willen zijn.

Eindelijk mag het de Amsterdamsche Missieweck tot eere worden gerekend, dat zij heeft medegewerkt meerdere bekendheid te geven aan den Algemeenen Priesterbond en zijn orgaan "Het Missiewerk" (dat er 450 abonné's won); dat zij — niet het minst door het optreden van den Congoleesch-inlandschen priester Stephan Kaoze — de noodzakelijkheid der opleiding van den inlandschen clerus sterker heeft belicht; dat zij een nieuw en uiterst praktisch hulpmiddel der geloofsprediking de medische missie — door het optreden van de bekeerlinge Dr. Margaret Lamont en haar lezing

over het instituut, Alma Redemptoris Mater" aan ons Roomsche volk heeft bekend gemaakt.

Moge de vruchten van deze A. M. A. vele en blijvende zijn.

Th. M. P. BEKKERS, M.

MISSIETENTOONSTELLING-HERINNERINGEN.

Een tongbrekende zelfstandige naamwoordenkoppeling, die echter juist om de remmende vorm, waaronder de idée-vlotheid schuilt, een beeld geeft van hetgeen den missionaris na een missietentoonstelling bijblijft.

Een groote stoffige zaal waarin tobbende missionarissen, gebogen over kisten en onoogelijke pakken. Ze zijn geen acrobaten van beroep. Een heele toer dat buigen.... neen, dat weer oprichten.

Een dooreenzaaiing van allerlei voorwerpen. Als we het maar eerst uit de kisten hebben: Hamer, asjeblief, spijkers, 'n ladder. O die ladder! ze komt. Waar nu ophangen? En waarom eerder dat voorwerp dan een ander? Het hangt. De wiegelende ladder af. Goddank, weer vasten grond onder de voeten. Zal het nu zoo goed zijn? Die voorwerpen dienen eigenlijk meer om de zaal aan te kleeden. Maar ze is aangekleed. Smaakvolle menschen hebben er op gestudeerd om ze in zulk een feest-tooi en niet in een andere te steken. Een chipolata-puddingkleur die doek daar, zegt een der kundigen. Kijk, zoo denkt de missionaris met zijn bonte Oostersche kleurenmengeling voor den geest, ik had ze juist daar gehangen wijl ze... Die doek er af. Wat nu? Een sabel, een schilderij? Welk idee heeft den deskundigen zaalbekleeder geleid? Eens rondkijken, een algemeenen indruk van de zaal trachten te krijgen. Mag ik de ladder even hebben? Hebt je een lange dunne spijker voor me? Punaisen houden niet....

Alles hangt en is uitgestald. Even kijken bij anderen. Toch mooier, daar. Hier anders. Hoe anders? Och, waarom? Het hangt en het staat.

Alles is netjes uitgestald, onbesmet, in afwachting van belangstellende bezoekers.

Dienstpersoneel met enorme vegers. Zij kijken alleen naar den vloer. Wolken van stof, want ziet U, aanstonds is de officieele opening.... Daar is er al een. De zaal moet schoon zijn. "Dat mos nou niet maggen." hoor ik een oud-missionaris de burgers van de straat nazeggen.

Och, kleinigheden die het hooge ideaal van de missie niet zullen wegnemen. Langzaam stroomen de menschen binnen. Pater wat is dat? Een pijp. Rooken de Chineezen er uit? Ja, anders zou het geen pijp zijn. En dat? Een kleedje. Dragen ze dat? Ja, maar het kan niet om. Wacht maar even, ik zal het eens aandoen. Hé ja, Pater, doe het eens aan Mijnheer een pakje cigaretten? Dank u, ik ben voorzien. Dame: Chocolade? 't Is alles voor de missie. De Pater staat met zijn kleedje om. Kijk Pater, zijt gij dat! 't Is lang geleden dat ik U zag. Hebt ge niets van mijn broer gehoord?

Hij is toch in Uw Missie! Ja, maar in een andere streek, op een paar honderd uren verder. Gingt ge hem nooit eens opzoeken? Pater, wat is dat voor een raar ding? Dat, dat is.... Pater, hebt ge geen prentje voor me? Jan, jongen zou je ook geen missionaris willen worden? Jan kijkt zijn oogen uit naar dien Pater, voor hem een halven wilde. Mijnheer vertel me toch eens, wat is het eigenlijke werk der Roomsche zendelingen? Doen ze net als de onzen? Worden ze voor de zending bepaald opgeleid? En ik zie hier Paters — zoo noemt U ze immers, — in het zwart, in het bruin, in het wit, zijn dat nu allemaal Roomsche zendelingen? Mijnheer, ik zou U gaarne antwoord geven op uw vragen. Wil me het groot genoegen doen om morgen in het stille uur zoo vóór drieën terug te komen, dan kunnen we daar eens over praten. Pater, gaat ge weer terug naar de missie? Neemt ge dan dat alles weer mee? Pater, kan ik niets koopen van al die rare dingen? 't Zou wel leuk zijn, thuis, zoo'n apenvel voor de kachel. Pater, waar kan ik een boekje krijgen over de missie? Pater...

Sluiten, Dames en Heeren, sluiten!

Missionaris rust en slaapt en droomt. Heel de wereld dwarrelt voor zijn verbeelding. Zwarten en Chineezen gaan arm in arm. Boven hen uit de vreeselijke man uit de Key-eilanden met varkenstanden in zijn neus. Hooger nog, landkaarten, zeeën van Oost-Indischen inkt en gele en rose vlakken. Missionarissen van China, van Indië, Hollandsche missionarissen. Hollandsche? toch missionarissen als alle andere.... Pater 't is tijd.

Vandaag weer feest voor oog en hart in de tentoonstelling-zaal. Heer, zegen het werk.

In de sacristie een misdienaar fel aangekleed. Hij moet den missionaris dienen. In een onbedwongen plaatselijk Latijn vertelt hij aan den priester zijn mede-ingang naar het altaar des Heeren. De missionaris heeft zijn schuld beleden en luistert, naar de eigenaardige beademing door misdienaar, van God's lieve heiligen. Vooral de aartsengel Michaël komt er scheef voor te staan. Petrum et Paulum, Pater ik ga ook mee, Dominum Deum nostrum.

Wat zegt die jongen? Gaat hij ook mee naar de missie? Misdienaar kucht. Misereatur, de Almachtige, de Algoede erbarme zich over ons zoo nietige werktuigen in Zijn dienst, erbarme zich over zooveel millioenen heidenen en geleide ons tot het eeuwige leven.

Na de H. Mis, voortzetting van de dankzegging met de goede luitjes die naar de tentoonstelling komen kijken en naar den missionaris komen luisteren. De mond vloeit bij hem over van de volheid des harten. Zoete tentoonstellingherinneringen.

J. DE LOUW, Sociëteit der Witte Paters.

Op enthousiaste wijze vierde Groningen zijn missieweek, einde October en begin November. Door de propaganda van een Comité, van zelatricen en Paulisten, door voorartikelen, het geweldige missienummer en de keurige missieklok van Ons Noorden, door het opwekkend woord van de Groningsche geestelijkheid waren alle Katholieken reeds in stemming gebracht en wachtten in spanning op de komende missiedagen.

Een algemeene H. Communie van groot en klein vroeg Gods zegen op het missiewerk en de missieactie, waarover P. Frencken S.J., P. de Louw W.P., P. dr. Geurts S. V. D. en dr. Jan Smit onder alle H. Missen preekten.

Grootsch waren de kerkelijke plechtigheden, het Lof in St. Martinus en de plechtige Hoogmis in St. Joseph, door den Apost. Prefect der Kleine Soenda-eilanden, Mgr. Noyen S.V.D., gecelebreerd, "die zich in den hemel waande".

Voor uitverkochte zalen spraken de missionarissen en verluchtten hun boeiende voordrachten met lichtbeelden, die alleen in de "Harmonie" wegens defect aan de leiding mislukten. Fijne muziek bracht afwisseling en het vlammende woord van Mgr. Noyen, die met den voorzitter van het diocesane comité, pastoor R. Janssen van Utrecht, den Eere-voorzitter van het Gron. Comité, past. Deken Eppink en dr. Jan Smit (op zijne wijze een missiekoffertje demonstreerend), de vergaderingen achtereenvolgens bezocht.

's Middags juichten de kinderen bij de heerlijke lichtbeelden en op I November was 's avonds de groote harmoniezaal "propvol": 1540 stoelen waren bezet, een honderd mannen moesten zich met een staanplaats vergenoegen en velen wilden er nog gaarne in, maar konden en mochten er niet meer in.

Deken Eppink sprak een echt priesterlijk inleidingswoord, dat insloeg door zijn waarheid; de spreuk: "Geloofd zij J. Chr." is en moet zijn het "Leitmotiv" van iedere actie van den waren katholiek, vooral van de missieactie. Na een enthousiast zingen van "Roomschen dat zijn wij", begeleid door een keurig strijkje, werd door Prof. Smit een groet aan Groningen gebracht en ingeleid een tooneelstukje, dat door eenige meisjes allerliefst werd gespeeld. De Eerw. Zusters en de Dames Otté en Reinhard hebben wel succes gehad van haar vele moeite. Dan sprak Mgr. Noyen woorden die in de ziel grepen, over zijn eigen missieleed en missievreugde, over zijn lijden en zijn succès en de vreugde van zijn hart, dat Nederland zoo meeleefde met de missionarissen; de lente was aangebroken voor de heidenlanden, waar het bovennatuurlijke leven ging opbloeien. En de Rotterdamsche nachtegaal Mevr. Annie Reballio-Siewe zong met haar prachtsopraan, begeleid door den heer J. Ponten, eenige lenteliederen, zong van het opbloeiende leven in de natuur. Daarna sprak p. Borromoeus O. F. M. en bewees met pakkende voorbeelden en prachtige tegenstellingen en gloeiende geestdrift, waarom missieactie plicht was van elken katholiek en hoe de missieactie moest gevoerd worden door gebed, roepingen en geld. Dat zijn woord was ingeslagen, bewezen de volle hoeden en schalen na de vergadering : f 2000.35 waren bijeengebracht voor het stichten van een studiebeurs voor een Groningsch missionaris.

Waarlijk Groningen toonde zich de missiestad, en staat niet alleen op de landkaart bovenaan.

Naar aanleiding van de prachtige en krachtig klinkende "Groninger Missie-klok" mocht *Ons Noorden* volgend schrijven uit Rome ontvangen:

Rome, Paleis der Propaganda, November 1920.

Hooggeachte Heer Directeur,

Zijne Eminentie Kardinaal W. M. van Rossum draagt mij op UEd. hoogstdeszelfs hartelijken dank te betuigen voor de toezending van het zoo keurig uitgevoerde programma der Missiedagen. Zonder twijfel heeft dit programmaboek véél bijgedragen tot welslagen dier dagen en zal het, niet het minst ook om zijn keurig uiterlijk, bewaard worden als een schoone herinnering en aldus medewerken om de indrukken en de lessen der Missiedagen levendig te houden en altijd nieuwe vruchten te doen voortbrengen. Het heeft Z.Em. zéér verheugd in dit programmaboek te hebben kunnen lezen, hoezeer Groningen de belangen der Missies voorstaat en dit vooral ook doet door in het zoo nuttige, ja voor de instandhouding en ontwikkeling der Missiebeweging noodzakelijke Tijdschrift: "Het Missiewerk" licht en voedsel te zoeken voor den Missieijver.

Zijne Eminentic zegent U, weledele en hooggeachte Heer Directeur, alsmede Uw zoo hoogst gewichtig werk voor de instandhouding, directie en redactie van "Ons Noorden" en bidt den goeden God dat Hij Uwen arbeid moge doen gedijen voor het tijdelijk en eeuwig geluk van velen.

Met ware hoogachting

UwEd.'s dw. dr. in Christo,

JOS. MARIA DREHMANNS, C.s.s.R., Secretaris.

In Den Haag had 4 November een propagandavergadering plaats voor ons tijdschrift Het Missiewerk. Door den propagandistischen arbeid van "De Katholieke Garde" waren een duizend Katholieken te zamen gekomen in de groote zaal van den Dierentuin. De leerlingen van het Lyceum voerden keurige dansen uit. P. Aug. Bulters O.F.M. sprak over katholieke missieliefde en Dr. Jan Smit over verdieping van onze missiekennis, opdat de missiebelangstelling blijvend zoude zijn. De redevoeringen werden afgewisseld door keurig vioolspel met pianobegeleiding. Er werden een 80 nieuwe abonné's aangeworven.

Z. D. H. Mgr. A. F. Diepen, Bisschop van den Bosch, heeft na de dienstreis ter Apostolische Visitatie van Denemarken, Zweden, Noorwegen en Finland met instemming van Z. E. Kardinaal van Rossum, Prefekt der H. Congregatie tot Voortplanting des Geloofs, in het Bisdom den Bosch een Gebedenverbond opgericht ter bekeering van bovengenoemde landen.

In een herderlijk schrijven aan zijn Geestelijkheid zegt Z. D. H.:

"Teruggekeerd van de Ons door Z. H. Benedictus XV toevertrouwde Apsotolische Visitatie van Denemarken, Zweden, Noorwegen en Finland en begaan met den nijpenden geestelijken nood dier Noordelijke missielanden, hebben Wij, met instemming van Zijne Eminentie Kardinaal van Rossum, den Prefekt der H. Congregatie voor de Voortplanting des Geloofs, besloten,

ook in Ons bisdom een Gebedenverbond op te richten voor de bekeering dier van Ons H. Geloof nog schier geheel vervreemde volkeren.

Dankbaar voor de algemeene en werkdadige deelneming en medewerking die Wij bij Onzen Missiearbeid, zoo van priesters en religieuzen, als van leeken, in geheel Ons Bisdom mochten ondervinden, noodigen Wij hen dringend uit met Ons die arme Missiën te blijven steunen en gedenken. Wij vertrouwen dan ook dat het daartoe door Ons opgericht Gebedenverbond zich in de krachtige medewerking van zeer velen onder hen zal mogen verheugen en stellen dit Gebedenverbond onder de bescherming der Zoete Lieve Vrouw en der H.H. Patronen van die arme Missielanden.

Het moge aldus van Jezus' Goddelijk Hart de verhaasting van hun terugkeer tot Zijne Heilige Kerk verkrijgen. Het moge ook Apostelen verwekken, zoo noodig om aldaar het geloof te prediken, en weldoeners om de Missiën de onontbeerlijke stoffelijke middelen te verschaffen. Het moge voor die arme verdwaalden 's Heeren licht en kracht verkrijgen om den hun vaak zoo moeilijken terugkeer tot het Heilig Geloof hunner vaderen door te zetten.''

Z. D. H. geeft dan de volgende regelen:

Het Gebedenverbond voor Scandinavië heeft ten doel door gebeden, goede werken en aalmoezen mede te werken tot behoud en uitbreiding van het H. Geloof in Denemarken, Zweden Noorwegen en in Finland.

Alle geloovigen kunnen lid worden van deze Vereeniging. Zij verplichten zich dagelijks ten minste één Wees Gegroet te bidden voor de bekeering der volkeren in genoemde landen woonachtig. Zij worden tevens aangespoord nu en dan de H. Communie voor de bekeering dier volkeren op te dragen en door het bijeenbrengen van vrijwillige aalmoezen in het onderhoud der Missionarissen in en de verdere behoeften dier Missielanden te helpen voorzien.

De Patronen van deze vereeniging zijn:

De Allerheiligste Maagd Maria, onder den titel van "de Zoete Moeder"; de H. Paulus, de apostel der volkeren; de H. Ansgarius, bisschop en belijder O. S. B., apostel der Scandinaviërs; de H. Kanuut, koning van Denemarken en martelaar; de H. Olaf, koning van Noorwegen en martelaar; de H. Brigitta van Zweden, weduwe; de H. Henricus, apostel en eerste bisschop van Finland.

De Zetel der Vereeniging is gevestigd in het Instituut voor Doofstommen te St. Michiels-Gestel.

Aan het hoofd der Vereeniging staat Z. D. H. de Bisschop van Den Bosch. Deze benoemt een diocesaan Directeur, die als zijn vertegenwoordiger optreedt.

In elke parochie en in elk gesticht kan de tijdelijke pastoor of rector eene afdeeling der Vereeniging oprichten, die dan door hem geleid en verzorgd wordt.

Z. D. H. de Aartsbisschop van Utrecht heeft aan den Weleerw. heer Th. A. Smit, pastoor te Groenlo, op zijn verzoek om gezondheidsredenen eervol ontslag verleend als directeur van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs in het Aartsbisdom en als voorzitter van het Utrechtsche Missie-Comite, en heeft

in zijne plaats tot beide ambten benoemd den Weleerw, heer R. J. A. Janssen, pastoor van St. Jozef te Utrecht.

We mogen zeker wel een hartelijk woord van dank spreken voor alles, wat pastoor Smit gedaan heeft voor den bloei van de missieactie in Nederland, vooral in het Aartsbisdom. Hij is de groote, stille stuwkracht van de beweging geweest in de laatste jaren.

De Afdeeling van het *St. Franciscus-Xaverius Liefdewerk* te Warmond kon aan de Ned. Missionarissen uitkeeren f 4700.—, de afdeeling te Hoeven f 4275.—.

DUITSCHLAND.

Naar uit verschillende berichten in de dagbladen valt op te maken, schijnt Engeland zijne uitsluitingspolitiek voor de centrale missionarissen eenigszins te gaan verzachten. Wanneer de autoriteiten in de verschillende missiegebieden daar geen bezwaar tegen hebben, zou Engeland zich tegen den terugkeer niet meer verzetten.

Het gevolg hiervan is dat het odium der uitsluiting nu op de gouverneurs der koloniën valt, en indien bewilliging komt, het zeer lang duurt voordat een pasvisum verkregen wordt.

In aansluiting hiermede, publiceeren wij het volgend schrijven, dat in ons bezit kwam:

"Een onzer Oostenrijksche missionarissen, die juist voor den oorlog op vacantie was uit zijne missie in Sarawak, den onafhankelijken staat in West-Borneo, en kerkelijk behoorend tot de Prefectuur van Labuan en N.-Borneo, kon destijds niet naar zijne missie terugkeeren, en zou zelfs nu dat niet kunnen, daar hij behoort tot het Oostenrijksch gebleven gedeelte van Tirol. Mgr. E. Dunn, zijn Prefect, had echter eenigen tijd geleden een verzoekschrift geschreven aan Z. E. Kardinaal van Rossum om den terugkeer te verkrijgen van bedoelden missionaris. Z. E. zond de zaak door aan den Kardinaal-Staatssecretaris, en deze aan den Britschen gezant, en na eenige maanden kreeg de missionaris de vereischte visa op zijn Oostenrijksch paspoort om via Engeland en de Britsche havens op een Engelsche boot naar zijn Missie te mogen terugkeeren. Zijn verzoekschrift was vergezeld van de permissie van den Rajah van Sarawah om terug te keeren, zoodat niets zijn hervatting van het missiewerk in den weg staat. Nog een ander Oostenrijksch missionaris hoopt binnenkort op dezelfde wijze te kunnen terugkeeren."

AMERIKA.

Naar aanleiding van de weer besproken studenten-organisatie voor de missiën "The Crusade", kan nog worden gemeld, dat op het laatste congres besloten werd een afdeeling der vereeniging te stichten in elke inrichting voor bijzonder hooger onderwijs, in geheel het land. Daaronder komen dan ook de organisaties van katholieke studenten aan de Staatsuniversiteiten. Ook werd het plan gemaakt aan in al de collegebladen van het land een kolom beschikbaar te houden voor missiekennis en missienieuws.

In het voorjaar van 1921 zal te Maryknoll het nieuwe gebouw voor het Missie-Seminarie gereed zijn. Het wordt ingericht voor 300 studenten en belooft een passend monument te worden van Amerikaanschen missieijver.

IERLAND.

Wederom brengt Ierland een edel offer aan de verbreiding van het ware geloof, waarvan dat volk een der getrouwste zonen is. Zestien jeugdige priester-Missionarissen zijn op weg naar Zuid-Nigeria. Zij behooren tot de Congregatie van den H. Geest, en zij gaan de ledige plaatsen innemen der zestien missionarissen van diezelfde Congregatie, die zoo noodlottig zijn omgekomen bij de ramp der "Afrique" in de golf van Biscaye.

MISSIEKRONIEK.

AZIË.

CHINA.

China en het verre Oosten is en blijft het land met de onmiddellijke groote toekomst voor onze tegenwoordige missieactie. Daar staat nu de oogst klaar om binnengehaald te worden: het millioenenvolk zoekt naar een nieuwen godsdienst, en dat hebben dan ook de Protestantsche zendingsgenootschappen ten volle begrepen, die met hun millioenen en hun modern-toegeruste zendelingen het Oosten als het voornaamste veld van hun arbeid hebben verkozen.

De Katholieke Kerk wendt ook alle middelen aan om dezen bij uitstek gunstigen tijd voor het Oosten rijkelijk te benutten. De zending van Mgr. de Guébriant had mede tot doel uit te zien naar nieuwe middelen om het groote getal der Chineezen binnen te leiden in den waren schaapstal, en als machtige factoren daartoe zullen helpen: de intensiever beoefende opleiding van inlandsche geestelijken, een sterke toename zoowel in hoeveelheid als gehalte der scholen, en mede ook de z.g. medische missie, waarvoor Mrs. Margaret Lamont zulk een geestdriftige propagandiste is.

Volgens 't laatste jaarverslag van den ca'andrier annuaire bedraagt het aantal katholieken in China 1956205. In 't afgeloopen jaar 1919 was de aanwas 30157, Macao excl.; terwijl vóór den oorlog het jaarlijksch cijfer der bekeerden drie keer grooter was.

De redenen, die hiervoor kunnen gelden zijn van zeer verschillenden aard, en de vermindering doet zich ook niet in alle vicariaten gevoelen. Griep en oorlog zijn er zeker niet vreemd aan geweest; doch Mgr. Timmer, in het begeleidend woord dat hij zijn verslag toevoegt, meent reden te hebben te kunnen hopen, dat de vermeerdering weer haar normalen loop zal gaan volgen.

Ook het getal Europeesche priesters verminderde in 't laatste jaar tot 37. De inlandsche geestelijkheid is echter met 30 vermeerderd. Het totaal der priesters bedraagt thans 1372 Europeesche (waaronder enkele Amerikanen) en 936 inlandsche priesters. Alhoewel deze getallen op zich zelf genomen zeer verblijdend zijn, is 't aantal priesters toch volstrekt ontoereikend voor 't reuzenrijk met zijn 400 millioen bewoners, zoodat op elken missionaris meer dan 170000 heidenen komen.

Dat er in China toch wel werkelijk iets verandert, blijkt uit het volgende schrijven uit Oost-Mongolië:

De plichtplegingen zonder eind en de hoogdravende titels zijn met het keizerrijk verdwenen.

Vele pagoden of afgodentempels worden gebruikt voor scholen of voor kazernes der burgerwacht. Confucius, wiens "seu chou" (de vier boeken) gedurende duizenden jaren het klassieke schoolboek geweest is, heeft veel van zijn gezag ingeboet.

Een goede vooruitgang is de post, die in alle plaatsen van eenige beteekenis werd opgericht. Met voldoening heb ik bevonden, dat vele der voornaamste ambten bij post en telegraaf door katholieken bekleed worden. Een bewijs voor de degelijkheid van ons onderwijs!"

De politieke toestand in China is thans zeer ingewikkeld. Behalve de scheiding van het Zuid-westen, van het wettelijke bewind, is er thans ook scheuring in de partij van het noorden gekomen. Een club "Anfu" geheeten, die zeer met Japan bevriend is, heeft aan het hoofd M. Toan-Ki-sjoei. Dit heerschap was de ziel van de revolutie in 1911, heeft later twee presidenten laten vallen enz. Sinds twee jaar was hij niet aan het hoofd van het ministerie. Sinds een maand is hij door drang weer minister-president geworden, en terstond liet hij door den President een decreet onderteekenen, waardoor twee generaals: Woe-Pei-fu, en Tchao-Kwen, zijn politieke vijanden, geschorscht werden.

In plaats van hun ambt neer te leggen, mobiliseerden zij hunne legerafdeeling, en stormden op Peking aan. Tusschen Peking en Tien-tsin ontmoetten zij het leger van Toan-Ki-sjoei, dat door hen gedeeltelijk omsingeld en verslagen werd. Gevolg: Toan-Ki-sjoei moest zich tot beschikking van zijn politieke vijanden stellen. Zijn ministerie treedt af. Doch de politieke partij "Anfu" blijft nog sterk in andere provinciën: daarom vraagt men zich af, wat er gebeuren zal. Indien Woe-Pei-fu etc. die club door het geheele land wil kort-wieken, dan zal hij nog een lastig karwei hebben en dat kan met groote onlusten gepaard gaan.

Beide partijen hebben met Godsdienst niets te maken, en ze hebben de verzekering gegeven, dat de vreemdelingen er niet onder te lijden hebben.

Een factor voor bekeering, die in China nog meer mocht kunnen worden aangewend, is het werk der *Roomsche Pers*. Jammer genoeg zijn de Protestanten ons op dit gebied weer de baas. Een kath. missionaris zeide, dat de Methodistische drukkerij in Shanghai alleen meer boekwerken op de markt bracht, dan alle kath. missie-drukkerijen samen. De Bijbelgenootschappen gaven in 1915 6211000 Bijbels en deelen van den Bijbel uit; van den kleinen

Katholieken Catechismus, — het meest verspreide Katholieke boekje — werden 2.000.000 deeltjes verspreid. De Chinees heeft in 't algemeen een groote achting voor 't gedrukte en geschreven woord. Daarin ligt dus wel een gevaar : de protestantsche Bijbeltjes worden hier niet als "schoenzolen" gebruikt. Er is in China slechts één katholiek dagblad van groote beteekenis.

Zijn in 't algemeen de toestanden in China bevredigend, voor Su-Tchuen is dit niet het geval.

Mgr. Fayolle schrijft: Al m'n districten hebben te lijden gehad tengevolge van de ploitieke beroeringen dezer laatste maanden.

Den 12en Januari werd Pater Dubois te Tsing-yuanhien op een wreed-aardige wijze mishandeld.

Te Kuen-lien-hien had P. Tchen de eene moeilijkheid na de andere. De toestand werd ten laatste zóó gespannen, dat hij zich genoodzaakt zag, zijn twaalf scholen te sluiten.

Op reis om eenige confraters te bezoeken werd Pater Mathern op een geweervuur onthaald; twee zijner reisgezellen werden in zijne tegenwoordigheid neergeschoten.

In het district Tie-nli-tchang zijn de overrompelingen aan de orde van den dag, zoodat de Christenen de wijk genomen hebben in holen en grotten van het gebergte.

Toch zijn er in 't afgeloopen jaar meer bekeeringen dan verleden jaar: het aantal communiën is van 15,667 tot 16,797 toegenomen; dat der volwassen doopelingen van 1696 tot 2673.

Intusschen had te Woetsjang een vergadering plaats van 8 bisschoppen en 32 missionarissen, behoorende tot 9 congregatiën van verschillende nationaliteit. De vergadering was belegd ter viering van het eeuwfeest van den Gelukz. Fr. Régis Clet, en tevens ter beraadslaging over de middelen om voor den met het bloed van zooveel martelaren gedrenkten bodem van China de onlangs verschenen hoogst belangrijke pauselijke Encycliek over de Missiën zoo vruchtbaar mogelijk te maken.

Deze vergadering had plaats onder voorzitterschap van Mgr. de Guébriant, Apostolisch-vicaris van Kanton en apostolisch visitator van China, die zich een volijverige voorstander betoont voor de opleiding van inlandsche geestelijken. Groote hulp verleent hij daartoe door het oprichten van gewestelijke Seminaries waar de staat van het onderwijs hooger zal worden opgevoerd. De bestuurders zullen in hun maatregelen grooter vrijheid van handelen krijgen en de personen die het bestuur vormen, zullen verminderd worden tot een kleiner aantal, met zorg gekozen en alleszins bevoegden.

Deze maatregelen tot deugdelijkheid en eenvormigheid in de inrichtingen tot opleiding der inlandsche geestelijken, zal daarenboven nog een aanmerkelijke vermindering van uitgave meebrengen,wat ook van allergrootst belang is.

JAPAN.

Misschien zal menigeen onzer aan overdrijving denken, als er beweerd wordt,

dat de katholieke missionarissen vaak honger moeten lijden, omdat zij de noodige middelen niet hebben om zich behoorlijk te voeden.

Ooggetuigen zijn er om zulk een vermoeden te weerspreken en onze bewering meer dan te bevestigen. Zoo de H. E. Vicaris-Generaal van Tokyo, Fr. Cadilhac die schrijft:

"Wij vonden in het bisdom Hakodate uitstekende christenen, goed georganiseerde parochies en ijverige missionarissen, maar hoe verzwakt waren deze laatste naar het lichaam. Gevraagd naar de oorzaak daarvan moesten zij antwoorden, dat zij niet genoeg te eten hadden en in werkelijkheid langzaam van gebrek omkwamen".

En toestanden als in Hakodate bestaan voor onze Missionarissen in vele andere streken. Wie zou niet gaarne een offertje brengen om zooveel gebrek te verzachten?

INDIË.

Naar de "Catholic Herald of India" mededeelt, is het aantal Katholieken in Voor-Indië sinds 1885 verdubbeld.

In 1885 telde Voor-Indië 24 vicariaten met 1413345 katholieken; op 1 Jan. 1920 42 diocesen met ruim 2 800 000 katholieken. In 1885 waren er 1358 en in 1920 2854 priesters.

Overal maakt zich het streven naar onafhankelijkheid bemerkbaar, vooral ook te Madras, waar een aantal katholieken medezeggingschap bij de bezetting der onderscheidene kerkelijke posten voor zich opeischten. Het totaal katholieken beloopt in de aartsdiocees 56970 en 250 katechumenen In 1919 werden in 't geheel 5467 gedoopt, waarvan slechts 563 volwassenen. In Haidarabad werden 2090 volwassenen gedoopt; het totaal katholieken bedraagt 26.043. De aartsdiocees Calcutta verloor 25 missionarissen. Nauwelijks een vierde der verlaten posten kon door nieuwe missionarissen bezet worden.

In Madras, de bisschopstad van Z. D. H. Mgr. J. Aelen wordt van 13—16 Januari het eerste Mariaansche Congres voor Br.-Indië, Burma en Ceylon gehouden. Het Congres wordt gepresideerd door Mgr. Aelen en den bisschop van Trichinopoly, terwijl in het Comité 1 Patriarch, 8 Aartsbisschoppen en 29 Bisschoppen zitting hebben.

Men weet, dat ten gevolge van den wereldoorlog de meeste *Duitsche missionarissen* hun bloeiende missiën hebben moeten verlaten. Andere werklieden moeten komen in 's Heeren wijngaard, maar waar ze te vinden? Voor alle missie-ijveraars blijft dit aanvullen van treurig openvallen plaatsen een belang in dagelijksch gebed aan God aan te bevelen.

In Britsch-Indië werden bereids prachtige Duitsche missies aan de Amerikaansche Jezuïeten toevertrouwd. De Jezuïeten van de provincie Maryland-New-York hebben de missie van Bombay overgenomen. Deze missie bevat o. a. het Xaverius-College met 820 studenten, de St. Xaverius-High-School met 1100 leerlingen, en de Maria-High-School voor Europeanen met 250 internen en 325 externen. Al deze scholen liggen in de stad Bombay. Dan

moeten ze nog verzorgen het St. Stanislaus-Instituut te Bandra met 600 leerlingen, internen en externen en de St. Patrick-High-School te Karachi met 380 externen. Behalve de missie van Bombay hebben deze Paters nog het aangrenzend diocees van Poona als werkkring gekregen.

In de missie van Bombay waren de Duitsche Jezuïeten sinds 1885 werkzaam. Hoe hard moet het voor hen geweest zijn dit arbeidsveld te verlaten, ook al werd de verzorging aan goede handen toevertrouwd! Zulke offers worden door God niet vergeten!

Nog andere Amerikaansche Jezuïeten hebben een gedeelte van Brtisch-Indië als missie-terrein gekregen. Bij mot upropriovan 10 September 1919 heeft Z. H. de Paus het bisdom Patna opgericht en het missiewerk van dit diocees aan de Paters der provincie van Missouri opgedragen. Tot aan den oorlog was dit een missie der Paters Capucijnen van Tirol. Hun heilige bisschop, Mgr. Athanasius Hartmann (gestorven in 1866 aan de cholera) had ondanks groote moeilijkheden hier een bloeiende missie gevestigd. In 1846 telde de stad Patna slechts 4 practiseerende Katholieken: thans is zij de hoofdstad van een bisdom!

De bisschop van Mangalore heeft de voldoening gesmaakt een goed aantal inlandsche priesters te mogen wijden, en dientengevolge heeft zijn missiegebied zich ontwikkeld op een wijze als niet mogelijk ware geweest als hij alleen Europeesche priesters had gehad. Hij schrijft onder meer: "In het afgeloopen jaar heb ik niet minder dan vijftien nieuwe staties opgericht, en nog drie nieuwe heb ik in voorbereiding. In December schenkt mijn Seminarie mij wederom zes nieuwe priesters en ik ben bezig de nieuwe arbeidsvelden voor hen af te bakenen. Maar hebt ge wel eenig begrip wat daarvoor noodig is? De aankoop der terreinen, het bouwen van een kerk, school, woning voor den priester, en het verder benoodigde geven mij even zooveel zware rekeningen in handen; en, hoe hard het ook valt, de bisschop moet wel den bedelstaf ter hand nemen, en goede weldoeners zoeken, die hem helpen zijn rekeningen betaald te krijgen."

In de missie van Ajmer, Ragputana-district, wordt voor de inlandsche vrouwen een uitnemend werk verricht door enkele zusters, behoorende tot de derde orde van St. Franciscus. De Eerwaarde Overste, Moeder Maria Matilda beschrijft het lofwaardig streven harer zusters en vraagt om ondersteuning om haar pogen te doen slagen, haar oproep wordt ondersteund door de bisschop van Ajmer. Zij beijveren zich namelijk om onder de inlandsche meisjes roepingen te ontwikkelen voor het religieuze leven. Inderdaad Indië zal alleen bekeerd worden als de werklieden spruiten uit den eigen bodem. Daarom moet ieder hopen dat deze ijverige zusters zoo in haar nederig pogen mogen slagen en daardoor een klein maar vruchtbaar aandeel mogen hebben in de verbreiding van Christus' koninkrijk.

PHILIPPIJNEN.

De R. K. Kerk heeft op de Philippijnen heerlijk gebloeid. Van de meer dan 11 millioen zielen tellenden Archipel zijn 9 millioen katholieken, doch

helaas wordt het geloof aanmerkelijk minder. Reden hiervan zijn de schreeuwende Priesternood, welke noch door inlandsche geestelijken, noch door vreemde missionarissen op voldoende wijze wordt gelenigd, de protestantsche zending, het schisma van Aglipay, en vooral de hier alles beheerschende schoolkwestie.

In het geheel zijn volgens het Catholic Directory 713 wereldgeestelijken en 513 ordensgeestelijken met de geestelijke verzorging belast. De zes seminaries leveren slechts enkele kandidaten voor het priesterschap, wat wel te begrijpen is, als men bedenkt dat het den meesten Philippijnen aan hooger Idealisme schort, en het leven voor den landspastoor er een is van inspannend werk en vaak nijpende armoede. Daarom voelen de jongelui meer voor goed bezoldigde civiele betrekkingen en staan de seminaries leeg. Ook vergt het priesterlijk ministerie den strijd aan te binden tegen de volgelingen van Aglipay en de Protestantsche zendelingen, waarvoor velen te vrede- of beter gezegd te rustlievend zijn.

Het schisma van Aglipay, dat met de leuze: "De Philippijnen voor de Philippinos" op de nationale hartstochten werkt, en door de vrijmetselarij gesteund wordt, heeft slechts invloed door het gebrek aan Priesters. De goedgeloovige bevolking ontvangt nog liever de Sacramenten van zulk een aappriester (zoo noemt men hen, omdat zij zonder eenige geldige wijding, den katholieken priester in alles naäpen, dan in het geheel niet). Waar men echter het volk beter kan inlichten en tactvol weet op te treden is Aglipay's invloed grootendeels te fnuiken.

De Protestantsche zending werkt met ontzettend kapitaal, zoowel levend als niet. De cijfers hiervan zijn gewoon ontstellend: In Narcaban, een stad van 23.000 inwoners, is één priester werkzaam, terwijl de inwoners op enkele uitzonderingen na, allen katholiek zijn. In dezelfde plaats werken echter 26 methodisten. Dezelfde gegevens bereiken ons over Caudon. Door oprichting van prachtig-ingerichte hospitalen, door armenapotheken, door massapropaganda van allerlei geschriften, tracht het Protestantisme invloed te winnen. Gelukkig echter is het Protestantisme te koud, te weinig zeggend voor den Filippino. Hij houdt nu eenmaal van uiterlijkheden, van pracht en praal bij godsdienstige plechtigheden, en dat alles kan hem het starre Protestantisme niet bieden.

De grootste vijand der Philippijnsche Kerk is de neutrale Amerikaansche school: de kinderen worden er zonder godsdienst opgevoed, en het resultaat dier scholen is een verwaande, ongezeggelijke, ongeloovige jeugd.

Daarom is de schoolquestie het voornaamste vraagstuk in de Philippijnen, want naast de openbare school moet de bizondere school worden opgericht. Dat dit een zware last oplevert voor de geestelijke overheden zal wel niemand verwonderen, wanneer men bedenkt dat de openbare school prachtig is ingericht en gratis onderwijs en leermiddelen aan de hand doet, terwijl het bizonder onderwijs geen cent ontvangt en toch hiertegen moet kunnen concureeren.

De Philippijnen kunnen weer een heerlijk Roomsch land worden, maar dan zijn eerst noodig, flinke, eerbiedafdwingende scholen op het platteland, meer inlandsche priesters, en een degelijke pers, om het logenwerk doeltreffender te bestrijden.

Verschillende orden zijn in de Philippijnen werkzaam. Van de ouderen: Augustijnen, Franciscanen, Dominicanen, Recolletten en Benedictijnen. Dit zijn de in sommige streken zoo gehate "Frailes".

Van de nieuwere orden ontmoetten wij behalve de Jesuïten (op Mindanao) de Paters van Scheut; die zoowel in de provincies als onder de Igorotten werken, de Paters van Mill-Hill op Ho-Ho, en in het bisdom Jaro.

In het diocees Zamboanga arbeiden de missionarissen van het H. Hart (Tilburg) met 34 Paters en 12 broeders. Zij hebben voor hunne 14 scholen de erkenning der regeering weten te verkrijgen, waardoor zij ook beter tegen de neutrale Amerikaansche school kunnen concureeren.

Nog zijn Paters van Steyl zeer vruchtbaar werkzaam in de provincie Abra (Luzon). Door den oorlog werden verschillende hunner, als Duitschers, uitgewezen. Gelukkig mogen zij intusschen wederom op hun vroegere standplaats terugkeeren. Zij zijn ook voornemens in het diocees Vigon de school als groot middel voor versterking der geloofsovertuiging te gebruiken. Zelfs bestaan plannen voor de oprichting van een R. K. High School, apotheek en een aantal lagere scholen.

HET H. LAND.

In Palestina zelve is de bevolking allerminst gediend van de op touwgezette immigratie der Joden. Men had zich ten doel gesteld Joden van verschillende streken naar Palestina te doen vertrekken, zich daar als landbouwers te vestigen en aldus het Salamonische ideaal:,,ieder levend op eigen grond onder zijn eigen vijgenboom en wijnstok", te vernieuwen. Zelfs hebben zich Anglo-joodsche bankconsortia reeds bemoeid met den aankoop van landerijen om deze den Joden in handen te spelen.

De inheemsche bevolking, waarvan de Joodsche slechts een bescheiden deel uitmaakt moet van deze overrompeling niets hebben, en roert zich dan ook terdege om dit onheil te voorkomen.

Overigens blijkt de vestiging van Israelietische colonisten reeds nu een mislukking. De Joden werpen zich liever op den handel dan op den landbouw en om boer te worden gaan ze ook liever niet naar Palestina.

Er is heel wat gebeurd in Syrië de laatste maanden en jaren en heel wat is er gepraat in de kringen der diplomatie, maar het volle licht kwam op den toestand eerst onlangs te vallen. Immers toen Kardinaal Dubois werd benoemd tot aartsbisschop van Parijs, kwam in herinnering, dat Z.Em. een reis had gemaakt in opdracht van den H. Stoel in Turkije en den Balkan maar ook door geheel Klein-Azië en daarover ook mededeelingen had gepubliceerd. Het bleek hieruit hoe Frankrijk, althans het Katholieke Frankrijk, zich schrap zet tegenover Engeland, dat zich als speciale beschermer van het H. Land heeft opgeworpen en het bovendien tegen den zin der bevolking nog aan de Joden uitleveren wil. Zoowel Arabieren als Christenen van elke confessie verzetten zich daartegen, te sterker nu blijkt dat die Joden volstrekt geen vrome pelgrims, doch voor een groot deel zelfs Bolsjewiki zijn.

BOEKBESPREKING.

PRIESTER UND MISSION. Jahrbuch der Unio Cleri pro missionibus in Deutschland. 1920, 4e Jahrgang. Xaveriusverlag, Klosterplatz 8, Aachen.

Een brochure van 140 bladzijden, die een schat van missie-wetenschap inhoudt, zooals de titels der volgende artikelen genoegzaam aanduiden:

De toekomst der Duitsche Katholieke Missiën, een merkwaardige bijdrage van den bekenden Duitschen Missioloog, P. Alf. Väth, S. J.

Het Apostolisch Vicariaat Kartoem tijdens den wereldoorlog en thans, van den Bisschop-Missionaris F. Xav. Geijer.

De Katholieke Missie van Noorwegen, van Z. D. H. Mgr. Fallize. Missieberichten uit Amerika (Zuid-Brazilië en Argentinië).

Rusland. Aus meiner Bolschewistenzeit, van Georg. Tempe, P.S.M. De Islamitische wereld, van Dr. Baemker.

Kunnen wij priesters naar de missies zenden, zonder schade voor het godsdienstig leven in het vaderland? In sprekende voorbeelden toont in die bijdrage de missioloog P. Hermann Fischer, S.V.D. aan, dat juist het ijveren voor de missies en het uitzenden van tal van missionarissen het godsdienstig leven in het vaderland versterkt en het aantal roepingen tot het priesterschap aanmerkelijk doet toenemen. Gewezen wordt o.a. op Holland en Zwitserland, waar sinds de opleving van den missiegeest de Seminaries met 't oog op het toenemend aantal studenten moeten worden uitgebreid, en herinnerd wordt o.a. aan het woord van Zijne Em. Kard. Kopp: "Seit meine Diozese ein Missionshaus hatte, hätten sich die Berufe zum Diozesanklerus nicht gemindert, sondern im Gegenteil gemehrt." De landen, die de meeste missionarissen uitzenden, hebben ook het grootste aantal inlandsche Geestelijken.

Dan volgen twee schoone voordrachten voor Katholieke werkliedenvereenigingen gehouden en op nadrukkelijk verzoek van de toehoorders in 't licht gegeven:

"Christelijk Communisme in de Missies" en "Die religiös-sittlichen Verhältnisse in den Reduktionen." — Verder:

Zaligverklaringsproces van drie Duitsche missionarissen: J. K. Krasz, S.J., A. Hartmann, O.M.C. en F. H. Clandorff, S.J.

Ten slotte volgen nog een mooie Missiepreek voor den 1ste Zondag van den Advent, bespreking van een Missiekalender, waarop voorkomen korte levenschetsen van bekende mannen en vrouwen, die bijzonder voor de uitbreiding van het Geloof hebben gearbeid en daarom door de Kerk op de lijst der Heiligen of gelukzaligen gebracht werden of gebracht zullen worden, eindelijk prachtig statistiek-materiaal over het aantal Katholieken in de verschillende landen enz. enz.

Men ziet het: Een rijke bron voor Missiestudie, een schat van een boekje voor hen, die op de hoogte willen blijven van het missieprobleem, vooral voor hen, die in lezingen of anderszins anderen tot meer missiekennis en vuriger missieliefde willen brengen.

A. HERMUS.

BELEEFD VERZOEK.

Abonnés, die de 2de aflevering van den 1^{en} jaargang van "Het Missiewerk" zouden willen missen, kunnen ons een groot genoegen doen deze aan ons terug te zenden.

IMPRIMATUR.

J. POMPEN, Vic.-Gen.

Buscoduci, die 20 Januarii 1921.

MGR. PETRUS NOYEN

APOSTOLISCH PREFECT DER

KLEINE SOFNDA-EILANDEN

MGR. PETRUS NOYEN †

APOSTOLISCH PREFECT DER KLEINE SOENDA-EILANDEN.

Het bijschrift van het portret hiernaast, met een rouwrand omgeven, wil zijn een woord-ter-gedachtenis van een missionaris "qui strenue laboravit".

Hij werd op 3 September 1870 geboren te Helmond, deed als 14-jarige knaap zijn intrede in het (eenige jaren vroeger opgerichte) Missiehuis van Pater Arnold Janssen te Steil en ontving einde 1893 de H. Priesterwijding in St. Gabriël bij Weenen. Reeds de zomer van het volgend jaar bracht voor hem de vervulling van zijn langgekoesterden wensch; hij kreeg van Pater Janssen zijn benoeming voor de missie van Zuid-Sjangtoeng in China (Mgr. v. Anzer).

Na den dood van den Stichter der Congregatie te Steil in 1899, werd Pater Noijen — tegelijk met den Provinciaal der Missie, pater Vilsterman uit Zwolle — door zijn confraters naar het Generale Kapittel afgevaardigd. De nieuw-gekozen Algemeene Overste Pater N. Blum belastte hem hier weldra met de oprichting van een afzonderlijk Missiehuis (te Uden) voor zijn jaarlijks toenemende Nederlandsche aspiranten. — Twee jaren was Rector Noijen nu in de weer om een solieden grondslag voor dit huis te leggen en dan zoo spoedig mogelijk naar zijn Missie terug te keeren.

Intusschen had de Generaal Pater Blum reeds onderhandelingen aangeknoopt met Mgr. S. Luypen, Apost. Vicaris van Batavia, aangaande de overdracht van het eiland Timor aan de nieuwe Nederlandsche afdeeling zijner Congregatie. Nauwelijks waren deze regelingen voltrokken, of Pater Noijen — door zijn Overste met de opening dezer nieuwe Steilermissie belast — riep aan zijn jonge stichting en haar hoopvolle jeugd het "Vaarwel" toe, of beter gezegd — want al wat hij op dat overgetelijke afscheidsfeest te zeggen

had, klonk uit in die geestdriftige woorden — een "Tot weerziens,

jongens, in Indië!"

Op Timor begon hij zijn werkzaamheid met een onderzoekingsreis dwars door het eiland, met het doel, de plaatsen te bepalen, die aanstonds door zijn missionarissen moesten bezet worden. Veel spoediger dan men denken of vermoeden kon, volgde nu — op zijn raad en aansporing — het contract der Congregatie van Steil met de Sociëteit van Jezus, omtrent de overname ook van de schoone, bloeiende en aan de Paters Jezuïeten zoo dierbare Missie van Flores aan de Paters van Steil. In dat contract werd besloten, alle Missionarissen der Sociëteit op Flores tot uiterlijk 1920, te vervangen door priesters van het Gezelschap van het Goddelijk Woord.

* * *

Wie met de ontwikkeling van het Missiehuis van Steil bekend is, weet, onder welke bescheiden omstandigheden het begon en jaren lang moest "voortsukkelen". Dat gold, en zeker niet op de laatste plaats, ook voor de studie en wetenschappelijke ontwikkeling. Met den besten wil ter wereld kon Rector Janssen in de jaren '80 al zijn studenten nog niet dat degelijk onderwijs geven, dat hij zelf — en vooral zijn fijn-ontwikkelde studie-prefect te Steil, Herm. Wegener — genoten had. Hij moest voorloopig met minder tevreden zijn; daarom trachtte hij dat gemis aan te vullen door zijn jongens zoo diep mogelijk in te prenten: een groot verlangen naar zelfvolmaking, wilskracht, werklust, initiatief, kortom, zoo'n soort Duitschen Tatendrang. — Laat dat wellicht in een ander opzicht een ouderwetsche school zijn geweest; maar ze heeft prachtige mannen gevormd. En Piet Noyen — hij was in die jaren te Steil de "Piet" zonder meer — werd een der heerlijksten in hun rijen.

Of ik me dien man voorstel als missionaris (hij was 't laatst deken van Itsjofoe) in China, als Rector te Uden, of als Apostolisch Prefect op Flores,—'t is altijd en overal dezelfde vroolijke, moedige, werkzame, ondernemingslustige man: een trouwe knecht, die voor zijn Meester, voor Diens Werk en Kerk, "slaeft, graeft en draeft'': onvermoeid, haast onvermoeibaar,... lachend, schertsend, welzeker, doch altijd en overal: "V o o r u i t, j o n g e n s: d'r m o e t g e w e r k t w o r r e!''— Zie hem daarginds onder zijn Chineezen (hoe heeft hij ze liefgehad)! weken-, maandenlang op reis: te voet,

te paard, te ezel; per djonk, per kruiwagen, per draagkoets soms; overal leerend, vermanend, troostend: studeerend, schrijvend, en biddend vooral! Zie hem, twintig jaar later, rondtrekken door de bergen van Flores en Timor, onder de gloeiende tropenzon, met kaart en notitieboek, om nieuwe wegen, nieuwe "poorten" (volgens Paulus) te vinden voor de verkondiging van Gods Woord.

Nauwelijks was hij tot Overste der Missie van Flores benoemd, of hij ontwierp een plan-van-verdediging tegen den uit het Zuiden steeds verder opdringenden Islam. Daar werd aanstonds opgericht een nieuwe hoofdpost — zijn residentie Endeh — en als forten van dat bolwerk werden ontworpen een heele reeks nieuwe staties, over 't geheele eiland verspreid, tot ver in het Westen, waar nog nooit een missionaris zich gevestigd had. Daarmee niet tevreden, werkte hij zonder ophouden aan de organiseering van een missieveldtocht-op-groote-schaal door de eilanden Bali, Lombok, Soemba, Soembawa; steeds protesteerende, in woord en schrift, tegen het hinderlijk Art. 123, dat de vrije uitoefening der Evangelisatie op die eilanden nog altijd in den weg staat.

Ge hadt hem moeten hooren, lezer, nog vóór een paar weken, in Uden of Teteringen, wanneer hij — liefst zittende voor de groote gouvernementskaart van Flores en eigen schetskaartje met de ontworpen dertig nieuwe staties in de hand — z'n plannen zat te ontwikkelen! Urenlang zoudt ge ernaar geluisterd kunnen hebben, terwijl gij uw hart wijder voeldet worden en opengaan voor dat grootsche, heerlijke werk, en als gefascineerd werdt door dien eenvoudigen, hartelijken, maar altijd.... apostolischen man.

En dan, die breedheid van opvatting, die trouwens aan alle missionarissen-der-praktijk eigen is!

O lezer, die echte, baardige missionarissen — met hun vaak gebrekkige taal en hun eeltige handen — die veel gezien, en veel gewerkt hebben voor Christus en Zijn H. Rijk, die mannen met dat groote, wereldwijde hart — ik vond ze ééns als kind, en ik vind ze heden méér dan ooit : zulke heerlijke eerbiedwaardige mannen! Zij kennen niet die bekrompenheid van krenterigkleine zieltjes, eeuwig draaiende in 't cirkeltje van hun eigen belangen. Die mannen zijn gegroeid in de hitte van den tropischen dag... daarginds in de verre en uitgestrekte landen; gerijpt en beproefd bovendien in den vuuroven des lijdens.

Wie kan in bizonderheden alle ontberingen en offers nagaan, die het dagelijksch brood zijn van iederen missionaris? Maar Mgr. Noijen was ook in dat opzicht niet "de eerste de beste"; die man heeft buitengewoon zwaar en diep geleden. Meer dan eenmaal moest hij in den loop van zijn missieleven geweldige slagen doorstaan die soms ook aan sterkere naturen den knak geven, voor altijd. --Een dier oogenblikken beleefde hij op den Allerzielenmorgen 1897, toen hij zijn dierbare medebroeders Nies en Henle - de eerste martelaars van Steil - te Wangtjatsjoean in hun slaapvertrek dood vond, nog badende in hun bloed. Pater Noijen was het, die de kleeren der vermoorde confraters meenam, om ze kort daarna op te sturen naar Steil, waar ze nog altijd als kostbare relikwie bewaard worden in het museum der missiën. Aan God alleen is bekend, wat hij geleden heeft in de kort daarop volgende, vreeselijke tijden der Bokseronlusten, toen de eene missiestatie na de andere door die gruwelijke benden werd verwoest; toen hij, omringd door honderden christenen, die hulp bij hun priester zochten, zijn statie gewapenderhand en met succes tegen die duivels moest verdedigen; toen hij, eenigen tijd daarna, geen kans op behoud meer ziende, en gehoorzaam aan het bevel van zijn Overste, te paard moest vluchten, om ten minste zijn leven voor de missie te redden....

't Geduld en de heldenmoed, in China jaren door beoefend, kwamen den edelen missionaris in Indië wel te pas. In 't voorafgaande hebben we reeds aangestipt, welke droevige ontgoocheling de oorlog hem bracht, hoe hij geleden heeft, gemarteld werd door het lange, lange jaren moeten-wachten, zelfs op de allernoodzakelijkste werkkrachten; hoe hij — tengevolge daarvan — een uitgestrekt gebied, waarvan hij zooveel verwacht had, ter prooi zag vallen aan den Islam. De ondragelijke verlegenheid, waarin de goede Paters Jezuïeten zich bevonden, drukte centenaars-zwaar op zijn gemoed; maar nóg vreeselijker was voor zijn apostolisch hart de onmogelijkheid, die duizenden en nogmaals duizenden zielen te helpen "Denk toch eens iets uit" schreef hij in het najaar 1918, "iets, om mij te helpen, want ik zie nu totaal geen uitkomst meer!" En daarna moest nog komen de ontzettende dag van Larantoeka: het verlies van vier missionarissen in-eens, het geheele personeel der hoofdstatie! Stel u dien gebroken man voor, lezer, op 't oogenblik, dat hij zijn telegram voor den Generaal Blum te Steil neerschreef: v. d Velden, Karsten, Baak, Vincentius dood!"

Nog één jaar vol zorgen en leed; toen had hij de laatste statie van zijn moeilijken kruisweg bereikt. De laatste? Ja, maar, evenals zijn goddelijke Meester, in dubbele beteekenis; en dat vermoedde hij nog niet — hij stend voor zijn eigen graf....

* *

Hoe zullen ze treuren om hun Prefect, die goede missionarissen; ze hielden zooveel van hem! En hoe zullen ze schreien en weeklagen, die arme natuurkinderen, zoo gehecht aan hun lieven Toewan Padre: de man, die al de liefde der oude Paters Jezuïeten tot hen had overgeërfd in zijn groot en vaderlijk hart!

De jongens in Uden, die pater Noijen beschouwden als het ideaal van een missionaris — o, die ontvangst van "Monseigneur" op den sluitingsdag van hun laatste retraite! O hoe werden ze stil.... Wie verklaart hun dan ook — voldoende aan 't jeugdig gemoed — de ondoorgrondelijkheid van zulke plannen Gods? Hoe hebben zij, wekenlang en met onverflauwden ijver, voor den dierbaren zieke gebeden en hun dagelijksche offertjes gebracht! Hadt ge, lezer, ze soms 's avonds laat nog zien bidden in de kapel, de grooten en de kleintjes, ze zien "bedevaarten", ieder op zijn manier en volgens zijn devotie, naar de altaren hunner H.H. Patronen; ge zoudt wellicht tot den laatsten dag toe een wonder hebben verwacht!

En dan hun brieven aan Monseigneur! Brieven vol kinderlijke vertroosting, vol almachtige beloften, dat hun gebed hem zou genezen. — En toch!....

Maar 't is goed zoo, want O. L. Heer heeft het aldus gewild.

De Congregatie van Steil, reeds in en door den oorlog zoo zwaar geslagen, wordt door het plotseling verlies van dezen, voor haar onmisbaren man, opnieuw en levendig herinnerd aan het wapen, dat de Stichter haar eens gaf: een blazoen zonder adellijke portretten en zonder devies; alleen vertoonende 'n verlaten kruis met twee palen, diep gedreven in een kalen bergtop; en niets anders. — O, jawel, toch nog iets; achter en boven en rondom dat eenzame kruis, den blauwen, stralenden hemel!

De dood van dezen missionaris was de heerlijke echo van dat heerlijk leven. Zeer zeker, het heeft lang geduurd, vooraleer hij kon gelooven aan zijn spoedig sterven. Was 't dan mogelijk dat hij niet meer naar Flores zou terugkeeren? Alle missionarissen daarginds verwachtten hem toch als hun missiebisschop. Zij verzochten hem zoo spoedig mogelijk te komen. Bijna iedere week vertrokken er missionarissen van Steil naar andere missies - sedert het sluiten van den vrede niet minder dan 130 — en hij zou in Europa moeten sterven? Hij wilde nog in de missie gaan werken om dan ook daar te sterven. Zoo pas toch, was op het generale kapittel - en wel speciaal op wensch van de vertegenwoordigers uit de verschillende missies - bepaald, dat de missionarissen naar de missie zouden vertrekken om daar altijd te blijven en niet meer naar Europa terug te keeren, tenzij uit bizondere redenen, b. v. wegens ziekte. Doch Pater Noijen moest na enkele weken wel begrijpen, dat zij "die het weten moeten" weinig hoop meer voor hem hadden op beterschap. Hij wenschte juist ingelicht te worden over zijn toestand en men heeft hem gezegd, dat er geen hoop meer was. Toen nam de missionaris zijn missiekruis en kuste het en hij had de kracht om met luider stem te zeggen: "Deo gratias". De laatste dagen heeft hij stil en hardop gebeden voor zich en zijne missie. Dikwijls ook heeft hij gevraagd voor hem te bidden....

Laat mij uit zijn "testament" nog overschrijven den laatsten zin: "Ik dank U, Heer, dat Gij mij de genade gaaft voor U veel te mogen werken en veel te lijden".

Hij ruste in vrede.

DE SINT GERARDUS-MAJELLA-STICHTING

MELAATSCHENVERPLEGING.

Bij het zilveren feest dat de E.E. Zusters van Tilburg onlangs vierden, kan men gerust zeggen dat in geheel Paramaribo, dat over heel ons land van Suriname, zoowel Katholieken als andersdenkenden met hoogachting en bewondering deze heldhaftige vrouwen herdachten.

Is het reeds iets grootsch van de liefdezuster, dat zij in de lente des levens zich zelve 't genotvol aankomend leven ontzegt, dat zij vrijwillig zich opoffert, dat zij om God en het welzijn des naasten opoffert alles wat zij is en alles wat zij bezit.... wat te zeggen van de liefdezuster, die zich daarbij nog ten dienste stelt van den lijdenden mensch, van den melaatsche?

Dat hebben ónze liefdezusters in Suriname gedaan.

Die opoffering hebben zij gebracht.

En onlangs was het de dag, waarop zij den zilveren kring van vijf en twintig jaren sloten, vijf en twintig jaren onttrokken aan zich zelven, geschonken aan den melaatsche.

Wij juichen daarom de Zusters toe.

Wij brengen haar hulde.

Maar wij hooren ook de lessen, welke zij, schoon teruggetrokken in klooster en stichting, toch duidelijk genoeg prediken.

Hare opoffering, heldinnen waardig, welke uit louter natuurlijke gronden geen aanvang nemen, veel minder vijf en twintig jaren lang stand houden kon, een opoffering te markanter als heden ten dagen overal een brute zelfzucht hoogtij viert.... stelt ons in helle kleuren voor het oog het vaak vergeten gebod van den Meester: "den naaste lief te hebben", welk gebod — schoon door allen niet

op eenzelfde wijze en in eenzelfde mate te beoefenen - toch allen

zonder eenige uitzondering bindt.

Haar bereidvaardigheid, haar moed, haar opgeruimdheid wekken in ons, die vaak weifelen, een zelfde verlangen op om ook 't gebod, 't welk Christus Zijn gebod noemde, na te komen en te beleven zóó gelijk het een Christen. een waar volgeling van Christus, betaamt.

Zoo is het Zilveren Feest der liefdezusters ook voor ons een gebeurtenis. Een verfrissching kan het zijn van onzen Christelijken geest. Vernieuwen, versterken moet het onze naastenliefde.

Wij gaan nu, zoo om de Zusters te eeren als onszelven te stichten, in het kort de geschiedenis der St. Gerardus-Majella-Stichting na en beginnen aanstonds met

DE OPRICHTING.

Het was op 't einde van 't jaar 1888, dat Mgr. Wulfingh, destijds nog gewoon priester, voor het eerst den melaatschen grond Batavia in de Coppenamerivier betrad.

Hij zag er de melaatschheid in al hare huiveringwekkende stadieën, hij zag er verschrikkelijk lijden. Maar vergeefs zocht hij er de handen die de wonden verbinden, het lijden verzachten wilden. "Zoo ooit dan heb ik bij het gezicht van die plaats van ellende geweend", getuigde hij.

Bij dit eerste bezoek aan *Batavia* verdiende hij reeds den naam van: "Vader der melaatschen", Toen besloot hij: "Verandering moet er komen, al kost het ook een millioen. Goed — dan zal ik de bedelaar der melaatschen worden".

Dit besluit kwam uit het hart.

Nauwelijks is pater Wulfingh Mgr. Schaap als Vicaris Apostolicus van Suriname opgevolgd, of hij knoopt (1890) met den toenmaligen Goeverneur onderhandelingen aan om de geheele verpleging der melaatschen, onverschillig tot welken godsdienst zij behoorden, op zich te nemen.

Zoodra de Protestantsche Gemeenten in Suriname hiervan hoorden, kwam harerzijds verzet. Een rekest werd bij den Goeverneur ingediend tegen het ontwerp, hetwelk deze den Staten voorlegde. Een tweede adres werd opgezonden naar de Koloniale Staten. In de merkwaardige Statenzitting echter van 2 Juli viel de behandeling der zaak geheel anders uit dan de adressanten hadden kunnen den-

ken. Niets dan lof voor de Roomschen, niets dan blaam voor de Protestanten.

De Gedelegeerde van den Goeverneur, de heer Schimmelpenninck van der Oye, Administrateur van Financiën, verklaarde dat de predikanten nooit en de Hernhutter-leeraars slechts tweemaal 's jaars en dit nog maar in de laatste jaren (d. z. 1889. 1890 en 1891) op Batavia kwamen. Tegenover die waarlijk droevige belangstelling tijdens de Protestantsche Gemeenten plaatsten zij nu de toewijding der Katholieke Geestelijkheid. Blijvend dag en nacht is de Katholieke priester ter beschikking van de zielen reeds sedert 1834. Zonder hen zouden de ongelukkigen bij hun verschrikkelijke kwaal en bij hun sterven van allen troost verstooten zijn; aldus de Gedelegeerde. En het Statenlid Heylidy zeide: "Zooals wij gezien hebben, was er reeds voor 1834 op Batavia een Roomsch-Katholieke Kerk gevestigd; reeds zestig jaren dus "heeft de R. K. Gemeente zich het lot dier ongelukkigen aangetrokken. "Hebben andere Gemeenten in die richting iets gedaan? Zoo ja, dan is het "zekci in zeer geringe mate en uiterst gebrekkig geschied en kan het niet "in vergelijking komen met wat door de Roomsch-Katholieken is gedaan." En het Statenlid Granada legde van den Priester dit heerlijke getuigenis af: "Tegen niets wordt opgezien. Maak er eens een Priester attent op, dat hij "zich aan 't een of ander gevaar blootstelt en zijn antwoord is: Daar zijn "wij voor. Hebben wij dan ook hier niet onzen Pater Damiaan?" I)

't Verzet der Protestanten had dan geen invloed op de Koloniale Staten. 't Ontwerp werd aangenomen. Mgr. Wulfingh kocht de plantage "Groot-Chatillon" aan de Surinamerivier. Den 18en Juli werd het contract tusschen het Goevernement ten eenre en de R. K. Missie ten andere zijde gesloten.

Maar nu.... nu brak er een ware Aprilstorm los tegen de menschlievende onderneming van dezen Kerkvoogd. Een adresbeweging aan Hare Majesteit, de Koningin-Regentes, werd op touw gezet, waarin verzocht werd, dat Hare Majesteit de verordening zou vernietigen. 't Ligt buiten het bestek van dit artikel dezen storm in al zijn phasen te beschrijven. Genoeg zij het hier te vermelden, dat de zaak hangende bleef en op 1 Maart 1893 de edele Bisschop zich van alle verplichting ontslagen achtte en het contract verbrak, waartoe hij op dien datum het recht had.

Toen dan zijn lievelingsidee, alle melaatschen te vereenigen in

I) Toen de Eerbiedwaardige Dienaar Gods Petrus Donders, vijf jaar voor de zaak der melaatschen in de Statenzitting behandeld werd, onder zijn melaatschen stierf, werd hij bijgestaan door zijn medebroeder Pater Bakker. Maar deze laatste was het slachtoffer geworden zijner naastenliefde. Pater Bakker was melaatsch.

ééne inrichting, waar onze Engelen van liefde, de *liefdezusters* hen verzorgen zouden, niet verwezenlijkt kon worden, stond het bij Monseigneur vast: "een *particuliere stichting* voor de armste en hulpbehoevendste zijner kinderen zou hij openen".

Hij richtte deze stichting op. Zij ving aan in 1895 op den 16den October, feestdag van den H. Gerardus Majella. Naar dezen wordt

de stichting genoemd.

DE VERPLEEGSTERS.

Wie zouden de verpleging der zieken op zich willen nemen?
Mgr. Wulfingh had zijn vertrouwen gesteld op de Zusters van
O. L. Vrouw van Barmhartigheid. Wij zien den ijverigen bisschop
dan ook eenige dagen na zijn aankomst te Amsterdam (1894) reeds
te Tilburg in het moederhuis der E. E. Zusters.

En de Zusters waren edelmoedig.

Niet minder dan 300 Zusters boden zich voor de verpleging der melaatschen aan. En toch waren er slechts zes noodig! "Als er ooit groote jaloerschheid heeft bestaan onder ons — zoo schreef toen ter tijd de zuster kroniekschrijfster — dan is het geweest, toen men zag dat men niet was uitverkoren voor dit liefdewerk".

30 September 1894 landden deze eerste zes zusters te Paramaribo aan. De ontvangst der Zusters door Suriname's bevolking was allerschitterendst.

Alvorens Monseigneur de Stichting zou beginnen, vroeg hij in 't begin van 1895 aan de Algemeene Overste te Tilburg nogmaals Zusters aan. Zeven zouden er vertrekken. H. M. Koningin Wilhelmina en hoogstderzelver moeder, die toentertijd Tilburg met een bezoek vereerden, wilden de zeven heldinnen zien en tot haar spreken. Koningin Wilhelmina, bij die gelegenheid weende van ontroering.

Kort na de aankomst dezer bezending, werd de stichting geopend. Wij geven hier de namen dezer zusters. Een harer vertrok om ziekte naar Holland. De zes andere zijn de Eerw. Zusters: *Marinus* (C. den Bieman uit Leeuwen), *Gertrudo* (C. de Hoog uit Geertruidenberg), *Alexina* (G. van Moorsel uit Helmond,) *Arsenio* (B. Wensing uit Rotterdam), *Anastasia* (M. Donkers uit Oosterhout), *Ewaldina* (C. Burgers uit Gent).

Al deze zes zusters zijn van de oprichting af aan de Stichting

verbonden gebleven. Zij hebben de moeilijkheden, aan elke nieuwe stichting verbonden, gekend. Zij hebben aan den bloei der stichting vijf en twintig jaren lang hare krachten besteed. Vijf en twintig jaren lang hebben zij den melaatsche hare liefde en zorgen geschonken.

Was bij den aanvang het getal zieken nog klein, met de jaren nam dit echter toe. 't Getal zusters hield er gelijken tred mee. Thans zijn de zusters 23 in getal.

In het jaar 1913 viel een der zusters zelve ter prooi van de gevreesde ziekte. De Eerw. Zuster *Theresia* is sedert dat jaar door de melaatschheid aangetast en woont sedert dien als een melaatsche onder de melaatschen.

Wij zouden hier de loftrompet kunnen steken en ook gij, lezer, zoudt dat aangename muziek noemen, maar beter, wat ook de Zusters liever hebben, beter eindigen wij dit onderdeel van ons kort overzicht met een blik te slaan op de Katholieke Kerk.

Wij willen geen enkele ziekenverpleegster, geen diacones, geen leekenverpleegster wie ook te na komen. Wij kennen er zelfs voor wie wij in waarheid eerbied koesteren, maar toch beweren wij : niemand schenkt ziekenverpleegsters, gelijk de Katholieke Kerk die bezit in hare liefdezusters.

De liefdezuster is niet iemand, die eenigen tijd zich wijdt aan de verpleging van zieken en die overigens geheel vrij blijft om te gaan en staan waar zij verkiest, om na verloop van tijd bijvoorbeeld een huwelijk aan te gaan ofwel met het gewonnen geld een welverdiende rust zich te gunnen. Neen! De liefdezuster is iemand, die met haar zelve heeft afgedaan.

De liefdezuster vergeet zich zelve.

Zij offert op alles wat zij is en heeft: haar vrijheid door de gelofte van gehoorzaamheid, haar goederen door de gelofte van armoede haar hart door de gelofte van maagdelijke zuiverheid.... Ze schenkt zich weg, geheel en al, voor altijd aan God en.... den naaste, den zieke.

Zulke ziekenverpleegsters geeft alleen de Katholieke Kerk.

En het is ook in de Kerk, bij God en ook dáár alleen, dat de liefdezuster de kracht vindt om haar leven te maken tot het leven van opoffering, waaraan de dood eerst een einde maken zal.

DE DIRECTEURS.

Ook de priesters die de stichting bedienden, moeten wij herdenken. R. P. van *Tooren* uit Amsterdam, sinds 40 jaar onafgebroken werkzaam in de Missie, de nog altijd jeugdige missionaris, heeft er het eerst het godsdienstig zaad in uitgestrooid. Met wat kundige hand dat geschiedde, getuigde zijn opvolger de Eerw. Pater *Lem*-

mens, die bij zijn intrede zeide verbaasd te staan, hoe grondig de zieken den godsdienst kenden.

Aanvankelijk werd er slechts Zondags de H. Mis opgedragen. In 1902 kwam verandering.

De nieuwe kerk, dezelfde die er thans nog staat, ruim... frisch... aantrekkelijk.... was, dank de ruime giften van het Hofbauer-liefdewerk, pas gebouwd. De priester, de pastoor slechts ontbrak nog. Daar zorgde de Goddelijke Voorzienigheid voor.

Luitenant Lemmens, na een driejarig verblijf in Suriname, was naar Holland teruggekeerd om priester te worden. Zes jaren studeerde hij. Als luitenant van een anderen Koning, als priester van God zag Suriname in 1888 hem terug. Achtereenvolgens was hij op verschillende missiestatieën werkzaam tot het jaar 1902.

Zijn laatste statie was *Albina*, een plaatsje in de Marowynerivier, welke rivier de grens vormt tusschen Suriname en de Fransche strafkolonie Cayenne.

Op een der eilanden van de Marowijne-rivier, schuin tegenover Albina, worden de Fransche déporté's, die melaatsch geworden zijn, verbannen en aan hun lot overgelaten. Van verzorging geen sprake.

Zooveel ellende kon het menschlievend hart van pater *Lemmens* niet verdragen. Menigmaal begaf hij zich derwaarts en verzorgde er dan tegelijk met de wonde der ziel, ook die des lichaams.

Ook pater Lemmens deed de melaatschheid op.

20 October 1902 zonderde hij zich in de Gerardus-Majella-Stichting af.

"Onze Lieve heer heeft" — zoo sprak hij bij zijn intreden — "nu Hij hier een kerk gekregen heeft, ook gezorgd voor een pastoor en weest er zeker van, dierbare zieken, dag en nacht is hij voor u beschikbaar".

Sedert dien dag ontvangt de Gerardus-Majella-stichting een geregelde, geestelijke bediening, evenzeer als eene parochie. Dagelijks wordt er de H. Mis gelezen. Tweemaal in de week is er lof. Een H. Familie is er opgericht.

Na een vierjarig verblijf in de stichting stierf pater *Lemmens*. Van hoeveel beteekenis voor de zieken pater *Lemmens'* verblijf in de stichting geweest is, getuigt zijn opvolger in het directeursschap; de weleerw. pater *Nederveen*.

"Gelijk de geestelijke oefeningen in de Majella thans geschieden, dat danken wij aan pater *Lemmens*. Hij voerde ze in. Hij was de grondlegger van het godsdienstig leven, gelijk wij dat thans nog in de Majella zien bloeien. Twee devoties vooral trachtte hij door woord en voorbeeld bij de zieken ingang te doen vinden; de devotie tot het Aanbiddelijk Sacrament des Altaars en tot Onze Lieve Vrouw van Smarten."

Met recht zijn op den zilveren jubiléedag ook de priesters herdacht. Met recht!....

Want zij hooren tot de sterke mannen, welke de H. Kerk zoo gaarne in al hare priesters begroet.

Zij zijn de waardige opvolgers van de groote mannen, die in Suriname ons zijn voorgegaan; van een bisschop Wulfingh, van een Mgr. Grooff, van een pater Donders, dezen laatste eenvoudig als een kind, maar tegelijk sterk als een reus, waar het gold zich zelven dienstbaar te maken aan den melaatsche!...

Mgr. TH. VAN ROOSMALEN C.ss.R. Apost. Vic. van Suriname.

HOE EEN MISSIONARIS STIERF.

Voor eenigen tijd hebben de dagbladen reeds het overlijden gemeld van Father S. Walters, den jeugdigen kloeken missionaris, die met zooveel illusies en groote idealen naar de verre missielanden trok ter bekeering der Heidenen.

Men hoorde langen tijd niets omtrent de omstandigheden van den dood. Eindelijk mocht de treurende moeder een nadere beschrijving ontvangen van een medemissionaris, die tegelijk met Father Walters naar de missie van Oeganda was vertrokken.

"Sinds maanden heerschen er hier rondom onze hoofdmissie verscheidene besmettelijke ziekten, sommige van een ernstig, andere van een minder kwaadaardig karakter. Wanneer er een patiënt, die aan een besmettelijke ziekte lijdt, wordt aangetroffen, wordt hij naar een bijzonder kamp overgebracht, en het was het werk der Fathers van Nsambya daar de zieken te bezoeken, en zoo noodig, hen de laatste H. Sakramenten toe te dienen. Tegen het einde van het vorige jaar werden er in het kamp twee patiënten binnengebracht, lijdende aan een zeer besmettelijke en gevaarlijke ziekte, de zwarte pokken. De pastoor dezer parochie en Uw Zoon gingen hen geregeld bezoeken, vooral omdat een der beide patiënten een heiden was, genegen onzen H. Godsdienst te omhelzen. Onze dierbare Fr. Walters mocht hem ten laatste het H. Doopsel toedienen, en daags voor diens patiëns dood,

den 4en Jan., hem de laatste H. Sakramenten geven. Thans blijkt het, dat Uw Zoon, ofschoon ten alle tijden alle voorzorgsmaatregelen tegen besmetting genomen wordt, zelf het slachtoffer, ja, martelaar geworden is zijner H. Plicht. Op Zondag 9 Jan. leed Uw Stef aan een hevige hoofdpijn maar ging tegen den gewonen tijd naar bed. 's Maandagsmorgens was hij steeds lijdende aan hevige hoofdpijn, bovendien steeg de koorts, en moest hij dus ia bed blijven. Dinsdagsmorgens kwam ik zelf van mijn missiestatie, Namilyango, naar de hoofdstatie en vond ik onzen Stef in bed, met hevige hoofdpijn en koorts, echter steeds in een opgeruimde stemming, en denkende, wat wij allen dachten, dat 't alleen een aanval van koorts was, en dat hij binnen een paar dagen wel weer geheel hersteld zou zijn. Woensdagsmorgens echter vertoonden zich de eerste verschijnselen van pokken. Op zijn handen en gelaat, roode plekjes; dadelijk werd de hulp des dokters ingeroepen; deze kon echter niet dadelijk zeggen wat het was; hij gaf als zijne meening: mazelen of pokken.

De hulp van andere doktoren werd ingeroepen, en op Donderdagmiddag verklaarden zij, dat Uw Zoon lijdende was aan 'n bepaald maar zeer gevaarlijk soort pokken: zwarte pokken. Gedurende al die dagen was onze dierbare Confrater lijdende aan hevige koorts, die hem zeer verzwakte, totdat de dokter het raadzaam achtte hem op Zaterdagmiddag 15 Jan. de laatste H. Sakramenten toe te dienen. Deze ontving hij met een voorbeeldige godsvrucht en overgave aan God's H. Wil. Iederen morgen had hij met aandrang gevraagd de H. Communie te mogen ontvangen, en iederen morgen vervulden wij zijnen vromen wensch, en het was stichtend en voorbeeldig voor ons, de wijze waarop hij voorbereiding maakte, en zijne dankzegging zeide.

Elken morgen en ook bij het ontvangen der laatste H. Sakramenten bad hij zelf de "Confiteor" en antwoordde op al de gebeden, en gedurende zijn dankzegging bad hij met gevouwen handen en gesloten oogen met bijzondere godsvrucht het "Adoro Te" en "Pange Lingua" en vele andere gebeden en schietgebedjes, in 't Hollandsch zoowel als in 't Engelsch.

Zooals vanzelf spreekt bleef ik gedurende deze angstige dagen hier op onze hoofdmissiestatie, vooral omdat wij beide zoo goede vrienden waren, en ik hier de eenige was die met hem tezamen naar dit land was vertrokken. Gedurende al die dagen waren wij allen vol goede hoop op zijn herstel, vertrouwende op de vele gebeden voor hem gestort, vertrouwende ook op de Martelaren van Oeganda, voor wie Uw Zoon een zeer groote devotie had, en voor wie hij gedurende den korten tijd hier werkzaam reeds zooveel heeft gedaan, zooveel heeft tot stand gebracht. God echter beschikte het anders. Hij wilde hem reeds beloonen voor 't offer Hem gebracht, voor al 't goede voor Hem gedaan, Hij wilde hem opnemen onder 't getal Zijner Engelen en Heiligen, te midden van Uw Zoon's beminde vrienden, de H. Martelaren van Oeganda.

't Behoeft niet gezegd, dat Uw Zoon gedurende al die dagen, de best mogelijke verpleging ontving; eenige malen per dag kwam de dokter hem bezoeken, en behalve vier inlandsche, maar zeer betrouwbare en wel onderrichtte jongens, werd hij ieder oogenblik bijgestaan door de Fathers onzer Missie, en de Eerw. Zusters, die dicht bij onze Missiestatie, hun hospitaal hebben. De strikste maatregelen moesten echter genomen worden, met het oog op besmetting. Zondagavond gevoelde de zieke zich erg verzwakt, en vreesden wij het ergste; dag en nacht werd de wacht bij hem gehouden, vooral omdat Uw Zoon erg aan slapeloosheid leed. Op Zondagavond gaf de dokter hem een slaapmiddel in, omdat hij vreesde dat wanneer Uw Zoon niet in slaap kon komen, het ergste dien nacht te vreezen zou zijn. Dien nacht echter sliep Uw Zoon niet, maar viel in slaap ongeveer om 9 uur Maandagmorgen. Hij sliep zeer gerust, de polsslag was geheel normaal, en opnieuw herleefde de hoop op herstel in ons.

Tegen twaalf uur echter werd de polsslag onrustiger, wij allen gaven hem de laatste absolutie, en zeiden de gebeden der stervenden en tegen één uur gaf hij zijne schoone ziel terug aan den Schepper en Schenker aller gaven. Dit verlies smart ons zeer. Wij beminden hem allen, want met een ijverige en vrome priester verliezen wij een trouwe en dierbare vriend.

Moge Onze Goede God hem opnemen onder het getal zijner Gelukzaligen, hem de Eeuwige heerlijkheid des hemels schenken. Dit is onze innige wensch en ons dagelijksch gebed, vooral gedurende de H. Mis.

Vanwege de ernstige besmettelijke ziekte, moest Uw en onze Stef zoo spoedig mogelijk begraven worden en in den avond omstreeks negen uur vervulden wij deze droevige plechtigheid. Al de Rev. Fathers en Zusters waren er bij tegenwoordig; de inboorlingen mochten wij niet toelaten, maar vele bewezen hem van eenigen afstand de laatste eer. Dinsdagmorgen om half negen hadden wij hier de plechtige Uitvaartdienst. Ik verzuimde U mede te deelen dat gedurende die dagen onzen dierbaren bisschop afwezig was; zoo werd aan mij opgedragen om de H. Uitvaartdienst te lezen, wat voor mij een groot geluk was.

De kerk was geheel gevuld; de Right Rev. Bisschop Forbes van de Witte Paters en verscheidene Witte Paters waren in den vroegen morgen op stap gegaan om deze Plechtige Uitvaartdienst bij te wonen; na afloop der H. Mis, gaf Mgr. Forbes de absolutie. God wees zijne ziel genadig!

Zooals ik U reeds meldde, probeerde Uw Zoon verscheidene malen U nog eenige woorden te schrijven, doch hij was al te zeer uitgeput. Gedurende al de dagen en nachten zijner ziekte, was er een gedachte, die hem steeds bij bleef, een persoon, waarover hij herhaaldelijk met mij sprak: "Zijne Moeder". "Mijne moeder, sprak hij, zal erg bedroefd zijn." Ik sprak hem over het offer dat hij had gebracht door Holland te verlaten; zijn leven als kapelaan op te geven, en het te wijden geheel en al voor God, onder de heidenen. God zal je er ruimschoots voor beloonen." "Een offer", sprak hij, "in 't geheel niet; dat was geen offer om het kapelaan zijn op te geven en als missionaris naar de heidenen te gaan. Wat was een offer, dat God van me vroeg: 't verlaten mijner moeder. Ja, dat viel me hard."

Ik wil echter niet ophouden God voor hem en voor U te bidden; voor hem dat Hij Uw Zoon mag opnemen in Zijne Heerlijkheid, voor U, dat Hij U de kracht mag schenken met ware gelatenheid dit smartelijk verlies te dragen.

God wees zijne ziel genadig. Maria bid voor hem."

HOE IN DEN PRIESTERNOOD TE VOORZIEN?

DOOR INLANDSCHE PRIESTERS.

Het woord des Pausen heeft niet geklonken als de stem eens roependen in de woestijn. Neen; geen oproep is in die mate doorgedrongen tot alle volken, rangen en klassen, als de oproep tot Missieactie..

Nog voor enkele jaren was de daadwerkelijke hulp, den Missiën geboden, hoofdzakelijk afhankelijk van den ijver, dien enkele zelatrices eener bepaalde orde of congregatie, in stad of dorp aan den dag legden.

Het werken voor de Missie was in veler oog een liefhebberij, een prijzenswaardige liefhebberij voorzeker, men abonneerde zich op de Annalen van een of meer Missiehuizen (welke in zeer veel gevallen onmiddellijk van brievenbus naar sousterrain of achterhuis verhuisden), en liet verder het werk over aan de door God daartoe geroepenen en hun ijverige zelatricen. De groote Centrale Genootschappen van Voortplanting des Geloofs en H. Kindsheid (welke resp. bijna 100 en 80 jaar bestaan) waren den meesten nog onbekend.

En nu is in enkele jaren op het woord van Paus en Bisschop de geheele Christelijke wereld, Nederland niet het minst, gemobiliseerd voor een Nieuwen Kruistocht. De grootste anti-militaristen in de politiek zijn geenszins de minste soldaten in het Nieuwe leger, dat geen anti's kent, noch minder demobilisatie. Van "liefhebberen" is geen sprake meer, en de plicht is gekomen in plaats van het vrije liefdewerk. Die plicht is begrepen, getuigen de groote belangstelling voor de Centrale Genootschappen, getuigen de Missiedagen en Missieweken, getuige niet in het minst de studie, die in hoogere kringen in onze dagen van het Missiewerk gemaakt wordt.

De oorlog heeft de oogen van velen geopend. De Centrale Genootschappen verloren toen een groot deel van hun inkomsten uit Europa, de missionarissen werden teruggeroepen om het Vaderland te dienen op het slagveld of bij de ambulances. Missionarissen en Broeders stierven of werden voor het leven verminkt in den strijd voor den geboortegrond.

De studeerenden werden opgeroepen tot den krijgsdienst en verloren hun leven of hun roeping, de actieve Missionarissen werden uitgewezen enkel en alleen, omdat zij van een andere natie waren. Het Vredesverdrag van Versailles heeft dien toestand bestendigd. Gelukkig wijzen de teekenen er op, dat ten minste van Engelsche zijde eenige verandering in deze zaak niet uitgesloten schijnt.

De kleurlingen maakten kennis met de Europeesche furie. Wat zal er om gaan in hun gemoed indien vroeg of laat zij in hun eigen land weer kennis maken met den Europeaan als Vredesbode, denzelfden dien zij op Europeeschen bodem zoo geheel anders hebben leeren kennen? De Europeesche cultuur is in miscrediet geraakt bij vele niet Europeesche stammen, en het ergste is de Europeesche cultuur en het Christendom worden door hen maar al te zeer vereenzelvigd.

Is het wonder dat nooit meer dan in onze dagen de behoefte is gevoeld aan een *Inlandsche Geestelijkheid*. Voor enkele jaren nog hoorde men niet over hen spreken en niemand zal het vermoed hebben, dat een derde van de actieve Missionarissen in den Vreemde zonen zijn van het land waar zij prediken.

Het is geenszins iets nieuws, dat uit de nieuw bekeerde volken een eigen clerus wordt gevormd. St. Paulus reeds, de groote Heiden-Apostel, deed niet anders. Pater Tissot van Patot, C. s.s. R. schreef nog onlangs in de Maasbode van 10 Maart 1921 3e blad: "Reeds St. Paulus, de groote heidenapostel omringt zich van een peripatetisch missie-seminarie: 31 namen vinden wij vermeld van mannen uit verschillende naties saamgelezen, die St. Paulus door woord en voorbeeld voor hun verheven beroep heeft geschoold. Later, tijdens de na-Constantijnsche massabekeering, is de Kerk steeds er voor bezorgd geweest, om in den schoot der pas ontstane Christengemeenten een inheemschen clerus te vormen, pogingen die bij Gothen, Bourgondiërs en Franken, bij Hongaren, Wenden, Denen en vele andere volken ook reeds spoedig met goed gevolg werden bekroond. En hoezeer reeds Gregorius de Groote, wiens instructies voor de geheele middeleeuwsche missie-methode toonaangevend waren, van het overwegend belang dezer aangelegenheid overtuigd was, bewijst het feit, dat hij reeds vóór de uitzending van missionarissen naar Engeland, Angel-Saksische jongelingen tracht te werven, om ze te Rome tot geloofsverkondigers van hun volk te doen opleiden".

Veel moeilijker werd de toestand, toen door de groote ontdekkings-

reizen contact werd verkregen met rassen, wier beschavingspeil ver stond beneden dat van de Westersche volken. Waren ook zij rijp om de groote gaven in het Priesterschap besloten te ontvangen?

Veel is er over geschreven. Aan teleurstellingen in de practijk heeft het niet ontbroken. Maar ten slotte heeft de practijk de mogelijkheid niet alleen, maar ook de noodzakelijkheid bewezen. En de ontzettende wereldoorlog, welke zooveel eerste klas krachten aan het Missiewerk onttrok, gaf een nieuwen stoot in deze richting

Reeds waren veel inlanders als priesters onder hun eigen volk werkzaam. De Duitsche Jezuïet Bernard Arens geeft in zijn "Handbuch der Katholischen Missionen" (Freiburg in Br. 1920) 4541 Inlandsche priesters op onder de 12377 missionarissen. China alleen telt er 786; Voor- en Achter Indië met Ceylon 2627 en Afrika 238. God riep de Zijnen niet alleen uit de landen der Westersche Mogendheden, maar ook het land van de Rijzende Zon en uit de binnenlanden van het Zwarte Werelddeel.

De opleiding dier Inlanders tot het Priesterschap vraagt veel zorg. Seminaries moesten worden opgericht en onderhouden; want opleiding mag in niets ten achter staan bij de Europeesche priesters. In 1918 telden de missies 93 kleine en 97 groote seminaries met samen 7533 leerlingen.

In het land hunner inwoning en geboorte toch moeten zij hun opleiding ontvangen, Want, om niet te spreken van de groote financieele offers, welke hun verblijf in Europa met zich zou brengen en van het groote gevaar dat de meesten door verandering van klimaat zouden bezwijken, slechts, wanneer zij geheel opgeleid zijn in eigen land door de Geloofsverkondigers van het Westen, blijven zij wat Paus Benedictus XV van hen verwacht, in Zijn Encycliek van 30 Nov. 1919 "Maximum illud", als hij zegt: "Een inlandsch priester juist wijl hij door zijn afkomst en karakter, door zijn gemoeds- en geestesleven zooveel overeenkomst heeft met zijn landgenooten, vermag wonderbaar veel om het geloof bij hen ingang te doen vinden; beter immers dan ieder ander weet hij, op welke wijze hij hen kan overtuigen, En zoo gebeurt het dikwijls, dat hij gemakkelijk toegang krijgt daar, waar een vreemd priester niet kan doordringen".

In 1889 had *Madame Bigard*, om den Missie-Bisschoppen in de gelegenheid te stellen inlanders tot het Priesterschap op te leiden, het "St. Petrus Liefdewerk" opgericht. De eerste jaren zijn jaren

geweest van groote moeilijkheden naar binnen en van betrekkelijk weinig bekencheid naar buiten. Ondanks deze moeilijkheden hadden in 1919 183 Inlanders aan dit Liefdewerk geheel hun opleiding tot het priesterschap te danken, terwijl het voor honderden gedeeltelijk in hun opleiding voorzien had.

Maar nu is een nieuwe tijd aangebroken, de moeilijkheden zijn geheel opgeheven en het Liefdewerk staat rechtstreeks onder Rome's leiding. Het mag zich verheugen in de hooge ingenomenheid van Paus Benedictus, die in Zijn Encycliek van 30 Nov. 1919 dit Liefdewerk noemt onmiddelijk na de beide groote genootschappen van Voortplanting des Geloofs en Kindsheid.

Niet veel vraagt het Liefdewerk en talrijk zijn de geestelijke gaven er aan verbonden. Het Lidmaatschap kost 50 cents jaarlijks. Wie jaarlijks f 250 (d.i. de studiekosten van een Inlandsche Seminarist per jaar) betaalt, is Weldoener, terwijl men Stichter is voor f 2500 in eens en zoo doende ten eeuwigen dage één Inlander op eigen kosten laat studeeren.

Het St. Petrus Liefdewerk is het Liefdewerk van onze dagen, In de "vorming der Inlandsche priesters" aldus Dr. Drehmanns (de Secretaris van Z. E. Kardinaal van Rossum) "zit geheel de toekomst onzer Missiën".

Een Inlandsche Priester kan beteekenen de bekeering van een geheele landstreek.

De Missiën vragen Priesters; God roept de Zijnen in Oost en West, en Zuid en Noord; Helpen wij de geroepenen de roepstem des Meesters gehoor te geven, door hen in staat te stellen op eigen seminarie hun studies te voltooien.

500 Leden van het St. Petrus Liefdewerk, laten te zamen één Priester jaarlijks studeeren; 50.000 *Katholieken* van Nederland, die ieder jaar hun halven gulden offeren, geven 100 *nieuwe Inlandsche Priesters aan de Missiën*.

A. F. J. M. DE WIT, Kapelaan St. Walburgis, Arnhem.

EEN BEKEERDE JOOD "EERBIEDWAARDIG" ORDESTICHTER

Den 19 Juni 1910 werd te Rome door Z. H. Pius X z.g. een dekreet uitgevaardigd, waardoor het hooge kerkelijk gezag aan de wereld verklaarde, dat de eerbiedw. dienaar Gods Fr. Libermann, de goddelijke en cardinale deugden in heldhaftigen graad beoefend had en dat men veilig kon overgaan tot het onderzoek der wonderen, voor de Zaligverklaring vereischt.

De heilige, vurige priester, die door dit dekreet werd vereerd, mag veilig prijken onder de rijen der apostolische zielen, die Gods Kerk met een nieuwe schaar apostelen hebben verrijkt, mannen van lijden en liefde, van machtig willen en groote daad. "Hij toonde zich, zoo zegt het dekreet, een onvermoeid werker, die zich alles voor allen heeft gemaakt; aangewakkerd door de uitgelezen rij herauten van het H. Evangelie, zond hij mannen uit om aan de ongeloovigen van Afrika de blijde boodschap te verkondigen en die hij missionarissen noemde van het H. Hart van Maria. Doch daar de Congr. v. d. H. Geest, door een uitnemend man Claudius Franc. Poullart des Places in 1703 te Parijs gesticht, ongeveer hetzelfde doel had - n.l. leerlingen op te voeden die in de negermissies der Fransche koloniën vooral, zouden werkzaam zijn --- en wegens de droeve tijdsomstandigheden en het klein aantal leden welhaast ten onderging, heeft deze eerbiedwaardige Franciscus Libermann een heerlijk voorbeeld van nederigheid gegeven toen zich de gelegenheid aanbood om de Congr. v. d. H. Geest weer te doen herleven, door zich zelf en de zijnen, volgens den wensch van den H. Stoel met deze Congregatie te vereenigen."

Wij willen dezen man met enkele groote trekken teekenen en uit de officiëele documenten eenige geschiedkundige gegevens ophalen over de Congregatie van den H. Geest.

Als een nieuwe St. Paulus, zoo werd hij van apostelvuur ontvlamd, nadat Gods Geest hem langs duistere en moeilijke paden uit het Jodendom geleid had naar de lichtende landen der ware Kerk. Bij zijn geboorte, den 12 April 1804 gaf zijn vader hem den naam Jacob en bestemde hem reeds tot zijn opvolger; want hij was rabbijn der synagoge te Saverne. Het was een man vervuld van Talmudistische ideeën; een dweper die de goddelijke persoon van Christus en het christendom van ganscher harte haatte en die dan ook alles in het werk stelde om dezen haat in het hart zijner kinderen over te planten. Het kan dan ook niet anders of Jacob had vanaf zijn prilste jeugd een hevigen afkeer van alle christelijke godsdiensten en van den katholieken vooral. In dien geest was het dat hij zijn studie, welke hem tot den rabijnen-kansel leiden moest, begon; eerst onder de leiding van den vader zelf, later aan het joodsch seminarie van Metz.

Rustig en zonder weifelen was hij op den weg voortgegaan tot aan zijn twintigste jaar; kalm en vast was tot dan toe zijn overtuiging geweest omtrent de waarheid van het jodendom; doch toen tot groote droefheid van heel de familie Libermann, zijn oudere broeder Samson zich bekeerde en met zijn echtgenoote overging tot het katholieke geloof, toen rees de storm in zijn ziel. Eerst verontwaardiging en diepe smart over zulk een daad van trouweloosheid, dan heftig begeeren zijn dierbaren broeder terug te voeren tot het geloof der vaderen. Hij ging en pleitte en sprak met vurige welsprekendheid maar 't was vergeefs; en toen na afloop der lange debatavonden zijn schoonzuster hem de voorspellende woorden toevoegde: "gij zult u niet slechts bekeeren gelijk wij, maar zelfs priester en apostel worden!" toen was de kracht zijner overtuiging gebroken en zijn geloof geschokt tot in de diepste grondslagen. Van alle kanten rezen de twijfels, hij zag de gapingen der joodsche leer als diepe afgronden nevens zijn levenspad, en in zijn ziel werd het heel donker en heel droef. Zoo was het werk der genade begonnen, maar niet terstond zal het worden voltooid.

Terwijl nog twee zijner broeders zich der ware leer gewonnen gaven, verviel Jacob in een crisis van ongeloof en onverschilligheid, totdat hij door de bemoeiingen van nog andere bekeerlingen en de lezing van sommige boeken werd overgehaald zich in de stilte van een seminarie te begeven om er in kalmte en rust te overwegen, te bidden om verlichting omtrent Gods H. Wil en de Waarheid, en zich aan de werking der genade te onderwerpen. De Heer, zoo verhaalt hij zelf, die de ziel nabij is welke Hem aanroept van ganscher hart, verhoorde ook mijn gebed: plotseling drong het licht der

waarheid in mijn geest, het geloof doordrong geheel mijn hart en zelfs het geheim der H. Eucharistie stuitte mij niet tegen de borst en ik verlangde niets zoozeer als gewasschen te worden in het heilig bad des Doopsels. Den vooravond van Kerstmis 1826 viel hem dit geluk ten deel en den feestdag zelf werd het hem vergund aan de H. Tafel aan te zitten.

Nu Christen, was hij ook apostel geworden en zoo groot was zijn verlangen dat Jacob, nu Franciscus geworden, reeds het volgend jaar zijn intrede mocht doen in het beroemde Semirarie van St. Sulpice. Dat waren gelukkige dagen; maar voor de ware apostelen is hier op aarde het lijden weggelegd en weldra verscheen ook voor Libermann het kruis in de wolken. Eerst was 't een hartverscheurend bericht: zijn vader had 't tijdelijke leven tegen 't eeuwige verwisseld en had in 't sterven hem, den zoon, gevloekt om zijn christendom.

Dat was erg — maar den 20 Dec. 1828 kwam het verschrikkelijke. Plotseling op den vooravond van den dag dat hij de mindere orden ontvangen zou, overviel hem een geweldige zenuwtoeval in de kamer van den directeur, terwijl deze hem de laatste aanmoedigingen geeft. Een zenuwtoeval die zich herhaalt en het teeken is der gevreesde "vallende ziekte" welke terstond alle kerkelijke wijdingen verbiedt. Ziedaar den apostel op den weg des lijdens, in den tijd van loutering.

Door een liefdevolle beslissing der overheid mag hij, die nergens anders gaan kan en geen toevlucht heeft ter wereld, in het seminarie gehuisvest blijven en er het genadebrood eten. Maar werkeloos blijft hij niet: hij is ten dienste van allen en helpt overal; hij doet boodschappen voor de seminaristen, helpt en bemoedigt de zieken, hij troost de bedroefden, hij bedient en sticht de gasten; zijn vroomheid is allen tot leering en na verloop van tijd wordt zijn heiligende actie gevoeld door heel het seminarie heen. Bij hem komen de woorden van heiligheid en deugd, van liefde en offervaardigheid zoo heel gewoon opwellen uit een hart dat ze heeft: hij geeft niet wat hij weet, hij geeft wat hij is. Geen wonder dat de directeur van 't seminarie aan den overste der Eudisten geen beteren novicenmeester wist aan te bieden dan den nederigen Libermann.

Het tijdstip is aangebroken dat het apostolaat van den Eerbiedw. Dienaar Gods zich meer speciaal op de negers van Afrika gaat richten. In het seminarie van St. Sulpice had hij kennis gemaakt met twee Kreolen, Frederik Le Vavasseur op het eiland Bourbon geboren en Eugène Tisserand wiens moeder van St. Domingue afkomstig was. Deze twee seminaristen kenden den treurigen toestand der negers in hun geboorteland en bespraken in apostolische toegenegenheid de ellende dier zielen, totdat in hun liefhebbend hart het plan rees tot het stichten eener Congregatie. De jonge novicenmeester der Eudisten, wiens heilig leven reeds eenigermate besproken en met lof werd vermeld, was in deze hun geestelijke raadsman, totdat hij Gods roepstem verstond om zichzelf met de zaak te gaan bezighouden.

Scheiden van zijn novicen kostte hem veel: maar helder zag hij zijn roeping in: hij mocht niet weifelen.

Het moet gezegd dat het een zwak driemanschap leek, waardoor een geheele congregatie moest worden gesteund; want ook Tisserand was door de vallende ziekte aangetast en Le Vavasseur kon met moeite de abstrakte studie der godgeleerdheid volgen. Juist het zwakke echter wordt door God uitverkoren om het sterke te beschamen.

Het is te begrijpen hoe de plannen van Libermann door het publiek al dadelijk beoordeeld en veroordeeld werden. 't Was een gek, een idealist, een onuitstaanbaar trotsch mensch en zulke dingen meer: doch hij ging vastberaden zijn weg. Ondanks zijn min uiterlijk en onbekendheid, trok hij naar Rome om bij de H. Congregatie der Propaganda de zaken te bepleiten.

't Is heerlijk-treffend de geschiedenis te lezen van de teleurstellingen, die hem in den aanvang daar wachten, zijn gebrek aan voorspraak bij de hooge geestelijkheid en de onafzienbare reeks van moeilijkheden, welke hem een voor een treffen alvorens hij slagen mag in zijn opzet. Bewonderenswaardig is zijn volhardingsvermogen in een schijnbaar hopelooze zaak, als hij den moed heeft zich aan 't werk te zetten om de voorloopige regels zijner toekomstige Congregatie op te stellen. Ontroerend is zijn geest van versterving, die hem doet wonen op een zolderkamertje, waarvan de eene helft vertimmerd is tot duiventil, waar het 's zomers te heet en 's winters te koud is; waar zijn bed een stroozak is en een steen zijn hoofdkussen, waar drie boeken, een nieuw testament, een navolging en een gebedenboekje geheel zijn bibliotheek uitmaken; stichtend de nederigheid die hem somtijds doet nederzitten te midden der bedelaars aan de kloosterpoort om er de restjes der maaltijden te nuttigen. Gods werk zal wel slagen bij zulk een deugd.

Wanneer hij tien jaar na den eersten aanval der ziekte genoeg genezen

schijnt om het H. Priesterschap te mogen ontvangen, vallen daarmee de grootste moeilijkheden. Zelfs een aanmoedigend schrijven van den H. Stoel mag hij ontvangen om in zijn plannen te volharden en vol te houden ten einde toe.

't Was te Neuville, een dorp nabij Amiens, dat den 27 September 1841 het eerste noviciaat geopend werd der nieuwe congregatie, welke toegewijd was aan het H. Hart van Maria.

Het was er armoedig en klein, een echte leerschool voor missionarissen. Kwam een nieuweling zich aanmelden, dan moest een andere zijn kamer afstaan om zelf elders, hetzij op een tafel, onder een trap of anderszins zijn legerstee te zoeken, één inktpot diende in den beginne voor heel het klooster; en de eer van keukenmeester viel ieder op de beurt ten deel; van welke taak zich de overste zelf nog het beste kweet. Maar de vruchten van zulk een toewijding bleven niet uit.

Reeds vóór de opening van het noviciaat was Pater Laval, eerst lange jaren pastoor van Pinterville, naar het eiland Mauritius vertrokken.

In 1842 vertrokken P. Tisserand met twee medebroeders naar St. Domingne en Guinea. In 1843 gingen de eerste missionarissen voor Afrika. Zij waren zeven in getal en alle voorzorgen waren genomen om de missie goed te doen slagen. Doch wie doorschouwt de plannen Gods? Eén jaar later zijn zes gestorven en de zevende, de latere Mgr. Bessieux, was zoek.

Er bestond te Parijs een merkwaardige stichting n.l. de Congregatie van den H. Geest. In 1703 door een jeugdig leviet Claudius Poullart des Places gesticht, had deze Congregatie ten doel arme jongelieden op te voeden tot priesters en deze dan uit te zenden naar de Afrikaansche Missies, vooral naar de Fransche koloniën. Voor dit doel was zij officiëel door den staat in haar bestaan gewettigd; maar had in die dagen niet veel meer dan haar wettig bestaan. De revolutie had haar van bijna alle bezittingen beroofd; het Jansenisme had de stichting zelf tegengewerkt; het kleine aantal leerlingen had het bestuur gedwongen zelf naar de missies uit te trekken. Bovendien was nog een her-organisatie mislukt.

Het eenige middel, dat de toenmalige Algemeene Overste Al. Monet nog zag, was: een vereeniging met de jonge congregatie van Pater Libermann. En ofschoon de moeilijkheden groot schenen en werkelijk ook waren, werden de wenschen vervuld en werd de Congregatie v. d. H. Geest voor een zekeren ondergang behoed.

Aan de nieuwe Congr. v. d. H. Geest en het H. Hart van Maria, had de oude Congregatie haar naam en roemvol verleden gegeven, de jonge Congregatie van Pater Libermann echter organisatie en nieuw leven.

Nu was de taak van den apostel-lijder welhaast ten einde. Nog vier jaar zou hij aan het hoofd staan zijner Congregatie. Den 2 Febr. 1852 heeft hij zijn vurige ziel den Schepper teruggegeven, allen stichtend in zijn smartvol sterven. Zijn kinderen vergeten de woorden niet, die zijn stervende lippen nog bevend spraken: "Vurigheid, Liefde, Offervaardigheid! Vereeniging in Jezus Christus". Evenmin vergeten zij, dat hun vader gestorven is, toen uit de kapel de woorden klonken van het "Magnificat: et exaltavit humiles: De nederigen heeft Hij verheven.

Op zijn sterfbed had de Eerbiedw. Libermann zelf zijn opvolger aangewezen: een man van krachtig optreden en organisatie. Onder diens bestuur breidde de congregatie v. d. H. Geest zich spoedig uit over geheel West-Europa en Amerika.

In Jerland in 1859; Duitschland 1863; Portugal 1872; in de Ver. Staten 1873; België 1900; Nederland 1904; Engeland 1907. In al deze landen zijn huizen gevestigd waar de missionarissen gevormd worden voor het uitgestrekte missiegebied aan de zorgen dezer Congregatie toevertrouwd, n.l.:

In Afrika: Senegambië, Sierra-Leone, Fransch-Guinea, Nigeria, Cameroen, Gaboen, Loango, Fransche Congo, Onbangm-Chari, Katanga, Portugeesch Congo, Lounad, Cimbebasië, Connène, Zanzibar, Bagamoyo, Kilima-Ndjaro, Diego-Suarez, Reunion, Mauritius.

In Amerika: St. Pierre en Miquelon, Haïti, Guadeloupe, Martini-

que, Trinidad en Amazonië.

Over al deze Missies en provincies verspreid heeft de Congr. v.d. H. Geest 264 huizen 856 paters, 187 scholastieken en 524 broeders tezamen 1567 geprofeste leden ; een aantal dat natuurlijk veel te kiein is in vergelijking met de werkzaamheden, vooral nu ook de missies den heilloozen invloed van den oorlog hebben gevoeld. Des te pijnlijker treft dan een slag als het omkomen in de golven van zeventien medebroeders te gelijk, (o.a. ook P. van Dooren uit Mierlo N. Br.) die geschaard rondom een verdienstelijken Missiebisschop als Mgr. Jalabert vol moed en apostelvuur naar het land togen hunner droomen 1). ALPH. LOOGMAN, C.S.Sp.

PROTESTANTSCHE CONCURRENTIE.

Het Bulletin Catholique de Péhin gaf voor eenigen tijd een brochure in het licht, getiteld: Les moyens surnaturels et les moyens humains dans la conversion des païens. Een ervaren en ijvervol missionaris 2) geeft daar aan zijn confraters in het apostolaat nuttige wenken omtrent het aanwenden der bovennatuurlijke en der natuurlijke middelen: vóór alles de bovennatuurlijke, overeenkomstig het woord des Zaligmakers: "Zoekt eerst het Rijk Gods en Zijn gerechtigheid"; daarna de natuurlijke middelen. En hieromtrent stelt hij zich de vraag: "Wat te denken van de concurrentie der protestanten, wier menschelijke hulpmiddelen veel overvloediger zijn dan die der katholieken?"

Wij achten het onderwerp belangrijk genoeg om eenige gedachten aan die brochure te ontleenen en volgen daarbij een uittreksel, verschenen in de "Missions Catholiques" van 7 Januari 1921.

Wij moeten ons niet laten afschrikken of ontmoedigen", schrijft de missionaris, door de machtige middelen waarover de protestanten beschikken en die zij met veel vertoon in de bladen van hun kleur uitbazuinen. Alles wel beschouwd is de stand der Katholieke Missies in China nog zoo slecht niet. Uit talrijke getuigenissen, zelfs van protestantsche zijde, blijkt, dat de Katholieke missionarissen een krachtiger en solieder proselytisme drijven en meer blijvende bekeeringen bewerken dan de protestanten. Ondanks hun rijke middelen openbaart zich bij hen een groote zwakheid n. l. het gemis van een krachtige en juist omschreven godsdienstleer. Wel vereenigen zich de verschillende protestantsche sekten waar het gemeenschappelijke belangen geldt: het oprichten van scholen, hospitalen, geneeskundige instellingen, propaganda-campagnes tegen het opiummisbruik of de kleine voeten der vrouwen; zij mengen zich zelfs in politieke kwesties. Maar al die actie vermag toch niet de

I) De Congr. van den H. Geest heeft een Missiehuis te Weert (L.). Gebrek aan plaatsruimte hebben de Congregatie gedwongen een hulp-missiehuis te openen te Gemert (N.-B.), in de stellige verwachting, dat de welwillendheid der Katholieken de onderneming niet zal laten mislukken. Moge dit betrouwen bewaarheid worden tot meerdere eer van God.

²⁾ Ofschoon hij zijn naam achter een initiaal verbergt, is hij toch bij de missionarissen van China geen onbekende.

leemte in hun leer en 't gemis van waren godsdienstzin te verbergen.

Katholieke missionarissen beweren zelfs, dat zij de vestiging van protestantsche zendelingen in hun nabijheid niet vreezen. Want vooreerst zijn dezen hun in 't algemeen niet kwalijk gezind en zelfs dikwijls gaarne tot liefdediensten bereid, maar daarenboven hebben zij meermalen, huns ondanks, de rol van voorloopers en wegbereiders voor de katholieke missionarissen vervuld.

Eenige maanden geleden bevatte een Reuter-telegram een uitlating van een zeer respectabel persoon, maar geheel op protestantsche manier beschouwd en weergegeven. Men zou n.l. de Congregatie der Propaganda verwittigd hebben, dat China in ernstig gevaar was protestant te worden.

Wij voor ons (de missionaris is nog steeds aan 't woord) gelcoven dat waarlijk niet. En wat ons volkje betreft, heidenen zoowel als christenen? Wanneer zij jaarlijks, als de groote droge tijd weer op handen is, de protestantsche zendelingen hun kerkjes en woningen zien sluiten en als correcte gentlemen en charmante ladies hun villatjes zien betrekken aan het strand van Pétaiko, dan maken zij onwillekeurig een vergelijking, die geheel ten gunste uitvalt van de katholieke missionarissen en liefdezusters, van die mannen en vrouwen die trouw blijven op hun post en tot helpen bereid.

Verder komt het voor, dat zendelingen hun ambt in de steek laten om groothandelaar te worden, of industrieel of employé bij de Chineesche administratie, raadsheer aan het Chineesche gouvernement, zaakgelastigde enz.; en dat alles zonder dat iemand er zich over verwondert, terwijl toch de publieke opinie weet en eischt dat de Katholieke missionaris trouw blijft aan ambt en roeping.

De protestanten beschikken over rijke middelen: 't valt niet te loochenen; en toch ook op dit gebied ontbreken hun de teleurstellingen niet. In de Vereenigde Staten deed zich onlangs een merkwaardig feit voor ter bevestiging van hetgeen wij beweren. Door de verschillende protestantsche sekten aldaar was een groote drijfjacht georganiseerd om ten behoeve der zendingspropaganda een enorme som bijeen te brengen. Welnu, deze z.g. Interchurch Movement is eind Juni l.l. plotseling stopgezet na veel geharrewar en veel moeilijkheden, waarvan de ware oorzaak nog grootendeels onbekend is.

Tot zoover een ervaren Chineesch missionaris. Dit alles stemt volkomen overeen met de "hoopvolle verwachtingen" waarop Dr. Jan Smit het uitzicht gaf, waar hij over China schreef: I) "De poorten staan open en ook de harten. De missionaris kan zich over het algemeen vrij bewegen en onbelemmerd zich aan het bekeeringswerk wijden. Uit verschillende regeeringsmaatregelen blijkt, dat thans de katholieke Kerk in hooge achting is....Het volk is wegens zijn zedenreinheid uitermate geschikt voor bekeering tot het katholicisme.... In geen land kan zoo spoedig een goede inlandsche geestelijkheid worden aangekweekt...."

Dat alles stemt zeker tot blijde hoop en zal des te spoediger verwezenlijkt worden, naarmate Nederland edelmoediger medewerkt met de krachtige propaganda, die reeds in Amerika, Ierland en Canada voor de bekeering van China wordt gevoerd. Want al staan de kansen schoon, toch blijft Azië en met name China "die brennendste Missionsfrage der Gegenwart".

Wittem.

P. TISSOT C.ss.R.

DE NEDERLANDSCHE MINDERBROEDERS IN BRAZILIË.

Reeds in 1897 richtte Mgr. Joaquim José Viliro, bisschop van Fortaleza, een verzoek tot den toenmaligen Provinciaal der Nederlandsche Minderbroeders, den Hoogeerw. Pater Stephanus Van de Burgt, om eenige onzer Paters in zijn diocees te mogen hebben. Daar echter de Hoogeerw. Pater Generaal der Orde ernstige bezwaren maakte, kon aan dat verzoek niet voldaan worden.

In 1899 werd andermaal een dringend beroep gedaan op de medewerking der Nederlandsche Minderbroedersprovincie, teneinde in de behoefte aan priesters in de uitgestrekte parochiën van Brazilië te voorzien, en wel ditmaal door de bisschoppen van Manaos in den Staat Amazonas, en van Petropolis in den Staat Rio de Janeiro.

De Provinciaal, Pater Stephanus v. d. Burgt, die de stichting eener Missie in Brazilië van den beginne af zeer genegen was geweest, was aanstonds bereid die arme, verlatene kudde te hulp te komen, en toen Rome geen bezwaar meer maakte, besloot hij eenige

^{1) &}quot;Het Missiewerk", Aug. 1920, p. 11.

Paters naar genoemde bisdommen te zenden. Voor Manaos werden bestemd de Paters Adelbertus Woolderink en Gonzaga Gouverneur met Br. Otho Vervoort, voor Petropolis de Paters Rogerius Burgers en Fredericus Voorvelt.

Den 18 November 1899 aanvaardden de eerstgenoemde drie Missionarissen de reis naar Manaos, waar zij een maand later 18 December aankwamen. De toestand was daar in alle opzichten allertreurigst en van den beginne af hadden de Paters er met groote moeilijkheden van allerlei aard te kampen. Zij arbeidden niettemin onverdroten voort, totdat zij na een half jaar reeds onder den arbeid en het moordend klimaat bezweken en gedwongen werden de missie op te geven. Doodziek van de beri-beri moesten zij op advies van den geneesheer naar het vaderland terugkeeren. Pater Gonzaga vertrok den 11 Juni 1900 uit Manaos, Pater Adelbertus een maand later in zulken ellendigen toestand, dat men gedurende de zeereis meermalen dacht, dat hij zou bezwijken.

De zending was mislukt. God was met den goeden wil tevreden geweest. Maar onvruchtbaar zouden de schijnbaar nuttelooze opofferingen der eerste Braziliaansche Missionarissen niet blijven. De goddelijke Meester heeft de offers geteld en zal ze beloonen, overvloedig, zooals uit het vervolg blijken zal. De mislukking zelf zou een zegen worden. Zoo zijn de plannen van Gods Voorzienigheid.

Inmiddels hadden ook den 13 April 1900 de twee andere aangewezen Missionarissen, de Paters Rogerius Burgers en Fredericus Voorvelt het vaderland verlaten en den 7 Mei d. a. v. te Rio de Janeiro voet aan wal gezet. Ook deze Paters hadden in het begin met groote moeilijkheden te kampen, maar slaagden er toch eindelijk in zich den 25 Januari 1901 voor goed in Nictheroy, in het bisdom Petropolis, te vestigen. Zij begonnen aanstonds met hun geestelijken arbeid. Nadat den 30 October van hetzelfde jaar de Paters Cyrillus en Chrysogonus met Broeder Benvenutus in Brazilië waren aangekomen, begon men aan de oprichting eener school te arbeiden, die den 3 Maart 1902 met 38 leerlingen geopend werd. De Paters hadden goed gezien: er moest vooral met de jeugd begonnen worden.

Maar gelijk alle werken Gods, die vruchtbaar moeten blijven, moest ook de vestiging der Minderbroeders in Brazilië met het kruis geteekend worden. Drie maanden na de opening der school werd Pater Chrysogonus Asseler door de gele koorts aangetast, die den jeugdigen, veelbelovenden Missionaris binnen eenige dagen naar het graf sleepte. Nauwelijks 14 dagen later, den 18 Juli, eischte de gele koorts een nieuw slachtoffer in Broeder Benvenutus Wijnands. Wegens het gevaar van besmetting moesten de Paters op hooger bevel de school opheffen en hun woning ontruimen. Zóó was alles in één oogenblik vernietigd wat met zooveel inspanning na langdurigen arbeid was gesticht en stonden de drie overgebleven Paters weer alleen, zonder huis en zonder dak.

Doch Gods Voorzienigheid waakte over hen: Het kruis, waarmede nu hunne zending in Brazilië geteekend was, stempelde deze tot het werk des Heeren, dat vruchten zou voortbrengen en zegen, honderdvoudig. In Augustus van hetzelfde jaar 1902, konden de Paters zich opnieuw in Nictheroy vestigen, en nu volgde snel de eene stichting na de andere; in 1903 in Ouro-Preto, in het diocees van Marianne (Staat Minas Geroes), in 1904 in S. Joas d' El-Rey in hetzelfde bisdom, in 1906 te Theophilo-Ottoni, een parochie zoo uitgestrekt als een klein bisdom.

Ondertusschen kwamen ieder jaar nieuwe Missionarissen uit Holland aan, zoodat het mogelijk werd de werkzaamheden altijd meer uit te breiden. Hoe bloeiend thans deze Missie onder Gods bijzonderen zegen is, zal het beste blijken, uit het overzicht van den tegenwoordigen toestand:

Onder het bestuur van den Hoogeerw. Pater Julius Berten, Commissaris-Provinciaal en Overste der Missie, zijn thans in Brazilië werkzaam 43 Nederlandsche Paters Minderbroeders, bijgestaan door 10 Broeders derzelfde Orde. Zij hebben thans 15 residenties.

S. Joao d'El-Rey. — Gymnasium van den H. Antonius, met internaat en externaat, pl.m. 400 studenten, met recht van staatsexamen. Tevens parochieele arbeid voor 20.000 zielen. De Paters geven ook een weekblad uit en een tweemaandelijksch studentenblad. Overste en Directeur van het Gymnasium is Pater Leopoldus van Winkel, bijgestaan door 10 Hollandsche Paters en eenige leeken leeraren.

Ouro-Preto. — Parochie van de Onbevlekte Ontvangenis, 8000 zielen. Pastoor is Pater Martinus Tiesselink, bijgestaan door twee Paters.

Thephilo Ottoni. — Parochie van de Onbevlekte Ontvangenis, 96.000 zielen. De Paters hebben hier een eigen drukkerij, geven sedert 1912 een zeer verspreid en gewaardeerd weekblad uit en tevens een tweemaandelijksche tijdschrift voor de geestelijkheid. Pastoor is Pater Hilarion Verheij, geholpen door 4 Paters.

ARASS'JAHY. — Parochie van den H. Antonius van Padua. 24.000 zielen.

De Paters bedienen tevens de parochie van Bom Jesus te Lufa met 18.000 zielen. Pastoor is de Hoogeerw. Pater Josephus de Haas, tevens vicarisgeneraal van het bisdom Arassuwhy, bijgestaan door 3 Paters.

JEQUITINHONHA. — Parochie van den H. Aartsengel Michaël, 37.000 zielen. De Paters begonnen met het verkondigen van het H. Evangelie aan een Indianenstam, waar nog nooit een priester geweest was. Pastoor en Deken is Pater Samuel Tetteroo, bijgestaan door 3 Paters.

VIGIA. — Parochie van den H. Joannes den Dooper, 36.000 zielen. De Paters bedienen tevens de parochie van den H. Sebastianus te Salto Grande. met 24.000 zielen. Pastoor is Pater Felicianus Smitz, bijgestaan door één Pater.

Cabo-Verde. — Parochie der Onbevlekte Ontvangenis, 12.000 zielen. De Paters bedienen ook de parochie der Onbevlekte Ontvangenis in Monte-Bello met 10.000 zielen en die van den H. Joachim te Serra Negra met 5000 zielen. Pastoor is Pater Bonifacius van Emmerik, geholpen door twee Paters.

Pirapora. — Parochie van den H. Sebastianus. 9000 zielen. Pastoor is Pater Blasius Berten, geholpen door één Pater.

Curralinho. — Parochie van de Onbevlekte Ontvangenis, 10.000 zielen. Pastoor: Pater Adolphus Toonsen, bijgestaan door één Pater.

CORDISBURGO. — Parochie van den H. Antonius van Padua, 10.000 zielen. De Paters bedienen ook het Rectoraat van de H. Rita in den Ceder met 6000 zielen. Pastoor: Pater Stephanus Lucassen, geholpen door één Pater.

Cassadura. — Parochie van den H. Apostel Petrus, 7000 zielen. Pastoor Pater Benignus van Osch, bijgestaan door één Pater.

Al deze residenties zijn gelegen in den Staat Minas Geroes, uitgezonderd Cassadura, dat tot den Staat Rio de Janeiro behoort.

De Nederlandsche Minderbroeders zijn in Brazilië ook belast met het Commissariaat van het H. Land, een internationaal instituut, dat de belangen der H. H. Plaatsen in de verschillende landen te behartigen heeft. Commissarius Terrae Sanctae is de Hoogeerw. Pater Julius Berten. De hoofdzetel is te Cascadura; hospitia Terrae Sanctae heeft men te Sabará en te Bahia, waar de Hollandsche Pater Bertholdus Wartna tevens de zielzorg waarneemt.

Ziedaar in 't kort de geschiedenis van de Braziliaansche zending der Nederlandsche Minderbroeders en een overzicht van haar tegenwoordigen toestand. Veel is er tot stand gebracht, maar wanneer men let op de ontzaglijk groote parochies, is er nog veel te doen. "Bidt dan den Heer des oogstes, dat Hij werklieden zende in Zijn wijngaard" en dat Hij wasdom geve aan hetgeen Zijne dienaren planten en besproeien.

fr. SILVERIUS BREIDFELDT O.F.M.

Weert.

NAAR DE VERRE EILANDEN.

't Was vigiliedag van Kerstmis 1836, in den morgen. Te Le Havre (Fr.) lichtten twee schepen zeilree hun ankers, en dreven naar zee onder den druk van een gunstigen wind. Opeens weerklonk eenstemmig van af het dek der beide afreizende schepen de aandoenlijke hymne "Ave Maris Stella". Het was een lofzang en tevens eene bede aan de "Ster der Zee" van missionarissen, die een lange zeereis aanvaarden, en op wie van toepassing waren de prophetische woorden van Isaïas: "Van die gered zijn zal ik er zenden tot de heidenen van overzee, naar de verre eilanden, tot hen die nooit over mij gehoord hebben, en mijne heerlijkheid niet gezien: en zij zullen mijne heerlijkheid aan de heidenen verkondigen" (Intr., Mis. v. d. gelukz. Chanel, Eerste Martelaar van Oceanië, 28 April).

"De "Joséphine" droeg Mgr. Blanc, aartsbisschop van Nieuw-Orleans, die met een twintigtal medehelpers, priesters en zusters, naar zijn arbeidsveld in Amerika terugkeerde. Op de "Delphine" hadden zich ingescheept de eerste missionarissen van de Sociëteit van Maria: hun eindbestemming was Centraal-Oceanië in de Stille Zuidzee. Het waren vier Paters en drie Broeders onder geleide van Mgr. Pompallier, Apostolisch Vicaris, bisschop van Maronea i. p. i

DE SOCIETEIT DER MARISTEN.

Alvorens deze geloofshelden op hun langen tocht te volgen, is 't niet zonder belang te weten onder welke omstandigheden het bekeeringswerk op de tallooze eilanden van Westelijk- en Centraal-Oceanië was opgedragen aan de nog zoo jeugdige Sociëteit van Maria.

Een eenvoudig, nederig priester van het bisdom Belley (Fr.), den Eerbiedw. Jean Claude Colin, had God als stichter der nieuwe Congregatie voorbestemd, en met groote natuurlijke en bovennatuurlijke gaven toegerust. In de afgelegen pastorie van Cerdon, waar hij als kapelaan van zijn ouderen broeder dienst deed, werd den Eerbiedw. Colin zijne zending geopenbaard; zoodat in de eenzaamheid, onttrokken aan de oogen der menschen, in het kleine dorp van het bergland Haut-Bugey, het zaadje ontkiemde door God gelegd in het hart van den godvruchtigen priester.

In 1822 behaagde het Pius VII den stichter aan te moedigen; en veertien jaar later in 1836 heeft Gegrorius XVI de Sociëteit van Maria definitief goedgekeurd.

Hoe kwam het, dat na slechts veertienjarigen arbeid de Eerbiedw. Colin zijn werk met de kerkelijke goedkeuring zag bekrachtigd?

Reeds langen tijd was de uitgestrekte Zuidzee met haar onafzienbare eilanden-groepen een voorwerp van zorg voor den H. Vader. Wel waren de Paters der H. H. Harten met goed gevolg de bekeering van Oostelijk-Oceanië begonnen. Maar, ofschoon gehuld nog in een geheimzinnig waas van barbaarschheid en heidendom, begon ook Westelijk- en Centraal-Oceanië de belangstelling gaande te maken der protestantsche zendelingen, die steeds meer van uit het Oosten opdrongen. Het gevaar om door deze te worden voorkomen, was verre van denkbeeldig. Wilde men niet, dat het werk der katholieke geloofsverkondigers werd verzwaard, ja zelfs voor lange jaren vruchteloos gemaakt, dan moest de stroom van bijbels en andere drukwerken der Evangelische Maatschappijen tijdig worden gekeerd.

Rome wendde zich tot Mgr. des Puis, administrator van het Aartsbisdom Lyon, en tot den Centralen Raad van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs met de vraag of hun priesters bekend waren, die de bekeering van Westelijk- en Centraal-Oceanië zouden willen ondernemen. In 't Aartsbisdom Lyon waren toen de Paters Maristen werkzaam. De Eerbiedw. Colin werd aangezocht die taak op zich te nemen, en na rijp overleg en vurig gebed, meende hij die zware taak te mogen aanvaarden.

Het bestuur van 't Aartsbisdom drukte in zijn antwoord aan den H. Vader uit eigen initiatief 't verlangen uit aan de Sociëteit van Maria ook de grootste aanmoediging te verleenen, welke zij maar kon hopen. Rome voldeed gaarne aan dit verlangen. Zoo gebeurde het, dat tegen alle verwachting Paus Gregorius XVI de breve "Omnium Gentium" teekende, waarin de Societeit van Maria officiëel door de Kerk werd erkend.

De vreugde der goedkeuring was algemeen in de opkomende Congregatie. Maar in die vreugde deelden vooral de leden, die, op hun uitdrukkelijk verlangen, waren aangewezen om de pioniers te worden van het ware geloof in de eilanden van Oceanië, on werden uitgezonden, "tot de volken van over zee, naar de verre eilanden." Onder de Paters bevond zich de gelukz. Chanel, die eens zou uit-

schitteren door zijn deugden en martelaarskroon. De Broeders telden in hun midden ook een toekomstig martelaar den Eerbiedw. Blaise Marmoiton, wiens proces laatst te Rome is ingeleid. Wel een waardevolle gunst der Voorzienigheid, om deze missie-congregatie bij hare intrede op het Missie-veld, en al hare moedige zonen in het volgen hunner roeping er aan te herinneren, hoe nauw martelaarschap en apostolaat zijn verwant, al behoeft het martelaarschap ook niet bloedig te wezen.

BEPROEVINGEN OP REIS.

De reis was in 't begin voorspoedig. De N. W. wind, waarop men anderhalve maand met ongeduld te Le Havre had gewacht, steef de zeilen van de "Delphine". Maar het duurde niet lang, of de storm, waaraan zich de schepen in den wintertijd zien blootgesteld, overviel ook de missionarissen. Hij was van ongekende kracht. Eerst in die moeizame dagen bemerkte de bemanning, dat het roer onklaar was: van de vier spillen, die het aan 't schip hechtten, waren er twee gebroken en een derde zwaar gehavend. De schade was waarschijnlijk te wijten aan een verkeerde manoeuvre bij het verlaten der haven. In dezen staat moest het schip zee bouwen in den storm, die meer dan dertig schepen, denzelfden dag uit Le Havre vertrokken, op de kust wierp. De "Delphine" en de "Joséphine" bleven gespaard: de missionarissen hadden zich niet tevergeefs onder het geleide gesteld van de "Ster der Zee".

Toen de storm luwde, wendde de kapitein den steven naar de Canarische eilanden om aldaar de schade te herstellen. Den 8en Januari liep de "Delphine" de haven van Santa-Cruz binnen. Het oponthoud duurde twee en vijftig dagen, en werd noodlottig voor een der vier Paters. Er heerschte aan de kust een kwaadaardige besmettelijke ziekte, die alle missionarissen min of meer aantastte. De hoop op eenige rust na de uitgestane vermoeienissen moesten de reizigers dan ook weldra opgeven, en Pater Bret ging aan boord met zware hoofdpijn, waarbij zich later een hevige koorts voegde. De liefderijkste verpleging mocht niet baten, en God, die hem had gezonden naar zijn oogst, nam den missionaris tot zich, nadat hij nauwelijks een derde had afgelegd van den weg, die naar het arbeidsveld leidde

De altijd aangrijpende plechtigheid eener begrafenis op zee, trof de bemanning des te meer, dat het hier niet een mensch gold op jacht naar goud en aardsche bezittingen. Het lijk werd aan de zee toevertrouwd onder de tranen en de gebeden van allen, die zich aan boord bevonden en zelf maar door eenige planken waren afgescheiden van den afgrond. Het was Dinsdag van de Goede Week, 21 Maart; de rouwvlag wapperde heel den dag op het schip, en de matrozen vergaten dat zij den evenaar passeerden.

De dood van Pater Bret, hoe groote droefheid hij ook veroorzaakte, werd den missionarissen een oorzaak van geestelijken troost. 't Meerendeel der bemanning was tot dan toe ongevoelig gebleven voor alle vermaningen der Paters om tot inkeer te komen, en een christelijk leven te leiden. Na den dood van den priester-missionaris bekeerden zich allen. "Nooit, schrijft een pater, nooit zal ik de missie vergeten die toen aan boord werd gegeven; het zingen der litanieën en der godvruchtige liederen, die elken avond opstegen van ons schip. Nooit zal ik de gunsten vergeten waarmee God ons overlaadde, als om ons den dood van een medebroeder te doen vergeten."

De "Delphine" maakte nog een zwaren storm mee in den Atlantischen Oceaan, zeilde door de straat van Magellaan en bereikte *Valparaiso* op Vigiliedag van het feest der H.H. Apostelen Petrus en Paulus. De missionarissen werden in deze stad verwelkomd en met de grootste liefde geherbergd door de Paters van Picpus. Officieren en matrozen der "Delphine" naderden 's anderdaags ter H. Tafel, en de meesten ontvingen het H. Vormsel.

Anderhalve maand verliep, eer de missionarissen hun reis konden voortzetten op de Engelsche brik "Europa". Een volle maand was noodig om door den grooten Oceaan het eiland *Mangarewa* te bereiken, het voornaamste der Gambier-groep, waar de missionarissen met groote geestdrift door de bevolking werden ontvangen.

Den 16en September werd weer het anker gelicht en de steven naar *Taiti* gewend, waar men den 22en aankwam. Taïti, behoorend tot Oostelijk-Oceanië, lag nog in 't missie-gebied der Paters van Picpus, en was voor de Maristen de laatste aanlegplaats alvorens in Centraal-Oceanië te geraken. De enkele dagen op dit eiland doorgebracht om scheepsgelegenheid te vinden, konden slechts het verlangen der missionarissen aanwakkeren eindelijk hun eigen missieveld te betreden.

Den 5en October kwamen de eerste eilanden der Tonga-Archipel in zicht. Terwijl de brik langs een der grootste voer om een gunstige ankerplaats te zoeken, stak eensklaps een hevige wind op; de regen viel bij stroomen, en een diepe duisternis overtrok de zee. De uiterste inspanning der matrozen

kon het schip niet verhinderen onweerstaanbaar naar de klippen te drijven; nog een steenworp verder en de brik zou aan stukken slaan. Op dit oogenblik wierpen de missionarissen en bemanning zich op de knieën, en uit angstige borsten ontsnapte de kreet: "Heer, red ons! O Maria, zie uwe kinderen!" En zie, een windvlaag stiet de brik weer in volle zee. De missionarissen hoorden den kapitein geknield uitroepen: "O Voorzienigheid! O Voorzienigheid!" "Sinds ik de zee doorkruis, zeide hij, heb ik in groote gevaren verkeerd; maar nooit zag ik den dood zoo nabij. Het "Te Deum" werd aangeheven, en de Litanie der H. Maagd gezongen om God te danken voor de wonderbare redding. 's Anderdaags werd het anker uitgeworpen bij het eiland Vavao.

De reis van deze eerste Maristen-missionarissen naar hun missiegebied, had reeds meer dan negen volle maanden geduurd, en zou ook hier nog niet eindigen. De koning van Vavao, beïnvloed door den protestantschen minister, verklaarde zijn eiland te klein voor twee godsdiensten. De minister zelf wees den missionarissen op de eilanden Wallis, meer noordwaarts gelegen, waar de christelijke leer nog niet was verkondigd. Daar zouden zij in volle vrijheid het geloof kunnen prediken! Maar de bewoners van Wallis hadden nog kort te voren een zestigtal protestantsche bekeerlingen vermoord, en de bemanning van twee schepen gevangen genomen en omgebracht. Zelfs eenige Engelschen waren verontwaardigd over de handelwijze van hun minister. Een hunner had op Wallis verblijf gehouden, en zich metterwoon gevestigd niet ver van daar op het eiland Futura. Hij bood aan de missionarissen te begeleiden, en hoopte door zijn bemiddeling de inboorlingen gunstig te stemmen.

Op Allerheiligen werd Wallis zichtbaar. Dank zij de tusschenkomst van den Engelschman mocht men denzelfden dag nog aan wal. De missionarissen knielden neer op het strand en baden een "Wees gegroet" om in naam van Maria bezit te nemen van dien heidenschen grond, en hun missiewerk onder de hoede te stellen van hun hemelsche Moeder.

Hulst.

F. VAN BENTHEM S.M.

MISSIE-ACTIE DER R. K. HOOGESCHOOL-STUDENTEN.

HOE DE ACTIE?

Dit artikel vanwege de studentenmissieactie I) maakt geen aanspraak op het openen van een nieuwe gezichtskring, maar wil slechts een voortzetting en uitbreiding zijn van wat in de interacademische missievergaderingen in 't algemeen vastgelegd werd omtrent de speciale missieactie van den student.

De slotsom der meeningen kwam hierop neer, dat de studentenmissieactie vooreerst een intellectueel karakter behoorde te dragen, dat dus het zwaartepunt moest liggen in de studie van het missievraagstuk.

Hoe heeft men zich in die studie te denken?

Voorop kan men zeker stellen in 't algemeen het aankweeken van een Christelijke geloofsovertuiging en uitbreiding daarvan, zoowel bij zich zelf als bij anderen.

Immers, tenslotte is dit niets anders dan missiewerk, apostolaat. Navolgend het groote voorbeeld van mannen als Pasteur e. d. dienen wij eerst ons zelf te bewerken en te trachten kennis te verkrijgen. Als Pasteur een zoo lang en druk leven achter zich heeft, als al zijn werken weldaden zijn geweest voor de menschheid, als aan zijn roem geen enkele smet kleeft, dan is dat alleen, omdat hij, bestudeerend de kleinste levende wezens, de bacteriën — nooit opgehouden heeft met bidden. Zulk een leven is après tout te beschouwen als missie.

Met bovenstaande woorden willen wij aantoonen, dat wij, studenten, onzen missieplicht toch vooral niet te speciaal moeten op-

I) Zie "Het Missiewerk" I, 66.

vatten. Het verkrijgen en verspreiden van kennis omtrent de missie, maar dan ook in zeer algemeenen zin, is onze taak.

Het spreekt van zelf, dat begonnen moet worden met de studie van het "waarom", daar dit toch tenslotte het uitgangspunt is van alle missieactie.

En nu zal men misschien hier tegen aanvoeren, dat dit toch wel een erg ver en al te theoretisch ophalen is van een kwestie, die au fond meer op een Groot-Seminarie thuis hoort. Meent men dan soms, dat de overtuiging van missie-noodzakelijkheid wel voldoende in alle kringen is doorgedrongen en men zich steunend hierop wel kan gaan wijden aan meer speciaal onderzoek?

De praktijk leert anders.

Zelfs onder Roomsch georganiseerde studenten kan men in dit opzicht de meest droeve ervaringen opdoen.

Op het programma dient dus voorloopig te blijven staan de bloote verdediging van de missie. Het ware gewenscht, dat ieder nieuw lid van een studentenmissieclub begon met een aandachtige lezing van een zestigtal pagina's in Schmidlin's "Katholische Missionslehre", waar hij o. m. uitvoerig behandelt de "Begründung der Mission." En men behoeft dan slechts verder te gaan. De "Einführung in die Missionswissenschaft" van denzelfden schrijver zou aanbevolen kunnen worden voor iedere beginneling, wanneer dit werk het zich zelf niet reeds deed door zijn titel. Schmidlin eischt voor den theoloog en missiespecialist een diepe, ingaande bestudeering van het missievraagstuk, maar "der gewöhnliche Akademicker wird sich auf ein gewisses Mass allgemeiner Bildung beschränken können".

Omtrent de aanwezigheid nu van dit "gewisses Mass allgemeiner Bildung" behoeft men zich zeker geen groote voorstellingen te maken. En het gebrek aan interesse is zoo ergens dan toch zeker bij de missie voor een groot deel te wijten aan gebrek aan kennis.

De student heeft den plicht, zich inzicht te verschaffen in de missiegedachte, om later in het maatschappelijk leven invloed te kunnen oefenen en de verkregen kennis om te zetten in krachtige propaganda. Maar naast de studie kan men die propaganda reeds als student beoefenen en wel in de eerste plaats door het overbrengen van missiekennis op medestudenten. Niet allen kunnen nu eenmaal tot dezelfde diepte in de missieproblemen doordringen—ieders

aanleg, neiging en omstandigheden beslissen hierin — maar enkelen moeten door lezingen of desnoods zeer korte uiteenzettingen van een of ander speciaal punt op een algemeene studentenvergadering, dat aanvullen, waarin de anderen tengevolge van andere bezigheden te kort moeten schieten, en zoodoende de missie-idee steeds levendig weten te houden.

Tot verder actie naar buiten blijven nog altijd dan de wegen open. We zouden b.v. nog even kunnen noemen het houden van lezingen met lichtbeelden in patronaten e.d., waar in een interacademische vergadering door Dr. Brom o. m. reeds op gewezen werd.

Na beleving van de "Missionsbegründung" kan men individueel dan doorgaan met verschillende takken van missiewetenschap, zooals b.v. missiegeschiedenis, missiekennis in den zin van een zich op de hoogte stellen van den stand der missiën of missierecht, missie in verband met de koloniaal-politiek, enz. enz.

Wanneer men maar eenmaal zich een algemeen overzicht van de missie eigen heeft gemaakt, is het bijhouden van de eens verkregen kennis eenvoudig met behulp van de vele missietijdschriften.

Maar ook eerst na een speciale studie van de missie zal voor den intellectueel als missievriend het lezen van de tijdschriften geheel tot haar recht kunnen komen, wanneer men methode geleerd heeft, om het "suum cuique" ten volle in praktijk te brengen. Want de tijd van den student is nu eenmaal iets, waarmee gewoekerd moet en kan worden.

Op één punt dient nog gewezen te worden.

Laat ook het gebed vooral naast de studie van de Missie niet verwaarloosd worden. De Delftsche Studentenmissieclub gaf ons het voorbeeld van de Apostolische Communie, dat hopelijk nog meer navolging zal vinden. Immers dan eerst zal ons werk geheel gezegend worden en zullen wij in dezen grootschen missie-tijd volkomen ons studentenaandeel kunnen vervullen in den plicht van iederen Katholiek.

Namens de Groninger Studentenmissieclub.

Groningen, 16 Maart 1921.

JAARVERSLAG 1920/21 DER INTERACADEMIALE STUDENTEN-MISSIEACTIE.

Wanneer wij het afgeloopen jaar nog eens aan onzen geest zouden laten voorbijgaan en den groei en den bloei eener vereeniging willen beoordeelen naar den omvang der werkzaamheden en de betoonde activiteit der afdeelingen, dan zouden we moeten bekennen, dat de interacademiale Missiebeweging zich in 1920—1921 zeer heeft uitgebreid en een jaar van grooten vooruitgang achter den rug heeft. En al stemmen we onmiddellijk toe, dat het gegeven criterium niet in alle opzichten juist kan zijn, elkeen, die van de in dit verslag volgende opsomming, van hetgeen in 't afgeloopen jaar gebeurd of gedaan is, kennis neemt, zal toestemmen dat ons 3°. vereenigingsjaar gunstig mag genoemd worden, vergeleken bij de beide vorige.

Doch daarnaast staan ook andere dingen, die minder goed zijn en hiervoor de oogen willen sluiten zou zijn ons zelven bedriegen. Wij bedoelen hier de eenheid in actie en de samenwerking tusschen de verschillende clubs onderling. Zeker, op de 2e jaarvergadering op 1 Febr. 1920 te Amsterdam gehouden, werd 't hoofddoel onzer organisatie, 't welk ook het hoofddoel van iedere club afzonderlijk moest zijn, nog eens opnieuw vastgesteld n.l. het aanwerven van leden voor 't Genootschap tot Voortplanting des Geloofs en het verspreiden van Missiekennis, doch daarnaast werd uitdrukkelijk bepaald, dat, wat 't afzonderlijk doel betrof, de autonomie der afzonderlijke clubs, gehandhaafd zou blijven. — Maar nu wil het ons voorkomen, dat de ontwikkeling zoo dreigt te loopen, dat beide doelen van plaats gaan verwisselen en dat zeer vaak de voor 't afzonderlijke doel ontplooide activiteit verhindert, dat er nog voldoende tijd beschikbaar blijft, zich aan het hoofddoel te wijden. Een gevolg daarvan is, dat 't contact der missieclubs, die bijna alleen 't hoofddoel gemeenschappelijk hebben, daaronder noodzakelijk moet lijden. En een gevolg hiervan weer is, dat grootsche daden, zooals wij deze niet alleen bij onze protestantsche collega's, maar ook bij onze Amerikaansche medebroeders (bijv. in den vorm van alle inrichtingen, alle landen overstroomende, overal geestdrift verwekkende geschriften) kunnen bewonderen, wegens gebrek aan finanties, tijd, samenwerking etc. bij ons achterwege moeten blijven.

En toch gelooven wij, dat vooral op dit gebied de interacademiale, en laten wij hopen in de naaste toekomst de internationale Studentenmissieactie zich zal moeten bewegen. Dan ook zal het, naar onze bescheiden meening, alleen mogelijk zijn, dat onze actie een wereldactie wordt zonder zooveel tijd en energie der leden in beslag te nemen, dat eerst in practijk en later ook officiëel in opzet de club hoofdzaak, de Vereeniging bijzaak wordt, de interacademiale onderafdeeling de plaats gaat innemen van de Unie v. R. K. Studenten-vereenigingen; de Studentenmissie-internationale geen ondergeschikte plaats meer inneemt in de eene groote R. K. Studenteninternationale; een gevaar, dat ons inziens niet geheel denkbeeldig is.

Wat nu de acta en gesta onzer organisatie betreft, volge hier een korte opsomming der voornaamste gebeurtenissen.

Vooreerst mag hier zeker vermeld worden de vruchtbare jaarvergadering op I Febr. 1920 te Amsterdam gehouden, waarvan 't verslag aan de verschillende clubs is rondgestuurd, zoodat wij hiernaar verwijzen. Aldaar was besloten, dat alle clubs om de beurt volgens opgemaakt rooster een artikel zouden schrijven in "Het Missiewerk". Dit is dan ook gebeurd, al is door de bijzondere strekking ervan 't Delftsche artikel niet kunnen geplaatst worden.

De pogingen, door Prof. Groenen gedaan om volgens besluit van I Febr. 1920 den Uniesecretaris in 't bestuur der Verz. voor O. en W. Ind. Kath. te doen plaats nemen, zijn geslaagd. Wel mogen wegens de geringe activiteit dezer Vereeniging onze verwachtingen hieromtrent niet hooggespannen zijn. Een resultaat echter is te verwachten van de eveneens door Prof. Groenen en Dr. Brom geleide actie tot contact met de Ind. Staatspartij en de Vereeniging van toekomstige Ind. Kath.

De erkenning door den R. v. A. als officiëele interacademiale onderafdeeling is gevraagd en verkregen in de benoeming van Op de Coul en van Hasselt als resp. afgevaardigde en plaatsv. afgev. Dientengevolge is de R. v. A. door ondergeteekende als vertegenwoordiger onzer organisatie bijgewoond.

Wat onze innerlijke organisatie betreft, kunnen wij niet anders dan tevreden zijn. Naast de consolidatie, die tevens een reorganisatie der Delftsche Club was, mogen we 2 nieuwe leden begroeten door de oprichting eener studentenmissieclub te Rotterdam en te Wageningen. 't Contact tusschen de verschillende Clubs werd niet anders dan bevorderd door geregelde mededeeling omtrent bestuurswisselingen, voornaamste gebeurtenissen in de club zelf etc. aan het Secretariaat, welke kennis zeer te stade kwam bij 't geven van inlichtingen aan buitenlandsche Zustervereenigingen.

Op 7 Juni 1920 werd op de groote feestvergadering bij gelegenheid van de Haagsche Missieweek onze organisatie vertegenwoordigd door Prof. Groenen en ondergeteekende, die hiertoe een officiëele uitnoodiging hadden ontvangen. 't geen dankbaar vermeld wordt.

Aan een uitnoodiging om het op 5, 6 en 7 Aug. te Washington gehouden Missiecongres der Amerik. Studenten bij te wonen, kon uiteraard geen gevolg worden gegeven. Pogingen om een ander Nederlander ons daar te doen vertegenwoordigen, zijn mislukt. Door het zenden van een telegram hebben wij van onze belangstelling doen blijken.

't Hoogtepunt bereikte onze actie dit jaar zeker in den met zooveel succes gehouden missiecursus te Steijl op 25 en 26 Aug. 1920. Omdat het een proef en een begin gold, heeft men het niet aangedurfd dezen cursus te internationaliseeren. Evenwel ontbrak door de aanwezigheid van buitenlandsche sprekers toch niet geheel en al het internationale element. Voor verder verslag verwijzen wij naar de verslagen in R. S. B. en Missiewerk gepubliceerd, alsmede naar 't eerlang te verwachten verslag der lezingen, zooals dit uitgegeven zal worden. Wel willen we hier nog vermelden de sectie-vergaderingen te Steijl gehouden, zoowel van de EE. HH. Theologanten als van de Academici afzonderlijk, alsmede de gecombineerde vergadering van beiden, alwaar tot zoo innig mogelijke samenwerking besloten werd. Aan van Gils werden de voorbereidende maatregelen voor de vestiging van een centrale

bibliotheek opgedragen. Uit hetgeen echter later over de stemming bij de betreffende autoriteiten over deze samenwerking vernomen werd, mag betwijfeld worden of hiervan in de naaste toekomst groote resultaten kunnen verwacht worden. Zoo berichtte o.a. Haaren, dat van iedere medewerking moest afgezien worden en ook te Warmond en Roermond zal deze tot een minimum moeten beperkt blijven.

Op 't eind van October, gedurende de Amsterdamsche Missieweek, trad te Amsterdam en Leiden voor de Vereeniging op dr. Marg. Lamont, om aldaar propaganda te maken voor haar stichting A(lma) R(edemptoris) M(ater), ter verkrijging van vrouwelijke medische hulp in de missielanden. Door de goede zorgen van Dr. Brom heeft zij ook te Antwerpen voor de Studenten der Kath. hoogeschool voor Vrouwen een spreekbeurt kunnen vervullen. Pogingen haar ook elders te doen optreden, o.a. te Groningen en Utrecht zijn door omstandigheden mislukt. De te korte tijd, welke voor de voorbereiding van dezen tocht ter beschikking was, moest er noodzakelijk toe leiden, dat deze voorbereiding zeer gebrekkig was; hetgeen vooral aan het propagandistisch karakter ervan geschaad heeft.

Wat onze buitenlandsche connecties betreft, zij opgemerkt, dat het verband met The Mission Crusade steeds nauwer wordt en een geregelde correspondentie de leiders van den gang van zaken in beide landen voortdurend op de hoogte houdt.

Met Duitschland is op den cursus te Steyl door Prof. dr. Schmidlin de verbinding wel voor goed tot stand gekomen.

Ook Zwitserland is sedert eenige weken in de correspondentie betrokken en speciaal van "Hollandia", een club van Holl. Stud. te Freiburg, mag spoedig een verzoek tot aansluiting worden tegemoet gezien.

In België zijn we nog enkel in connectie getreden met St. Petrus te Leuven, aan wie een verzoek tot bijwoning dezer vergadering gezonden is.

Met andere leden is tot nu toe op Missiegebied nog geen voldoende voeling gehouden, om hier reeds van internationale betrekkingen te kunnen spreken, doch de hoop bestaat, dat ook hier de tijd niet ver meer af is, om actie uit te breiden.

Ten slotte willen we nog wijzen op een technische moeilijkheid, hierin bestaande, dat volgens de thans bestaande regeling 2 keer op verschillende tijdstippen een jaarverslag dient uitgebracht te worden, eens op de jaarvergadering en eens voor 't Annuarium. Hierin verandering te brengen lijkt ons wel gewenscht.

Met dankbare erkenning voor den steun, die onze actie vooral van de zijde van den *Priestermissiebond* en van die van de *Missioneerende Orden en Congregaties* heeft mogen ontvangen, sluiten wij dit jaarverslag met de bede, dat ook in het nieuwe jaar Gods zegen op de eerste plaats onzen arbeid moge vergezellen.

FRANS OP DE COUL. h. t. Abactis. VERSLAG VAN DE 2º INTERACADEMIALE MISSIEVERGADERING OP ZONDAG 3º JANUARI 1921, GEHOUDEN TE DELFT.

Aanwezig waren de Uniemoderator Prof. Groenen, de Uniesecretaris Dr. G. Brom, Dr. v. Ginneken S.J. en verder afgevaardigden van alle Nederlandsche studenten-Missieclubs.

Bij de opening der vergadering heette de voorzitter V. Ulrich, de aanwezigen van harte welkom en in 't bijzonder Dr. v. Ginneken, die door zijn lezing op den R. S. D. over 't Apostolaat zeker veel tot nieuw leven in onze Missieactie zal hebben bijgedragen.

Daarna wordt 't woord verleend aan den secretaris, om 't jaarverslag uit te brengen. (Hiertoe verwijzen we naar 't volledig in dit nummer opgenomen jaarverslag).

Voor dit uitvoerig verslag mocht de E. H. Op de Coul terecht den dank der vergadering ontvangen. Des te meer moesten we het betreuren te vernemen, dat de secretaris bij dezen wegens drukke bezigheden wenschte ontslagen te worden van zijn post. Als opvolger werd ondergeteekende gekozen.

Toch kregen we nog den aftredenden secretaris te hooren bij het uitbrengen van het finantiëel verslag over 't afgeloopen jaar. Had de secretaris tot dusverre zelf de finantieele lasten van zijn ambt gedragen, voortaan zal dit geschieden door de gezamentlijke Missieclubs. Eenige discussie ontstond, over de wijze waarop: Enkelen wilden er de Unie voor laten opkomen of alles laten regelen door den R. v. A. Ten slotte vindt het practische voorstel van Prof. Groenen 't meeste bijval: eenvoudig er een collecte voor te willen houden in elk der Missieclubs.

Op de Coul vraagt, of het niet mogelijk is om door kleine brochures of anderszins iets van ons te publiceeren. Dit is volgens Dr. Brom heel gemakkelijk te bereiken door een aantal overdrukken van studenten-artikelen uit 't Missiewerk te verspreiden.

Vervolgens spreken de afgevaardigden over hun plaatselijke Missieclubs. Amsterdam doet verslag van 't werk in 't afgeloopen jaar, spreekt over 't Ind. Missiefonds en vooral over de afd. "Medische Missie-actie." Delft geeft eenige toelichting bij de nieuw-opgestelde statuten van "Leeken-apostolaat en Missie-actie." In Utrecht wordt belangstelling gewekt door lezingen, plaatsen van tijdschriften enz. Leiden werkt, behalve door gebed, door leden aan te werven voor de Voortpl. Groningen met 7 werkende leden en vele belangstellende houdt lezingen in de Vereeniging. Ook van Rotterdam en Wageningen, die voor 't eerst vertegenwoordigd zijn, hooren we over de oprichting en eerste werkzaamheden.

Met hoeveel belangstelling deze verslagen waren aanhoord, bleek wel uit de daarna gemaakte opmerkingen, o.a. ook van Dr. van Ginneken, die het in Delft prijst, dat Leekenapostolaat en Missieactie in één vereeniging zijn ondergebracht, want zijn de heidenen van Den Haag niet evenzeer heiden als de heidenen in onzen Oost. Toch vraagt spreker zich af, waarom Delft binnenlandsche Missie-actie en Leekenapostolaat naast elkaar gesteld heeft en waarom niet het één als onderdeel van 't ander.

Op de Coul vestigt nog eens de aandacht op 't Vacantiewerk en vraagt, hoe het oordeel der vergadering over Steijl is. Is dat oordeel gunstig en verdienen dergelijke excursies geinternationaliseerd te worden, dan moeten we nu al aan 't werk gaan. In Tilburg (Mill-Hill) zouden we dit jaar zeker welkom zijn. Voorgesteld wordt, dat de R. v. A. in die richting zal werken.

Dan nog de vraag, of wij studenten, ook iets kunnen doen voor het eeuwfeest in 1922 (300 jarig bestaan v. d. Propag. en 100 jaar v. d. Ver. tot Verbreiding des Geloofs) vooral in internationale richting. We vernemen, dat Dr. Brom al in die richting werkzaam is.

Prof. Groenen bespreekt dan nog het samenwerken met de Theologanten : geregelde samenwerking verwacht onze Unie-moderator niet.

Met groote belangstelling werd nog een mededeeling van Prof. Groenen aanhoord: Velen onzer Kath. Academici zijn onvoorbereid naar Indië gegaan; daarom verdient het aanbeveling dergelijke menschen nu al bij elkaar te brengen en daartoe vereenigingen te vormen in die steden vooral, die uitstekend trefpunt vormen voor studenten, zooals bijv. Den Haag voor Delft en Leiden. Die beweging moet echter niet van bovenaf gaan, niet kunstmatig worden gevormd, maar moet van de studenten zelf uitgaan. Daarom wil spreker de studenten voor Indië in Maart gedurende 2 dagen bij elkaar brengen. Hoofddoel is dan: onderlinge kennismaking, niet zoozeer lezingen bijwonen. De aanwezigheid van Feber, Schmutzer e. a. zal zeker het succes bevorderen. Werken daarvoor is tegelijk ook Missiewerk daarom doet de Unie-moderator een beroep op de Missieclubs, om adressen van studenten die daarvoor in aanmerking komen, ook van niet-leden der R. K. Stud-Ver. aan hem op te geven.

Aan 't einde der vergadering wordt nog besloten, een comité op te richten, waardoor een inniger samenwerking zal verkregen worden tusschen de verschillende Missieclubs 1). Tot dusverre bestond het eenige contact in de jaarl. alg. vergad. en de actie v. d. alg. secretaris. Dit comité, waarin uit elke Missieclub een afgev. zal zitting hebben, zal een betere samenwerking tot ons gemeenschappelijk doel bevorderen. De secretaris zal daarom de afgevaardigden tot een eerste vergadering oproepen. zoodat dan meer in bijzonderheden het werk van het comité zal geregeld worden. Aldus op eigen nationalen bodem krachtig vereenigd, zullen we ook beter met onze buitenlandsche broeders kunnen samenwerken. En zond Christus zijne Apostelen tot de einden der aarde, ook wij zullen als halve-Apostelen, zooals Dr. v. Ginneken ons noemde, overal ter wereld den Missionarissen ter zijde staan.

Na een woord van dank aan de talrijke aanwezigen, sloot de voorzitter met het woord, zoo passend aan 't einde der Missievergadering: "Geloofd zij Jesus Christus'.

fr. L. TEEPE, O. F. M. Secr.

¹⁾ Op 26 Febr. l.l. werd vastgesteld, dat elke drie maanden een vergadering van afgevaardigden zal gehouden worden, terwijl de voorzitter der interacademiale Missie-actie, tezamen met den secretaris, de loopende zaken zal afdoen. Voorzitter en secretaris zullen resp. zijn: J. Cohen, Ned. Stud. te Amsterdam en L. Teepe O.F.M. te Delft.

INDIË EN DE INDISCHE MISSIES.

"DAT HEBBEN DE ROOMSCHEN GEDAAN"!

Opbloei van het Missiewerk op Java en in Nederl. Nieuw-Guinea Een treffend bewijs van den vooruitgang van het Missiewerk op Java en in N.-Guinea levert dominee Dijkstra in de Februariaflevering van het "Zendingsblad van de Gereformeerde kerken in Nederland". Zoo verblijdend is die vooruitgang dat Zijneerw. de vrees uit, dat Rome nog dit jaar op schoolgebied de kerken op gereformeerden grondslag staande voorbij zal streven en zijn geloofsgenooten tegen Rome te wapen roept. Dit schijnt nog altijd het krachtigste (misschien wel het eenige) middel te zijn om de sluimerende gemeenten wakker te schudden. Luistert, hoe hij aan zijn wrevel en angst lucht geeft:

"Gel.! Ik ben verdrietig en beschaamd. Te Djokja werken wij "nu weldra een kwart eeuw en wij hebben er één kerk voor Javanen, "één voor Europeanen, één hospitaal, de Keucheniusschool en de "opleidingsschool voor helpers tot den dienst des Woords. Dit alles "gaat rechtstreeks uit van onze kerken. Voorts hebben wij er "scholen, die niet van de kerken uitgaan, maar toch op Gerefor, meerden grondslag staan, drie in getal: de School met den Bijbel "voor Europeesche kinderen, waarvan de heer H. Evers hoofd is, "de Holl.-Javaansche School met den Bijbel, hoofd de heer J. "Offringa, de Holl.-Chineesche School met den Bijbel, hoofd de "heer W. Schmidt. Voorts is er nog de school voor meisjes uit den "Javaanschen adelstand, hoofd Mej. H. J. Wellensiek, die uitgaat "van een vereeniging, waarin Hervormden en Gereformeerden "samenwerken.

"Over dit werk ben ik altijd zeer tevreden geweest; ik meende "dat de Gereformeerden te Djokja in deze kwart eeuw aardig "wat tot stand hebben gebracht en tevredenheid met zich zelven "is een zeer aangenaam gevoel, maar niet nuttig. Zij belet ons te "staan naar het betere, het hoogere.

"Gij zult nu wel willen weten, wie mij uit mijn rustige rust hebben "opgeschrikt. Dat hebben de Roomschen gedaan! Zij zijn in 1920 "te Djokja begonnen en hebben er nu reeds één school van Zusters "van Franciscanen (sic) twee Holl.-Ind. Jongensscholen en twee andere "scholen, wier bestemming niet nader wordt aangeduid, samen "met 600 leerlingen.

"Dat maakt mij beschaamd en verdrietig. Eer 1921 geëindigd "is, streeft Rome ons op schoolgebied voorbij.

"Wat ik nu wil?.... Dat wij, die tot dusverre over ons zelven "zoo tevreden waren, beschaamd worden, een verbond sluiten, de "handen ineen slaan en de Roomschen gaan overtreffen.

"Te wapen tegen Rome! Het is onze groote vijand, die onze

"vaderen op den brandstapel bracht 1). Te wapen!

"Prachtig. Ik stem in met dien wapenkreet. Maar dien strijd "moeten wij niet strijden door Rome te verdrijven of dood te slaan. "Dat is het wapen dat Rome eertijds tegen ons gebruikte, een heel "verkeerd wapen. Dien strijd moeten wij strijden door Rome te "overtreffen. Waar Rome één school sticht, zetten wij er twee; "waar Rome één zuster zendt, vaardigen wij er twee af. Zoo over "de geheele linie, predikanten, dokters, hospitalen, onderwijzers.

"Dat is mijn wapenkreet tegen Rome. Te wapen mannen, vrou-"wen, jongelingen, jonge dochters, te wapen, tegen Rome".

"Tegen Rome?.... Neen! ik kan het beter zeggen: Te wapen "tegen den duivel en zijn Rijk! Java voor Christus!

"Rome maakt de Gereformeerden beschaamd, ja alle Protestan"ten. Laat ik u leiden naar de uiterste grenzen van Ned.-Indië,
"naar Nieuw-Guinea. Daar zijn de Roomschen nu enkele jaren en
"ze hebben er reeds 48 missionarissen, priesters, broeders en zusters 2),
"terwijl de Utrechtsche Zendingsvereeniging er bijna drie kwart
"eeuw werkt en het nog maar tot zeven of acht zendelingen bracht.
"Maar laat ik daarover zwijgen. Laat elk het voor eigen deur
"schoonvegen, de Utrechtschen op N.-Guinea en wij op Djokja.

"Met dezen geesel zal ik ons Gereformeerde volk vermoedelijk "nog wel eens meer kastijden. Voor ditmaal zij het genoeg"....

1) Zeker ook de martelaren van Gorcum! (Red.)

²⁾ Onlangs zijn er nog heel wat meer heengegaan. Zie Kroniek bl. 242. (Red.)

Vermakelijk, vindt u niet?

Van harte hopen wij, dat Dom. Dijkstra het telken jare meer en meer noodig zal achten om het Gereformeerde volk te kastijden, wijl het in zijn ijver en zijn prestaties voor de zending zoo ver bij de Katholieken ten achter blijft.

A. HERMUS.

Apostolisch Vicariaat van Batavia.

Mgr. E. S. Luypen is wederom behouden op Java aangekomen. Met groote intensiteit wordt er in zijn vicariaat gewerkt. Daarvan getuigen de vier eerste steenleggingen in 1920 te Bandoeng, Weltevreden-Kramat, Soerabaja en Semarang. Men spreekt reeds van een vijfde kerk die te Djokja zou moeten verrijzen voor de Javanen, terwijl ook plannen gemaakt worden voor de oprichting van een R. K. Ziekenhuis te Soerabaja.

Met voldoening vermelden we een officieele erkenning van de verdiensten van Pater v. Lith S.J. op het gebied van onderwijs aan inlanders. Deze Pater, de eigenlijke stichter van de Missie onder de inboorlingen van Java, is door de Regeering benoemd, deel uit te maken van een commissie, die een reis door de Philippijnen gaat maken, met het doel 't onderwijs in die eilanden te bestudeeren.

Nog een ander uitstekende kracht ontvalt aan het Vicariaat van Batavia en deze waarschijnlijk voor goed. De eerw. Moeder *Hortense*, te Semarang sinds eenige jaren Superieure der Missie, verlaat Java en zal in Nederlând als Provinciaal-overste der Zusters Franciscanessen van Heijthuizen optreden.

De Paters Jezuïeten op Java zijn dit jaar voor het eerst begonnen oudleerlingen van het college te Moentilan te sturen naar de S. T. O. V. I. A. (school tot opleiding van Inlandsche artsen). Thans studeeren er drie, maar waarschijnlijk wordt dit getal grooter. Men hoopt dan later eenige van de beste leerlingen, na beëindiging van hun opleiding aan S. T. O. V. I. A. naar Holland te sturen, waar zij binnen 2 jaar het arts-diploma kunnen halen.

Van de verdere oud-leerlingen van het Xaverius-College te Moentilan zijn er niet weinigen, die na verkregen onderwijzers-diploma, hun studies voortzetten. Zoo zijn negen het schooljaar 1920,1921 begonnen aan de Hoogere Kweekschool te Poerworedjo, één aan de dito pas opgerichte school te Bandoeng, elf aan de veeartsenijschool te Buitenzorg, terwijl ook aan andere vakscholen meerdere studeeren.

Wederom heeft de Apostolische Prefectuur der

Soenda-eilanden

een gevoelig verlies geleden. Wel heeft de Heer van den oogst dit hoekje van het onmetelijk arbeidsveld met Zijn teeken, het teeken des kruises, geteekend. Zoo goed als van den aanvang af in hare ontwikkeling belemmerd door de ongelukkige oorlogsjaren, werd de Prefectuur onmiddellijk na den wapenstilstand bezocht door de gevreesde Spaansche ziekte, die ongeveer 10 procent van de bevolking ten grave sleepte, en de statie Larantoeka van hare vier Missionarissen beroofde. En nu heeft het God behaagd, den Apostoli-

schen Prefekt tot zich te roepen. Den 24sten Februari is Mgr. Petrus C. Noijen in het Missiehuis te Steil overleden. Hij ruste in vrede! Dat God ook zijne beproefde Missie moge gedenken.

De eerste Missionarissen van het H. Hart zijn door de bevolking van

Celebes

op waardige wijze ontvangen. Pater Bröcker en Pater Klemann, die zich nog op den dag van aankomst naar Tomohon begaven, om onder leiding van Pater Jansen de Toemboeloetaal te leeren, werden het voorwerp van feestelijke betoogingen te Kakaskassen en te Tomohon. Bij de installatie van Mgr. Vesters op Dinsdag 7 September was de kerk stampvol.

Den 28sten October zijn de drie Paters Jezuïeten, die nog op Celebes werkzaam waren, de Z.E. Paters H. Bijsterveldt, A. van Aernsbergen en H. Jansen van Menado heen gegaan.

Nieuwe krachten voor Celebes zijn echter reeds weer uit Nederland vertrokken, n.l. de E. Paters H. Croonen, H. Kapell en H. Hamburg. Tegelijk vertrokken ook de Eerw. Paters E. Goossens en R. Weber naar het Apost-Vicariaat der Molukken en Ned. N. Guinea.

Z. H. de Paus heeft als bijzonder blijk van belangstelling aan den Ap. Vicaris van Ned. Nieuw-Guinea een bedrag van 50.000 lire doen toekomen, bestemd voor den bouw der nieuwe bisschoppelijke kerk. Z. Em. Kardinaal van Rossum schonk aan dezelfde Missie de som van 25.000 lire.

Mgr. Aerts is in den loop van de maand April vertrokken, vergezeld door den WelEerw. Pater J. Grent. Deze laatste is bestemd voor het onderwijs in de Missie en in het bezit van de akte van bekwaamheid daartoe.

Indachtig het "Werk en Bid" wordt in deze missie ook veel werk gemaakt van het vakonderwijs. Daardoor brengt men den inlanders arbeidslust bij. Zij voelen dat zij daardoor hun beschavings- en welstandspeil kunnen verhoogen. Met fierheid wijzen de inboorlingen op de kerken en gebouwen, die zij onder leiding der broeders-architecten hebben tot stand gebracht, en dit schept een lofwaardigen naijver bij anderen om ook door eigen arbeid iets te presteeren. Zoo wordt tevens een veel vruchtbaren bodem geschapen voor blijvend bekeeringswerk.

Over de Tanimbar eilanden, tot hetzelfde Vicariaat behoorende, deelt Pater Nieuwenhuis (missionaris te Amtoefoe op Jamdena) mede: "In de vier districten, waarin de Missie gevestigd is, waren er einde 1920 in 't geheel een goede 5500 Katholieke Tanimbareezen. Voor een Missie, die slechts met eenige Paters en Broeders heeft gewerkt, is dat in een tijdsverloop van 10 jaar een schitterend resultaat.

In den loop van 1920 werden er 559 Doopsels toegediend en 121,035 H.H. Communies uitgereikt: dat is gemiddeld ongeveer 25 per Christen en per jaar, wat, gezien het klein aantal Priesters dat de H. Communie kan uitreiken, een teeken is van den innerlijken bloei der Missie. Op school en Katechismus hadden de Paters in 't geheel 1181 leerlingen, waarvan 713 jongens en 468 meisjes. Men ziet het, ook deze Missie heeft Zusters noodig, die zich het lot der meisjes bizonder kunnen aantrekken."

Volgens berichten in de bladen zullen naar de missie van

Sumatra

zich over eenigen tijd begeven de Eerw. Zusters Franciscanessen van de Congregatie van Dongen. Op Sumatra's Oostkust te Medan zullen zij een R. K. school openen.

Curação.

De parochie van *Pietermaai* op *Curação* bestond 19 Dec. 50 jaar. De Nestor dezer missie, p. L. M. Jansen, sedert 1875 in de missies werkzaam, ontving het officierskruis van Oranje-Nassau.

Na een groote propagandameeting werd 20 Januari de Curaçaosche R. K. Volksbond plechtig door den Algemeenen Geestelijken Adviseur p. J. Verriet geïnstalleerd. Mgr. Vuylsteke verrichte de vaandelwijding en sprak enthusiaste woorden tot de pl.m. 1000 leden, die in deze vereeniging zedelijke, godsdienstige, sociale en economische ontwikkeling hopen te vinden.

De Zusters Franciscanessen van Roosendaal hebben in Sta Rosa het onderwijs overgedragen aan de Zusters van Schijndel, die zich spoedig ook met de opvoeding van verwaarloosde meisjes zullen belasten. Het Jongensweeshuis, dat de Fraters van Tilburg nu besturen, is naar het oude Seminarie van Scherpenheuvel overgebracht.

Op Aruba schijnt door het uitblijven van den regen de toestand zeer treurig geweest te zijn. Door het drinken van het brakke water lijden vele menschen aan mazelen, scorbut en disenterie. De zusters Dominicanessen, die er in September 1920, een ziekenhuis openden, zullen terstond werk genoeg hebben gehad.

Ook op St. Eustatius heerschte een epidemie van ingewandsziekte. De beide zusters Dominicanessen, die voor de school werkzaam waren, hebben eraan geleden. Een stierf op 37-jarigen leeftijd.

Op *Bonaire* zal ook een hospitaal worden opgericht. Het noodige meubilair is reeds besteld. Dit jaar hoopt men nog de villa Jane geheel als ziekenhuis te kunnen inrichten.

Suriname.

Ter behartiging van de missie der pp. Redemptoristen in Suriname is een tijdschrift verschenen "Het Hofbauer-Liefdewerk," dat voorloopig om de 3 maanden zal verschijnen.

Het missiewerk maakt steeds nog moeilijke tijden door in deze kolonie, die volgens den Minister van Koloniën, in minder gunstigen toestand verkeert.

Het Suriname-studie-syndicaat heeft wel prachtige plannen gemaakt en voorstellen gedaan (*Het Missiewerk* II 104); maar de Minister meent wel terecht, dat "de aan de verwezenlijking van de aanbevelingen der Commissie voor het Moederland verbonden geldelijke offers, tot behoedzaamheid aansporen in het nemen van besluiten in dezen geest, die ook voor de toekomst van groote beteekenis zouden zijn. Te meer acht hij voorzichtigheid geboden, waar het geenszins als vaststaand mag worden aangenomen, dat langs dien weg een gezonde ontwikkeling van de kolonie en haar geldelijke onafhankelijkheid inderdaad zouden worden bereikt."

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES.

VERTREK VAN MISSIONARISSEN.

Van de St. Joseph's Congregatie (Mill Hill) is den 29sten Dec. naar het Vicariaat v. d. Boven-Nijl scheep gegaan de ZeerEerw. Father J. Kiggen (Weert), die reeds tien jaren aldaar is werkzaam geweest. Hij werd gedurende zijne vacantie door milde gevers in staat gesteld om machines te koopen voor eene steenfabriek en eene stoomtimmerfabriek met toebehooren. Het doel hiervan is om de ongeveer 25 hoofdstaties van het Vicariaat van gebouwen te voorzien, die de witte mieren kunnen tarten, en om tevens aanschouwelijk vakonderwijs te kunnen geven.

Met eene dergelijke inrichting is de Zeer Eerw. Father V. v. Haeren (Swalmen) eenige maanden geleden naar de missie van Mill Hill in Belgisch-Congo vertrokken en aldaar met de geheele "bagage" (22.000 K.G.) behouden aangekomen.

15 Januari vertrokken met Z. D. H. Mgr. Pacificus Bos O. C. naar het missiegebied in Borneo o.a. pater Cassianus O.C. en broeder Sergius O.C., eenige eerw. zusters van Veghel, vijf broeders van Huijbergen, nl. br. Canisius (overste), br. Leo, br. Serafinus, br. Maternus en br. Longinus.

Denzelfden dag vertrokken uit Antwerpen per "Albertville" de Weleerw. Paters Nic. Walta, C.S. Sp. (Amsterdam) en G. Vandenbussche C.S. Sp., met bestemming voor de prefectuur Noord-Katanga (Belg. Congo). Met hen ging nog mee Eerw. Broeder Vincentius Karregat (diocees Haarlem).

Dinsdag 18 Januari scheepte de Zeereerw. Pater N. Walta van Amsterdam van de Congregatie van den H. Geest in Weert, zich te Antwerpen in om met het s.s. Albertville naar de missie Kindu, Belgisch-Congo te vertrekken.

Zaterdag 22 Januari vertrokken met de "Rindjani" over Batavia naar China (Zuid-Chantung):

Eerw. Zuster Silvana, Anna Gabriel, uit Brastawe; eerw. Zuster Otgerina, Gertruda Buters; eerw. Zuster Arbogasta, Christine Rub, uit Bisserdt (Lotharingen); eerw. Zuster Bonitas, Maria Ries, uit Hirschbrem.

Deze Zusters behooren tot de Congregatie der Dienaren van den Heiligen Geest.

- 25 Januari vertrokken per S.S. "Rijndam" de Eerw. Paters Joachim, Selbach en Andreas Grul O. P. naar de Missie van Porto-Rico.
- II Februari vertrok per S. S. Rotterdam de Eerw. Pater Norbertus de Groen O. P. naar de Missie van Curação.
- 11 Februari ging te Marseille scheep de Eerw. Broeder Silverius Frencken (uit Weert) C. S. Sp., bestemd voor de missie van Fransch-Guinea.
- 12 Februari aanvaardde Mgr. E. S. Luypen, in gezelschap van den WelEerw. Pater J. Engbers S. J. de terugreis naar Java.
 - 19 Februari vertrok uit Antwerpen per S.S. "Roepat" van de Maatschappij

Nederland, de W.E. Heer Louis Schmid, van de Congregatie der Lazaristen, naar de Missie van China (Vicariaat van Yung-ping-fu). De sympathieke missionaris, met wien vele kennis hebben gemaakt op verschillende missietentoonstellingen, was hier het herstel komen zoeken zijner gezondheid.

In den loop der maand April vertrokken eveneens naar de missie van China de EE. HH. Lazaristen Henr. Alers (Roermond) en P. Vonken (Amster-

dam) naar Chili, de E. H. Th. Veerman (Volendam).

Uit het Missiehuis van Tilburg vertrokken den 20 Februari 1921 de volgende E. Paters: H. Croonen, H. Kapell en H. Hamburg naar de Apostolische prefectuur van Celebes; E. Goossens en R. Weber naar het Apost. Vic. der Molukken; G. Trienekens en Br. A. van Dam naar de Philippijnen.

9 Maart vertrok pater Perriens, van uit Engeland, om zich naar de neger-

missie in Bisoetoeland, Z. Africa te begeven.

Pater H. Jansen uit Roermond van de congregatie van Mill-Hill vertrok begin April naar de missie van den Boven-Nijl in Oeganda.

13 April scheepte zich in Z. D. H. Mgr. Johannes Aerts, M. S. C., Bisschop van Apollonia, Apostolisch Vicaris van de Molukken en Nederl. Nieuw-Guinea vergezeld van zijn Secretaris, den Zeer Eerw. p. P. J. Grent, M. S. C.

Spoedig zullen weer 4 Zusters van het Gezelschap van J. M. J. le 's Hertogenbosch naar Menado (Oost-Indië) vertrekken, waar de zusters haar bloeiende Hollandsche school met 202 leerlingen tot een M. U. L. O. gaan uitbreiden.

MISSIEPERSONEEL.

Op den Feestdag van den H. Joseph, 19 Maart, heeft de Hoogeerw. Generaal der Lazaristen na verkregen volmacht van den H. Stoel, voor het Hollandsche gedeelte der Congregatie een nieuwe Provincie opgericht.

Afgezien van de verhoopte ontwikkeling in de toekomst omvat de nieuwe

Provincie:

1. Alle bestaande huizen in Nederland, te weten: het Missiehuis St. Joseph te Helden-Panningen (Groot Seminarie); het St. Vincentius-Seminarie te Wernhoutsburg bij Zundert (Kl. Seminarie) en de Rectoraten te Susteren en te Rumpen.

2. Als Missievelden: het Apostolisch Vicariaat van Oost-Tchély in China, bestuurd door Mgr. Geurts, en de Republiek Bolivia in Zuid-Amerika.

Als hoofd der nieuwe Provincie is aangesteld de ZeerEerw. heer H. Romans, tot heden vice-superior van het Missiehuis te Helden-Panningen. Het allereerste doel der nieuwe Provincie is zich te wijden aan de vreemde Missies.

De Lazaristen, gesticht door den H. Vincentius à Paulo, telden begin 1921: 2204 Priesters, waaronder 114 Hollanders. Van de 21 Bisschoppen der Congregatie zijn er twee Hollanders: Mgr. Geurts, Apostolisch Vicaris van Oost-Tchély, en Mgr. Schraven. Apostolisch Vicaris van Zuid-West Tchély, in

Het laatste jaarverslag der St. Joseph's Congregatie van Mill-Hill geeft voor hare 8 missievelden een totaal van 200 priesters en twee broeders actueel in de missie werkzaam. Zij worden bijgestaan door 1227 catechisten. De missiën tellen 231.555 katholieken en 49.444 catechumenen, 48.000 kinderen bezoeken de missiescholen. 21.102 H. Doopsels werden toegediend, 1.271.182 H. Communies uitgereikt. Het aantal studenten in de colleges der Congregatie bedroeg 297.

Het aantal heidenen in de missies aan de St. Joseph's Congregatie toevertrouwd bedraagt bijna 40.000.000.

Van de Witte Paters zijn in de laatste 3 maanden naar de missiën afgereisd: 18 Paters, 4 Broeders en 4 Witte Zusters.

In den nacht van 13 op 14 December is het missiehuis der *Paters der H. H. Harten*, de Damiaansstichting te Grave, totaal afgebrand. De gemeenteraad wil de stichting gaarne binnen hare muren gevestigd houden. Andere berichten melden, dat een nieuw klooster zal gebouwd worden te St. Oedenrode.

Het bekende buitengoed te Stein (Limburg) is in eigendom overgegaan aan de *Missionarissen van het H. Hart* van Tilburg. Deze zijn voornemens aldaar te vestigen het Studiehuis voor de afdeeling theologie, hetwelk voor den oorlog te Leuven was. Door de oprichting der Belgische provincie werd de Hollandsche afdeeling in de noodzakelijkheid geplaatst een nieuwe nederzetting voor dit studiehuis te zoeken.

Het buitengoed te Stein zal tevens dienen tot rustoord voor teruggekeerde paters en broeders uit de Missiën.

De Congregatie der Paters Maristen van het Missiehuis te Hulst in Zeeland, hadden het plan een nieuw Missiehuis in Twenthe te vestigen. Aan de tramlijn Oldenzaal-Denekamp bij de halte Rossum, had men de beschikking gekregen over twee gunstig gelegen perceelen grond, circa 8 H.A., grootendeels grasland.

Het plan gaat echter niet door. Genoemde Paters hebben wegens vertrek der Eerw. Zusters, het klooster St. Olaf bij Glanerbrug overgenomen en zullen daarin het volgende jaar een Missiehuis vestigen.

Benoemingen. De H. Stoel heeft den Dominikaner Bisschop Moriondo als Apostolisch-Vicarius van de nieuwe republiek Georgië en als Apostolisch Administrator van de Kaukasus en de Krim naar Tiflis gezonden.

De HoogEerw. Pater Pater Benedetti, Missionaris van het H. Hart, is benoemd tot Aartsbisschop van Tyrus en Apostolisch Delegaat voor Mexico. De Z. E. Pater David Le Cadre, S.S. C.C. Apostolisch administrator der

Marqueras-eilanden, is benoemd tot Vicaris-Apostolicus dier eilanden.

Tot Apostolisch Vicaris van het nieuw opgerichte Vicariaat Nieuw-Antwerpen (Belgisch Congo), is benoemd Mgr. E. de Boeck, die Rector was van het Missiehuis Scheut.

Teruggekeerd. Uit Java zijn vertrokken 3 Paters en 1 Broeder van de Sociëteit van Jezus, n.l. Pater Th. van Hout, Pater W. van der Kun, Pater C. Stiphout en Br. C. Groot.

De Paters Eugenius van Disseldorp uit Reijen, Marcellus Winnemuller

uit Dodewaard en Broeder Wilhelmus Verhulst uit Oosterhout van de Orde der Capucijnen, komen met tijdelijk verlof naar Holland waar zij einde Mei verwacht worden.

Uit de missie van Kansu (China) is in het Missiehuis Sparrendaal (Vught) teruggekeerd de HoogEerw. Pater Jozef Stappers, die Rector benoemd is van Sparrendaal ter vervanging van den zeer Eerw. Pater Henry Raymakers. Ook is hij in het Generaal Kapittel verleden zomer gekozen tot lid van den Centralen Raad der Congregatie van Scheut.

Overleden. Op 62-jarigen leeftijd is van ons heengegaan, de oud-voorzitter van het Utrechtsch Missie-Comité Pastoor Theodorus Albertus Smit. Twee jaren stond hij vooraan en twee jaren is hij geweest de groote stuwkracht in de missiebeweging van het Aartsdiocees. Zijn parochie mocht er niet onder lijden, maar zich zelven sparen, kende hij niet. Wat hii aan anderen vroeg, dat had hij reeds eerder en met al de kracht die in hem was, gedaan in eigen parochie, in eigen kring. Groenlo heeft hem te danken dat het een model parochie is op het gebied van missieliefde en wat het U. M. C. bereikt heeft in de enkele jaren van zijn bestaan, heeft het voor een zeer groot deel te danken aan het onvermoeid werken van pastoor Smit. Hij ontving de H. priesterwijding in 1883 en was sinds 1905 pastoor van Groenlo.

De WelEerwaarde Father S. Walters uit Arnhem, missionaris van Mill-Hill, eertijds priester van het Aartsdiocces, is den 17den Jan. te Nsambya (Vicariaat v. d. Boven-Nijl) overleden aan pokken, die in het begin van het jaar in verschillende districten van het Vicariaat epidemisch heerschten. Fr. Walters was belast met de zielzorg in een kamp van pokkenlijders.

Te Porto-Calvo (Brazilië) overleed Pater Bonifacius Gerardus Hegener, Priester van het H. Hart van Jezus, geb. te Amsterdam 6 Aug. 1887, priester gewijd te Liesbosch-Princenhage 8 Juli 1917; vertrok naar de missie van Noord-Brazilië 24 Sept. 1919, waar hij de kapel van Caxanga (Varzea) bediende en bezweek aan de heerschende gele koorts in Januari 1921.

Suriname heeft het verlies te betreuren gehad van den Eerw. Frater Gabriël Leyten.

5 Januari leed het St. Thomas-College een zwaar verlies door het overlijden van den Eerw. Frater *Ludovicus Bertrandus*. Na wekenlang tusschen leven en dood gedobberd te hebben, meende men hem behouden, doch hij stortte weer in en werd aan zijn confraters en aan de jeugd, die hem dierbaar was en die hem liefhad, ontrukt, op den leeftijd van nog geen 25 jaar. Hij leefde voor de jeugd en twee dagen voor zijn dood brak hij in snikken uit, toen na de vacantie de school weer geopend werd en hij niet met de anderen het nieuwe schooljaar openen kon.

14 December overleed in het Pensionaat Welgelegen de Eerw. Zuster M. Accursia in den hoogen ouderdom van 87 jaar. Ruim 56 jaar heeft zij in de Missie doorgebracht, zonder ooit het Vaderland weer te zien.

18 December overleed in het St. Elizabeths-gasthuis de Eerw. Zuster M. Juliana, die van 1882 in de Missie werkzaam was niet de verpleging van melaatschen, krankzinnigen en zieken.

7 Januari overleed in het Pensionaat Welgelegen de Eerw. Zuster M. Florentia, na een langdurige, maar voorbeeldig doorstane ziekte. Van 1896 was zij hier werkzaam aan het Onderwijs.

Diamanten priesterjubilé van een Missionaris. De ZeerEerw. Father B. Chevillion Dr. Theol. vierde den 19den Dec. zijn diamanten jubilé. Hij was eenige jaren werkzaam in Burma, totdat een ongeval aan het been hem voor het missiewerk ongeschikt maakte. Toen hij in zijn vaderland, Frankrijk, was teruggekeerd wist de latere Kardinaal Vaughan, Stichter der Congregatie van Mill-Hill, hem als professor der Theologie aan zijne stichting te verbinden. Dien post heeft hij meer dan vijf en twintig jaren bekleed. Thans is Z. Eerw. rustende.

Een nonnetje Doctov. In de Congregatie van het Gezelschap van J. M. J. is als novice te Guntur in Britsch-Indië ingetreden een Australische jonge dame van Iersche afkomst, arts en specialiteit in neus-, oor- en keelziekten.

MISSIE-ACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND.

De missieactie in het Binnenland gaat steeds voort de missiegedachte te propageeren, door het organiseeren van missiedagen en het uitbouwen der algemeene inzamelvereenigingen. Om de missiekennis, een grondiger dan die door een missietentoonstelling kan bijgebracht worden, te verspreiden, moge het voorbeeld gelden der Amsterdamsche R. K. Volksuniversiteit, welke een cursus voor missiekennis op haar program plaatste, die zich in de trouwe belangstelling van een talrijk gehoor mocht verheugen, alsook van eenige propagandaclubs in Den Haag en Rotterdam, die speciale vergaderingen of wandelingen organiseerden voor het aanwerven van abonnés op Het Missiewerk.

Meerdere kennis zal ook ongetwijfeld meer ijver opwekken en voor onzen missieijver hebben wij Nederlanders een naam op te houden. Mgr. Laurents, de Secretaris der Propaganda, welke eerlang naar men zegt, kardinaal zal worden, deelde een landgenoot in een vertrouwelijk gesprek mede, dat in proportie Holland het meeste gaf — geld en personeel, — aan de Katholieke missies van alle landen der wereld. Dit is eervol, maar "adel verplicht".

Dat men bij het betrekken der jeugd in de geldinzamelingen voor de missies groote omzichtigheid moet aan den dag leggen, toonen de treurige ervaringen, welke men in verschillende plaatsen heeft opgedaan met schoolmissiebusjes, prikkaarten en dergelijke middelen.

De Prosynodis Harlemensis schrijft daarom het volgende voor :

Het gevaarlijk gebruik om schoolgaande kinderen te belasten met het inzamelen van gelden voor liefdadige doeleinden (met busjes, prikkaarten bloempjes enz.) wordt ten strengste door Ons afgekeurd en bij deze verboden.

De actie voor een inlandschen clerus, waarmede zich het liefdewerk van St. Petrus bezig houdt, geeft ook reden tot blijdschap. Toch mogen we met de reeds bereikte resultaten niet tevreden zijn, omdat de opleiding van een inheemsche clerus een der meest gebiedende behoeften is van vele missiegebieden op het oogenblik, en het de uitdrukkelijke wensch des Pausen is, dat aan dezen tak der missieactie de volle aandacht worde geschonken.

Keurig afgewerkte inschrijvingsbiljetten (van de Ars Catholica te Leiden) zijn gratis verkrijgbaar bij dr. Jan Smit, Seminarie Driebergen; voor Gelder-

land bij kap. A. F. J. M. de Wit, Walburgsplein, Arnhem.

Ook op onze verschillende Seminaries gloeit de missieijver. We ontleenen het volgende aan een verslag der Missievereeniging van het Groot Seminarie te Haaren:

"Naast geestelijken steun o. a. door algemeene H. Communies, om Gods zegen over 't missiewerk af te smeeken, hebben we door onze brokkenverzameling naar best vermogen getracht, de missiebelangen ook op finantiëel

gebied te bevorderen.

Ofschoon onze brokken-verzameling geheel binnen het Seminarie beperkt is, konden we toch door noesten vlijt ruim 900 gulden bijeen brengen en verdeelen. De verdeeling geschiedde over de Voortplanting, de H. Kindsheid, het Liefdewerk van den H. Petrus, de Indische Missievereeniging en verder over enkele missiecongregaties, die thans 't meest finantiëelen steun behoefden.

Voor Patronaten of andere vereenigingen, welke zich misschien met het werk van dergelijke brokkenverzameling willen belasten, moge het volgende als leiddraad dienen.

I. Postzegels. 1. Men moet de postzegels niet afweeken; men gelieve integendeel zoo mogelijk een rand papier rond de zegels te laten.

2. Bij beschadiging, zelfs van de getande randjes, verliezen zij nagenoeg alle waarde. Dit geldt voornamelijk voor zeldzame en vreemde postzegels.

3. Men binde de postzegels niet bijeen tot pakjes ; ze behoeven ook niet te worden afgeteld.

4. Men gelieve briefkaarten (indien de inhoud daartoe geschikt is), enveloppen, postbladen, enz., waarop het zegel gedrukt is, in haar geheel te bewaren.

5. Wanneer men bij het opruimen van oude papieren oude postzegels vindt, gelieve men deze niet af te scheuren, maar met de enveloppe of het

papier, waarop ze bevestigd zijn, te bewaren.

6. Wij vestigen in het bijzonder de aandacht op de Jubileum-zegels, Oorlogs-zegels en tevens alle andere port-zegels, omdat deze van meer waarde zijn dan de andere.

N.B. 1. Wenken voor sorteering:

Hierbij kan men twee wijzen volgen : of men houde iedere soort afzonderlijk of men deele de postzegels in volgens deze groepen: a. Uitschot Hollandsch $\frac{1}{2}$, I, $1\frac{1}{2}$, $2\frac{1}{2}$, 3, 5, $7\frac{1}{2}$; b. Laag Hollandsch: 2; c. Hoog Hollandsch: 10, 12 $\frac{1}{2}$; d. Varia Hollandsch: $4\frac{1}{2}$, 15, 17 $\frac{1}{2}$, 20, 22 $\frac{1}{2}$, 25, 30, 50, 100, 250, oude Nederlandsche, Jubileum-, De Ruyter-, Tuberculose-, Port- en Armenwet-zegels; e. Vreemde postzegels.

De laatste twee groepen, (Varia Hollandsch en Vreemde) kunnen zeer voordeelig nog verder gesorteerd worden; de Varia Hollandsche sorteere men soort bij soort, de Vreemde land bij land.

N.B. 2. Bij de onder-sorteering der postzegels lette men op de ongestempelde.

II. Zilverpapier. Dit is een der artikelen, die het meeste opbrengen en daarom bijzonder ter verzameling worden aanbevolen. Men rolle het niet op tot ballen, maar late dit, zooals men het ontvangt.

III. Capsules, lood, koper, tin, caoutchouc. Hieronder valt alles, wat staniool of lood is, als capsules van wijn-, likeur- en inmaakflesschen, alsook lood en theelood. Ook op dit, evenals het voorgaande artikel, alsmede op koper, tin en vooral oud caoutchouc van fietsbanden, overschoenen, enz. wordt uwe aandacht gevestigd.

IV. Oud Papier. 1. Prentbriefkaarten en visitekaartjes.

2. Plaatjes: Photographieprentjes, Liebig-, Verkade-, Stolwerkplaatjes en dergelijke.

3. Couranten, oude boeken, schrijfboeken enz.

N.B. Wanneer in de gemeente een afdeeling is van het "Liefdewerk Oud Papier" wordt men verzocht het verzamelde papier aan dit liefdewerk af te dragen.

V. Munten en medailles. Van welk metaal ook.

VI. Goud en zilver. Niet zelden gebeurt het, dat buiten gebruik geraakte gouden en zilveren sieraden, wel niet als waardeloos worden weggeworpen, maar toch feitelijk als waardeloos ter zijde liggen. Van verkoopen komt dikwijls niets; echter zijn zij een niet onbelangrijke bijdrage voor het maken van missiekelken.

VII. Versleten gloeikousjes. Dit poeder dient natuurlijk heelemaal afzonderlijk gehouden te worden (in busje, fleschje, doosje of bij wijze van apothekerpoeders in papier gevouwen). Men verwijdere het koordje, waaraan het kousje hangt.

VIII. Sigaren-bandjes en kistjes. Sigarenbandjes mogen niet beschadigd zijn.

N.B. 1. Men wordt vriendelijk verzocht, de verschillende artikelen zooveel mogelijk afzonderlijk te houden.

2. Om alle onnoodige porto uit te sparen, wachte men tot men een goede partij bij elkaar heeft.

3. Wat men in eigen omgeving voordeelig verkoopen kan (b.v. oude couranten, sigarenkistjes), verkoopt men aldaar, omdat anders de waarde de porto te weinig overtreft.

4. Het verzamelde kan men naar ieder Missiehuis zenden of naar het Seminarie Warmond, Roermond of Hoeven.

BUITENLAND.

De groote begeestering voor de missiegedachte, die na Duitschland voor den oorlog te hebben bezield, ons land heeft aangegrepen, plant zich nu ook voort in andere landen: België, Spanje, Italië, Frankrijk en met name Amerika. Op dit laatste land met zijn rijke hulpmiddelen en ongebreidelde energie wordt een blijde hoop gebouwd.

Ook in het buitenland gaat men steeds meer in navolging van Duitschland en Nederland gebruik maken van de moderne Propaganda-middelen, welke zulk een schitterend succes hebben ingeoogst: Missiefeesten en tentoonstellingen, propaganda bij de hoogere en ontwikkelde standen, met name in de studentenwereld, vooral een intensieve en gecentraliseerde actie voor den Priester-Missiebond.

Van alle zijden komen bemoedigende berichten binnen over pogingen om dien nieuwen weg op te gaan. Ongetwijfeld hebben we hierin te zien een der zegenrijke gevolgen van de Missie-Encycliek "Maximum Illud", welk herderlijk schrijven voor de missieactie een beteekenis heeft als de Rerum Novarum voor de Sociale kwestie.

In *Italië* zijn 115 diocesane afdeelingen van den Priester-Missiebond met 10.900 leden. Van 1 Aug. 1920 tot 31 Januari 1921 is het aantal leden toegenomen met 3190, waaronder 20 bisschoppen.

De "Osservatore Romano" vestigt de aandacht op een tweevoudig eeuwfeest, dat men in het komende jaar hoopt te herdenken: nl. het derde eeuwfeest van de oprichting van de H. Congregatie der *Propaganda Fide* en het eerste eeuwfeest van het genootschap tot "Voortplanting des Geloofs".

Wij mogen hierbij voegen, dat het volgende jaar ook het derde eeuwfeest wordt herdacht der heiligverklaring van den H. Franciscus Xaverius.

Voor ons Nederlanders bestaat er ongetwijfeld alle reden om aan dit eeuwfeest onze aandacht te wijden, niet alleen slechts omdat wij tot aan de Constitutie "Sapienti Concilio" van 29 Juni 1908 van Paus Pius X onder deze Congregatie hebben gestaan, en wij het door haar energiek optreden voor een groot deel danken, dat wij thans een eigen hierarchie hebben, maar voornamelijk ook omdat aan het hoofd van deze Congregatie staat degene, dien Z. D. H. Monseigneur v. d. Wetering onlangs nog noemde niet alleen een van de meest eminente prelaten der Kerk, maar ook den roem van Nederland, nl. Z.Emin. Kardinaal van Rossum.

Bizondere aandacht verdient ongetwijfeld ook het eerste eeuwfeest van "het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs", dat, evenals alle werken Gods, in nederigheid ontstaan, zich meer en meer over de wereld uitbreidde, op een bizondere wijze hulp reikte aan de missies en als het ware de actie van de Congregatie der Propaganda aanvulde. Het is echter noodzakelijk dat bij dit eerste eeuwfeest van zijn instelling met medewerking der geheele katholieke wereld aan een zoo heilzaam werk nog grootere levenskracht worde bijgezet.

Omtrent de toelating van Duitsche en Oostenrijksche missionarissen in Engelsche koloniën is volgens, "The Universe" de volgende nieuwe regeling getroffen:

- r. Z. H. de Paus heeft het recht om over de geheele aarde missionarissen te zenden.
- 2. Met betrekking tot de oogenblikkelijke verhoudingen wordt bepaald, dat de overste en de procurator der Duitsche missiën van Britsche of Amerikaansche nationaliteit moeten zijn.

Verder moeten de missionarissen, die gedurende den oorlog als aalmoezenier zijn werkzaam geweest, vóór hunne toelating tot de missien, zes maanden in Engeland of Amerika verblijven.

Het toezicht op de uitvoering dezer bepalingen zal gehouden worden door een door ieder der beide landen aangewezen vertegenwoordiger. De vertegenwoordiger van Engeland is de Kardinaal Aartsbisschop van Westminster.

Een belangrijk aandeel in de onderhandelingen over de positie der Duitsche missionarissen na het Verdrag van Versailles nam de president der "Church Extension Society of America", Mgr. Francis C. Kelley.

24 Duitsche missionarissen in het Bengala-gebied, die voor uitzetting bestemd waren, hebben thans machtiging gekregen in Indië te blijven.

Volgens den Secretaris voor Indië, Montagu, zou echter de algemeene politiek der Engelsche regeering in Indië zijn: "geen Duitsche onderdanen in Engelsch-Indië toe te laten voor een periode van 5 jaar na den oorlog".

MISSIEKRONIEK.

AFRIKA.

Oeganda. Het jaar 1919 moet in vele opzichten een treurig jaar geweest zijn voor het Oegandagebied.

Influenza, pokken en hongersnood kwelden de bewoners. "In ééne provincie alleen kwamen circa 32.000 menschen van honger om. Verscheidene missionarissen moesten wegens slechte gezondheid tijdelijk naar Europa terugkeeren, terwijl geen enkele missionaris gedurende de laatste 4 jaren naar deze missie kon komen. Door dit alles stond het missiewerk voor een groot gedeelte in vele missieposten nagenoeg stil. Het is een slag geweest, waarvan wij de gevolgen nog lang zullen voelen. Wat het financiëele betreft, lijdt de Missie veel, vooral wegens den tegenwoordigen wisselkoers, zoodat het dubbele moet besteed worden om de gewone onkosten der missie te dekken.

Maar van den anderen kant zijn er van September 1918—September 1919 bijna 6000 menschen gedoopt en zullen 13 nieuwe priesters hun krachten aan de bekeering dier missiestreek gaan wijden. Oeganda telt vijf inlandsche priesters, het klein-seminarie heeft bij de 70 en het groot-seminarie ruim 40 studenten.

Groote Bedevaart. Gelijk de Hollanders ter bedevaart gaan naar de Martelaren van Gorcum te Brielle, zoo trekken de Zwarte christenen ter bedevaart naar het martelveld te Namugongo ter eere der Z. Martelaren van Oeganda. En het gebeurt ook daar in 't groot. Zoo werd op 6 Juni een pelgrimstocht ondernomen door 13 Paters, 2 Broeders, 8 Zusters, waaronder 4 inlandsche, en ruim 4000 christenen. Jammer dat zoowel het martelveld als de plaats waar de lichamen oorspronkelijk begraven waren in handen der Protestanten zijn. Pogingen worden evenwel aangewend om deze voor ons zoo kostbare plaatsen terug te verkrijgen.

P. Bouma is klaar gekomen met een grootsche taak, te weten de vertaling van het *Oud-Testament in de Baganda-taal*. Het werk, dat bestemd is voor de christenen in Oeganda zal weldra worden uitgegeven. Het mag met recht een monument van ijver en toewijding worden genoemd.

In dezelfde Missie van Ceganda werd onlangs een inlander van 119 jaar gedoopt. Zeven koningen had hij elkaar zien opvolgen op den troon, al de veranderingen die in zijn land in den laatsten tijd hadden plaats gegrepen, met eigen oogen aanschouwd. 15 Juli 1892 was voor 't eerst Christus' Kruis geplant op den berg van den afgod Lubale, midden in het heidensche land; en nu, een goede kwarteeuw later, bloeit er het christendom en is Oeganda geworden een katholiek Koninkrijk.

Mgr. J. Biermans, Vic. Apost. v. d. Boven-Nijl hoopt binnen afzienbaren tijd een seminarie te openen voor inlandsche geestelijken. De goede resultaten door de Witte Paters in het aangrenzende Vicariaat van Oeganda bereikt, vervullen Mgr. met de beste verwachtingen. Reeds een tiental jongens uit zijn Vicariaat volgen de lessen aan het seminarie van het Vicariaat van Oeganda.

De toestanden in **Belgisch-Congo** zijn verre van rooskleurig. De rijke kolonie van Midden-Afrika sterft met ongeloofelijke snelheid uit. Wordt het kwaad niet gestuit, dan leven daar over twintig jaar haast geen menschen meer en de rijke natuurproducten beteekenen niets bij gebrek aan arbeidskrachten. De goedaardige zwarte bevolking lijdt aan longtering, geslachtsziekten, hongersnood en slaapziekte. Een van de voornaamste oorzaken van het uitsterven der bevolking is de daar heerschende dwangarbeid, die bij niet-vermogenden de belasting moet vervangen. Deze vierde haar hoogste triomfen tijdens den oorlog, die tevens voor velen den hongerdood veroorzaakte, daar de akkers braak bleven liggen en aan toevoer niet te denken viel. Wanneer we bovendien slechts 5.776,461 inwoners tellen op een gebied 80 × Nederland, dan zien we pas de grootte van het dreigend gevaar.

In het Vicariaat Stanley-Falls zijn de Priesters van het H. Hart begonnen met het werk van de opleiding der Inlandsche geestelijken. Te Beni heeft Pater Maillier een soort Klein-Seminarie geopend, dat op heden 15 negerstudenten telt.

Te Bajwabaka in het Nepoko-gebied is de Z. E. Pater Haurand eene dergelijke stichting begonnen met vijf negerknapen. De bedoeling is dezelfde methode te volgen als in Oeganda. Na voltooiing der humaniora worden de studenten naar hun dorp teruggezonden, waar zij gedurende een jaar catechismus-onderricht geven en de zieken bezoeken.

Gedragen zij zich gedurende dat proefjaar goed en blijven zij bij hun voornemen om priester te worden, dan worden zij het volgend jaar tot de philosophie toegelaten. Na afloop der philosophie volgt een nieuw proefjaar, door te brengen in de omgeving waar zij vandaan komen. Heeft men de noodige waarborgen voor hunne volharding, dan worden zij toegelaten tot de studie der theologie, waarna zij de H. H. Wijdingen ontvangen. Doel is: op deze manier een inheemschen wereldclerus te vormen, die het werk der missiona-

rissen kan overnemen. Men rekent, dat voor de vorming van zulk een negerpriester ongeveer 20 jaar noodig zullen zijn. In geval zij geen geschiktheid of neiging toonen voor het priesterschap met zijn zware verplichtingen, zullen zij als catechisten onschatbare diensten aan de missie kunnen bewijzen. Tevens zullen dan die Catechisten-huisgezinnen een degelijke kern vormen van een opkomend christelijk geslacht.

Van welk een onschatbaar nut de inlandsche priesters kunnen zijn moge uit het volgende voorbeeld blijken.

Op tien uur afstands van Njundo (Kivu) ligt een andere missie, waar de Paters allen invloed op de afgedwaalde of onwillige Christenen hadden verloren en die daarom nu bediend wordt door twee inlandsche priesters en één zwarten broeder. De christenen beginnen zich nu al weer op de knieën te werpen voor die inlandsche priesters.

Uit dezelfde missie der Stanley-Falls vernemen wij verder:

Verschillende neger-meisjes hebben reeds het verlangen geuit om religieuze te worden. Tot nu toe heeft men gemeend haar verzoek nog niet te mogen inwilligen. Doch dat men daar eenmaal zal toe overgaan, is zeer waarschijnlijk. Natuurlijk is men in deze zaak zeer voorzichtig. Zoo b.v. staat men haar in den beginne wel toe het religieuze kleed te dragen, doch laat haar geen kloostergeloften afleggen. Toch is 't een feit, dat verschillende meisjes, vragen om zuster te worden, wel een teeken, dat de alvermogende genade van onzen H. Godsdienst ook in deze zielen werkt en haar aanspoort tot een volmaakt christelijk leven.

Senegambië. Verblijdend is de stichtende ijver der pasbekeerden, van wie er zoovelen dikwijls zelfs dagelijks tot de H. Tafel naderen. Waar nauwelijks 10 jaren geleden de bevolking nog vijandig tegenover 't Christendom stond, verlangt men nu katechisten en missionarissen. Maar onrustbarend verbreidt zich de Islam. In Tjoerboel bouwden de Mohammedanen een moskee van een ton gouds, dat een bolwerk van het Mohammedanisme dreigt te worden. 't Zijn vooral de Moeriden, een Mohammedaansche sekte, die in de laatste jaren ijverig den Islam propageeren. Ook in de naburige gebieden o.a. Senegal vindt deze leer veel aanhangers.

In **West-Nigeria** gaat het katholicisme een hoopvolle toekomst tegemoet. Katholieken zijn er 6282 en catechumenen 2346. Ook werd de eerste subdiaken gewijd, waardoor vele leerlingen aangespoord werden zich voor den geestelijken stand op te geven. Ook de vorming van katechisten doet succesvolle hoop voor het missiewerk koesteren.

Volgens de laatste regeling tusschen Frankrijk en Engeland wordt de voormalige Duitsche kolonie van Togoland bijna geheel aan Frankrijk toegekend. Het grootste getal der zoo bloeiende missiestaties der Paters van Steijl worden tengevolge daarvan aan het **Vicariaat Dahomey** verbonden. Om de helaas! opengebleven plaatsen te bezetten wordt een belangrijk vertrek van missionarissen voorbereid. Zes priesters zijn reeds vertrokken om het tijdelijk personeel, in den oorlog geplaatst, te versterken, een tiental Broeders waaronder ook vijf Nederlanders, de eerstelingen van het missie-

huis voor Broeders te Blitterswijk bij Venraai, maken zich gereed om hen weldra te volgen.

In de Missie op de **Ivoorkust** blijven de missionarissen de schoonste vruchten inoogsten, de drang naar het christendom wordt onder de inboorlingen steeds grooter, van alle kanten komen naar den Apost. Vicaris afvaardigingen, hem verzoeken toch missionarissen naar hun dikwijls ver afgelegen landstreken te zenden, met belofte zich te belasten met den bouw van kerk, woonhuis en school. Helaas, aan het overgroote deel dezer aanvragen kan niet voldaan worden, messis quidem multa, operarii autem pauci. Dezelfde vooruitgang wordt gemeld van de **Goudkust**, waar de missionarissen een waar zwerversleven moeten leiden om tenminste eenigszins te kunnen voldoen aan de aanvragen der catechumenen, die hun tegenwoordigheid of hun bezoek alom vereischen.

In **Egypte** is onze landgenoot Pater Muyser der Afr. Missies (uit den Haag) een nieuw apostolisch werk begonnen dat rijke vruchten belooft, het missiewerk onder de christenbevolking van Koptischen ritus. Vele Kopten zijn schismatiek, maar er doet zich een vrij sterke strooming gevoelen naar de katholieke Kerk.

De katholieken van **Abessinië**, weer eenigermate op adem komend na de verdrukkingen ten gevolge der onverdraagzaamheid der schismatieken en Mohammedanen, hebben besloten een kathedraal te bouwen. De kathedraal zal in de hoofdstad Addis Abeba verrijzen, waar de paters Capucijnen hun vruchtbaar apostolaat uitoefenen. Nog kort geleden hebben zich drie stammen met hun opperhoofden bekeerd, in 't geheel ongeveer 1000 personen.

Victoria Nyanza. Vier inlandsche priesters kwamen eenigermate het tekort aan zielzorgers vergoeden; ook in groot- en klein-seminarie wordt had voortgewerkt.

Op verzoek der Engelsche regeering hebben de Witte Paters de school van het opperhoofd Moeanza, voorheen door de Duitsche regeering bestuurd, overgenomen.

Rhodesia. In Kasisi is eene nieuwe inheemsche kolonie gesticht, die echter een gevaarlijke concurrent heeft aan de protestantsche sekte der Adventisten van den zevenden dag.

De **Zuid-Afrikaansche Unie** biedt na Amerika wel de bontste mengeling van naties, rassen en talen. Alle politieke en godsdienstige richtingen zijn vertegenwoordigd, de moderne verdringen echter de oude.

Het meerendeel der blanke bevolking huldigt de materie en het nieuwheidendom. Het wemelt van socialisten, Joden, vrijmetselaars, spiritisten en heilslegermannen, terwijl er meer dan 30 protestantsche secten zijn. In vele deelen van het land werkt het bolschewisme in het openbaar of in het geheim.

De katholieke Kerk neemt een geëerbiedigde, maar wat het aantal betreft veel te kleine plaats in. De bisschoppen en de vijf mannen- en zeven zustermissie-congregaties doen al het mogelijke om het katholicisme vooral onder de inboorlingen uit te breiden, maar hun krachten en geringe middelen staan in geen verband met de groote eischen, welke aan hen gesteld worden.

De meeste zwarten zijn nog heidensch, een ander deel vervalt immer meer tot het half-protestantisme of gaat moreel in het groote stadsleven ten onder. Ook de Islam en de Indische godsdiensten maken hier veel slachtoffers.

Het land mist vooral een goed-georganiseerde katholieke pers. Eindelijk hoopt men echter dit werk ter hand te kunnen nemen.

Noord-Afrika. In de Fransche kolonie Algerije heerscht groot gebrek aan priesters. Daar de kolonie zelf niet kan voorzien in het aanwerven van seminaristen is de toestand zeer pijnlijk. In 't bisdom Oeran b.v. zijn slechts IIO priesters voor een katholieke bevolking van 300.000 zielen. Als nu nog in acht genomen wordt, dat de bevolking jaarlijks met 59.000 personen aangroeit, blijkt duidelijk de groote nood, waarin het apostolaat onder de inboorlingen verkeert.

BOEKBESPREKING.

A. VÄTH S. J. DIE DEUTSCHEN JESUITEN IN INDIEN Jos. Kösel. Fr. Pustet, Regensburg 1920. VIII, 260. M. 30, geb. M. 42.

De groeiende belangstelling voor het missiewerk brengt er de missionarissen toe van hun arbeid en geschiedenis meer te verhalen dan vroeger, toen dergelijke lectuur door velen eenvoudig ter zijde werd gelegd, nu ja, als devote bedellectuur. Van den anderen kant zorgt de missiewetenschap er voor, dat missielectuur aan hoogere eischen gaat voldoen. Van die grootere belangstelling en strengere eischen hebben we hier 'n mooie vrucht, het verhaal van den 65-jarigen (1854—1920) missiearbeid der Duitsche Jezuïeten in het aartsbisdom Bombey en het bisdom Poena.

De schrijver was 10 jaar lang werkzaam in de missie, 't laatst als geschiedenisprofessor aan het universiteitscollege St. Xaverius "die imposanteste Schöpfung deutscher katholischer Ordensleute, ja des Deutschtums im Auslande überhaupt'' (Schwager). Iemand dus, die ten volle berekend was voor deze taak! In 1916 uitgewezen, kreeg hij tijd om deze geschiedenis saam te stellen en was in de gelegenheid de zeer rijke archieven van zijn Orde na te zien.

Behalve om 't direct voor de hand liggende nut, dat het goed bewerkte geschiedverhaal van afzonderlijke missies heeft, gaat de belangrijkheid van dezen arbeid nog verder. Voor ons, Hollanders, omdat de eerste Jezuïetenleider en bisschop 'n Hollander was, W. Steins-Bisschop (1810—1881), oudrector van Katwijk. Om de zeer zakelijke verhandeling over het Hindoeïsme (15—21); om hetgeen dit boek bevat over de kwestie van het Portugeesche patronaatsrecht (24—57, 76—80, 147—153); om de ter sprake komende botsing tusschen den superior regularis en den missieoverste (128—133); om de overtuigende verdediging der wel eens aangevochten missiemethode van de Jezuïeten in Engelsch-Indië (219—223).

De bestudeering van een leerzaam boek als dit doet weer sterker verlangen naar de door Schmidlin beloofde algemeene missie-geschiedenis, waartoe zulke uitgaven den weg wijzen en vergemakkelijken.

Zakelijk en kalm behandelt P. Väth ook de geschiedenis der uitdrijving. Dat pleit voor zijn zelfbeheersching. Heel het boek door moet zijn Indië hem voor den geest gestaan hebben, zocals hij het ziet op het einde van zijn boek "Trots koorts en pestziekten, slangen en schorpioenen, trots afmattende hitte en de honderden gevaren en moeilijkheden, is Indië het land, waarnaar men verlangen blijft, wanneer men het eenmaal heeft leeren kennen. En de roeping tot missionaris is de mooiste roeping op aarde. Wie haar eenmaal heeft gevolgd, hem zij het ook gegeven er tot zijn dood toe in te volharden" (240). Dat wenschen we den schrijver en al z'n verdreven medebroeders! Serafijnsch Seminarie Langeweg N.-B.

P. TARCISIUS, O.M.Cap.

KORTE NOVENE ter eere van den Eerbiedwaardigen Dienaar Gods PETRUS DONDERS, den Apostel der melaatschen van Suriname, door M. van Grinsven, Redemptorist (W. Bergmans, Tilburg; 55 bldz.; 1 ex. 35 cts.; 12 ex. 4.10; 25 ex. 8,—; 50 ex. 15,—; 100 ex. 28,75).

Een keurig boekje, dat algemeene verspreiding verdient. Een korte levenschets gaat vooraf. Dan volgens de dagen der Novene, waarin ons dikwijls met woorden van den Eerbiedwaardige voor oogen worden gesteld de deugden op bijzondere wijze door Peerke Donders beoefend: geloof, hoop, liefde tot God en den naaste, zachtmoedigheid en nederigheid, de geest des gebeds, zuiverheid, versterving, godsvrucht tot Maria. "God is almachtig", schreef hij eens, om de zielen te redden, "voor wier zaligheid Jezus Christus zijn bloed heeft willen geven. Bidden wij dan, broeders, bidden wij: niets is beter dan te bidden voor het heil der zielen. Wat kunnen wij zelven zonder het gebed? Volstrekt niets. Wij moeten dus veel bidden voor die ongelukkigen, die in de duisternis des doods zijn gezeten, opdat de goede en barmhartige God zich over hen ontferme."

Er volgen verschillende gebeden, o.a. dit schoone gebed: "U, O Eerbiedwaardige Dienaar Gods Petrus Donders, reeds in het vaderland ontvlamd van ijver voor de Missiën, doch later u zelven bestedend en overbestedend voor de verlatene zielen van Suriname, door allen om uw heldhaftige naastenliefde geroemd als Apostel der melaatschen, wij vragen uwe veelvermogende voorspraak voor de Missiën in onze Nederlandsche Koloniën en voor het welslagen der Missieactie in ons vaderland".

IMPRIMATUR.

J. POMPEN, Vic.-Gen.

Buscoduci, die 18 Aprilis 1921.

INHOUD VAN DEN TWEEDEN JAARGANG.

	Bladz
Celebes' nieuwe Apostolische Prefectuur	
Sombere Vooruitzichten of hoopvolle Verwachtingen?	4
De drang naar het kloosterleven bij eene negerin	12
Een missie-schatkist in elk huis	I
De Kerkvervolging in Mexico	18
De eerste inlandsche priester in West-Nigeria	2.4
Missie en School:	
Opwekking v. d. missiegeest onder onderwijzers en leerlingen. 26,	28
Voor het H. Geloof en de Kuischheid gemarteld	31
Het Apostolisch Vicariaat Njanza in O. M. Afrika	65
Een der Onzen (De Eerbiedw. Pater Donders)	72
De Duivel in actie	79
Waarom en hoe de Missiestatistiek?	82
Scheiding en Toenadering	
Wraakneming in de Binnenlanden van Borneo	91
Het Vicariaat der Molukken en Nederl. NGuinea	97
Een zaaier ging uit	129
Een stap vooruit in de wereldevangelisatie	131
Hongerspood in China	132
Hongersnood in China	144
Geestelijke gunsten voor het Liefdewerk van den H. Petrus	148
Fen oud Oom van 7 H. Pava Panadiatus VV historia	150
Een oud-Oom van Z. H. Paus Benedictus XV bisschop van Peking.	151
Een ongeloovige organiseert "Leekenmissies"	153
Gebiedsomvang en Machtsbevoegdheid v. d. H. Congr. der Propaganda	155
De beste steun	161
Mgr. Petrus Noyen, Ap. Prefect der Kl. Soenda-eilanden.	193
De St. Gerardus-Majella-Stichting	199
Hoe een Missionaris stierf	205
Hoe in den Priesternood te voorzien?	208
Een bekeerde Jood "Eerbiedwaardig" Ordestichter	212
Protestantsche Concurrentie	218
De Nederlandsche Minderbroeders in Brazilië	220
Naar de verre Eilanden	224
Missieweken te Nijmegen, 's-Hage, 's-Bosch, Amsterdam, Bergen-op-	
Zoom, Venlo, Groningen 36, 40, 41, 44, 116, 117,	179
Massicactic der R. M. Hoogeschool-Studenten:	
Een Studenten-Internationale? — Missiecursus te Steijl 46,	114
Een geneeskundige cursus voor Missionarissen	47
Hoe de Actie? — Jaarverslag	232
Zilvern Priesterfoost von Man Noville	
Zilveren Priesterseest van Mgr. Vuijlsteke Gouden Jubilé der Dominicaansche Missie op Curaçao	48
Uit de Indische Bouwdoos.	50
Dat hebben de Roomschen genaan	163
Ap. vic. van Batavia, Celebes, Suriname eng	237
Vertrek van Missionarissen	241
Missiepersoneer	242
wissieactie in Binnen- en Buitenland.	243
	250
Bericht	254

..... Deze bijlage verschijnt

zoo dikwijls het bestuur het wenschelijk acht en wordt alleen aan de Leden van den Priester-Missiebond toegezonden

PINKSTERTIJD.

Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum.

Gods liefde werd in onze harten uitgestort door den H. Geest. (Rom. 5. 5).

In heilig en vurig gebed wachtten en smachtten de Apostelen in het Cenakel. Wanneer zou de Meester zijne belofte vervullen: hun zijn Geest als Trooster zenden? *Emitte spiritum tuum*!" was het gebed, dat uit hun aller mond omhoog steeg. O ja, zij hebben het ondervonden, hoe noodig hun Gods kracht is.

Voor weinige weken waren zij hier vergaderd met den Meester. Toen kwam die verschrikkelijke nacht, waarin de moedigste hunner schandelijk bezweek. Volgde de lijdensdag, waarop zij schier allen verre te zoeken waren. Zij waren geknakt, — God zij dank — nog niet gebroken! Opgericht waren zij door den Meester, die dood en hel zegevierend overwon. Maar Hij was heengegaan, en had zijn kruis nu op hunne schouders gelegd: "Gaat dan, onderwijst alle volken!" (Math. 28, 19). Moeten zij dat kruis dragen? Moeten zij 's Heeren arbeid voortzetten tot aan de grenzen der aarde? Zij voelen zich zoo zwak! Het gebed alleen kan hen troosten: "Emitte spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terrae!" De H. Geest moet uitkomst geven: Hij moet hun de liefde Gods, die sterker is

dan de dood, in het hart storten. Maar ook ons, die als christenen strijders-Christi zijn en tot plicht hebben mede te werken aan de uitbreiding van het Godsrijk op aarde. Daarom nagegaan: I. hoe de H. Geest gewerkt heeft door de Apostelen en hunne navolgers; II. hoe Hij werkt door ons.

I. (Het Apostolische tijdperk).

I. Als een machtige stormwind druischte de kracht Gods om de vergaderzaal der Apostelen, zóó geweldig, zóó eigenaardig en wonderbaar, dat de menigte uit de stad te hoop liep en onthutst stond om het huis. Terwijl daarbinnen de kracht des H. Geestes in stille majesteit, over de leerlingen nederdaalt, wachten buiten ongeduldig schier alle rassen der toen gekende wereld, van Azië, Afrika en Europa, Joden en heidenen. De voorbijgaande orkaan riep alle afgezanten der naties bijeen: "Parthen en Meden en Elamieten, en de bewoners van Mesopotamië, van Judea zoowel als Cappadocië, van Pontus en Azië, van Phrygië zoowel als Pamphylië, van Egypte en de streken van Lybië, Joden en Jodengenooten, Cretenzen en Arabieren." (Hand. 2, 9-11). Door hen luistert de geheele wereld naar den visscher van Galilea, Christus' Stedehouder en — zij gelooven zijne woorden of spotten ongeloovig met wat hun wordt aangeboden: hunne eeuwige zaligheid.

Ziet, B. C., Petrus staan, vol van den H. Geest! Hoort zijne woorden, welke brengen waarheid en vrijheid, verlossing en vrede. De H. Geest spreekt door zijn mond "de godspraak", de godspraak van liefde, die ieder in de taal van zijn geboorteland verneemt. Daar slaat het Pinkstervuur over in 3000 harten. 3000 harten, die ontvlamd worden van het heilig vuur des Geloofs!

De H. Kerk, de Bruid van den H. Geest, is heden geboren. Heden werd zij de Kerk der Missiën! En wij juichen: Deo Gratias! Alleluja!

Het Pinkstervuur is sinds dien glorievollen dag niet gedoofd. Overschaduwd door de kracht des Allerhoogsten drijft de liefde de Apostelen voort over de gansche aarde, naar alle landen, door Gods Voorzienigheid juist in dien tijd tot één overweldigend wereldrijk samengesmolten.

Zoo was het den Apostelen mogelijk om ingang te vinden in de streken om de Middellandsche Zee, in de diepe wouden van Europa, in de valleien van Euphraat en Tiger, in het rijk der oude Pharao's Egypte.

Gods wegen en raadsbesluiten zijn wel ondoorgrondelijk en

wonderbaar!

Een reusachtige taak, die der pas-ontloken H. Kerk: versterking naar binnen, verovering naar buiten. Terwijl de Apostelen ter verovering van zielen uittrokken, verzorgden zij tevens hunne christengemeenten. Wat wonder! Is het niet de grootste zorg der H. Kerk de grondwaarheden des Geloofs te bevestigen en te bewaren, de zuiverheid der leer te beschermen, de onaantastbare heiligheid der zedewet, zooals Christus, haar goddelijke Bruidegom, deze haar overleverde, met angstige en nauwgezette moederzorg te bewaken? Maar juist, wijl zij de Bruid van Christus is, wordt zij door zijne liefde voortgedreven, is Christus' zaak hare zaak. Daarom is Christus' verlangen haar verlangen : "Gaat heen in de gansche wereld en predikt het Evangelie aan alle schepselen". (Marc. 16, 15).

Doorvorscht, B. C. de geschiedenis der H. Kerk: hare uitbreiding had slechts weinige rustige perioden, waarin zij zich ontwikkelen kon. Neen, 't is bijna altijd storm op de wereldzee, maar juist voor haar, die het niet beter wil hebben dan de Meester, waren het de

groote stonden, om de volkeren en landen te bemachtigen.

2. (De eerste christelijke tijden).

In het uitgestrekte Romeinsche rijk begon de katholieke Kerk van lieverlede te ontluiken. Overal bloeiden op christen-gemeenten, in Corinthe, Rome en Antiochië. Den H. Thomas zien wij werkzaam bij Meden, Perzen en Indiers, den H. Andreas in Thracië en Epirus, terwijl de H. Petrus en H. Paulus Rome zelf gaan evangeliseeren en Jacobus tot in Spanje doordringt.

Het martelaarsbloed begint te vloeien en den bodem te drenken, en te doorweeken, zoodat de afgodsbeelden eindelijk ineenstorten.

Noord-Afrika zag het Christendom in lente-pracht.

Onweerstaanbaar drong het Christendom, doodsverachtend over de ontzielde lichamen der martelaren heenschrijdend, door naar de Noordelijke landen van Europa. Denkt aan Sint Willebrordus, Bonifacius, Servatius, Monulphus en Lambertus, en ge staat verstomd over dien zichzelf-vergetenden, grootschen missie-ijver de eerste duizend jaren der H. Kerk aan den dag gelegd.

De twee eerste missie-tijdperken werden besloten door de ver-

christelijking der landen om de Middellandsche Zee en van geheel overig Europa. Het kruis was geplant van Spanje tot Scandinavië, van den Bosphorus tot Ierland. "De liefde Gods was gestort in de harten door den H. Geest!" Het apostolisch gebed was verhoord: "Zend uwen Geest uit en zij zullen herschapen worden, en Gij zult het aanschijn der aarde vernieuwer!"

3. (De Middeleeuwen).

Nu werd het christelijke Europa voor een zware taak geplaatst. Maar door den H. Geest voorbereid was het daartoe ten volle berekend. Wat zeggen u niet de tien groote kruistochten? Wat anders dan dat die tijden rijk waren aan Geloof! Daar varen de Europeesche schepen uit naar Azië, rijk beladen, om hunne schatten te brengen naar vreemde volkeren. Maar diezelfde schepen voerden ook 's Heeren herauten aan, die nog kostbaarder gaven, hemelsche goederen, brachten om niets!

Streden aardsche koningen voor hun heerschappij aldaar met het zwaard, de hemelsche Koning, Jezus Christus, veroverde voor zijn Rijk door zijne strijders, die de missionarissen zijn, met zachtheid, goedheid en liefde.

4. (De nieuwe tijden).

Daar wordt Europa verrast door het groot bericht: Amerika, een onmetelijk vast land, ontdekt! Spanje en Portugal eerden toendertijd diepgeloovige en innig-vrome vorsten. Zij zonden hunne vloten over den wijden Oceaan, niet slechts uit landhonger en gouddorst, maar ook uit verlangen de volkeren in het verre Westen te winnen voor het Evangelie.

De H. Geest stond wederom de H. Kerk bij en schonk haar juist in dezen tijd de Societeit van Jezus, die zich den goedgezinde koningen ter beschikking stelde.

Nu laaide hoog op het missievuur. Franciscus Xaverius kwam met zijne gezellen naar Indië en betrad Japan, tot dan toe nog voor het Christendom gesloten. Geen vijftig jaren gingen voorbij, of zijne ordebroeders schaarden in Japan reeds om zich een millioen christenen, waren doorgedrongen tot aan het hof van China's hoofdstad, waar zij naar het voorbeeld van hun hemelschen Aanvoerder in alles aan allen gelijk werden.

"Gods wegen zijn niet 's menschen wegen" (Vgl. Is. 55, 8). Dit

heerlijk missietijdvak nam een einde in droefheid en lijden. De vervolging kwam en verbrijzelde de Kerk in China. In eenige tientallen jaren was het Christendom in Japan in bloed gesmoord.

5. (De nieuwste tijden).

Doch, als alle teekenen ons niet bedriegen, wordt onze 20e eeuw een glansrijk missie-tijdperk. Industrie, handel, koloniale nederzettingen der Europeesche volkeren zijn de H. Kerk hulpmiddelen geworden. Geen afstanden meer, alle hinderpalen overwonnen, waardoor de menschenrassen van elkander verwijderd leefden. Moest de H. Franciscus Xaverius meer dan een jaar besteden om het doel zijner reis, Indië, te bereiken, onze Missionarissen leggen een nog grooteren afstand af in uiterlijk veertig dagen. Het snelverkeer komt de Missiën ten goede.

Voor meer dan duizend millioen ongeloovigen is een beslissende tijd aangebroken. Deels zijn deze massa's heidenen, diepgezonken natuurvolken, aan koloniale mogendheden onderworpen, van wie zij de beschaving ontvingen. Deels zijn ze onafhankelijk, vooral in Oost-Azië, en willen zich in Europa beschaving, industrie, kunst en wetenschap zoeken.

Hier moet de H. Kerk waakzaam zijn. God zij dank: zij kent hare taak nog: "leert onderhouden, alwat Ik u bevolen heb". De katholieke Kerk verstaat dezen tijd!

O ja, het Pinkstervuur brandt nog in 16000 priestermissionarissen. Het Pinkstervuur laait nog hoog op in de harten van 6000 leekebroeders en 18000 missiezusters. Het Pinkstervuur straalt nog wijd uit in den donkeren nacht des heidendoms en in de verduisterde onsterfelijke zielen der ongeloovigen! Het Pinkstervuur vlamt op in ontelbare katholieke gemoederen, die uitgaan verre boven het alledaagsche, gedragen door het hoogste ideaal: "Voor God en de onsterfelijke zielen!" "Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum!"

Hoort gij, B. C. "in onze harten". De H. Geest werkt door zijne liefde ook in ons. Is de vraag: werken wij ook mede? Dit hebben wij nog na te gaan.

II. Wanneer we den tegenwoordigen ijver en actie voor de missiën overzien en wellicht bewonderen, zijn we dan niet geneigd te zeggen: "ecce nunc tempus acceptabile ecce nunc dies salutis"?

(II Cor 6, 2). Moet het geen wereldbrand worden dat wondere Pinkstervuur? Is nu de tijd niet daar, dat Jezus' hartewensch in vervulling moet gaan: "Ik ben gekomen om vuur op aarde te brengen, en hoe verlang Ik dat het reeds ontstoken worde". (Luc. 12, 49).

Het Pinkstervuur mag niet gaan kwijnen! "Doch, — zoo hoort men nu en dan opwerpen —, wat beteekenen onze missionarissen, zij mogen al duizenden in aantal zijn, voor een milliard ongeloovigen? Daarenboven, deze priesters hebben voor het meerendeel reeds een missieterrein, waar hun zielenijver volop werk vindt, wat kunnen zij nog meer doen?"

Gij hebt gelijk, maar juist daarom moet gij bidden. "Heer "zend arbeiders in uw wijngaard". (Matth. 9, 38). "H. Geest, ontvlam het vuur uwer liefde in 's menschen hart, opdat het aanschijn der aarde vernieuwd worde".

Daarom moet ge beoefenen de *Caritas*, die ook in naam der missionarissen aan de deur van uw hart klopt. Onze kweekscholen voor apostolische mannen moeten door u gesteund worden. "Wie spaarzaam zaait, zal spaarzaam oogsten". Daarenboven de missiën zelve vragen veel ondersteuning voor 't onderhoud van scholen, kerken en kapellen. Ook de H. Paulus bedelde voor de christenen te Jerusalem bij de Galaten en Corinthiers. Wil onze christelijke beschaving indruk maken bij de heidensch-beschaafde volkeren, dan is noodig, dat de katholieke Kerk haar volle pracht ontplooie.

Op Zikawei in China, waar de chineesche beschaving het meest de europeesche nabij komt, hebben de Jezuïeten een grootsch werk in 't leven geroepen, welks overweldigende indruk onze Moeder de H. Kerk groot aanzien verschaft. Van de sterrenwacht aldaar gaat de roep dier wetenschappelijke missionarissen ver over dat uitgestrekte rijk; de industrie- en kunstnijverheidscholen trekken steeds bewonderaars en van de majestueuze kerkgebouwen gaat de zegening van den Verlosser der wereld uit over de landen, verdrijft het bijgeloof, dat Azië en Afrika omkneld houdt.

Zegt niet: dit alles is vergeefsch, wanneer ook de uitslag niet zoo spoedig komt als onze gejaagde tijd het wenscht. Neen, voor eenieder die in de Missie zich eens bevond, is het ovetuigend bewezen: de H. Geest werkt nog op wonderbare wijze.

Waarlijk een Pinkstermorgen, waarop de H. Geest over de wereld

gaat, een groote, heilige dag voor de menschheid, een blijde werkdag voor de H. Kerk is ontwaakt, waarop zij de heidenen toeroept: "Ook aan u is de belofte geschied, en aan uwe kinderen, en aan allen in de verte, zoovelen als de Heer onze God er zich roepen zal". (Hand. 2, 39).

Hij wil ze allen roepen, allen zonder uitzondering!

Jammer, B. C. dat al te dikwijls een grootsch moment een klein geslacht vindt: menschen, die het gewicht van de eischen des tijds niet begrijpen, die de bedoelingen van God den H. Geest, geopenbaard in het dringen en streven en vragen des tijds, niet kunnen overzien. Ons mag de groote Pinksterdag der Kerk niet klein vinden!

Zullen we nog wachten? Hoelang dan toch? Hebben wij, katholieken van Nederland, niet reeds lang genoeg gedraald? Ziet, daar gaat de Meester over de marktplaats dezer wereld om arbeiders te zoeken voor zijn wijngaard. Christelijk Europa, maar dan ook katholiek Nederland, moet de arbeiders verschaffen. Wij hebben toch het eerst van allen gewandeld in het klare licht, dat uitgaat van het kruis op Golgotha! De Heer is reeds zoo dikwijls rondgegaan. Nog eens komt Hij tot ons. Het is het elfde uur.

"Wat staat ge den geheelen dag ledig?", wat doet ge voor mijn wijngaard, voor mijn Rijk, de H. Kerk? 't Is geen verwijt, maar een liefdevolle uitnoodiging, om ons eindelijk eens te scharen in de rijen zijner arbeiders, het moge dan zijn als apostelen van gebed, liefdadigheid of woord.

God zij dank, wij gelooven nog! Maar ons Geloof moet opvlammen! Vurige geestdrift, waarin het katholieke Nederland in de missiën arbeidt, "ad majorem Dei gloriam!" Dan kan en moet en zal ook het geloofsleven in eigen vaderland opnieuw en beter bloeien. Het geluk te gelooven wordt hooger geschat, zorgvuldiger bewaard en beslister verdedigd naarmate de ellende van het ongeloof uit de heidensche landen ons opschrikt, naarmate de onzinnigheid van het ongeloof door ons beter gekend wordt. Door het Pinkstervuur onstraald, door de liefde des H. Geestes gedragen bidden wij: "Zend uwen Geest uit en zij zullen herschapen worden, en Gij zult het aanschijn der aarde vernieuwen!" En omdat de liefde Gods ons door den H. Geest in het hart is gestort, werken wij ook mede als ware apostelen! Amen.

DE H. APOSTEL JOANNES OVER DEN MISSIESTEUN

door TH. VAN DER PEET, Priester van het H. Hart van Jezus.

Onder het aandachtig lezen van den Derden Brief van den H. Joannes, steeg met mijne belangstelling tevens mijne verwondering, dat zoo weinig deze Brief voor de missieactie benut wordt; dit te eerder wijl de geheele inhoud in hoofdzaak verband houdt met het missievraagstuk en een gezaghebbend, een apostolisch pleidooi bevat om de missionarissen in hun werk te steunen. Ik besloot aan de hand van degelijke commentaren waaronder ik op de eerste plaats den voortreffelijken commentaar van Belser vermeld, dezen brief wat nader te bestudeeren, in de hoop, dat het mij vergund zou zijn de aandacht der missievrienden en der priesters vooral, op dit hoogst belangrijk schrijven van den Apostel der liefde te vestigen.

Want alhoewel de Brief, gelijk de meeste geschriften van het Nieuwe Testament, zijn ontstaan te danken heeft aan een particulier voorval in een der kerkgemeenten van Kl. Azië, waarover de H. Joannes de laatste dertig jaren van zijn leven, van uit zijne residentiestad Epheze de opperste rechtsmacht uitoefende, is de inhoud, vooral in onze dagen van hernieuwde missie-actie, van bizonder actueel belang. Niet in dien zin als zou het voorval, dat aanleiding werd tot het schrijven van dezen Brief, zich in onze dagen herhalen, maar om de grondgedachte, welke in het achtste vers bizonder scherp geformuleerd is. Overigens bevat dit kleine schrijven veel leerzaams voor alle tijden en leent zich op voortreffelijke wijze tot het samenstellen van een missiepreek.

Wat de aanleiding tot dit apostolisch schrijven was, laat zich gemakkelijk uit den inhoud opmaken. Rondreizende Evangeliepredikers, die wij, omdat zij zich tot de heidenen wendden, eenvoudigweg missionarissen zullen noemen, waren tijdens hun oponthoud in een plaats, waar christenen woonden, door een zekeren Gaius met groote voorkomendheid en christelijke liefde ontvangen. Eene geheel andere bejegening hadden zij van Diotrephes, die waarschijnlijk bisschop was der plaats, waarlangs hun weg hen voerde, ondervonden. Niet tevreden met den missionarissen de gastvrijheid in zijn huis te weigeren, had hij zelfs zijn onderhoorige geloovigen verboden de missionarissen op te nemen en wel onder bedreiging hen buiten de kerkelijke gemeenschap te sluiten, zoo zij tegen zijn verbod in durfden handelen. - Na den terugkeer van hun missietocht begaven de missionarissen zich naar den Apostel Joannes, wien zij hunne lotgevallen mededeelden. De vreugde van den heiligen grijsaard bij het vernemen van het echt christelijk gedrag van Gaius was groot, maar groot ook was zijne droefheid en ontstemming over het onwaardig optreden van bisschop Diotrephes, die zich overigens ook tegenover den Apostel-Metropoliet zeer onafhankelijk en aanmatigend gedroeg en zich aan diens oppergezag weinig liet gelegen liggen. Daar de missionarissen oogenschijnlijk het plan hadden om bij een volgende missiereis dezelfde plaats nognaals aan te doen, nam de H. Joannes deze gelegenheid te baat, om hun een schrijven mede te geven, dat zij aan Gaius moesten overhandigen. In dit schrijven prijst hij eenerzijds het echt christelijk gedrag van Gaius, in wiens liefdadigheid hij de missionarissen opnieuw aanbeveelt, maar spreekt anderzijds zijne levendige afkeuring uit over de handelwijze van Diotrephes, die zich bij een volgende Apostolische visitatie, welke Joannes in het vooruitzicht stelt, zal hebben te verantwoorden. — Hierdoor vervalt de Brief in twee deelen: het eerste deel v. 3—8 bevat een opwekking om de missionarissen te herbergen op hun doortocht en te steunen; het tweede deel v. 9 — 12 behelst een bittere klacht over het aanmatigend optreden van bisschop Diotrephes. Aan het eerste deel gaat het adres en een heilwensch vooraf (v. 1 — 2), terwijl het tweede deel gevolgd wordt door een naschrift, waarin een breedvoeriger gedachtewisseling in 't vooruitzicht wordt gesteld bij het aanstaande apostolisch bezoek. (v. 13—15.)

In hoofdzaak schijnt dus de Brief te zijn een aanbevelingsschrijven ten gunste der missionarissen, die dit schrijven aan Gaius bij hun tweede bezoek te zijnen huize moesten overhandigen. De broederen immers, die volgens v. 3 zich naar Joannes (te Epheze) hadden begeven, zijn dezelfde, die zich thans opnieuw naar heidensche streken op weg bevinden (5—7). Daaruit meenen wij te mogen opmaken, dat zij ook de dragers van dit schrijven waren. Een aandachtige lezing van den Gr. grondtekst versterken ons in die meening. Hieruit volgt echter niet dat de Brief voor Gaius alleen bestemd was; veeleer is het schrijven aan de geheele kerkgemeente waartoe Gaius behoorde gericht.

Dat het schrijven niet aan den Herder dezer Kerk is gericht, vindt zijn verklaring in het feit, dat Diotrephes zich weinig aan de verordeningen van den Apostel liet gelegen liggen, daar hij reeds, zooals uit den inhoud van den Brief valt op te maken, een eerste schrijven van den Apostel had achtergehouden; uitdrukkelijk immers heet het, naar de meest waarschijnlijke lezing van den Griekschen tekst in v. 9: "ik heb de Gemeenten iets geschreven... maar Diotrephes neemt ons niet aan."

Wat verder volgt, doet ons met recht vermoeden, dat ook het eerste schrijven van den Apostel aan de Gemeente van Diotrephes een aanbevelingsschrijven was ten gunste der missionarissen; hetwelk Diotrephes echter, omdat het niet met zijn inzichten strookte en hij in de tusschenkomst van den Apostel een inbreuk op zijn rechten meende te moeten zien, misdadig had verborgen gehouden en mogelijk vernietigd.

Alvorens op de afzonderlijke teksten nader in te gaan, vestigen wij de aandacht op een paar punten, welke niet zonder beteekenis zijn voor het missievraagstuk. De hoofdgedachte kan men aldus weergeven: schenkt uw steun aan de missionarissen, ook aan de vreemde missionarissen, die niet van uwe Kerkgemeente zijn. (Algemeenheid der missie-actie).

Wie de missionarissen steunt helpt het groote werk der geloofsverbreiding bevorderen; hij verricht een Godgevallig en een voor de zaak van Christus noodzakelijk en verdienstelijk werk. Belangrijk ook is de blik dien het ons vergund wordt te werpen in het leven der christen kerken van Kl. Azie tegen het einde van de eerste eeuw. De hierarchische inrichting der Kerk is reeds een voldongen feit: in de afzonderlijke steden staan bisschoppen aan het hoofd der Gemeenten; de opperste rechtsmacht en het toezicht in de geheele Kerkprovincie van Kl. Azië heeft de Apostel, die te Ephese resideert, zich voorbehouden; Nu doet zich het pijnlijk geval voor, dat een bisschop in scheeve verhouding komt te staan tot zijn Metropolitaan-bisschop, den H. Joannes, die een optreden en gebruik maken van zijn opperste rechtsmacht tegen den onwilligen bisschop in 't vooruitzicht stelt. Allicht was dit een op-zich-zelf-staand feit, maar toch dienen wij ons te hoeden voor overschatting bij het beoordeelen van Kerkelijke toestanden op het einde van het apostolisch tijdvak.

Een gunstiger beeld echter vertoont het innerlijk leven dier Kerk. Een echt christelijk geloofsleven is in volle ontwikkeling; van troebelen, door dwaalleeraars veroorzaakt, wordt geen melding gemaakt, alhoewel de houding van Diotrephes ten opzichte der missionarissen, zoo geheel in strijd met den geest des christendoms, de geloovigen niet weinig zal ontsticht hebben. Te oordeelen naar het verbod van Diotrephes en zijn praktijk om degenen, die den missionarissen steun en onderdak verschaften buiten de Kerkelijke gemeenschap te sluiten, kan men opmaken, dat de geloovigen voor het meerendeel een levendig belang stelden in het missiewerk.

Een bewijs te meer, dat waar het geloof levendig is, ook de missie-actie bloeit, welke wederom op hare beurt het geloofsleven voedt en opwekt.

Vraagt men naar den datum van den Brief, dan zal men dien moeten zoeken in een tijd, dat de Kerk eene periode van rust doorleefde, n.l. onder de regeering van Nerva (96—98). De H. Joannes had toen reeds een hoogen ouderdom bereikt, doch was nog krachtig genoeg om visitatiereizen te houden. Men bewondert het krachtdadig en tactvol optreden van den Apostel, die zijn gezag weet te doen gelden om de kerkelijke gemeenschap en de hierarchische orde te handhaven.

ADRES EN HEILWENSCH.

- 1. De Presbyter aan zijn geliefden Gaius, dien ik liefheb in waarheid.
- 2. Geliefde, mijn hartewensch is, dat het u in elk opzicht welga en gij gezond moogt zijn, zooals uw ziel welvarend is.

Met "de Presbyter" bedoelt Joannes zich zelf: Het is een eeretitel, die meer aanduidt dan den hoogen leeftijd van den Apostel. Gaarne beschouwden de christenen van Kl. Azië hun Apostel als hoogepriester van het Nieuwe Verbond; daarom wisten zij hem te bewegen dat hij zich bij Kerkelijke plechtigheden met den gouden hoofdband of hoogepriesterlijke lamina tooide, waarop de woorden: "Heiligheid aan Jahwe" gegraveerd stonden. Volgens voorschrift der Wet (Lev. 8, 9) moest de hoogepriester van het Oude Verbond dit hoofdsieraad, dat door Flav. Josephus "petalon" wordt genoemd, dragen, zoo dikwijls hij zijn heilig dienstwerk in den tempel verrichtte. De

H. Joannes schikte zich naar het verlangen der geloovigen onder wie zich vele bekeerlingen uit het jodendom bevonden, en noemde zich voortaan de Presbyter of hoogepriester van den nieuwen offerdienst. Reden om dit verhaal van Polycrates, gelijk het bij Eusebius (H. E. III, 31; V, 24) voorkomt, in twijfel te trekken, hebben wij niet.

Omtrent den persoon van Gaius hebben wij geen andere aanduidingen dan uit dit schrijven. Oogenschijnlijk was hij een man van aanzien in zijne Kerkgemeente, alhoewel niet de bisschop der plaats. Hij stond in hooge achting bij den Apostel, die hem uitdrukkelijk verzekert, hoe hij, Joannes, hem liefheeft in waarheid in tegenstelling met anderen, — men denke hier aan Diotrephes — die veeleer genegenheid huichelen, om wille van een of ander voordeel misschien. Uit de woorden van Joannes laat zich opmaken, dat Gaius ziek was geweest of wellicht voortdurend lijdende was, wat den Apostel den wensch en de bede in de pen geeft, dat de gezondheid zijns lichaams even voortreffelijk moge zijn als de gezondheid zijner ziel. Heerlijk getuigenis, waaruit blijkt, dat het godsdienstig leven van dien christen kerngezond was. Een bewijs hiervoor ziet de Apostel in het liefdadig gedrag van Gaius ten opzichte der missionarissen, waaruit wij de gevolgtrekking mogen maken, dat de H. Joannes den missiegeest beschouwt als de natuurlijke uiting van een echt christelijk geloofsleven.

HET AANWERVEN VAN MISSIONARISSEN.

EENIGE BEMERKINGEN OVER DE ROEPING TOT HET PRIESTER-SCHAP, DOOR DOM ANDRÉ DU LAURENT, BENEDICTIJN.

Terwijl het Protestantisme in onze streken aan de hevigste beroeringen ter prooi is, waardoor de zwakte zijner voornaamste grondslagen en de armzaligheid zijner leer duidelijk aan den dag treden, zien wij elders zijn adepten zich krachtig inspannen om proselieten te maken. IJverig profiteeren ze van de noodlottige gevolgen door de gebeurtenissen der laatste jaren teweeggebracht. Bij ons, katholieken, zijn de missionarissen in getal verminderd en de geldelijke bijdragen ingekrompen, terwijl de protestanten zoowel over het een als het ander naar welgevallen kunnen beschikken. Allen herinneren wij ons levendig de woorden door Benedictus XV in het Consistorie van 10 Maart 1.1. gesproken: "Niet alleen de landen, waar de invloed van Rome sinds lang gevestigd en nagenoeg overheerschend is, maar ook de landen, welke nog aan het heidendom zijn overgeleverd, hebben zij op het oog, die geld en bijbels uitdeelen..... want de uitdeeling van geld moet voorafgaan om hun toegang te verschaffen."

Fides ex auditu, zegt de apostel Paulus. Er moeten predikers. missionarissen zijn om aan de heidenen het woord des levens te verkondingen : er moeten dus ook priesters zijn van goeden wil om kinderen op te sporen, die geschikt zijn om eenmaal deze grootsche taak op zich te nemen. Holland heeft aan de Kerk vele missionarissen geschonken, wier arbeid ongetwijfeld de genade zal verwerven van vele bekeeringen in het vaderland, waarover zijn kinderen en.... zijn gasten zich verheugen.

Als wij de kwestie over het aanwerven van priesters behandelen het is duidelijk, dat dezelfde beginselen gevolgd moeten worden, of het gaat over Seminariën, of wel over inrichtingen ter opleiding van missionarissen — moet het onze voornaamste zorg zijn ons te houden aan den Codex juris Canonici, dien Benedictus XV aan de Kerk schonk. Canon 1353 § 2 geeft de gedragslijn aan, die gevolgd moet worden: Dent operam Sacerdotes, praesertim parochi, ut pueros qui indicia praebeant ecclesiasticae vocationis, peculiaribus curis a saeculi contagiis arceant, ad pietatem informent, primis litterarum studiis imbuant divinaeque in eis vocationis germen toveant.

Eenige jaren vóór de invoering van den Codex verscheen over dit delicate vraagstuk een decreet van een commissie van Kardinalen, gedateerd I Juli 1912, welk decreet zeer geschikt kan dienen als een soort commentaar op dezen canon. Wij moeten er ons te dikwijls op beroepen, of liever, deze studie is er te veel van doorweven, dan dat wij zouden mogen nalaten het aan te halen.

Zooals men zich wellicht herinneren zal, verscheen dit decreet naar aanleiding van een boek van Kanunnik Lahitton, La vocation Sacerdotale, dat te Rome was aangeklaagd. Obus praestantis viri, Joseph canonici Lahitton, cui titulus, La vocation Sacerdotale' 1), nullo modo reprobandum esse. Imo qua parte adstruit: 10. Neminem habere unquam jus ullum ad ordinationem antecedenter ad liberam electionem Episcopi;

20. Conditionem, quae ex parte ordinandi debet attendi, quaeque vocatio sacerdotalis appellatur, nequaquam consistere, saltem necessario

I) Ziehier de volledige titel van dit werk: "La vocation sacerdotale, traité théorique et pratique par Jos. Lahitton, chanoine honoraire, Docteur en théologie, professeur de dogme et d'historie ecclésiastique. — Nouvelle édition. — Paris, Gabriël Beauchesne 1913".

Laten we hier aanstonds bijvoegen, dat wij in het vervolg deze editie zullen aanhalen onder dezen verkorten vorm, Voc. Sac. no.

et de lege ordinaria, in interna quadam adspiratione subjecti seu invitamentis Spiritus Sancti ad Sacerdotium ineundum;

3°. Sed e contra nihil plus in ordinando, ut rite vocetur ab Episcopo, requiri quam rectam intentionem, simul cum idoneitate in iis gratiae et naturae dotibus reposita, et per eam vitae probitatem ac doctrinae sufficientiam comprobata, quae spem fundatam faciant fore ut Sacerdotii munera recte obire ejusdemque obligationes sancte servare queat... esse egregie laudandum.

Dit werk van den geleerden Kannunik is voor de Hollandsche geestelijkheid geen onbekende. Zij heeft de bevoegde en onpartijdige beoordeeling en waardeering van den Eerw. Pater J. L. Jansen kunnen lezen 1).

Brengen wij met een enkel woord in herinnering, wat den directeur van het Groot Seminarie van Poyanne (bisdom Aire) aanleiding gaf dit boek te schrijven. Zijn doel was vóór alles praktisch en hield verband met het doel, dat ook wij beoogen.

De recruteering der geestelijkheid beleefde in die dagen in Frankrijk moeielijke oogenblikken. Nog was het getal niet te klein of beneden de middelmaat, maar de goede tijd, waarin zoovele uitgelezen jongelingen de Seminariën bevolkten, scheen voorbij. Men stelde een onderzoek in naar de oorzaak. Lahitton stelde zich aan het hoofd van hen, die deze schoone zaak wenschten te dienen. Naar zijn oordeel was het gevaar, dat dreigde, niet zoozeer te wijten aan uitwendige oorzaken, zooals bijvoorbeeld aan de moeielijke positie, waarin de geestelijkheid was gebracht door de pas aangenomen wet op de Scheiding van Kerk en Staat, als wel aan het verkeerd begrip, dat men zich gevormd had van de roeping tot het priesterschap. Dit was oorzaak dat men zeer verkeerde methoden volgde bij het aanwerven van priesters. Slaagde hij er dus in de begrippen omtrent de roeping te wijzigen naar de vroeger geldende beginselen, waarvan men sedert de XVIIe eeuw was afgeweken, dan hoopte hij ook verandering en verbetering te brengen in de methoden tot dan toe gevolgd.

i) cfr. N. K. Stemmen 1911 pag 324; 1912. pag. 270; 1914 pag. 151; 1915 pag. 148.

De voorrede zijner tweede uitgave eindigt met deze woorden: "Deze bladzijden, waarvan de leer, met omzichtigheid in praktijk gebracht, geschikt schijnt om de Seminariën weer met een keur van studenten te bevolken en de eer van het priesterschap te verhoogen, dragen wij op aan Jezus Christus."

Wij zijn van plan veel uit dit work, vroeger zoo bestreden, over te nemen. Wil dit zeggen, dat wij alle ideeën van den schrijver, vooral in zijn wijze van voorstellen, tot de onze maken?

Absoluut gesproken, neen; want een polemist mag ter wille zijner zaak zich iets veroorlooven, wat anderen niet mogen; een hervormer mag zich soms strenger toonen dan noodzakelijk is, om een krachtigen stoot te geven in de richting, welke hij de beste acht,.... maar dat is onze taak niet. Men zoeke hier dus niet een studie omtrent alle bijzonderheden, noch een apologie van de Vocation Sacerdotale. Wij hebben uit dit werk overgenomen, wat ons voor ons doel nuttig scheen, zonder onze zaak te willen binden aan die van den schrijver, die, ofschoon hij soms overdreef, nochtans een werk heeft gedaan, dat in hooge mate de recruteering der geestelijkheid ten goede komt.

Aan den schrijver ontleenen wij de verdeeling onzer studie: eerst zullen wij, in de volgende artikelen, het begrip geven van de Roeping tot het priesterschap, vervolgens begeven wij ons meer op praktisch terrein door te spreken over de methode, welke gevolgd moet worden.

De Eerw. Pater J. L. Jansen van zijn kant heeft in deze kwestie over de definitie der Roeping een indeeling ingevoerd, die geschikt is elk misverstand te vermijden. Hij heeft gesproken van inwendige roeping, materialiter sacerdotalis of voorbereiding der stof, en over uitwendige roeping, formaliter sacerdotalis, of de eigenlijk gezegde roeping, dat is de roeping van den bisschop.

Zoo zullen ook wij onze studie over de definitie van de roeping tot het priesterschap verdeelen en spreken over de *Vocatio interna* en vervolgens over de *Vocatio externa*.

INFORMATIE-BUREAU.

Bij de faculteiten voor de Leden van den P. M. B. behoort ook de macht om een vollen aflaat aan kruisen te hechten voor stervenden. Kunt u ook zeggen of deze faculteit maar één vollen aflaat schenkt voor den eersten moribundus die het crucifix gebruikt of vooralle moribundi die het gebruiken zullen in het doodsuur.

Antw. Er bestaan twee soorten van kruisjes voor den doodstrijd, de gewone en de kruisjes met den z. g. toties-quoties aflaat. De eerstgenoemde kunnen alleen dienen voor den persoon voor wien ze gewijd zijn. Deze alleen kan er in zijn stervensuur een vollen aflaat mede verdienen; voor anderen

kunnen zij niet dienen. — De kruisjes echter met den toties-quoties aflaat kunnen voor verschillende personen dienst doen, ook voor den priester zelf die ze gewijd heeft,

De vraag is nu, of de Leden van den P. M. B. (die jurisdictie hebben) slechts de eerste of de tweede faculteit bezitten.

O. i. bezitten zij ook de tweede meer uitgebreide faculteit en kunnen zij dus aan de kruisjes voor den doodstrijd den z. g. toties-quoties aflaat verbinden. Ware dit niet het geval dan had geen zin de faculteit sub 5, tertio, luidende: "benedicendi, unico signo crucis, crucifixos, iisdemque applicandi plenari, am indulgentiam, in articulo mortis ab iis acquirendam, qui praescriptis "expletis conditionibus illos osculati fuerint, aut saltem aliquomodo teti"gerint." Immers sub 1, tertio werd hun reeds de faculteit gegeven om aan de kruisjes de z. g. Apostolische aflaten te verbinden. En daarbij behoort ook de macht om kruisjes voor den doodstrijd te wijden. (Vide Acta Apost. Sedis vol. VI p. 503 et 504.)

Van deze kruisjes wordt echter nadrukkelijk gezegd: "Jubet deinde idem "Summus Pontifex, Indulgentias Christifidelibus concessas, qui retinent "aliquod ex praedictis objectis non transire personam illorum pro quibus "benedicta fuerint vel illorum quibus ab iis prima vice fuerint distributa".

Wij kunnen ten slotte mededeelen dat wij dit antwoord ter beoordeeling hebben opgezonden aan den Secretaris van Z. Em. Kard. van Rossum, die er volle instemming mede betuigd heeft. Zijn Hoogeerw. voegde er bij: De H. Vader keurt het af, dat er gesproken wordt van kruisjes met den toties-quoties aflaat, wijl die uitdrukking aanleiding geeft tot verwarrin5.

II. Zoudt u misschien niet een statistiek op kunnen nemen van protestantsche vereenigingen tot ondersteuning der zendelingenactie, zoo mogelijk met opgaaf van de door hen bijeengebrachte gelden, om zoo een vergelijking te krijgen met hetgeen in de laatste jaren op dit gebied door Katholiek Nederland is gedaan? Ongetwijfeld zal dit overzicht voor velen een aansporing zijn om hunne krachten nog meer in te spannen. Misschien zoudt u ook hieraan kunnen toevoegen een overzicht van de werken en boeken waar deze zaak min of meer breedvoerig wordt behandeld.

Antw. De geachte inzenders dezer vraag kunnen een volledig antwoord, daarop vinden in de 3de Bijlage van "Het Missiewerk" op blz. 84 — 87. Zij zullen daar zien:

1. Welke corporaties van Protestanten in Nederland werkzaam zijn voor de zending in Nederl. Oost- en West-Indië en ook builen onze Koloniën.

2. Hoeveel jaarlijks door die Vereenigingen e. a. in bepaalde jaren ter ondersteuning der zendelingen-actie werd bijeen gebracht, Wij schatten het bedrag, zooals men daar zien kan, op 1½ a 2 millioen gulden per jaar.

3. Welke de voornaamste periodieken zijn, een 20-tal, die in Nederland ten bate der zending worden uitgegeven.

Voor een goed overzicht van het werk der Hollandsche Zendingsactie kunnen wij vooral aanbevelen het Nederlandsch Zendingsjaarboekje, uitgegeven door den Boekhandel van den Zendings-Studieraad te 's-Hage.

Bijzonder vestigen wij ook de aandacht op het Twelfth annual Report of the S. P. F. of the archd. of New-York 1915, waarin een overzicht wordt gegeven van de propagandamiddelen der Protestanten in den loop eener eeuw ten bate hunner zending verkregen. Het verslag geeft de volgende cijfers:

	in 1815	' in 1915.
Jaarlijksche bijdragen	42.500	166.000.000
Mannen	175	25.000
Vrouwen	0	6.000
Inlandsche geestelijken en catechisten	О	112.000
Bijbels vertaald in verschillende talen	65	510
Scholen	0	35.000
Hospitalen	2	700
Weeshuizen en asyls	0	500

Over een en ander zijn ook nadere bijzonderheden te vinden in de Annalen van het genootschap tot Voortplanting des Geloofs, aflev. Aug. 1920.

III. Vraag: Moeten giften en contributies terstond na ontvangst opgezonden worden aan den thesaurier (of Directeur) van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs?

Antwoord: Het Reglement van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs zegt, dat giften en legaten onmiddellijk moeten worden opgezonden aan den diocesanen thesaurier (of Directeur) van het Genootschap; contributies door de hoofdzelatrice of den parochialen directeur moeten worden bewaard (zoo mogelijk op postspaarbankboekje) tot de Pastoorsvergadering van Paschen. Bij gelegenheid der pastoorsvergadering draagt de pastoor de ingekomen contributies af aan den Zeereerw. Heer Deken, die ze opzendt aan den diocesanen thesaurier.

HELPT ONS IN DEN VERKOOP VAN ONZEN MISSIEKUNSTKALENDER

Bestellingen bij ARS CATHOLICA, Leiden; betalingen na verkoop (één gulden per ex.) bij Dr. JAN SMIT, "Rijsenburg" Driebergen.

> WINT ABONNÉ'S AAN OP ONS MOOIE TIJDSCHRIFT f 2.25 per jaar, franco f 2.40

IMPRIMATUR.

J. POMPEN, Vic.-Gen. Buscoduci, die 26 Junii 1920.

····· Deze bijlage verschijnt ·····

zoo dikwijls het bestuur het wenschelijk acht en wordt alleen aan de Leden van den Priester-Missiebond toegezonden

MISSIE-TENTOONSTELLINGEN.

In de bijlage van "het Missiewerk" van November 1919, schreef ik naar aanleiding van de welgeslaagde Missie-tentoonstelling te Breda, dat mij uit verscheidene aanvragen om inlichtingen gebleken was, dat bij vele Missievrienden in den lande de wensch ontstaan was om ook in hunne omgeving dit propaganda-middel bij uitstek, in toepassing te brengen.

En binnen het jaar hadden we zeven groote algemeene Missietentoonstellingen! Te veel! riepen de Missionarissen, dat houden we niet vol.... Verschillende congregaties hadden slechts genoeg krachten beschikbaar om hoogstens drie of vier algemeene Missietentoonstellingen per jaar te komen bijwonen.

Nu zou ik willen vragen of er dan alléén algemeene tentoonstellingen moeten gehouden worden?

Mij dunkt, dat in dat geval voor een groot gedeelte zouworden afgeweken van het doel en den opzet der Missie-tentoonstellingen. In bovengenoemd artikel schreef ik destijds: "Niet zoozeer finan, cieel voordeel, maar propaganda moet hoofddoel blijven van dit "Missiewerk, en wij hopen dat zulk een tentoonstelling mettertijd "ook voor kleinere steden en flinke dorpen mogelijk gemaakt worde."

Immers het doel van onze Missie-propaganda is, niet op enkele plaatsen, maar onder alle lagen der bevolking en in alle deelen des lands missievuur te ontsteken. Maar al noeme men nu die tentoonstellingen "algemeen" zij zijn en blijven toch *plaatselijk*. Leiden en Delft gingen niet naar Den Haag, en Roosendaal en Oudenbosch niet naar Bergen op Zoom. En zou in kleinere maar toch welvarende plaatsen zulk een propaganda ook niet van het grootste nut, ja noodzakelijk zijn?

De menschen uit de kleinere plaatsen waar de levensstandaard niet zoo hoog is opgevoerd, zullen misschien nog meer goedgeefsch voor de Missie blijken te zijn, dan in de grootere. Een schitterend bewijs daarvan leverde de Missietentoonstelling te Boxtel.

Maar, zooveel tentoonstellingen, is dat voor de missionarissen niet te zwaar?

Ik meen dat het niet zwaar behoeft te zijn, indien men de inzendingen slechts wilde verdeelen over verschillende plaatsen.

Van de zeven tentoonstellingen heb ik er zes bezocht en telkensismij gebleken, dat de inzendingen zóó talrijk waren, dat men ze bij één bezoek niet kon overzien, ja zóó uitgebreid, dat men het vroeger geziene bijna niet terugvond. Bovendien, en dit was heelemaal overbodig, zag men bij verschillende inzenders hetzelfde als bij hunne buren.

Daarom zou ik willen vragen: zouden de "algemeene" tentoonstellingen niet kunnen verdeeld worden in vier of vijf van kleineren omvang, maar toch nog volledig genoeg, om het voorgestelde doel te bereiken: een aanschouwelijk onderwijs tot méér begrip van en nadere kennismaking met het werk onzer missionarissen?

Ja, ik zou zelfs meenen, dat voor kleinere plaatsen een enkele inzending voldoende zou zijn, en zoo zouden wij in ettelijke jaren, — hoe eerder hoe liever — in alle plaatsen van beteekenis deze prachtpropaganda gemaakt hebben.

In den komenden winter kan omtrent deze zaak wellicht door de Diocesane Missie-Comité's en hunne Correspondenten in de grootere plaatsen, eens nader onderzocht en overlegd worden.

Breda.

A. FRUIJTIER, R. K. Pr.

DE H. APOSTEL JOANNES OVER DEN MISSIESTEUN

door TH. VAN DER PEET, Priester van het H. Hart van Jezus.

OPWEKKING OM DE MISSIONARISSEN TE STEUNEN. III Joan. 3—8.

- 3. Ik verheugde mij zeer, toen broederen kwamen en getuigenis aflegden omtrent uwe waarheid, hoe gij in de Waarheid wandelt.
- 4. Grooter vreugde heb ik niet, dan wanneer ik hoor, dat mijne kinderen in de Waarheid wandelen.
- 5. Geliefden, gij handelt getrouw bij al wat gij doet ten gunste der broederen en dit nog wel aan vreemden.
- 6. Die getuigenis hebben afgelegd van uwe liefde ten overstaan van de Kerk: en gij zult wel doen, wanneer gij hen op eene Gode waardige wijze verder helpt.
- 7. Immers, ten dienste van den Naam togen zij uit, zonder daarbij iets te willen aannemen van de heidenen.
- 8. Daarom moeten wij ons zulke mannen aantrekken, opdat wij hun medearbeiders worden in het belang van de Waarheid.

In eenvoudige hartelijke bewoordingen prijst de H. Joannes het gedrag van Gaius ten opzichte der missionarissen als echt christelijk, wijl het vóór alles getuigt van zijn diep-geworteld geloof en een daaraan beantwoordende naastenliefde. Vol vaderlijke goedheid geeft de grijze Apostel uiting aan de gevoelens van vreugde, welke het grootmoedig gedrag van Gaius bij hem heeft opgewekt, om hem op die wijze nog meer aan te sporen ten bate der vreemde missiën te arbeiden.

Grooter vreugde heeft de Apostel niet, dan wanneer hij verneemt, hoe zijne onderhoorige geloovigen een leven leiden geheel in overeenstemming met den geest des christendoms. Zoo is de levenswandel van Gaius, gelijk zijn gedrag ten opzichte der missionarissen bewijst. Aanleiding tot deze lofspraak vond de H. Joannes in het vleiend getuigenis, dat de missionarissen ten gunste van Gaius hadden afgelegd. Nochtans berust de hooge dunk, welken Joannes van Gaius christelijk gedrag koestert, niet uitsluitend op het getuigenis van de missionarissen; de Apostel wist reeds, dat Gaius een echt christen was en zijn gedrag jegens de missionarissen is slechts een uiting te meer van dien waren christelijken geest, die hem bezielde.

Dit immers geven de woorden te kennen: "Sicut tu in veritate ambulas," wat wij vertaalden met: "overeenkomstig uw wandelen in de waarheid," van het Evangelie namelijk. Daar zoowel in den grondtekst als in de Vulgaat het woordje "tu" met nadruk staat, denke men hier aan een tegenstelling: gij wandelt in de waarheid, niet aldus de Bisschop Diotrephes.

Gewichtige uitspraak: wie de missionarissen steunt, handelt geheel volgens den geest van het christendom; wie op dit punt onverschillig is, niet.

Hoe men te denken heeft over iemand die de missionarissen en de missieactie tegenwerkt, kunnen wij opmaken uit de strenge afkeuring welke de

Apostel verder over het gedrag van Diotrephes uitspreekt.

In vers 4 is de mededeelzame, goedhartige grijsaard aan het woord. Zijn uitspraak over de vreugde, die het gedrag van Gaius hem bereid heeft, bevestigt hij met eene algemeene bemerking: grooter vreugde (niet: gratiam, charin, zooals de Vulgaat heeft, maar charam) ken ik trouwens niet, dan wanneer ik hoor, hoe mijne kinderen in de waarheid wandelen, d. w. z. zich als ware christenen gedragen naar den geest des Evangelies.

En dan betuigt de Apostel in uitdrukkelijke bewoordingen zijn volle instemming met hetgeen Gaius voor de missionarissen heeft gedaan; hij spoort hem aan hiermede voort te gaan met te wijzen op het verdienstelijke van

zulk een gedrag.

Eene eigenaardige zegswijze is: "fideliter facis", in vers 5: "Gij handelt getrouw bij al wat gij doet aan de broederen" d. w. z., gij handelt bij den steun dien gij den broederen bewijst, in overeenstemming met de verwachtingen, die men op grond van uw echt christelijken levenswandel van u mag koesteren. Uw liefdadige handelwijze is de uiting van den waren christelijken geest die u bezielt. Wat Joannes vooral in Gaius' gedrag prijst is, dat hij zijn liefdediensten bewijst aan broederen uit den vreemde — et hoc in peregrinos — die niet van het bisdom waren waartoe Gaius behoorde, maar ter geloofsprediking waren uitgetogen onder de heidenen van andere landen.

De Apostel prijst dus Gaius om den steun, dien hij aan missionarissen had verleend, de onvervalschte en onbedriegelijke uiting van den waren christe-

lijken geest.

Met geestdrift hadden de missionarissen, toen zij te Ephese kwamen, den H. Joannes verhaald, met welke eene voorkomendheid zij door Gaius waren ontvangen en welk een steun zij van hem hadden mogen ondervinden. Doch niet slechts in een persoonlijk onderhoud met den Apostel-Metropoliet hadden zij een eervol getuigenis afgelegd van Gaius' liefdadigheid, maar ook in het openbaar, in tegenwoordigheid van de geheele Kerkgemeente: "testimonium reddiderunt charitati tuae in conspectu Ecclesiae" (Vers 6), een bewijs hoe ook de Kerkgemeente van Epheze zich voor het werk der missionarissen interesseerde. En terstond hierop geeft de Apostel aan Gaius den kieschen wenk in deze richting voort te gaan. Gij zult goed doen, om wanneer zij wederom door de plaats uwer inwoning mochten komen, hen even liefdevol op te nemen en hen voor de verdere reis van het noodige te voorzien.

Dit toch is de beteekenis van het Grieksche werkwoord, dat de Vulgaat zeer juist met "deducere" weergeeft en dat men gewoonlijk door "eervol uitgeleide doen" vertaalt. Juister zou men het hier misschien kunnen weergeven door "verder helpen", want "deducere" beteekent niet alleen "iemand eervol uitgeleide doen" maar ook "van het noodige voor de reis voorzien". En hij spoort Gaius aan dit te doen "op eene Gode waardige wijze" d. w. z. dat hij zich laat leiden door de gedachte, dat zij Gods afgezanten zijn. Immers bij Joës 13, 20 spreekt Christus: "Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u; Wie ontvangt wien Ik ook zende, ontvangt Mij, en wie Mij ontvangt, ontvangt

Hem die Mij gezonden heeft." En dat zij inderdaad door Christus gezonden zijn, al is het dan ook niet onmiddelijk door Hem zelven, blijkt duidelijk genoeg uit: "pro nomine enim ejus profecti sunt", wat moeilijk geschied kan zijn zonder een hiertoe ontvangen zending. Gaius zal dus in hen afgezanten van Christus zien en hen behandelen op eene wijze als aan Godsgezanten past.

De motiveering van de aansporing om de missionarissen te steunen vinden we in vers 7. Waartoe immers hebben zij die reizen ondernomen? Om wille, of in dienst van den Naam, d.w.z. om den Naam van Jezus door de geloofsprediking te verbreiden (Vgl. Handl. 19, 13 vlg.). Ziedaar een eerste krachrige beweegreden om hen bij hun werk te steunen. De zaak, die zij voorstaan, is van het hoogste belang. omdat het de zaak van Christus is.

Voorts wijst de Apostel op de onbaatzuchtigheid, die de missionarissen weerhoudt te leven op kosten van de heidenen, die zij willen bekeeren. Men lette op de bizonder krachtige zegswijze: "profecti sunt, nihil accipientes a gentibus", zij togen uit vast besloten niets van de heidenen aan te nemen voor hun levensonderhoud. Men begrijpt gemakkelijk, dat, wilde hun prediking gevolg hebben, zij allen schijn van baatzuchtigheid moesten vermijden. Een zelfde reden bewoog ook den H. Paulus het Evangelie "kosteloos" d.i. zonder lasten voor de heidenen of de nieuw-bekeerden te verkondigen (I Thess. 2, 9; 2 Cor. 12, 14.) Maar wijl de missionarissen toch ergens van moeten leven, ligt de conclusie, waarmede de H. Joannes in Vers 8 dit eerste gedeelte van zijn schrijven besluit voor de hand: derhalve moeten wij, christenen, in tegenstelling met de heidenen, dezulken d. i. al degenen die bij de geloofsverkondiging betrokken zijn, opnemen en helpen. Dat de Apostel zelf het voorbeeld gaf en zijn huis voor de missionarissen openstelde, mogen wij hier met recht veronderstellen.

Deze uitspraak van den H. Joannes is van bizonder groot gewicht en verstrekkende beteekenis. Joannes zegt hier uitdrukkelijk, dat de geloovigen den plicht hebben het we k der missionarissen te bevorderen en te steunen.

Met "ut cooperatores simus veritatis" geeft de Vulgaat den grondtekst minder goed weer. Dáár immers staat "Veritati" — tei al theiai — in den dativus commodi; derhalve is de zin: wij, christenen, hebben den plicht de missionarissen te steunen, opdat wij hunne medearbeiders worden in het belang van de (evangelische) waarheid. De grond onzer verplichting om de missieactie te steunen, berust dus volgens den Apostel op de verplichting die wij hebben, allen aan de uitbreiding des geloofs mede te werken. Overigens, medewerken aan de uitbreiding des geloofs door steun te verleenen aan de geloofsverkondigers, is niet alleen de reden waarom wij de missieactie moeten steunen, maar maakt er tevens de verdienste van uit.

Hoe wij de missionarissen moeten steunen, kan men gemakkelijk opmaken uit de woorden van den Apostel, wanneer hij Gaius aanspoort den doortrekkenden missionarissen een gastvrij onderkomen te verleenen en hen van het noodige voor de reis en voor hun verblijf onder de heidenen te voorzien. Dat dit uiterharte en niet met tegenzin moet geschieden, blijkt uit den term "deducere", eervol uitgeleide doen, zoowel als uit de wijze, waarop men de missionarissen dient te beschouwen, namelijk als afgezanten van God, ter

verbreiding van het Evangelie uitgezonden. Aan hen moet dus gegeven worden moreele en materieele steun. Dat de Apostel hier niet gewaagt van den plicht om voor de uitbreiding des geloofs en het welslagen van de pogingen der missionarissen te bidden, moet ons niet bevreemden. Onder christenen immers schijnt het een vaste gewoonte geworden te zijn, niemand uitgeleide te doen, zonder dat de broederen hem den Heere aanbevolen. (Vgl. Handl. 20, 36—38 en 21, 5.) Trouwens, zoo dikwijls men in het "Onze Vader" bidt: "Toekome uw Rijk", bidt men implicite ook voor het welslagen van den missie-arbeid. Maar kan het echter zijn nut niet hebben de geloovigen nog bijzonder te leeren, om bij het bidden van hun "Onze Vader" ook explicite aan de missies te denken?

HET AANWERVEN VAN MISSIONARISSEN.

EENIGE BEMERKINGEN OVER DE ROEPING TOT HET PRIESTER-SCHAP, DOOR DOM ANDRÉ DU LAURENS, BENEDICTIJN.

I. VOCATIO INTERNA.

Kanunnik Lahitton houdt niet van de uitdrukking Vocatio interna, daar ze aanleiding geeft tot misverstand. Hij zou willen dat dit woord vocatio, hetwelk in het klassiek Latijn altijd de actieve beteekenis heeft van een uitnoodiging aan iemand gericht, bijvoorbeeld van een dagvaarding voor het gerecht of van een uitnoodiging voor een maaltijd, alleen gebruikt werd door den akt van den bisschop waardoor hij zijn uitgekozenen roept om de wijdingen te ontvangen 1). Zeker is, dat vroeger, toen het vraagstuk over de roeping niet werd behandeld zooals nu, — in de oude literatuur althans vinden wij geen getuigenissen, die om hun gezag overweging verdienen — de term vocatio bijna uitsluitend werd gebruikt om datgene aan te duiden, wat alleen den bisschop toekomt, zijn uitnoodiging namelijk tot den wijdeling gericht.

In de taal der theologie is dat evenwel anders. De theorie van den H. Thomas, die eigenlijk gezegd *Simpliciter* slechts handelt over het proces der voorbeschikking tot de glorie heeft men analogisch uitgestrekt tot alles, waartoe God ons bestemde, voor welk doel ook.

Volgens den Engelachtigen Leeraar is de verwezelijking van de voorbeschikking, waarvan juist de *vocatio* het voornaamste element is actief in God en passief in het schepsel, dat gedreven wordt 2).

¹⁾ Voc. Sac. no. 117.

²⁾ Summa Theologica Ia, 9 XXIII art. 2.

Steunende op de Thomistische theologie wordt de term vocatio dus in een dubbele, actieve en passieve, beteekenis gebruikt. Aan de roeping van God, zoo werd gezegd, die in God actief is, beantwoordt in den mensch een vocatio passiva, door welke laatste de uitwerkselen worden aangeduid door de genade in den mensch voortgebracht, dus iets, wat in den mensch is, en wat hij bezit. Zeer terecht derhalve sprak men over priesterlijke roeping naar aanleiding van de gesteltenissen in een persoon aanwezig, of ook naar aanleiding van de geheimnisvolle werking der genade in een ziel. Schreef de H. Thomas niet, dat voor God, "vocare interius nihil est aliud quam praebere auxilium humanae menti, cum vult convertere nos?" 1)

Ware het daarbij gebleven, en had men altijd goed laten uitkomen, dat in overeenstemming met de theorie over de voorbeschikking simpliciter, waarop men steunde, deze vocatie niets anders was dan een voorbereiding, die uit zich zelve niet tot het einddoel voert, dan was er geen reden geweest om tegen deze benaming op te komen; hoogstens zou men dan hebben kunnen zeggen, dat deze niet uitsluitend eigen was aan het priesterschap, maar eigen is aan elken christelijken levenstaat. Alles ware in orde geweest; het was alleen noodig te zeggen, dat deze voorbereiding bovennatuurlijk, en het werk der veelvormige genade was, en daarover waren allen het eens.

In de XVIIe eeuw werd in de theorie der priesterlijke roeping aan het woord vocatio de nieuwe beteekenis gehecht, welke het in de gangbare taal gekregen had. Zijn eerste beteekenis van uitwendige uitnoodiging, die tevens machtiging schonk om zulken stap te doen, de actieve beteekenis dus, werd verdrongen door de andere, de passieve van bepaalde geschiktheid vergezeld van een voortdurende neiging voor deze of gene loopbaan, welke neiging den persoon in zekeren zin drong vóór alles in die richting werkzaam te zijn. Dit veranderd begrip der roeping in aangeboren geschiktheid van den persoon en in de neiging, welke zonder zijn wezenlijke medewerking in hem is, vond op dat tijdstip ook ingang in het begrip der goddelijke roeping tot het priesterschap; men trachtte de predispositie van het individu, die het voor deze of gene taak schijnt aan te wijzen, ock uit te strekken tot de roeping voor het priesterschap. Deze neiging, dat spreekt van zelf, werd bovennatuurlijk genoemd en erkend als het gevolg van Gods werking in ons; maar zij behield "haar essentieel karakter, dat is, zij was onafhankelijk van het

¹⁾ In Matth. Ev. expositio c. IV.

welbewuste streven en werken van den persoon; ging dit streven en werken vooraf en oefende er zelfs positieven invloed op uit" 1). Hieruit kwam voort de theorie der zoogenaamde roeping van afwachting, volgens welke men geen recht heeft om naar het priesterschap te streven, als men niet op zijn minst zedelijk zeker is den roep van God in zich te hebben vernomen, wijl die goddelijke roeping bestaat in "inwendige bewegingen en bovennatuurlijke neigingen. welke God in ons, zonder ons, opwekt" 2).

Hiermede werd een nieuwigheid ingevoerd, die in de praktijk noodlottige gevolgen zou hebben; en wij waardeeren de redenen, die kanunnik Lahitton er toe gebracht hebben niet te spreken van inwendige priesterlijke roeping, maar eenvoudig van geschiktheid voor het priesterschap; doch, evenals hij zijn wij verplicht te erkennen, dat het woord roeping in de passieve beteekenis van geschiktheid van den persoon, en ontdaan van elke onnauwkeurigheid, gangbaar is geworden. De H. Alfonsus gebruikt het reeds, gelijk wij eeu weinig verder zullen zien. De Pausen hebben dat woord gebruikt. Leo XIII. bijvoorbeeld, maakt het tot het zijne in de encycliek, die hij 8 September 1899 tot den Franschen clerus richtte. "Is er op aarde, schrijft hij, een waardigheid hooger dan die van het priesterschap?..... Niets dus mag worden verzuimd om hen, die God er toe roept voor te bereiden opdat zij waardig en met vrucht dit ambt bekleeden..... Vóór alles komt het er op aan onder de kinderen degenen uit te kiezen, in welke de Allerhoogste de kiem van een dergelijke roeping heeft neergelegd. Wij weten, dat, dank uwen wijzen raad, in sommige bisdommen van Frankrijk de priesters, vooral in de dorpen, met een ijver en opoffering, welke wij niet genoeg kunnen prijzen, zich geven om zelf de lagere studiën te leiden der kinderen, in wie zij ernstigen aanleg voor de godsvrucht en geschiktheid voor geestelijken arbeid hebben opgemerkt." Het Reglement dat Pius X in 1908 gaf aan alle Seminariën van Italië spreekt herhaalde malen van de roeping in de beteekenis van inwendige roeping: zie artikel 30, 54, 56, 86. De beslissing der Kardinalen Juli 1912 schijnt er volstrekt niet aan tegenovergesteld: Rome houdt er niet van harde maatregelen te nemen, als het gevaar niet dreigend is. Op de woorden van no. 2: "Con itionem, quae ex parte Ordinandi debet attendi, quaeque Vocatio sacerdotalis appellatur" is reeds de aandacht gevestigd door hen, die zich houden aan de uitdrukking inwendige roeping 3). Opgenomen in canon 1353 is zij in zekere zin een juridische term geworden. Daarbij is er tusschen de woorden van den Codex en de encykliek van 1 eo XIII een treffende gelijkenis, in beide leest men; "divinaeque in eis vocat onis germen foveant."

²⁾

Voc. Sac. no. 119. Voc. Sac. no. 124. Cf. R. P. Jansen N. K. Stemmen 1912.

Wij houden ons dus aan de terminologie, die thans gebruikelijk is. Maar, om misverstand te vermijden dat deze term kan veroorzaken, is het noodig nauwkeurig te omschrijven wat die *Vocatio sacerdotalis interna* is. Vooral moet met de grootste nauwkeurigheid worden gezegd, welke waarde zij heeft ten opzichte van de wijding zelve, wat neerkomt op de vraag, of zij er eenig recht toe geeft.

Wat volgt uit de theologische redeneering, steunend op St. Thomas, evenals uit de woorden "kiem tot oproeping" gebezigd door Leo XIII en Canon 1353, waarbij wij nog andere documenten zouden kunnen voegen van Pius IX en Pius X? Hieruit volgt zeer duidelijk dit, dat het hier alleen gaat over den aanleg door God in de kiem aan den kandidaat voor het priesterschap geschonken, met de uitnoodiging voor dezen om ze te ontwikkelen door vrijwillig te beantwoorden aan de genade.

Lezen we nu eens over no. 3 van het antwoord der Kardinalen: "Nihil plus in Ordinando, ut rite vocetur ab Episcopo, requiri quam rectam intentionem simul cum idoneitate in iis gratiae et naturae dotibus reposita, et per eam vitae probitatem ac doctrinae sufficientiam comprobata, quae spem fundatam faciant fore ut sacerdotii munera recte obire ejusdemque obligationes sancte servare queat". Ziedaar het eigenlijk domein van de inwendige roeping; zij wordt gevormd door de som der hoedanigheden, die iemand geschikt maken om een goed en waardig priester te worden.

De H. Alfonsus sprak reeds in denzelfden geest. "Praecipua signa divinae vocationis ad statum ecclesiasticum sunt: Scientia conveniens; probitas vitae de qua loquens Trid., sess 23 C 12 sic ait: "Sciant episcopi.... debere ad hos ordines assumi dignos dumtaxat, et quorum probata vita senectus sit"; intentio recta seu desiderium vacandi divinae gloriae et saluti animarum" 1). — "Signa autem, ex quibus innotescit aliquem non esse vocatum, sunt inter alia: Certa corporis deformitas, infamia, habitus peccandi, praesertim contra castilatem, naturalis levitas, taedium pietatis, pigritia, ingenium saeculare" 2).

En de H. Leeraar besluit met deze woorden: "Qui sine vocatione ex talibus signis explorata, in sacrum ministerium se intrudit, non potest quidem a gravi praesumptione excusari"³). — Hij veroordeelt eveneens de bisschoppen, die "non vocatos ad ordines promovent"⁴). Deze voornaamste teekenen

¹⁾ Theologia Moralis VI nr. 802.

²⁾ Praxis nr. 93.

³⁾ Theologia Moralis VI nr. 803.

⁴⁾ Theologia Moralis VI nr. 803.

van goddelijke roeping duiden onmiskenbaar op aanleg en voorbereiding: daardoor wordt aangegeven, wat noodzakelijk en voldoende is, opdat de bisschop tot de wijding kunne overgaan; gelijk door de tegenovergestelde teekenen degenen worden aangewezen, die ongeschikt zijn voor het priesterschap tengevolge van physieke of moreele gebreken 1).

Dat voorbereidend werk is om zijn oorsprong geheel en al goddelijk, God doet er alles, ofschoon met onze vrijwillige medewerking. Deus qui operatur in vobis et velle et perficere pro bona voluntate (2). Hij begint dus met het willen te geven, dat wil zeggen, alles wat tot de voornemens behoort. Ook God geeft het werken, de voltooiing, het perficere. Want al zijn we door de genade in staat gesteld om te willen, dan zijn we nog onbekwaam om te verwezenlijken wat wij willen. En is dit waar in elke zaak, dan zeker in het verwerven der deugden en hoedanigheden, welke gevorderd worden voor het priesterschap. Nam velle adjacet mihi, perficere autem bonum non invenio. (3) Is er wel één omstandigheid, waarin wij den apostel Paulus met meer recht kunnen nazeggen, non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est (4)?

Wel beschouwd, bewerkt dus deze genade van God allereerst — onmiddellijk voegen wij er bij: "bewerkt uitsluitend" — de geschiktheid voor het priesterschap.

Het is niet zonder belang te vragen, of in de plechtigheid, waaronder de bisschop de wijdingen toedient, niet met een enkel woord wordt geduid op datgene, wat hier aan de *inwendige roeping* wordt toegekend.

Reeds op de eerste bladzijde van het Pontificale vinden wij, wat we zoeken. Immers, hoe begint deze plechtigheid? Met de woorden waardoor, de aarts-

¹⁾ Dat is de indruk omtrent de roeping tot het priesterschap, die ons is bijgebleven na lezing der werkjes van den H. Alfonsus als: "Dignité et devoirs du prêtre", part I, Matériaux pour les Sermons; ch. X de la Vocation au sacerdoce; of Du choix d'un état et de la vocation. De teekenen van goddelijke roeping zijn onveranderlijk, een goede intentie, kennis en talenten, een positief braaf leven. Dat is noodzakelijk om tot de heilige wijdingen te worden toegelaten. Dezelfde noot ook in het werkje Ré lexions utiles aux évêques pour bien gouverner leurs églises; ch I "Sur les principaux soins de l'évêque, § 2 Des Ordinands; — en in Statuts diocésains pour le gouvernement du diocèse de S. Agathe (1765) Nota V.

²⁾ Philipp. II 13.

³⁾ Rom. VII 18.

⁴⁾ II Cor. III 5.

diaken antwoordend op het "Scisne illos dignos esse" van den bisschop, openlijk getuigenis aflegt van de vereischte gesteltenis der wijdelingen. "Quantum humana fragilitas nosse sinit, et scio, et testificor ipsos dignos esse hujus onus officii" zegt hij, daardoor een verschrikkelijke verantwoordelijkheid op zich nemend. Wat neerkomt op de bevestiging, dat Gods genade, trouw gevolgd en beantwoord, dezen persoon heeft voorbereid en geschikt heeft gemaakt voor het priesterschap. In dit waardig zijn is inderdaad begrepen, wat de H. Alfonsus noemt "praecipua signa divinae vocationis" en ook al die hoedanigheden, welke de Kardinalen aan de bisschoppen voorhouden als noodzakelijk voor een geoorloofde wijding. Oorspronkelijk was er alleen sprake van waardig zijn: iedereen begreep de veelomvattende beteekenis van dezen term. Later, ten minste in sommige streken, achtte men het noodig dit begrip eenigszins te ontwikkelen en nader te omschrijven, wat het inhoudt. Zooals ge zult zien werd dat gedaan in zulke termen, dat de overeenstemming, waarop wij wezen, onmiddelijk in het oog valt. Dat is bijvoorbeeld het geval met het Pontificale van de kerk van Keulen door Dionysius den Karthuizer ingelascht in zijn commentaar op het IVe boek der Sententie's en dus ongetwijfeld in den tijd van dezen schrijver in gebruik.

Terwijl de wijdelingen voor den bisschop lagen neergeknield, vroeg hem de aartsdiaken "hos viros ordinibus aptos" te wijden. "Vide, antwoordde de bisschop, ut natura, scientia et moribus tales per te introducantur, imo per nos tales in domo Domini ordinentur personae per quos diabolus procul pellatur, et clerus Domino Deo nostro multiplicetur". — "Quantum ad humanum spectat examen, natura, scientia et moribus digni habentur, et probi cooperatores effici in his. Deo volente, possunt 1)".

INFORMATIE-BUREAU.

Zijn oude, versleten kazuifels nog te benutten voor de Missies? Waar kan men die 't best kwijt raken?

Op die vragen geeft ons de bekende Pastoor van Deurne H. Roes een duidelijk antwoord. Hij schrijft:

"Het werk te Kessel, met goedkeuring van Z. D. H. Mgr. v. d. Ven be"gonnen, om oude kazuifels van kerken en kloosters op te vragen ten einde
"die voor de Missies te verwerken, heb ik weer ter hand genomen.

"Een 20 tal meisjes zijn er hier mede bezig en maken van ouden rommel "zeer nette missie-kazuifels met toebehooren (stolen en manipels). Zij hebben "er al een 15 klaar. Een deel daarvan staan wij natuurlijk af aan onze Deurne-"sche Missionarissen; de rest stellen wij ter beschikking van de Pastoors die "ons hun "ouden rommel" afstaan; zij kunnen daarmede hunne missiona-"rissen een verrassing bezorgen.

¹⁾ Dion. Cart. Opera omnia, Edit. Tornacensis ex typ. Cartusiae S. Mariae de Pratis 1913 t. XXV, p. 223.

"De Paters Capucijnen werken ons zeer in de hand.

"Veel Pastoors schrikken er voor terug ons hun oude kazuifels toe te zen"den, zij achten ze te smerig of te zeer versleten om er nog iets goeds van te
"maken. Zij vergeten, dat twee halven één geheel maken, van 't ééne ka"zuifel kan nog zeer goed de galon benuttigd worden, van 't andere het kruis
"enz., en zoo gebeurt het dikwijls dat van twee of drie "versleten prullen",
"nog een net en degelijk kazuifel gefabriceerd wordt. En daarom: hoe oud
"en vuil ook, alles is ons welkom!

"Er zijn ook Pastoors, die ons verzoeken hun één kazuifel, netjes in orde, "terug te zenden. Nu, daar zijn onze meisjes ook al voor te vinden."

Pastoor Roes te Deurne is dus een uitmuntend adres, om zijn ouden rommel kwijt te raken en nuttig te besteden. Mocht die het in zijn Missie-winkel te druk krijgen, dan zullen er, naar wij hopen, wel andere gevonden worden, die iets dergelijks ten bate der Missies willen ondernemen.

2. In onze parochie waren geruimen tijd schoolkinderen als Zelatricen voor een Missievereeniging werkzaam. Zij verzamelden daarvoor giften en contributies, die zij aan de Zusters der Katholieke school afdroegen. Wij hebben gemeend daarin verandering te moeten brengen: in plaats van de kinderen hebben wij Dames als Zelatricen aangesteld. Acht U dat geen nuttige verandering?

Van zeer vele, ook hooggeplaatste Geestelijken en door vele ouders is ons gewezen op de gevaren en de nadeelen aan het inzamelen van gelden door kinderen verbonden. Wij behoeven die hier niet nader aan te duiden. Wie wat meer van die praktijken gezien en ondervonden heeft, weet, dat zij aanleiding geven tot stelen en, waar ze veelvuldig voorkomen, zoowel het Missiewerk als de Katholieke scholen onsympathiek maken.

- 3. Zijn Missiebusjes in de scholen af te keuren?
- O. i. niet, mits de onderwijzers(eressen) met den noodigen pedagogischen tact optreden. Dan kunnen zij er veel toe bijdragen, om de kinderen liefde voor de missies, spaarzaamheid en offervaardigheid in te prenten. Meer aan te bevelen zijn echter Missiebusjes in het huisgezin.

Wij herinneren er hier nogmaals aan, dat Missiebusjes voor het huisgezin verkrijgbaar zijn in het Instituut voor Doofstommen te St. Michiels-Gestel à 12 cent per stuk, per 100 à 10 ct.

4. Kunnen ook Nederlanders in den vreemde leden worden van den P.M.B. en het tijdschrift ontvangen?

Zeer zeker, mits ze tevens zich abonneeren op het tijdschrift, daar hun voor de som van f 1.—, de minimum contributie, zelfs niet voor f 2.50, het "Missiewerk" kan worden toegezonden.

OFFICIEELE BESCHEIDEN.

DECRETUM SUPER ADPROBATIONE OPERIS S. PETRI APOSTOLI

Ut Missionum apud exteras gentes semel inchoatarum progressui atque stabilitati prospiciatur, nihil magis profecto confert quam apta indigenae cleri efformatio; id quod saepius non solum ab hoc S. Concilio, sed ab ipsis Summis Pontificibus solemniter proclamatum est. Ad opportuna vero subsidia in tam nobilem finem paranda, inde ab anno 1889, exortum primum in Gallia est peculiaris Consociatio, cui nomen Opus S. Petri Apostoli. Quae quidem Consociatio, translata postea in Helvetiam sede, pluribus Episcopis atque hac S. Congregatione faventibus, non mediocres protulit in bonum Missionibus fructus. Ut autem praecellenti huic Operi, iam nunc firmiter constituto, novum robur accedat, ac laetiora, in tam urgentibus Missionum necessitatibus, incrementa suscipiat, Emi Patres Sacrae hujus Congregationis Fidei Propagandae, in plenariis comitiis, habitis die 29 superioris mensis martii, vota excipientes, a Moderatoribus dictae Consociationis inde ab eins ortu saepins iterata, censuerunt idem S. Petri Apostoli Opus S. Congregationis adprobatione munire illudque sub immediata ejusdem S. Congregationis dependentia collocare; ejus vero statuta, juxta adnexum exemplar, ad triennium, experimenti causa adprobare.

Hanc vero Emorum Patrum sententiam, in audientia diei 12 vertentis aprilis, Sanctissimo D. N. Benedicto PP XV ab infrascripto S. Congregationis Secretario relatam, Sanctitas Sua benigne in omnibus adprobavit, ratamque habuit; ac praesens ea super re decretum confici jussit.

Datum Romae, ex aedibus S. Congregationis de PropagandaFide,

die 26 aprilis anno Domini 1920.

G. M. CARD. VAN ROSSUM, Praefectus. C. LAURENTI, Secretaris.

L. 必 S.

Roma, 3 Luglio 1920.

Revme Domine,

Tibi apprime est notum S. hanc Congregationem Christiano Nomini Propagando, Decretum nuper edidisse quo adprobatur atque sub regimine ejusdem S. Congregationis ponitur Pia opera S. Petri Apostoli pro clero indigeno in Missionibus.

Nunc vero S. haec Congregatio intuitu instituendae atque dilatandae Piae Consociationis, ut in unaquaque natione eadem consociatio floreat atque uberrimis fructibus pro missionibus foecunda prosperet, plurimum optimorum sacerdotum ope constituere satagit Consilia Nationalia operis, quibus singulis proprius Praeses seu Director adsciscitur.

Cum vero non me lateat quanto enitaris missionum zelo atque dilatandae fidei studio, optimum mihi videtur "Te" Directorem Consilii ad Piam Operam S. Petri propagandam" in nobilissima Hollandiae natione constituere, quemadmodum reapse hisce litteris nomino atque constituo.

Non dubito quin sub ductu alacris tuae sollertiae Pia opera plurimum in Hollandia proficiat ad gloriam Dei et ad salutem animarum in umbra mortis adhuc sedentium, quibus indigenarum copia sacerdotum maximo erit adjumento ad viam salutis capiendam.

Deum vero inixe pregor ut Te sospitem servet.

Add^{mus} Servus
G. M. CARD. VAN ROSSUM,
Praefectus.
C. LAURENTI, Secr.

Illmo ac Rev^{mo}
JOANNI SMIT.

BOEKBESPREKING.

BERNARD ARENS, S. J.: HANDBUCH DER KATHOLI-SCHEN MISSIONEN, mit 2 Bilde n u. 67 Tabellen, gr. 80. XX, 418 blz., geb. 45 M. — Freiburg, Herder & Co.

Men zou een aardig bibliotheekje kunnen vullen met de boeken en geschriften die vooral de laatste 35 jaren, ook tijdens den oorlogsstorm, alléén in Duitschland verschenen zijn over het *Missiewezen* en aanverwante kwesties. Maar er ontbrak nog iets, iets heel elementairs en zie, daar komt de Jezuïeten-Pater Arens die door zeer velen pijnlijk gevoelde leemte aanvullen met zijn

kostelijk nieuw boek: "Handbuch der Katholischen Missionen", zoo juist bij Herder verschenen.

Wij feliciteeren oprecht en van harte den geleerden schrijver met zijn laatste pennevrucht. Het is weer een dier echt degelijke, uiterst nauwkeurige, in casu praktisch wetenschappelijke boeken, zooals men die van een duitscher, een duitschen Jesuit vooral, verwachten kan.

Zeker, in ons kleine Nederland kan men maar van weinige verlangen dat zij er een aparte Missiebibliotheek op na houden, of zelfs maar een bescheiden vakje in hun bibliotheek reserveeren voor Missielitteratuur, maar dit nieuwe boek mag niet ontbreken. Iedere priester — natuurlijk — maar ook elk intellectueel ontwikkeld katholiek, met name ieder professor, leeraar, onderwijzer en onderwijzeres niet te vergeten — moet het bezitten. Verder is het onmisbaar op 't redactiebureau van iedere groote en kleine katholieke courant. Ook in Broeders- en Zusterskloosters moet het aanwezig zijn, en — wat van zelf spreekt — in onze Seminaries. Maar ook de praktizeerende Missionarissen zelven kunnen uit dit boek veel te weten komen, wat zij nog niet wisten of vermoedden zelfs.

Wat dit nieuwe boek dan is? In 't kort zou men 't kunnen noemen een goed geordend repertorium van een massa praktische maar gewichtige dingen het missiewezen betreffend; een vraagbaak, antwoord en uitkomst gevend open over nagenoeg alle mogelijke kwesties de Missiën rakend; een soort "Piusalmanak" (dien kent ieder) der Missiën, maar dan veel meer beredeneerd.

Zoo aanstonds zullen wij beproeven zoo kort mogelijk — wat echter moeilijk is - een idee te geven van den inhoud, die schatten van informaties bergt. Maar eerst moet mij iets van 't hart, namelijk dit : als men zoo Arens' boek doorbladerend, die prachtige roomsche wereld omspannende Missieorganisatie, al de mazen van dat Petrus-net den aardbol bedekkend, al de geledingen dier universeele organisatie, al die Missiecongregaties en Orden, die Missiegebieden, die Missietijdschriften, Missievereenigingen in alle landen der wereld, die cijfers, enz. enz., wanneer men, zeg ik, dat alles voor zich ziet defileeren, dan is men verbluft ja, maar dan voelt men zich o zoo zalig-gelukkig en dankbaar gestemd jegens den goeden God en onze roomsche Moeder de H. Kerk, dan kan en mag men fier zijn die roomsche Moeder de zijne te noemen; haar kind te zijn. Och, en als men dan hoort wat ook b.v. de Protestanten doen, dan heeft men meelijden met 't milliarden-dollar-gezwets dier lui.... want ook dat treft bij 't doorblaren van 't boek : het is alles één lofrede op- en nadoen van 't penningske der weduwe, alles bescheiden middelen der kleine, arme, eenvoudige lieden, die dan ook den zegen brengen.

Het boek bestaat uit acht hoofdstukken en 67 daartusschen gestrooide zeer leerzame tabellen, met statistieken, cijfers en lijsten van — voor velen zeker onbekend — Missiecongregaties, Missietijdschriften en gegevens van allerlei aard. Het gaat niet aan hier de zeer goede inhoudstafel van P. Arens' boek over te schrijven, ofschoon die inhoud alléén bij een prospectus gedrukt bepaald op zeer velen suggestioneerend en lokkend zou werken, ook de inhoud der 67 Tabellen Hfdst. I spreekt van de opperleiding van 't algeheele Missiewerk, n.l. Paus, Kardinalen, Congregaties (o.a. de Propaganda), de

hoogere Oversten der Missiecongregaties in- en buiten de Missiën. Het lange 2e Hfdst. handelt over de "dragers" van het Missiewerk, dat zijn de actieve missionarissen en hunne arbeidsvelden op den aardbol. Daar vindt men van blz. 32—152 al de Missiecongregaties en Orden van Priesters, Broeders en Zusters in tabellen aangegeven met stichtingsjaar, de zetel van den generaal, 't getal leden in- en buiten de Missies. Daar — en elders — in 't boek wordt 't Duitsche- en Oostenrijksche aandeel in dat roomsche heirleger in detail aangegeven. Ook voor andere landen, Holland b.v., ware dat te wenschen geweest. Doch dan had het boek een veel grooteren omvang gekregen.

Daarbij heeft de schrijver er wel ee i apologetisch doel mee gehad; om n.l., nu de duitsche Missionarissen geboycot worden te doen zien wat enorm deel Duitschland had — en heeft — in 't katholiek Missiewerk. Men leze, en men zal er om bidden: dat God dien boycot op den duur niet gedooge. — Hfdst. 3 spreekt over de vormings- en opleidingshuizen van 't missiepersoneel, zoo europ esch als inlandsch, met een aanhang voor Duitschland en Oostenrijk. Hfdst. 4 handelt over Missiemiddelen (o.a. geldzaken); Hfdst. 5 over Missievereenigingen; Hfdst. 6 over Missietijdschriften; Hfdst. 7 over Missiewetenschap, en eindelijk Hfdst. 8 over 't verkeer tusschen Heimat en Missie.

Nog eens: die laatste droge opsomming der hoofdstukken laten heelemaal niet vermoeden wat een rijkdom van allerlei praktische informaties, zelfs van adressen, daar opgestapeld is.

Men vraagt zich verbaasd af, hoe het P. Arens gelukt is al die gegevens bijeen te krijgen, en men zegt onwillekeurig: dat kan alléén een Jezu et klaarspelen, op de Jezu etenorde met haar éénige organisatie en specialisten "wissenschafter". En men bedenke: na dezen oorlog, waar de z.g. Entente landen potdicht zijn voor een duitschen geleerde en vorscher! En toch is 't gelukt. Wel klaagt P. Arens dat zijn boek niet compleet zal zijn o.a. wijl hij van hier en daar geen antwoord kreeg op vragen, maar.... 't is een standaardboek, ook "tel quel" zeer goed bruikbaar voor Engelschen, Franschen, Italianen e.a. Ook die zullen in echten broedermin, den duitschen broeder er dankbaar voor zijn.

Ik had een heel lijstje gemaakt van meest kleine feilen en onnauwkeurigheden, ook leemten, maar ik geef ze cadeau; plaats ontbreekt trouwens. Wij en anderen zullen, wanneer deze oplaag "vergriffen" is, wat dra te verwachten valt, P. Arens gaarne behulpzaan zijn met bescheiden vingerwijzingen, correcties enz., zooals hij overigens vraagt.

Het is een prachtig, praktisch, allernuttigst en onontbeerlijk boek voor iederen Missievriend, en Missionaris. Moge 't ontelbare lezers en gebruikers vinden. Zoo ooit, dan zal zeker hier niemand berouw hebben van de kleine onbeduidende gelduitgave.

J. M. M. VAN DER BURGT,
Miss. der Witte Paters.

IMPRIMATUR.

J. POMPEN, Vic.-Gen.

Buscoduci, die 19 Octobris 1920.

zoo dikwijls het bestuur het wenschelijk acht en wordt alleen aan de Leden van den Priester-Missiebond toegezonden

PASCHEN¹)

Omnes gentes... venient et adorabunt coram te, Domine; et glorificabunt nomen tuum, quoniam magnus es tu, et faciens mirabilia. (Ps. 85, 9-10.)

"Dit is de dag, dien de Heer gemaakt heeft: het grootste aller eesten, "solemnitas solemnitatum!" Christus, ons Paaschlam, is geslachtofferd! Het is de Verrijzenis O. H. J. C.!"

Met deze woorden, B. C., verkondigt de H. Kerk op den Paaschmorgen aan hare kinderen 's Heeren Opstanding uit den dood. "Surrexit, sicut dixit!" "Hij is verrezen, zooals Hij gezegd heeft," "Surrexit Christus, spes mea!" "Christus, mijn hoop is opgestaan. Alleluja!"

Dit is haar vreugdezang, haar overwinningslied. En met reden! Geen dag zoo groot voor tijd en eeuwigheid, geen dag zoo vol beteekenis voor ons en de geheele menschheid als de hoogheilige Verrijzenisdag! Christus is verrezen; verrijzen ook wij tot een nieuw leven in Hem! Christus' wonden en lijden, Christus' Bloed en Hart, Christus' kruis en kroon, de lijdende en stervende Christus behoort elken mensch geheel en onverdeeld, want Christus stierf voor ons allen. Opstaan tot een nieuw leven moet ook de gan-

¹⁾ De lezer zal bemerken, dat deze onderrichting zich gevoegelijk — mutatis mutandis — in twee kortere preekjes laat verdeelen. (De Bew.)

sche afgetobde wereld, Christus is verrezen! In zijnen dood vonden we het leven. Ons leven is het Zijne, dus moeten wij Hem dienen. De geheele wereld is het Zijne, dus moet de geheele wereld Hem dienen. Dit is een missiegedachte op Paschen.

I. Jezus Christus, de Verwinnaar, voor heel de wereld:

II. De heele wereld voor J. C., Die heden triomfeerde.

Zietdaar, B. C. een missieboodschap en een missie-eisch op het feest van 's Heeren Verrijzenis.

I. "Wie zal ons den steen wegwentelen van de deur van het graf?" (Marc. 16, 37). Zoo vroegen zich af de vrome vrouwen, die op den Zondag in alle vroegte zich grafwaarts begaven. Zij hadden welriekende kruiden gekocht en wilden Jezus' ontzielde Lichaam balsemen. Maar in hare liefde worden zij gehinderd, wijl het graf gesloten was. Een scheidsmuur ligt tusschen haar en Hem, die haar Verlosser werd. Wie zal den steen afwentelen? Zij zelf kunnen het niet, hare krachten zijn niet toereikend. Een sterkere moet haar daarin behulpzaam zijn.

"Wie zal ons den steen wegwentelen van de deur van het graf?" Dit is meer dan een vraag van bevreesde vrouwen. 't Is een vraag, die bestorven ligt op de lippen der geheele menschheid, 't is de

groote en ernstige vraag van heel het heidendom.

Eens was de gansche wereld een graf geworden. De menschheid lag door Adam's val in den dood begraven, en op dat graf lag de de steen der erfzonde. Deze steen scheidde den mensch van de eeuwige Waarheid, van het voorwerp zijner Liefde, van het eeuwige geluk, van de vreugde en den vrede der gelukzalige eeuwigheid. 't Was een onoverkomenlijke scheidsmuur deze steen der erfzonde, welke verrees tusschen hemel en aarde, tusschen God en den mensch.

Wie zal dezen steen afwentelen? Angstige en zorgelijke vraag. Wie?.... De mensch zelf? Maar de mensch was dood, hij lag begraven in het graf der zonde! Neen, menschelijke kracht vermocht hier niets, een hoogere, goddelijke kracht was daartoe noodig.

Maar Eén kon den steen der zonde van het graf der menschheid verwijderen. Wie Hij is?.... Gij, o Jezus, Die in alles aan ons gelijk werdt, behalve in de zonde, Gij, Die in alles mensch bevonden werdt, (Philipp. 2, 7), Gij, de God-Mensch! Gij, rustend in uw graf, zijt 's menschen Hoop en Redding. Sta op, Heer, want als

uw graf gesloten blijft, dan blijft gegrendeld de verlossing der wereld! Werp omver den scheidsmuur, die ons van U, onzen Zaligmaker, verwijdert houdt; want wanneer Gij, Christus, niet opstaat uit den dood, dan te vergeefsch ons Geloof, dan zijn we nog in onze zonden! (Vgl. I Cor. 15, 17).

"Wie zal ons den steen van de deur van het graf afwentelen?" Hoort gij, B. C. die vraag niet, welke de heidensche volkeren, bewust of onbewust, u stellen? Elke heidenziel, belast met de erfzonde, is een graf, waarop een steen, dien zij zelf niet kan afwentelen. De heidensche wereld is onder den vloek en onder de gevolgen der erfzonde een donker graf, waarop een steen, dien slechts door goddelijke kracht kan worden op zijde geschoven. Ik vraag U: wat baat hun al het andere, dat wij hun brengen, wat baten hun westersche beschaving en geriefelijkheden? Och, dat alles kan hen niet doen opstaan uit de duisternis van hun graf. Goddelijke kracht moet hun gebracht worden, de blijde boodschap van Paschen, die hun verkondigt: "Surrexit Christus, spes mea!" Christus de Gekruisigde, de Verlosser is verrezen! Zij ook moeten 's Heeren Verrijzenis vieren, zij ook moeten opstaan tot een nieuw leven in Christus!

Wie zal den steen van de grafdeur des heidendoms afwentelen? Gij vraagt dit nog? Het antwoord immers kan niet twijfelachtig zijn: de katholieke Missie!

Luistert naar het Evangelie van dezen dag: "Opziende ontwaren zij (de vrouwen) dat de steen is weggewenteld.... En in het graf gaande zagen zij ter rechterzijde een jongeling zitten, omkleed met een wit gewaad." (Marc. 16, 4—5).

Door de eeuwen heen zie ik ook een Engel, gehuld in het blanke kleed van onschuld, waarheid en liefde, die de duisternis, sinds honderden jaren gevallen over de wereld, verdrijft. Daar vallen de ketenen, welke het heidendom de menschen, huisgezinnen en samenleving had aangelegd tot bittere en verlagende slavernij. Daar verrijst een nieuw menschelijk geslacht uit het donkere graf van het heidendom en heft omhoog handen en hart!, De volkeren komen en vallen neder in aanbidding voor U, o Heer; zij verheerlijken uw Naam, wijl Gij groot zijt en wonderen wrocht." (Ps. 85, 9).

De katholieke Missie is die tweede Paaschengel, die aan de volkeren der duisternis en verzonken in de schaduwen des doods ver-

schijnt. Met goddelijke kracht wentelt zij af den steen van de deur des grafs en verkondigt den bevrijder: "Gij zoekt Jezus, den Nazarener, den Gekruisigde: Hij is verrezen!" (Marc. 16, 6).

O heerlijk, zoetvloeiend woord!" "Jezus van Nazareth, de Gekruisigde is verrezen!" Welk een zegen stroomt uit deze blijde Paaschboodschap, een zegen, dien ons verstand niet vermag uit te denken, ons hart niet kan uitvinden, onze tong niet kan uitspreken. Christus voor alle menschen gestorven; zoo hebben ook alle menschen een heilig, onvervreemdbaar recht op het onvergankelijk loon, dat Jezus door zijn dood verworven heeft. De slavernij der zonde voor alle menschen door Hem opgeheven, de poort van het doodsgraf opengebroken; zoo hebben alle menschen ook onafwijsbaar recht en aanspraak op de genaden der Verlossing en de zaliging der Verrijzenis. Behoort de lijdende Christus allen volkeren, dan ook de triomfeerende Christus! Ieder mensch moet in Christus een nieuwe schepping worden: "het oude is voorbij; zie, alles werd nieuw!" (II Cor. 5, 17).

O ja, Jezus Christus, de Verwinnaar, voor geheel de wereld. Dat is de blijde mare, welke de katholieke Kerk onder de heidenen verbreidt. Het is de boodschap des Engels, welke de H. Kerk den zoekenden en dwalenden heidenen toeroept: "Vreest niet, gij zoekt Jezus den Nazarener, den Gekruisigde," den Verlosser, den Zaligmaker, den Bevrijder. Gij zoekt Hem met onweerstaanbaren drang des harten als naar waarheid, vreugde en vrede. "Hij is verrezen!" Komt en aanbidt Hem gij, alle volkeren, verheerlijkt Zijnen Naam, want groot is Hij, Die wrochtte het wonder der wonderen, Die opstond uit het graf, uit den dood!

Zoo werd de H. Kerk de Paaschengel der heidensche wereld. Uit de donkere diepte des grafs voert Zij de volkeren hun zegepralenden Kruiskoning tegemoet. Daardoor voldoet zij aan den missie-eisch van Paschen.

II. De heele wereld voor Jezus Christus!

De Godmensch hing aan het kruis en leed en stierf. Daardoor verwierf Hij het recht op de geheele menschheid, die Hij verloste. De menschheid werd bevrijd uit der zonde slavernij en eenmaal bevrijd, werd zij de overwinningsbuit van Hem, Die in den strijd met den sterke dezer wereld de overhand behield. Wij allen werden

het eigendom van Jezus Christus, met ziel en lichaam, voor tijd en eeuwigheid. "Hoort nu, B. C. wat de H. Apostel Paulus heden van ons eischt: "voor allen is Christus gestorven, opdat ook zij die leven, niet meer leven voor zichzelf, maar voor Hem, Die voor hen stierf en verrees." (II Cor. 5, 15). Dit is het besluit, dat Paulus trekt uit de blijde boodschap van Paschen, die zegt: Christus voor heel de wereld!

Zoo ook de Engel tot de vrome vrouwen, na haar 's Heeren opstanding verkondigd te hebben: "gaat heen, zegt aan zijne leerlingen en aan Petrus: Hij gaat u vóór naar Galilea, daar zult gij Hem zien, gelijk Hij u gezegd heeft." (Marc. 16, 7). Aldus geschiedde. Daar gaf de verrezen Zaligmaker zijne leerlingen eene zending, welke geen andere zou zijn dan de wereld voor Hem, Jezus Christus den Overwinnaar, op te eischen. Hoort. Wanneer de Meester op onweerlegbare wijze door zijne verrijzenis uit den dood zijne Godheid bewezen heeft, zegt Hij tot zijne Apostelen: "Mij is alle macht gegeven in den hemel en op aarde. Gaat dan, onderwijst alle volken." (Matth. 28, 18—19). Met dit bevel konden de Apostelen in Jezus' Naam den missie-eisch stellen: de geheele wereld voor Christus!

Waarom de geheele wereld voor Christus?

a. Omdat de geheele wereld is zijn rijksgebied. Christus verwoestte het rijk der zonde en des duivels en stichtte één rijk van genade en bovennatuurlijk leven, van welk rijk Hij het Hoofd zijn zou.

O Verwinnaar der doods, hoe zoudt Gij geen koning zijn! Ik hoor U spreken door den mond van uw Profeet: "Ik ben door Hem als Koning aangesteld over Sion, zijn heiligen berg, en verkondig zijne wet. De Heer zeide Mij: Gij zijt mijn Zoon, heden heb ik U voortgebracht. Begeer van Mij, Ik wil U geven de heidenen tot uw erfdeel en tot uw eigendom de eindpalen der aarde." (Ps. 2, 6—8).

Dit rijk Gods omvat alle menschen, alle tijden, dus strekt Christus' koningschap zich uit over de geheele wereld. God "gaf Hem macht en eer en rijk, zoodat alle volkeren, geslachten en tongen Hem dienen." (Dan. 7, 14). Daarom: de geheele wereld voor Christus! "Hij zal heerschen van de eene zee tot de andere en van den stroom tot aan de grenzen der aarde. Alle aardsche koningen zullen Hem aanbidden, alle volkeren Hem dienen, alle volkeren Hem loven." (Ps. 71, 8, 11 en 17).

Heden, B. C. is Christus' kruisbanier zegevierend over de wereld gegaan om de menschen uit te noodigen vrijwillig haar te volgen. Zijne vijf H. Wonden zijn even zooveele overwinningsteekenen. Zijn verheerlijkt Lichaam straalt ons tegen in goddelijken glans. Als Koning der wereld is Hij glorierijk opgestaan uit zijn graf. Van hieruit wil Hij zijn veroveringstocht, zijn zegegang over den aardbol beginnen. Dan gaan de Apostelen met den Christus-standaard zijne zending voortzetten om daarheen te trekken alle volkeren. Het was de eerste maal, dat geestdriftig de missie-eisch zich deed hooren: ",de geheele wereld voor Christus!

b. Waarom de geheele wereld voor Christus?

Omdat Christus ook is de Leeraar der menschheid. Ziedaar de tweede reden, waarom de Missie de wereld voor Christus opeischt.

Dat de Zaligmaker Leeraar der volkeren is, zegt ons allerduidelijkst de H. Geest: "zie tot getuige voor de volkeren heb Ik U gemaakt, tot Vorst en Leeraar der volkeren. Zie, volkeren, die Gij niet kendet, zult Gij tot U roepen; volkeren, die U niet kenden, zullen tot U komen terwille van den Heer, Uw God, den Heilige in Israël; want Hij verheerlijkt U." (Is. 55, 4—5). Heeft Christus geen recht op het leeraarsambt, nu Hij met talrijke wonderen, vooral met het Verrijzeniswonder, zijne goddelijke zending en de waarheid zijner leer bekrachtigde? Ja, Hij mocht van Zichzelf zeggen, wat nooit iemand voor of na Hem zeggen kon:

"Ik ben het licht der wereld. Wie Mij navolgt zal niet in de duisternis wandelen, maar het licht des leven hebben" (Joës 8, 12); "Ik ben als licht in de wereld gekomen, opdat al wie in Mij gelooft niet in de duisternis blijve" (Joës 12, 46); "indien iemand mijn woord onderhoudt, zal hij den dood niet zien in eeuwigheid". (Joës 8, 51). Deze zijne leer is echter de goddelijke Openbaring, waaraan iedere mensch behoefte heeft en daarom is Christus' leeraarsambt een algemeen, dat alle menschen en tijden omvat. Deze leer is voor een ieder onmisbare voorwaarde der eeuwige zaligheid.

Ik weet niet, B. C. of gij getuigen waart van die heerlijk mooie plechtigheid op den Paaschzaterdag. Zoo ja, dan hebt ge gezien hoe het nieuwe paaschvuur in plechtige processie naar het priesterkoor gedragen werd. Driemaal vernaamt ge steeds hooger door den diaken aangeheven: "Lumen Christi," "het licht van Christus," en driemaal klonk het antwoord: "Deo gratias," "God zij dank!"

Kort daarop brandde de gewijde paaschkaars, de zwakke verzinnebeelding van Jezus Christus, het licht der wereld. De H. Kerk neemt van dit licht, dat als een goddelijk vuur uit de donkere graftombe op den Verrijzenisdag oplaaide, en draagt het uit in den donkeren nacht van het heidendom. "Lumen Christi," klinkt haar missieroep. En hoort uit duizenden en nogmaals duizenden harten, wien het paaschvuur en de paaschvreugde ten deel vielen, het jubelen: "Deo gratias!"

De Missie is de Christusdraagster voor de heidenen, is de vuurzuil, waardoor God de volkeren voert tot zijn Rijk, de heilige,

katholieke Kerk, die de onze is.

c. Waarom de geheele wereld voor Christus?

Omdat onze verrezen Verlosser ook van alle eeuwigheid is Hooggepriester. Ziet naar de kribbe van Bethlehem! Daar begint Christus zijn priesterlijken arbeid tot 's menschen heil met het eerste offer zijner vernedering en zelfverloochening. Ziet op naar het kruis van Golgotha: ,,Hij offerde Zichzelf omdat Hij het wilde," om, wanneer Hij verheven was aan het vloekhout, alles tot Zich te trekken. (Vgl. Joës 12, 32). Ziet naar het altaar! Daar zet Hij zijn offer voort door het eucharistisch offer in zijne Kerk overal ter wereld: "van den opgang der zon tot haar ondergang is mijn Naam groot onder de volkeren ; en overal wordt het offer opgedragen en mijnen Naam een zuivere offerande aangeboden, omdat mijn Naam groot is onder de volkeren." (Mal. 1, 11). Christus is priester bij uitstek, de Hoogepriester: "de Heer heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt priester in eeuwigheid volgens de orde van Melchisedech." (Ps. 109, 4). Volgt dus uit deze woorden der H. Schrift dat Christus' priesterschap ten allen tijde den mensch de genade der Verlossing verschaft, dat Christus' priesterschap is algemeen en iedereen noodzakelijk voor zijn eeuwige zaligheid.

Jezus Christus, de Hoogepriester, was het, Die op den Hemelvaartsdag zijne Apostelen uitzond met het missiebevel:,,gaat heen in de gansche wereld en predikt het Evangelie aan héél de schepping'' (Marc. 16, 15). Hij was het, Die is de opstanding en het Leven. (Vgl. Joës 11, 25). Daarom trekken onze missionarissen, toegerust met zijne volmacht, naar de heidenen, om hen voor hun Priester-Koning te winnen. O! dan breekt voor hen aan het groote uur van opstanding, voorzegd door den Christus der katholieke Kerk:

"Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Er komt een uur — en het is er nu — waarin de dooden de stem van den Zoon Gods zullen hooren; en die er naar luisteren, zullen herleven." (Joës 5, 25). De katholieke Missie is de uitdeelster der genaden en des levens onder de heidenen, Zij verkondigt Christus den Koning der wereld, het Licht der wereld, het Zoenoffer voor de wereld. Dan wordt de steen van het graf gewenteld, dan laait op het blijde paaschvuur, dan is er paaschvreugde in het arme menschenhart!

B. C. Jezus van Nazareth, de Gekruisigde, is verrezen! Dit was de blijde boodschap vloeiend uit Engelenmond, gedragen door de vrouwen naar de Apostelen, die ze predikten aan alle toenmalige volkeren. Verder en verder klonk deze vreugdige mare van land tot land, van geslacht tot geslacht, van werelddeel tot werelddeel; ze bracht onder de heidenen en dwalenden den grooten verrijzenisdag van het Christendom.

Zijn allen reeds uit het donkere graf des heidendoms opgestaan tot het volle licht? Ach, moet ik U hierop nog antwoord geven? Ruim 800 Millioen "hebben oogen en zien niet." (Ps. 113, 5, 134, 16). Christus, Die is het "Licht tot openbaring aan de heidenen" (Luc. 2, 321). 800 millioen hebben den paaschgroet nog niet vernomen: "zij hebben ooren en hooren niet." Zullen wij, als navolgers der Apostelen, de paaschboodschap op onze lippen laten verstommen? Daarin kunnen we toch niet toestemmen! Neen, ook wij kinderen der 20e eeuw, moeten de missieboodschap luider en luider de volkeren laten vernemen: "Jezus van Nazareth, de Gekruisigde, is verrezen!" "Christus voor gansch de wereld!

Paschen, dag van Opstanding voor Christus! Paschen, verrijzenisdag voor ons, voor de geheele menschheid! Onze geestdrift vandaag hernieuwd! De kruisbanier steeds vaster omklemd en wij helpen den missie-eisch van Paschen ingewilligd worden: de heele wereld voor Christus!

Dan vlamt ook eindelijk op het onverbleekbare paaschlicht voor de heidenen, "dan zullen de volkeren komen en voor U, Heer, neervallen in aanbidding; zij zullen verheerlijken uw Naam, omdat Gij groot zijt." omdat Gij wrochttet het grootste aller wonderen, omdat Gij Jezus van Nazareth, de Gekruisigde, zijt verrezen. Amen.

DE H. APOSTEL JOANNES OVER DEN MISSIESTEUN

door TH. VAN DER PEET, Priester van het H. Hart van Jezus.

KLACHTEN OVER BISSCHOP DIOTREPHES. III Joan. 9—12.

9. Ik heb aan de Gemeente een en ander geschreven; maar Diotrephes, die zich gaarne onder hen als de eerste doet gelden, acht ons niet.

10. Daarom zal ik, wanneer ik kom, zijn werken die hij doet in herinnering brengen, door met booze woorden ons te bepraten; en hiermede niet tevreden, neemt hij zelfs de broederen niet op, en die (hen) willen (opnemen) belet hij (dit te doen) en werpt hen buiten de Gemeente.

II. Geliefde! volg niet het kwade na, maar het goede: wie het goede doet

is uit God; wie het kwaad doet, heeft God niet gezien.

12. Ten gunste van Demetrius is getuigenis afgelegd door allen en door de Waarheid zelven; en ook wij leggen getuigenis af (ten zijnen gunste), en gij weet, dat ons getuigenis waarachtig is.

In schrille tegenstelling met het eerste gedeelte van den brief, waarin de Apostel zijne levendige vreugde uitte over den missiegeest, dien Gaius bezielde, laat hij hier bittere klachten hooren over Diotrephes, wiens gedrag

lijnrecht in strijd is met dien geest.

Dat deze Diotrephes geen leek, maar de bisschop was der plaats, waar Gaius woonde, leidt men met recht af uit den inhoud van de klacht over zijn aanmatigend en bazig optreden, zoowel als uit de omstandigheid, dat hij degenen, die den missionarissen gastvrijheid verleenden of anderszins steunden, buiten de kerkelijke gemeenschap sloot, zooals de uitdrukking "ejicere de ecclesia" duidelijk genoeg te kennen geeft. Dit nu kon, buiten den bis-

schop, niemand doen.

De Apostel zegt: ih heb de Gemeente een en ander geschreven, en zal wel doelen op een aanbevelingsschrijven, dat de missionarissen aan bisschop Diotrephes moesten overhandigen. In plaats van het apostolisch schrijven aan de Gemeente voor te lezen, zal Diotrephes het, omdat het niet met zijn inzichten strookte, achtergehouden hebben. Dat was het oppergezag van den Apostel-Metropoliet miskennen en in zekeren zin verwerpen. Hier doet Diotrephes zich gelden als iemand, die de eerste wil zijn en niemand boven zich duldt. Jaloersch op zijn positie van bisschop, wil hij alle aangelegenheden van zijn kerkgemeente, onafhankelijk van welk hooger gezag ook, zelf regelen. Hij duldt geen inmenging in zijn zaken. Hij is de prototypen van die heerschzuchtige herders, waarvan de geschiedenis ons enkele voorbeelden geeft, die meenen, dat de kudde voor hen is en niet zij voor de kudde. Onomwonden zegt dan ook de Apostel: Diotrephes neemt ons niet aan, erkent ons oppergezag niet.

Om te voorkomen, dat Diotrephes een tweede schrijven van den Apostel zou achterhouden, moet dit schrijven aan Gaius worden overhandigd. Het gedrag van Diotrephes verschijnt hier in een hoogst ongunstig licht. Klaarblijkelijk had hij niets begrepen van de vermaning des Heeren: "wie onder u de eerste wil zijn, moet aller dienstknecht wezen." (Mc. 10, 44). Het woord van den H. Petrus aan de bisschoppen gericht om de hun toevertrouwde kudde te weiden, niet "ut dominantes in cleris", schijnt hij evenmin als richtsnoer te hebben aangenomen. (I Petri 5, 3). Veeleer misbruikte hij zijn macht tot groote ergernis der geloovigen en tot nadeel der algemeene Kerk.

Daarom, zegt de Apostel zal ik zijne werken in herinnering brengen, d. w. z., in het licht stellen en aan de Gemeente bekend maken. Dit nu zal de Apostel niet schriftelijk, maar mondeling doen: si venero, wanneer ik kom.

Onder die werken verstaat de Apostel op de eerste plaats de booze praaties. misschien wel lasterlijke aantijgingen en verdachtmakingen of kleineerende reden, die de onwaardige bisschop over den Apostel uitstrooit. Maar alsof dat nog niet erg genoeg was, ontziet Diotrephes zich niet om geheel in strijd met de voorschriften van den Apostel te handelen. Niet alleen neemt hij zelf de doortrekkende broederen niet in zijn woning op, maar hij gaat nog verder en belet ook zijne onderhoorige geloovigen dien liefdedienst den missionarissen te bewijzen. Wie het wagen durft in strijd met zijn verbod te handelen, wordt door hem geëxcommuniceerd. Op die wijze ontzag Diotrephes zich niet een voorschrift te overtreden, dat ook de H. Paulus den bisschoppen herhaaldelijk inscherpt, n.l. gastvrij te zijn jegens vreemde broederen. (I Tim. 3, 2; Tit. 1, 8). Het kon niet anders, of dit optreden van Diotrephes moest groote ergernis in de Gemeente verwekken, te meer, daar het allen schijn heeft, dat de geloovigen het gevoelen van den H. Joannes omtrent dit punt zeer goed kenden. Wilde dus de Apostel zijn oppergezag voor de kerken van Klein-Azië handhaven, dan moest hij wel tegen Diotrephes optreden.

Voorloopig stelt de Apostel zich tevreden met Gaius en de geloovigen der Gemeente — want deze woorden gelden gelijkelijk voor allen — te waarschuwen het slechte voorbeeld, dat hun bisschop hun geeft, niet na te volgen. (vers. II). Zij zullen zich hoeden voor liefdeloosheid jegens vreemde broederen en alle oneerbiedige gesprekken tegen het Kerkelijk gezag vermijden. Veeleer moeten zij zich beijveren het goede na te volgen door een deugdzaam leven te leiden. Want alleen de deugdzame, die het goede doet, waartoe op de eerste plaats de beoefening der naastenliefde behoort, is uit God, d. w. z. staat in innig verkeer en gemeenschap met God, en handelt uit kracht Zijner bovennatuurlijke genade. Het is niet genoeg door het H. Doopsel uit God te zijn geboren en het bovennatuurlijk leven van Hem te ontvangen, men moet dit bovennatuurlijk leven ook bewaren en tot hooger ontwikkeling brengen. Dit nu is niet mogelijk zonder het onderhouden der geboden en de beoefening der christelijke liefde (vgl. I Joës 3, 9—II).

Bij wijze van tegenstelling voegt de Apostel hieraan toe: wie kwaad doet, heeft God niet gezien. Onder kwaaddoeners verstaat de Apostel degenen, die de geboden en in het bijzonder het gebod der naastenliefde overtreden.

In welken zin hebben zij God niet gezien? Christus verklaart, dat niemand God ooit heeft gezien: "alleen Hij, die van God is: Deze heeft den Vader gezien" (Joës 6, 46). Maar Christus heeft van den Vader geopenbaard; door Zijne wonderen en geheel Zijn optreden heeft Hij bewezen zelf God te zijn, één in wezen met den Vader. De Apostelen hebben zich met hun oogen van het goddelijke in Jezus' verschijning kunnen overtuigen. Zoo kon Jezus zeggen: "wie Mij ziet, heeft den Vader gezien! (Joës 14, 9). Toch was dit geen onmiddellijk aanschouwen der Godheid, maar een zien met de oogen des geloofs. Doch al wie God in zijnen Zoon voor ons mensch geworden erkend heeft door het geloof, en door het H. Doopsel een kind Gods is geworden, kan zelfs niet meer zondigen. (I Joës 3, 6-10). De reden hiervan'is, wijl juist het geloof in Jezus Christus als de Zoon Gods de algeheele overgave van zich zelven aan Hem insluit, waardoor de mensch niet enkel de leer van Christus theoretisch aanneemt, maar tevens practisch tot richtsnoer maakt van zijn gedrag. Wie echter de zonde bedrijft, bezit de ware, levendmakende Godskennis niet; er ontbreekt iets aan zijn geloof, wijl het zijn zedelijk gedrag niet doordeesemt. Practisch ziet hij in Jezus Christus niet den Godmensch, den Verlosser van alle menschen, ook van de heidenen, en den hoogsten Wetgever.

Daarna legt de Apostel nog in vers 12 met den meesten nadruk getuigenis af ten gunste van Demetrius, een ons overigens onbekend persoon. Wij deelen de meening niet van hen, die in hem den overdrager van den brief zien. Dit is

louter gissing.

Dat het getuigenis van den Apostel waarachtig en dus geloofwaardig is, weet Gaius. Wat meer is, de Waarheid zelve heeft getuigenis voor Demetrius afgelegd. Gelet op de plechtige zeggingswijze van den Apostel verstaan wij onder "de Waarheid" den H. Geest, die in I Joës 5, 6 kortweg "De Waarheid" wordt genoemd: Spiritus est Veritas. Wellicht werkte de H. Geest op bizondere wijze in Demetrius door mededeeling van een of ander onbedriegelijk charisma I).

KINDERSTOET BIJ EEN FEEST DER H. KINDSHEID.

Volgens de verschillende gegevens, welke ons nu en dan bereiken, blijkt, dat over al de Bisdommen onzer Kerkprovincie het Genootschap der H. Kindsheid eene periode van sterken vooruitgang

r) De Apostel bevestigt met buitengewonen nadruk de betrouwbaarheid van Demetrius. Daarvoor moet hij zijn redenen gehad hebben. Die te achterhalen is moeilijk, zoo niet onmogelijk. Gelet op den inhoud der laatste verzen zou men misschien kunnen aannemen, dat Demetrius bij Gaius verdacht was gemaakt of hem als verdacht voorkwam. Dergelijke verdenking had hij misschien bij Gaius kunnen opwekken, doordat hij niet openlijk genoeg stelling had genomen voor den Apostel-Metropoliet tegen den heerschzuchtigen bisschop Diotrephes.

is ingetreden. Dit moet eenieder verheugen, wien de voortplanting van het Geloof ter harte gaat. Immers, met het toenemen van het ledental der H. Kindsheid stijgt van zelf de belangstelling, en hiermede ook de werkdadige liefde voor het groot bekeeringswerk onder de heidenen. De blijvende groei en bloei van dat Genootschap moeten derhalve het voorwerp onzer zorgen zijn, en we behooren daarbij alle mogelijke gepaste middelen aan te wenden.

Een allergeschiktst middel nu is een gecostumeerde omgang, zooals die bereids in meerdere parochies jaarlijks bij gelegenheid van het feest der H. Kindsheid wordt gehouden Door dat propaganda-middel wast het ledental in sterke mate. Waar het wordt aangewend, denkt men aan het schriftuurlijk woord "uit den mond der kinderen, zal God een lofspraak bereiden". Naar aanleiding toch van zoo'n omgang spreekt vooral de jeugd ten voordeele van het genootschap. Reeds tijdens de voorbereiding praat dat jonge volkje met elkander druk over hetgeen gaat gebeuren, en zien niet-leden op den dag van den plechtigen optocht hun kameraadjes keurig uitgedost in den stoet, dan bewerken ze hun ouders zoolang, totdat dezen ook hen in de H. Kindsheid hebben doen opnemen. Een optocht der H. Kindsheid is alzoo een bij uitstek krachtig middel tot het aanwinnen van nieuwe leden.

Met die aanwinst mogen we ons nochtans niet tevreden stellen. De stoet bij een plechtigheid der H. Kindsheid kan en moet meer uitwerken; hij behoort leerzaam te zijn voor groot en klein, alsmede vruchten af te werpen voor de voortplanting van het geloof. Te dien einde moet de kinderoptocht zoo zijn samengesteld, dat de figuren, afzonderlijk of groepsgewijze, rechtstreeks of zinnebeeldig verband houden met het bekeeringswerk.

Het hoofddoel van een kinderomgang moet om die reden niet zijn een tentoonstellen van een groot aantal mooie, kostbare kostuumpjes; neen, een hooger inzicht moet bij de samenstelling de leiding geven. Bij jong en oud moet de bekendheid met, en de ijver voor Missiebelangen worden verhoogd. Dat is de hoofdzaak. En ondanks die beperking, blijft het terrein ruim genoeg voor een keurigen, zeer uitgebreiden stoet vol afwisselingen. We kunnen immers veraanschouwelijken niet enkel wat onmiddelijk, maar ook datgene, wat middelijk met het Missiewerk in betrekking staat.

Zeer geschikt voor een optocht der H. Kindsheid zijn alzoo de

voorstellingen, welke de Zeereerw. heer Chr. Mertz voor het voetlicht brengt in zijn "Lumen Christi", namelijk: het wachtend Israël, de Drie Koningen en de Herders I), Sint Paulus omgeven met bezoekers van den Areopaag, en Neerlands vroege Kerstening; een juweeltje zelfs voor een kinderoptocht is zijn ingelascht tusschenspel "Sint Michiel, de Beschermer van Christus' Kerk, met begeleidende engelen".

Blijvend in datzelfde genre zijn uitbeeldingen van "Laat de kleinen tot Mij komen", "Jezus' intocht binnen Jeruzalem" 2), en Jezus toegejuicht door de kinderen" 3). We zouden daarbij als pendant kunnen voegen: Missiearbeiders in gezelschap van Chineesche kindertjes, en Missionarissen vreugdevol verwelkomd door Catechu-

menen.

Juist gekozen groepeeringen voor een stoet der H. Kindsheid biedt verder het programma van den optocht, die dit jaar gehouden werd tijdens de Missiefeesten te Bergen-op-Zoom. Daarop vinden we o.m. vermeld eene allegorische voorstelling van "de Voortplanting des Geloofs." Volgens de daarbij gegeven omschrijving, staan in het midden van een praalwagen de vier Evangelisten, die het woord Gods hebben opgeteekend, terwijl vier Engelen dat geschreven woord uitbazuinen naar de vier uithoeken der wereld. Voorts troffen we op datzelfde program "Missie en Opvoeding". voorgesteld door Zusterkes arbeidend onder de kinderen; en wat van dat afwisselend programma vooral onze aandacht trekt, is de voorstelling: "Jezus goddelijk Hart, de wereld beheerschend door Zijn liefde". Welk een rijke schakeering toch in deze groep, wanneer men daarin opneemt allerlei volkstammen in hun nationale kleederdracht.

De aangehaalde voorstellingen geven reeds genoegzaam aan, dat een kinderoptocht, ofschoon beantwoordend aan het voorop

I) Bij deze voorstelling zouden we gerust ook de herderinnetjes kunnen indeelen, die in menigen stoet der H. Kindsheid gaan, en hierin, volgens de meening van velen, niet thuis hooren. Misschien zijn ze ondoordacht overgenomen uit profane optochten. Ze zouden eveneens in aanmerking kunnen komen voor een groep in beeld gevend: "alle Volkeren, looft den Heer", ofwel in de voorstelling: "Jezus' goddelijk Hart, de wereld beheerschend door Zijn Liefde".

²⁾ In de processie van het H. Bloed te Brugge is deze groep gevormd uit tal van personen die den Leeraar aller Volkeren Hosanna's zingend vergezellen, en Hem van tijd tot tijd toewuiven met palmtakken. In frissche, kleurige overkleedjes, een betrekkelijk goedkoope en toch pakkende afdeeling voor veel Kindsheidkinderen.

³⁾ Matth. XXI: 15.

gesteld doel met een groote verscheidenheid veel moois kan ten toon spreiden. Het staat immers vrij, om datgene wat in betrekking tot het Missiewerk wordt uitgebeeld, als het ware te encadreeren. Nemen we tot betoog *Christus' Stedehouder*. Als leider der geheele Missie-zending is zijn afbeelding een zeer geschikt figuur voor een optocht der H. Kindsheid. Welk een heerlijke groep kunnen we om dat zichtbaar Opperhoofd der Kerk vormen, en welk een verheven denkbeeld tevens verwekken omtrent het Primaatschap, wanneer we Hem omgeven met Kardinalen en andere Dignitarissen der pauselijke hofhouding; met zijn Edelwacht, Zwitsersche garde, Palatijnsche Eerewacht, Zouaven en — waarom niet — met het Sixtijnsche a Capella-koor, gevormd uit zingende koorknapen.

Men ziet het, voor de samenstelling van een passende kinderstoet bestaat er een rijke keuze; en deze zal zich nog ruimer voordoen, wanneer we weten, dat bij het Missiewerk de *christelijke Charitas* allernauwst betrokken is. Onder dit opzicht komt dan ook in een stoet der H. Kindsheid eene voorstelling als van een H. Elisabeth met haar koninklijk gevolg en beschermelingen ongedwongen op hare plaats. Haar uitbeelding spreekt ons van menschlievendheid, naasteliefde, liefdadigheid en kan eene aansporing zijn tot weldoen ten opzichte van de Missiën.

Waar we nu over zooveel toepasselijke en leerzame onderwerpen beschikken, bestaat er hoegenaamd geen reden, om in een stoet der H. Kindsheid voorstellingen te rangschikken, welke met het Missiewerk in geen enkel opzicht iets te maken hebben.

Wanneer we derhalve voor het feest der H.Kindsheid een kinderoptocht willen samenstellen, vragen we ons dan allereerst af, wat
willen wij uitbeelden in betrekking tot het Missiewerk. Hebben we
eenmaal een geschikt plan ontworpen, dan gezorgd, dat de uitvoering in alle opzichten een trouw beeld weergeeft van de werkelijkheid. Geven we aan de verschillende groepen en afdeelingen een
chronologische volgorde, en maken we ons niet schuldig aan historische en ethnologische fouten. Plaatsen we b.v. een H. Willebrordus, den geloofsverkondiger onzer voorvaderen, niet tusschen
chineesjes; 't is al erg genoeg, dat anderen ons, Hollanders, voor
de Chineezen van Europa houden. Letten we ook op kleurschakeering; geen kakelbonte kleedjes en zeker geen potsierlijke kostuumpjes,

anders wordt de stoet een caricatuur en gelijkt hij op een maskerade. Een optocht voor de H. Kindsheid moet alleszins een stemmig en deftig karakter dragen.

Werken we daarom aan een stoet voor de H. Kindsheid zonder overhaasting. Het spreekwoord: "Keulen en Aken zijn niet op een dag gebouwd", geldt ook voor een optocht der H. Kindsheid. Voor de meeste parochiën is het trouwens eene onmogelijkheid, om in een enkel jaar een grooten gecostumeerden stoet te vormen, welke aan alle vereischten voldoet; men stelle zich in dat geval tevreden met een beknopte, en houde voor waar, dat een kleine stoet, goed verzorgd, een sterker propagandamiddel zal wezen voor het Genootschap der H. Kindsheid en meer vruchten zal afwerpen voor de missielanden, dan een lange rij van harlekijns en zinledige groepen.

Derhalve niet alles in eens, maar elk jaar iets degelijks er bij; dan blijft de jaarlijksche optocht een attractie van het feest der H. Kindsheid en zal hij beantwoorden aan zijn doel.

C. v. d. MUIJSENBERGH.

DRINGEND VERZOEK

AAN DE GEESTELIJKHEID IN NEDERLAND.

Aan het einde der prachtige brochure *Priester und Mission*, die wij recenseerden op blz. 191 van "Het Missiewerk", komt een aansporing voor tot hernieuwing van den missieijver onder den titel: "*Dringende Bitte an die hochw. Geistlichkeit*", die wij, vooral om verslapping in den vurigen ijver voor het missiewerk te voorkomen, onder de oogen der Nederlandsche Geestelijkheid meenden te mogen brengen.

Zij is omtrent in deze woorden vervat: De missieijver, aan welks hooge beteekenis voor de Kerk en zegenrijken invloed op de geloovigen geen priester meer twijfelt, moet levendig gehouden worden, systematisch en zonder verflauwing. Elke pastoor, elke rector, alle leden van vereenigingen en godsdienstige gestichten moeten ten minste één Zondag in het jaar aan het Missiewerk wijden, en het christelijk volk in een preek of onderrichting, in een lezing of

voordracht met nadruk wijzen op het werk van den missionaris, de taak der Kerk en den plicht van elken christen, in het bijzonder ten opzichte der Katholieke Missiën.

Een missie-collecte mag daarbij niet ontbreken, want het volk geeft gaarne voor de missies, zelfs wanneer het arm is. Dat volk geeft zelfs betrekkelijk veel, wanneer maar zijn herders, zijn geestelijke leiders het voorgaan in missie-ijver, met den waren missiegeest bezield zijn.

Dat volk bidt ook gaarne voor de uitbreiding van het H. Geloof, als het er slechts krachtdadig door zijn geestelijke herders toe wordt aangezet.

Het volk leest ook gaarne een en ander over de missies, wanneer het de clerus maar goede missie-lectuur in de volksbibliotheek ter beschikking stelt.

Het volk hoort en ziet ook gaarne een en ander van de missies, als zijn geestelijke leiders maar zorgen voor mooie lichtbeelden en voordrachten.

"Qualis pastor, talis grex", dit is zeker en niet het minst van toepassing met betrekking tot den missiegeest.

Daarom moge ten minste het volgende voor de missies gedaan worden.

- I. Elke *priester-bibliotheek* bevatte eenige degelijke missiewerken voor missiepreeken in de kerk, voor missie-onderricht in de school, voor voordrachten bij feestelijke bijeenkomsten.
- 2. In elke *volksbibliotheek* treffe men de voornaamste, voor ontwikkelden en minder-ontwikkelden geschikte missielectuur aan.
- 3. In elke parochie worde ten minste een enkele Zondag jaarlijks gewijd aan het werk der Geloofsverbreiding onder de heidenen.
- 4. Ook in de vereenigingen worde systematisch de missiegeest opgewekt en aangewakkerd.

A. HERMUS.

IMPRIMATUR.

J. POMPEN, Vic.-Gen.

Buscoduci, die 20 Januarii 1921.

..... Deze bijlage verschijnt

zoo dikwijls het bestuur het wenschelijk acht en wordt alleen aan de Leden van den Priester-Missiebond toegezonden

MARIA EN DE MISSIËN.

Regina Apostolorum. Koningin der Apostelen.

Na 's Heeren Hemelvaart bleven de Apostelen te Jeruzalem vereenigd met Maria, de Moeder van Jezus, met de leerlingen en vrome vrouwen, om de nederdaling des H. Geestes af te smeeken.

Dit wonder greep plaats op den Pinksterdag en aanstonds predikten de Apostelen — en in hen de H. Kerk — openlijk voor het toegestroomde volk. De heerlijke genaden, die in de Kerk verborgen lagen, begonnen te werken in de plotselinge bekeering van duizenden, snelden op den adem des H. Geestes in korten tijd over de wereld, ja vernieuwden het aanschijn der aarde!

Ook Maria werd vervuld van den H. Geest. Wat wonder! Wie had als Zij zich met meer ijver daarop voorbereid? Maria ontving Hem in de hoogste volheid, daar Zij als niemand anders Hem aan de menschen moest mededeelen.

Neen, B. C., het is niet slechts ijdele lofspraak, wanneer de H. Kerk de Onbevlekte bezingt als Regina Apostolorum. Immers, is Jezus Christus de Koning der Apostelen, wijl Hij de Stichter is van een rijk, de katholieke Kerk, wier uitbreiders de Apostelen zijn, dan past het, dat wij Maria roemen: Regina Apostolorum! Moesten de Apostelen den Verlosser prediken; Maria moest dan eerst den Verlosser geven.

En zij gaf den Verlosser, want Zij was zijne Moeder! En Zij gaf den Verlosser, want Zij stond op Calvarië!

En Zij gaf den Verlosser, want Zij was den Apostelen na 's Heeren heengaan van deze aarde de "Moeder van Goeden Raad" en "Altijddurenden Bijstand."

Ja waarlijk is Maria Regina Apostolorum! Dan ook onze Koningin! — Waarom?

Omdat wij allen apostelen moeten zijn, d. w. z. uitbreiders van Christus' Rijk op aarde.

Zoo kan het U niet verwonderen, dat ik in de Meimaand, wanneer ik weer eens spreken wil over de Missiën, u wensch voor te houden, dat Maria's voorzegging, door den Evangelist Lucas (1, 48) opgeteekend, in onze dagen schijnt vervuld te worden: beatam me dicent omnes generationes. Want:

- I. Maria wordt vereerd door de missieijveraars;
- II. Maria wordt vereerd door de bekeerde heidenen.

* *

I. a. De Handelingen verhalen ons, hoe de Apostelen op raad en bevel huns Meesters eenstemmig bleven "volharden in het gebed met eenige vrouwen en Maria, Jezus' Moeder, en zijne broeders." (1, 14). Maria, omringd door mannen en vrouwen, bidt voor de jonge Kerk, voor hare uitbreiding. Zij allen smeeken af den H. Geest. In stil gebed wordt een groote missiebeweging voorbereid. Nog eenige dagen en de zoo juist gestichte Kerk, zal worden bestormd door hen, die redding zoeken, die vragen te worden opgenomen.

Het was de vrucht van hun apostolisch gebed. Ongeveer 3000 zielen werden op Pinksterdag bekeerd.

Maria en de vrome vrouwen ondersteunden de Apostelen met de macht van hun gebed; zij vullen aan, wat bij naar buitenwerken aan innerlijke kracht verloren gaat. Maria, Koningin der Apostelen, leidt een schaar van strijders in het veld om te bevechten de duisternis, om te overwinnen voor Christus. 't Is een strijd zonder krijgsrumoer, maar welke de Apostelen laat zegevieren over helschen tegenstand, laat plaatsen het verwinnend Kruis, waaraan gehuldigd wordt de Koning der wereld, Jezus Christus.

Op onze priester-missionarissen en hunne medehelpers, de missie-

broeders en missiezusters, komt evenals in de eerste christeneeuwen het grootste deel van den uitwendigen missiearbeid neer; de strijd voor de eere Gods, voor de redding der zielen.

Ook nu staat onder Maria's leiding, tot verovering van onsterfelijke zielen, een gebedenverbond achter onze missionarissen. Het zijn de Maria kinderen, — en welke katholiek moet geen Mariakind zijn? — die met hun hemelsche Moeder, de Koningin der Apostelen, èn moed afbidden voor onze geloofsverkondigers èn verlichting voor de millioenen heidenen.

Moed voor onze missionarissen, die door zorgen, arbeid en tegenslag ontmoedigd, door verijdelde hoop gebroken dreigen te worden. Verlichting voor de heidenen, die aangegrepen en geboeid door de helsche machten, verduisterd en weerbarstig blijven voor het licht der genade.

O, dan brengt het Apostolisch gebed der Mariakinderen den missionaris overtuigingskracht en zijn offervollen arbeid goeden uitslag!

B.C. Wanneer gij in de Annalen zoo dikwijls lezen kunt, hoe het gebed, op vaderlandschen bodem voor de Missiën gestort, zoo rijkelijk verhoord wordt, is het dan nog noodig u aan te sporen dat gij u moet aansluiten bij de vrome vrouwen en Jezus' broeders, die baden mèt Maria, Koningin der Apostelen? Juist in het apostolisch gebed komt onze liefde het meest uit.

Och, misschien zouden wij zelf zoo gaarne tot de arme heidenen gaan, misschien zouden wij rijke missie-aalmoezen willen geven; God echter heeft ons een anderen levensstaat toegedacht, God heeft ons nauwelijks meer aan aardsche goederen geschonken dan noodig is voor ons levensonderhoud.

Maar... gij kunt bidden als Maria; geleerd of ongeletterd, gij kunt bidden met Maria voor de Missiën. Wellicht is het uw gebed, waarop de barmhartige God wacht om een of anderen heiden tot het H. Geloof te brengen, of om een of anderen missionaris den moed te geven nog eens een aanval te wagen op die ziel, welke zich eindelijk gewonnen geeft voor Gods ontfermende genade.

Bid dan, gij Mariakind, met uwe hemelsche Moeder voor de uitbreiding van het Godsrijk! Bid met Haar, Die niets liever ziet, dan dat gij zielenijver hebt. Bid met de Koningin der Apostelen en uw gebed zal verhoord worden.

b. Heeft God ons niet geroepen om missionaris te zijn in de

heidensche landen, toch kunnen wij ons apostolisch gebed door missiearbeid laten vergezeld gaan.

Niet slechts bidden, ook arbeiden mèt Maria voor de bekeering

der zielen.

Maria werd Medeverlosseres van de gevallen menschheid en ook daarom Regina Apostolorum. Zij schonk haar eenigst Kind! Meer kon zij niet geven. Een zwaard van droefheid ging Haar door het hart, toen op dat kruis haar Zoon te sterven hing voor de menschen. Daar, aan dat kruis, nemen Jezus en Maria afscheid van elkander. Beiden voor God en de menschen offerend het dierbaarste, dat Zij op aarde konden bezitten: Jezus zijne heilige Moeder, en Maria haar geliefden Zoon!

Wie uwer, B. C. denkt hier niet onwillekeurig aan den missionaris en zijne ouders? Menig ouderpaar, menige zoon of dochter kunnen het zich eerst maar nauwelijks indenken, hoe zij eenmaal van elkander afscheid zullen moeten nemen, wanneer de gehoorzaamheid dien zoon of die dochter als missionaris naar het arbeidsveld roept. Maar slaat het afscheidsuur, dan vinden zij in Jezus en Maria het voorbeeld en de kracht zelfs dit offer te brengen.

"Kind," zoo sprak een innig-christelijke moeder tot haar vertrekkenden zoon, "kind, ga, al breekt me het hart. Jezus en Maria hebben het niet beter gehad". Een afscheidskus was alles, wat zij

nog verder spreken kon in hare tranen.

B.C. Slechts weinigen hebben het voorrecht zulk een offer te mogen brengen met Maria. De meesten moeten zich tevreden stellen met het lot van Veronica. Deze vrome vrouw was getuige van de ontmoeting tusschen Jezus en Maria. Het sneed haar door de ziel, maar gaf haar tevens moed iets voor Christus te doen. Maar wat? Geen nood! De liefde is vindingrijk: zij neemt haar sluier van het hoofd en reikt dezen den kruisdragenden Zaligmaker. Een kleine dienst, doch hoe welkom aan den lijdenden Jezus, Die dankbaar haar beloont.

Zoovele Veronica's hebben in Gods Kerk Maria gevolgd in haar apostolaat. Het eigenlijke missiekruis is haar te zwaar, omdat God hen niet tot de Missiën geroepen heeft; zij zouden het niet kunnen dragen. Met Veronica vragen zij zich af: hoe kunnen wij behulpzaam zijn in Christus' verlossingswerk?

Hier, B.C. moet ik u vooral wijzen op die heerlijke vereenigingen,

welke ten doel hebben te zorgen voor de missiekerkjes en kapellen, voor de arme heidensche kinderen. Wie van ons zag nooit een tentoonstelling, overvol van paramenten, kelken, kleederen, welke de leden in één jaar tijds met de kleine liefdegaven aan geld voor de Missiën vervaardigd of verzameld hebben? Daar zaagt ge poppen en speelgoed, platen en prentjes, gaarne maar toch ook met eenigen strijd door kinderharten voor hunne heidensche broertjes en zusjes afgestaan.

Zou iemand nog durven vragen: maar wat doen die onbeschaafde kinderen er mee? Dan een wedervraag: waarom zouden wij het hart van het arme heidenkind ook niet gelukkig maken? Neen, die kinderoffertjes hebben onschatbare waarde: de kinderen van jongs af tot liefde en vrijgevigheid opvoeden.

En die kleedingstukken, uit bonte lappen samengenaaid, 't is meer moeite dan het waarde is. Misschien! als men de liefde niet meetelt, die ze vervaardigde. Misschien! maar wij zagen ook nooit de vreugde van die kinderen op Borneo, Sumatra, Java, Nieuw-Guinea, Flores, in Congo, Oeganda en elders!

En die spaarcenten? Ze waren op den duur toch zoodanig aangegroeid tot een sommetje, dat er een kelk voor kon worden aangeschaft. Dit is meer dan de doek van Veronica!....

Voorbeeld. Een katholiek meisje, dat blind was, bracht een geestelijke 18 gulden voor de Missiën. De priester, verwonderd over zoo'n groote som, zeide haar: "ge zijt maar een arm, blind meisje, 18 gld. is voor u te veel."

Het meisje antwoordde: "ik ben weliswaar blind, maar toch niet zoo arm als u meent. Zie, Eerwaarde, ik ben mandenmaakster en daar ik niet zien kan, kost het mij even weinig moeite in het donker manden te vlechten als overdag. Nu weet ik zeker, dat de andere meisjes verleden winter wel 18 gld. aan licht hebben moeten besteden, en als ik dan nog bereken, hoeveel geld zij besteden aan haar kleeren, genoegens en opschik, zoo dikwijls tot haar ongeluk, dan is het nog weinig, wat ik geef. Wees zoo goed en gebruik het voor de Missiën." (Vgl. Manresabode, 10 jg. no. 10).

Wie aan de Missiën geeft, geeft aan Christus, Die zeide: "wat gij aan één van deze mijn geringste broeders hebt gedaan, dat hebt gij aan Mij gedaan." (Math. 25, 40).

Wie voor de Missiën arbeidt is waarlijk apostel en heeft Maria tot Koningin.

Wie met Maria arbeidt, helpt mede om Christus te brengen aan de heidenen en met Hem zijne hemelsche Moeder, opdat, waar Jezus aanbeden, zijne Moeder vereerd wordt.

II. Maria wordt vereerd, ook in de missielanden. Immers ieder christen moet zijn een waar Mariakind. Wie toch kan echte liefde hebben tot Jezus' Goddelijk Hart, zonder tevens zijne H. Moeder teeder te beminnen? Dit geldt ook voor de nieuwe christenen, zooals tallooze voorbeelden bewijzen, welke wij in de verschillende annalen kunnen lezen.

Eenstemmig verzekeren ons de missionarissen, dat hun bekeerde heidenen heel bijzonder voor de Maria-vereering toegankelijk zijn en zeer gemakkelijk haar goddelijk moederschap en bijgevolg haar alvermogende voorspraak aannemen.

Voorbeeld. Wanneer men op Java den kinderen een prentje toont van het Kindje Jesus, dan gelooven zij maar nauwelijks, dat het O. L. H. is, want "Maria is er niet bij!"

Dat het Rozenkransgebed in de Missiën hoog staat aangeschreven, wie onzer zal zich daarover verwonderen? In vele Missiën is het gemeenschappelijk bidden van den Rozenkrans een der gewone devoties gedurende de H. Mis. Zeer goed, waar de meesten niet lezen kunnen.

Voorbeeld. Mgr. Sweens, Apost. Vicaris van Zuid-Nianza, verhaalt, dat het dagelijksch Rozenkransgebed zoozeer in praktijk wordt gebracht, dat de nieuwbekeerden het voor fout aanzien dit na te laten.

"Dikwijls," schrijft een ander Bisschop, "klagen zich vrome personen aan in den biechtstoel, dat zij het Angelus- en Rozenkransgebed niet gebeden hebben. Niet, dat zij dit als verplichtend beschouwen, maar meenen, dat zij zich aan eenige nalatigheid schuldig maakten door de allerzaligste Maagd Maria deze lofprijzing niet te hebben gebracht. (Cf. Spieler 168).

En dan de Meimaand! Hoort, hoe een missionaris op het Xaverius-College in de Java-missie daarover schrijft:

Voorbeeld. "Niet tevreden met een versiering van Maria's beeld in de kerk, worden door het meerendeel onzer beste jongens in hunne kasten en recreatiezalen altaartjes opgericht. En onze kranige koster, een en al ijver voor de verheerlijking van den godsdienst en vereering der onbevlekte Moedermaagd, deelt, met gulle hand, kaarsjes uit, welke dan 's avonds in den ontspanningstijd worden aangestoken..

Dan wordt de communauteit der Paters officiëel uitgenoodigd om eens hunne versieringen te komen bewonderen. Behalve de Meimaand, waarin 's avonds gemeenschappelijk gezongen en het Rozenhoedje gebeden wordt, worden ook de Zaterdagen opgeluisterd door het zingen van Marialiederen onder de H. Mis. Zoo is Maria ook de Moeder onzer kinderen en leerlingen. Allen dragen het scapulier en namen in hunne moeilijkheden, die voor sommigen vele zijn, tot Maria vertrouwelijk hun toevlucht." (Claverbond 1915)

Waar zou ik eindigen, B.C. wilde ik U alles verhalen omtrent de Maria-vereering in de missielanden? Ook daar helpt Maria hare kinderen, sterkt hen in den strijd, maakt van hen somtijds ware helden. Om U daarvan een voorbeeld te geven besluit ik met wat een Carmelieten-missionaris uit Palestina verhaalt:

Voorbeeld. "Miriani Namusse, een onzer ijverigste Congreganisten stichtte alle buren door haar engelachtig geduld, waarmede zij de mishandelingen en vervolging van de zijde harer schoonmoeder en zwager verdroeg. Dit verbitterde den laatste nog meer, en hoe zachtmoediger zij zich toonde, des te ruwer mishandelde haar het onmensch. Eens sloeg hij de arme vrouw zoo wreedaardig, dat zij zich slechts met moeite naar hare moeder kon voortsleepen en daar zwaar ziek ineen stortte. Ik werd geroepen om de biecht van deze christelijke martelares te hooren. Een zuster en de presidente der Maria-Congregatie stonden bij haar ziekbed. Miriam antwoordde op de woorden dezer dame: "Ja, ik vergeef, ik vergeef van ganscher harte!" Nu de stervende zóó gestemd was, besloot ik haar schoonmoeder en zwager tot haar te leiden. Miriam werd zichtbaar zwakker; hare oogen waren reeds gebroken. Het geschrei der schoonmoeder duidde haar aan, wie daar stond en aanstonds stak zij hare armen uit, greep haar hand, kuste deze en vroeg vergiffenis voor al het leed, dat zij haar ooit had veroorzaakt. Toen trad de zwager naderbij en nu drukte Miriam een kus op de hand, die haar het leven ontnam, ten teeken van vergiffenis. Miriam's moeder had, overweldigd van smart, den vorigen avond gezworen: "eerder ruk ik mij de oogen uit dan nog ooit den ellendeling te zien!" Nu was zij getuige dezer heerlijke verzoening. De zieke bezwoor haar moeder alles te vergeten en te vergeven. Tot tranen geroerd vergaf ook de moeder.

Eenige oogenblikken later kwamen twee regeeringsambtenaren en wilden van Miriam den naam weten van wie haar geslagen had. "God heeft mij geslagen," was haar antwoord, "beschuldigt niemand van mijn dood!"

Dan werd zij ingetogen, legde haar scapulier, hare congregatiemedaille en haar gebedenboek op de borst en na eenige oogenblikken was Miriam niet meer." (Vgl. Kath. Missionen 1876). B.C. Eerst in den hemel zullen wij weten, wat de macht van het gebed heeft uitgewerkt. De kruistocht van gebed bestormt den hemel onderwerpt de aarde.

"Zalig zullen Mij prijzen alle geslachten" van alle landen en tijden. Vergeten wij niet, dat nog niet allen de Moeder Gods prijzen, Die tot Jezus voert. Nog niet allen, die Haar als hun Koningin en Meesteres huldigen. Verre landen, geheele volkeren zwijgen nog. Maar millioenen zingen het en vertrouwen, dat ook dit Mariawoord vervuld worde. 't Is een Maria-verzuchting; dat toch alle menschen hare kinderen mogen worden. 't Mag geen ijdele wensch blijven, welken wij onze hemelsche Moeder in het "Magnificat" toejubelen. Onze liefde wil over de bergen en zeeën gaan, om de geslachten der aarde saam te roepen. In het groote koor der H. Kerk moeten allen meezingen: Regina Apostolorum, ora pro nobis. Amen.

J. M., S.J.

DE H. APOSTEL JOANNES OVER DEN MISSIESTEUN

door TH. VAN DER PEET, Priester van het H. Hart van Jezus.

III Joan. 13-15.

- 13. Veel had ik u nog te schrijven, maar schrijven wil ik (het) u niet met inkt en rietpen.
- 14. Ik hoop u echter spoedig te zien, en dan zullen wij van mond tot mond spreken.
- 15. Vrede zij u! U groeten de Vrienden, Groet (mijnerzijds) de vrienden met name.

Behalve eene kiesche verontschuldiging over de kortheid van het schrijven, bevat de 3e brief van Johannes nog den gebruikelijken christelijken heilwensch (vgl. Joes 20, 19, 26 en I Petri 5, 14) en de groeten aan Garius en de gelijkgezinden in zijn kerkgemeente, die hij van wege den Apostel met name moet groeten. Tevens maakt de H. Joannes zich tot tolk van de vriendschappelijke gevoelens zijner omgeving ten opzichte van Garius, hun niet onbekend.

Bij den eerbiedwaardigen grijsaard mag men echter wel eenigen afkeer om per brief te correspondeeren veronderstellen: een eensluidend slot aan het einde van den tweeden Brief wettigt deze veronderstelling. De goedhartige en mededeelzame grijsaard treedt liever in mondeling dan in schriftelijk onderhoud met zijn geliefde kinderen.

Toch is dit niet de eigenlijke reden, waarom dit schrijven zoo beknopt is. Zij is veeleer te zoeken in het feit, dat hij de vele dingen, waarover hij eigenlijk nog zou moeten schrijven, veel beter mondeling kan behandelen.

Daar kunnen zaken zijn van zoo kieschen en ingewikkelden aard, dat zij moeilijk per brief zijn te regelen. Takt en voorzichtigheid maken het dan gewenscht om in persoonlijk verkeer met de bij die zaken betrokken personen te treden. Veel wordt dan opgehelderd, wat anders onverklaarbaar zou zijn gebleven; de wederkeerige bedoelingen treden beter aan het licht en men laat zich gemakkelijker tot een minzame schikking overhalen.

Met recht mag men vermoeden, dat de vele zaken die de Apostel liefst in een mondeling onderhoudt wenscht te regelen, verband hielden met het heerschzuchtig en eigendunkelijk optreden van bisschop Diotrephes.

Eéne zaak echter gedoogde geen uitstel, wijl de Apostel haar van bijzonder groot gewicht hield, de zaak der missionarissen. Zij mochten in hun werkzaamheid niet belemmerd worden door het drijven van den onwaardigen bisschop, die de geloovigen met geweld afhield hun steun aan de missionarissen te verleenen. Integendeel diende men hen zooveel mogelijk tegemoet te komen gelijk Garius deed. Hiermede heeft de Apostel der liefde, die meer dan wie ook den geest van Jezus Christus bezat, de gedragslijn aangegeven, die men ten opzichte der missionarissen en van de geloofsverkondiging heeft te volgen.

* *

De hoofdgedachten van het apostolisch schrijven in 't kort samengevat, zijn:

I. Alle christenen hebben den plicht om naar vermogen en omstandigheden, elk op de voor hem geschiktste wijze, de missionarissen — de missie-actie — te steunen (v. 8).

Deze plicht vindt zijn grond:

r°. in het gebod der christelijke naastenliefde, welke het hoofdkenmerk is van het christendom en den waren christelijken geest teekent. Onder het gebod der naastenliefde valt op de eerste plaats de zorg voor het geestelijk heil onzer medemenschen. (V. 3 en 5).

2°. In den ijver dien wij moeten hebben voor de uitbreiding van het christendom of de Kerk, zijnde het Rijk Gods op aarde. Adveniat regnum

tuum! (v. 8; ut Cooperatores simus veritatis.)

3°. In de onmogelijkheid waarin de missionarissen zich bevinden om ten koste van de ongeloovigen en der pasbekeerden te leven en het geloof te verbreiden. (v. 7)

II. De wijze waarop men de missionarissen dient te steunen is aangegeven

in vers. 6: quos, benefaciens, deduces digne Deo.

1°. door het gebed; onder gebed plachten de eerste christenen afscheid van elkaar te nemen, vooral wanneer het gold geloofsboden uitgeleide te doen.

2°. door het verleenen van stoffelijken steun: deducere = verder helpen, van het noodige voor de reis voorzien.

Hierbij beschouwe men de missionarissen niet als gewone armen, maar als afgezanten Gods.

III. Wie met betrekking tot de missie-actie de tegenovergestelde gedragslijn volgt, gelijk Diotrephes, geeft daardoor blijk, dat hij niets van den waren geest van het christendom begrijpt: non vidit Deum. (V. 10 en 11).

Practisch ziet hij in Jezus Christus niet den God-mensch, die gekomen is om alle menschen zalig te maken en die, om zijn verlossingswerk voort te zetten, zijn ééne, algemeene Kerk heeft gesticht, waartoe alle menschen moeten behooren.

IV. Ook blijkt uit dezen Brief voldoende, dat, waar de missiegeest bloeit, ook het geloofsleven in kracht toeneemt. Missiegeest en geloofsleven oefenen een wederkeerigen invloed op elkaar uit en komen elkander ten goede (v. 2 en 3).

V. Over den graad van verdienstelijkheid van dit bij uitstek goed werk wordt niet zoo expliciet gehandeld. Toch mogen wij in de woorden van vers 8 "ut cooperatores simus veritatis" een aanduiding zien van het groote loon, dat degenen, die de missies steunen, van God mogen verwachten. Zij zijn mede-arbeiders in de verbreiding van het geloof en zullen dus ook deelen in het loon der geloofsverkondigers.

Sprak Christus niet op plechtigen toon: "Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Wie ontvangt wien Ik ook zende, ontvangt Mij, en wie Mij ontvangt, ontvangt Hem die Mij gezonden heeft". (Joës 13, 20).

En bij Mt. 10, 41: "Wie een profeet opneemt, omdat hij een profeet is, zal het loon van een profeet ontvangen".

HET AANWERVEN VAN MISSIONARISSEN.

EENIGE BEMERKINGEN OVER DE ROEPING TOT HET PRIESTER-SCHAP, DOOR DOM ANDRÉ DU LAURENS, BENEDICTIJN.

Daar het aan de inwendige roeping bijzonder eigen is den persoon geschikt te maken voor het priesterschap, mogen wij haar noemen materialiter Sacerdotalis. Doch, is zij niets meer dan dat? Heeft zij geen andere waarde ten opzichte van de wijding? Geeft deze werking der genade, die den mensch op het priesterschap voorbereidt, er niet eenig recht op?

Was het met het Priesterschap gesteld als met de andere Sacramenten der levenden, dan zouden wij op deze vraag bevestigend antwoorden. Hun eigenlijke taak, het doel, dat zij rechtstreeks beoogen, is het persoonlijk welzijn van hem, die ze ontvangt. Bovendien blijft de persoon onder hunne werking passief, en de voorbereiding dient alleen om de ziel in staat te stellen de goddelijke genade nog overvloediger te ontvangen (1). Om deze te ontvangen

¹⁾ S. Th. Suppl. 9, 39, a. 4, ad 4: "Ad alia Sacramenta velut passive quodam-modo se habet suscipiens, quia recipit ea propter proprium statum perficiendum".

zijn de staat van genade en de goede meening voldoende. Nog sterker, zij geven er recht op en de bedienaar van het Sacrament, die weet, dat deze twee voorwaarden aanwezig zijn, mag ze niet weigeren aan hen, die er om vraagt.

Maar met het Sacrament van het Priesterschap is het geheel anders gesteld. Dit Sacrament heeft op de eerste plaats het welzijn van den naaste ten doel; de priesters worden gewijd om den naaste te dienen en te leiden. Het priesterschap verplicht den wijdeling tot werken, draagt hem kerkelijke bedieningen op tot heil van de leden der Kerk 1). Geheel anders zal dus de geschiktheid moeten zijn van hem die het Sacrament des priesterschaps moet ontvangen. Geheel anders ook staat de waarde dier geschiktheid in verhouding tot het toedienen van dit Sacrament. Zij vordert het Sacrament niet als haar noodzakelijk gevolg. De heiligheid, en dit valt niet te betwisten, is een sieraad der ziel, die uit zich zelve noch de macht om den naaste te heiligen, noch de macht om hem te besturen, voor zich opvordert. Overigens, dit moet wel zoo zijn, daar het Kerkelijk Recht voorschrijft uit degenen, die waardig en behoorlijk voorbereid zijn, alleen hen te wijden, die noodzakelijk of nuttig zijn voor het bisdom. De behoeften van het geloovige volk bepalen het getal der te wijden priesters. Dat is de nadrukkelijke leer der Kerk omtrent dit punt. "Cum nullus debeat ordinari", zoo lezen wij in het Concilie van Trente, sess. 23, cap. 16, qui judicio sui episcopi, non sit utilis aut necessarius suis ecclesiis, Sancta Synodus... statuit ut nullus in posterum ordinetur, qui illi ecclesiae aut pro loco, pro cujus necessitate aut utilitate assumitur, non adscribatur, ubi suis fungantur muneribus, nec incertis vagetur sedibus." Dit voorschrift is door Canon 969 § I van den Codex Juris hernieuwd. De Kerk behoudt zich dus het recht voor een kandidaat, die zelfs de noodzakelijke hoedanigheden bezit, af te wijzen, en de afgewezene zou daartegen uit naam van het recht niet in verzet kunnen komen. Uit dit eerste recht van afwijzing volgt een ander: dat van keuze; de bisschop kan een keuze maken onder de kandidaten, die waardig, idonei, zijn.

Volgt uit deze praktische regels, door het hoogste gezag in de

¹⁾ S. Thom. Suppl, loc. cit., Sed hoc Sacramentum (Ordinis) se habet quodammodo active, quia illud suscipit propter hierarchicas functiones in Ecclesia exercendas." Cf. Voc. Sac. No. 28.

Kerk gemaakt, niet het besluit, dat de inwendige priesterlijke roeping aan iemand, die blijken geeft deze te hebben, volstrekt geen recht geeft op het priesterschap? Ten overstaan van het Sacrament schijnt zij niet meer te zijn dan vocabiliteiten een gesteltenis om de eigenlijke roeping voor het priesterschap te ontvangen. Degene, die ze heeft, moet idoneus worden genoemd, maar vocatus kan hij in den eigenlijken zin van het woord niet worden geheeten. Zij is dan ook niet als een goddelijk besluit, hetwelk den bisschop dwingt en dat door dezen erkend, de oorzaak der wijding is, waarop zij recht zou geven.

Merk wel op: deze voorbereidende roeping is eigen aan elken christelijken levensstaat en aan het ontvangen van elk sacrament. Wij moeten steeds behoorlijk voorbereid tot de Sacramenten naderen, en men zou dan kunnen zeggen, dat wij er toe worden geroepen of door de genade er toe worden gedreven.

Uit hoofde dus der bijzondere wet, die wil, dat men de goddelijke roeping afwachte om het priesterschap te ontvangen, is hier iets meer noodig I). "De werking van God, die ons naar dat einddoel drijft, draagt niet het kenmerk der zekerheid of van een aanwijzing van Godswege en uitwendigen waarborg, welke de goddelijke roeping tot het priesterschap in haar geheelen omvang hebben moet" 2) Er is een duidelijker aanwijzing noodig, een "roeping" van bijzonderen aard, die recht geeft op het priesterschap.

Van waar moet die roeping komen, en welk is dus de *Vocatio sacerdotalis formalis?* Slechts één antwoord is mogelijk; zij moet komen van den bisschop. "De goddelijke roeping tot het priesterschap, de eigenlijk gezegde roeping in schriftuurlijken en kanonieken zin, is in werkelijkheid: de uitnoodiging, door middel van de wettige dienaren der Kerk tot iemand gericht, om het priesterschap te ontvangen 3).

Wij hebben gezien, dat de vocatio interna materialiter sacerdotalis, de geschiktheid voor het priesterschap, terecht den naam verdient van goddelijke roeping om het aandeel dat God heeft in haar wording. God, zeiden wij, doet er alles, nochtans met de vrijwillige medewerking van het individu. Maar eenmaal vooropgesteld dit

I) Voc. Sac., No. 140.

²⁾ Revue Thomiste Juni 1911, p. 405, in No. 17 en 18 van de "Chronique" onder redactie van den Eerw. Pater Pègue O.P.

³⁾ Voc. Sac. No. 141.

algemeene beginsel van de volstrekte noodzakelijkheid der genade, die elken stap van den aspirant naar het priesterschap voorkomt en vergezelt, zou het dan niet geoorloofd zijn met allen eerbied die wegen van God na te speuren om er de gezegende uitkomsten van te weten?

Quis novit sensus Domini aut quis consiliarius ejus fuit? Is hij, die op het oogenblik naar het priesterschap streeft, of, om het juister uit te drukken, die er naar streeft zich de roeping van den bisschop, waarnaar hij vurig maar nederig verlangt, waardig te maken, zich wel altijd bewust van Gods liefdebewijzen, de genaden der inwendige roeping, die hem altijd vergezelden en hem ten slotte het besluit deden nemen, hetwelk voortaan de gids en tevens het doel van al zijn handelingen wezen zal?

Wij meenen, dat hij ze dikwijls, om niet te zeggen zeer dikwijls, niet kent. Hoe vaak is God niet tusschenbeide gekomen om het terrein voor te bereiden van af de wieg (door het gebed eener moeder, bezield met de echt christelijke liefde) tot op den dag, dat het kind of de jongeling het voornemen maakt priester te worden! Er waren omstandigheden schijnbaar toevallig, wellicht onopgemerkt voorbijgegaan, in werkelijkheid echter providentieel, die Gods genade brachten. Zacht, zonder geweld, zonder van de wegen der gewone algemeene voorzienigheid af te wijken, zonder gebruik te maken van buitengewone middelen voerde God hem in die richting. God heeft gewild, dat de roeping, die recht geeft op het priesterschap, door zijn dienaar en niet rechtstreeks door Hem zelven worde gedaan; maar dengene, die eens in den strikten zin van het woord een geroepene wezen zal, bereidt Hij rechtstreeks voor. Hij weet, dat onder de idonei sommigen niet tot de uitgekozen zullen behooren; maar Hij kent ze ook, aan wie de bisschop in Zijn naam en handelend in persona Christi deze eere zal schenken. Is het niet waarschijnlijk, dat Hij op deze persoon van dit oogenblik af zijn liefdevollen altijd waakzamen blik zal laten rusten? De plaatsen, waar de toekomstige priester woont, de personen, met wie hij omgaat, de gesprekken, die hij aanhoort en die zijn aandacht wekken, de boeken die hem in handen vallen, in één woord alle voorvallen zijns levens, zijn gekozen met een goedheid, voor welke niets waardeloos of te gering is; dat alles zijn genaden om hem voor te bereiden. Die genaden zijn eindeloos verscheiden, want God die een ieder vormde, is ook besloten aan ieder te geven overeenkomstig hetgeen Hij van hem maakte. In deze zaak minder dan in eenig andere kunnen wij grenzen trekken of beginselen vaststellen.

BOEKBESPREKING.

DÜSSELDORFER MISSIONSCURSUS 1919. — 36 M. gebonden.

Bij Xaverius-Verlag te Aken is verschenen het boek, dat bovenstaanden soberen titel draagt. Het werd in opdracht van de Duitsche Superioren-Conferentie saamgesteld door Friedrich Schwager S. V. D.

Al is de titel sober, de inhoud is rijk, zooals men met recht verwachten mocht van een werk, waaraan P. Schwager zijn naam leende.

Ziehier de aanleiding tot het verschijnen van dit boek. In Maart 1919 werd, gebruikmakend van de aanwezigheid in Duitschland, van talrijke Missieoversten en missionarissen besloten, voorbereidende maatregelen te nemen voor het houden van een uitgebreiden Missie-cursus. De dag van het begin van den cursus werd gesteld op 7 October 1919, terwijl de cursus acht dagen zou duren.

Er namen meer dan honderd priesters aan deel, onder welke verschillende hoogwaardigheids-bekleeders, o. a. de Apostolische vicarissen van Kamerun en Togo, de Apostolische Prefect van Adamacca, Abten en Provincialen der verschillende Missie-orden en Congregatiën, terwijl ook Nederland vertegenwoordigd werd door een vijftal priesters nl. P. Cox S.S. C.C., P. Ham C. S. Jos., P. Kuypers O. F. M., P. Morssink C. S.S. R., P. Vullings M. S. C.. Zelfs Italië, Spanje en Ukraine hadden vertegenwoordigers gezonden.

Een aanmoedigend schrijven van ZEm. Kardinaal Gasparri, sprekend namens Z.H. den Paus, drukte een bijzonderen stempel op den te verrichten arbeid. Ook ZEm. Kardinaal von Hartmann, Aartsbisschop van Keulen, gaf in een hartelijk schrijven zijn volkomen instemming te kennen.

Gaan wij nu de verschillenden behandelde stoffen na, dan stijgt gaandeweg onze bewondering voor de Duitsche degelijkheid, maar ook voor den praktischen geest, die de Duitsche Missionarissen bezielt en leidt. Hoevele moeilijkheden aan het Evangelizeeren der Heidensche volken verbonden, werden in het licht gesteld, maar tegelijk de middelen aangegeven om ze te overwinnen. 't Is moeilijk een keuze te doen uit de twee en twintig voordrachten, die er gehouden werden, maar als men ziet hoe praktisch en degelijk behandeld werden de voorwaarden voor het toelaten tot den H. Doop, — de beoefening der landstaal in kerk en school, — de opvoeding der tropische menschen tot kuischheid in hun staat en stand, de moeilijkheden uit heidensche huwelijken ontstaan, — de bestrijding van het ingewortelde bijgeloof, — de behandeling der zondaars en gevallenen, — de oude Spaansche methoden van Evangeliseering, — de princiepen van Kard. Lavigerie met betrekking tot de Missiën, — de vorming van Missionarissen, enz. enz. enz. dan moet

men getuigen, dat men de moeilijkheden niet uit den weg gegaan is, maar dat men ze flink onder de oogen gezien heeft, gedachtig aan het woord, dat de moeilijkheden er zijn, om overwonnen te worden.

Na elke voordracht volgde een levendige discussie, welke echter uit den aard der zaak slechts beknopt is wedergegeven.

Het wil mij voorkomen, dat in de 300 bladzijden van het boek, een goudmijn van practische missiekennis geopend is, die alle missionarissen der geheele wereld van onschatbaar nut zijn kan. Want al is er vooral sprake van Afrika met zijn oneindigheid van talen en stammen, gebruiken en zeden, Afrika is toch niet uitsluitend behandeld, ook andere streken en toestanden werden onder het zoeklicht genomen en rijkelijk belicht.

Dat er ook fouten in de Evangeliseering begaan zijn en worden, wordt in 't geheel niet ontkend, maar toegegeven. Daarom werd met recht herinnerd aan de wijze lessen in het midden der 17e eeuw door de Propaganda aan de Missionarissen gegeven:

"Beijvert u niet, en tracht geenszins die volkeren over te halen tot het veranderen van hun plechtigheden, gewoonten en zeden, als ze niet allerduidelijkst in strijd zijn met den Godsdienst en de goede zeden. Zou het niet dwaas zijn, Frankrijk, Spanje of Italië of welk land van Europa, in China over te planten? Niet dat, men brenge het geloof, dat geen volksplechtigheden of gebruiken, — als ze niet slecht zijn, — verwerpt of schendt maar integendeel ze in stand houden wil."

"Vergelijkt nooit de gebruiken dier volkeren met de Europeesche gebruiken; maakt u zelven zooveel mogelijk aan de hunne gewoon."

Een wijze les voorzeker, die menigen missionaris veel leed zou bespaard en zijn arbeid vruchtbaarder zou gemaakt hebben! Want de missionaris is niet in de Missiën om de vaderlandsche politiek, of zijn vaderlandsche gebruiken te dienen, maar om Christus te doen kennen, door wien de volkeren moeten zalig worden. Men kan dit zelfs toepassen op den bouwstijl der kerkgebouwen en kapellen.

Men passe zich aan, zegt de Propaganda in de bovenaangehaalde instructie. Een allergewichtigste raad, vooral met betrekking tot de kleederdracht der inboorlingen!

Doch laat ik mij niet verleiden, in bijzonderheden te treden. De rijkdom van lessen, raadgevingen en vingerwijzingen is zoo groot, dat een geheele aflevering van Het Missiewerk niet toereikend zou zijn, om dat alles zelfs kortelijk samen te vatten. Wie den Missiearbeid wil leeren kennen gelijk hij is, met zijn gevaren en moeilijkheden, zijn vooruitzichten en middelen, neme dit boek ter hand, en op elke bladzijde, in elke voordracht zal hem een nieuw licht opgaan, en hem anders, neen beter, op den missiearbeid leeren neerzien. dan hij tot dusverre deed. Ook de Missionarissen, over de heele wereld verspreid, zullen er hun voordeel mee kunnen doen, zij zullen er kostbare wenken in vinden, zich voor fouten (overigens zoo gemakkelijk verschoonbaar) leeren hoeden, en de middelen aangegeven vinden om hun arbeid vruchtbaarder te maken, tot heil der onsterfelijke zielen.

C. J. ZWIJSEN, pr.

INHOUD DER BIJLAGEN VAN DEN TWEEDEN JAARGANG

Pinkstertijd	I
De H. Apostel Joannes over den Missiesteun. 8, 19, 41,	56
Het aanwerven van Missionarissen. (Over de roeping tot het	
Priesterschap)	58
Missie-tentoonstellingen	17
Paschen	33
Kinderstoet bij een feest der H. Kindsheid	43
Dringend verzoek aan de Geestelijkheid in Nederland	47
Maria en de Missiën	49
Informatie-Bureau	27
Officiëele Bescheiden	29
Boekbespreking 30,	62

Wint abonné's aan op ons mooie tijdschrift Abonnement f 2.25 per jaar, franco p. p. f 2.40

IMPRIMATUR.

J. POMPEN, Vic.-Gen. Buscoduci, die 18 Aprilis 1921.

